

HOVHANNES CILINGIRYAN

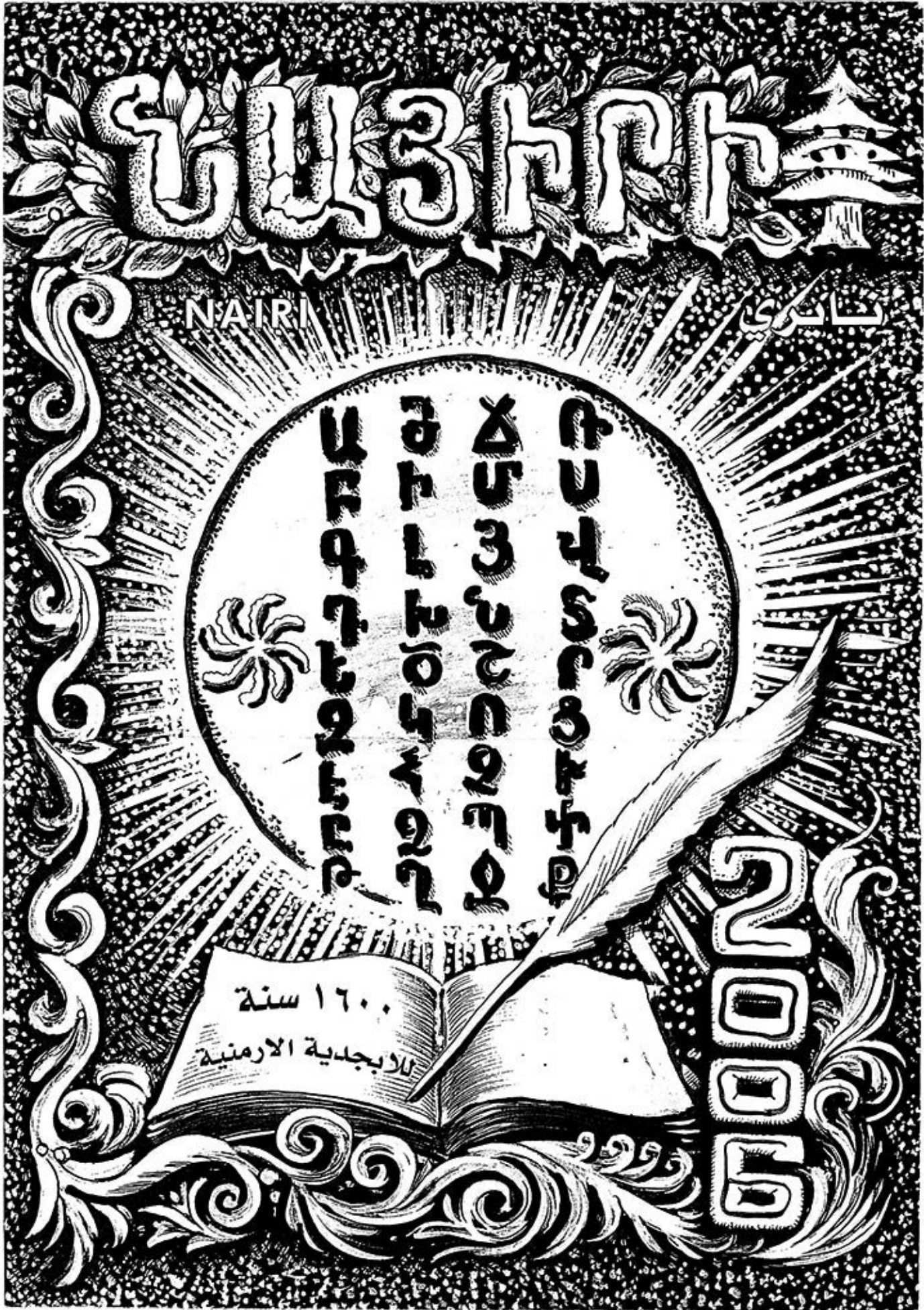
ÉCRITURE DANS

NAIRI

2006 À 2010

2006 - 2006

NAIRI

نایری

ԵՆԻՄԱՆՈՒԹՅԱՆ
 ԳՐԱԳՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
 ԿՐԹԱԳՐԱՆԵՐԻ

2006

1600 سنة

للابجدية الارمنية

ԵՐՐՈՊԱՆ ԿՈՐԾԱՆՄԱՆ ՃԱՄԲՈՒ ՄԷՋ

DE BIRMINGHAM À CLICHY:
L'EUROPE DE LA GUERRE RACIALE
... ՊԻՐՍԻՆԿԱՍԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԳԼԻԾԻ՝
ԵՐՐՈՊԱՆ ՑԵՂԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԷՋ

ՅՈՒՆԻՍԿՈՒՆԵՍԻ
ՊՐԵՍԻՆԿԱՍԷՆ
ՄԻՆՉԵՒ ԳԼԻԾԻ

ՊՐԵՍԻՆԿԱՍԷՆ
ՄԻՆՉԵՒ ԳԼԻԾԻ

Գ
Կ
Ս
Ր
Ր
Ր
Գ
Ն
Գ
Տ
Ն
Ս

ԿՈՒՐԾՔԻՆ ՎՐԱՅ
(D)-(DEUTCHLAND-
ՏԱՌԸ ԿՐՈՂ
ՄԱՀԱՊԱՐՏԸ՝ ԹՈՒՐԻՔԻՈՅ
ԵՐՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱՆԴԱՄ
ԸԼԼԱԼԷՆ ՅԵՏՈՅ, ԹՐՔԱԿԱՆԱՑԱԾ
ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԵՐՊԱՐՆ Է

ԵՐՐՈՊԱՆ ԿՈՐԾԱՆՄԱՆ ՃԱՄԲՈՒ ՄԷՋ

DE BIRMINGHAM À CLICHY:
 L'EUROPE DE LA GUERRE RACIALE
 ... ՊԻՐՍԻՆԿԱՄԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԳԼԻԾԻ՝
 ԵՐՐՈՊԱՆ ՑԵՂԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԷՋ

ՅՈՒՆՈՒԱՐ 2006

ՊՐԵՓ. ՌՈՒՐԵՆՍԱՆ

Ներքեւը հրատարակուած
 Եւրոպական թերթերէն
 վերցուած սա նկարներն
 և գրութիւնները կ'ապա-
 ցուցանեն, որ այսօր,
 վերջապէս, եւրոպացի-
 ները շատ լաւ հասկցած
 են ծայրայեղական Իս-
 լամ-Թրքական վտանգը:

Բայց՝ այլեւս շատ ուշ է:

Եւ հրեայ փրօֆ. Bernard Le-
 wis, իր նախատեսութեան մէջ,
 միայն թուականը սխալած էր երբ
 ան կ'ըսէր: Թէ՛ «Եւրոպան, 21-րդ
 դարու վերջաւորութեան, մահմե-
 տական պիտի դառնայ»:

Որովհետեւ Նոյեմբեր 2005-ին, Ֆրան-
 սայի մէջ՝ Սեւամորթ-Իսլամ-Թուրք խու-
 ժաններուն կատարած վայրագութիւննե-
 րը հաստատեցին, թէ Եւրոպան 21-րդ
 դարուն վերջաւորութեան չհասած ար-
 դէն, քանի մը տասնամեակներ լետոյ,
 այլադաւան-թուրք զանգուածներուն իշ-
 խանութեան պիտի ենթարկուի:

ԵՐՐՈՊԱՆ ԿՈՐԾԱՆՄԱՆ ՃԱՄԲՈՒ ՄԷՋ

DE BIRMINGHAM À CLICHY:
 L'EUROPE DE LA GUERRE RACIALE
 ... ՊԻՐՍԻՆԿԱՍԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԳԼԻԾԻ՝
 ԵՐՐՈՊԱՆ ՑԵՂԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԷՋ

ՅՈՒՆՈՒԱՐ 2006

[ՉՐԷՔ ԻՆՏԵՐՆԵՆՆԵՍ]

ԵՐՐՈՊԱՆ ԿՈՐԾԱՆՄԱՆ ՃԱՄԲՈՒ ՄԷՋ

DE BIRMINGHAM À CLICHY:
 L'EUROPE DE LA GUERRE RACIALE
 ... ՊԻՐՍԻՆԿԱՄԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԳԼԻԾԻ՝
 ԵՐՐՈՊԱՆ ՑԵՂԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԷՋ

ՅՈՒՆՈՒԱՐ 2006

ՊԻՐԵՏՆԵՆՍ

նութեան հրահանգած էր՝ ՈՉ ՄԷԿ ՎԱՅՐԵՆԻԻ ԶԻԹ Չ՝ԱՐԻԻՆԻ, ՈՉ ՄԷԿԸ ՉՎԻՐԱԽՈՐՈՒԻ:

Ի՞նչ էր ֆրանսական քաղաքներուն մէջ կատարուած այս բարբարոսութիւններուն դրդապատճառը.....

27 Հոկտեմբեր 2005-ի գիշերը, Փարիզի շուրջի քաղաքներէն Clichy-Sous-Bois-ի մէջ երեք պատանիներ (17 տարեկանի շուրջ), գողութիւն մ'ընելէ լետոյ կը կարծեն, թէ ոստիկանութեան կողմէ կը հետապնդուին. այդ վախով մութին մէջ, առանց նկատի առնելու վտանգը, կը մտնեն ելեկտրական փոխակերպողի մը, transformateur-ի մը խուցը: Երկու գողերը, ելեկտրական հոսանքի բռնուելով, կը մահանան: Իսկ երրորդը, ծանր այրուածքներ ստանալով հանդերձ, կը լաջողի փախչիլ: Երկու մահացողներէն մէկուն անունը Ջիատ է, միւսինը՝ Պանու: Այրուածքներ ստանալով հանդերձ փախուստ տուած երրորդը՝ Սուհետտին

ԵՐՐՈՊԱՆ ԿՈՐԾԱՆՄԱՆ ՃԱՄԲՈՒ ՄԷՋ

ԹՈՒՆՈՒԱՐ 2006 ՆՈՒՄԵՐ 1

ՆՐԵՔ ԻՆՏԵՆՍԻՎ

DE BIRMINGHAM À CLICHY:
L'EUROPE DE LA GUERRE RACIALE
... ՊԻՐՍԻՆԿԱՄԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԳԼԻԾԻ՝
ԵՐՐՈՊԱՆ ՑԵՂԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԷՋ

Ալթուն կը
կոչուի:

Ինչպէս որ նկատեցիք՝ վերի
անունները թրքական ծագում
ունին: Այդ անունները միայն
Ֆրանսական «հայրենասէր»
շաբաթաթերթերուն մէջ հազիւ
կրցանք գտնել:

Ֆրանսական օրէնքով՝ 18 տա-
րեկանէն վար յանցագործնե-
րուն անունները և մանաւորա-
պէս անոնց ազգանունները չեն
հրատարակուիր:

Եւ մանաւանդ՝ անոնց ազգու-
թիւնը բնաւ չի նշուիր: Իբր թէ,
Ֆրանսայի մէջ, ցեղային խըտ-
րականութիւն չստեղծելու հա-
մար:

«Մարդկային իրաւունքներ»
(Droit De L'Homme) ըսուած
տխրահռչակ օրէնքով՝ ցեղի մը
դէմ չէք կրնար արտայայտուիլ:
Եթէ այս մասին գրէք՝ «ցեղա-
պաշտական յանցանք» կը գոր-
ծէք: Իսկութեան մէջ, բուն
պատճառը՝ յանցագործութեան
հեղինակներուն ծագումը-ինք-
նութիւնը քողարկել է:

Որովհետեւ Ֆրանսայի մէջ, ոճրագործութիւն և գողու-
թիւն կատարողները, ջախջախիչ մեծամասնութեամբ, ➡

ԵՐՐՈՊԱՆ ԿՈՐԾԱՆՄԱՆ ՃԱՄԲՈՒ ՄԷՋ

DE BIRMINGHAM À CLICHY:
L'EUROPE DE LA GUERRE RACIALE
... ՊԻՐՍԻՆԿԱՄԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԳԼԻԾԻ՝
ԵՐՐՈՊԱՆ ՅԵՂԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԷՋ

ԹՈՒՐԵՒՈՅ ԵՐՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ՄՏՆԵԼԸ՝ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԱՀՈՒԱՆ ԿՃԻՈՆ Է

«Միևարեները՝ մեր սուիներն են, գմբեները՝ մեր վա-
հանները, մզկիթները՝ մեր զորանոցները, և հաւատացեալ-
ները՝ մեր զինուորները»

ԹՈՒՐԵՒՈՅ ՎԱՐՉԱՊԵՏ Ռ. Թ. ԷՐՏՈՂԱՆ

ՅՈՒՆՈՒԱՐ 2006 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 2006

- ➔ ոչ-քրիստոնեայ ափրիկեցիներ, գնչուներ և թուրքեր են:
 Եթէ այս իրականութիւնները հրապարակուին՝ երկրին
 քաղաքական կառույցը կրնայ երերալ: Որուն հետեւան-
 քով Ֆրանսայի տնտեսութիւնը կը խորտակուի:

Եւ այս երկու թուրքերուն արկածով [այրելով] մահա-
 նալը, և երրորդին ծանր վիրաւորուիլը պատճառ դար-
 ձան Նոյեմբեր 2005-ին Ֆրանսայի մէջ կատարուած
 բարբարոսութիւններուն :

Ոստիկանութեան հետապնդումին վերագրեցին
 ելեկտրական կեդրոն մտած երեք գողերէն երկուքին մա-
 հանալը, իսկ երրորդին՝ ծանր վիրաւորուիլը:

Եւ անկէ ետք է, որ սկսաւ ոստիկանութենէն [իբր թէ]
 վրէժ լուծելու համար՝ ինքնաշարժերու, գործատեղինե-
 րու, դպրոցներու և եկեղեցիներու հրկիզումը:

Քիչ մ'աւելի ուշ, այս բարբարոս խուժանները տեսնե-
 լով ոստիկանութեան անկարողութիւնը՝ ամբողջ Ֆրան-
 սայի տարածքին կատարեցին անհաւատալի վայրագու-
 թիւններ. ու հրկիզեցին ու... հրկիզեցին:

Որովհետեւ այս ծայրայեղ իսլամական-թրքական և
 ասիա-ափրիկեան ցեղերուն ծիներուն մէջն է՝ կործանե-
 լու մոլուցքը:

Այստեղ կ'ուզենք նշել նաեւ, Ֆրանսայի համար այդ
 սարսափելի օրերուն կատարուած և մեզի համար շատ
 յատկանշական ողբերգութիւն մը...

15 Նոյեմբեր 2005-ին, Romans-Sur Isère-ի մէջ, (որ հալաշատ կեդրոն մըն է) Eglise De La Monnaie Կաթողիկէ եկեղեցին կրակի կը տրուի և եկեղեցին ամբողջովին կը քանդուի:

Ֆրանսական օրաթերթերը այս ցաւալի լուրը թէւ տուին, բայց չըսին, թէ որո՞նք էին այս զգուելի հրձիգութիւնը կատարողները:

Քանի մը օր լետոյ, հայրենասէր շաբաթաթերթ մը հրապարակեց ցաւալի իրականութիւնը...

Եկեղեցին հրկիզողները չորս անչափահաս թուրքեր էին, որոնց ոստիկանութիւնը յաջողեր էր ձերբակալել: Եւ այս անչափահաս վայրենիները խոստովաներ են իրենց բարբարոսութիւնը:

Կրնա՞ք երեւակայել... այս թուրք ոճրածիները, թուրքերուն դեռ Եւրոպական Միութիւն չմտած՝ եկեղեցիները այրել սկսան:

Արդեօք թուրքերուն Եւրոպական Միութիւն մտնելէն լետոյ, ո՞վ անոնց արգելք պիտի կրնայ ըլլալ եկեղեցիները հրկիզելուն, այլադաւանները հալածելուն և Հայ Ազգին դէմ կատարած ցեղասպանութեան նմանը Եւրոպայի մէջ կրկնելուն:

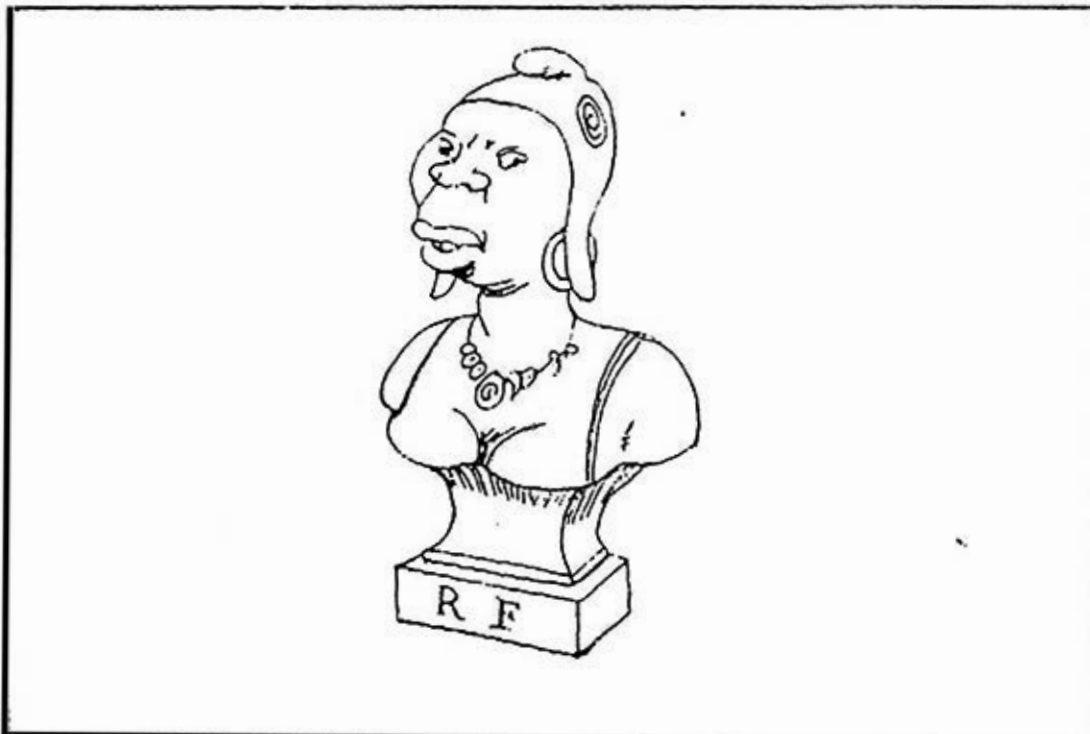
**

Վերջերս, ֆրանսական շաբաթաթերթի մը մէջ, այսօրուան ֆրանսային գրեթէ անյոյս վիճակը և քառասային ապագան ներկայացնող շատ յատկանշական երգիծան կար մը հրատարակուեցաւ:

Մօտ երկու հարիւր տարիներէ ի վեր, ֆրանսական պետական հաստատութիւններու մէջ, ֆրանսայի հանրապետութեան խորհրդանիշն է՝ ֆրանսական եռագոյն դրօշակներուն կեդրոնը զետեղուած գեղեցիկ կնոջ մը կիսանդրին: Այս կիսանդրիին անունը՝ «MARIANNE» է:

Վերջին տասնամեակներուն «MARIANNE»-ի կիսանդրին «մօտել»ն էր՝ ֆրանսացի ծանօթ աստղ՝ Brigitte Bardot-ն: Անկէ յետոյ «Marianne»-ը ներկայացուցին ֆրանսացի հանրածանօթ գեղուհիներ: Մինչդէռ ֆրանսական շաբաթաթերթին երգիծանկարին մէջ, ապագայ Ֆրանսայի «MARIANNE»-ը ներկայացուած է... Խափշիկ կնոջ մը կիսանդրիով:

Այստեղ կը հրատարակենք ապագայ Ֆրանսայի Հանրապետութեան խորհրդանիշը եղող «MARIANNE»-ի նկարը:

R F- RÉBUBLIQUE FRANÇAISE -
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Կրկին պիտի նշենք Ընկերվարական Չինաստանի մեծանուն ղեկավար MAO TSE-TOUNG-ին խօսքերը՝ «Երբեմն, մէկ նկար շատ աւելի ազդեցիկ է, քան՝ հազար էջնոց հատոր մը»:

**

Մենք, ֆրանսայի և համայն Եւրոպայի վրայ ծանրացող վտանգին մասին, սեւամորթ -այլադաւան- թուրքերուն ճերմակ ցեղը, քրիստոնէութիւնը և Յունա-Եւրոպական քաղաքակրթութիւնը խորտակելու ծրագիրներուն մասին, «Նայիրի»-ի 1995-ի առաջին թիւերէն սկսեալ շատ անգամներ և երկարօրէն ջանացինք արտայայտուիլ:

«Նայիրի»ի 9 Նոյեմբեր 2005-ի թիվին մեջ ալ, մեր յարգարժան խմբագրապետը՝ Պրն. Ժիրայր Նայիրին՝ այս մասին և ներկայ Երոպայի իրավիճակին մասին շատ մեծ իրատեսութեամբ գրած էր:

Արդեօ՞ք մենք սեւամորթներուն, արմատական կոչուած իսլամներուն և թուրքերուն ներկայացուցած վտանգին դէմ արտայայտուելով՝ օտարատեսացութիւն (XENOPHOBIE) և կամ ցեղապաշտութիւն ըրած կ'ըլլանք:

Երբեք: Ամէն ազգ, երբ իր գոյութիւնը վտանգուած կը տեսնէ, բնազդաբար կը պայքարի այդ վտանգին և օտարամուտ պատուհասին դէմ:

Մնաց որ, մենք բուն իսլամը չենք նոյնացներ այս դաւանութեան էութիւնը խեղաթիրած և քաղաքական շահագործումի ենթարկած կեղծ իսլամներուն հետ:

Որեւէ Ազգի օտարներու այլասերիչ ազդեցութեան դէմ ցուցաբերած ընդդիմութիւնը, մերժումը, ինքնապաշտպանական կեցուածք է:

«Բնախօսական օրէնք մըն է, որ մարմինը իր մէջէն կ'անջատէ, կը վտարէ այլասերած մասերը» –ինչպէս որ, Ռուբէն Սեւակ այս մասին գրած էր 1911-թ.ին, իր «Այլասերում» խորհմաստ յօդուածին մէջ:

Ազգերուն ինքնապաշտպանական բնազդը օտարատեսացութեամբ և կամ ցեղապաշտութեամբ ամբաստանելը՝ Սիոնիստներուն հնարած մէկ սուտն է, սադրանքն է, այդ ազգերուն իրենց ինքնութիւնը պաշտպանելու և պայքարելու կորովը խորտակելու համար:

* * *

➔ Սիոնիստները Եւրոպայի մէջ, ամենամեծ պաշտպաններն են՝ սեւամորթներուն, ոչ-քրիստոնեաներուն և թուրքերուն:

Եւրոպական կառավարութիւնները երբ, ստիպողաբար, միջոցներ ձեռք կ'առնեն վտարելու համար գաղտնաբար երկիր մտած սեւամորթները և կամ ուրիշ օտարներ, Սիոնիստները հազարումէկ միջոցներով և մանաւանդ «Մարդկային իրաւունքներու Օրէնք»ով արգելք կ'ըլլան այս օտարներու վտարումին:

Սիոնիստներուն Եւրոպայի մէջ սեւամորթները և այլ օտարները պաշտպանելու համար խաղացած դերը, իսկական բայց զգուելի զաւեշտ մըն է:

Եթէ անոնք իրապէ՛ս սեւամորթներուն և այլադաւաններուն մարդկային իրաւունքներուն մասին կը մտահոգուին, թող նա՛խ, Իսրայէլի մէջ, Պաղեստինցիներուն հետ մարդկայնօրէն վարուին:

Յաւելուած՝ երբ Սիոնիստները Եւրոպա ապաստանած սեւամորթներուն մարդկային իրաւունքներուն մասին «կը մտահոգուին» և սեւամորթները կը պաշտպանեն, անդին, Ափրիկէի մէջ, անօթութենէ և հիւանդութիւնէ մահացող միլիոնաւոր ափրիկեցիներուն մասին ինչո՞ւ չեն մտածեր:

Աւելին՝ ափրիկեան այդ երկիրներուն մէջ, բնիկներուն հարստութիւնը կը կողոպտեն աշխարհի Նոր կայսերապաշտները որոնք, մեծամասնութեամբ, Սիոնիստներուն հակակշռին տակ են:

Ընդերքի հարստութեամբ ծանօթ այդ երկիրներուն մէջ, փոխանակ անոնց նախանիւթերը տեղւոյն վրայ մշակող Ազգ. ճարտարարուեստ ստեղծելով արտադրութիւնները միազգային շուկայ իջեցնելու, մեծ ընկերութիւնները, շատ աժան գիներով կը գնեն այդ հումքը և գայն իրենց երկիրները կը փոխադրեն:

Բնական է՝ այս անմարդկային և անարդար առեւտուրին հետեւանքն է՝ Ափրիկէի մէջ տիրող անգործութիւնն և անօթութիւնը:

Եւ այս պատճառաւ է, որ միլիոնաւոր ափրիկեցիներ ամէն տարի, նոյնիսկ «մահը աչք առնելով», անապատներէն և ծովերէն կ'անցնին՝ կարենալ հասնելու համար Եւրոպական հարուստ երկիրները:

Այս խեղճ և թշուառ ափրիկեցիները լա՛ւ տեղեակ են, որ եթէ կարենան ողջ հասնիլ Եւրոպական երկիրներէն որեւէ մէկը՝ Droit De L'Homme-ի օրէնքով այլեւս, Եւրոպայի մէջ, իրենց կեցութիւնը և ապրուստը ապահովուած կ'ըլլայ:

Եւ եթէ, Ափրիկեան երկիրներուն մէջ, անգործութիւնն և աղքատութիւնը ներկայ համեմատութեամբ տեւէ, Եւրոպական երկիրները սլտի շարունակեն սեւամորթներով և Ասիա-Ափրիկեցիներով խճողուիլ: Սահմանները [թերեւս գիտակցաբար] ջնջած Եւրոպական երկիրներ թափանցելը՝ դժուար գործ չէ:

Արդէն այսօր, 'անգա՛մ Եւրոպայի մէջ, սեւամորթներուն թիւը, քանի մը տարի առաջ եղածին հետ բաղդատած, ահռելի բարձրացած է:

Վերջերս Եւրոպա այցելութեան եկած մեր բարեկամներուն առաջին տպաւորութիւնը՝ Եւրոպական քաղաքներուն մէջ շատ մեծ թիւով սեւամորթներու ներկայութիւնը եղաւ:

**

Եւրոպական Միութեան մէջ, քանի մը տարիներէ ի վեր, պետութիւններու միջեւ սահմանները վերցուած են: Եւ օտարականները, մէկ երկրէն միւսը, առանց քննութեան կրնան անցնիլ:

Բայց նոյն Եւրոպական երկիրներուն մէջ, օտարականներուն հանդէպ ցուցաբերուած կեցուածքը՝ իրարմէ կը տարբերին:

Օրինակ՝ վերջերս, սպանական Շնկերվարական կա-

ռավարութիւնը, գաղտնաբար Սպանիա մտնող վեց հարիւրհազար ափրիկեցիներուն բնակութեան արտօնութիւն տուաւ:

Կրնա՞ք երեւակայել... Այս վեց հարիւրհազար ափրիկեցիները վաղը, ազատօրէն, Ֆրանսա ալ կրնան մտնել:

Մինչդէռ Ֆրանսան, օտարներուն ներգաղթը արդէ՛ն շատ դժուարացուցած է: Որովհետեւ, Ֆրանսա գտնուող օտարներուն թիւը, տասնեակ միլիոնի կը հասնի այսօր: Եւ մանաւանդ՝ Ֆրանսայի տնտեսական վիճակը շատ վատթարացած է:

Այսօր, Ֆրանսական պետութեան ներքին պարտքը, երկու հազար միլիառ Էւրոյի բարձրացած է:

Ֆրանսական պետութեան ներքին պարտքը երբե՛ք այսքան բարձր չէր եղած:

Որովհետեւ Սիոնիստները պատժեցին Ֆրանսան, իրաքի պատերազմին մասնակցած չըլլալուն համար:

Այսօր, շատերուն ծանօթ է, որ աշխարհի տնտեսութեան սանձերը Սիոնիստներուն ձեռքը կը գտնուին:

Եւ Ֆրանսական կառավարութիւնը, եկամտուտի պակասունենալու պատճառով, և որպէսզի ծախսերը հաւասարակշռէ, պետութեան պատկանող հաստատութիւնները սկսաւ ծախել: Օրինակ՝ մայրուղիները, ելեկտրական կառոյցները և այլն:

Եւ մեզի համար՝ ամէնէն կարելորդ՝ Ֆրանսան այլեւս, ամերիկացիներուն քաղաքականութեան դէմ (մանաւանդ իրաքեան պատերազմին դէմ), բերանը չի բանար: Եւ ամերիկացիներուն գրեթէ ամէն ըսածը՝ թութակի սլէս կը կրկնէ:

*
*
*

Նոյեմբեր 2005-ին, Ֆրանսայի մէջ սեւամորթներուն, այլադաւաններուն և թուրքերուն կատարած բարբարոսութեանց օրերուն, մեզ ամէնէն շատ հիասթափութեան մատնող երեւոյթները հետեւեալները եղան...

1.- Ֆրանսական պետութիւնը փոխանակ խստօրէն սյատժելու այս խափանարարները, անոնց դէմ մեղմ և հանդարտեցնող վարուելակերպ որդեգրեց:

Աւելին՝ այս վայրենիներուն յաւելեալ բնակարան և օգնութիւն խոստացաւ:

2.- Բայց, մեզի համար ամէնէն ապշեցուցիչ երեւոյթը՝ «Ֆրանսացի» կոչուած ժողովուրդին իրենց եկեղեցիները, դպրոցները, գործատեղիները և տասը հազարէ աւելի ինքնաշարժ այրող այս վայրի խուժանին հանդէպ ցուցաբերած անտարբերութիւնն է:

Ֆրանսայի ոչ մէկ քաղաքի մէջ, այս քանդիչ տարրերուն դէմ ժողովրդային պոռթկում եղաւ: Բողոքի ցոյց մ'անգամ չկատարուեցաւ:

Եւ ցաւով նկատեցինք, որ ֆրանսացի ըսուած ժողովուրդին «Ազգային ոգին» կարծես մեռած է: Եւ ֆրանսացին վերածուեր է՝ ուտող, խմող և «սլափող» անզգայ արարածի մը: Եւ աւելի համոզուեցանք, որ Սիոնիստները՝ 1789-ի ֆրանսական յեղափոխութենէն ի վեր, իրենց գործադրած ծրագիրներով, ամէն օր և քայլ առ քայլ ֆրանսացի ժողովուրդին ազգայնական զգացումները և քրիստոնէական հաւատքը սպաննած են:

* * *

Ծատերուն ծանօթ է, որ Արեւմտեան պետութիւններուն մէջ, որեւէ կուսակցութիւն, ան ըլլայ աջ կամ ձախ, երբ իշխանութեան հասնի՝ այնտեղ բուն տիրողը Միջազգային Դրամատերերու կազմակերպութիւնը կ'ըլլայ:

Եւ այս կամ միւս երկրի կառավարութիւնը՝ այդ Միջազգային կազմակերպութեան հրահանգներուն պարզ գործադրիչը կը դառնայ:

Եւ տուեալ երկրի մամուլի օրկանները և հեռատեսիլները՝ սեփական երկրի պետական շահին համաձայն չէ որ կը գործեն, ոչ ալ կը գործադրեն անոր ազգային ծրագիրները, այլ՝ Միջազգային Դրամատիրութեան ցուցմունքներով կ'առաջնորդուին:

Այս իրականութեան կրկին ականատեսն եղանք Նոյեմբեր 2005-ին, Ֆրանսայի մէջ կատարուած վայրագութեանց օրերուն:

Ֆրանսայի մէջ, այդ օրերուն, ըլլա՛յ մամուլը, ըլլա՛յ հեռատեսիլի կայանները կատարուած վանտալութիւնները միայն իբր լուր հաղորդեցին: Կարծէք, թէ այդ բոլորը ըլլալին բնութեան կողմէ պատճառուած աղէտներ: Մարդուն կամքէն անկախ կատարուած: Եւ ոչ մէկ գանգատ լսուեցաւ այդ բարբարոսութեանց դէմ:

Ընդհակառակը՝ ձեւով մըն ալ կառավարութիւնը յանցաւոր նկատեցին, որ այս վայրենաբարոյ մարդիկը... անգործ ու թշուառ ձգած է:

Մինչդէռ ֆրանսական կառավարութիւնը զանոնք քաղաքակրթելու համար, ամէն տարի տասնեակ միլիառներ յատկացուց, դպրոցներ բացաւ, արհեստանոցներ սարքեց որ այս ափրիկեցի, ոչ-քրիստոնեայ կամ թուրք անուպաները ֆրանսական կեանքին յարմարին:

Եւ սակայն, մեծամասնութիւնը այս օտարներուն, իրենց բնօրրան երկրին սովորութիւններուն կառչած մնացին և չուզեցին յարմարիլ զիրենք հիւրընկալած երկրին՝ ֆրանսական «մթնոլորտին»:

Ընդհակառակը՝ այս օտարներուն մեծ մասը, պարկեշտ աշխատանքով կեանքերնին շահելու տեղ՝ գողութեան, ոճրագործութեան, թմրեցուցիչի վաճառքի, դիւրին ճամբով ապրելու միջոցը ընտրեցին:

Բայց ֆրանսական մամուլի օրկաններուն մեծամասնութիւնը և մանաւանդ՝ հեռատեսիլի բոլոր կայանները, այս իրականութեան մասին բնաւ չխօսեցան: Թերթերուն մեծ մասը և բոլոր հեռատեսիլները օդէն, ջուրէն, լեռ ու ձորէն խօսելով... քնացուցին ժողովուրդը:

**

* *

Մինչդեռ օտար թերթեր և հեռատեսիլի կայաններ, շատ անելի իրատեսութեամբ ներկայացուցին Ֆրանսայի եղելութիւնները:

Ընդհանուրին ախտաճանաչումը այն էր, որ ֆրանսական 1789-ի Յեղափոխութեան կարգախօսը եղող՝ LIBERTÉ-EGALITÉ-FRATERNITÉ լոզունգը, այլևս սնանկացած է:

Այստեղ կը հրատարակենք անգլիական "THE INDEPENDENT" թերթին առաջին էջին վերնագիրը: Այս անգլիական թերթը Ազատութիւն-Հաւասարութիւն-Եղբայրութիւն նշանախօսքը յիշելէ ետք, հեզմանքով կ'աւելցնէր անոր վրայ "REALITÉ" -իրականութիւն բառը:

Միջազգային մամուլին համոզումը այն էր, որ «Ֆրանսական սիսթեմ»ը օտարականները լայնախոհութեամբ

Ֆրանսական պայմաններուն «յարմարցնելու» աշխատանքները՝ հակառակ արդիւնք տուած էին:

Եւ Ֆրանսա բնակող ասիրիկեցիներուն և թուրքերուն մեծամասնութիւնը՝ օգտուելով ֆրանսական «Ազատութիւն»էն, և մանաւանդ՝ ֆրանսական օրէնքներէն որոնք բոլոր ֆրանսաբնակներուն (տեղացի կամ օտար) իրաւունք կը վերապահեն հաւասարապէս օգտուելու ընկերային յատկացումներէն և նպաստներէն, ոչ միայն չընդգրկուեցան երկրի բարքերուն, այլ՝ կազմակերպուեցան և աւելի զօրացան-կարծրացան իրենց լետամնաց, այլամերժ և օտարատեսաց հաւատքին մէջ: Եւ ներկայացած առաջին առիթէն օգտուելով՝ իրենց մոլեռանդութեան պահանջած աստելութիւնը և վայրագութիւնը գործադրեցին ֆրանսական հիւրընկալ հողին վրայ:

**

Ռուսիոյ հանրային կարծիքը և մամուլը աւելի լաւ հասկցած էին Նոյեմբեր 2005-ին, Ֆրանսայի մէջ տեղի ունեցող վայրագութիւններուն խոր իմաստը, և գիտցած էին իջնել մինչեւ չարութեան արմատները:

Այստեղ կը հրատարակենք "LE MONDE" թերթին 17 Նոյեմբեր 2005-ի թիւին մէջ, ռուսական թերթերէն արտատպուած լուրերը և նկարները:

Ռուսերը շատ ճիշդ ակտանանաչում մը ըրած էին սապէս գրելով.— Ֆրանսայի մէջ կատարուած վայրագութիւնները՝ [տարբեր] քաղաքակրթութիւններու և կրօններու ընդհարումներն և պատերազմներն են»:

Որովհետեւ Ռուսերը, գրեթէ 20 տարիներէ ի վեր, գիտէին այս բիրտ իրականութիւնը, և Աֆղանիստանի, և մինչեւ հիմա ալ Չէչնիոյ մէջ կ'ենթարկուէին Սիոնիստ ամերիկացիներուն հրահրած և զինեալ մոլեռանդ իսլամներուն կատարած վայրագութիւններուն:

*
*
*

2005-ի Նոյեմբերին Ֆրանսայի մէջ կատարուած վայրագութիւններուն մասին, ֆրանսական Ակադեմիայի մնայուն քարտուղարը՝ HELENE CARRERE D'ENCAUSSE [որ ռուսական և վրացական ծագում ունի] ոչ մէկ ֆրանսացի սլաւոնական անձնաւորութեան ըսել չհամարձակած իրականութիւնները կրցաւ յայտնել բարձրագոյն:

Բայց, ակադեմական այս տիկինը, իր յայտարարութիւնը Փարիզի մէջ չկատարեց, այլ՝ Մոսկուայի, ուր ելոյթ ունեցաւ ռուսական հեռատեսիլէն և «Մոսկովսկիէ Նովոստի» թերթին ալ հարցազրոյց մը տուաւ:

Այստեղ կը հրատարակենք Ակադեմական Շելէն Գառեր-Տ'Անգոս-ի ըսածներէն մեզի համար ամէնէն կարեւոր մասերը.—

«Այս մարդիկը կու գան փրիկեան իրենց գիւղերէն: Փարիզ և Եւրոպայի միւս քաղաքները փրիկեան գիւղեր չեն: Ամէն մարդ կը զարմանայ, թէ ինչո՞ւ փրիկեցի երախաները փողոցն են և դայրոց չեն երթար: Պատճառը՝ այս փրիկեցիներուն մեծ մասը բազմակրօն է: Տունին մէջ 4-5 կիներ կան և 25 երախայ»:

➔ «Բանտ կ'երթա՞ք եթե ըսե՛ք, թե՛ հինգ Հրեայ կամ տասը Սեանորթ կայ հեռատեսիլին մեջ: Մարդիկ չեն կրնար արտայայտուիլ ցեղային խմբակցութիւններու և այլ հարցերու մասին»:

**

Կը կարծենք, թէ ֆրանսացի ակադեմական Հելէն Գառեր-Տ'Անգոս-ը, իր կատարած յայտարարութիւններով չարութեան արմատներուն շատ խորերը իջած է:

Մինչե՛ւ Սիոնիստական կաղապարուած ազատութիւններուն արմատները... որ, իբր թէ, մարդկային իրաւունքներու օրէնքներով՝ ամէնէն պարզ իրականութիւններն անգամ ըսելու արտօնութիւն չունիք:

Ուրեմն բնաւ չզարմանանք, որ ֆրանսացի ժողովուրդը, իր հայրենիքին ոչ-քրիստոնեաներուն, այլադաւաններուն ձեռքը անցնիլը, վտանգը տեսնելով հանդերձ, որեւէ հակազդեցութիւն ցոյց չի տար:

Որովհետեւ ֆրանսացիին ոտքն ու ձեռքը, մանաւանդ բերանը և «ուղեղը» կապուած են... Մարդկային կեղծ իրաւունքներու օրէնքներով: Մինչ անդին կրօնամուլներ, աշխարհի ամէն կողմը կը մարզուին՝ «անաստուածներուն» դէմ պայքարելու համար՝ խոր հաւատքով և «լուացուած» ուղեղներով:

Այս անոպաները նոյնիսկ պատրաստ են իրենց կեանքը զոհելու՝ իրենց խաւարամիտ, կրօնաքաղաքական նպատակներուն հասնելու համար:

Որովհետեւ այս մոլեռանդները հաւատացած են, որ եթէ հաւատքին համար զոհուին՝ դրախտ պիտի երթան:

Կրնա՞ք երեւակայել... Երկու տարբեր աշխարհներ ստեղծուած են այսօր:

1.- Արեւմտեան աշխարհը-Այս Աշխարհը՝ հակառակ

կեանքի և քաղաքակրթութեան բարձր մակարդակի մէջ ապրելուն մինչեւ երէկ, այսօր հոգեպէս ծերացած, տկարացած, աւելի ճիշդ՝ թմրեցուած է:

2.- Միւս Աշխարհը- ուր կրօնական ծայրայեղութիւնը, մոլեռանդութիւնը իր արմատական սկզբունքներով կը հակադրուի Արեւմտեան Աշխարհին և կը սպառնայ անոր գոյութեան, իր միահեծանութիւնը սկզբունք ունեցող և քաղաքականացուած կրօնով, ուր բոլոր հաւատացեալներուն ուղեղները լուացուած են: Այս իրականութիւնը չտեսնելու համար պէտք է ըլլալ կոյր կամ յիմար:

Ֆրանսայի մէջ, Նոյեմբերի 2005-ին կատարուած և կրօնական խորք ունեցող վայրագութիւնները, յառաջիկայ տասնամեակներուն Արեւմտեան Աշխարհին դեմ շղթայազերծուելիք յարձակումներուն առաջին փորձերն են:

Բայց, այս յարձակումները, Աշխարհը ո՞ւր կը տանին:

Կը կարծէ՞ք, որ Եւրոպան մինչեւ վերջ պիտի մնայ ձեռնածալ, մինչեւ որ կրօնական մոլեռանդութիւնը ողողէ այդ ցամաքամասը: Արեւմտեան Աշխարհը անպայման պիտի արթննայ: Բայց լետոյ, ի՞նչ կրնայ ըլլալ...

Այստեղ կրկին պիտի նշենք Հրեայ KISSENGER-ին տասը տարիներ առաջ ըսածները.-

«Աշխարհ կրնայ աթոմական պատերազմի մը ենթարկուիլ:

Բայց այս աթոմական պատերազմէն, գոնէ 50 միլիոն մարդ ողջ կը մնայ:

Եւ անոնք կը կերտեն նոր Աշխարհ մը»:

Կը կարծենք, որ Բիսիներըի այս խօսքերը՝ Սիոնիստներուն ապագայ ծրագիրները հասկնալու տեսակէտէն՝ բացառիկ նշանակութիւն ունին:

6-7-ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1955-Ի ՊՈԼՍՈՅ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԾԱԼՔԵՐԸ

«Նայիրի»ի վերջին թիւերուն մէջ, 6-7 Սեպտեմբեր կոչուած ողբերգութեան իբր ականատես վկայ, մեր տեսածները պատմել ջանացինք:

Մեր գրութիւններուն հետեւողները նկատած են անպայման, որ 6-7 Սեպտեմբերի դէպքերը ժողովրդային պարզ պողովկում մը չէին:

Վարի սիւնակներուն մէջ ալ, 6-7 Սեպտեմբերի ողբերգութեան «ովքե՞ր և ինչո՞ւ պատճառ եղած էին»ը բացատրելու ջանացինք:

Եւ այս ողբերգութեան պատճառ եղողները՝ իրենց ծրագիրներուն գործադրութիւնը կը շարունակեն:

Պոլսոյ մէջ այս ողբերգութեան շարունակութիւնը եղող նոր դաւադրութիւն մը պատրաստելու վրայ են:

Բիւզանդական կայսրութեան վերջին, «ողջ-յիշատակը» եղող Պոլսոյ Ֆաւարի Յոյն Ուղղափառ տիեզերական Պատրիարքութիւնը մէջտեղէն վերցնել կ'ուզեն:

Պոռոտախօս թրքական թերթերը՝ Պատրիարքարանին դէմ համազարկ բացած են՝ «Յունաց Պատրիարքարանը՝ Յունաստան թո՛ղ երթայ գրելով»

Մտածեցէք անգամ մը՝ Վատիկանը որքան որ կարեւոր է կաթողիկէներուն համար, Պոլսոյ Ուղղափառ Պատրիարքութիւնն ալ նոյնքան նուիրական է Արեւելեան քրիստոնեաներուն, Ուղղափառներուն համար:

Եւ հիմա, մաքրագործուելու կարգը, Պոլսոյ ուղղափառ Պատրիարքութեան եկաւ:

Յետոյ՝ կարգը որո՞ւն պիտի գայ:

Անգլիոյ և Ֆրանսայի ողբերգութիւնները չէ՞ք տեսներ:

Աստուած պահպանէ եւրոպան:

Յ. Չ.

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԳՐՈՒԹԻՒՆ [«Նայիրի» ԹԻՎ 179, 10/9/2002]

«ՆԱՅԻՐԻ»ի սիւնակներուն մէջ, 4 թիւերէ ի վեր, 6-7 Սեպտեմբեր 1955-ի Պոլսոյ ողբերգութեան ընթացքին մեր ապրած, մեր տեսած սարսափելի դէպքերը պատմելու ջանացինք:

Եւ հիմա ալ, այս ողբերգութեան կատարուելուն պատճառ եղող ազդակները պատմելու պիտի ջանանք:

1951-ին Թուրքիոյ Արտաքին գործերու նախարարը՝ Fuat Köprülü յայտարարութիւն տուած էր և, պաշտօնապէս, «Մենք կիպրոս ըսուած հարց մը չունինք» ըսած էր:

6-7 EYLÜL 1955-ISTANBUL FACIASININ IÇ YÜZÜ

“NAIRI” GAZETESİNDE BİR KAÇ SAYIDAN BERİ, 6-7 EYLÜL FACIASININ GÖRGÜ SAHIDI OLARAK GÖRDÜKLERİMİZİ ANLATMAYA ÇALISTIK.

YAZILARIMIZI TAKIP EDENLER, 6-7 EYLÜL OLAYLARININ BASIT BIR HALK GALEYANI OLMADIGINI ANLATMISLARDIR HER HAL DE.

ASAGIDAKI SÜTUNLARDA DA 6-7 EYLÜL FACIASINA, KIMLERIN VE NIÇIN SEBEP OLDUKLARINI AÇIKLAMAYA ÇALISTIK.

* * *

VE BU FACIAYA SEBEP OLANLAR PROGRAMLARINI TATBIK ETMEYE DEVAM EDIYORLAR.....

6-7 EYLÜL FACIASI ILE BAGLANTILI OLARAK ISTANBULDA YENI BIR KOMPLO HAZIRLANIYOR.

BIZANS IMPARATORLUGUNUN ISTANBULDAKI SON HATIRASI OLAN FENDERDEKI ORTODOKS PATRIKHANESINI TEMIZLEMELER ISTIYORLAR.

YAYGARACI TÜRK GAZETELERİ PATRIKHANEYE KARSİ YAYLIM ATEŞİ AÇMIS.

“ORTODOKS RUM PATRIKHANESİ YUNANISTANA GITSİN”.

DÜŞÜNÜN, VATIKAN NE KADAR MÜHİM İSE KATOLİKLER İÇİN, ISTANBULDAKI ORTODOKS PATRIKHANESİ DE O KADAR KUTSALDIR DOĞU HİRİSTİYANLARI - ORTODOKSLAR İÇİN...

...VE TEMİZLENME SİRASI SİMDİ İSTANBUL ORTODOKS PATRIKHANESİNE GELDİ.

DAHA SONRA NE OLACAK ?

İNGİLTEREDEKİ, FRANSADAKİ FACIALARI GÖRMÜYORMUSUNUZ ?

TANRI AVRUPAYI KORUSUN.

Յ. Չ.

BESİNCİ YAZI (NAİRİ N°179, 10/9/2002)

“NAIRI”NİN SÜTÜNLERİNDE, 4 SAYIDAN BERİ, 6-7 EYLÜL 1955DE İSTANBUL FACIASINDA BİZZAT GÖRDÜĞÜMÜZ VE YASADIGIMIZ O FECİ OLAYLARI ANLATMIYA ÇALISTIK.

SİMDİ DE BU FACIANIN MEYDANA GELMESİNE SEBEP OLAN UNSURLARI ANLATMIYA ÇALISALIM.

1951-DE TÜRKİYE DİS İSLERİ BAKANİ OLAN FUAT KÖPRÜLÜ BİR BEYANAT VERMİS, VE RESMEN “BİZİM KIBRİZ DİYE BİR SORUNUMUZ YOKTUR” DEMİSTİ.

FAKAT DAHA SONRA İNGİLİZLERİN GELENEKSEL KAHBE SİYASETİ ÇALISMAYA BASLADI, VE KIBRİSİ KAYBETMEMEK VE DEVAMLI KIBRİSTA KALMAK İÇİN TÜRKLERİ KİSKİRTMAYA BASLADI.

➔p.10

Բայց, աւելի վերջ, անգլիացիներուն աւանդական պոռնիկ քաղաքականութիւնը աշխատիլ սկսաւ, և Կիպրոսը չկորսնցնելու և տեւական Կիպրոս մշակու համար թուրքերուն գրգռել սկսան:

Անգլիական գաղտնի սպասարկութիւնը այս պարտականութիւնը Պոլսոյ “Hürriyet” թերթի տէր և ծագումով Կիպրացի “Sedat Simavi”-ին տուաւ:

Կիպրոսի հետ կապ ունեցող բոլոր ցաւալի դէպքերուն առաջին պատասխանատուն՝ այս “Hürriyet” ըսուած թերթն է:

Եւ այս “Hürriyet” թերթը, 1951-ի տարիներէն սկսեալ տուած անիրական լուրերով և հրատարակած գրգռիչ գրութիւններով, թուրք ժողովուրդին ուղեղին մէջ Կիպրական հարցը ներմուծեց:

«Կիպրոսը՝ Թուրք է» լոզունգը ստեղծողը “Hürriyet” թերթն է:

Եւ այս թերթին գրգռութիւնները տարիներ տեւեցին:

Եւ քիչ միջոց մը յետոյ, անգլիական գրգռիչ քաղաքականութիւնը իր արդիւնքը տուաւ, և թրքական կառավարութիւնը Կիպրական հարցին տէր ելլելով, սկսաւ շատ յարձակողական քաղաքականութիւն մը կիրարկել:

Սգոստոս 1955-ին Լոնտոնի մէջ սկսելիք Կիպրական բանակցութիւններէն երեք ամիսներ առաջ, Թուրքիոյ Արտաքին գործերու նախարար Fatin Rüştü Zorlu-ին հետ տեսնուող Անգլիոյ Արտաքին նախարարը՝ Zorlu-ին սա թելադրանքները կը կատարէ.

«Յոյները, Կիպրոսի համար, տեւական ցոյցեր կը կատարեն. դուք, ինչո՞ւ անշարժ կը կենաք:

Դուք ալ, Կիպրոսի համար, ցոյցեր կատարեցէք, և Կիպրոսի համար իրաւունք պահանջեցէք»:

Եւ անգլիացիներուն այս գրգռիչ թելադրանքներն են՝ 6-7 Սեպտեմբեր 1955-ի Պոլսոյ ողբերգութեան առաջին պատասխանատուն:

Եւ անկէ յետոյ, ամէն բան՝ Fatin Rüştü Zorlu-էն, վարչապետ Ատնան Մենտերեքէն և թրքական հետախուզութեան (MIT) Նախագահէն բաղկացած երրորդութեան կողմէ կազմակերպուեցան:

Եւ շատ մաքիաւելական սենարիօ մը պատրաստուեցաւ և այս սենարիօն Սելանիկ ուղարկուեցաւ:

Եւ այս սենարիօյին 4 առաջնակարգ դերակատարները հետեւեալ անձերն էին՝

- 1.— Սելանիկի բարձր հիւպատոսը՝ Mehmet Ali Balin:
- 2.— Սելանիկի բարձր-հիւպատոսի օգնականը՝ Mehmet Ali Tetikalp:
- 3.— “MIT”ի գործակալ, և իբր թէ Սելանիկի մէջ իրաւաբանութեան

ԵՐ ԶՅ◀◀ : ղզրեք մի հոտ ասգժտս 'իսղրոպ Հրեղսղո մլգը
-մսհոս ղսմզղժմմվմտտեղ ղ ղզհոտմսոյ մի մլգըղոմոմորտեղ ղտհոտտտեղ ղսմ
-զըժմվմտտեղ ղնմ նսսղտե ժՀր ղտտողորեզմզե ղտհողրսմ վ-մմժմոմյ»

: ղզղրոտեղ, հ իսղոյտի ղՀմզղժվզմստ ո ղզղեզղսղոպ մի հլգր Հվոթ
մր ոտղոպոժ ղնմ նսղեղո ղՀիսժ ղվղոթրսոյ նսղոմղ 'իսջոսսեմն մմո ղիղ

: ժղողոժ րնզՉը ղվղոժ-հՀր ղնմվր ղՀմզժեՀն վոզմսսկմտե
ջոպտտեղ ղվժեղոմ ղոզղրսեմզմնս նոնսյ վ-ԶԶԶ ևզմրգտեղղ Լ-Զ
: ղոնզրսնղոժ

մոտր ջգր ղսմզղթրսղոյ նսղտհոտեղ րսմզղոզղստոյվմժ որվր ղ րսմզնոյ
: ղոնզրսնղոժ մմզղթրսղոյ մնսմ նսղտհոտեղ րսմզղնջ

: Հ ջոսնղոժ մրոթրոյոյո , ոտ ղո ' հսղողվո հՀր ղնմվր նսղտհոտեղ րսմզղոզմյ
: ղզ ջոսնղոժ

մլգտոՉ ղսմզղվեզնզիզ նսղտհոտեղ րսմզղոզղստոյվմժ որվր ղ րսմզնոյ
: ղզ ջոսնղոժ

-ոթ ղ ջոսնղոժ [ղվեզնզիզ տոյղոժմմվմտտեղ ղնմ « վմզղոզ »] ոզսոնոմ
վ] մլգըղվեզնզիզ մնսմ նսղտհոտեղ րսմզղնմ ' մմո վ-ԶԶԶ ևզմրգտեղղ Լ-Զ

, ժղզՉը մլգըղջոնտվե մզր ղվոտր ոնո ' ոտ ոթվյ
: « ղզ ջոսնղոժ մզրթրսղոյ ԲԶԶ նսղտհ

-տտեղ րսմզրոյոյ Հո ղ րսմզնոյ ղ մզրթրսղոյ ԲԶԶ նսղտհոտեղ րսմզղնջ
: ղզ ջոսնղոժ հսղողվո հՀր ղնմվր ղ ժղոթ

Չ ' ոթեղղ ջ ' վեզնզիզ ԶԼ . ղզ ջոսնղոյոյ վեզնջ ՈՋ ղ ջոսնղոյ վեզնջ »
: ղզ ղզղոյոզղոզղոզ մլգըղոՉղոսթր րսմզղոզղի ջոսնղ ղսմզղըղրսղոյ

-Չ ղտհողոտՉոտեղ ղվոտր ղոզղրսեմզմնս նոնսյ վ-ԶԶԶ ևզմրգտեղղ Լ-Զ
[2007/6/47 , 081 և վթ « վմվնոյ »] ղվզթվՄՄԵԲ ԵՄՄԿԶԶԻ

: րոնզ սոջտտեղ ղնմզրսջոմզի վիսմզո ղվոյոյոյ , մլգՉվե վ-ԶԶԶ
ևզմրգտեղղ Լ-Զ մո ' Հ ղսվնղզ ոնո ջոսնղոյոյ ժՀր վիվղոյոյ ' ոպղ

: « ղվեզնջոյոյ մլգստ ղվժմրվթթղղ ' մլգըղնջ »
: իսզջ ոզզղոզղոյ վՀրսեղեղն

-զոյ վտվո ոյոյոյ մժեՀն ոնո ղզ : վՀրսեղթրոտեղ վտվո մր մրոսս ջոսնղոյ ղՀո

-նսյ , ժՀր ղվեՀտմոտեղ ղոտ ջոզղջ ղվրոթրջ ոզոթթրոյոյ նսսղտե հվղոյոյ
: վՀ ջոսնղոյոյ ոզկոտ , ոտ ղզրթրոյոյ ղվնսվոյոյ ոնո ղզ

: րեզնջ սոսոյոյ ոզոթթրոյոյ ղոզթրոյոյ ոզոթթրոյոյ վիվղոյոյ
: րոնջ սոսոյոյ

▶ **INGILIZ GIZLI TESKILATI, BU VAZIFEYI ISTANBULDAKI HÜRRIYET GAZETESİ SAHIBI, KIBRIS ASILLI SEDAT SIMAVIYE VERDİ.**

KIBRISLA ALAKALI BÜTÜN FECİ OLAYLARIN BİRİNCİ SORUMLUSU, BU HÜRRIYET GAZETESİDİR.

VE HÜRRIYET GAZETESİ, 1951-LERDEN İTİBAREN VERDİĞİ ASILSIZ HABERLERLE VE YAYINLADIĞI KISKIRTICI YAZILARLA TÜRK HALKININ BEYİNİNE KIBRIS SORUNUNU SOKTU. "KIBRIS TÜRKÜTÜR" SILOGANINI YARATAN HÜRRIYET GAZETESİDİR.

VE BU GAZETENİN KISKIRTMALARI SENELERCE DEVAM ETTİ.

VE KISA BİR ZAMAN SONRA İNGİLİZLERİN KISKIRTMA SİYASETİ MEYVASINI VERDİ VE TÜRKİYE HÜKÜMETİ, KIBRIS SORUNUNA SAHIP ÇIKARAK ÇOK SALDIRGAN BİR SİYASET UYGULAMAYA BAŞLADI.

AGUSTOS 1955-DE LONDRADA BASLIYACAK KIBRIS KONFERANSINDAN ÜÇ AY KADAR EVVEL, TÜRKİYE DİS İSLERİ BAKANİ FÂTİN RÜSTÜ ZORLU İLE GÖRÜŞEN İNGİLTERE DİS İSLERİ BAKANİ, ZORLUYA SU TELKİNLERDE BULUNUR.

"YUNANLILAR KIBRIS İÇİN DEVAMLİ GÖSTERİLER YAPIYORLAR, SİZ NİÇİN HAREKETSİZ DURUYORSUNUZ? SİZ DE GÖSTERİLER TERTİP EDİP, KIBRIS İÇİN HAK TALEP EDİN".

İSTE İNGİLİZLERİN BU KISKIRTICI SÖZLERİDİR, 6-7 EYLÜL 1955 İSTANBUL FACIASININ BAS SORUMLUSU.

VE ONDAN SONRA HER SEY: FATİN RUSTÜ ZORLU, BASBAKAN ADNAN MENDERES VE "MIT"İN BASKANI TARAFINDAN PLANLANDI.

VE ÇOK MAKYAVELİK BİR SENARYO HAZIRLANDI. VE BU SENARYO SELANİGE GÖNDERİLDİ.

VE BU SENARYONUN 4 BAS OYUNCUSU SUNLARDI.

- 1.- SELANİK BASKONSOLOSU- MEHMET ALI BALIN
- 2.- SELANİK BASKONSOLOS MUAVİNİ - MEHMET ALI TETİKALP
- 3.- MIT AJANI VE SELANİKTE SÖZ DE HUKUK OKUYAN OKTAY ENGİN.
- 4.- SELANİK BASKONSOLOSLUGUNDA KAVAS-HASAN UÇAR.

SENARYONUN MİZANSENİ DE SÖYLE İDİ. SELANİKTE, MUSTAFA KEMALIN DOĞDUGU EVİN BAĞÇESİNDE, İSTANBULDAN GETİRİLEN BİR BOMBA PATLATILACAK VE BU OLAY İSTANBULA "YUNANLILAR ATATÜRKÜN EVİNİ BOMBALADI" DİYE BİLDİRİLECEKTİ.

İSTE SELANİKTE UYGULAN BU SENARYO: 6-7 EYLÜL 1955 GECESİ, İSTANBULUN HARABEYE DÖNMESİNE SEBEP OLDU.

ALTINCI YAZI (NAİRI N°180, 24/9/2002)

6-7 EYLÜL 1955 İSTANBUL FACIASINDA RESMİ MAKAMLARIN VERDİĞİ TAHRİBAT RAKAMLARI SUNLARDIR.

“3 KİSİ ÖLMÜŞ, 30 KİSİ YARALANMIŞ. 73 KİLİSE, 8 AYAZMA, 2 MANASTIR VE YALNIZ BİR HAVRA TAHRİP EDİLMİŞ.

YUNANLILARA AIT 3584 DÜKKAN VE ERMENİLERE VE DİĞER GAYRİMÜSLİMLERE AIT 1954 DÜKKAN TAHRİP EDİLMİŞ”.

BİZİM BİLDİKLERİMİZ DE SUNLAR.

6-7 EYLÜL 1955 GÜNÜ, YUNANLILARA AIT BÜTÜN KİLİSELER (FENERDEKİ YUNAN PATRIKHANE KİLİSESİ HARİÇ) HEPSİ YAKILDI VE TALAN EDİLDİ.

ERMENİLERE VE DİĞER HRİSTİYANLARA AIT KİLİSELERİN BÜYÜK BİR KİSMİ TAHRİP EDİLDİ.

YAHUDİLERE AIT YALNIZ BİR HAVRA YANLISLIKLA TAHRİP EDİLDİ.

YUNANLILARA AIT BÜTÜN DÜKKANLAR TAHRİP EDİLDİ. ERMENİ VE DİĞER HRİSTİYANLARA AIT DÜKKANLARIN BİR ÇOGU TAHRİP EDİLDİ.

6-7 EYLÜL 1955 İSTANBUL FACIASINDA VUKU BULAN KORKUNÇ HADİSELERDEN, YALNIZ BİR KAÇINI SAYMIYA ÇALISALIM.

O GÜN, TESADÜFEN TALANCI GÜRÜHÜN YANINDAN GEÇEN YUNANLI BİR PAPAZ ÇİRİLÇİPLAK SOYULUR VE HAYALARINDAN ASILARAK ÖLDÜRÜLÜR.

BALIKLIDAKI YUNAN MEZARLIĞINDA BULUNAN YUNAN PATRIKLERİNİN TARİHİ LAHİTLERİ TAHRİP EDİLİR, VE PATRIKLERİN KEMİKLERİ MEZARLARDAN ÇIKARILARAK AYAKLAR ALTINDA EZİLİR.

FAKAT EN ACISI, O GÜN İSTANBULDAKİ ULUSLARARASI BİR KONGREYE İSTİRAK EDEN AMERİKAN C.I.A. TESKİLATININ BASKANI ALLEN DULLAS, 6-7 EYLÜL 1955 HADİSELERİN SORUMLULUGUNU, KOMUNİSTLERİN ÜZERİNE ATAR.

AYNI KONGREYE İSTİRAK EDEN, FRANSIZ BASBAKANI YAHUDİ MENDES-FRANCE, FRANSAYA DÖNDÜKTEN SONRA, 6-7 EYLÜL HADİSELERİNDEN HİÇ BAHSETMEZ BİLE.

FAKAT 6-7 EYLÜL FACIASINDA, İSTANBULU HARABEYE ÇEVİRİLMESİNDEN BASKA, MEYDANA GELEN EN MÜHİM OLAY SUDUR.

1923-TEN SONRA, TÜRKLER SEHRİN İSMİNİ DEĞİSTİRDİLER VE CONSTANTİNOPLU-YU İSTANBUL YAPTILAR.

BUNA RAGMEN İSTANBUL, 1955-E KADAR, SEHIRDE YASIYAN YÜZBİNDEN FAZLA YUNANLI AHALI İLE “CONSTANTİNOPLU” KARAKTERİNİ ➔p.13

Բայց ամենէն ցաւալին՝ Նոյն օրը, Պոլսոյ մէջ միջազգային ժողովի մը մասնակցող Ամերիկեան CIA կազմակերպութեան Նախագահ ALLEN DALLES, Սեպտեմբեր 1955-ի դէպքերուն պատասխանատուութիւնը համայնավարներուն վրայ կը նետէ:

Նոյն՝ միջազգային ժողովին մասնակցող Ֆրանսայի վարչապետ հրեայ MENDES-FRANCE, Ֆրանսա վերադառնալէ յետոյ, 6-7 Սեպտեմբերի դէպքերուն մասին, ակնատես եղած ըլլալուն հակառակ, բնաւ չ'արտայայտուիր:

Բայց 6-7 Սեպտեմբերի ողբերգութեան մէջ, Պոլսոյ աւերակի վերածուելէն զատ, մէջտեղ ելած ամենակարեւոր դէպքը հետեւեալն է.—

1923-էն յետոյ, Թուրքերը քաղաքին անունը փոխեցին, և CONSTANTINOPLE անունը ISTANBUL-ի վերածեցին:

Հակառակ այս փոփոխութեան, Պոլիսը մինչև 1955, քաղաքը ապրող 100,000 յոյն ժողովուրդով իր CONSTANTINOPLE-ի յատուկ նկարագիրը չփոխեց:

Բայց 6-7 Սեպտեմբերի ողբերգութենէն յետոյ, յոյները Պոլսէն արտագաղթել սկսան և շատերը Յունաստան հաստատուեցան:

Այսօր, Պոլսոյ մէջ ապրող յոյներուն թիւը, քանի մը հարիւրը չ'անցնիր: Իրականութեան մէջ, Թուրքիան կառավարող անտեսանելի ուժերուն ուզածն ալ այս էր: Անոնք, մինչև 1923թ.ը, Անաթոլիան կեաւորներէն մաքրագործած էին:

6-7 Սեպտեմբերի ողբերգութեամբ ալ, անոնք, Պոլիսը կեաւորներէն մաքրագործեցին:

Այս հարցին վերաբերող՝ Թուրքիոյ Նախկին Արտաքին Գործոց Նախարար FUAT KOPRULU-ին ըսածները շատ կարեւոր են.— «1957-ին, Հանրապետութեան Նախագահ CELAL BAYAR-ին 6-7 Սեպտեմբերի դէպքերուն մասին հարցուցի: Ան ինձի սա պատասխանը տուաւ.— «Ամէն պարագայի, այս դէպքերուն մէջտեղ գալը լաւ եղաւ. մեր ընկերներն ալ այսպէս կը մտածեն»:

ԵԾԹԵՐՈՐԴ ԳՐՈՒԹԻՒՆ [«Նայիրի» Թիւ 181, 8/10/2002]

6-7 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1955-ԻՆ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ՊՈԼՍՈՅ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

ԴԵՊՔԵՐՈՒՆ ԱԿԱՆԱՏԵՍ ՎԿԱՅ ԸԼԼԱԼՈՎ՝ ՄԵՐ ՅԱՆԳԱԾ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Թուրքերը՝ քրիստոնեայ Պոլիսը գրաւեցին 1453-ին:

Բայց, միայն 500 տարիներ յետոյ, 1955-ի 6-7 Սեպտեմբերի գիշերը, քրիստոնեայ Պոլիսը քանդելով՝ զայն կրցան թրքացնել:

6-7 Սեպտեմբերի դէպքերուն դրդապատճառը կը կարծուի, որ Կիպրոսի հարցն է:

Բայց այս՝ դէպքերուն միայն արտաքին երեւոյթն է:

Բուն պատճառը՝ անտեսանելի բարձրագոյն ուժերուն երկու դարէ ի վեր գործադրուող ծրագիրն է:

1850-թ.ներէն սկսեալ, անտեսանելի բարձրագոյն ուժերը, «Հիւանդ մարդ» կոչուած Սամանեան պետութիւնը ողջնցնելու աշխատեցան:

Անոնք՝ 1915-ին, հայ Ազգին դէմ գործադրած ցեղասպանութեամբ, Անաթոլիան հայերէն մաքրագործեցին:

1919-թ.էն մինչև 1923-ալ՝ Անաթոլիայի Պոնտոսցիները և Յոյները ցեղասպանութեան ենթարկեցին:

Եւ այս ձեւով Անաթոլիան՝ բոլորովին «կեաւուր»ներէն մաքրագործուած եղաւ:

6-7 Սեպտեմբեր 1955-ին ալ, ծրագրին վերջին մասը գործադրուիլ սկսաւ:

Եւ Պոլիսն ալ «կեաւուր»ներէն մաքրագործուեցաւ:

1960-թ.ներէն սկսեալ, անտեսանելի բարձրագոյն ուժերուն գործակալը՝ ֆարմասոն Սուլէյման Տէմիրէլ, «Մեծն Թուրքիա» ծրագիրը մէջտեղ նետեց՝ 1.— 1974-ին Կիպրոսին գրաւումը. 2.— 1992-ին Պոսնիոյ իսլամացուիլը. 3.— 1998-ին ալ Բոսնովոյին բոլորովին միւսիլման Ալպանացիներուն յանձնուիլը՝ «Մեծն Թուրքիոյ» ծրագրին գործադրութեան հետեւանքներն են:

Վերջին շարաթներուն, Թուրքիան ուրիշ «երազ» մը տեսնել սկսած է՝

▶ MUHAFAZA ETTI.

FAKAT 6-7 EYLÜL FACIASINDAN SONRA YUNANLILAR ISTANBULDAN YAVAS YAVAS GÖÇETMEYE VE YUNANISTANA YERLESMEMEYE BASLADILAR.

BUGÜN ISTANBULDA YASIYAN YUNANLILARIN SAYISI, BİR KAÇ YÜZ KISIYI GEÇMEMEKTEDİR.

HAKIKATTE TÜRKİYEYİ IDARE EDEN GIZLI KUVVETLERİN İSTEDİĞİ DE BUYDU. ONLAR, 1923-E KADAR ANATOLYAYI GÂVURLARDAN TEMİZLEMİSLERDİ.

6-7 EYLÜL FACIASI İLE DE, ONLAR ISTANBULU GAVURLARDAN TEMİZLEDİLER.

BU MEVZU İLE ALAKALI OLARAK, TÜRKİYENİN ESİKİ DİS İSLERİ BAKANI FUAT KÖPRÜLÜNÜN SÖYLEDİKLERİ ÇOK MÜHİMDİR.

“1957 DE CUMHURBAKANI CELAL BAYARA, 6-7 EYLÜL HADİSELERİNDEN BAHSETTİM. BANA SU CEVABI VERDİ.

“MAMAFI BU HADİSELERİN ÇIKISI İYİ OLDU. ARKADASLAR DA AYNI FİKİRDE...”.

YEDİNCİ YAZI (NAİRİ N°181, 8/10/2002)

ALTI - YEDİ EYLÜL 1955-TE VUKU BULAN

İSTANBUL FACIASI

GÖRGÜ TANIGI OLARAK BİZİM VARDIGIMIZ SONUÇ

TÜRKLER, HİRİSTİYAN-İSTANBULU 1453-DE ZAPTETTİLER.

FAKAT, ANCAK 500 SENE SONRA, 1955 TE ALTI-YEDİ-EYLUL GECESİ HİRİSTİYAN İSTANBULU YIKARAK, TÜRKLESTİRMEMEYE MUVAFFAK OLDULAR.

6-7 EYLUL OLAYLARINA, KIBRIS PROBLEMİNİN SEBEP OLDUGU ZANNEDİLİR. FAKAT BU, OLAYLARIN DİS GERÜNÜSÜDÜR SADECE.

ASIL SEBEP, GÖRÜNMEZ ÜSTÜN KUVVETLERİN, İKİ ASIRDAN BERİ TATBİK ETTİKLERİ PROGRAMDIR.

1850-LERDEN İTİBAREN, GÖRÜNMEZ ÜSTÜN KUVVETLER, HASTA ADAM DENİLEN OSMANLI DEVLETİNİ DIRILTMEMEYE ÇALISTILAR.

ONLAR, 1915-TE ERMENİ MİLLETİNE TATBIK ETTİKLERİ SOYKIRIM İLE, ANATOLYADAKI ERMENİLERİ TEMİZLEDİLER.

1919-DAN 1923-E KADAR DA ANATOLYADAKI PONTUSLULARI VE YUNANLILARI SOYKIRIMINA UGRATTILAR.

VE BU SEKİLDE, ANATOLYA, TAMAMEN GAVURLARDAN TEMİZLENMİŞ OLDU. ALTI-YEDİ EYLÜL 1955-TE DE PROGRAMIN SON KISMI UYGULANMAYA BASLANDI.

VE İSTANBUL DA GAVURLARDAN TEMİZLENDİ.

1960-DAN İTİBAREN, GÖRÜNMEZ ÜSTÜN KUVVETLERİN ADAMI, FARMA-SON SÜLEYMAN DEMİREL “BUYÜK TÜRKİYE” PROGRAMINI ORTAYA ATTİ. 1.- 1974-DE KIBRISIN İSGAL EDİLMESİ. 2.- 1992-DE BOSNİANIN İSLAM-LASTIRILMASI. 3.- 1998-DE KOSOVONIN, TAMAMEN MÜSLÜMAN ARNAVUTLARA TESLİM EDİLMESİ, “BÜYÜK TÜRKİYE” PLANININ UYGU-LANMASININ SONUÇLARIDIR.

SON HAFTALARDA İSE, TÜRKİYE BASKA BİR RÜYANIN PESİNDEN GİTM-EYE BASLADI. PETROL RÜYASI, GÖRÜNMEZ ÜSTÜN KUVVETLER, DAHA DOGRUSU ARTIK GÜN İSİGİNA ÇIKAN “AMERİKAN - İSRAEL- TÜRKİYE BİRLİĞİ” İRAKA HÜCUM ETMİYE HAZIRLANIYOR.

VE TÜRKİYENİN GÖZÜ KERKÜK PETROLÜNDE.

FAKAT, DIKKAT EDİN TÜRKLER.

“DİMYATA PİRİNCE GİDERKEN, EVDEKİ BULGURDAN OLABİLİRSİNİZ”.

8. 2.

Քարիւղի երազը:

Անտեսանելի բարձրագոյն ուժերը, աւելի ծիշդը՝ այլևս լոյս աշխարհի ել-լող «Ամերիկա-Իսրայէլ-Թուրքիա» միութիւնը, Իրաքի վրայ յարձակելու կը պատրաստուի:

Եւ Թուրքիոյ աչքը՝ Քերքուքի քարիւղին վրայ է:

Բայց, ուշադրութիւն ըրէք Թուրքեր՝ «Տիմյաթ՝ բրինձ առնելու գացած միջոցին, տունը գտնուող կորկոտէն չզրկուիք»:

8. 2.

Ա
Ն
Դ
Ր
Ա
Ն
Ի
Կ

Տ
Ա
Ղ
Լ
Ե
Ա
Ն

ՇԱՀԵԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ-

«ՍՈՒՏԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԱԶՆԵՐՈՒ ԶՈՀ,

«ԷՇ ՆԱՀԱՏԱԿ» ԵՂԱԾ ԱԶԳ ՄԸ՝ «ՀԱՅԵՐԸ»- Ա. ՀԱՏՈՐ]

Հեղինակ՝ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ [ՎՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ]

Սեսլտեմբերի առաջին շաբաթը, Ամերիկայէն վերադարձի ճամբուս վրայ, այցելեցի Նիս քաղաք [Ծրանսա]: Այցելութեանս նպատակը անձնական էր, շրջապատյալ մ'աւելի: Լոս Անճելըսէն հեռաձայնով տեղեկացուցած էի շատ յարգելի բարեկամիս՝ Պրն. Յովհաննէս Զիլինկիրեանին, ժամանմանս մանրամասնութիւնները և այցելութեանս աշխատանքային բնոյթը: Հակառակ խնդրանքիս՝ որ նեղութիւն չքաշէ մինչեւ օդակայան գալով զիս դիմաւորելու՝ եկած էր, և իմ կեցութեանս հինգ օրերուն ալ, իր ազնիւ հոգատարութեանը տակ սլահեց զիս, որուն համար անչափ զգացուած եմ յայտնելով իմ խորին ու անկեղծ շնորհակալութիւնները:

Այս անգամ ալ այցի գացի Ռուբէն Սեւակի «Յիշատակի Տուն»ը: Խորհրդաւոր բան մը, միշտ յուզումով, նկատած եմ այնտեղ՝ օտար, այդուհանդերձ հիւրընկալ ասիւրուն վրայ, որ կը համակէ քեզ թէ՛ հպարտութեամբ և թէ՛ խռովիչ ու սխուր տրամադրութեամբ: Հպարտութիւն՝ ի տես հոն պահ դրուած նահատակ հերոս Ռուբէն Սեւակի թանկագին մասունքներուն՝ գիրքեր, ձեռագիր նամակներ, Հիմնարկին մեկենասութեամբ լոյս ընծայուած գիրքերէն օրինակներ, Ռ. Սեւակի, իր ընտանիքին, հարազատներուն և 1910-15-թ.ներու սոցալստայ մտաւորական-գրողներու խմբանկարներ և այլն...

Տպաւորիչ է մանաւա՛նդ պատկերասրահի բաժինը, ուր ցուցադրուած են հայ տաղանդաւոր գեղանկարիչներու մէկ քանի հարիւր գործեր, որոնց մէջ աչքառու է հանճարեղ Այվազովսքիի մէկ հոյակապ, ծաւալուն պատառը որ թուրք-

Ֆրանսե-անգլիական միացեալ նաւատորմին ռուսական ռազմանաւերուն կողմէ խորտակուելը կը պատկերացնէ: Նկար՝ որուն հանդէս պէտք է ըստ անոր հոգածութիւն կը ցուցաբերէ մեր խորապէս ազգասէր բարեկամը: Այնտեղ կան, բնականաբար, հայագիտութեան, Հայաստանի հայութեան, հայկ. ցեղասպանութեան վերաբերեալ օտար հեղինակներու հազուագիւտ գործեր:

Նահատակ Ռուբէն Սեւակի եղբորորդին՝ Պրն. Յովհաննէս Զիլինկիրեան, հակառակ իր յառաջացած տարիքին, երիտասարդական աշխուժութեամբ ու հարուստ փորձառութեամբ և ժրջանօրէն կը ստեղծագործէ, գրելով ազգային, քաղաքական, միջազգային, անցեալի և ներկայի դէպքերուն մասին յօդուածներ հմտութեամբ և ճշգրտութեամբ մը, որոնք զամանք ու հիացում կը պատճառեն ընթերցողին: Մանաւանդ՝ մեր ազգային կեանքին ու հայ-թուրք յարաբերութեանց վերաբերող իր յօդուածները:

Քանի մը ամիսներ առաջ, իրմէ ստացեր էի «Սուտերու Եւ Երազներու Զոհ», «էջ Նահատակ» Եղած Ազգ Մը՝ Հայերը» ուշագրաւ, կոթողային ու եզակի հատորը, որ «Նայիրի» շաբաթաթերթի մէջ 1995-էն 1999 երկարող շրջանին լոյս տեսած յօդուածներու ժողովածուին Ա. հատորն է: Իր հետաքրքրաշարժ գլուխներուն ծանօթ եմ «Նայիրի»ի էջերէն:

Վերջին հարիւրամեակի և նաեւ ներկայ օրերուն կատարուող պատմա-քաղաքական դէպքերն ու իրողութիւնները ճամարտացիօրէն, փորձառուի սուր, խորագնին ու մանրակրկիտ վերլուծութիւններով, լուսարձակի տակ առնուած են հոն հեղինակին կողմէ, որ կը մատնանշէ մարդկութեան և նամանաւանդ «միամիտ» հայ ժողովուրդը պատուհասած և այսօր իսկ մոլորեցնող չարիքին աղբիւրները, և մարդասէր դիմակ դրած Արեւմուտքին սաղայէլները կը դիմակազերծէ:

Իր քննադատութիւնները որքան ճիշդ, նոյնքան անկեղծ

են՝ ուղղուած մերօրեայ՝ Գ.րդ Հանրապետութեան պետական ղեկին բազմած «ամենագէտ»ներուն, որոնք անխոհեմաբար հաւատք կ'ընծայեն Արեւմուտքի գեր-տէրութիւններուն, կորսնցնելով իրենց ազգային արժանապատուութիւնը, դաւաճանելով 1915-ի մեր նահատակներու կոտակին, մեր պատմական հայրենիք՝ բռնագրաւուած Արեւմտահայաստանին, միամտօրէն ապաւինելով Արեւմտա-Սիոնական աշխարհին եւ գործակցելով անոր հետ:

Հեղինակին կարգախօսն է՝ բռնցքուիլ, «Հայրենիք և Սփիւռք ըլլալու են մէկ ազգ, մէկ հաւաքականութիւն [ոչ թէ խօսքով], որպէսզի հասարակաց հզօր թշնամին դիմագրաւենք միասնաբար: Սակայն, ափսո՛ս, հազար ափսո՛ս, որ անցեալի անշատողական, հատուածական ոգին դե՛ռ կը շարունակէ աւեր գործել մեր ժողովուրդի առօրեայէն ներս, կը սպառնայ մեր գոյութեան»:

Մեր պատմական Հայրենիքին 9/10-րդ մասին կորուստը, մեր պահանջատիրութիւնը չեն կրցած, դեռեւս, մէկ սիրտի, մէկ հոգիի, մէկ մարմինի, մէկ ազգի, մէկ մշակոյթի վերածել մեզ և հակադրել հասարակաց թշնամիին, նորօրեայ համայնակուլ համաշխարհայնացումին դէմ: Հայրենիքի մէջ կ'իշխէ ո՛չ թէ օրէնքը, այլ՝ իշխանական կամայականութիւնը: 1991-ին Ազգը, Հայրենիք-Սփիւռքը միասնական էր ակնթարթի մը համար, Ազատութեան և Անկախութեան զօրութիւնն էր որ կը թեւածէ՛ր: Այժմ, մեր պետական այրերը, քաղաքագէտները, այլախոհ կոչուած մտաւորականութիւնը անթաքօյց «Արեւմըտասէր» ու «Ռուսասէր» սլոտակներով խարխաւումներու մէջ կորսուած են: Իսկ երկիրը կը պարպուի ահաւոր չափե-

րով: Ս'եր պատմութեանը մէջ նմանը չունեցող արտագաղթը կը շարունակուի «Անկախ»ութեան այս օրերուն: Զարմանալի չէ՞: Բան մը կայ կեղծ ու սխալ այդ անկախութեան մէջ...

Շատ յանձնարարելի է, որ Հայրենիքի և Սփիւռքի քաղաքագէտներու շրջանակներ, գիտա-հետազօտական հիմնարկներ, միասնաբար ուսումնասիրեն այս հատորին մէջ արժարծըւած մտքերը, ախտորոշումները, պատմական մօտիկ անցեալի դէպքերու և ներկայիս կատարուող աշխարհաքաղաքական եղելութիւններուն առնչուող վերլուծումները:

Պահն է, ինչպէս կը յանձնարարէ հեղինակը, որ անցեալի մեր իմաստուն ղեկավարներուն դիրքորոշումներուն ու պատգամներուն և ներկայ մեր տասանորդուած հայրենիքին վաղուան գոյութեան բանալին իրենց ձեռքին պահող այսպէս կոչուող «Ամենագէտ» քաղաքագէտներուն անճարակութեանց ու անմիտ արեւելումներուն միջեւ կազմենք զուգահեռ մը: Կատարենք քաղդասական մը: Հետեւցնենք, թէ ինչ յանձնարարած էին մեզի մօտիկ և նոյնիսկ հեռու անցեալի մեր իմաստունները, և ինչ կ'ընեն այսօր Ազգը և Պետութիւնը առաջնորդել յաւակնողները: Եւ հասնինք, ինչպէս յանգած է հեղինակը, ճիշդ եզրակացութեան:

Պրն. Յովհաննէս Զիլինկիրեանի խորիմաստ, մանրազնին վերլուծումները և ասոնց արդիւնք՝ յայտնած մտքերն ու առաջադրած թելադրութիւնները որոնք համոզիչ են ու ճշմարտացի, արժանի են յատուկ ուշադրութեան: Իր յօդուածներէն քաղուած դասերը լաւասպէս սերտելու ենք, խուսափելու համար երէկի սխալներէն: Որպէսզի չիյնանք, վերստին ու միամտօրէն՝ նոյն թակարդը:

Անցեալի սխալները անսուսելի ու զանոնք մոռնալով կրկին աղէտահար դարձնելը ինքզինք և իր Ազգը՝ մեծագոյն մեղքն է, դաւաճանութիւնը:

Մ
Ա
Ր
Ի

Զ
Ո
Ն
Ա
Պ
Ե
Մ
Ն

Բ Ա Ց Ն Ա Մ Ա Կ Ն Ե Ր Թ Ո Ւ Ր Ք Ը Ն Թ Ե Ր Ց Ո Ղ Ի Ն

*[ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ ԵՐԵՒԱՆ ԼՈՅՍ ՏԵՍՆՈՂ «ԳՈԼՈՍ ԱՐՄԵՆԻ» ՌՈՒՍԵՐԷՆ ԹԵՐԹԻ
20 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 2005-Թ.Ի ՀԱՄԱՐԷՆ]*

Միայն վերջերս ինձ վիճակուեց ծանօթանալ Յովհաննէս Զիլինկիրեանի դեռելս 2003-թ. լոյս տեսած «Թուրքերի Զգիտցած Իրականութիւնները» գրքին: Պէյրուքում հրատարակուող «Նայիրի» շաբաթաթերթի գլխաւոր խմբագիր Ժիրայր Նայիրին և պատմական գիտութիւնների դոկտոր Վլադիմիր Պետրոսեանը հաւաքել եւ 4 լեզուով [հայերէն, թուրքերէն, ռուսերէն և անգլերէն] հրատարակել են Յովհաննէս Զիլինկիրեանի 67 յօդուածները, որոնք տպագրուել են «Նայիրի»ի էջերում 2001-թ. Յունուարի 1-ից մինչեւ 2003-թ. Սեպտեմբերի 8-ը:

Ըստ էութեան՝ այդ յօդուածները բաց նամակներ են ուղղուած, առաջին հերթին, թուրք ընթերցողին: Դրանցից իւրաքանչիւրում հեղինակն արձագանգում է տարածաշրջանում կատարուող այս կամ այն հրատապ իրադարձութեանը: Միաժամանակ սլաւոնութեանն ու նոյնիսկ սեփական կենսագրութեանն ուղղուած նրա մեկնարանութիւններն ու խոհերը, այդ յօդուածները և գիրքն ամբողջութեամբ դառնում են Փոքր Ասիայում թուրքական կեանքում իւրատեսակ հանրագիտարան՝ սկսած այստեղ թուրքական ցեղախմբերի երեւալու պահից և բնիկ քրիստոնեայ բնակչութեան նկատմամբ նրանց վերաբերմունքից:

Կարդալով այդ սլաւոն յօդուածներն, ընթերցողը [ոչ միայն թուրք] իր համար բացայայտում է երկուայ ու այսօրուայ շատ պրօբլեմների մասին այնպիսի իրողութիւններ, որոնք չկան մի շարք գիտական յօդուածներում, առաւելապէս պոլիտիկաների երկերեսանի շատախօսութիւնների մէջ:

Մ Ա Ր Ի
Չ Ո Ւ Ա Մ Ե Ա Ն

Բ Ա Ց Ն Ա Մ Ա Կ Ն Ե Ր Թ Ո Ւ Ր Ք Ը Ն Թ Ե Ր Ց Ո Ղ Ի Ն

[ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ ԵՐԵՒԱՆ ԼՈՅՍ ՏԵՍՆՈՂ «ԳՈԼՈՍ ԱՐՄԵՆԻ» ՌՈՒՍԵՐԷՆ ԹԵՐԹԻ
20 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 2005-Թ.Ի ՀԱՄԱՐԷՆ]

Ահա, միայն մեկ բնորոշ հատուած «Իմ կեանքի պատմութիւննից»: «Նախակրթարանի և միջնակարգի ուսումս, — պատմում է հեղինակը, — Մաքրի գիւղի Պեղազեան վարժարանին մէջ աւարտեցի: Այս վարժարանը եկող թուրք ֆենիչ մը, մեզի հայերուն թուրք ըլլալը սորվեցուց: «Թրքերէն» «ER» ֆաջ ըսել է: «MEN» ալ՝ մարդ ըսել է: «ERMENI» — ի իմաստը թրքերէն «ֆաջ մարդ» ըսել է: Ուրեմն հայերը թուրք են» — ըսաւ»:

«Յառաջարան»ի մէջ Յովհաննէս Զիլինկիրեանն ասում է իր գրքի մասին այսպէս. «Արդեօք իրականութիւնները ե՞րբ մէջտեղ պիտի ելլեն: Եւ այս ցեղասպանութիւններուն բուն պատասխանատուները ե՞րբ իրենց պատիժը պիտի կրեն: Այս պատասխանատուները մինչեւ որ չպատժուին, աշխարհի վրայ արդարութեան մասին խօսիլը անկարելի է: Այս գիրքը այդ սարսափելի անիրաւութեան դէմ ընդվզումի աղաղակ է»:

«Թուրքերի Զգիտցած Իրականութիւնները» գիրքը հրատարակել է Ռուբէն Սեւակի անուան Մշակոյթի Հիմնադրամը, որ առաւելապէս մեզ լաւ յայտնի է 1996-թ. պատմական գիտութիւնների դոկտոր Վլատիմիր Պետրոսեանի «էնվեր Փաշայի Վերջը» գրքի տպագրութեամբ: Վերջին տարիներին հիմնադրամը հրատարակել է Վլատիմիր Պետրոսեանի եւս 2 գիրք՝ «Արարատը պէտք է մնայ Երեւանի կողմը» [Պէյրուք, 2001] և «Ռուբէն Սեւակը և Մեր ժամանակը» [Երեւան, 2003]: Վլատիմիր Պետրոսեանի գրքերն արժանի են առանձին անդրադարձի: Իսկ ստայժմ, մենք նրան խնդրեցինք ներկայացնել Յովհաննէս Զիլինկիրեանի գիրքը:

– Նախ, — ասաց նա, — մինչեւ գրքի մասին խօսելը, անհրաժեշտ է յատուկ նշել, որ պատմարան, նշանաւոր հասարակական գործիչ Յովհաննէս Զիլինկիրեանը տարեցտարի մերկացնում է հայերի ցեղասպանութեան փաստը և

ՄԱՐԻ ԶՈՂԱՔԵՐԻ

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԹՈՒՐՔ ԸՆԹԵՐՑՈՂԻՆ
[ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱՏ ԵՐԵՒԱՆ ԼՈՅՍ ՏԵՍՆՈՂ «ԳՈՂՈՍ ԱՐՄԵՆԻ» ՌՈՒՍԵՐԷՆ ԹԵՐԹԻ
20 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 2005-Թ.Ի ՀԱՄԱՐԷՆ]

ГКРЫТЫЕ ПИСЬМА УРЕЦКОМУ ЧИТАТЕЛЮ

Պատ. Յու. Մուրադյանը հարկ չէր անում հրատարակել «Գրական անտիկոնարներ»:
Բնակչ. Պարոնյան, «Գրականության» և
այլապես Պարոնյանի գործերը Բրյուսևի
պատկ. Գրականության անտիկոնարների
կարգի մտնելուց հետո և 1938-1939 թվականին

Օրվանց հարկադրված էր...
...հարկ չէր անում հրատարակել...
...1938-1939 թվականին...

...հարկ չէր անում հրատարակել...
...1938-1939 թվականին...

...հարկ չէր անում հրատարակել...
...1938-1939 թվականին...

Одна из миллиона кровавых трагедий во время Геноцида армян

հայ ժողովրդի ամբողջ պատմութիւնը կեղծող հեղինակ
րին, որոնք հանդէս են գալիս թուրքական լրատուութե
միջոցներով:

Յովհաննէս Զիլինկիրեանն առաջիններից մէկն է, եթէ
առաջին հեղինակը, որ թուրքերէն գրել է հայկական հայ
պատմութիւնը: «Թուրքերի Զգիտցած Իրականութիւնն»

Բ Ա Ց Ն Ա Մ Ա Կ Ն Ե Ր Թ ՈՒ Ր Ք Ը Ն Թ Ե Ր Ց Ո Ղ Ի Ն

[ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ ԵՐԵՒԱՆ ԼՈՅՍ ՏԵՍՆՈՂ «ԳՈՂՈՍ ԱՐՄԵՆԻ» ՌՈՒՍԵՐԷՆ ԹԵՐԹԻ
20 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 2005-Թ.Ի ՀԱՄԱՐԷՆ]

Մ
Ա
Ր
Ի

Գ
Ո
Ղ
Ո
Ւ
Մ
Ն
Ե
Ր

գիրքը բովանդակում է մասսայական ընթերցողին անյշատ փաստեր: Օրինակ, 1955-թ. Ստամպուլում թուրքալիշխանութիւնների ուղղակի ցուցումով տեղի ունեցրնակելի տների, սլաոմական յուշարձանների, եկեղեցիների ա.երումը, ինչի վկան է եղել նա [տես «Գոլոս Արմենի»] [«Հայաստանի Ձայն»] թերթի Սեպտեմբերի 27-ի թիւ 10 մէջ]: Ապրելով 1955-թ. Սեպտեմբերի 6-7-ին տեղի ուցած այդ ահաւոր ողբերգութիւնը, Յովհաննէսը վնոել է այլեւս չի կարող ապրել այդ երկրում:

Յայտնի բանաստեղծ, գրող, բժիշկ Ռուբէն Սեւակի բոր որդի՝ Յովհաննէս Չիլինկիրեանը գրքի էջերում մրամասնօրէն սլատմում է նրա ողբերգական ճակատագր վախճանի մասին:

Գրքի էջերում Յովհաննէս Չիլինկիրեանը զայրոյթբ գրում մեծ տէրութիւնների, տարբեր գաղտնի ուժերի կ մից հայոց ցեղասլանութիւնն իրագործող թուրքական ղափականութեան նկատմամբ դրսեւորած յանցաւոր թողւութեան մասին: Մշակելով նոր աշխարհի ստեղծման ծգիրը, նրանք եղան 1895-թ. հայերի կոտորածը կազմալ պող Սուլթան Ասլտիւլ Համիտի, 1915-թ. հայերի ցեղասնութիւնն իրագործող երիտթուրքերի, 1910-1920-թթ. ծրագիրը շարունակող «անհաւատներից» Անատոլ մաքրագործող Քեմալ Աթաթուրքի յանցակիցը:

Այդ ծրագրի շարունակութիւնն եղան 1991-թ. Կիպլ գրաւումը, որի ժամանակ սլանուեց 10,000 մարդ, 19թ.ին՝ Բոսնիայի իսլամացումը, 1998-թ.ին Կոսովոն մաւտական Ալպանիային յանձնելը: –Իսկ,–շարունակում Պետրոսեանը,– Յովհաննէս Չիլինկիրեանը արդարացի համոզուած է, որ եթէ 1876-թ.ին ուսական բանակը

Ա՛Ն ԿԸ ԲԱԻԷ... (Ծար. էջ 2-էն)

ԱԾԽԱՐՀԸ, ԴԵՊԻ ԱՆԴՈՒՆԴ ԿԸ ՅԱՌԱՋԱՆԱՅ:

Սիոնիստ Ամերիկացիները և Արեւմտեան պետութիւնները «բերնի ծամոց» ըրած են, որ, իբր թէ, աշխարհի վրայ ժողովրդավարութիւն (DÉMOCRATIE) պիտի հաստատեն: Ասիկա, աշխարհի մեծագոյն սուտն է: Ժողովրդավարութիւնը նախ՝ Արդարութեամբ կը սկսի:

Մինչդեռ Սիոնիստ Արեւմտեան պետութիւններուն Դրամի շահի վրայ հիմնուած վարչակարգը, Աշխարհի մեծագոյն անարդարութիւններուն կեդրոնն է:

Եւ այս սուտերու և անարդարութիւններու վրայ հիմնուած վարչակարգը ի վերջոյ, իՐ ՍՏԵՂԾԱԾ ՍՈՒՏԵՐՈՒ ԵՒ ԱՆԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԶԱՌՍԻՆ ՄԷՋ ՊԻՏԻ ԿՈՐԾԱՆԻ:

ԿԸ ԶՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՅԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

**ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՆԱԽԱՐԱՐԸ՝
ԱՊՏՈՒԼԼԱՅ ԿԻԼԸ, ՎԵՐՋԻՆ ՕՐԵՐՈՒՆ
ՅԵՌԱՏԵՍԻԼԷՆ ՏՈՒԱԾ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ,
ԱՄԵՐԻԿԱՅԻՆԵՐԷՆ ՅԱՏ ՎՅՏԱՅԱԾ ԸԼԼԱԼԸ
ՅԱՅՏՆԵՐ Է:**

**ԻՆՉՈ՞Ւ. ՈՐՈՎՅԵՏԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻՆԵՐԸ,
P. K. K - Ի ՔԻՒՐՏԵՐՈՒՆ ԴԵՄ, ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ
ՊԱՅԱՆՋՆԵՐԸ ՉԵՆ ԳՈՐԾԱԴՐԵՐ ԵՂԵՐ:**

Խեղճ Ապտուլլահ Կիւլ:
Դուն, աշխարհէն լուր չունիս:
Այլեւս PKK-ն ալ, Պարզանին ալ, Թալապանին ալ, բոլորն ալ Ամերիկացիներուն իշխանութեան ենթարկուեցան:
Եւ բիրտերը, վերջին տարիներուն, գաղափարի մեծ յեղաշրջում մը կատարեցին:
Քիրտերը՝ իրենց միջեւ եղած անհամաձայնութիւններուն վերջ մը տուին:
Եւ բոլոր բիրտերը՝ Պարզանին, Թալապանին և PKK-ն ալ, բիրտ ազգին բարձրագոյն իտէալներուն շուրջ միացան:
Եւ դուն, Ապտուլլահ Կիւլ, ասկէ յետոյ, այս միացեալ բիրտերուն մէջտեղ բերած ուժէն վախնալ պիտի սկսիս:
Այսօր քիրտերը, Իրաքի հիւսիսը, ձեր ձիշոք քիթին տակ՝ քրտական պետութիւն մը հիմնեցին...:
Յետոյ, կարգը ձեզի պիտի գայ՝ Թուրքիա ըսուած շինծու պետութեան մէջ գտնուող բիրտերուն:
Բնաւ մտածա՞՞ծ էք արդեօք.
Ձեր՝ Արեւելեան Անատոլու ըսած հողերուն [հայերէն գողցուած] վրայ Թուրք ըսուած արարած մը գոյութիւն չունի:

Հոն ապրող ժողովուրդը ամբողջութեամբ բիրտ է:

Եւ դուք, ի՞նչ պիտի կարենաք ընել, այս բիրտերուն դէմ:

1915-ին հայերը ցեղասպանութեան ենթարկելուդ նման՝ այդ բիրտերն ալ չէք կրնար ջարդել:

Կը մնայ՝ մէկ հաւանականութիւն:

Ժամանակ շահելու համար, բիրտերուն դէմ «քնացնողական» քաղաքականութիւն մը կիրարկել:

Բայց արդէն դուք, այս քաղաքականութիւնը գործադրել սկսեք էք:

Թրքական հեռատեսիլներու և ծայնասփիւռներու մէջ, քրտերէն լեզուով յայտագիրներ պիտի ներկայացնէք եղեր:

Այսինքն՝ իմալը կղզիին մէջ բանտարկուած Ապտուլլահ Օճալանին ուզած ձեւով՝ թուրք-բիրտ եղբայրութիւնը պիտի ստեղծէք:

Ապրիք: Ճատ փայլուն գաղափար է:

Արդէն դուք, այս սատանայական քաղաքականութեան վարպետն էք:

1908-թ.ին ալ ձեր մէջտեղ բերած [իբր թէ] HURRIYET-ի օրերուն, «հայերուն հետ եղբայրութիւն» հռչակած էիք:

Եւ տխմար հայերը՝ ինկան ձեր այս եղբայրութիւն ըսած թակարդին մէջ:

Եւ 1915-թ.ին, երկրորդ Աշխարհամարտին խառնաշփոթութենէն օգտուելով, ամբողջ Հայ Ազգը ցեղասպանութեան ենթարկեցիք, և չորս հազար տարուան հայուն հայրենիքը գողցաք:

Հիմա նայիք, թէ բիրտերուն դէմ նոյն թատրոնը պիտի կրնա՞ք խաղալ:

Բայց, ուշադրութիւն ըրէք:

Քիրտերը՝ հայերուն նման միամիտ և տխմար չեն:

Քիրտերը՝ ձեզ նման նենգամիտ և խորամանկ են:

Պիտի տեսնենք, թէ թուրքերը և բիրտերը՝ երկու լարախաղացները նոյն չուանին վրայ ի՞նչ-պէս պիտի կարենան խաղալ:

Բայց, այս երկու լարախաղացներուն միջեւ՝ նա՛խ Հայ Ազգը զոհուեցաւ:

Դուք՝ թուրքերդ, կեղծ եղբայրութեան քաղաքականութեամբ, հայերուն միամտութենէն և տխմարութենէն օգտուելով, զիրենք էջերուն դրախտը ուղարկեցիք:

Յ. Զ.

ՂԱՐԱԲԱՂԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ «ԼՈՒԾՈՒՄ»Ը

ԱՐՑԱԽԸ ԴՆԵԼ ՊԱՔՈՒԻ ԲՈՒՈՒՆՑՔԻՆ ՏԱԿ

Մ. Նահանգներու Երոպական հրամանատարութեան սայայակոյտի պետի տեղակալ՝ Զօր. Զարլզ Ուոլտ յայտարարեց, Ազրպէյճանի Պաշտպանութեան նախարար Սաֆար Ապիեի հետ ունեցած հանդիպումէն ետք... Միացեալ Նահանգները պիտի զօրացնեն իրենց ջանքերը Ղարաբաղեան տագնապի լուծման համար»:

Զօր. ջ չըսաւ սակայն, թէ ԱՄՆ-ը ինչ եղանակով պիտի լուծէ տագնապը: Երբ բոլորին ծանօթ է, որ Ուաշինկթըն Արցախը կը շարունակէ «անխզելի մասը» համարել Ազրպէյճանի, որուն «հողային ամբողջութեան» պահպանումին երաշխատորը կը մնայ ինք:

Իսկական առեղծուած չէ՞ Ուաշինկթընի սա փքուն յաւակնութիւնը: Գուցէ և սին շաղակիւտութիւնն է, օդին նետուած դասարկ խօսք:

Բայց, ո՛չ: ԱՄՆ-ը կրնայ շատ լուրջ ըլլալ իր մտադրութեան մէջ: Ան ըսել կ'ուզէ, որ «Ղարաբաղեան տագնապը լուծել» ըսելով, ինք կը հասկնայ՝ հայոց կողմէ ազասագրուած [հայկական] Արցախը վերադարձնել Ազրպէյճանի, իսկ Արցախի հայութիւնը կրկին դնել Պաքուի բռունցքին տակ:

Ս Փ Ի Ի Ռ Գ Ե Ի Հ Ա Յ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Սփիւռփի մէջ, «Հայ» մնալը և «Հայկական Ոգի» ունենալով ապրիլը՝ իսկական հրաշք մըն է:

Բոլորիս ծանօթ է թէ՛ Արեւմտեան Հայաստանի մէջ, 1915-ի ջարդէն վերապրած հայկական իլիակները, Սփիւռփի ամբողջ տարածքին ի՛նչ տառապանքներու ենթարկուեցան և ի՛նչ դժուարութիւններով կրցան գոյատեւել:

Եւ Թուրքին կարմիր Ջարդէն շատ աւելի հայաջինջ եղող սփիւռփի այս հոգեւայան պայմաններուն դէմ պայքարող հայ հերոսներուն առջեւ մենք, մեծ երախտագիտութեամբ, կը խոնարհի՛նք:

Այս հերոսները՝ հայ եկեղեցականները, հայ դպիրները և հայ գիրի և երգի նուիրեալներն են:

Այսօր ձեզի ծանօթացնելու հանոյք ունինք այս բացառիկ հերոսներէն մէկը՝ Մարսիլիոյ եկեղեցւոյ դպրապետ, Ս. Սահակ-Մեսրոպ երգչախումբի ղեկավար և մտաւորական ԽԱՉԻԿ ԵԼԼՄԱԶԵԱՆը, որ գրեթէ 35 տարիներ է վեր Եւրոպայի մէջ, հայ շարականներու, երգերու և հայ գրականութեան ճամբով հայութեան մէջ «Հայ ոգի» կը ներմուծէ:

Այստեղ կ'ուզեմք նշել՝ 20 տարիներ առաջ, Մարսիլիոյ Մայր եկեղեցւոյ սրահին մէջ, Խաչիկ Երլմազեանի մասին մեր կատարած գնահատանքը...

«Բոլորին համար, Նիս ֆաղաքը, իբր Թուրքիայի կեդրոն, շատ ծանօթ է:

Բայց մենք կը հաւատանք, որ Մարսիլիա ֆաղաքը շատ աւելի հարուստ է Նիս-էն:

Որովհետեւ Մարսիլիոյ հայութիւնը, Խաչիկ Երլմազեանի պէս, հայ մտաւորական ղեկավար մը ունի»:

Ձ. Զ.

TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ

TÜRKİYE DIS ISLERI BAKANİ ABDULLAH GÜL
SON GUNLERDE TELEVIZYONDA VERDIGI DEMEÇTE,
AMERIKALILARDAN ÇOK SİKAYET ETMİS.

NIÇİN ? ÇÜNKÜ AMERIKALILAR, PKK-KÜRTLERİNE KARSI
TÜRKLERİN İSTEKLERİNİ YERİNE GETİRMİYORLARMIS.

VAH, ZAVALLI ABDULLAH GÜL. SENİN DÜNYADAN HABERİN YOK.

ARTIK P.K.K-DA, BARZANI-DE TAI İBANI-DE, HEPİSİ AMERIKALILARIN EMRİNDE.

VE KÜRTLER SON SENELERDE BÜYÜK BİR FİKİR DEVRİMİ YAPTIŁAR.

KÜRTLER, ARALARINDAKI ANLASMAZLIKLARA SON VERDİLER.

VE BÜTÜN KÜRTLER, BARZANI-DE, TALABANI-DE, P.K.K.-DA, KÜRT MİLLETİNİN YÜKSEK
İDEALLERİ ETRAFINDA BİRLEŞTİLER.

VE SEN, ABDULLAH GÜL, BUNDAN SONRA BU BİRLEŞİK KÜRTLERİN MEYDANA GETİRDİĞİ
KUVVETTEN KORKMIYA BAŞLIYACAKSIN.

BUGÜN KÜRTLER, İRAKIN KUZEYİNDE, SİZİN BURNUNUZUN DIBİNDE BİR KÜRT DEVLETİ
KURDULAR....

SONRA SIRA, SİZE GELECEK.

TÜRKIYE DENİLEN UYDURMA DEVLETTE BULUNAN KÜRTLERE.

HIÇ DÜŞÜNDÜNÜZ MÜ ?

SIZIN DOĞU ANADOLU DEDİĞİNİZ (ÇALINMIS ERMENİSTAN TOPRAKLARINDA) TÜRK DENİLEN BİR NESNE YOK.

ORDA YASİYAN AHALİNİN HEPSİ KÜRT.

NE YAPABİLECEKSİNİZ BU KÜRTLERE KARSİ.

1915-DE ERMENİLERİ SOYKIRIMINA UGRATTIĞINIZ GİBİ, O KÜRTLERİ KESEMEZSİNİZ Kİ.

KALİYOR BİR İHTİMAL.

ZAMAN KAZANMAK İÇİN, KÜRTLERE KARSİ UYUTMA SİYASETİ UYGULAMAK.

ZATEN BAŞLAMISINIZ BU SİYASETE.

TÜRKIYE TELEVİZYONLARINDA VE RADYOLARINDA KÜRTÇE YAYIN YAPACAKMİSİNİZ.

YANI, İMRALI ADASINDA HAPİS OLAN ABDULLA ÖCALANIN İSTEDİĞİ GİBİ TÜRK - KÜRT KARDESLİĞİNİ MEYDANA GETİRECEKSİNİZ.

YASASIN. ÇOK PARLAK FİKİR.

ZATEN SİZ BU SEYTANI SİYASETİN USTASISINIZ.

1908-DE-DE, MEYDANA GETİRDİĞİNİZ (SÖZÜM ONA) HÜRRIYET GÜNLERİNDE ERMENİLERLE KARDESLİK İLAN ETTİNİZ.

VE APTAL ERMENİLER DÜSTÜLER SIZIN BU KARDESLİK TUZAGINA.

VE 1915-DE BİRİNCİ DÜNYA HARBİNİN KARGASALIGINDAN İSTİFADE EDEREK BÜTÜN ERMENİ MİLLETİNİ SOYKIRIMINA UGRATTINIZ VE DÖRTBİN SENELİK ERMENİ VATANINI ÇALDINIZ.

SİMDİ BAKALIM, KÜRTLERE KARSİ AYNI TİYATROYU OYNIYABİLECEKMİSİNİZ ?

FAKAT DİKKAT EDİN.

KÜRTLER, ERMENİLER GİBİ SAF VE APTAL DEĞİLDİR.

KÜRTLER, SIZIN GİBİ SİNSİ VE KÜRNAZDIR.

GÖRÜCEĞİZ, İKİ CAMBAZ BİR İPİN ÜZERİNDE NASIL OYNIYACAKSINIZ ?

BU ARADA, NE OLDU İSE, ERMENİ MİLLETİNE OLDU.

SİZ TÜRKLER, SAHTE KARDESLİK SİYASETİNİZLE, 1915-DE ERMENİLERİN SAFLIK VE APTALLIKLARINDAN İSTİFADE EDEREK, ONLARI ESEK CENNETİNE GÖNDERDİNİZ.

Յ. Չ.

Ս Տ Ա Յ Ա Ն Ք

ԱՐՄԷՆ Մ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

«ԽԵԼՔԻՍ ՓԶԱՄՆԵՐԷՆ ԵՒ ԱՅԼ ԷԶԵՐ»

Պէյրուք - 2005

Հաստիք լոյս տեսած է մեկեցնատրեանք

Միմի և Արմէն Յարութիւնեանի,

ի յիշատակ Արմէն Մ. Մուրատեանի

և Այնթապի ինքնապաշտպանութիւնը կազմակերպող սերունդին:

Խմբագիր՝

ԵՐՈՒԱՆԴ Հ. ՔԱՍՈՒՆԻ

« Ա՛Ն ԿԸ ԲԱԻԷ »

ՄԻԱՅՆ « ԴՐԱՄ » ԾԱՀԵԼՈՒ ՄՈԼՈՒԹԵՆԷՆ
ՏԱՐՈՒԱԾ ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ
ԻԾԽԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ, ԱԾԽԱՐՀԸ ԴԵՊԻ
ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ԿՈՐԾԱՆՈՒՄԻ Կ՛ԱՌԱՋՆՈՐԴԵՆ:

ՀԱԿԱՌԱԿ, ՈՐ ԱԾԽԱՐՀԻՆ ՄՊԱՌՆԱՅՈՂ ԱՅՍ
ՔԱՌՍԱՅԻՆ ԱՊԱԳԱՆ ԾԱՏ ԾԱՏԵՐՈՒՆ ԾԱՆՕԹ Է՛
ԼՐԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆ ՅԱՆՅԸ ՉԵՌՔԵՐՆՈՒՆ ՈՒՆԵՅՈՂ
ՍԻՆՆԻՍՏՆԵՐԸ ԱՐԳԵԼՔ Կ՛ԸԼԼԱՆ
ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԲԱՅԱՅԱՅՏՄԱՆ:

ՍԻՆՆԻՍՏՆԵՐՈՒ ԱԾԽԱՐՀԱԿԱԼ ԻԾԽԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԿՐՆԱՅ ՏԱՊԱԼԻԼ Ա՛ՅՆ ԱՏԵՆ ՄԻԱՅՆ,
ԵՐԲ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԸ ՏԵՂԵԱԿ ԸԼԼԱՆ
ԱԾԽԱՐՀԻ ԿՈՐԾԱՆՄԱՆ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ԿՏԱՆԳԻՆ:

LA PLUS CHAUDE DÉCENNIE

TV-5 - FRANCE - 15-12-2005- TELETEXE SUISSE
*LA DÉCENNIE QUI S'ACHEVE EST LA PLUS CHAUDE JAMAIS
ENREGISTRÉE, ET L'ANNÉE 2005 NE FAIT PAS EXCEPTION.
C'EST CE QU'A INDIQUÉ (15-12-2005, JEUDI)
L'ORGANISATION MÉTÉOROLOGIQUE MONDIALE O.M.M.
CONFIRMANT L'ACCELERATION DES CHANGEMENTS
CLIMATIQUES. AU COURS DE L'ANNÉE 2005, LA
TEMPERATURE MOYENNE A LA SURFACE DU GLOBE A
DEPASSÉ DE 0,48 DEGRÉ CELSIUS, LA MOYENNE CALCULÉE
POUR LA PERIODE 1961-1990 (14 DEGRÉS).*

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՄԷՆԷՆ ՏԱՔ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

TV-5- FRANCE - 15-12-2005- TELETEX SUISSE
«ՏԱՍՆԱՄԵԱԿԸ, ՈՐ ԻՐ ԱՒԱՐՏԻՆ ԿԸ ՀԱՍՆԻ, ԱՄԷՆԷՆ
ՏԱՔ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿՆ Է, ՈՐ ՅԱՐԴ ԱՐՉԱՆԱԳՐՈՒԱԾ ԸԼԼԱՅ:
ԵՒ 2005 -ՏԱՐԻՆ ԲԱՅԱՌՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՉԵՂԱԻ»:
ԱԾԽԱՐՀԻ ՕԴԵՐԵԻՈՒԹԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ,
OMM ԿԸ ՀԱՍՏԱՏԷ ԿԼԻՄԱՅԱԿԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
ԱՐԱԳԱՅՈՒՄԸ:
2005 - ՏԱՐՈՒԱՆ ԸՆԹԱՅՔԻՆ, ԵՐԿՐԱԳՈՒԴԻ ՄԱԿԵՐԵՍԻՆ
ՄԻՋԻՆ ՋԵՐՄՈՒԹԵԱՆ ԲԱՐՉՐԱՅՈՒՄԸ
0,48 ԱՍՏԻՃԱՆ CELSIUS-Ը ԱՆՅԱԻ:
1961-1990 ԾՐՋԱՆԻՆ ՀԱԾՈՒՈՒԱԾ ՄԻՋԻՆ ՋԵՐՄՈՒԹԵԱՆ
ԲԱՐՉՐԱՅՈՒՄԸ 14 ԱՍՏԻՃԱՆ ԷՐ:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(ԿՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ)

Կրնա՞ք երեւակայել. երկրագունդին միջին ջերմութիւնը, 30 տարուան ընթացքին, 14 աստիճան բարձրացեր է:

Եւ խորհիլ թէ՛ այս գնացքով, 100 տարի յետոյ, երկրագունդին միջին ջերմութիւնը, գրեթէ 40 աստիճանէ աւելի պիտի բարձրանայ:

Եւ գիտեք, թէ «Կեանքը» կրնայ գոյատեւել՝ մօտաւորապէս 50 աստիճան ջերմութեան սահմանի մէջ:

• Երկրագունդին աւելի տաք շրջանները ընդհանրապէս անապատներ են, ուր կեանք գրեթէ գոյութիւն չունի:

Ի՞նչ է, կլիմայական այս բացառիկ փոփոխութեան պատճառը:

Վերջին տասնամեակներուն ստուգուեցաւ, որ գործարաններուն ամենայն անպատասխանատուութեամբ և սանձարձակաբար արտանետած ծուխերը «EFFET DE SERRE»-ի դեր կատարելով, միլիոնաւոր տարուան երկրագունդին ջերմութեան հաւասարակշռութիւնը խախտած են:

Այս վնասակար ծուխերը՝ երկրագունդին վրայ գտնուող Օզօն-ի խաւերուն մէջ, մեծ «պարապ»ներու գոյացման պատճառ եղան:

Օզօն-ի խաւերն են, որ երկիրը կը պաշտպանեն Արեւին վնասակար, գերմանիշակագոյն ճառագայթներէն:

Օզօն-ի խաւերուն մէջ ստեղծուած մեծ «բացութիւն»ներ, մասնաւորապէս բեւեռներուն վրայ՝ տեսնուած են:

Եւ այս պատճառաւ, բեւեռներուն ջերմութիւնը բարձրացաւ, որուն հետեւանքով սառցակոյտերը սկսան հալիլ:

Եւ ստուգուեցաւ, որ քանի մը տասնամեակներ յետոյ, բեւեռներուն սառերուն հալելուն պատճառաւ, ծովի ջուրերուն մակարդակը տասնեակ մը մեթր պիտի բարձրանայ, և երկրագունդին ծովեզերեայ շրջանները, բոլորն ալ, ծովամոյն պիտի ըլլան:

Վերը նշուած պղէտները, կլիմայական այս փոփոխութեան պատճառելիք չարիքներուն մէկ մասն են միայն:

Այս աղետները կանխատեսող գիտական շրջանակներու նախաձեռնութեամբ կայացուած միջազգային ժողովները շարունակուեցան 1997-ին, Ճաբոնի KYOTO քաղաքին մէջ:

Մասնակցող պետութիւններին մեծ մասը, գալիք աղետներուն կանխատեսութեամբ սահմանեցին պայմանաժամ մը, և յանձնառու եղան աստիճանաբար նիւազեցնել իրենց երկիրներուն գործարաններուն արտադրած վնասակար կազերու արտանետման քանակութիւնը, որ "EFFET DE SERRE"ի պատճառ կ'ըլլայ:

Բայց Զեօթօ-ի համաձայնութիւնը չստորագրող երկիրներէն մէկն է՝ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները, որ աշխարհի ամենաշատ «վնասակար կազ» արտադրող պետութիւնն է:

Եւ այս պատճառաւ ալ՝ Միացեալ Նահանգները այժմէն, ապագայի աղետներուն մեծագոյն պատասխանատուն կը նկատուի:

Ինչո՞ւ Ամերիկեան պետութիւնը չստորագրեց KYOTO-ի համաձայնութիւնը: Որովհետեւ, Ամերիկայի մէջ, իշխանաւորը Ամերիկեան կառավարութիւնը չէ:

Ամերիկայի մէջ բուն իշխողները Ամերիկայի PETROL-ի և զէնքի ընկերութիւններն են, որոնց միակ նպատակը, ի գին ամէն բանի, աւելի դրամ շահիլ է:

***

Բոլորին ծանօթ իրականութիւն է, որ աշխարհի վրայ, վերջին տասնամեակներուն, քաղցկեղի (CANCER) հիւանդութիւնները, մէկի դէմ տասը համեմատութեամբ աւելցան:

Այս աղետաբեր յաւելման պատճառները, բոլոր հանրայայտ գիտնականներուն և գիտակից անձերուն ծանօթ են:

Բայց այս իրականութիւնները հանրութեան լայն խաւերուն, զանգուածային լրատուութեան կայաններուն ու ասոնց միջոցաւ չեն հաղորդուիր:

Որովհետեւ այս իրականութիւնները, հանրութեան լայն խաւերուն հաղորդելու պարագային, այս "CANSERIGENE"- քաղցկեղի հիւանդութիւններու պատճառ եղող նիւթերը արտադրող աշխարհի մեծ դրամատէրերուն շահերը կը վնասուին:

Այստեղ պիտի ջանանք արտայայտուիլ քաղցկեղի հիւանդութեան պատճառ եղող արտադրութեանց ամէնէն վնասաբերներէն մէկ քանիին մասին:

1.- ԶԻՄԻԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ- 1930-ին, աշխարհի վրայ, տարեկան կ'սպառուէր միայն մէկ միլիոն թոն քիմիական արտադրութիւններ: 2005-ին՝ այսօր, աշխարհի մէջ կ'սպառուի 300 միլիոն թոն քիմիական արտադրութիւններ:

Կրնա՞ք երեւակայել... 75 տարուան ընթացքին, քիմիական նիւթերու սպառումը մէկ միլիոն թոնէն երեքհարիւր միլիոն թոնի բարձրացած է:

Եւ այս նիւթերուն մեծամասնութիւնը՝ CANCERIGENE են, քաղցկեղ կը պատճառեն:

2.- ԾԽԱԽՈՏԻ ՍՊԱՌՈՒՄԸ

20-րդ դարու սկիզբը, ծխախոտը կը գործածուէր միայն այր մարդոց, այն ալ՝ ասոնց մէկ մասին կողմէ: Այսօր ծխախոտը կը գործածուի մանաւանդ կիներու կողմէ:

Եւ նաեւ՝ տասը տարեկանէ սկսեալ երկսեռ պատանիներու և երիտասարդներու կողմէ:

Եւ ծխախոտի ընկերութիւնները այսօր, առաջնակարգ մեծ ընկերութիւններու

վերածուած են, և ամէն տեսակ սադրանքներ կը կատարեն որ պատանիները, երիտասարդները և կիները ծխախոտի գործածութեան վարժուին և մոլին ըլլան այս թոյնին:

Միւս կողմէ՝ ծխախոտին հակառակորդները ջանքեր կը թափեն ծխախոտին վնասները նուազեցնելու համար:

Օրինակ՝ ծխախոտի տուփերուն վրայ վերջերս, մեծ տառերով գրուիլ սկսաւ՝ ծխախոտին մահացու հիւանդութիւններու պատճառ ըլլալը:

Նոյնիսկ Զանատա-յի մէջ ծախուող ծխախոտի տուփերուն վրայ, ծխախոտի պատճառաւ հիւանդացողներուն սրտանըմլիկ նկարները դրուիլ սկսան:

Եւ շատ մը երկիրներու տարածքին, գոց սրահներու մէջ, ծխախոտ ծխելը արգիլուեցաւ: Բայց, ի՞նչ օգուտ:

Վերջին վիճակագրութիւնները կ'ապացուցանեն, որ աշխարհի վրայ ծխախոտի սպառումը, ամէն տարի, մեծ համեմատութիւններով կ'աւելնայ:

Եւ բնականաբար՝ ծխախոտին պատճառած մահացու հիւանդութիւններն ալ, ամէն տարի աւելի մեծ աւերներ կը գործեն:

Ի՞նչ է պատճառը այս անբնական վիճակին: Երբ հակառակ, որ ծխախոտին պատճառած վնասները, գիտականօրէն փաստուած են: Բայց պետութիւնները ծխախոտի արտադրութեան և գործածութեան արգելք չեն ըլլար:

Առաջին պատճառներէն մէկը՝ կառավարութիւնները ծխախոտի առուծախէն, մեծ համեմատութիւններով, տուրքեր կը գանձեն. ասոնց եկամուտը կառավարութեան պիտոճէ-ին կարելոր մէկ մասը կը գոցէ:

Բայց, ամէնէն կարելորը՝ ծխախոտի ընկերութիւնները կառավարութիւններուն մէջ կառավարութիւններ են, որոնց դրամի շահու վրայ հիմնուած իշխանութեան ոչ մէկ դրամատիրական պետութեան ղեկավարութիւն կը համարձակի յայտիլ:

3.- ԱԾՄԱՐԸ ԿԱՌԱՎԱՐՈՂՆԵՐԸ ԶԱՐԻՒՂԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՆ

Մեր մեջէն շատեր տեսած են անպայման, որ ֆիլմերու մէջ կը ցուցադրուին գոց PARKING-ներու մէջ աշխատող ինքնաշարժերուն հանած թունաւոր ծուխին պատճառաւ անձնասպան եղողներու և կամ սպաննուողներու պատմութիւնները:

Այսինքն՝ ինքնաշարժերուն հանած մոլխը՝ մահացու թոյն է:

Եւ մենք, ամէն օր, ամէն վայրկեան կա՛մ այս ինքնաշարժերուն մէջն ենք, և կա՛մ կը պտըտինք փողոցներու մէջ, ուր հազարաւոր ինքնաշարժեր կը սուրան:

Բնական է՝ թունաւորուելու այս վտանգը, ինքնաշարժի կանգառ-ներու մէջ եղածին պէս, անմիջական չէ:

Բայց հազարաւոր և հազարաւոր ինքնաշարժերուն արտաքսած թունաւոր ծուխը օդին, փողոցներուն և տուններուն մէջ է, և այս թոյնը մեր թոքերուն մէջ կը կուտակուի ու կը կուտակուի: Եւ մեր արիւնին մէջ կ'անցնի:

Եւ մարդիկ կը մեռնին սրտի հիւանդութենէ և կամ քաղցկեղէ:

Եւ ամէն գիտակից մարդ գիտէ, թէ այս մահացողներուն մեծ մասը, ինքնաշարժերուն արտանետած թունաւոր ծուխերուն հետեւանքով ապականած օդին զոհերն են:

Բայց այսօր, ոչ մէկ կառավարութիւն արգելք կրնայ ըլլալ՝

Ա.- Զարիւղով աշխատող ինքնաշարժերուն քաղաքներուն մէջ երթելեկելուն,

Բ.- Ինքնաշարժերուն քարիւղ գործածելուն՝ որ մեծագոյն պատճառն է քաղցկեղի հիւանդութիւններուն:

Մինչդեռ այսօր, ելեկտրականութեամբ աշխատող ինքնաշարժերը (հակառակ քարիւղի ընկերութիւններուն արգելիքին) բաւական կատարելագործուած են:

Բայց քարիւղի ընկերութիւնները, իրենց շահերուն արգելք եղող կառավարութիւնները, բառին իսկական իմաստով՝ կ'ոչնչացնեն:

**

Աշխարհի վրայ իշխող ամենահաւոր ուժը՝ զէնքերը եղած են մի՛շտ: Եւ այսօր զէնքի գործարանները շատ աւելի կատարելագործուած կ'աշխատին: Եւ անոնք կը շարունակեն Աշխարհին արիւնը քամել:

Մինչեւ ե՞րբ... Այնքան ատեն, երբ դրամը Սիոնիստներուն ձեռքն է:

Բայց այս վիճակը՝ Աշխարհը դէպի կործանում կը տանի: Այո, ճիշդ է:

Բայց, թերեւս ալ, այս կործանման վտանգն է, որ ժողովուրդները ինքնագիտակցութեան պիտի բերէ:

Մենք կը հաւատանք, որ Սիոնիստներուն Սադայէլական մեծ սադրանքներով և սուտերով պատրաստած Իրաքի պատերազմը, իր զարգացումներով, Սիոնիստներուն գերեզմանը պիտի ըլլայ:

Այսօր, Իրաքի մէջ, երեք տարիներէ ի վեր շարունակուող պատերազմը, Ամերիկացիներուն 2000 միլիառ տոլար արժած է:

Ասիկա՝ Ամերիկային սնանկացումը ըսել է:

Եւ իսլամական աշխարհին ամերիկացիներուն դէմ տարած պայքարը, դեռ նո՛ր պիտի սկսի:

Եւ այս վիճակը աշխարհը դէպի կործանում կ'առաջնորդէ: Ճիշդ է, դժբախտաբար, որ Սիոնիստներուն Ամերիկացիներուն հետ գործակցաբար ստեղծած ՍՈՒՏԵՐՈՒ ԵՒ ԱՆԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ ՀԻՄՆՈՒԱԾ (→ է. 3)

Ա՛Լ ԿԸ ԲԱԻԷ... (Ծար. էջ 2-էն)

ԱԾԽԱՐՀԸ, ԴԵՊԻ ԱՆԴՈՒՆԴ ԿԸ ՅԱՌԱՋԱՆԱՅ:

**

Սիոնիստ Ամերիկացիները և Արեւմտեան պետութիւնները «բերնի ծամոց» ըրած են, որ, իբր թէ, աշխարհի վրայ ժողովրդավարութիւն (DÉMOCRATIE) պիտի հաստատեն: Ասիկա, աշխարհի մեծագոյն սուտն է: Ժողովրդավարութիւնը նախ՝ Արդարութեամբ կը սկսի:

Մինչդեռ Սիոնիստ Արեւմտեան պետութիւններուն Դրամի շահի վրայ հիմնուած վարչակարգը, Աշխարհի մեծագոյն անարդարութիւններուն կեդրոնն է:

Եւ այս սուտերու և անարդարութիւններու վրայ հիմնուած վարչակարգը ի վերջոյ, իՐ ՍՏԵՂԾԱԾ ՍՈՒՏԵՐՈՒ ԵՒ ԱՆԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԶԱՌՍԻՆ ՄԷՋ ՊԻՏԻ ԿՈՐԾԱՆԻ:

ԿԸ ԶԻԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

**ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՆԱԽԱՐԱՐԸ՝
ԱՊՏՈՒԼԼԱՅ ԿԻԻԼԸ, ՎԵՐՋԻՆ ՕՐԵՐՈՒՆ
ՅԵՌԱՏԵՍԻԼԷՆ ՏՈՒԱԾ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ,
ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՆԵՐԷՆ ՇԱՏ ՎՅՏԱՅԱԾ ԸԼԼԱԼԸ
ՅԱՅՏՆԵՐ Է:**

**ԻՆՉՈ՞Ւ. ՈՐՈՎՅԵՏԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՆԵՐԸ,
P.K.K - Ի ՔԻՒՐՏԵՐՈՒՆ ԴԷՄ, ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ
ՊԱՅԱՆՋՆԵՐԸ ՉԵՆ ԳՈՐԾԱԴՐԵՐ ԵՂԵՐ:**

- Խեղճ Ապտուլլահ Կիլ:
- Դուն, աշխարհէն լուր չունիս:
- Այլեւս PKK-ն ալ, Պարզանին ալ, Թալապանին ալ, բոլորն ալ Ամերիկացիներուն իշխանութեան ենթարկուեցան:
- Եւ բիրտերը, վերջին տարիներուն, գաղափարի մեծ յեղաշրջում մը կատարեցին:
- Քիրտերը՝ իրենց միջեւ եղած անհամաձայնութիւններուն վերջ մը տուին:
- Եւ բոլոր բիրտերը՝ Պարզանին, Թալապանին և PKK-ն ալ, բիրտ ազգին բարձրագոյն իտէալներուն շուրջ միացան:
- Եւ դուն, Ապտուլլահ Կիլ, ասկէ յետոյ, այս միացեալ բիրտերուն մէջտեղ բերած ուժէն վախնալ պիտի սկսիս:
- Այսօր բիրտերը, իրաքի հիւսիսը, ձեր ճիշդ բիթին տակ՝ բրտական պետութիւն մը հիմնեցին...:
- Յետոյ, կարգը ձեզի պիտի գայ՝ Թուրքիա ըսուած շինճու պետութեան մէջ գտնուող բիրտերուն:
- Բնաւ մտածա՞ճ էք արդեօք.
- Ձեր՝ Արեւելեան Անատոլու ըսած հողերուն [հայերէն գողցուած] վրայ Թուրք ըսուած արարած մը գոյութիւն չունի:
- Հոն ապրող ժողովուրդը ամբողջութեամբ բիրտ է:
- Եւ դուք, ի՞նչ պիտի կարենաք ընել, այս բիրտերուն դէմ:
- 1915-ին հայերը ցեղասպանութեան ենթարկելուդ նման՝ այդ բիրտերն ալ չէք կրնար ջարդել:

Կը մնայ՝ մէկ հաւանականութիւն:
Ժամանակ շահելու համար, բիւրտերուն դէմ «քնացնողական» բաղաբականութիւն մը կիրարկել:

Բայց արդէն դուք, այս բաղաբականութիւնը գործադրել սկսեք էք:

Թրքական հեռատեսիլներու և ծայնասփիւռներու մէջ, քրտերէն լեզուով յայտագիրներ պիտի ներկայացնէք եղեր:

Այսինքն՝ իմրալը կղզիին մէջ բանտարկուած Ապտուլլահ Սեւալանին ուզած ձեւով՝ թուրք-բիւրտ եղբայրութիւնը պիտի ստեղծէք:

Ապրիք: Շատ փայլուն գաղափար է:

Արդէն դուք, այս սատանայական բաղաբականութեան վարպետն էք:

1908-թ.ին ալ ձեր մէջտեղ բերած [իբր թէ] HÜRRİYET-ի օրերուն, «հայերուն հետ եղբայրութիւն» հռչակած էիք:

Եւ տխմար հայերը՝ ինկան ձեր այս եղբայրութիւն ըսած թակարդին մէջ:

Եւ 1915-թ.ին, Երկրորդ Աշխարհամարտին խառնաշփոթութենէն օգտուելով, ամբողջ Հայ Ազգը ցեղասպանութեան ենթարկեցիք, և չորս հազար տարուան հայուն հայրենիքը գողցաք:

Հիմա նայի՛ք, թէ բիւրտերուն դէմ նոյն թատրոնը պիտի կրնա՞ք խաղալ:

Բայց, ուշադրութիւն ըրէք:

Բիւրտերը՝ հայերուն նման միամիտ և տխմար չեն:

Բիւրտերը՝ ձեզ նման նենգամիտ և խորամանկ են:

Պիտի տեսնենք, թէ թուրքերը և բիւրտերը՝ երկու լարախաղացները նոյն չուանին վրայ ի՞նչ պէս պիտի կարենան խաղալ:

Բայց, այս երկու լարախաղացներուն միջեւ՝ նա՛խ Հայ Ազգը զոհուեցաւ:

Դուք՝ թուրքերդ, կեղծ եղբայրութեան բաղաբականութեամբ, հայերուն միամտութենէն և տխմարութենէն օգտուելով, զիրենք էջերուն դրախտը ուղարկեցիք: Յ. Չ.

**ՂԱՐԱԲԱՂԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ «ԼՈՒԾՈՒՄ»Ը
ԱՐՑԱԽԸ ԴՆԵԼ ՊԱՔՈՒԻ ԲՈՒՈՒՆՑՔԻՆ ՏԱԿ**

Մ. Նահանգներու Եւրոպական հրամանատարութեան սայայակոյտի պետի տեղակալ՝ Զօր. Չարլզ Ուոլտ յայտարարեց, Ազրպէյճանի Պաշտպանութեան նախարար Սաֆար Ապիեի հետ ունեցած հանդիպումէն ետք... Միացեալ Նահանգները պիտի զօրացնեն իրենց ջանքերը Ղարաբաղեան տագնապի լուծման համար»:

Զօր. Չարլզ չըսաւ սակայն, թէ ԱՄՆ-ը ինչ եղանակով պիտի լուծէ տագնապը: Երբ բոլորին ծանօթ է, որ Ուաշինկթըն Արցախը կը շարունակէ «անխաղաղ մասը» համարել Ազրպէյճանի, որուն «հողային ամբողջութեան» պահպանումին երաշխաւորը կը մնայ ինք:

Իսկական առեղծուած չէ՞ Ուաշինկթընի սա փքուն յաւակնութիւնը: Գուցէ և սին շաղակրատութի՞ւն է, օդին նետուած դասարկ խօսք:

Բայց, ո՛չ: ԱՄՆ-ը կրնայ շատ լուրջ ըլլալ իր մտադրութեան մէջ: Ան ըսել կ'ուզէ, որ «Ղարաբաղեան տագնապը լուծել» ըսելով, ինք կը հասկնայ՝ հայոց կողմէ ազատագրուած (հայկական) Արցախը վերադարձնել Ազրպէյճանի, իսկ Արցախի հայութիւնը կրկին դնել Պաքուի բռունցքին տակ:

Ս Փ Ի Ի Ռ Ք Ե Ի Հ Ա Յ Ո Ւ Ք Ի Ի Ն

Սփիւռփի մէջ, «Հայ» մնալը և «Հայկական Ոգի» ունենալով ապրիլը՝ իսկական հրաշք մըն է:

Բոլորիս ծանօթ է թէ՛ Արեւմտեան Հայաստանի մէջ, 1915-ի ջարդէն վերապրած հայկական իլեակները, Սփիւռփի ամբողջ տարածքին ի՛նչ տառապանքներու ենթարկուեցան և ի՛նչ դժուարութիւններով կրցան գոյատեւել:

Եւ Թուրքին կարմիր Ջարդէն շատ աւելի հայաջինջ եղող սփիւռփի այս հոգեսպան պայմաններուն դէմ պայքարող հայ հերոսներուն առջեւ մենք, մեծ երախտագիտութեամբ, կը խոնարհի՛նք:

Այս հերոսները՝ հայ եկեղեցականները, հայ դպիրները և հայ գիրի և երգի նուիրեալներն են:

Այսօր ձեզի ծանօթացնելու հաճոյքը ունինք այս բացառիկ հերոսներէն մէկը՝ Մարսիլիոյ եկեղեցւոյ դպրապետ, Ս. Սահակ-Մեսրոպ երգչախումբի ղեկավար և մտաւորական ԽԱԶԻԿ ԵԼԼՄԱԶԵԱՆՆԸ, որ գրեթէ 35 տարիներ է վեր Եւրոպայի մէջ, հայ շարականներու, երգերու և հայ գրականութեան ճամբով հայութեան մէջ «Հայ ոգի» կը ներմուծէ:

Այստեղ կ'ուզենք նշել՝ 20 տարիներ առաջ, Մարսիլիոյ Մայր եկեղեցւոյ սրահին մէջ, Խաչիկ Երլմազեանի մասին մեր կատարած գնահատանքը...

«Բոլորին համար, Նիս քաղաքը, իրր Թուրքիայի կեդրոն, շատ ծանօթ է:

Բայց մենք կը հաւատանք, որ Մարսիլիա քաղաքը շատ աւելի հարուստ է Նիս-էն:

Որովհետեւ Մարսիլիոյ հայութիւնը, Խաչիկ Երլմազեանի պէս, հայ մտաւորական ղեկավար մը ունի»:

Յ. Զ.

TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ

TÜRKİYE DIS ISLARI BAKANI ABDULLAH GÜL SON GUNLERDE TELEVIZYONDA VERDIGI DEMEÇTE, AMERİKALILARDAN ÇOK SIKAYET ETMİŞ. NİÇİN ? ÇÜNKÜ AMERİKALILAR, PKK-KÜRTLERİNE KARŞI TÜRKLERİN İSTEKLERİNİ YERİNE GETİRMİYORLAR.

VAH, ZAVALLI ABDULLAH GÜL. SENİN DÜNYADAN HABERİN YOK.

ARTIK P.K.K-DA, BARZANI-DE TAI İBANI-DE, HEPŞİ AMERİKALILARIN EMRİNDE.

VE KÜRTLER SON SENELERDE BÜYÜK BİR FİKİR DEVRİMİ YAPTI.

KÜRTLER, ARALARINDAKİ ANLAŞMAZLIKLARA SON VERDİLER.

VE BÜTÜN KÜRTLER, BARZANI-DE, TALABANI-DE, P.K.K.-DA, KÜRT MİLLETİNİN YÜKSEK İDEALLERİ ETRAFINDA BİRLEŞTİLER.

VE SEN, ABDULLAH GÜL, BUNDAN SONRA BU BİRLEŞİK KÜRTLERİN MEYDANA GETİRDİĞİ KUVVETTEN KORKMIYA BAŞLIYACAKSIN.

BUGÜN KÜRTLER, İRAKIN KUZEYİNDE, SİZİN BURNUNUZUN DIBİNDE BİR KÜRT DEVLETİ KURDULAR...

SONRA SIRA, SİZİ GELECEK.

TÜRKİYE DENİLEN UYDURMA DEVLETTE BULUNAN KÜRTLERE.

HIÇ DÜSÜNDÜNÜZ MÜ ?

SIZIN DOĞU ANADOLU DEDİĞİNİZ (ÇALINMIS ERMENİSTAN TOPRAKLARINDA) TÜRK DENİLEN BİR NESNE YOK.

ORDA YASIYAN AHALİNİN HEPSİ KÜRT.

NE YAPABİLECEKSİNİZ BU KÜRTLERE KARSI.

1915-DE ERMENİLERİ SOYKIRIMINA UGRATTIĞINIZ GIBI, O KÜRTLERİ KESEMEZSİNİZ KI. KALİYOR BİR İHTIMAL.

ZAMAN KAZANMAK İÇİN, KÜRTLERE KARSI UYUTMA SİYASETI UYGULAMAK.

ZATEN BASLAMISSİNİZ BU SİYASETE.

TÜRKİYE TELEVİZYONLARINDA VE RADYOLARINDA KÜRTÇE YAYIN YAPACAKMİSİNİZ.

YANI, İMRALI ADASINDA HAPIS OLAN ABDULLA ÖCALANIN İSTEDİĞİ GIBI TÜRK - KÜRT KARDESLİĞİNİ MEYDANA GETİRECEKSİNİZ.

YASASIN. ÇOK PARLAK FIKIR.

ZATEN SİZ BU SEYTANI SİYASETİN USTASISİNİZ.

1908-DE-DE, MEYDANA GETİRDİĞİNİZ (SÖZÜM ONA) HÜRRIYET GÜNLERİNDE ERMENİLERLE KARDESLİK İLAN ETTİNİZ.

VE APTAL ERMENİLER DÜSTÜLER SİZİN BU KARDESLİK TUZAGINA.

VE 1915-DE BİRİNCİ DÜNYA HARBİNİN KARGASALIGINDAN İSTİFADE EDEREK BÜTÜN ERMENİ MİLLETİNİ SOYKIRIMINA UGRATTINIZ VE DÖRTBİN SENELİK ERMENİ VATANINI ÇALDINIZ.

SİMDİ BAKALIM, KÜRTLERE KARSI AYNI TİYATROYU OYNIYABİLECEKMİSİNİZ ?

FAKAT DİKKAT EDİN.

KÜRTLER, ERMENİLER GIBI SAF VE APTAL DEĞİLDİR.

KÜRTLER, SİZİN GIBI SİNSİ VE KÜRNAZDIR.

GÖRÜCEĞİZ, İKİ CAMBAZ BİR İPİN ÜZERİNDE NASIL OYNIYACAKSİNİZ ?

BU ARADA, NE OLDU İSE, ERMENİ MİLLETİNE OLDU.

SİZ TÜRKLER, SAHTE KARDESLİK SİYASETİNİZLE, 1915-DE ERMENİLERİN SAFLIK VE APTALLIKLARINDAN İSTİFADE EDEREK, ONLARI ESEK CENNETİNE GÖNDERDİNİZ.

Յ. Չ.

Ս Տ Ա Յ Ա Ն Ք

ԱՐՄԷՆ Մ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

«ԽԵՆԼՔԻՍ ՓԶԱԾՆԵՐԷՆ ԵՒ ԱՅԼ ԷՋԵՐ»

Պէյրուք - 2005

Հաստիքը լոյս տեսած է մեկեանատրեանք

Միմի և Արմէն Յարութիւնեանի,

ի յիշատակ Արմէն Մ. Մուրատեանի

և Այնթապի ինքնապաշտպանութիւնը կազմակերպող սերունդից:

Խմբագիր՝

ԵՐՈՒԱՆԴ Հ. ՔԱՍՈՒՆԻ

...ըվարարտը ինչ իսկուտ ծառայի իրազմուն Վլադիմիր վելոդու ժրոգըլաստըղ հողմի
ըվմն մվ իրի 'հ բոնոմզը մվկնոմըմ մնզ հոմ յվոցտո մզըմ ծըզը իո ուղտծնիլը
:մծըվսմծ վսիոց զսմզը

-հոտտըղ մարտրոհ ծըզմն հըսծ :հ զվըլասիոտտըղ մոգըղո իսրտր զմզհոլ
:մնզընսընոնր մրսմոցի նո րս ըմզընսմոցի ըվնոնսնոցր

-ոմ սոմ շնր ուղտ ո ըմզընսնոցր ոզ իվծ ուոծմլլ :զսմզըլմզը մզր միոզոծոնոտ
հ իվծ ուոծմլլ :մնզըլմզը զմզհոլ ըվսմզմ մի ըվոնս իսմզըզվըլսմոսքն յվոմոմլլ

:մոցոլ վզըվ մվնզընզսո մզըղո ուղզըլսբոննչմնոլ իոզմոմլ մս 'ըվոզըզվըլսմոց
զնրմլլ վոզմվո մզըզվըլսնոհոլմնոլ ըվիմն :իսիոնոց ղզոզ 'ժրոգըլստմննջ ուոհոց

-տոն 'ժրոգըլսոզսոմմ 'ժրոգըլսոնոլոնն ղզոզ իոզոտոմոլ, իոզը մն :մրսրտր հոլ հ
տոսմոլ ժրոգըլսննրս ոնլլ :մոզոցըլ մզըծվբմոհ իո ննզոտոցը 'հ մսրզմոն :զզրզ

-ոնոլ մի մոմվն մզըծվբմոհ ուոնոնո մս 'մոլրզոցը ըվարարտը իոլ հ մսրզմոն ուոծմն
հըլ 'նոտն ո մոցոլ րսնոնմոհ մնզըլմզըլ իոզըլմնոլի վնրսնոհոտո մր մն շնսմրլլ

:ոուզոտո, հ ոչոտմսրոզսըն ու -մըլմզըլոլոմոլ «մո մսը»
:մվոմնոլ ծըզը ըվոլոնմն ոնո մրսրտր շնր վժրզըմլլ մսրոքմզը

:հ ուոհոզոնսմոլ ոչոտոնոլ մս 'րզմոնմո մր իոզընոնոց
մսը ուոհոմվոնոնմոլ «Նոնոն ննջ ոզ րսննրս մզծիս 'նոնոն նմսնչմնոլ մոց» վզ

-ոզնսմոլ րմոլր, ոչոնըվ 'մզըբոսննո իո ուոհոմծմծոտը ուոհ շնր ըվմվնոցըլլ
:մնզըլմոլո նմնոլ ոզ մզր ծըզընիմի? մս 'մզըլսրտոն

մզր ծըզըլմոլ ուրսոս րոլ ծըզը մս 'նոտրսի նմսնչմնոլ մոլոնոնոտոն սրսըլ մս 'իսմ
վնոնոլ «նոսնոն, ոլ իոսմոնոլ զսընոց 'ըվոզընըլ ծնոզնոլ», իոհ մր բոստոլ

զնծմվն ուոհոզոնոնոն ոչոլ վոզոնննջ ուոհոզնոլ իոմի ըվնչ նմնզըլոզ ըվըլմզըլ
:նոնն ուոհոցմոհ հ բոնոն մրսրտր ուոհոնոնոն-ն սոցր մզը :նոնն ջմոհ

մծըզոհ ուոմլլ :հ րոլ մզսըլլ :մր ուոհոմզմմոն զսըն «քմոննոլ» իզըզոս ոնս հ
բոնոն շնր վոզոտոնոլ մս 'զվըլսրստոմ իոհ իոմի ըվնչ նմ-ջ :ըվնն ոնո վնիոնոց

մի իոլ զնրլլ :վոնվննո մոզիոքմոսըլ մզըլմզ իսմոն ուոհոլ մս 'իսզսըն ըվըլսնոն
հընոմքմոմ մի ուոհ մզըլոլ հվնոլ մվնոհոքմո ո բնզոտոնոն ժրոգըլսննրս ոնլլ

:մնոլ րսմզըլմզ «հվոնոնոնոն» բոսսսի ոչնվոզոտոսըլ «չ-չ»
վոզոտոնոլ հըսո, հ հոտ վոնոննոլ մբոսննո հոմ ըվնոնոն ծնոզ զնոնոննոննոլ

:նոհի զվըլսոլսսի շնր րսմզը
-զվըլսմզմոմո ուոհոծմը-նոլ :մննչ հ բոնոն մնոլ ուոհոնոլ ոնոն 'հ բոսոլսսի

զոմ տոն զնչմոլն ու ըվնոնըլ ըլ րսմզըլմոտ 06 հըլ 'հըսնոն մի մոնոննոննոլ
:ըվիոզըլ-06 ուոզըլսոնոննոնն ճնոլ հ բոսմվնն մրվըլ բոսսիմն վնզը

:զնոննոննոնն վոնն մր ուոհ :մվնոնոն «ոնոնըլ»
:վնոննոննոնն վոննոն 'հ ըզմնն ճննո իոզմվնն վոնն վն :ոու

-ոտո մի իսնմզի մարոզսըն 'րզ իոնոնննոլ :զնոննոնն իոննն մզնոց տոնըլ
:«նոնոն»-հ ըմսրզնրս վվնրս նզըլլ

:«նոնն վն հոմ իզնոնն շոննոլ ու վննջ հրզմս մս 'հըսըլլ, հ մզըզվըլսմնոնն ուոծ
-նոն ըվնոննոնն մնն 'ոչոտոնըլ :նոնն մնզոնն մր նմոհ ուոզըլսմնոննոնն ու ըվն իո

'նոննոննոն մր զվըլսմնոննոնն ու մնջ հըլ նս մչ վոզմոհ հըլ -բոնն ըվոնոն ուոզըլսոլ
-սսի ուոզըլսմնոննոնն ո ժրոգըլսննրս ու ըվրսբոն վնզր տոնն ո վննոլ ուոզնոն

-ոնն, հ բոնոնն մզըբոնոն մմոննոնն մվնոնն ուոզըլսննոննոն «տոննըլ»

(ԹՅ-6 ՆՉ մոլ) ... ՂՈԳՂԿԿՍՍՍՈՑ ՂՂՈՂ ՂԿԿՍՍՈՂՈՂՈՂ

ԳԱՂԱՓԱՐԻ ԽՈՆԱՐԸ, ԲԱՅՑ ՀԱԻԱՏԱՐԻՄ ՆՈՒԻՐԵԱԼ ՄԸ՝ ԲԻԻԶԱՆԴ Ճ. ԽԱՆԱՄԵԱՆ

Ս. Մնունդի նախօրէին, աւելի երկար չտոկալով ներսիդին կրծող ախտին որ երկար ամիսներու դեղ ու դարմանին ի Հեճուկս մնաց անողոք և անբուժելի, կեանքէ Հեռացաւ Բիւզանդ Ճ. Խախառեանը, անմիթար սուգի մատնելով իր ընտանիքը և Հարազատները, գաղափարակիցները՝ նոյնպէս:

«Թափառական Հայ»ու ճակատագիրը բաժին ինկած էր նաեւ իրեն:

Մնաւ Լիբանան: Պատանեկութիւնը անցուց Պաղեստին: Սիոնական մագիլներէն փախուստը [Պաղեստինի բաժանման օրերուն] զինք իր ընտանիքով նետեց Յորդանան: Ապա իր շունչը առաւ Իրաք, ուր արդէն երիտասարդ, լուսաւոր-յառաջադէմ գաղափարականի տէր երիտասարդը ներգրաւուեցաւ տեղական ժողովուրդի ազգային ու ընկերային ազատագրական պայքարին, որ իրեն արժեք զոհարելու աշխատանք ու, մանաւանդ՝ դաժան ճնշումներ և Հալածանք: Բըռնութեան մրրիկը զինք այս անգամ ալ նետեց Սուրիա և Հոնկէ՝ Լիբանան [Ալէք] ուր քաղաքացիական կռիւներու արհաւիրքին մէջ Թալան-կողոպուտի ենթարկուեցաւ իր բնակարանը: Անողոք ճակատագիրը Հուսկ, զինք վերադարձուց Պէյրութ, իր ծննդավայրը, ուր Հեւասսլառ, տառասպելից կեանքի մը խոնջէնքէն արդէն սպառած Բիւզանդ, փչեց իր յետին շունչը, Հիասթափուած այս կեանքէն, «Մոլորակ»էն, որ կարեկցանք չունեցաւ Հանդէպ իրեն: Հոգին մնաց կարօտալից, ցաւոտ՝ Մայր Հողը՝ Հայաստանը տեսած չըլլալու ափսոսանքէն: Մեկնեցաւ այրող սրտով, բողոքի ճիչը շրթներուն... Ի տես անարդար ուժերուն և ցեղասպան թուրքին՝ որոնք անարգել կը տառապեցնէին անմեղ մարդոց ու ժողովուրդներուն, կը Հարստահարեն ուրիշները, կը յղփանան իրենց կուտակած աւարով, բայց իրենք՝ յափշտակիչները կը մնան անսպառիտ:

Բիւզանդ Խախառեան «Նայիրի»ի խմբագրատան մէջ, իր յանձնարարական աշխատանքի մէջ, իր յանձնարարական աշխատանքի մէջ:

Շատերուն պէս ինք եւս գնաց սրտաբեկ, առանց տեսնելու իր Գաղափարին խորհրդանիշ ա՛յն Աշխարհն, ուր Համայնական խաղաղութիւնն ու երջանկութիւնը պիտի տիրէին: Բողոքէն առ.աջ՝ Հայաստան բնօրրանին մէջ, որ Բիւզանդի և իր գաղափարակիցներուն Համար Յոյսի կանթեղ և աւելի պայծառ. Ասլազայի մը կերտման Հիմնաքարը կը կազմէր: Բայց որ սկսած էր ասլիլ յետընթաց մը, Բ. Հանրապետութեան անկումով:

Քիչ դառնութիւն չպատճառեց իրեն նաեւ սեփական ընկերական շրջանակին ուշադրութենէն զրկուած մնալուն իրողութիւնը:

Հարազատ՝ Հայու, կրքոտ Հայրենասէրի, Հաւատարիմ կուսակցականի, կարգապահ ու սպարտաճանաչ, Հրահանգի միշտ ենթակայ շարքայինի տիպարն եղաւ Բիւզանդ: Անտրտունջ Համակերպութեամբ և միշտ եռանդուն՝ իրեն վստահուած պարտականութիւնը ջանաց կատարել առաւելագոյն յաջողութեամբ ու անմնացորդ ճիգով:

Իր ընկերային-քաղաքական գործունեության զուգահեռ՝ զարգացուցած էր իր մէջ արուեստի հանդէպ ունեցած բնածին ձիրքերը:

Ըլլալով որմանկարիչ և առեւտրական ցուցանակներու սլաւորաստութեան մասնագէտ, իրեն համար դժուար չեղաւ քայլ մ'աւելի նետելով հասնիլ գեղանկարչութեան և պատրաստել զանազան թեմա-ներով նկարներ, որոնք մեծ թիւ կը կազմեն այսօր և ունին գեղարուեստական արժէք: Որոնք ստէպ ցուցադրուած են անհատական և հաւաքական ցուցահանդէսներու ատեն և զնահատուած մեծաթիւ այցելուներու կողմէ:

Իր ուշագրաւ գործերէն կը կազմէ նկարազարդումը Ս.Դ. Հնչակեան «Քսան Կախաղաններ»ու դիւցազնական վախճանի պատմութեան, որուն մեծ մասը լոյս տեսաւ «Նայիրի»ի մէջ և որ պէտք է ամբողջացուի:

Բիւզանդ ունէր գրական շնորհ: Փոքր տարիքէն իր մէջ զգացեր է հակում հանդէպ գրականութիւնը: Եղած էր մոլի ընթերցասէր: Գրական նախափորձերը կատարած է դեռ պատանի հասակին:

Կ'ափսոսար, որ գրական այդ դողդոջ թոթովանքները բովանդակող տետրերը կորսւնցուցած է հրէական հալածանքէն փախուստ տալու օրերուն:

Գեղարուեստական որակի տեսակէտէն համեստ էին իր քերթուածները: Սակայն գերծ չէին յուզականութենէ: Ազնիւ էին գաղափարները, զգացումները՝ անկեղծ, խորքով՝ մաքուր:

«Տաղաչափեալ արծալ» նկատուող բանաստեղծութիւններու տետրը ձեռին երբ օր մը ներկայացաւ «Նայիրի»ին և խնդրեց տեղ տալ իրեն, զինք չմերժեցինք: Գնահատեցինք ու քաջալերեցինք իր մէջ, նախ և առաջ, իր Գաղափարական Ուխտին հաւատարիմ շարքայինը և համեստ բայց բոլորանուէր Մառայողը իր Տեսլականին, որ գէթ արծանի էր աներախտամոռ յարգանքի: Վարձատրութիւն՝ որ ստէպ կը զլացուի ընծայել արծանի մարդոց, որոնցմէ մէկն ալ Բիւզանդը եղաւ: Իր տառապալից օրերուն մնաց գրեթէ առանձին: Քիչեր եղան կարեկից իրեն: Այդ վիճակի մէջ է, որ գրեց սա բարացուցական տողերը որ հեկեկանք են:

«Տանս մէջ տխուր, ընկճուած, արտասուլաթոր,

Չեմ դիմանար ես այս փուճ կեանքին,

Խոր ցաւերուս մէջ եմ խորտակուած,

Միթէ՞ վիշտն ու ցաւը մնացին ինծի բաժին»:

Եւ սակայն, մինչեւ իր յետին շունչը, այս Գաղափարի Զինուորը մնաց հաւատարիմ իր դաւանած սկզբունքներուն: Մնաց Հայրենապաշտ, Ազգասէր ու Ընկերային Արդարութեան շատագովը: Մեկնեցաւ այս աշխարհէն խոոված հոգիով, դառնալից, բայց նորէն ալ բարեմաղթելով մնացողներուն, ասլերախտներուն ալ, ներող ոգիով...:

«Արտօսրէն մշուշ պատեց աչքերուս, չե՛մ տեսներ...

Միտքս ու հոգիս փլած են, փշրուա՛ծ.

Սիրոսս ալ տկար է, յոգնած, յոյժ սառա՛ծ,

Ուրիշին ալ ինծի պէս մի ըներ, իմ Աստուա՛ծ»:

Եւ մեկնեցաւ... մշուշասպատ աչքերուն խորը պահած յոյսի ու հաւատքի նշոյլը, որ մարդկային ու սողգային ա՛յն ասլազան, տեսիլքը որուն հաւատացած էր ինք, ուշ կամ կանուխ սլիտի իրականութիւն դառնայ անպայման:

...Եւ մեկնեցաւ... մնացողներուն ու յետնորդ սերունդին կտակելով հաւատարիմ,

ազնիւ ու խոնարհ Հայու, Հայրենասէրի և գաղափարական մարդու իր կերպարը որ կրնայ... օրինակ ծառայել:

Ափսո՛ս, սակայն, որ իր սրտաբուխ, Հոգիի խորէն եկած գրութիւնները գէթ՝ գրքոյ-կով մը լոյս տեսած ըլլալու իր ջերմ ցանկութիւնը մնաց անիրագործելի, որիչ փայփայ-ուած շա՛տ երազներու պէս: Ինչքա՛ն կը տենչար...:

Բայց գէթ մխիթարական է, որ մեր տարաբախտ աշխատակիցը Հոգեպէս պիտի շարունակէ ապրիլ ու խօսիլ «Նայիրի»ի էջերէն, ուր տեղ գտած են մերթ իր ուրախ, կենսախինդ զեղումները, իսկ յաճախ ալ՝ սրտամաշ մորմոքը:

«Նայիրի» կը վշտակցի Հանգուցեալին ընտանիքին, մերձակորներուն ու կուսակիցներուն:

«Ն»

Թ Ա Յ Ն Ա Մ Ա Կ

Պէյրուք, 5 Դեկտեմբեր 2005

Մեծայարգ Տիար ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

Նիս - Ֆրանսա

«Նուէր» ստանալ կամ նուիրել՝ յարգանքի և սիրոյ զգացումներու ամբողջական արտայայտութիւն է: Հոգիդ կը հրճուի և ուրախութեան զգացումով աչքերդ կը տամկանան: Սակայն, երբ նուէրը ըլլայ անակնկալ, քու զգացումներդ կարենալ արտայայտելու համար, բառերդ կը դառնան անգօր:

Ահա, այդպիսի պահ մը ապրեցայ ես, երբ Յարգելի Պրն. Ժիրայր Թօսունեանին մօտ գացեր էի անոր նուիրելու համար իմ գիրքս՝ «Անվերադարձ Ճանապարհ»: Պրն. Թօսունեան իր շատ սիրալիր վերաբերմունքովը և քաջալերանքի արտայայտութիւնովը զիս շնորհաւորեց ու ապա, ըսաւ... Ես «Սուտերու եւ երազներու Ջոհ, «էջ Նահատակ» եղած Ազգ մը՝ «Հայեր» գիրքին հեղինակին կողմէ իրաւասութիւնը ունիմ գիրքը նուիրելու ռեւէ մէկուն, որ արժանի է, ահա դուն արժանիներէն մէկն ես»: Անակնկալ բայց գեղեցիկ նուէր մը՝ հեղինակին կողմէ մակագրուած»: Ուրախացայ, շատ ուրախացայ: Ծնորհակալական բառերէս յետոյ ըսի. Պրն. Ժ. Նայիրի՛ կ'ուզեմ անկեղծ արտայայտութիւն մը ընել ձեզի: «Նայիրի»ն կը կարդամ, բայց կը կարդամ առաջին հերթին՝ Պրն. Չիլինկիրեանի գրութիւնները, ապա՝ Չերը, յետոյ՝ մնացեալները: Պրն. Չիլինկիրեանի գրիչով մեր շատ սիրելի մտաւորականին, գաղափարապաշտ մեծ հայուն՝ Ռուբէն Սեւակի անողոք մահուան, հրէշներու անգութ վարմունքին փսոսանքը կ'ապրիմ ու կ'անիծեմ թշնամին ամբողջ հոգիովս: Այս անգամ ալ կ'ընթերցեմ ու կը վերանորոգուիմ ցաւով և դահիճին հանդէպ աններելի զգացումներով համակուած:

Ծնորհակալութիւններս յայտնեցի Պրն. Ժ. Թօսունեանին:

Այս գրութեամբ կ'ուզեմ անձամբ շնորհակալութիւններս յայտնել նաեւ ձեզի: Ափսոս, որ մենք առիթը չունեցանք իրարու ծանօթանալու որ պիտի ըլլար ժընեւի մէջ, Արժ. Տ. Աբէլ քհնյ.ի միջոցաւ: Մայիս-Յունիս ամիսներուն կը գտնուէի ժընեւ: Տէր հայրը ինծի յայտնեց, թէ մենք պիտի ծանօթանայինք իրարու սուրճի սեղանի շուրջ... ձեր Նիսէն ժամանումին... Ի՛նչ ուրախութիւն էր. սակայն, ափսո՛ս, որ ես Պէյրուք պէտք էր վերադառնայի արդէն...:

Թէեւ զիրար չկրցանք տեսնել, սակայն ձեր գեղեցիկ նուէրը մեզ ծանօթացուց իրարու և ահա, երբ կ'ընթերցեմ [հասած եմ մինչեւ էջ 225] մեծ հետաքրքրութեամբ, հիացումով, հրասթափութեամբ և ընդվզումով, կը խորհիմ, որ կարծես ձեր հետ կը գրուցեմ անձամբ, գիրքին ընդմէջէն:

Դարձեալ ու կրկին շնորհակալութիւն:

Անկեղծ զգացումներով՝ Նորին յարգանքներով՝

Օրդ. ԼՈՒՍԻՆ ԹԱՊԱԳԵԱՆ

Ի Ն Չ Ո՞Ւ Ի

Եթէ, «ԻԲՐ ԹԷ» ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ԱԾԽԱՐԸ
 ԿՈՉՈՒԱԾ ՄԻՈՆԻՍՏ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ
 ԻԾԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՋ ՄԸ ՉՏՐՈՒԻ,
 ԱԾԽԱՐԸ ԴԷՊԻ ԿՈՐԾԱՆՈՒՄ ՊԻՏԻ ՅԱՌԱՋԱՆԱՅ:
 ՀԱՐՑՈՒՄ - ԻՆՉՈ՞Ւ...

ՊԱՏԱՍԽԱՆ...
 1.- ՄԻԱՅՆ ԾԱՀՈՒ ՎՐԱՅ ՀԻՄՆՈՒԱԾ
 ԴՐԱՄԱՏԻՐԱԿԱՆ ԱԾԽԱՐՀԱԿԱԼ ԿԱՅՍՐՈՒԹԵԱՆ
 ԱՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՊԱՏՃԱՌԱԻ, ԱԾԽԱՐՀԻ
 ՎԼԻՄԱՆ ԱՆՇՆՉԵԼԻ ՊԻՏԻ ԴԱՌՆԱՅ:

2.- ՀԱՐԱԻԱՅԻՆ ԿԻՍԱԳՈՒՆՏԻ, ՄԱՆԱԻԱՆԴ՝
 ԱՓՐԻԿԵԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ԲՆԱԿՉՈՒԹԵԱՆ ԹԻԻԸ,
 ՏԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՂՔԱՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱԻ,
 ԶԱՆԻ ՄԸ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿՆԵՐ ՅԵՏՈՅ,
 ՊԻՏԻ ԿՐԿՆԱՊԱՏԿՈՒԻ:
 ԵՒ ԱՅՍ ՄԻԼԻՈՆԱԻՈՐ ԱՆՕԹԻ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԸ
 ՊԻՏԻ ԽՈՒԺԵՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՎՐԱՅ:

3.- ԴՐԱՄԱՏԻՐԱԿԱՆ ԱԾԽԱՐՀԱԿԱԼ
 ԿԱՅՍՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ԳԻՏԱԿՑԱԲԱՐ
 ՄՈԼԵՌԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԱԾ
 ՈՉ-ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԸ,
 ԶԱՆԻ ՄԸ ՏԱՍՆԱՄԵԱԿՆԵՐ ՅԵՏՈՅ,
 ԱՅԼԵԻՍ ԳԱՂՏՆԻՔ ՄԸ ԸԼԼԱԼԷ ԴԱԴՐԱԾ
 ԱԹՈՄԱԿԱՆ ԶԷՆՔԻՆ ՊԻՏԻ ՏԻՐԱՆԱՆ,
 ԵՒ ԱՆՈՆՔ ԱՐԵԻՄՏԵԱՆ «ԱՆՀԱԻԱՏՆԵՐՈՒՆ»
 ԴԷՍ ՊԱՏԵՐԱԶՍ ՊԻՏԻ ՀՌՉԱԿԵՆ:
 ԵՒ ԱՅՆ ԱՏԵՆ ՊԻՏԻ ԻՐԱԿԱՆԱՆԱՅ ՀԵՆՐԻ
 ԶԻՍԻՆՃԸՐԻ ՆԱԽԱՏԵՍՈՒԹԻՒՆԸ .-
 «ԵՒ ԱԾԽԱՐՀ ԱԹՈՄԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՍՈՎ
 ՊԻՏԻ ԿՈՐԾԱՆԻ...
 ԲԱՅՅ ԳՈՆԷ՝ 50 ՄԻԼԻՈՆ ՄԱՐԴ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱՊՐԻ:
 ԵՒ ԱՆՈՆՔ, ՆՈՐ ԱԾԽԱՐՀ ՄԸ ՊԻՏԻ ՎԵՐՏԵՆ»:
 ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՆՈՐ՝ ՄԻՈՆԱԿԱՆ ԱԾԽԱՐՀ ՄԸ:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
 [ՎՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ]

Ամերիկայի Նախագահ Ճորճ Պուշկրտսեր, 31 Յունուար 2006-ին իր կատարած «Միութեան» ելոյթին մէջ, նոր սուտերով լուրճեց Ամերիկեան ժողովուրդը:

Պուշի այս նոր ելոյթին նպատակը, Իրաքեան պատերազմին պատճառաւ ամերիկացի ժողովուրդին քով իր Օ-ի իջած վարկը բարձրացնել էր:

Եւ նաեւ, Իրաքեան պատերազմին համար նոր՝ 75 միլիարոնոց յատկացում մը պահանջել:

Երեւակայեցէք. երեք տարիէ ի վեր շարունակուող Իրաքեան պատերազմին ծախսերը, 2000 միլիար տոլարի հասած է արդէն:

Եւ Իրաքեան քառսը՝ ամէն օր քիչ մ'աւելի կը վատթարանայ: Եւ այս դրամին կարելոր մէկ մասը՝ զէնքի գործատերերուն գրպանը մտած է:

Եւ մտածել՝ որ այս 2000 միլիար տոլարը եթէ աղքատ ժողովուրդներուն բարօրութեան յատկացուէր, Աշխարհի վիճակը բոլորովին կը փոխուէր:

Պուշ, իր կատարած ելոյթին մէջ, մասնաւորապէս կլիմայի փոփոխութեան վտանգին դէմ ժողովուրդին ունեցած վախը փարատելու համար, երեւակայական խոստումներ ըրաւ:

Իբր թէ, մինչեւ 2025 թուականը, Միջին Արեւելքէն եկած բեթրուլ-ին 75%-ը նոր գտնուելիք բնական և անվընաս «էներժի»ով փոխարինելու համար, ծրագիրներ պիտի պատրաստուին:

1971-թ.ին ալ Նախագահ Ռիչըրտ Նիքսըն, իսկ 1979-թ.ին Նախագահ Ճիմի Զարթըր, նոյնանման խոստումներ ըրած էին:

Եւ ինչպէս որ նախապէս չանացեր ենք ըսել՝ Ամերիկայի մէջ իշխանաւորները ամերիկեան կառավարութիւնները չեն: Այլ՝ զէնքի և բեթրուլ-ի մեծ ընկերութիւնները:

Եւ այս զէնքի և բեթրուլ-ի ընկերութիւնները, իրենց հրամանին չենթարկուող նախագահները կ'ոչնչացնեն:

Ինչպէս որ 1963-թ.ին, [իբր թէ] շատ գաղտնի կազմակերպութիւններ՝ սպաննեցին նախագահ Ճոն Զեյնտին:

Որովհետեւ Նախ. Ծ. Զեյնտին, 1962-թ.ին Զուլայի «Հրթիռներու տագնապ»էն յետոյ, տեսնելով աշխարհին սպառնացող վտանգը, Սովետական Միութեան դէմ իր «Պաղ Պատերազմ»ին վերջ տալ ուզած էր:

31 Յունուար 2006-թ.ի իր ելոյթին մէջ, Նախ. Պուշ շատ յատկանշական խոստովանութիւն մը կատարեց.

«Մենք շատ կարելոր խնդիր մը ունինք: Ամերիկան բեթրուլ-ի «թնճուկ»ը ունի: Այո՛, շատ վտանգաւոր և մահացու թնճուկ մըն է բեթրուլ-ի խնդիրը: Որովհետեւ ԱՄՆ-ի հսկայ տարածքին վրայ, ամէն օր կը սուրան 200 միլիոն ինքնաշարժեր, որոնք ամէն օր կ'սպառեն՝ 20 ՄԻԼԻՈՆ ՏԱԿԱՌ ԶԱՐԻՒՂ, որուն 60 առ հարիւրը ստիպուած է ներածել:

Եւ այս 200 միլիոն ինքնաշարժերը 20 միլիոն տակառ թոյն կը սփռեն ամերիկայի ժողովուրդին: Եւ ոչ մէկ ուժ այս թունաւորման արգելք կրնայ ըլլալ:

Որովհետեւ բեթրուլ-ի ընկերութիւններուն ասկէ շահած դրամը շա՛տ-շա՛տ մեծ է:

Այստեղ կը հրատարակենք Աշխարհը կառավարող քարիւղի ընկերութիւններէն՝ EXXON - MOBIL- ընկերութեան շահած դրամին մասին վերջին լուրը.

TELETEXTE TV-FRANCE (2).-

ACTUALITE ECONOMIQUE 31-1-2006- EXXON-MOBIL BAT TOUS LES RECORDS. LE GRAND PETROLIER AMERICAIN A ANNONCÉE 36,13. MILLIARDS DE DOLLARS DE RESULTAT NET EN 2005, EN HAUSSE DE 43%.

IL S'AGIT DE PLUS GROS MONTANT JAMAIS RÉALISÉ PAR UNE ENTREPRISE. COTÉ CHIFFRE D'AFFAIRES, EXXON A GAGNÉ L'ANNÉE DERNIÈRE 371 MILLIARDS DE DOLLARS.

SOIT PLUS QUE LE PIB DE L'ARABIE SAOUDITE (ESTIMÉ PAR LA CIA) PREMIER PRODUCTEUR MONDIAL DE PETROLE.

LE GROUPE A PROFITÉ DE L'EXPLOSION DES PRIX DU PETROLE ET DES DIFFICULTÉS DE RAFFINAGE (QUI FAVORISE LES MARGES).

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

TELETEXTE TV-FRANCE (2)-31-1-2006.

Օրուան այժմեական տնտեսական լուրը.— EXXON-MOBIL կոտրեց մրցանիշները: Ամերիկեան նաֆթային այս մեծ ընկերութիւնը ծանուցանեց 36,13 միլիարդ տոլարի զուտ շահոյթ 2005-ի համար, ինչ որ 43 առ հարիւրի աճ կը նշանակէ:

Ասիկա, առեւտրական հիմնարկի մը կողմէ ցարդ իրականացուած մեծագոյն շահոյթն է:

Ինչ կը վերաբերի գործերու հաշուեկշիռին՝ EXXON-ը անցեալ տարի

շահած է 371 միլիարտ տոլար: Ըսել է՝ աւելի քան Սէուտական Արաբիոյ PIB-ը որ, (C.I.A-ի գնահատումով) Աշխարհի վրայ քարիւղի առաջին արտադրիչն է:

Ընկերութիւնը օգտուեցաւ քարիւղի գիներու բռնկումէն և գտումի դժուարութիւններէն, որոնք իրեն գերաշահոյթ ապահովեցին: [Ծահի մարզը, համեմատութիւնը ընդլայնելով]:

**

Յայտնենք, որ EXXON-ի նման տասնեակ մը աշխարհակալ ընկերութիւններ գոյութիւն ունին, որոնց շահած դրամը մարդկային երեւակայութենէն վեր կը մնայ:

Եւ այս ընկերութիւնները, ի գին ամէն ինչի պիտի չթոյլատրեն, որ իրենց շահերը վտանգուին:

**

Մենք շատ կը զարմանանք «Կանանչներ»-Ecologist- կոչուած բնապահպաններուն որոնք, իբր թէ, բնութիւնը կը պաշտպանեն և բնութեան խաթարման դէմ են: Բայց անոնք՝ սեւամորթներուն ճերմակ ցեղին հետ խառնուելուն կողմնակից են, (իբր թէ) Իարդկային իրաւունքները պաշտպանելու համար:

Մինչդէռ, բնութեան կողմէ ստեղծուած դասատրում մը գոյութիւն ունի:

Հիւսիսի ժողովուրդները, ընդհանրապէս, ճերմակ ցեղին կը պատկանին: Եւ հիւսիսէն դէպի հարաւ, դէպի հասարակածային (EQUATORIAL) շրջան իջնելու պարագային, ժողովուրդներուն մորթի գոյնը երթալով կը թխանայ:

Եւ Հասարակածի կիզիչ արեւին ենթակայ ժողովուրդներուն մորթի գոյնը, բոլորովին սեւի կը վերածուի:

Մենք՝ պոլսեցի և իզմիրցի հայ ընտանիքներ կը ճանչնանք որոնք, թրքական ջարդերուն պատճառաւ յգիպտոս, մանաւանդ՝ Սուտան հաստատուած են: Եւ իրենց ճերմակ մորթին գոյնը թխացած է:

Այս՝ բնութեան ազդեցութեան՝ կիզիչ արեւին արդիւնքն է:

Սիոնիստներուն կեղծ գաղափարաւսութիւնը՝ իբր թէ ցեղերու հաւասարութիւնը և նոյնութիւնը կը պաշտպանէ:

Ասիկա՝ նպատակաւոր սուտ և խեղաթիւրուած տեսակետ մըն է:

Ոչ մարդիկը, և ոչ ալ ցեղերը իրարու նման և հաւասար են:

Բնութեան պայմանները ժողովուրդներուն նկարագիրները կը փոխեն:

Աշխարհի պաղ շրջաններու ժողովուրդները աւելի չարքաշ և աւելի աշխատասէր են:

Մինչդէռ հարաւի տաք երկիրներու ժողովուրդները, կիզիչ արեւին պատճառաւ, ընդհանրապէս տարբեր նկարագիր և խառնուածք ունին: Կիզիչ արեւը ժողովուրդները [ձեւով մը] կը թմրեցնէ, կը թուլացնէ:

Այսօր, անհերքելի իրականութիւն մը կայ:

Երկրագունտին հիւսիսային մասերը բնակող ժողովուրդները աւելի յառաջդիմած և քաղաքակրթուած են, քան՝ հարաւի ժողովուրդները:

Եւ հարաւի ասիական, մանաւանդ՝ ասիական յետամնաց ժողովուրդներու անման համեմատութիւնը՝ շատ բարձր է:

Մինչդէռ հիւսիսի ժողովուրդներու, մանաւանդ եւրոպական և ռուս ժողովուրդին թուական անի համեմատութիւնը շատ տկար է:

Նախատեսուածին համաձայն՝ այսօր 140 միլիոն հաշուող ռուս ժողովուրդը, 21-րդ դարու վերջաւորութեան, 100 միլիոնի պիտի իջնէ:

Գալով յետամնաց ասիական ժողովուրդներուն՝ Ասիական բնակչութեան թիւը այսօր մէկ միլիարդի շուրջ է: Բայց նախատեսուածին համաձայն՝ քանի մը տասնեակ տարիներ յետոյ, ասիական, մանաւանդ յետամնաց և աղքատ ժողովուրդներուն թիւը պիտի կրկնապատկուի, քանի մը միլիարդի պիտի հասնի:

Եւ ամէնէն ցաւալին այն է, որ այս աղքատ ժողովուրդներուն անման թիւը նուազեցնելու համար, որեւէ աշխատանք չի տարուիր: Թերեւս ալ՝ գիտակցաբար:

Եւ շատ բնական է, որ այս աղքատ ժողովուրդները, ի գին ամէն բանի, եւրոպական երկիրները պիտի խուժեն:

Արդէն այսօր Ֆրանսան, Սիոնական ծրագիրներու գործադրութեամբ, անհաւատալիօրէն մեծ թիւով սեւամորթներով լեցուած է:

Եւ այսօր, Ֆրանսայի մէջ, շատ յատկանշական երեւոյթ մը կայ:

Բոլոր ծանուցումի ընկերութիւնները որոնք Սիոնիստներուն կը պատկանին, իրենց գովազդներուն մէջ, գրեթէ երկու տարիէ ի վեր, ճերմակ մարդու մը քով անպայման սեւամորթ մը կը դնեն:

Եւ նաեւ, հեռատեսիլի խօսնակներուն գրեթէ կէսը, բացօյն սեւամորթներէ կը բաղկանայ:

Եւ այս երեւոյթը՝ եւրոպան Ամերիկայի նման խառնածիններու երկրի մը վերածելու աշխատանքներուն արդիւնքն է:

Ի Ն Չ Ո ՞ ւ ... (Օար. էջ 2-էն)

Եւ եթէ այս մասին խօսիք կամ նոյնիսկ ժխտական ակնարկութիւն մ' ընէք, ֆրանսական վերջերս ընդունուած օրէնքներով՝ ցեղապաշտութեան (Racisme) յանցանքով կը բանտարկուիք:

Խեղճ Երոպայ: Եւ խեղճ Ճերմակ ցեղ չըսե՞նք: Բայց այս բնա՛ւ չի՛ նշանակեր, որ «Ճերմակ»ն ու «Սեւ»ը իրարու թշնամի պէտք է ըլլան:

**

Երոպական թերթերուն և հեռատեսիլներուն վերջին օրերու ամէնէն կարեւոր նիւթը՝ Դանիական թերթի մը մէջ հրատարակուած Մոհամմէտ Մարգարէի ծաղրանկարներու պատմութիւնն է:

ԿԸ ՅՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐԵՐՈՒՆ [ԻՐՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՅԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ 3 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2006 ԹՈՒԱԿԻՐ “HÜRRİYET” ԹԵՐԹԻՆ 8-ՐԴ ԷՋԻՆ ՄԷՋ, ԻՆՉ ԸԼԼԱԼԸ ՅԱՅՏՆԻ ՉԵՂՈՂ ՓԱՍՏԱԲԱՆԻ ՄԸ ՄԱՍԻՆ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆ ՏՐՈՒԱԾ Է:

Այս փաստաբանին հայրը՝ Քիրտ է եղեր, մայրը՝ Արաբ, բայց ինք՝ թուրք: Երբ որ այս գրութիւնը կարդացիք՝ “HÜRRİYET” թերթին առաջին էջին վրայ թրքական դրօշակով, Աթաթիւրքին նկարով ամէն օր հրատարակուող գրութիւնը յիշեցիք.—

«Թուրքիան՝ թուրքերունն է»:

Այո՛ հայրը Քիրտ, մայրը՝ Արաբ եղող փաստաբանը, ինչ աստիճան որ թուրք է, ձեր «Թուրքիան թուրքերունն է» ըսած երկիրն ալ այդ աստիճան թուրք է: Արդէն ձեր մեծաւոր «Հայրը» ատենին ըսած էր՝ «Ի՛նչ երջանիկ է այն, որ թուրք եմ կ'ըսէ»:

Այս փաստաբանն ալ Աթաթիւրքին ստեղծած թուրքերուն մաս կը կազմէ:

Կը յիշէ՞ք արդեօք, որ դուք 10-րդ տարեդարձի քայլերդ մը ունէիք:

«Տասը տարուան մէջ, ամէն տարիքէ 15 միլիոն երիտասարդ ստեղծեցիք»:

Այս փաստաբանն ալ այդ ստեղծուած թուրքերուն մաս կը կազմէ: Այսինքն շինճու թուրք է:

★ ★ ★

3 Փետրուար 2006 թուակիր “HÜRRİYET” թերթին մէջ մեր կարդացած մէկ գրութիւնը մեզ շատ խնդացուց:

Այս գրութիւնը պատմելու ջանանք:

T.R.T.-ի Անգարայի Ձայնասփիւռին բազմաձայն երգչախումբը՝ Յունաստանի մէջ համերգներ տալէ ետք, օթոպիստով Անգարայ կը վերադառնայ:

Օթոպիստը Անգարայի մօտեցած է: Եւ CD-երգասալիկը կը տարածէ՝ PAVAROTTI-ի նարոյթէն երգերը:

Ամէն մարդ գոհ՝ մտիկ կ'ընէ PAVAROTTI-ն:

Բայց միջոց մը յետոյ, օթոպիստին ետեւի կողմէն մէկը պոռալ կը սկսի. «Այսքան կեվաուրի երաժշտութիւնը կը բաւէ: Գոցէ ձօ, սա կեաւուրին երաժշտութիւնը»:

Եւ ասիկա ըսողը, ով է գիտէ՞ք... Բազմաձայն երգչախումբին տնօրէնն է:

Խնդա՛լ, թէ՞ լա՛լ:

Բայց ինչո՞ւ կը զարմանանք: Երբ թուրք պետութեան վարչապետը՝ Թալիպ Էրտողանի պէս կրօնամոլ մըն է, ինչո՞ւ բազմաձայն երգչախումբին տնօրէնը՝ անտաշ կրօնամոլ մը չըլլայ:

Ձեր վարչապետը՝ Թալիպ Էրտողանը չէ՞ր, որ քանի մը տարի առաջ, Երոպայի կեաւուրներուն հետեւեալ սպառնալիքները կատարած էր.—

Միևարէները՝ մեր սուրիներն են, Գմբէթները՝ մեր վահանները, Մզկիթները՝ մեր գօրանոցները: Եւ Հաւատացեալները՝ մեր գինուորները»:

Այս տեսակ կրօնամոլ վարչապետին՝ այս տեսակ անտաշ կրօնամոլ երգչախումբի տնօրէն կը վայելէ՛:

Եկէք, հիմա, ձեր գեղեցիկ ասացուածքներէն մէկ հատը այստեղ մի՛ ըսէք.

Ձինճու Պետութեան՝ շինճու վարչապետ և շինճու երգչախումբի Տնօրէն:

«Այս գլխուն՝ ա՛յս տեսակ ածելի»:

2006-Ը ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՐՑԻՆ ՅԱԶՈՂ ԼՈՒԾՈՒՄ... (Շար. էջ 1-էն)

շաղակրատութիւններով համեմուած:

Վերջին Փրուտոսը [Յուլիոս Կեսարեան] եղաւ Ուքրանիան, որուն «Ազգային անվտանգութեան խորհուրդին նախագահը»՝ Անաթոլի Քինախ երէկ ըսաւ, որ «Ուքրանիա կը պաշտպանէ Ազրպէյճանի հողային ամբողջութիւնը»:

Ատե՛ն է, որ Երեւան ըսէ «բարեկամ» Քիեւին,

- Եւ դո՞ւն՝ Փրուտոս...:

**ՀՈԳԵՒՈՐ ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ
ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐԻՆ ՄԷՋ**

Մեծ ուրախութեամբ կ'ուզենք մեր ժողովուրդի զաւակներուն յայտնել, որ տնօրինութեամբ Ս. Աթոռիս Վեհափառ Հայրապետ ՆՍՕՏՏ Արամ Ա. Կաթողիկոսին և կազմակերպութեամբ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Քրիստոնէական Դաստիարակութեան բաժանմունքին, պիտի ներկայացուին հետեւեալ հիւրերը.---

ԳԱԼՍՏԵԱՆ ԿԻՐԱԿԻ - Հոգշ. Տ. ՎԱՂԻՆԱԿ Վրդ. ՄԵԼՈՅԵԱՆ

Գշ. 7 Փետրուար 2006

ԾԱՂԿԱԶԱՐԴ - Հոգշ. Տ. ԱՆԱՆԻԱ Աբղ. ԳՈՒՃԱՆԵԱՆ

Գշ. 14 Փետրուար 2006

ԴՌՆԲԱՑԷՔ - Հոգշ. Տ. ՄՈՎՍԷՍ Աբղ. ՊՈՅԱՃԵԱՆ

Գշ. 21 Փետրուար 2006

Սոյն հիւրերուն ներկայացումը պիտի սկսի 10 Յունուար 2006-ին և աւարտի 21 Փետրուար 2006-ին: Նիւրբըրը պիտի ներկայացուին Ս. Աթոռիս միաբան հայրերուն կողմէ, ամէն Երեքշաբթի առաւօտեան ժամը 10:00-ին՝ Կաթողիկոսարանիս Մայր Տաճարին մէջ:

Սիրով կը հրաւիրենք մեր ժողովուրդի զաւակները ու յատկապէս մեր մայրերն ու քոյրերը՝ խուռներամ կերպով ներկայ գտնուելու քրիստոնէական հաւատքի ճշմարտութիւնները պարզող այս հիւրերու ներկայացումին:

Ասիկա սքանչելի առիթ մը պիտի ըլլայ մեզի համար, աւելի խոր գիտակցութեամբ և հասկացողութեամբ դիմաւորելու Աւագ Շաբաթը, ինչպէս նաեւ գիտնալու, թէ ինչո՞ւ այս տօնակատարութիւնները ներմուծուած են Քառասնօրեայ պահեցողութեան ծիրէն ներս, և թէ ի՞նչ պատգամ ունին փոխանցելիք այսօրուան հայ հաւատացեալին:

Յայտնենք, որ Ս. Աթոռիս միաբանները Աստուածաշնչական խորհրդածութիւններ պիտի կատարեն նաեւ Ս. Աստուածածին եկեղեցոյ մէջ, Ս. Ծնունդէն յետոյ:

Այս գծով՝ օրին տեղեակ պիտի պահենք մեր ժողովուրդի զաւակները:

Այս շարժառիթով, շատ մը իսլամական երկիրներու մէջ, նաեւ իբր թէ] Laïc Թուրքիոյ մէջ, ծաղրանկարներ հրատարակած Դանիոյ մամուլին դէմ մեծ ցոյցեր կը կատարուին:

Եւ այս ցոյցերը օրէ օր, իսլամական երկիրներուն մէջ կը տարածուին և հակաերոպական ցոյցերու կը վերածուին:

Տարօրինակ վիճակը այն է, որ Մոհամմէտի ծաղրանկարը դանիական թերթին մէջ, Հոկտեմբեր 2005-ին հրատարակուած է:

Եւ չենք գիտեր, թէ ինչո՞ւ և ինչպէ՞ս, գրեթէ 4 ամիսներ ետք, խնդիրը դեռ նոր կ'արժարժուի և կը տարածուի:

Եւ Եւրոպական կառավարութիւնները, վախճալով մահմետականներուն իրենց պատճառելիք աղէտներէն, ցաւ կը յայտնեն այս ծաղրանկարներուն լոյս տեսած ըլլալուն համար, և ներողութիւն կը խնդրեն, և այլադաւանները հանդարտեցնելու կը ջանան:

Թիւրիմացութիւն չստեղծելու համար ըսենք, որ այդ ծաղրանկարներու հրատարակութիւնը մենք չենք արդարացներ, ոչ ալ՝ անոնց շահարկումը քաղաքական նպատակներով: Թէեւ քիչ չէ պատահած, որ եւրոպացի քրիստոնէաներ, իրենց հրատարակութիւններով ու ֆիլմ-երով իրենց կրօնը նուաստացնեն

Այս ծաղրանկարներու շահագործումն ալ կ'ապացուցանէ, որ այլադաւանները պատրուակ մը կը փնտռեն՝ որ Եւրոպայի հանդէպ իրենց ունեցած գէշ դիտաւորութիւնները գործադրեն:

Այս երեւոյթը շատ յատկանշական է: Նոյնն էր պարագան Նոյեմբերի 2005-ին: Ափրիկեցիները և Թուրքերը պատրուակ մը գտան և մեծ աւերներ գործեցին ամբողջ Ֆրանսայի տարածքին:

Բարեբախտաբար, որ այս մոլեռանդներուն ձեռքը այսօր, մեծ ուժ մը չկայ: Բայց ժամանակը՝ իրենց ի նպաստ կ'աշխատի:

Այլադաւան բնակիչներուն թիւը անհաւատալի համեմատութիւններով կը բարձրանայ: Օրինակ՝ 1933-թ.ին 15 միլիոն հաշուող Թուրքիոյ բնակչութեան թիւը, 2020-թ.ին 100 միլիոնի պիտի հասնի:

Եւ վերջին օրերու ամէնէն կարեւոր եղելութիւններէն մէկը եղող՝ Իրանի աթոմական կեդրոնին հարցին պատճառաւ յայտնուեցաւ, լրատու աղբիւրներու կողմէ, որ, Փաքիստանեան մաքսանենգներու ցանց մը, ասիական երկրի մը յանձնած է աթոմական ռումբին գաղտնիքները պարունակող գիտական տուեալներ...:

Պարսիկները քաղաքակրթական մեծ անցեալ մը ունեցող, լայնախոհ և շիիդ ազգ մըն են: Եթէ նոյնիսկ աթոմական զէնքի տիրանան, երբեք յարձակողական նպատակներով չեն գործածեր այս զէնքը:

Բայց մենք վախ ունինք, որ այդ մաքսանենգները աթոմական ռումբին գաղտնիքը կրնան թուրքերուն տալ:

Եւ թուրքերուն աթոմական զենքի տիրանալը, մարդկութեան համար ամէնէն ողբերգական աղետը կ'ըլլայ:

Անոնց հրեշային ոգին շատ լաւ ճանչցող և թուրքին լուծին տակ 50 տարի ապրող անձ մը ըլլալով պիտի ըսենք, որ այս թուրքերը Հենրի Զիսինճըրի նախատեսութիւնը կը գործադրեն: Եւ Աշխարհը աթոմական պատերազմի ենթարկուելով կը կործանի:

...Բայց, ինչպէս յայտարարած է Զիսինճըր՝ գոնէ 50 միլիոն մարդ կրնայ վերապրիլ: Եւ անոնք, «Նոր Աշխարհ» մը կը կերտեն:

Բոլորովին նոր՝ Սիոնական Աշխարհ մը:

TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
3 SUBAT 2006 TARİHLİ "HÜRRIYET" GAZETESİNİN
8. SAHIFESİNDE NE OLDUGU BELIRSİZ
BİR AVUKATTAN BAHSEDİLİYOR.

BU AVUKATIN BABASI KÜRT. ANASI ARAP.

FAKAT KENDİSİ TÜRK İMİS.

BU YAZIYI OKUYUNCA, "HÜRRIYET" GAZETESİNİN BİRİNCİ SAHIFESİNDE HERGÜN YAYINLANAN, TÜRK BAYRAKLI, ATATÜRKÜN RESMİ İLE YAZI AKLİMİZA GELDİ.

"TÜRKİYE TÜRKLERİNDİR" BABASI KÜRT, ANASI ARAP OLAN BU AVUKAT, NE KADAR TÜRK İSE, SİZİN "TÜRKİYE TÜRKLERİNDİR" DEDİĞİNİZ ÜLKE DE, O KADAR TÜRK.

ZATEN SİZİN ATABABANIZ ZAMANINDA SÖYLEMİSTİ.

"NE MUTLU TÜRKÜM DİYENE" BU AVUKAT DA ATATÜRKÜN YARATTIĞI TÜRKLERDEN.

HATIRLARMISINIZ, SİZİN "ONUNCU YIL" MARSINIZ VARDI.

"10 YILDA, 15 MİLYON GENG YARATTIK HER YASTAN"

İSTE BU AVUKAT DA O YARATILAN TÜRKLERDEN.

YANI UYDURMA TÜRK.

* * *

3 SUBAT 2006 TARİHLİ "HÜRRIYET" GAZETESİNDE OKUDUĞUMUZ BİR YAZI BİZİ ÇOK GÜLDÜRDÜ.

BU YAZIYI ANLATMAYA ÇALISALIM.

T.R.T. ANKARA RADYOSUNUN ÇOK SESLİ KOROSU, YUNANISTANDA KONSER VERDİKTEN SONRA OTOBÜSLE ANKARAYA DÖNÜYOR.

OTOBÜS ANKARA YAKINLARINDA. BU ARADA OTOBÜSÜN CD-ÇALARINDAN PAVAROTTI-NİN NAPOLİTEN SARKILARINI DİNLİYORLAR. HERKES MEMNUN. BİR MÜDDET SONRA OTOBÜSÜN ARKA TARAFINDAN BİRİSİ BAĞIRIYOR.

"BU KADAR GÂVUR MÜZİĞİ YETER. KAPATIN LAN BU GÂVUR MÜZİĞİNİ"

VE BUNU SÖYLIYEN KİM, BİLİRMİSİNİZ ?

ÇOK SESLİ KORONUN MÜDÜRÜ.

GÜLERMİSİN, AGLARMİSİN. FAKAT NİYE SASIYORUZ.

TÜRK DEVLETİNİN BASBAKANI, TAYYİP ERDOĞAN GİBİ BİR YOBAZ OLURSA, NEDEN, ÇOK SESLİ KORONUN MÜDÜRÜ HÖDÜK BİR YOBAZ OLMASIN.

SİZİN BASBAKANINIZ TAYYİP ERDOĞAN DEĞİLMİYDİ, BİR KAÇ SENE EVVEL AVRUPA GÂVURLARINA ASAGIDAKI TEHDİTLERİ SAVURAN ?

"MİNARELERİMİZ, BİZİM SÜNGÜLERİMİZ.

KUBBELERİMİZ, BİZİM KALKANLARIMIZ.

CAMİLERİMİZ, BİZİM KISLALARIMIZ.

VE MÜMİNLERİMİZ, BİZİM ASKERLERİMİZ.

BÖYLE YOBAZ BASBAKANA, BÖYLE HÖDÜK KORO MÜDÜRÜ YAKISIR.

GEL DE SİZİN GÜZEL TEKERLEMELERİNİZDEN BİRİSİNİ BURDA SÖYLEME.

UYDURMA DEVLETİN;

UYDURMA BASBAKANI;

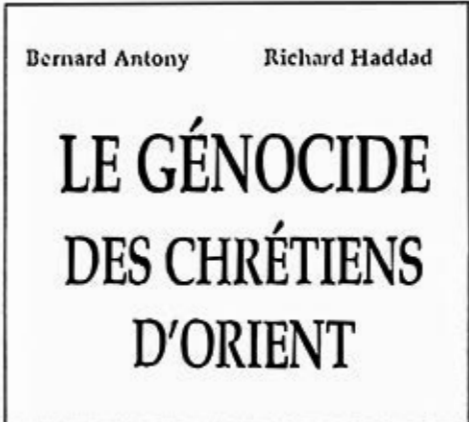
VE UYDURMA KORO MÜDÜRÜ;

İSTE "BU BASA, BU TRAS".

Յ. Չ.

Վ Ե Ր Ջ Ա Պ Է ' Ս

2005-ԻՆ, ՓԱՐԻՋԻ ՄԷՋ,
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱԻ ԲԱՑԱՌԻԿ ԳԻՐԶ ՄԸ,
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴՆԵՐԷՆ՝
BERNARD ANTONY-Ի ԿՈՂՄԷ՝
“LE GÉNOCIDÉ
DES CHRÉTIENS D’ORIENT”
ՎԵՐՏԱՌՈՒԹԵԱՄԲ,

ՈՐՈՒՆ ՄԷՋ, ՎԵՐՋԻՆ ԾՐՋԱՆՆԵՐՈՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ ԿԸ ԾԵԾՏՈՒԻ
ԹԷ՝
1915-Թ.ԻՆ ՀԱՅԵՐՈՒՆ, ՅԵՏՈՅ
ՅՈՅՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԱՊԱ ՄԻՒՍ
ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՆԵՐՈՒՆ
ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ԵՆ JEUNES TURCS
ԿՈՉՈՒԱԾ ՀՐԵԱՅ-ԹՈՒՐԸ
ՖԱՐՄԱՍՈՆՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԳԻՒԼԿԻՐԵԱՆ
(ԿՐԷԺ ՈՍԻՔԵՆԵԱՆ)

Թերեւս տեղեակ էք, որ 1943-թ.ներուն Նացի-ֆաշիստ Գերմաններուն կողմէ հրեաներուն դէմ գործուած բարբարոսութիւններուն-որոնք «HOLOCAUST» կը կոչուին հրեաներուն կողմէ-մասին կասկած յայտնելը, Ֆրանսայի և շատ մը երկիրներու մէջ, պատժական օրէնքով արգիլուած է և դատապարտութեան ենթակայ:

Կարգ մը գրողներ, պատմագէտներ և գիտնականներ, այս HOLOCAUST-ին (SHOAH) դէմ գրելուն պատճառաւ դատապարտուեցան:

Եւ հիմա արեւմտեան երկիրներուն մէջ, «SHOAH»ի դէմ կասկած յայտնելը գրեթէ անկարելի եղած է:

Բայց, հայկական ցեղասպանութեան դէմ գրելը [հակառակ որ ֆրանսական Ազգային ժողովը հայկական ցեղասպանութիւնը ընդունած է], արգիլուած չէ:

Այդ պատճառաւ դահիճ թուրքերը, կը շարունակեն ուրանալ իրենց կատարած ցեղասպանութիւնը: Բնական է՝ օգտուելով հրեական LOBY-ին թիկունքէն:

Բայց թուրքերը և հրեաները մինչեւ ե՞րբ պիտի յաջողին իրականութիւնները քօշարկել:

Պե՛ռնար Անթոնիին գիրքը հրեաներուն «Մարդկային արդարութեան և իրականութեան գաղափարներուն» դէմ կառուցած, սատանայական լրատուութեան պատնէշին վրայ բացուած մեծ ճեղք մըն է:

Այստեղ կը հրատարակենք Պ. Անթոնիին գիրքին մասին, «RIVAROL» թերթին մէջ, 10-2-2006-ին լոյս տեսած գրախօսականէն հատուած մը:

“MAIS LE 20-e SIÈCLE CONNAITRA EN 1915-DANS L'INDIFFÉRENCE OU AVEC LA CONNIVENCE INTÉRESSÉE DES ANGLO SAXONS-L'APOGÉE DES PERSÉCUTIONS INFLIGÉES AUX ARMÉNIENS, AUX ASSYRO-CHALDÉENS ET AUTRES GRECS DE

TURQUIE PAR LES JEUNES TURCS,
SECTE SYNCRÉTIQUE JUDÉO-TURC.
EXSUDÉE DE LA FRANC-MAÇON-
NERIE. "LES TURCS ET LES JUIFS
S'ENTENDENT, ON NE PEUX
MIEUX,-POUR LIQUIDER LES
CHRÉTIENS".

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Բայց, 20-րդ դարը պիտի ճանչնար 1915-թ.ին, անտարբերութեան մէջ կամ շահագրգիռ մեղսակցութեամբը Անկլո-Սաքսոններուն, բարձրակէտը պատճառուած խժոժութիւններուն Հայոց, Ասորա-Զաղդէացիներուն և Գուրջիոյ Հրեա-Թրքական խառնուրդ աղանդ՝ Երիտթուրքերուն կողմէ: Ֆարմասոնականութենէ արատաթորած այս հրեաներն ու թուրքերը լաւագոյնս կը մերուէին և կը գործակցէին իրարու հետ, որ քրիստոնէաները մաքրագործեն:

***

Պրն. Անթոնիին «Արեւելքի Զրիստոնէաներուն Յեղասպանութիւնը» գիրքին մէջ գրուածները՝ հայրենասէր հայերուն համար նորութիւն մը չեն: 1918-էն առաջ, անգլիացի և ֆրանսացի պատմաբաններ գրած էին, որ «JEUNES TURCS»-երը հրեական-Ֆարմասոնական կազմակերպութիւն մըն են»:

Բայց, 1918-էն յետոյ, այս մասին չխօսուեցաւ, բնական է՝ հրեաներուն ճնշումով:

Եթէ չենք սխալիր՝ 1945-էն յետոյ, այս մասին առաջին արտայայտուողներէն եղաւ Հայաստանի Արտաքին Գործերու [նախկին և հանգուցեալ] նախարար Ճոն Կիրակոսեանը որ, 1982-թ.ին Երեւան հրատարակուած իր «Երիտթուրքերը Պատմութեան Դատաստանին առջեւ» վերտառութեամբ գիրքին մէջ, «JEUNES TURCS-երուն սիոնական-Ֆարմասոնական արմատներուն մասին արտայայտուած էր:

Եւ Ճոն Կիրակոսեանէն ներշնչուելով, Հայկական Գաղտնի Բանակի հրատարակութիւններուն մէջ գրուեցաւ Սիոնիստներուն և Երիտթուրքերուն միջև եղած սերտ կապերուն մասին:

Եւ 1990-ին է, որ Մեթր Գասպար Տէրտէրեան, իր հրատարակած «Սիոնիզմի և Բանթուրքիզմի առնչութիւնները» գիրքին մէջ, այս մասին գրած էր հանգամանօրէն, թուելով պատմական տուեալներ: Եւ մինչեւ այսօր ան կը շարունակէ 1915-ի հայկական եղեռնին ակունքները պեղել:

Բայց, Արեւմտեան աշխարհի մեր մեծասպասիւ պատմագէտները, այս մասին քար լուրթիւն պահեցին:

Եւ մինչեւ այսօր, այս՝ հրեաներուն ծառայ-պատմագետները կը շարունակեն կեղծել իրականութիւնները և կը ջանան խաբել հայ և բոլոր ժողովուրդները:

* * *

Վերջերս հրատարակուած «Սուտերու եւ երազներու Ջոհ, «Էջ Նահատակ» Եղած Ազգ Մը՝ «Հայերը» մեր գիրքին վերտառութեան մէջ, «Էջ Նահատակ» բառը թերեւս, կարգ մը անձերու վրայ ժխտական ազդեցութիւն գործած ըլլայ:

Բայց այսօր, գիրքին հրատարակութենէն գրեթէ տարի մը ետք կը մտածենք, թէ՛ «Արդեօ՞ք մենք սխալ ըրած էինք գրելով՝ «Էջ Նահատակ Եղած Ազգ Մը՝ Հայերը»:

Այսօր, Եղեռնէն 91 տարիներ յետոյ, մեր ներսիդից կրելով Արեւմտեան Հայաստանի կորուստին մեծ ցաւը, և խորհելով ու տեղեակ ըլլալով կատարուած դաւաճանութիւններուն և խաբէութիւններուն, կրկին ու կրկին պիտի ըսենք՝ անէծք ձեզի ազգասէր կարծուած դաշնակցական կարգ մը այլասերած ղեկավարներ, որ ձեր Տօն Զիշօթ-ութեան և ձեր պորտերէն Իթթիհատական-Ֆարմասոններուն և հրեաներուն կապուած և անոնց հետ գործակցած ըլլալնուդ պատճառաւ, թուրքերուն զիջեցաք Արեւմտեան Հայաստանը, և հայ Ազգին՝ թուրքերուն ձեռքով «Էջ Նահատակ» ըլլալուն պատճառներէն եղաք:

Եւ 1915-ի Եղեռնէն մինչեւ այսօր կը շարունակէք խեղաթիւրել իրականութիւնները, կը փոխէք պատմութիւնը և կը ջանաք մոլորեցնել հայ ժողովուրդը: Երբ մինչեւ 1915-թ.ը Սիոնիստ-Ֆարմասոններուն և Երիտթուրքերուն «Դաշնակից»ներն էիք: Հարկ կա՞յ փաստ ներկայացնելու:

Եւ 1915-ի Մեծ Եղեռնը և Արեւմուտեան Հայաստանի ծանր կորուստը դաս մը չեղաւ:

Եւ 1915-էն մինչեւ այսօր ալ, առանց դոյզն խղճահարութեան կամ ինքնաքննադատութեան, կը շարունակէք նոյն վարքագիծը: Բայց, մինչեւ ե՞րբ...:

2005-ին հրատարակուած BERNARD ANTONY-ի գիրքը, որ հայկական ցեղասպանութեան մէջ Ֆարմատոնական և հրէական-սիոնական պատասխանատուութիւնը կը մատնանշէ, դեռ սկզբնաւորութիւնն է իրականութիւններուն:

Եւ իրականութիւնները պիտի շարունակեն հրատարակուիլ:

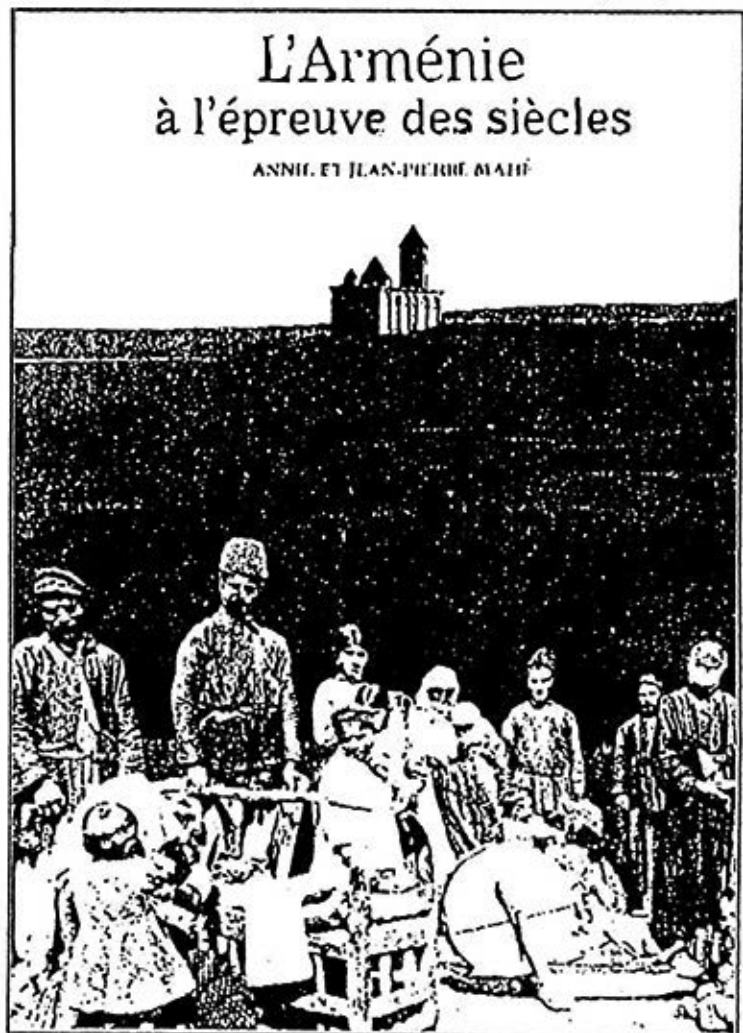
Եւ իրականութիւնները պիտի շարունակեն հրատարակուիլ:

**

Տարիներ և տարիներ տեւողութեամբ ջանացիք հաւատացնել հայ ժողովուրդին, որ 28 Մայիս 1918-ը Հայաստանի անկախութեան հռչակման տարեթիւն է: Բայց, հայրենասէր հայերը լաւ գիտէին և չեն մոռցած անոր «իմաստը»:

Վերջերս, Փարիզի համալսարանի հայկական լեզուի և պատմութեան ամպիոնի փրոֆէսոր JEAN PIERRE MAHE գիրք մը հրատարակեց: **L'ARMÉNIE - A L'ÉPREUVE DES SIÈCLES** վերտառութեամբ: Այս գիրքին 108-րդ էջին վրայ, այնքան փառաբանուած 28 Մայիսի մասին սապէս գրուած է՝ **“UNE INDÉPENDANCE IMPOSÉE”**, «ՊԱՐՏԱԴՐՈՒԱԾ ԱՆԿԱԽՈՒԹԻՒՆ ՄԸ»:

Փրոֆ. Ժան-Փիեր Մահէ, 2006-ի Փետրուարի առաջին օրերուն, NICE-ի UNIVERSITÉ MÉDITERRANÉENNE հիմնարկին մէջ, հայկական նորագոյն պատմութեան մասին բանախօսութիւն մը կատարեց, հոծ թիւով ունկնդիրներու ներկայութեան, մեծամասնութեամբ՝ Ֆրանսացի... և սակաւթիւ հայերու:

Վ Ե Ր Ջ Ա Պ Է՝ Ս ... (Ծար. էջ 2-էն)

Բանախօսը 28 Մայիս-ի մասին սապէս կ'արտայայտուի.

«Հայերը 28 Մայիս 1918-ը կը տօնեն իբր անկախութեան օր:

Չեմ գիտեր, թէ 28 Մայիս 1918-ը ինչպէ՞ս իբր անկախութեան օր կը տօնեն հայերը, երբ որ այս անկախութիւնը հօուրքերուն կողմէ հայերուն պարտադրուած էր»:

Une indépendance imposée

Organiser un État dans des circonstances aussi dramatiques et sur un territoire aussi défavorisé représente une sorte de défi à la géographie, à l'histoire et à la raison. La première République arménienne compte 12 000 kilomètres carrés de montagnes et de terres arides, á autour d'Erévan, la capitale, où ne vivent que 30 000 habitants en 1914. La population totale du pays est d'un million de personnes, dont 300 000 musulmans. S'y ajoutent 300 000 réfugiés, accueillis dans le plus complet dénuement, avec un taux de mortalité

**

Այստեղ պատմական անհրաժեշտութիւն կը նկատենք մէջբերելը 19 Ապրիլ 1997-ին, «Նայիրի»ի մէջ, նոյն թուականին մասին մեր գրածները. — ԹՈՒՐՔԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱՌՈՒԹԵԱՆ ՋԱՏԱԳՈ՛Վ...

Թուրք գայլերը Հայաստանի անկախութիւնը ուզել կը ձեւացնեն:

Մինչ իրենց բուն նպատակն էր, որ Հայաստան Ռուսիայէն հեռանայ և մինակ մնայ, որ իրենք կարենան յետոյ, հանգիստ մը, ջարդել հայերը:

Եւ մենք, մինչեւ այսօր, չենք հասկցած, թէ ինչո՞ւ հայերը «28 Մայիս 1918»ը իբր «Անկախութեան Օր» կը տօնեն, երբ ան պատմական իրադարձութիւն, խորհրդանիշ մըն է միայն:

Իրականութեան մէջ, այս «Անկախութիւնը» թուրքերուն կողմէ պարտադրուած ըլլալուն պատճառաւ, «28 Մայիս 1918»ը հայերուն համար սուգի օր պէտք էր նկատուեր, ինչպէս կը նկարագրէ Սիմոն Վրացեան, որուն կուսակիցները սփիւռքի մէջ, 70 տարի ամբողջ մշուշոտեցին հայ ժողովուրդին գիտակցութիւնը, 28 Մայիս 1918-ը լիիրաւ Անկախութեան Օր-ի վերածելով:

«Նայիրի» 19 Ապրիլ 1997

**

Եւ հիմա խոր ցաւով, բայց իրականութիւն մը ըսած ըլլալու համոզումով պիտի կրկնենք, ամբողջ սրտով. —

**«Սուտերու եւ Երազներու Ջոհ,
«Էջ Նահատակ» եղած Ազգ Մը՝ «Հայերը»:**

TÜRKLERİN (SÖZ DE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ

**SİZ, TÜRK DENİLEN ESKIYA ÇETELERİ,
SİZ, 1915-DE ERMENİ MİLLETİNİ SOYKIRIMINA UGRATMA
SUÇU İLE CEZALANDIRILMADIGINIZ MÜDDETÇE,
ASIRLARDAN BERİ, NE KANLI OSMANLI ESKIYASI İDIYSE,
SİZ YİNE AYNI CANAVAR TÜRKLER OLARAK KALACAKSINIZ
BUTÜN DÜNYANIN BASINA BELA.**

ALMANYA BASBAKANI ANGELA MERKEL DAHA İKTIDARA GELMEDEN KENDİ PARTİSİNİN PROGRAMINA "ERMENİ SOYKIRIMINI TANIMA" TASARISINI ALMISTI ZATEN.

VE ANGELA MERKEL, BASBAKAN OLDUKTAN SONRA ERMENİ SOYKIRIMINI TANIMA TASARISINI ALMAN MECLİSİNE SUNDU.

VE SİZ, ALMAN MECLİSİNİN, ERMENİ SOYKIRIMINI TANIMASINA ENGEL OLMAK İÇİN, AVRUPADA YASİYAN TÜRKLERİ 18 MART 2006-DA BERLİNDE PROTESTO GÖSTERİSİNE ÇAGIRIYORSUNUZ.

BERLİNDE TÜRKLER;

1.- DÜNYANIN EN BÜYÜK CANI-SI ERMENİ SOYKIRIMININ BAS SUÇLUSU TALÂTİN ÖLDÜRÜLDÜĞÜ SOKAKTA SAYGI DURUSUNDA BULUNACAKLAR.

2.- ERMENİ SOYKIRIMININ YALAN OLDUGUNU BERLİN CADDELERİNDE YÜRÜYEREK HAYKIRACAKLAR.

VE SİZ, AVRUPA TÜRKLERİNİ BERLİNDE GÖSTERİYE DAVET İÇİN YAYINLADIGINIZ TEBLİĞDE AVRUPALILARA ASAGIDAKI TEHDİTLERİ SAVURUYORSUNUZ.

"EGER AVRUPA BASKENTLERİNİN, KASIM 2005-DE PARIS-DE OLDUGU GIBI YANMASINI İSTEMİYORSANIZ, TÜRKLERE KARSI YALAN İTHAMLARA SON VERİRSİNİZ. (YANI ALMAN HÜKÜMETİ, MECLİSE SUNDUGU ERMENİ SOYKIRIMI TASARISINI GERİ CEKSİN).

BİZİM LİSANIMIZDA, SİZİN YAPTIGINIZ BU TEHDİTLERE, ESKIYA SONTAJI DERLER.

FARKINDAMISINIZ, SİZİN BU YAPTIGINIZ TEHDİTLERLE, KASIM 2005-DE PARIS VE DİĞER FRANSA SEHIRLERİNDE ATESE VERİLEN BİNLERCE ARAÇLARIN YAKILAN BİNALARIN BAS SUÇLULARININ TÜRKLER OLDUGUNU İTİRAF EDIYORSUNUZ.

UNUTMIYALIM KI, SİZ, BUGÜNKÜ TÜRKLER, 6-7 EYLÜL 1955-DE İSTANBULI YAKIP YIKAN TÜRKLERİN ÇOCUKLARISINIZ.

FAKAT EN MÜHİMİ, BÜTÜN AVRUPA BASKENTLERİNİ ATESE VERME TEHDİTLERİNİ SAVURAN BUGÜNKÜ TÜRKLER, 11. ASIRDA ANATOLYA TOPRAKLARINA AYAK BASARAK KIRLETEN, TATAR-MONGOLLARIN AHFADI DEĞİLMİ ?

BU ESKIYA ASİRETİ DEĞİLMİ İDİ YERLİ ANATOLYA HALKINA ASAGIDAKI TEHDİTLERİ SAVURANLAR;

"YA MÜSLÜMAN OLURSUNUZ. YA DA KELLENİZ UÇAR".

SİZ, DÜN NE CANAVAR TÜRKLER İDIYSENİZ, BUGÜN DE, AYNI CANAVAR, AYNI SONTAJCI TÜRKLERİNİZ. ONUN İÇİN TEKRAR EDIYORUZ;

SİZ TÜRK DENİLEN ESKIYA ÇETELERİ, SİZ 1915-DE ERMENİ MİLLETİNİ SOYKIRIMINA UGRATMA SUÇU İLE CEZALANDIRILMADIGINIZ MÜDDETÇE, ASIRLARDAN BERİ, NE KANLI OSMANLI ESKIYASI İDIYSE, SİZ YİNE AYNI CANAVAR TÜRKLER OLARAK KALACAKSINIZ, DÜNYANIN BASINA BELA.

ԱՍՏՈՒԱԾ ԶԱՐ ԱԶՔԷ ՀԵՌՈՒ ՊԱՀԷ...

Մէկ քանի օր առաջ, նախկին «Պուրն»ի հրապարակին վրայ, թէպէտ անակնկալ, բայց սրտառայ ռ. հոգեգրաւ երեւոյթի մը հանդիսատեսն եղանք:

Շատ տարիներ անհաշտ, ոխ-ատելութեամբ իրարու դէմ գէնք ճօճած, «մրրկաւ գատուած» «կոռի ասպետներու» իրարու հետ ողջագուրուիլը յուզումի և հրճուանքի արցունքներ վազուցին մեծ թիւով հեռուստադիտողներու շմորած աչքերէն: Երեւոյթը, իրօք, որ անհաւատալի էր, բայց... իրա՞ն:

Ու միամիտ և սրտցաւ քաղաքացիներ, շուտով ինկան տխուր և անուշ մտորումներու մէջ:

Այս մարդիկը ինչպէ՞ս կրնային, ակնթարթի մէջ, գրկախառնուիլ ու հաշտուիլ: Երբ շուրջ քսանամեակ մ'ամրողջ, եղան իրարու հանդէպ ոչ միայն այլամիտ, այլև, երեւակայելի ու... աներեւակայելի միջոցներու գործածութեամբ մնացին հակադրուած մէկը միւսին, ողբի, կոծի ու աւերի ենթարկելով երկիրը, մինչև անգամ գարհուրելի տեսարաններ ցուցադրելով մեր աչքերուն առջև, Պէյրութի փողոցներուն մէջ ու... լեռներուն վրայ...:

Ի տես պարզուած ապշեցուցիչ երեւոյթին, քաղաքացին կը հարցնէ.— Ի՞նչ է այդ հրաշք միջոցը, որ գրկախառնուիլ կու տայ շատ տարիներ իրարու դէմ նիգակ ճօճած դեկավարներուն, որոնց գժտութիւնը կը թուէր, որ յարստեմական է ու անմար:

Այո: Ի՞նչ բանը հաշտեցուցեր է զիրենք: Ի՞նչ է այդ հրաշք դեղ-դարմանը: Սուրբ հոգի՞ն իջած է իրենց վրայ:

Անհաւատալի թուելով հանդերձ պարզուած երեւոյթը, «պարզ» քաղաքացին որ մօտ 15 տարի մնաց «երկու տարի միջև» և միակ անմեղ տուժողը եղաւ... գրկախառնուողներուն մօտիկ անցեալի ատելախանձ թշնամութենէն, կը մաղթէ, որ տեսածը խարուսիկ կրկներեւոյթ մը չըլլայ, այլ դառնայ սկիզբ մնալուն համերաշխութեան մը, երկարատեւ խաղաղութեան:

Բայց, նորէն ալ կը հարցնէ «փողոցի մարդ»ը.— եթէ, ներլիքանանեան վէճերը կարելի էր խաղաղ երկխօսութեամբ լուծել, յնչու, առաջին վայրկեանէն համաձայնելու փոխարէն, սուգի ու աւերի մատնեցին ամրողջ երկիրը:

Իսկ եթէ գժտութեան պատճառը շատ խորն էր, այդ ինչպէ՞ս է, որ ակնթարթի մէջ, հրապարակի վրայ լարուած վրանի մը տակ իրարու հանդիպելով, ծովուն ջուրերը երկու մասի բաժնած Մովսէսի գաւազանին մէկ հպումովը, հակառակորդները իւր ու մեղր դարձեր են:

Գոնէ կատարեցի՞ն ինքնաւննադատութիւն մը: Ընդունեցի՞ն իրենց սխալը, գործած չարիքը:

Այսօր դիւրին իրականացուած «հաշտութիւն»ը նոյնպիսի հեշտութեամբ չի՞ բեկանուիր վաղը:

Նորէն ալ ըսենք, երեւոյթը շատ յուզիչ և ուրախալի էր: Աստուած գայն չար աչքէ հեռու պահէ և... չամչցնէ...:

ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ [ԻՐԻ ԹԷ] ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԴՈՒՔ, ԹՈՒՐՔ ԸՍՈՒԱԾ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐՈՒ ՀՐՈՍԱԽՈՒՄԲԵՐ.

**ԴՈՒՔ ՄԻՆՉԵՒ ՈՐ ՀԱՅ ԱԶԳԸ ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԵՆԹԱՐԿԱԾ ԸԼԼԱԼՈՒ ՑԱՆՑԱՆՔՈՎ ՉՊԱՏԺՈՒԻՔ՝**

**ԴՈՒՔ, ԴԱՐԵՐԷ Ի ՎԵՐ ԱՐԻՒՆԱՐԲՈՒ ԻՆՉ ՕՍՄԱՆՑԻ
ԱՒԱԶԱԿՆԵՐ ՈՐ ԷՒՔ, ՆՈՅՆ ՈՃՐԱԳՈՐԾ ԹՈՒՐՔԵՐԸ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ՝
ԱՄԲՈՂՋ ԱՅԹԱՐՀԻՆ ԳԼԽՈՒՆ ՓՈՐՁԱՆՔ:**

Գերմանիոյ վարչապետ ANGELA MERKEL, դեռ իշխանութեան չեկած, իր կուսակցու-
թեան յայտագրին մէջ, «Հայկական ցեղասպանութիւնը ընդունելու» ծրագիրը առած էր արդէն:
Եւ ANGELA MERKEL, վարչապետ ըլլալէ յետոյ, հայկական ցեղասպանութիւնը ծանչ-
նալու ծրագիրը՝ Գերմանական Ազգային ժողովին ներկայացուց:

Եւ դուք՝ Գերմանական Ազգային ժողովին կողմէ հայկական ցեղասպանութիւնը ծանչնալուն
արգելք ըլլալու համար, Եւրոպայի մէջ բնակութիւն հաստատող թուրքերը՝ 18 Մարտ 2006-ի
համար, Պերլինի մէջ, փողոցային ցոյցի հրաւիրեցիք:

Պերլին եկած թուրքերը՝

1.- Աշխարհի ամենամեծ մարդասպանը, հայկական ցեղասպանութեան առաջնակարգ
պատասխանատուն եղող Թալաթին սպաննուած փողոցը պիտի երթան ի յարգանք անոր:

2.- Հայկական ցեղասպանութեան «սուտ» ըլլալը պոռալով, Պերլինի պողոտաներուն վրայ
ցոյց պիտի կատարեն:

Եւ դուք, Եւրոպա գտնուող թուրքերը ցոյցի հրաւիրող ձեր կոչին մէջ, Եւրոպացիներուն դէմ
հետեւեալ սպառնալիքները կատարեցիք.—

«Եթէ Եւրոպական մայրաքաղաքներուն, Նոյեմբեր 2005-ին Փարիզի մէջ եղածին նման
այրիւր չէք ուզեր, թուրքերուն դէմ սուտ ամբաստանութիւններուն վերջ կու տաք»:

[Այսինքն, Գերմանական կառավարութիւնը, Ազգային ժողովին ներկայացուած հայկական
ցեղասպանութիւնը ծանչնալու առաջարկը ետ առնելու է]:

Մեր գիտցածին համաձայն՝ ձեր այս կատարած սպառնալիքներուն՝

«Աւագակի շանթած կ'ըսեն»:

Արդեօ՞ք ուշադրութիւն ըրիք:

Ձեր կատարած այս սպառնալիքներով, Նոյեմբեր 2005-ին Փարիզի և Ֆրանսական շատ մը
քաղաքներուն մէջ հրկիզուած հազարաւոր կողբերուն և կրակի տրուած շէնքերուն առաջնակարգ
պատասխանատուն եղած ըլլալիդ խոստովանած եղաք:

Չմոռնա՛նք, որ դուք, այսօրուան թուրքերդ, 6-7 Սեպտեմբեր 1955-ին Պոլիսը այրող և թա-
լանող թուրքերուն գաւակներն էք:

Բայց, ամէնէն կարեւորը՝ ամբողջ Եւրոպական մայրաքաղաքները կրակի տալու սպառնալիք-
ներ կատարող այսօրուան թուրքերը, 11-րդ դարուէն Անաթոլիոյ հողերուն ոտք կոխելով՝ դանդաղ
աղտոտող Թաթար-Մոնկոլներուն շառաւիղները չե՞ն:

Այս վայրենի աւագակները չէի՞ն, Անաթոլիոյ տեղացի ժողովուրդին հետեւեալ սպառնալիք-
ները կատարողները՝ «Կա՛մ միալիւման կ'ըլլաք, և կամ գլուխնիդ կը կտրենք»:

Դուք երէկ, ինչ վայրենի աւագակներ որ էիք, այսօր չլ Նոյն գազան և սպառնալիքներ կատա-
րող թուրքերն էք:

Այդ պատճառաւ կրկին պիտի ըսենք.

Դուք, թուրք ըսուած աւագակներու հրոսախումբեր, դուք միևեւ որ Հայ ազգը ցեղասպանու-
թեան ենթարկած ըլլալու յանցանքով չպատժուիք.

Դուք, դարերէ ի վեր ի՛նչ արիւնարբու Սամանցի աւագակներ որ էիք, Նոյն՝ ոճրագործ
թուրքերը ըլլալով, պիտի մնաք ամբողջ աշխարհին գլխուն փորձանք:

MAO TSE-TOUNG-Ի ՀԵՏԵՒՈՂՈՒԹԵԱՄԲ...

ՄԵԿ ՆԿԱՐՈՎ՝ ՀԱԶԱՐ ԷԶՆՈՑ
ՍԻՈՆԻՍՏԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

ՍԻՈՆԻՍՏՆԵՐԸ 2003-ԻՆ ՊԱՐՏԱԴՐԵՑԻՆ, ՈՐ
ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՅԱՐԶԱԿԻ ԻՐԱԶԻ ԿՐԱՅ...

ՆՈՅՆ ՍԻՈՆԻՍՏՆԵՐԸ
ԱՅՍՕՐ ԿԸ ՊԱՐՏԱԴՐԵՆ,
ՈՐ ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԻՐԱՆԻ ԿՐԱՅ ՅԱՐԶԱԿԻ

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ԿՐԷԺ ՈՒԻԲԷՆԵԱՆ]

Վերջերս, ֆրանսական թերթի մը մէջ հրատարակուած քովի երգիծանկարը, մեր համոզումով՝ Սիոնիստական ծրագիրները բացատրող մեծածաւալ գիրքէ մը աւելի իմաստալից և տպաւորիչ է:

Այս երգիծանկարին մէջ կ'երեւի G.W. BUSH-ը (BUSH-անունին հայկական իմաստով իրապէս ապուշցած), որուն յատակը արդէն բռնկած է իրաքեան պատերազմով: Եւ այսօր, նոյն Սիոնիստները՝ NEO-CONSERVATEUR-ի դիմակին ներքեւ թաքնուած, իբր թէ «Ամերիկացիներուն շահերուն» համար Պուշ-ին կը պարտադրեն, որ Իրանի վրայ յարձակի:

Իրաքի պատերազմէն առաջ «Նալիրի»-ի այս սիւնակներուն մէջ գրուեցաւ, որ «Սատտամ-եան Իրաք»-ին «Ջանգուածային բնաջնջման զէնքեր» ունենալը պոչաւոր սուտ մըն է, և Պուշ-ը աշխարհի մեծագոյն ստախօսն է, որ կը ծառայէ Սիոնիզմի ծրագիրներուն գործադրման:

Եւ ինքնագովութիւն ըրած ըլլալու վարկածը «աչք առնելով» կրկին պիտի յիշեցնենք, որ... այս սիւնակներուն մէջ, Ամերիկացիներուն Իրաքի վրայ յարձակած առաջին օրերուն գրուեցաւ, որ այս պատերազմով Ամերիկացիներուն Իրաքի մէջ (իբր թէ) խաղաղութիւն բերելու խոստումները բոլորովին սուտ են: Եւ Իրաքի մէջ, պաղեստինեան INTIFADA-ի նման պայքար մը պիտի սկսի Ամերիկացիներուն դէմ: Եւ Իրաք՝ անվերջանալի պատերազմի մը ողբերգութիւններուն պիտի ենթարկուի, և Սիւննի և Ծիի-ական եղբայրասպան կոիւներով, Իրաք՝ բոլորովին կրնայ քանդուիլ:

* * *

Իրաքեան այս պատերազմով Պուշ գործադրեց Սիոնիստական ծրագիրները:

Որովհետեւ Պուշի շուրջ հաւաքուած էին, «խորհրդական»-ի անուան տակ՝ Սիոնիստները՝ Փօլ Վոլֆովից և Ռիչըրտ Փերլը... եւ շատ մը ուրիշ Սիոնականներ:

Ասոնք Պուշին տուին սուտ տեղեկութիւններ՝ Սատտամի (իբր թէ) ունեցած զանգուածային բնաջնջման զէնքերու մասին, սուտեր՝ որոնց աղբիւրները կը հասնին մինչեւ հրեայ միլիառատեր Սօրօս-ին:

Նոյնիսկ հնարեցին ուրիշ սուտ մը որ, իբր թէ Սատտամ, Միջին Ափրիկեան երկրէ մը, *իւրանիում* գնած է՝ աթոմական ռումբ պատրաստելու համար: Եւ այս սուտը, իբր իրական փաստաթուղթ, Ամերիկացիները ներկայացուցին Միացեալ Ազգերու Ապահովութեան Խորհուրդին, որ ՄԱԿ-ը հաւանութիւն տայ Իրաքի դէմ պատերազմ հռչակելու:

Եւ յետոյ պարզուեցաւ, որ Սատտամի Ափրիկեան երկրէ մը *իւրանիում* գնելու փաստաթուղթը, Սի. Այ. Էյ.ի գործակալ հրեայ կնոջ մը կողմէ պատրաստուած և այդ սուտ լուրերը հիմք ունեցող գրութիւն մըն է:

**

Ամերիկայի Նախագահ Պուշ կրտսեր կը պատկանի կազմակերպութեան մը, որ «WASP» կը կոչուի: (Սպիտակ Ամերիկացիներու Բողոքական Կազմակերպութիւն -որ, իրականութեան մէջ, Բողոքական աղանդ մըն է): Եւ իբր թէ ծայրայեղ աջակողմեան եղող այս «WASP»-երու աղանդը կը գործակցի Սիոնականներուն հետ:

Որովհետեւ Սիոնականները համոզած են WASP-ը որ, (իբր թէ) «Սիոնականութեան ծրագիրները կը ծառայեն Ամերիկացիներուն շահերուն»:

Եւ այսօր, Պուշի շուրջ հաւաքուած են, Սիոնական և «WASP»ի պատկանող խորհրդականներ, որոնք Սիոնական և WASP-ական քաղաքականութիւնը գործադրողներ կը կոչուին, այլ անունով՝ «NEO-CONSERVATEUR»ներ:

Այս «Նոր Պահպանողականներ»ն են, Միջին Արեւելքի յատուկ իրենց «Նոր քարտէսը» գծելու համար՝

- 1.- Իրաքի պատերազմը հրահրողները,
- 2.- Լիբանանի մէջ ներկայի անհաւատալի խառնաշփոթ կացութիւնը ստեղծողները,
- 3.- Սուրիան ընկճելու համար անոր վրայ ճնշում բանեցնողները,
- 4.- Եւ վերջապէս՝ այս «Նոր Պահպանողականներ»ն են որ այսօր, Իրանի վրայ յարձակում կը նախապատրաստեն:

**

Եւ այսօր, կրկին ու կրկին պիտի ըսենք...

Այնքան ատեն որ «Դրամ» ըսուած անանուն ուժը Սիոնիստներուն ձեռքն է՝ պատերազմները, ողբերգութիւնները և անիրաւութիւնները պիտի շարունակուին:

Սիոնական դրամին սադրանքներով ստեղծուեցաւ 1789-ի Ֆրանսական յեղափոխութիւնը:

Եւ այս անարդար յեղափոխութենէն յետոյ է, որ Աշխարհի մէջ բոլորովին սուտ արժէքներու վրայ հիմնուած քաղաքակրթութիւն մը սկսաւ, որուն անունը կը կոչուի՝ DEMOCRATIE, իբր թէ՝ ժողովրդավարութիւն (մինչդեռ անոր զեղծումն է):

Եւ այս կեղծ ժողովրդավարութեան վարչակարգին մէջ, ամէն բան և քայլ առ քայլ հիմնուեցաւ դրամական արժէքներուն վրայ:

Քաղաքակրթութիւն, կրօն, մշակոյթ, արուեստ և մանաւանդ՝ բարոյականութիւն... Ամէն բան սուտերու վրայ, սուտ արժէքներու վրայ հիմնուեցան:

Եւ այս փոփոխութիւնները՝ աստիճանաբար, շատ դանդաղ ընթացան:

Եւ այս պատճառաւ ժողովուրդները չհասկցան, օրին չանդրադարձան կատարուած փոփոխութիւններուն, ասոնց իմաստին և հետեւանքներուն:

Եւ 1789-2006- գրեթէ 220 տարիներ յետոյ՝ այսօր, այլեւ կատարուած արժէքներու փոփոխութիւններուն ամէնէն հմուտ մտաւորականէն մինչեւ ամենապարզ ու բարեմիտ անհատներն անգամ անդրադառնալ սկսած են: Կը գիտակցին:

ԲԱՅՑ, ԻՆՉ ՕԳՈՒՏ...

Դրամի վրայ հիմնուած ճոր աշխարհակալ կայսրութիւնը իր իշխանութեան սանձերը այնպէ՛ս մը ժողովուրդներուն վզին անցուցած է, որ ո՛չ մէկ ժողովուրդ

առանձինն, որեւէ ազատագրական լուրջ շարժում չի կրնար կատարել:

.Որովհետեւ, որեւէ անհատական կամ հաւաքական շարժում, շուտով կը խեղդուի աշխարհի նոր տէրերուն կողմէ:

**

Սիոնիստ Ամերիկացիները այս օրերուն կը պատրաստուին Պարսկաստանի վրայ յարձակելու:

Պաշտօնական պատրուակը՝ Պարսկաստանին «Աթոմական զէնք պատրաստելու համար» աշխատանք տանելու կասկածն է:

Կը կարծենք, որ աթոմական զէնք շինելու այս ենթադրութիւնը պատշաճ է: Որովհետեւ Պարսկաստանի դրացի Փաքիստանը, շատ տարիներէ ի վեր, արդէն տիրացած է աթոմական զէնքին: Բայց ամերիկացիները, Փաքիստանին աթոմական զէնք ունենալուն դէմ չեղան: Ինչո՞ւ...

Ընդհակառակը՝ օգնեցին: Եւ կը կարծենք, թէ ասոր բուն պատճառը՝ Պարսկաստանի նոր նախագահ Ահմետինեժատ-ի Հրեաներուն և Ամերիկացիներուն դէմ կատարած յայտարարութիւններն են:

Ահմետինեժատ համարձակեցաւ ըսելու, թէ՛ «Հրեական ցեղասպանութիւնը սուտ է, ան առասպել մըն է, “MYTHE” մըն է», լո՛կ չափազանցուած եղելութիւն:

Սիոնականացած Ամերիկային համար՝ լինատինեժատին կատարած այս յայտարարութիւնը՝ «Անցերելի յանցանք» մըն է: «Այս պատճառաւ ալ, անոր պատժուիլը սկսեց է»:

Եւ արդէն Նախագահ Պուշ, Ահմետինեժատի իշխանութիւնը վար առնելու համար, Պարսկական Ընդդիմութեան 75 Ժիլիոն տողարի յատկացում կատարած է:

Հետաքրքրականը այն է, որ Հարաւային Ամերիկայի մէջ ուրիշ նախագահ մը՝ Վենեզուելայի Նախագահ Ծաւեզը, Ամերիկայի դէմ ամենախիստ խօսքերով իրականութիւնները բարձրաձայն ըսելու համարձակութիւնը ունեցաւ:

Եւ Նախ. Ծաւեզ իր նորագոյն մէկ յայտարարութեամբ, Ամերիկայի Նախագահ Պուշը «Պատերազմի հրձիգ» ամբաստանելէ ետք ըսաւ նաեւ, թէ Ամերիկան Վենեզուելական Ընդդիմութեան դրամ տալով, իր երկրին մէջ կ'աշխատի խռովութիւն ստեղծել:

Այս երկու երկիրներուն մէջ ալ յատկանշական երեւոյթը այն է, որ Ամերիկան իր դէմ իրականութիւնները ըսել համարձակողները նախ՝ տեսակ-տեսակ սահրանքներով պատժելու և իշխանութեան վար առնելու կ'աշխատի: Բայց եթէ,

սադրիչ բոլոր սիջոցներով չյաջողի հասնիլ իր նպատակին, այն ատեն՝ պատերազմ կը յայտարարե անոնց դէմ որ զէնքով խորտակէ... «անբաղձալիներ»ը:

Ուրիշ յատկանշական երեւոյթ մը՝ այս երկու երկիրներն ալ՝ Պարսկաստանը և Վենեզուելլան շատ մեծ՝ «PETROL»ի հարստութիւններու տէր են:

Եւ Սիոնիստ Ամերիկան, տնտեսական սեղմումի միջոցներով, չի կրնար պատժել Պարսկաստանը և Վենեզուելլան:

Բայց անոնք, որ քարիւղի մեծ հարստութիւններու տէր չեն՝ ենթարկուած են Սիոնիստներու «DIKTAT»ին և անոր հրահանգներուն:

Այս ճնշումին և հարկադրանքին մէկ ամենացայտուն հետեւանք-օրինակը տեսնուեցաւ վերջերս, Ֆրանսայի մէջ:

2003-ին Ֆրանսան ընդդիմացած էր Ամերիկային՝ Իրաքի դէմ պատերազմ հռչակելուն: Եւ Ֆրանսան չմասնակցեցաւ, Ա.Մ.Ն.ին Իրաքի վրայ գործած նախայարձակ պատերազմին:

Բայց, 2003-էն յետոյ, Ֆրանսայի տնտեսական վիճակը խանգարուիլ սկսաւ:

Այս վիճակը աշխարհի տնտեսութիւնը իրենց ձեռքին կեդրոնացուցած Սիոնիստ Ամերիկացիներուն սադրանքներուն պատճառաւ էր անշուշտ:

Եւ Ֆրանսական կառավարութիւնը, երկրին տնտեսական վիճակին վատթարանալուն ի տես և անկէ ի վեր, Ամերիկեան քաղաքականութեան դէմ որեւէ յայտարարութիւն չկատարեց:

Ընդհակառակը՝ ամէն առթիւ Ամերիկացիներուն և հրեաներուն ի նպաստ կեցուածք ցուցաբերեց:

Ֆրանսային Սիոնական հակակշռին ենթարկուած ըլլալը հաստատող վերջնագոյն ապացոյցը տեսնուեցաւ 13 Փետրուար 2006-ին, Փարիզի մօտ եղած ոճրագործութեան առիթով:

Իլան Հալիմի անուցով երիտասարդ մը, սպաննուած գտնուած էր ամայի վայրի մը մէջ:

Յայտնի եղաւ, որ աւազակներ այս երիտասարդը առեւանգած են, անոր ընտանիքէն սպառնալիքով դրամ շորթելու համար:

Բայց նոյն օրը յայտնուեցաւ նաեւ, որ այս երիտասարդը [Իլան Հալիմի] հրեայ մըն է:

Եւ այն օրէն ետք, Ֆրանսայի բոլոր թերթերուն և հեռատեսիլներուն առաջնակարգ լուրը և հարցը այս սպանութիւնը եղաւ:

Ամբողջ Ֆրանսական կառավարութիւնը և ոստիկանութիւնը զօրաշարժի ենթարկուած էին: Եւ, անմիջապէս, ոճրագործները գտնուեցան և ձերբակալուեցան: Բայց աւազակներուն պարագլուխը Côte D'Ivoire փախած էր, որովհետեւ արհիկեցի մըն էր: Կառավարութիւնը անմիջապէս Փղոսկրէ Ափ-ի կառավարութենէն պահանջեց, որ ոճրագործը Ֆրանսայի յանձնեն:

Մինչ այդ՝ այս «ոճրագործութիւնը» վերածուեցաւ հրեաներուն դէմ կատարուած արարքի մը, այսինքն՝ «Անթիսեմիթիզմ»ի:

Եւ, Ֆրանսայի բոլոր հրեական աղօթատեղիներուն մէջ, արարողութիւններ կատարուեցան: Եւ Փարիզի մեծ Սինակոկ-ին մէջ արարողութիւն կատարուեցաւ Աերկայութեամբ ժագ Ծիրաք-ին, վարչապետ Վիլթեն-ին և գրեթէ բոլոր նախարարներուն:

MAO TSE-TOUNG-Ի ՀԵՏԵՒՈՂՈՒԹԵԱՄԲ... (Ծար. էջ 2-էն)

Մինչդեռ ոճրագործները խոստովանեցան, որ հրեայ երիտասարդը առեւանգած են ոչ թե հրեայ, այլ՝ հարուստ ըլլալուն համար:

Այսինքն այս ոճրագործութիւնը ոչ մէկ ձեւով հակա-հրեականութեան հետ կապ ունէր:

Բայց, քանի որ սպաննուողը հրեայ մըն էր, ուստի, հրեայի մը սպաննուիլը բաւարար է, որ ամբողջ Ֆրանսան զօրաշարժի ենթարկուի առաջնորդութեամբ Նախ. ժագ Ծիրաքի:

Անդին, Ֆրանսայի մէջ, մեծ թիւով ֆրանսացիներ կ'սպաննուին ֆրանսացի և քրիստոնէայ ըլլալուն համար:

Բայց, ֆրանսական կառավարութեան նախարարները այս սպաննութիւններուն համար մատերնին անգամ չեն շարժեր: Որովհետեւ զոհերը հրեայ չեն,

**TÜRKLERİN (SÖZ DE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
DOĞU PERİNÇEK MUAMMASI
KİMDİR DOĞU PERİNÇEK?**

BİZİM İSTANBULDA YAZADIGIMIZ SENELERDE BILDIGIMIZ KADAR DOĞU PERİNÇEK, SOLÇULAR-
IN LIDERLERINDEN BİRİ İDİ.

SON DERECE "LENİN - STALIN VE MAO TSE-TUNG" HAYRANI BİR KOMUNIST OLARAK TANINMISTI.
VE SENELERCE KOMUNISTLIK "SUÇU" N DAN DOLAYI HAPIS YATTI. SONRA SERBEST BIRAKLDIG-
INI ÖĞRENDİK. DAHA SONRA GAZETELER, DOĞU PERİNÇEKİN TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİNİN BASKANI
OLDUGUNU YAZDILAR.

SON SENELERDE DOĞU PERİNÇEK TEN ÇOK BAHSEDİLİYOR. FAKAT, BURDA BİZİ ALAKADAR EDEN
KONU, DOĞU PERİNÇEK-İN ERMENİLER VE TÜRKLER İÇİN SÖYLEDİKLERİ VE YAZDIKLARI DIR.

DOĞU PERİNÇEK, TEMMUZ 2005-DE İSVIÇREYE GİTMİŞ VE TEMMUZ 1923 -DE LOZANDA İMZA-
LANAN LOZAN ANDLASMASININ 92. YILDÖNUMÜ TÖRENLERİNE KATILMIŞ.

(TEMMUZ 1923-DE BATILI DEVLETLER, ERMENİ MİLLETİNİ SOYKIRIMINA UGRATTILAR DİYE
TÜRKLERİ LOZAN ANDLASMASI İLE MÜKAFATLANDIRDILAR.

VE ERMENİ DAVASINI 1923 - DE LOZANDA GÖMDÜLER).

İSTE DOĞU PERİNÇEK, 1915- TÜRK SOYKIRIMCILARININ BİR AHFADI OLARAK LOZANA BU
SOYKIRIMINI "KUTLAMAYA" GELMİŞ.

VE 22 TEMMUZ 2005-DE DE ZÜRİCH-TE BİR BASIN TOPLANTISINDA SUNLARI SÖYLEMİŞ.

"ERMENİ SOYKIRIMI DİYE BİR SEY OLMAMİSTİR.

ERMENİ SOYKIRIMI, EMPERYALIST DEVLETLERİN UYDURDUGU BİR YALANDIR".FAKAT AYNI
DOĞU PERİNÇEK SENELERCE EVEL "SAVUNMA" İSİMLİ KİTABININ 240, VE 241. SAHIFELERİNDE
ERMENİ SOYKIRIMI İÇİN ASAGIDAKI SÖZLERİ YAZMISTI.

"KOMPRADOR BURJVAZİNİN YÖNETİMİ ALTINA GİREN İTTİHAT VE TERAKKİ, İŞÇİLERİ, KÖYLÜ-
LERİ VE ÇEŞİTLİ AZINLIK MİLLİYETLERİNİ EZDIGİ GİBİ, İÇİNDEN YÜKSELDİĞİ MİLLİ BURJVAZİYİ
DE BASKI ALTINA ALAN BİR DİKTATÖRLÜK KURDU.

TURANCILIK İDEOLOJISIYLA ALMAN EMPERYALİSTLERİNİN ASYA-DAKI YAYILMA SİYASETİNE
HİZMET ETTİ (...). FEODAL KOMPRADOR DİKTATÖRLÜK MİLLİ AZINLIKLAR ÜZERİNDE DE BASKI
VE KATLİAM POLİTİKASI UYGULADI.

DOĞUDA YÜZBİNLERCE ERMENİ-Yİ KATLETTİ. GERİ KALANLARINI DA YURT DISINA SÜRDÜ".

BİZİM MANTIGİMİZİN ANLAMADIGI MESELE SU- ERMENİLER İÇİN YUKARDAKI GERÇEKLERİ
YAZAN DOĞU PERİNÇEK, NASIL OLUR DA, BİR KAÇ SENE SONRA "ERMENİ SOYKIRIMI YALANDIR"
DİYE BİLİR.

FAKAT, SON ZAMANLARDA DOĞU PERİNÇEK İÇİN, GAZETELERDE OKUDUĞUMUZ YAZILAR, BİZİ UZUN UZUN DÜŞÜNDÜRDÜ.

DOĞU PERİNÇEK SUBAT 2006-DA İSTANBULUN BAĞÇESEHİR ÜNİVERSİTESİNDEKİ "SİYASET OKULU" PROGRAMINA KATILMIS VE BU PROGRAM ESNASINDA SU FIKIRLERI ILERI SÜRMÜS:

"TÜRKLER, BIRAZ İRANLIDIR, İRANLILAR DA BIRAZ TÜRK... ZATEN TÜRK DENİLEN BİR İRK YOK. TÜRK, OSMANLI İMPARATORLUGUNUN KULTURÜNÜN İSMİDİR, Kİ SONRA CUMHURİYET KULTURÜNÜN İSMİNE DÖNÜSTÜ.

TÜRK DENİLEN, MUHTELİF İRKLARIN KARİSİMİNDAN MEYDANA GELEN BİR MİLLETTİR".

* * *

DOĞU PERİNÇEK-İN YUKARDA ANDIĞIMIZ, MUHTELİF SENELER ESNASINDA SÖYLEDİĞİ FIKIRLERI DÜŞÜNDÜK. VE DOĞU PERİNÇEK- MUAMMASINI ÇÖZMEYE ÇALISTIK.

VE EN SONUNDA ASAGIDAKI SONUCLARA VARDIK.

DOĞU PERİNÇEK, İSMİNDEN DE ANLASILDIGINA GÖRE ASLEN DOĞU ANADOLULUDUR. VE BÜYÜK BİR İHTİMALLE KÜRT-DÜR.

VE TAHSİL GÖREN BİR ÇOK KÜRT GENÇLERİ GİBİ SOLCU İDEOLOJİSİYE İNANMIS VE UZUN SENELER KOMUNİST PARTİSİNİN PROPAGANDASINI YAPMIS VE KOMUNİST PARTİSİNİN LİDERLERİNDEN BİRİ OLMUŞTUR.

VE DOĞU PERİNÇEK, O SENELERDE KOMUNİSTLERİN HÜMANİST FIKIRLERI İLE "SAVUNMA" KİTABINDA ERMENİ SOYKIRIMI İÇİN GERÇEKLERİ YAZABİLMİŞTİR.

FAKAT 1980 SENELERİNDEN SONRA DOĞU PERİNÇEK-DE KÜRTLÜK MEVHUMU AĞIR BASMAYA BAŞLAMIS. VE BİLHASSA ABDULLAH ÖCALANIN TESİRİNDE KALARAK KÜRT MİLLİYETÇİLİĞİNE BAĞLANMIŞTIR.

BUGÜN ARTIK İNKAR EDİLMEZ. BİR GERÇEKTİR Kİ, KÜRTLER 1915-DE TÜRKLERİN EMRİNDE CELLATLAR OLARAK ERMENİ SOYKIRIMINI GERÇEKLEŞTİREN BİR UNSUR OLDULAR, VE 1915-DE ERMENİLERDEN BOSALAN BATTI ERMENİSTAN TOPRAKLARININ SAHIPLERİ OLDULAR.

VE ABDULLAH ÖCALAN, TUTUKLANMADAN EVVEL, ZAFER SENELERİNDE, TÜRKLER GİBİ ERMENİ SOYKIRIMINI İNKAR EDİYOR VE BATTI ERMENİSTAN DENİLEN DOĞU ANADOLU TOPRAKLARININ KÜRDİSTAN OLDUĞUNU İDDİA EDİYORDU.

DOĞU PERİNÇEKİN TEMMUZ 2005-DE İSVİCREDE ERMENİ SOYKIRIMININ YALAN OLDUĞUNU SÖYLEMESİ, ÖCALANIN FIKIRLERİNİN TEKRARIDIR.

DOĞU PERİNÇEK-İN SUBAT 2006-DE BAĞÇESEHİR ÜNİVERSİTESİNDE SÖYLEDİĞİ SÖZLER DE, ABDULLAH ÖCALANIN İMRALI HAPİSHANESİNDE İLERİ SÜRDÜĞÜ TÜRKLERLE KARDESLİK FIKIRİNİN DEVAMIDIR.

DOĞU PERİNÇEKİN, SUBAT 2006-DA ÜNİVERSİTEDE SÖYLEDİĞİ SU SÖZLERE DİKKATİMİZİ ÇEKERİZ: "TÜRKLER, BIRAZ İRANLIDIR, İRANLILAR DA BIRAZ TÜRK".

TARİHİ BİR GERÇEKTİR Kİ, KÜRTLER İRK OLARAK İRANLILARIN BİR KOLUDUR.

VE DOĞU PERİNÇEK, "TÜRKLER BIRAZ KÜRTDÜR.

KÜRTLER DE BIRAZ TÜRK" DİYEMEZDİ BUGÜN. ONUN İÇİN, KÜRTLERİN KARDESLERİ OLAN "İRAN" KELİMESİNİ KULLANDI. VE SİMDİ SİZE HİTAP EDİYORUZ TÜRKLER.

ERMENİ MİLLETİNİN SOYKIRIMININ SUÇLUSU TÜRKLER. BUGÜN İRAKIN KUZEYİNDE BİR KÜRT DEVLETİ KURULDU. YARIN SIRA, BATTI ERMENİSTAN DENİLEN ERMENİLERDEN ÇALDIGINIZ DOĞU ANADOLUYA GELECEK VE O TOPRAKLAR DA KURDISTAN OLACAK.

DAHA SONRA NE OLACAK ? TÜRKLERİN (SÖZ DE) KARDESİ DENİLEN KÜRTLER, SİZİN HESABINIZI GÖRECEK.

VE TÜRKİYE, KÜRDİSTAN OLACAK.

8. 9.

այսինքն՝ ընտրեալներու ցեղին չեն պատկանիր:

Ահա, այս է, Սիոնական Diktat-ին ենթարկուած ֆրանսայի այսօրուան ցա-
լալի վիճակը:

Եւ այս է Սիոնական ցեղապաշտ օրէնքներուն ենթարկուած՝ աշխարհի ժո-
ղովուրդներուն մեծամասնութեան ստրկական կեանքի պատկերը:

ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐԲԵՐՈՒՆ [ԻՐՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

**DOGU PERINÇEK ԸՍՈՒԱԾ ԱՌԵՂԾՈՒԱԾԸ
Ո՞Վ Է DOGU PERINÇEK - Ը**

Մեր Պոլսոյ մէջ ապրած տարիներուն գիտցածնուս համեմատ, DOGU PERINÇEK-ը՝ ծախակողմ-
եան առաջնորդներէն մէկն էր:

Վերջին ծայր Լեւինին, Մթալինին, և MAO TSE-TOUNG-ին հիացող համայնավար ըլլալով ծանօթ էր:
Եւ տարիներով համայնավար ըլլալու «յանցանքով» բանտարկուեցաւ:

Ձեռոյ, ազատ արձակուիլը իմացանք:

Աւելի ետք թերթերը գրեցին, թէ DOGU PERINÇEK-ը Թուրքիոյ Գործաւորական կուսակցութեան
պետը եղեր է:

Վերջին տարիներուն DOGU PERINÇEK-ի մասին շատ խօսուիլ սկսաւ:

Բայց, այստեղ մեզ հետաքրքրող հարցը՝ DOGU PERINÇEK-ին հայերու և թուրքերու մասին ըսած-
ները և գրածներն են:

DOGU PERINÇEK-ը Յուլիս 2005-ին, Զուլցերիա գացեր և Յուլիս 1923-ին Լոզանի մէջ ստորա-
գրուած Լոզանի դաշնագրին 92-րդ տարելիցին համար կատարուած հանդիսութիւններուն մասնակ-
ցեր է:

[Յուլիս 1923-ին Արեւմտեան պետութիւնները Հայ Ազգը ցեղասպանութեան ենթարկեցին ըսելով՝
Թուրքերը Լոզանի դաշնագրով «վարձատրեցին»։ Եւ հայկական հարցը՝ 1923-ին Լոզանի մէջ թա-
ղեցին]:

Ահա, DOGU PERINÇEK-ը, 1915-ի Թուրք ցեղասպաններուն մէկ շառաւիղը ըլլալով, այս ցեղաս-
պանութիւնը «տօնելու» եկեր է Լոզան:

Եւ 22 Յուլիսին ZÜRICH-ի մէջ մամլոյ հաւաքոյթի մը ընթացքին ալ, հետեւեալ խօսքերը ըսեր է՝
«Հայկական ցեղասպանութիւն ըսուած բան մը չէ եղած: Հայկական ցեղասպանութիւնը՝ կայսերա-
պաշտ պետութիւններուն յարմարցուցած մէկ սուտն է»:

Բայց, նոյն DOGU PERINÇEK-ը, տարիներ առաջ իր գրած «Ինքնապաշտպանութիւն» վերտառու-
թեամբ գիրքին- 240 և 241 էջերուն մէջ, հայկական ցեղասպանութեան մասին հետեւեալ տողերը
գրած էր.— «Պուրժուայական մեծ գործատէրերու իշխանութեան ենթարկուած իթթիհատ Վէ
թէրաքքին՝ գործաւորները, գիւղացիները և գանազան փոքրամասնութեան Ազգերը ծզմելէ զատ,
իր մէջէն ելած Պուրժուա դասն ալ ծնշումի տակ առնող բռնակալական վարչաձեւ մը կազմեց:

Թուրանականութեան գաղափարախօսութեամբ՝ Գերմանական կայսերապաշտութեան Ասիոյ մէջ
ընդլայնման քաղաքականութեան ծառայեց [...]

Աւատապետական մեծ գործատէրերու բռնակալութիւնը՝ ազգային փոքրամասնութիւններու
վրայ ալ՝ ծնշումի և կոտորածներու քաղաքականութիւն մը որդեգրեց:

Արեւելքի մէջ հարիւր հազարներով հայեր սպաննեց. մնացեալ ներն ալ երկրէն դուրս աքսորեց»:

Մեր տրամաբանութեան անհասկնալի մնացած խնդիրը հետեւեալն է՝ հայերուն համար իրականու-
թիւնները գրող DOGU PERINÇEK-ը ինչպէս կ'ըլլայ, որ քանի մը տարիներ յետոյ.— «Հայկական ցե-
ղասպանութիւնը սուտ է» կրնայ ըսել:

Բայց, վերջին շրջաններուն DOGU PERINÇEK-ի մասին թերթերու մէջ մեր կարդացած գրութիւնները մեզի երկարօրէն մտածել տուին:

DOGU PERINÇEK-ը, ֆետրուար 2006-ին Պուլսոյ BAHÇESEHIR չամալսարանին մէջ «Քաղաքականութեան դպրոց» յայտարարին մասնակցեր է և այս յայտարարին ընթացքին հետեւեալ գաղափարները յայտնել է՝

«Թուրքերը, քիչ մը իրանցի են. իրանցիներն ալ՝ քիչ մը թուրք ... Արդէն թուրք կոչուած ցեղ մը չկայ. Թուրքը՝ կայսերական մշակոյթի մը անունն է: Յետոյ դարձած է՝ հանրապետական մշակոյթի մը անունը: Թուրքը զանազան ցեղերու խառնուրդէն կազմուած ազգ մըն է»:

★ ★ ★

DOGU PERINÇEK-ի վերը նշուած, բազմաթիւ տարիներու ընթացքին յայտնած գաղափարներուն մասին մտածեցինք: Եւ DOGU PERINÇEK-ի առեղծուածը լուծել ջանացինք:

Եւ ամէնէն վերջ՝ այս մասին հետեւեալ եզրակացութեան յանգեցանք:

DOGU PERINÇEK անունէն հասկնալի է, որ ան բնիկ Արեւելեան Անթուլիայէն է, և շատ հաւանաբար՝ ծագումով քիւրտ:

Եւ դաստիարակութիւն ստացած շատ մը քիւրտ երիտասարդներուն նման՝ ձխակողմեան գաղափարախօսութեան հաւատացած, համայնավար կուսակցութեան քարոզչութիւն կատարած և, ի վերջոյ, համայնավար կուսակցութեան առաջնորդներէն մէկը եղած է:

Եւ DOGU PERINÇEK, այդ տարիներուն համայնավարներուն համամարդկային գաղափարներով՝ իր «Ինքնապաշտպանութիւն» գիրքին մէջ, հայկական ցեղասպանութեան մասին իրականութիւնները կրցած է գրել:

Բայց 1980-թ.ներէն յետոյ, DOGU PERINÇEK-ի մէջ քրտական գոյութիւնը ծանր կշռել սկսած է: Եւ մանաւանդ՝ Ապտուլլահ Օճալանին ազդեցութեան ենթարկուելով, քրտական ազգայնականութեան յարած է...

Այսօր այլեւս, անհերքելի իրականութիւն մըն է, որ քիւրտերը 1915-թ.ին թուրքերուն հրամանին ենթարկուած գործակալներ ըլլալով՝ չայկական Ցեղասպանութիւնը կատարող դահիճներ եղած են:

Եւ 1915-թ.ին հայերէն պարպուած Արեւմտահայաստանի հողերուն տէր և տիրականը դարձան...

Եւ Ապտուլլահ Օճալանը, իր ձերբակալութենէն առաջ, յաղթանակի տարիներուն, թուրքերուն նման չայկական Ցեղասպանութիւնը կ'ուրանար, և Արեւմտեան չայաստան կոչուած արեւելեան Անթուլիոյ հողերուն «Քիւրտիստան» ըլլալը կը պնդէր:

DOGU PERINÇEK-ին Յուլիս 2005-թ.ին Ջուլիցերիոյ մէջ «Չայկական Ցեղասպանութեան համար սուտ է» ըսելը՝ Օճալանին գաղափարներուն կրկնութիւնն է: .....

DOGU PERINÇEK-ին ֆետրուար 2006-թ.ին BAHÇESEHIR-ի չամալսարանին մէջ ըսած խօսքերը՝ Ապտուլլահ Օճալանին Իմրալը-ի բանտին մէջ» Թուրքերուն հետ եղբայրութեան գաղափարներուն» շարունակութիւնն է:

DOGU PERINÇEK-ին ֆետրուար 2006-թ.ին չամալսարանին մէջ ըսած սա խօսքերուն վրայ, ձեր ուշադրութիւնը կը հրահրենք.— *«Թուրքերը, քիչ մը իրանցի են, իրանցիներն ալ քիչ մը թուրք»:* Պատմական իրականութիւն է որ քիւրտերը, ցեղ ըլլալով իրանցիներուն մէկ թեւն են:

Եւ DOGU PERINÇEK-ը.— *«Թուրքերը քիչ մը քիւրտ են, քիւրտերն ալ քիչ մը թուրք»* չէր կրնար ըսել այսօր: Այդ պատճառաւ քիւրտերուն եղբայրները եղող իրանցիներուն անունը գործածեց...

Եւ հիմա մեր խօսքը ձեզի կ'ուղղենք թուրքեր...

Չայկական Ցեղասպանութեան պատասխանատու թուրքեր.— Այսօր իրաքին հիւսիսը քրտական պետութիւն մը հիմնուած է: Վաղը կարգը Արեւմտեան չայաստան կոչուած ձեր՝ հայերէն գողցած Արեւելեան Անթուլիոյ հողերուն պիտի գայ: Եւ այդ հողերն ալ Քիւրտիստան պիտի ըլլան: Ցետոյ՝ ինչե՞ր պիտի կատարուին.— Թուրքերուն [իբր թէ] եղբայրները ըսուած քիւրտերը, ձեր հաշիւը պիտի տեսնեն՝ եւ Թուրքիան՝ Քիւրտիստանի պիտի վերածուի:

ԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԱՆՀԱՄԵՄԱՏԵԼԻ ՈՒ ԱՆՄԵԿՆԵԼԻ ԱՐԺԷՔՆԵՐ

Գրեց՝ ՎԱՐԴԱՆ Ա. ՔԶՆՅ. ՏԻՒԼԿԷՐԵԱՆ

Եթէ ըսեմ, թէ աշխարհը կեղծաւորութիւնը կը կառավարէ և ամենաշատ ու ամենասաստիկ ծափահարուողները կեղծաւորներն են, սխալած չեմ ըլլար:

Երբ կեղծիքը գոյութիւն ունի և ամէն շարժման մէջ հեղինակութիւն կը տրուի իր արտայայտութեան, դժուարութեան կը մատնուինք զատորոշելու անկեղծը կեղծատրէն: Որովհետեւ երկուքն ալ կը ներկայանան համանոյճ դիմակով:

Մշտնջենական ու քաղցր պայքար մըն է հաւատքը, որ կը համադրէ իր մէջ առաքինութեան ազնուագոյն յատկանիշները:

Սիրոյ ոչ մէկ տեսակը կրնանք համեմատել հաւատքին հետ, որ Աստուածային խորք ու սրբութիւն ունի: Մարդկային ոչ մէկ նիւթական ուժ կարող է շարժել ու խախտել ճշմարիտ հաւատքին ամրութեան հիմերը:

Հաւատքը անպարագրեյի է անհունութեան չափ և անծայրածիր է տիեզերքին չափ:

Սէրը, ըլլայ ծնողական, ըլլայ ամուսնական, ըլլայ ընկերային, ըլլայ սիրային ու սեռային պարագաներու ճնշումէն՝ կրնայ փոխուիլ, ալլասերիլ և տժգունիլ, բայց հաւատքը աստուածային շնորհով կոփուած ու մշակուած՝ կը մնայ ընդմիշտ բոցավառ:

Մարդուն էութեան մէջ հաւատքին զգացողութիւնը բնածին է, զգայի, շօշափելի ու ըմբռնելի բոլոր անոնց համար, որոնք յարածամ կը լսեն Անոր ձայնը ու կը ներզգամ ներկայութիւնը և աղօթանուէր վերացումով կը համաձուլուին Տիեզերակային Էութեան հետ:

Անհաւատին համար, այս կարգի մտածումները Աժարին վրայ փետուրի չափ ծանրութիւն չեն կշռեր: Ան հորիզոնէն անդին ունայնութիւն և խաւարակուտ գիշեր կը տեսնէ: Անոր համար դագաղը վախճանն է երկրային կեանքին: Ան կը հաւատայ միայն իր գերիշխան եսին, իր անյագուրդ շահերուն և իր շռալ մսխումներուն:

Հաւատքը բնազանցական ճշմարտութիւններով, քաղցր ներապրում մըն է, որ ստուգաբանութեան չի կարօտիր:

Կրնա՞նք հաշուական չափերով ու թիւերով ապացուցել բարեպաշտին ներքին խաղաղութիւնը, երբ կ'աղօթէ ու կը վերանայ հոգետրապէս:

Կրնա՞նք մայրական գորովալից գուրգուրանքը բառերով սահմանել կամ ջերմաչափով հաշուել իր անսահման սիրոյն աստիճանը:

Կրնա՞նք Աժարին վրայ դնել ու ըսել, որ այսքան քիչօ կը կշռէ: Հաւատքը, երբ կը փորձես բացատրել, բառերը կը խուսափին, մտածումները կը տկարանան, դատողութիւնը կը մթագնի, թեւերը կը սպառին ու վերջապէս կը համոզուիս, որ հնարաւոր չէ մարդկային տկարութիւններով սահմանում մը տալ անոր:

Հաւատքը աստուածութեան հետ աղընչուած բնազանցական անիմանալի զօրութիւն մըն է, Տիեզերական անհուն Հոգիին հետ ընդելուզուած:

Շատ բան կրնանք ըսել հաւատքին մասին: Բայց՝ ուրքան խօսինք ու գրենք, առաւել կը խորացնենք ու անթափանցելի կը դարձնենք զայն:

Հաւատքը անպարունակելի անսահմանութիւն է, խորքով ու բնոյթով գերբընական, որքան մեղրածորան բառեր անելցնենք մեր խորագգած արտայայտութիւններուն վրայ, պիտի չկրնանք գերբնական զօրութիւն տալ մեր սիրոյն և հաւատքին:

Մարդկային հինգ զգայարաններուն վրայ, առաւել գերազանց զգայարանք մը սլէտք է անելցնել, որ կարելի ըլլայ խորաչափել հաւատքին երկնային բնոյթը:

★

★ ★

Ուշադիր դիտենք ըստ մը սա երիտասարդ մայրը, որ գլուխը հակած իր նորածին երախային վրայ, հրեշտակային ժպիտ մը կը ցոլայ աչքերուն մէջ ու չի խօսիր: Մայրական համր ու խորհրդաւոր լեզուով կը հաղորդակցի գերերկրային էակին հետ, որ առաւել բնական ու պերճախօս է:

Ո՞ր իմաստունը կրնայ իր հարուստ մտապաշարովը նկարագրել այդ հրաշք տեսարանը, ուր մայր ու զաւակ, ընտանեկան բոյնը կը դարձնեն երկնային երջանիկ օթեւան:

Որքան ալ ճգնիս մարգարտաշար տողերով պատկերացնել այդ սիրոյ տեսարանը, սյիտի անիրաւես ճշմարտութիւնը, պիտի ստուերածես մօր և զակի ողջագուրումը, որ կը բարացուցէ համբուրելի ներդաշնակութիւն մը:

Մօրը գրկին մէջ երախան անհամեմատօրէն գրաւիչ է իր քերովբէական ժպիտովը: Երկուքն ալ առանց շարժելու իրենց շրթունքը կը խօսին զգացումներու խորհրդաւոր բարբառով, որ անելի հրեշտակային կը դարձնէ խօսակցութիւնը:

★

★ ★

Մայրեր կան, որ իրենց սիրոյ ծնունդները կը լքեն, խեղդամահ կը սպաննեն, ջրամոյն կը մահացնեն և աղբակալներուն մէջ կը նետեն:

Մայրեր, փոխանակ ճշմարիտ մայրութիւնը մարմնացնելու, մանկասպանութեան մէջ... կը հերոսանան:

Կան մայրեր, որ իրենց պարկեշտութիւնը կը մրոտեն անհաւատարմութեան ամօթալի արարքներով:

Ժամանակն է, որ մայրութեան կոչումին տիրացած նորապսակ երիտասարդուհիներ ճանչնան իրենց պատասխանատուութիւնը կեանքին ու մարդկութեան հանդէպ:

Երբ կը հաւատաս և արժանապատուութեամբ կը կատարես ազգային ու մարդկային սպարտականութիւններդ, պարտաւոր ես զինուիլ ու պայքարիլ հաւատքիդ ամբողջական ուժովը:

Երբ բարձունքներու վրայ թառած՝ դիւցազնական խոյանքով չես մաքառիր, յիշէ մեծանուն Տանթէի այն խօսքերը, որ կ'ըսէ, ԶԳԷ ԱՄԷՆ ՅՈՅՍ...:

Սակաւութիւնները սակայն, որ անվհատօրէն կը պայքարին, այն ատեն մի տարակուսիր յաղթութեան մասին: Մղած պայքարդ արդէն, ապացոյց է մեծ յաղթութեան:

Այսօր՝ երիտասարդ ու ալետր իրենց պագշտ սէրերով գտած են ամենադիրին ճամբան, որ երկրի բիւրաւոր ճամբաներուն մէջ նախամեծարն է, որ առանց

սայթաքելու ուղղակի կը տանի զիրենք դէպի բազուսի անուշ ջուրերը, դէպի մարմնական մահացու շփումները:

Եթէ երիտասարդ ես, բարոյասպէս անբիծ ես, կուսութիւնդ փորձութեան մէջ չես մրոտած, մի խօսիր այդ մասին, վրադ սլիտի ծիծաղին բարոյագուրկ մարդիկ և քեզ պիտի կոչեն յետամնաց և խնկաբոյր աղօթապաշտ:

Անբուծութիւն մի փնտռէք ոեւէ մարդու վրայ և ոեւէ հասարակութեան մէջ: Այդ կուսական բառը հեշտամուլութենէ պղծուած, զայն միայն կրնանք գտնել բառարանի մթին էջերուն մէջ իր բիրեղէ մաքրութեան մէջ, մահաքուն ննջած:

Այն աղջիկները, որ որոշած են զաւակներու մայր ըլլալ, հիմա անկաշկանդ կը զգան հինաւորց նախապաշարումներու կապանքներէն և սանձարձակ ազատութեան մէջ ունին իրենց իրայատուկ հակումները, որ փեսուրի չափ ծանրութիւն և պարկեշտութիւն չեն կշռեր:

Անշուշտ, ներկայ բորբոսած բարքերուն մէջ մտատիպար մայր մը ըլլալը հերոսութիւն է: Եւ սխալ պիտի ըլլար ժխտելը, թէ այդ հազուագիւտ մայրերը գոյութիւն չունին ամէն հասարակութեան մէջ, որ ճառագայթում չտան օրինակելի պարկեշտութեան:

Մայր մը, որ կը բարացուցէ իր ամենօրեայ ապրումներուն մէջ, իր մաքրակերօն հաւատքով ԵՐԿԻՆՔԸ իր սիրոյ ծնունդներուն, արդէն իսկ յաջողած պէտք է համարել իր մայրական առաքելութեան մէջ:

Մայր մը իր սիրոյ տրոփումներէն կայծ մը չի կորսնցներ, որքան ալ կերոնի նման սպառի: Իր յոյսերը և սէրերը չեն շիջիր, որքան սաստկօրէն ծեծուին փորձութեան հողմերէ և որքան զաւակներուն ցուցաբերած ապերախտութեան ճնշումը ալեկոծէ իր կեանքը:

Եթէ մայր մը կ'ուզէ, որ զաւակները սիրեն ընտանեկան մթնոլորտը և տունը մթին բանտախուց մը չնկատեն, պէտք է աստեղագարդ շողայ իր վարք ու բարքին վրայ Աստուծոյ սէրը:

Այնօրը, երբ բարեպաշտ մայրը կը դադրի եկեղեցի յաճախելէ ու աղօթելէ, այդ օրը պիտի ըլլայ հայ ընտանիքին փլուզումը և հայ ժողովուրդին սուգի օրը:

Պչրասէր մայր մը աղջկան համար, փեսացու գտաւ տարիքով

յարմար,

(→էջ 5)

**ՅՈՎ ՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆԻ
[ՎՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ]
ԿՈԹՈՂԱՅԻՆ ՀԱՏՈՐԸ**

Յովհ. Չիլինկիրեանի «Սուտերու Եւ Երազներու Զոհ, «Էջ Նահաուակ» եղած Ազգ Մը Հայերը» պատկանելի [շուրջ 800 էջ] հատորը հետաքրքրութեամբ սկսայ թղթատել: Ունի ընտիր թուղթ, մաճուր տպագրութիւն, ճաշակաւոր էջադրում - որոնք արժեւորած են հեղինակին և խմբագրին իրագործումը:

Յովհ. Չիլինկիրեան «Նայիրի»ի էջերէն արդէն ծանօթ և մեծարժէք հրապարակագիր մըն է: Հայրենասէր, սրտցաւ հայու խոր ապրումներն ու լուրջ վերլուծումները կը կարդացուին մեծ հաճոյքով ու հետաքրքրութեամբ, գրուած՝ պարզ, սահուն, անթերի արեւմտահայերէնով մը:

Յատկանշական է Ա. էջի վրայ գրուած, «Մի կարդաք այս գիրքը եթէ...» և տրուած ստորաբաժանումները:

Ամբողջ գիրքը կը պարփակէ այդ ստորաբաժանումներու մանրամասն վերլուծումը, դէպքերու, թուականներու, փաստերու համոզիչ յաջորդականութեամբ:

Կը սկսի ազգային հարցերէ հասնելու համար ընկերային, այսպէս համամարդկային տուեալներու, կը ճգնի պատճառաբանել. վերլուծել, փաստել և եզրակացնել այնպիսի հմտութեամբ, խորաքափանց հետազոտութեամբ, ճշգրիտ ու տրամաբանական դատումներով, որոնք տարակոյսի ճշոյլ մ'անգամ չեն ձգեր ընթերցողին մօտ, յայտնուած մտքերու ճշմարտացիութեան մասին:

Իր եզրակացութիւններուն կարելի է մերթ տարակուսիլ - այնքան որ զգայացունց են-, սակայն անկարելի է չմտածել և չխորանալ անոնց մէջ:

Չիլինկիրեան հրապարակագիրը լուրջ հետեւող մըն է ազգային, ընկերային ու նաեւ համամարդկային բոլոր դէպքերուն և վերիվայրումներուն, և ի տես սխալ տնօրինումներուն և վնասներուն ունեցած աղիտալի հետեւանքներուն, իր արդարատու ու ազնուական մարդու հոգին խոր զայրոյթով կ'ընդվզի:

Սիոնիզմին սանձարձակ գործունէութիւնը և սիոնականացած Արեւմուտքին տիրապետութիւնը աշխարհի տարածքին կ'ընդվզեցնէ զինք, հուսկ՝ փլիխտփայելու համար, թէ դրամը ամենազօր զէնքն է, իսկ իրաւունքը միշտ զօրաւորին է դժբախտաբար:

Հեղինակը յաճախ և տեղին ճնշողատելով հանդերձ Հայաստանի ներկայ դեկավարներու ազգավնաս գործունէութիւնները, կը պատգամէ, «Պէտք է զօրավիգ կանգնիլ հայրենիքին, մեր կարելի բոլոր միջոցներով» Ռուս մեծ ժողովուրդին բարեկամութիւնը մեզի յենարան ունենալու ենք ընդմիշտ: Եւ կ'եզրակացնէ թէ՛ վարչակարգերը կրնան փոխուիլ, բայց հայրենիքը կը մնայ, հետեւաբար անոր անվտանգութիւնն ու բարգաւաճութիւնը ապահովելն է էականը:

Չմոռնանք, որ հեղինակը եղբորորդին է մեր նահատակ գրող-մտաւորականներուն ամէնէն պանծալիներէն՝ Ռուբէն Սեւակի, որուն կեանքը պիտի օրինակ ծառայէ նոր սերունդին:

Հեղինակը լուրջ և մնայուն հետեւող մըն է նաեւ օտար մամուլին, յաճախ մէջբերումներ կը կատարէ փաստելու համար իր տեսակէտները որոնք, յաճախ ցնցիչ և նոյնքան ճշգրիտ տուեալներու վրայ հիմնուած են:

Թուրք ազգայնամոլութեան իրական դէմքն և հայատեաց ստորին բնազդը ցոյց կուտայ մեզի, լաւապէս ճանչցած ըլլալով զայն, Թուրքիոյ մէջ ծնած ու ապրած ըլլալուն համար:

Այս գիրքը պէտք է կարդալ ոչ միայն իբրեւ հանելի ընթերցում, այլ որպէս սրափեցնող և մեր մտածումները խորացնող և ընդլայնող ուղեցոյց, որ կ'օգնէ ընթերցողին աւելի լաւ տեսնել և ըմբռնել կեանքի իրականութիւնները:

Շնորհակալութիւն՝ այս ստուար և յոգնատանջ աշխատասիրութեան համար, հեղինակին: Կը սպասեմք Բ. հատորի հրատարակութեան:

Վարդաճգ կատար՝ սիրելի Յովհ. Չիլինկիրեան, և գրիչդ մնայ դալար:
ՍՕՆԱ ՄԱՌՈՒԿԵԱՆ

Նշենք, որ կոթողային այս հատորը խմբագրուած է Ժիրայր Նայիրիի կողմէ, որ գրած է նաեւ ծառայուն և հիանալի յառաջարան մը: Մատենաշար՝ «Նայիրի» Շարքաթերթի:

ԵՌԻԿՈՍԼԱԻՒՅ ՆԵՐՈՍ ՆԱԽԱԳԱՀ
ՍԼՈՊՈՏԱՆ ՄԻԼՈՍԵՒԻՉ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(ԿՐԵԺ ՌՈՒԲԵՆԵԱՆ)

TPI
« Tribunal d'assassins »

De son côté, Mr Jacques Vergès, qui était membre du « comité international pour la défense de Slobodan Milosevic », a déclaré hier que le TPI est un « *tribunal d'assassins* », ajoutant qu'on avait refusé à l'ancien président yougoslave « *la liberté médicale* »,

11 մարտ 2006-ին, LA HAYE-ի (Հոլանդա) իբր թե Արդարութեան դատարան կոչուող բանտի խուցին մէջ, մեռած գտնուեցաւ Եուկոսլաւիոյ հերոս Նախագահ

SLOBODAN MILOSEVIC-ը:

Միլոսեւիչի մահագոյը TV-ները և մամուլը որպէս առաջնակարգ լուր տուին:

Բայց մահուան լուրը հաղորդող տեղեկատուութեան աղբիւրներուն ըսածները և գրածները լսել և կարդալ յետոյ, կրկին նկատեցինք և սոսկացինք Սիոնիստներուն ձեռքը գտնուող այդ ահռելի զենքէն, որ «Լրատուութեան ցանց» կը կոչուի:

TV-ները և թերթերը Միլոսեւիչի մահուան լուրը քանի մը բառով հաղորդելէ ետք, երկարօրէն կը խօսէին անոր (իբր թե) կատարած «ոճիր»ներուն, մեռցուցած մահմետական Պոսնիակներուն և Ալպանացիներուն մասին:

Այս յանկերգը կը կրկնուէր բոլոր TV-ներուն և թերթերուն մէջ:

Վստահ ըլլալու համար թղթատեցինք ֆրանսերէն թերթերէն յետոյ, գերմաներէն, անգլերէն և մանաւանդ՝ թրքերէն թերթերուն մէջ գրուածները:

Բոլոր թերթերը գրեթէ նոյն բանը կ'ըսէին. «Միլոսեւիչը ոճրագործ մըն է»...

Ամէն կողմ "HIS MASTER'S VOICE"-ին ըսուած Սիոնիստական վարկածը կը կրկնուէր ու կը շեշտուէր...:

Միայն ֆրանսական թերթի մը մէջ կարդացինք Ֆրանսայի շատ ծանօթ, կարելի է ըսել՝ մեծագոյն փաստաբանը եղող M. JACQUES VERGES-ին ըսածները՝

TPI - TRIBUNAL PENAL INTERNATIONAL - Միջազգային Պատժական Դատարան:

Մեթր JAQUES VERGÈS-ը, որ Սլոպոտան Միլոսեւիչը պաշտպանելու համար հիմնուած Միջազգային Յանձնախումբին անդամ է, յայտարարեց, որ "TPI-ն ՄԱՐԴԱՍՊԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆ ՄԸՆ է" և ակեցուց, թէ՛ «Այս դատարանը մերժեց Եուկոսլաւիոյ նախկին նախագահին դարմանումի համար անոր ազատ արձակուիլը»:

**

Ի՞նչ էր Միլոսեւիչի «յանցանք»ը, որ Սիոնիստները «Հիւանդ Միլոսեւիչին» դարմանումի երթալուն անգամ արգելք եղան:

Եուկոսլաւիոյ նախագահը իր ազգային պարտականութիւնը կատարած և Եուկոսլաւիոյ խորտակման արգելք ըլլալ ուզած էր:

Եուկոսլավիոյ ողբերգութեան մասին, տարիներէ ի վեր, «Նայիրի»-ի մէջ, բաւական երկար արտայայտուած և իրականութիւնները գրել աշխատած էինք:

Այստեղ կ'ուզենք հետեւեալ իրականութիւնը կրկնել:

Եուկոսլավիոյ բաժանումը Սիոնիստներուն ապագայ ծրագիրներուն իրականացման հանգրուաններէն մէկն էր: 200 տարիէ ի վեր շարունակուող Ռուսերուն Միջերկրական իջնելուն արգելք ըլլալու Սիոնական քաղաքականութեան շարունակութիւնն է Եուկոսլավիոյ կործանումը:

Այսօր, Եուկոսլավիոյ հողերուն վրայ, Ռուսերուն և Ուղղափառներուն թշնամի մահմետական Պոսնիա մը, Ջոսովօ մը և Կաթողիկէ Նրուաթիա ու Սլովէնիա մը ստեղծուած են:

Մայիս 2006-ին, Մոնթենէկրօ-ի մէջ կատարուելիք ընտրութեամբ ալ, Մոնթենէկրօն Սերպիայէն պիտի բաժնուի:

Եւ այս ձեւով երբեմնի Եուկոսլաւ միասնական և հզօր պետութիւնը բոլորովին պատմութեան պիտի անցնի:

Եւ Սերպերը, Միջերկրականէն հեռանալով, փոքր պետութեան մը պիտի վերածուին:

* *

Մենք, մեր գրութիւններուն մէջ, տեսական Սիոնիստներուն ծրագիրներուն մասին կը խօսինք:

Անոնք, որ իրենց հոգիներուն մէջ արդարութեան «ծարաւը» ունին, մեզ լաւ կը հասկնան:

Բայց անոնք, որ կենդանական բնազդներով ապրող, անհոգ և անտարբեր մահկանացուներ են, մեր գրածները աւելորդաբանութիւն և կրկնութիւն կը նկատեն:

Մենք, այս տեսակ անձնաւորութիւններուն համար, մէկ բան ունինք ըսելիք. — Աստուած ձեզի խելք և խիղճ, աչք և ականջ թող տայ:

* *

Ձեր ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք շատ կարեւոր կէտի մը վրայ:

Սիոնիստներուն կողմէ Եուկոսլավիոյ բաժանման գործողութիւնները սկսան 1990-էն յետոյ: Այսինքն՝ Նորհրդային Միութեան կործանումէն յետոյ: Ըսել կ'ուզենք, որ Աիոնիստներուն ծրագիրները մեծ ճշգրտութեամբ, կարգով և կանոնով կը գործադրուին:

Ն. Միութեան տարիներուն Սիոնիստները չհամարձակեցան Եուկոսլավիոյ մէջ գործի անցնիլ: Անոնք Ն. Միութեան խորտակումէն, և Ռուսիոյ տկարացումէն յետոյ է, որ սկսան Եուկոսլավիոյ մէջ կաթողիկէ Նրուաթները և Սլովէնները, իսլամ Պոսնիաքներն ու Ջոսովարները (մեծ մասամբ բռնութեամբ հաւատափոխ եղած քրիստոնեաներու շառափղներ) ապստամբութեան մղել:

Արդէն Արաբ միապետութիւններ և Թուրքիա պատրաստ էին Եուկոսլավիոյ մէջ գտնուող իրենց դաշնակիցներուն օգնելու: Այսպէս սկսաւ Եուկոսլավիոյ խորտակումը:

Եւ Դեկտեմբեր 1995-ին, DAYTON-ի համաձայնութիւնը ստորագրուեցաւ

Փարիզի մեջ: Եուկոսլաւիոյ բաժանման մեղսակիցներ՝ Զլինթընի, Շիրաքի և Հելմուք Զոհի ներկայութեամբ:

Եւ Տէյթընի համաձայնութեամբ Սլովէնիա, Խրուաթիա և Պոսնիա բաժնուեալան Եուկոսլաւիայէն:

Բայց այսքանը բաւարար չեղաւ Սիոնիստ Ամերիկացիներուն համար: 1999-ին, այս անգամ ալ Զոսովօ-ն սյատրուակելով, Ամերիկացիները սկսան Եուկոսլաւիան ոմբակոծել և

երկիրը քանդել:

Եւ Միլոսեւիչ, իր հայրենիքին բոլորովին քանդուելուն արգելք ըլլալու համար, ստիպողաբար ընդունեց Ամերիկացիներուն Զոսովօ-ի համար պարտադրած պայմանները:

... Եւ Եուկոսլաւները, Ամերիկացիներուն սպառնալիքներուն պատճառաւ, Միլոսեւիչը իշխանութենէն հեռացուցին: Եւ Ճինճիչ անունով դրուժան մը իշխանութեան եկաւ:

Այս Ճինճիչն էր, որ 100 միլիոն տոլարի փոխարէն, Սիոնիստ Ամերիկացիներուն յանձնեց Միլոսեւիչը: Ճինճիչը միջոց մը յետոյ, սպաննուեցաւ Սերպ հայրենասէրի մը կողմէ:

Եւ Միլոսեւիչը Յունիս 2001-ին, խիստ հսկողութեան ներքեւ, փոխադրուեցաւ Հոլանտա, Լա Հէյ-ի բանտը, դատուելու համար TPI կոչուած (իբր թէ) միջազգային արդարութեան դատարանին առջեւ: Նախ. Միլոսեւիչին դատավարութիւնը սկսաւ Փետրուար 2002-ին:

Բայց, Միլոսեւիչ բացարձակապէս չընդունեց, այս TPI ըսուած դատարանին հանգամանքն ու վաւերականութիւնը:

«ԱՅՍ ԴԱՏԱՐԱՆԸ ԱՄԵՐԻԿԱԾԻՆԵՐՈՒՆ ՁԵՌՔԸ ԳՈՐԾԻՔ ՄԸՆ Է» ըսաւ:

Իր սյաշտպանութեան համար փաստաբանի մը կարգուիլը երբեք չընդունեց:

Այս շինծու դատարանին առջեւ ի՛նչ խօսեցաւ առանձին և քաջաբար ըսաւ, թէ՛ «ԵՍ, ԻԲՐ ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՅ ՆԱԽԱԳԱՀԸ, ԵՐԿՐԻՍ ՀՈՂԱՅԻՆ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱԾՏՊԱՆԵԼՈՒ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՍ ԿԱՏԱՐԵՑԻ»:

* * *

Միլոսեւիչ, Յունիս 2001-էն մինչեւ Մարտ 2006, բանտարկուած մնաց:

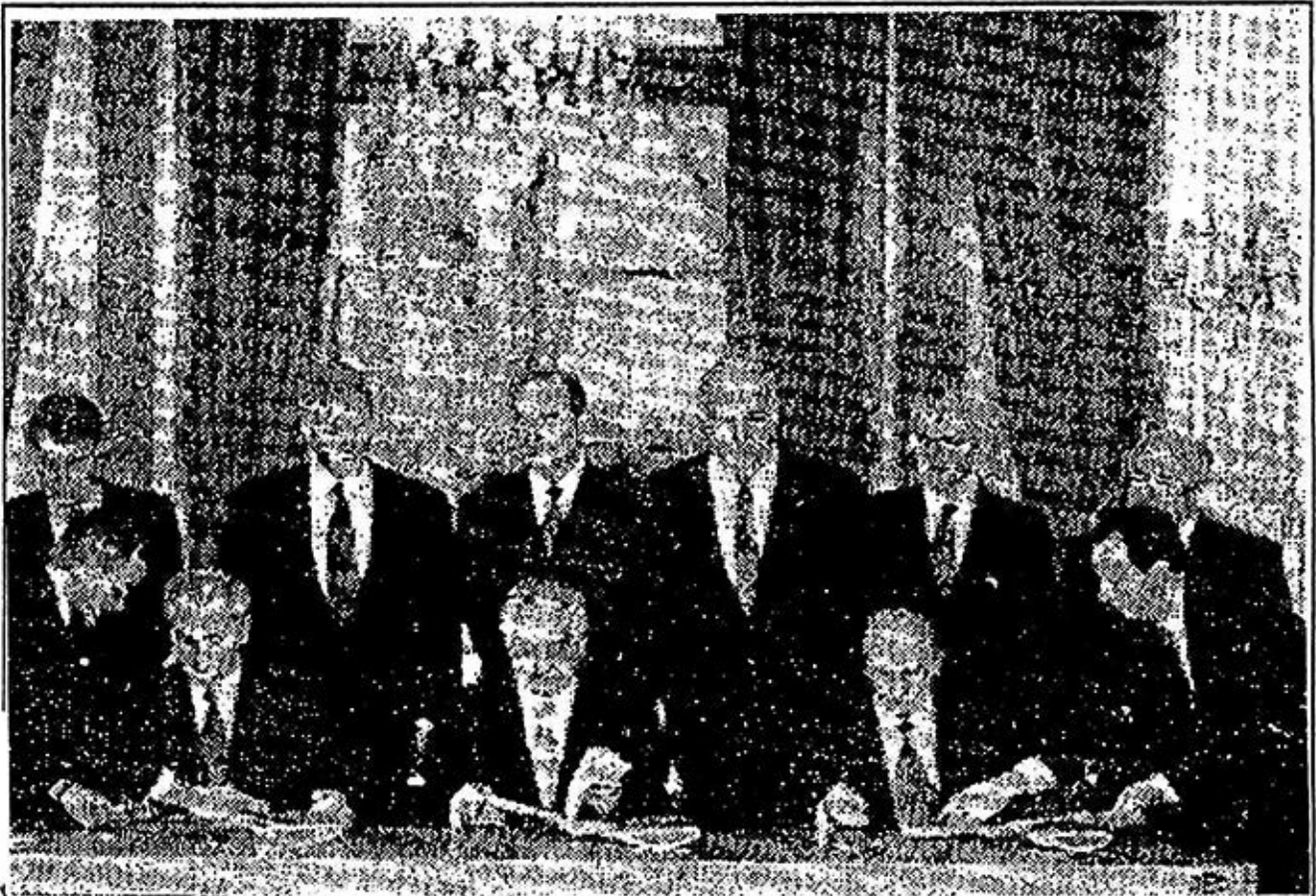
Եւ TPI կոչուած դատարանը, գրեթէ 5 տարուան ընթացքին, Միլոսեւիչին դէմ որեւէ յանցանք չկրցաւ հիմնաւորել: Եւ 5 տարի տեւող դատավարութենէն յետոյ, Միլոսեւիչին չկրցան դատապարտել:

Եւ անմեղ ու հերոս Նախագահը, 12 Մարտ 2006-ին, Իահացաւ Լա Հէյի (իբր թէ) արդարութեան բանտին մէջ:

**

Այստեղ, յանուն արդարութեան կ'ուզենք նշել, Եուկոսլաւիոյ ժողովուրդին ողբերգութեան և հերոս - Նախագահ Միլոսեւիչի մահուան առաջնակարգ պատասխանատուներուն անունները.

- 1.- Ամերիկայի Նախագահ Պիլ Զլինթըն,
- 2.- Ամերիկայի (Նախկին) ԱԳ Նախարար, հրեայ Մատլէն Օլարայթ,
- 3.- Գերմանիոյ վարչապետ Հելմութ Զոհլ,
- 4.- Զարոյ Վոժժիլան (Յովհ. Պօղոս Պապ),
- 5.- Լա Հէյի TPI Դատարանին կին դատախազը՝ զուիցերիացի Զարլա Տէլ Փօնթէ:

Պատմական նկար մը՝ Դեկտեմբեր 1995-ին. Փարիզի ELYSÉE Պալատին մէջ կ'ստորագրուի Պոսնիոյ պատերազմին վերջ տուող DAYTON-ի (իբր թէ) խաղաղութեան համաձայնագիրը:

Ստորագրողները - նստածները՝ ձախէն աջ՝ Սլոպոտան Միլոսեւիչ, Ֆրանսո Թուլտման և Ալթա Իթզէպեկովիչ: Կանգնածները, ձախէն աջ՝ երկրորդը՝ Պիլ Զլինթըն, ժագ Ծիրաք և Հելմութ Զոհլ:

Բայց, քանի մը տարի ետք, Ամերիկացիները, ըստ իրենց սովորութեան, սուտ պատրուակներով յարձակեցան Եուկոսլաւիոյ վրայ...

... եւ քանդեցին բարգաւաճ Եուկոսլաւիան:

ԵՈՒԿՈՍԼԱԿԻՈՅ ՀԵՐՈՍ ՆԱԽԱԳԱՀ ... (Ծար. էջ 2-էն)

Այս տողերը գրելու միջոցին, կատարուեցաւ եուկոսլաւիոյ Նախագահ Միլոսեւիչի յուղարկաւորութիւնը Պելկրատի մէջ:

Ամերիկացիներուն խամաճիկը եղող Սերպիոյ ներկայ կառավարութիւնը, նախ չընդունեց, որ նախագահին դագաղը երկիր բերուի:

Բայց յետոյ, պնդումին վրայ Սոցիալիստ կուսակցութեան որուն պետն էր Միլոսեւիչ, իշխանութիւնը տեղի տուաւ և Նահատակին մարմինը Պելկրատ հասաւ:

Կառավարութիւնը, վախճալով ամերիկացիներէն, պետական յուղարկաւորութիւն կատարելէ խուսափեցաւ...

Բայց, ի վերջոյ, ստիպողաբար ընդունեց, որ Սերպ ժողովուրդը իր նախագահին հանդէպ յարգանքի վերջին տուրքը կատարէ:

Եւ, Միլոսեւիչի դագաղը, Պելկրատի Ազգային ժողովի Պալատին առջեւ դրուեցաւ:

TÜRKLERİN (SÖZ DE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ

**TÜRKİYE BASBAKANI TAYYIP ERDOĞAN
MANTIGI OLMİYAN BİR ADAM.
BU MANTIKSIZ ADAM, TÜRKİYENİN DE
DÜNYANIN DA BASINI BELAYA SOKABILİR.
DİKAT EDİN BU ADAMA**

BASBAKAN TAYYIP ERDOĞAN 26 SUBAT 2006-DA, VERDİĞİ DEMEÇTE AVRUPALILARA ÇOK KIZMIS, AVRUPALI İDARECİLERİ KINAMIS, VE SUNLARI SÖYLEMİS: "AVRUPALI İDARECİLER, AVRUPADA YASIYAN TÜRK VATANDASLARIMIZA KENDİ LİSANLARINI KONUSMALARINA ENGEL OLUYORLAR.

SONRA BU AVRUPALI İDARECİLER BURAYA GELİYOR VE TÜRKİYE AZINLIKLARI İÇİN LİSAN SERBESTLİĞİ İSTİYORLAR.

ÖLÇÜNÜ BİL EY AVRUPALI.

SEN AYNI SERBESTLİĞİ AVRUPADAKI BENİM VATANDASLARIMA GÖSTERİYORMUSUN?"

SAYIN BASBAKAN ERDOĞAN SEN, TÜRKİYEDE YASIYAN, AZINLIK DEDİĞİN HALKLARI, SON SENELERDE AVRUPAYA PARA KAZANMAYA GİDEN VE AVRUPADA YERLESMEMEYE ÇALISAN TÜRKLERE BENZETİYORSUN.

HALBUKİ TÜRKİYEDEKİ AZINLIK DEDİĞİN HALKLAR, BU MEMLEKETİN YERLİSİ, BİNLERCE SENEDEN BERİ BU TOPRAKLARDA YASIYAN İNSANLAR.

SEN VE SENİN AHFADIN İSE, SONRADAN GELME, YABANCILARSINIZ.

BİZİ MECBUR EDİYORSUN SANA YİNE TARİH DERSİ VERMEYE.

NAMİK KEMALIN SÖZLERİNİ TEKRAR EDİYORUZ.

"CİHANGİRANE BİR DEVLET ÇIKARDIK BİR ASİRETEN"

II. ASIRDA BİR ASİRET OLARAK AYAK BASTINIZ ANATOLYA TOPRAKLARINA. VE O TARİHTEN İTİBAREN ZORLA TÜRKLESTİRMEYE ÇALISTINIZ YERLİ AHALİYİ.

VE HATTA, ORTA ANATOLYADA, KONYADA, KAYSERİDE VE CIVARINDA, TÜRKÇE KONUSMIYANIN DİLİNİ KESTİNİZ.

İSTE BU BARBARLIĞINIZ SAYESİNDE, BİR ASİRETEN, CİHANGİRANE BİR DEVLET ÇIKARDINIZ. SİZİN BU BARBARLIĞINIZA RAGMEN, 1915-E KADAR ANATOLYA HALKININ (ORHAN PAMUK-UN DA SON ZAMANLARDA SÖYLEDİĞİ GİBİ) EN AZINDAN YARISI HİRİSTİYAN İDİ.

1923-DE İSE, ANATOLYA HALKININ YÜZDE YÜZÜ İSLAM OLDU.

1915-DEN 1923-E KADAR NE OLDU GEÇTİ?

ERMENİLER, YUNANLILAR, SÜRYANILAR: "TÜRKLER BİZİ KESTİ. SOYKIRIMINA UGRATTI" DİYORLAR. SİZ TÜRKLER İSE "YAVUZ HİRSİZ EV SAHİBİNİ BASTIRIR" MİSALİ ERMENİ SOYKIRIMINI İNKÂR EDİYOR VE "SÖZ DE SOYKIRIM" DİYORSUNUZ.

FAKAT "GÜNES, BALÇIKLA SIVANMAZ" EN SONUNDA MECBUR OLACAKSINIZ. ERMENİ SOYKIRIMINI KABUL ETMİYE.

VE ERMENİ MİLLETİNDEN ÇALDIKLARINIZI ÖDEYECEKSİNİZ.

FAKAT SU ANDA SİZİ DAHA FAZLA KORKUTAN MESELE KÜRT PROBLEMİ.

VE BUGÜN TÜRKİYE TOPRAKLARINDA YASIYAN EN AZINDAN 30 MİLYON KÜRT VAR.

VE TAYYİP ERDOĞANI KORKUTAN, 1915 SOYKIRIMININ KILIÇ ARTIĞI OLAN İSTANBULDAKI 50 BİN KADAR ERMENİ VE BİN KADAR RUMLAR DEĞİL.

ZATEN İSTANBULDAKI ERMENİ VE RUMLARIN 1923 LOZAN ANLAŞMASINA GÖRE KENDİ LİSANLARINI ÖĞRENME HAKLARI VAR.

TAYYİP ERDOĞANI ASIL KORKUTAN, 30 MİLYONLUK KÜRT MİLLETİ.

VE KÜRT MİLLETİ, TÜRKLERİN BASKISI ALTINDA KÜRT LİSANINI ÖĞRENMEYE, KÜRT LİSANINI KONUSMAYA HAKKI YOK.

İSTE AVRUPALI İDARECİLER BU OTUZ MİLYONLUK KÜRT MİLLETİNİN HAKKINI ARIYOR.

VE TAYYİP ERDOĞAN BU KÜRT PROBLEMİNDEN KAÇINMAK İÇİN MANTIKSIZ BENZETMELER YAPIYOR.

VE ANATOLYANIN YERLİ HALKLARI OLAN ERMENİLERİ, RUMLARI VE KÜRTLERİ, SON SENELERDE PARA KAZANMAK İÇİN AVRUPAYA GİDEN TÜRKLERE BENZETİYOR.

ZATEN AVRUPALILAR, AVRUPADA YASIYAN TÜRKLERE "TÜRKÇE KONUSMA" DEMİYOR KI.

YALNIZ AVRUPALILAR ORAYA YERLESEN TÜRKLERE DİYOR KI "EĞER BURDA YASİYACAKSAN, BURANIN LİSANINI ÖĞRENECEKSİN".

FAKAT TAYYİP ERDOĞAN BU GERÇEĞİ DEĞİSTİRİYOR, VE "AVRUPALILAR TÜRKLERİN KENDİ LİSANLARINI KONUSMALARINA ENGEL OLUYOR" DİYOR.

BU MANTIKSIZ BASBAKAN İSTİYOR KI, AVRUPADAKİ TÜRK KADINLARI KENDİ KARISI GİBİ BASLARINI ÖRTSÜN, BÜTÜN TÜRKLER MUSLUMAN SARTLARINA BAĞLI KALSIN, AVRUPA LİSANINI ÖĞRENMESİN, VE AVRUPALILARA KARİSMASIN. ONLARDAN AYRI DURSUN.

ONUN İÇİN DİYORUZ KI, BU MANTIKSIZ BASBAKAN TAYYİP ERDOĞAN, TÜRKİYENİN DE, DÜNYANIN DA BASINI BELAYA SOKABİLİR.

Եւ Սերպ ժողովուրդը, երկու օր տեւողութեամբ, անվերջանալի շարքերով անցաւ իր սիրելի ու հայրենասէր նախագահին դագաղին առջեւէն, անոր մատուցելով ծաղիկներ, արցունքոտ աչքերով և խաչակնքելով:

Սերպիոյ բոլոր կողմերէն եկած 100,000-է աւելի ժողովուրդ հաւաքուած էր, 18 Մարտ 2006-ի Ծաբաթ ցերեկէն ետք, Պելկրատի Ազգային ժողովի սպալատին առջեւ, ընկերանալու համար Միլոսեւիչի վերջին ուղեւորութեանը դէպի իր ծննդավայրը՝ Պելկրատի շուրջ գտնուող POZAREVAC- քաղաքը:

Եւ, Եուկոսլաւիոյ քաջարի նախագահը, իր վերջին հանգիստը գտաւ իր ծննդավայրին ընտանեկան տան պարտէզին մէջ, հարիւրամեայ սաղարթախիտ թմբի ծառի մը տակ ուր, իր սիրելիներուն ձեռքերովը, հողին յանձնուեցաւ:

Թաղման արարողութեան ընթացքին կարդացուեցաւ իր կնոջ և տղուն Մուկուայէն ուղարկած դամբանականները:

Միլոսեւիչի կինը և տղան չէին կրցած ներկայ ըլլալ յուղարկաւորութեան:

ՈՐՈՎՇԵՏԵԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ՍՊԱՌՆԱԼԻՋՆԵՐ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ԷԻՆ ԻՐԵՆՅ ԴԷՄ:

ԿԸ ԿՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐԵՐՈՒՆ [ԻՐԻ ԹԷ] ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

**ԹՈՒՐԵՐԻՈՅ ՎԱՐՉԱՊԵՏ TAYYIP ERDOGAN-ը
ՏՐԱՄԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՉՈՒՆԵՑՈՂ ԱՆՁ ՄԸՆ Է:**

**ԱՅՍ ՏՐԱՄԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՉՈՒՆԵՑՈՂ ՄԱՐԴԸ՝ ԹՈՒՐԵՐԻՈՅ
ԵՒ ԱՄԲՈՂՋ ԱՇԽԱՐՀԻ ԳԼՈՒԽԸ ՓՈՐՁԱՆՔԻ ԿԸ ՄԱՏՆԷ:
ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԸՐԷՔ ԱՅՍ ՄԱՐԴՈՒՆ**

Թուրքիոյ վարչապետ TAYYIP ERDOGAN-ը 26 Փետրուար 2006-ին կատարած յայտարարութեան մէջ, Եւրոպացիներուն շատ բարկացեր է և Եւրոպական ներկայացուցիչները մեղադրեր ու հետեւեալ խօսքերը ըսեր է.

«Եւրոպական ներկայացուցիչները, Եւրոպա ապրող մեր թուրք հայրենակիցներուն իրենց լեզուն խօսելուն արգելք կ'ըլլան:

Ասոր փոխարէն՝ հոս կու գան ու թուրքիոյ փոքրամասնութիւններուն համար լեզուական ազատութիւն կը պահանջեն:

Չափոյ գիտցիր ա՛յ մարդ: Դուն նոյն վերաբերումը ցոյց կու տա՞ս Եւրոպայի իմ հայրենակիցներուս»:

Յարգելի վարչապետ TAYYIP ERDOGAN, դուն, թուրքիոյ մէջ ապրող փոքրամասնութիւններ ըսած ժողովուրդները՝ վերջին տարիներուն դրամ շահելու համար Եւրոպա գացող և Եւրոպա հաստատուիլ ջանացող թուրքերուն հետ կը բաղդատես:

Մինչդեռ «Թուրքիոյ փոքրամասնութիւններ» կոչուած ժողովուրդները, այս երկրին տեղացիներն են, հազարաւոր տարիներէ ի վեր այս հողերուն վրայ ապրող մարդիկ են:

Բայց դուն և բու շառաւիղներդ, վերջէն եկած օտարներ էք:

Մեզի այստեղ կրկին կ'ստիպես՝ որ բեզի պատմութեան դաս տանք:

NAMIK KEMAL-ին խօսքերը կը կրկնենք՝

«Աշխարհակալ պետութիւն մը մէջտեղ բերինք՝ ցեղախումբէ մը»:

11-րդ դարուն ցեղախումբ մը ըլլալով ոտք կոխեցիք Անաթոլիոյ հողերուն վրայ:

Եւ այդ թուականէն սկսեալ բնիկ ժողովուրդները՝ բռնի թրքացնելու աշխատեցաք:

Եւ նոյնիսկ, կեդրոնական Անաթոլիոյ մէջ, Կեսարիոյ, Գոնիայի և շրջակայքը բնակող ժողովուրդներէն, թրքերէն չխօսողներուն լեզուները կտրեցիք:

Ահա, ձեր այս բարբարոսութիւններուն պատճառաւ, «ցեղախումբէ մը՝ աշխարհակալ պետութիւն» մը մէջտեղ բերիք:

Բայց, հակառակ ձեր բարբարոսութիւններուն, մինչեւ 1915 թուականը, Անաթոլիոյ վերջին շրջաններու բնակչութեան [ORHAN PAMUK-ին ալ ըսածին պէս] նուազագոյն կէսը՝ բրիտանացի էր:

Մինչդեռ 1923-ին, Անաթոլիոյ ժողովուրդին հարիւրին հարիւրը իսլամ եղաւ:

1915-էն մինչեւ 1923 ի՞նչ եկաւ - անցաւ:

Հայերը, յոյները և ասորիները կ'ըսեն, որ «Թուրքերը մեզ ջարդեցին, ցեղասպանութեան ենթարկեցին»:

Մինչդեռ դուք՝ Թուրքերդ, ամէն բան կ'ուրանաք, և հայկական ցեղասպանութեան համար՝ «Իբր թէ ցեղասպանութիւն» կ'ըսէք:

Բայց, «Արեւուն ճառագայթները ձեփելով չեն գոցուիր»:

Ի վերջոյ, ստիպուած պիտի ըլլաք՝ հայկական ցեղասպանութիւնը ընդունելու:

Եւ հայ ազգէն ձեր բոլոր գողցածները ետ պիտի վերադարձնէք:

Բայց, սա միջոցին ձեզի ամէնէն շատ վախցնող հարցը բրտական խնդիրն է:

Եւ այսօր, Թուրքիա ըսուած հողերուն վրայ նուազագոյն 30 միլիոն քիւրտ կայ...

Եւ TAYYIP ERDOGAN-ին վախ պատճնողը՝ 1915-ի ցեղասպանութեան սուրի մնացորդ Պոլսոյ 50 հազարի շուրջ հայերը և հազարի շուրջ յոյները չեն:

[Արդէն Պոլսոյ հայերը և յոյները, 1923-ի Լոզանի դաշնագրին համաձայն, իրենց լեզուն սորվելու իրաւունքը ունին]:

TAYYIP ERDOGAN-ին բուն վախը, 30 միլիոննոց քիւրտ Ազգն է:

Եւ քիւրտ Ազգը՝ Թրքական ժնշումով, բրդական լեզուն սորվելու և բրդական լեզուն խօսելու իրաւունքը չունի:

Ահա եւրոպական ներկայացուցիչները՝ այս 30 միլիոննոց քիւրտ Ազգին իրաւունքը կը փնտոնեն:

Եւ ERDOGAN այս բրդական խնդիրէն խուսափելու համար՝ անտրամաբանական նմանութիւններ կը կատարէ, և Անաթոլիոյ տեղացի ժողովուրդները եղող հայերը, յոյները և քիւրտերը՝ վերջին տարիներուն դրամ շահելու համար եւրոպա գացող Թուրքերուն կը նմանցնէ...:

Արդէն եւրոպացիները, եւրոպա ապրող Թուրքերուն՝ «Թրքերէն մի խօսիր չեն ըսեր»:

Միայն եւրոպացիները, եւրոպա բնակող Թուրքերուն կ'ըսեն թէ՛

«Եթէ հոս պիտի ապրիս՝ ստիպուած ես տեղւոյն լեզուն սորվիլ»:

Բայց TAYYIP ERDOGAN, այս իրողութիւնը կը փոխէ և «Եւրոպացիները՝ Թուրքերուն իրենց լեզուն խօսելուն արգելք կ'ըլլան» ի կը վերածէ:

Այս տրամաբանութենէ զուրկ վարչապետը կ'ուզէ, որ եւրոպա գտնուող Թուրք կիները, իր կնոջ նման, գլուխնին լաչակով ծածկեն:

Ան կ'ուզէ նախ, որ եւրոպա բնակող բոլոր Թուրքերը՝ իսլամական օրէնքներուն համեմատ ապրին, եւրոպական լեզուն չսորվին, եւրոպացիներուն չխառնուին և անոնցմէ հեռու կենան:

Այդ պատճառաւ կ'ըսենք, որ այս տրամաբանութեամբ տկար վարչապետը, Թուրքիոյ և Նոյնիսկ Աշխարհի գլուխը փորձանքի կը մատնէ:

ՀՐԷԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ-ԻՍԼԱՄՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻ՞ՒՆ...

ՆՈՐ ԱԾԽԱՐՀԻ ՄԻԱՇԵԾԱՆ ԻԾԽԱՆԱԻՈՐՆԵՐՈՒՆ ՆԿԱՐԸ

Cheikh Ahmed Abaddi et Rabbin Messod Elhaddad au Premier Congrès Mondial des Imams et Rabbins pour la Paix

Deuxième Congrès Mondial des Imams et Rabbins pour la paix

Du 19 au 22 mars 2006 Séville - Espagne - "LE MONDE" - 21-3-2006

ԴՈՒՆ ԶՈՒՆ՝ ԹՇՆԱՄԻԴ ԱՐԹՈՒՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ (ԿՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ)

Շատ ծանօթ հայկական ասացուածք՝
«Դուն քուն՝ բախտդ արթուն»ը քիչ մը
փոխելով կը կրկնենք՝

Դուն քուն՝ թշնամիդ արթուն:

Երբ այսօր քրիստոնեաները, իրենց կրօնին հաւատքով՝ «Խաղաղութեան, եղբայրութեան, լայնախոհութեան և ազատութեան Աշխարհ մը» կը քարոզեն, և ինչպէս որ Ռուբէն Սեւակ 1911-ին ըսած էր՝ «Ու կ'երազեն այն հեռաւոր օրուան՝ ուր գայլ ու գառնուկ մէկտեղ կ'արածին»... անդին, հրեայ ռաբունապետները և արմատական իսլամները Սպանիոյ «SEVILLE» քաղաքին մէջ, (իբր թէ) խաղաղութեան վեհաժողով կը կազմակերպեն:

Բայց՝ ուշադրութի՛ն: Ո՞ւր կը կազմակերպուի այս (իբր թէ) խաղաղութեան ժողովը-Սպանիոյ Սեւիլ քաղաքին մէջ: Այս քաղաքը, ծրոյ դարէն մինչեւ 13-րդ դարը՝ Ափրիկէ-էն Սպանիա խուժող մուլեռանդ, արմատական իսլամութեան արշաւանքներու շրջանին ստեղծուած Արաբական Պետութեան ANDALOUSIE (Արաբերէնով՝ ENDÜLÜS) նահանգին կեդրոնը եղած էր:

Եւ Սեւիլ քաղաքը, մինչեւ 15-րդ դարու վերջաւորութեան, հակառակ սպանական իշխանութեան գոյութեան, հրեական քաղաք մնաց:

Եւ 1492-ին Սպանիոյ իշխանաւորները՝ FERDINAND D'ARAGON թագաւորը և ISABELLE DE CASTILLE թագուհին, բոլոր հրեաները Սպանիայէն արտաքսեցին:

Հրեաները մինչեւ այսօր կ'ողբան ու կուլան, որ կաթողիկէները հրեաները վռնտած են Սպանիայէն:

Բայց երբեք չեն ըսեր, թէ «Ինչո՞ւ վռնտած են»:

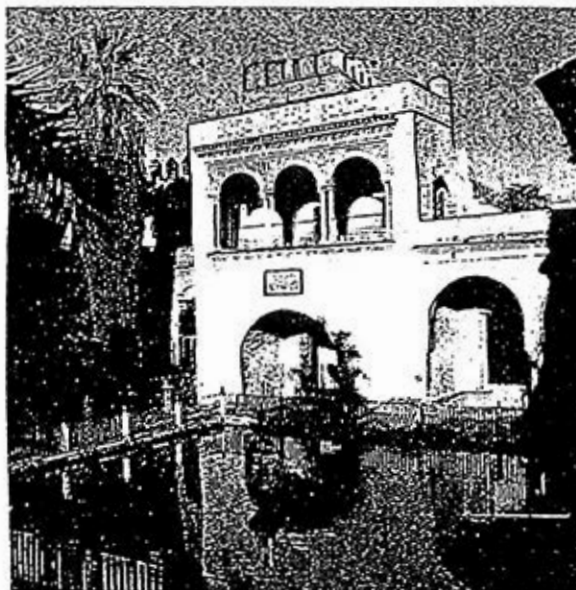
Այստեղ կրկին պիտի ջանանք բացայայտել իրականութիւնը:

Սպանիոյ Թագուհին այդ շրջանին այնքա՛ն բարեացակամ եղած էր հրեաներուն նկատմամբ, որ, երեւակայեցէ՛ք՝ իր վարչապետն անգամ հրեայ էր, և Սպանիոյ ամէնէն կարելոր պաշտօնները հրեաներուն ձեռքն էին:

Բայց 1492-թ.ին, Սպանիոյ իշխանաւորները կը տեղեկանան, որ հրեաները արմատական-իսլամներուն հետ գործակցաբար, սադրանքներ կը նիւթեն, Սպանիան իրենց տիրապետութեան ենթարկելու համար:

Այդ պատճառաւ է, որ նոյն թուականին, այդ արմատականները և հրեաները կ'արտաքսուին Սպանիայէն:

Այստեղ կը հրատարակենք SEVILLE քաղաքին Արաբներ-

րեն մնացած հռչակաւոր ALCAZAR-էն տեսարան մը:

Եւ հրեայ ռաբունապետներն ու արմատական իսլամները (Իմամներ), իրենց նախկին մայրաքաղաքին՝ Սեվիլի մէջ իբր թէ խաղաղութեան վեհաժողով կը կազմակերպեն, իրականութեան մէջ իրենց 1492-ին կիսատ մնացած ծրագիրը՝ Սպանիան կրկին իրենց լուծին ենթարկելու համար:

**

Շատ անգամ կրկնած ենք՝ Հրեաները և Արաբները (իսլամ) նոյն՝ Սեմական ցեղին կը պատկանին:

Եւ իրենց կրօններն ալ շատ մօտ են իրարու:

1.- Երկուքն ալ իրենց կրօնին ստիպողութեամբ՝ կը թլփատուին:

2.- Իրենց կրօնին ստիպողութեամբ՝ «Աչքի դէմ Աչք»ի վրէժխնդրական օրէնքը կը գործադրեն:

3.- Իրենց կրօնին ստիպողութեամբ՝ Մարդկային կերպարը գծագրելը արգիլած են:

4.- Հրեաները և արմատական Արաբ-իսլամները իրենց կրօնին ստիպողութեամբ՝

Իրենց կրօնին չպատկանողները «Անաստուած» կը նկատեն: Արմատական-իսլամ Արաբներուն համար իրենցմէ չեղողները՝ “KAFIR”, “GÂVUR” են:

Հրեաներուն համար իրենցմէ չեղողները՝ «Խոյ» են, «Անասուն» են:

5.- Հրեական և արաբական լեզուները նոյն արմատներուն կը պատկանին:

6.- Հրեաները և իսլամ-արմատական արաբները, իրենց կրօնին ստիպողութեամբ, խոզի միս չեն ուտեր:

7.- Հրեական և արաբական գրութիւնը (Եւրոպական գրելաձեւին հակառակ) աջէն ձախ կը գրուի: Այս տեսակ նմանութիւններու շարքը կարելի է երկարել:

Եւ ամէնէն կարելորդ՝ հրեաները և արաբները «Աբրահամ»ին թոռներն են: Յիշենք Յորդանանի թագաւոր Հիւսէյնին մօտիկ անցեալին ըսածները. «Աբրահամին թոռները, ասկէ յետոյ, իրարու դէմ պիտի չպատերազմին»:

**

Այսօր, հրեաներուն և արաբներուն միջեւ եղած անհամաձայնութեան միակ մարզը, «Պաղեստինեան» հարցն է:

Եւ հրեաները խեղճ Պաղեստինցի ժողովուրդին կարելոր մէկ մասը ջարդեցին ու ցեղասպանութեան ենթարկեցին, և գողցան Պաղեստինցի ժողովուրդին հայրենիքը: Եւ մինչեւ հիմա ալ սիոնական հրեաները (իբր թէ քաղաքակիրթ կոչուած արեւմտեան երկիրներուն թոյլտուութեամբ և անոնց լռելեայն համաձայնութեամբ), կը շարունակեն ջարդել մնացեալ Պաղեստինցի ժողովուրդը: Եւ ամէն տեսակ սադրանքներով և բարբարոսութեամբ (50 տարիէ ի վեր բարեա-

ցակամութիւն կեղծելով ու իրենց հակա-
ռակորդին հետ համաձայնութեան գալու
խոստումներով զիրենք լուրձելէ յետոյ),
կ'աշխատին բոլորովին ոչնչացնել Պա-
ղեստինեան ժողովուրդը:

Եւ մենք, ա՛յն համոզումը ունինք, որ՝ Արա-
բական պետական ղեկավարներուն մեծամաս-
նութիւնը համաձայն է հրեաներուն Պաղեստինի
մէջ կատարած այս ցեղասպանութեան:

Եւ այդ արաբները, իրենց այս կեցուածքով,
ձեռով մը զոհած են պաղեստինցիները:

Փոխարէն՝ Արաբները լաւատեղեակ են, հրեա-
ներուն իսլամութիւնը Եւրոպայի մէջ տարա-
ծելու ծրագրին:

Վերը նշուած՝ հրեայ ռաբունապետներուն և
արմատական իսլամներուն նախկին արաբա-
կան մայրաքաղաք՝ Սպանիոյ Սեվիլ քաղաքին
մէջ գումարած վեհաժողովը, այս գործակցու-
թեան հանգրուաններէն միայն մէկն է:

**

9 Օգոստոս 2005-ին, «Նայիրի»ի մէջ արտա-
յայտուած էինք՝ ELIZABETH HERESCH-ի
«Ծախու առնուած Յեղափոխութիւն» վերտա-
ռութեամբ գիրքին մասին, որ 1917-թ.ի Յեղա-
փոխութեան ներքին ծալքերը կը հրապարա-
կէր:

Վերջերս (Մարտ 2006-ին) Փարիզի մէջ հրա-
տարակուեցաւ NICOLAS TANDLER-ի “LES
SECRETS DE LENINE” վերտառութեամբ գիր-
քը, որ գերմանական գիրքին նման 1917-ի Յե-
ղափոխութեան մէջ հրեաներուն կատարած
դերը անհաւատալի մանրամասնութիւններով
կը հրապարակէ:

Եւ այս գիրքը կարդալով կրկին ու մեծ ցաւով
նկատեցինք՝ հրեական ծրագիրներուն գործադ-
րութեան համար կատարուած խաղերը և
սադրանքները:

Եւ առանց այս հրեական սադրանքներուն
դժուար, թէ յաջողէր 1917-թ.ի ռուսական յեղափոխութիւնը:

Կը յանձնարարենք կարդալ այս գիրքը:

Այդ յեղափոխութեան յաջողութեան մեծապէս նպաստեց PARVUS անունով
հրեայ մը, որ այս գծով եռանդուն աշխատանք տարաւ Պոլսոյ մէջ, 1905-15-
թ.ներուն:

**

Մենք կը հաւատանք, որ Աշխարհի վրայ կատարուած գրեթէ բոլոր ընկերային յեղաշրջումները «դրդում»ներու հետեւանք են, ինչպէս՝ 1789-թ.ի ֆրանսական Յեղափոխութիւնը, նաեւ՝ 1917-ի ռուսականը, ուր Սիոնիզմը կրցաւ լաւապէս օգտուիլ Չարական Ռուսիոյ ժողովուրդին ընկերային դժգոհութեանց յառաջացուցած ընդվզումներէն:

Այս վարկածը հաստատեցին վերջերս հրատարակուած գիրքերը՝

1.- JOSEPH LEHANN.-

LE JUIFS DANS LA REVOLUTION FRANCAISE.

2.- ELISABETH HERESCH.- DIE GEKAUFTE REVOLUTION.

(Ծախու առնուած Յեղափոխութիւնը)

3.- NICOLAS TANDLER.-

“LES SECRETS DE LENINE”

Այս երեք գիրքերուն մէջ ալ կը կարդանք Սիոնական հրեաներուն անվերջանալի սադրանքներուն մասին, թէ ինչպէս անոնք օգտուեցան միջազգային իրադարձութիւններէն որ իրենց ծրագիրները իրագործէն:

Կ'ըսուի, թէ պատմութիւնը կրկնութիւն է: Աւելի ճիշդ՝ Սիոնական ծրագիրները կը շարունակեն գործադրուիլ:

Բնական է մեզի՝ հայերուս համար, Հրեայ-Սիոնական սադրանքներուն ամէնէն կարեւորը՝ 1915-ի թուրքերուն գործադրած հայկական ցեղասպանութիւնն է, որուն մասին բո՛ւն իրականութիւնը, դեռ մինչեւ այսօր, Միջազգային մամուլին կողմէ բաւարար չափով քօղազերծուած չէ, ինչպէս որ վերջերս կատարուեցաւ ու բացայայտուեցաւ հրեայ-սիոնական սադրիչ գործունեութիւնը ֆրանսական և Ռուսական յեղափոխութիւններուն մէջ:

Այս օրերուն՝ 24 Ապրիլ 1915-ի հայկական ցեղասպանութեան 91-րդ տարեկիցը պիտի նշուի:

Եւ մենք, հայերս, կրկին պիտի ոգեկոչենք մեր նահատակները, պիտի լանք և պիտի ողբանք:

Բայց, հայ ժողովուրդը կրկին պիտի չգիտնայ բո՛ւն իրականութիւնները:

Պիտի նզովէ միայն Թալաթը, Էնվերը և Ճեմալը: Բայց առանց գիտնալու, թէ այս երեք հրեշներուն ետեւ ովքեր կային:

Հայ ժողովուրդը պէտք է այլեւս կոտրէ այս “TABOU”ն:

Ա՛լ կը բաւէ՛, որքան որ, մինչեւ այսօր, սուտերու և երազներու հաւատացինք և վազեցինք անոնց ետեւէն:

Ա՛լ կը բաւէ՛, ինչքան որ, Տօն Քիշօթի նման, օդին մէջ, սուրեր ճօճեցինք... անանուն և անծանօթ թշնամիներուն դէմ:

Բայց, ո՞վ էր թշնամին: Ո՞վ էր իրական յանցաւորը:

Մենք կը հաւատանք, որ հայերս վախցանք իրականութիւններէն: Չուզեցինք իրականութիւնները տեսնել: Նախընտրեցինք սուտերու հաւատալ... և երազել:

Եւ այդ պատճառաւ կրկին ու կրկին պիտի հառաչենք՝

«Սուտերու եւ երազներու Ջոհ, «էջ նահատակ» Եղած Ազգ Մը՝ «Հայերը»:

AVALON

TÜRKLERİN (SÖZ DE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ

**TÜRKİYE KAYNIYOR
“TÜRKİYE KÜRDİSTAN OLACAK”**

7 MART 2006 TARİHLİ “NAİRİ”DE “TÜRKİYE, KÜRDİSTAN OLACAK” DEMİSTİR.

21 MART 2006 NEVRUZ BAYRAMINDAN İTİBAREN TÜRKİYENİN GÜNEY DOĞU İLLERİNDE GELİSEN OLAYLAR, TÜRKİYENİN KÜRDİSTAN OLMAYA BASLAMASININ TAM-TAM SESLERİDİR.

BUGÜNKÜ YAZIMIZDA, SON GÜNLERDE “HÜRRIYET” GAZETESİNDE YAYINLANAN KÜRTLERLE ALAKALI YAZILardan EDİNDİGİMİZ İZLENİMLERİ VERMİYE ÇALISACAGIZ.

BİZİM ANLADIGIMIZ KADAR TÜRKİYE KAYNIYOR. VE BUGÜN TÜRK HÜKÜMETİ NE YAPACAGINI BILMEZ VAZİYETTE.

DIYARBAKIR VE CIVARINDA İSYAN HAVASI ESIYOR. BİR ÇOK ÖLÜ VAR.

FAKAT TÜRK HÜKÜMETİ, HABERLERİN YAYILIP, KÜRTLER GALEYANA GELMESİN DIYE GAZETELERE YASAK KOYUYOR....

“ESKİ TÜRK ZORBALIK DEVRİNDE” OLSAYDI, TÜRK HÜKÜMETİ, ERMENİLERE YAPTIĞI GIBI, KÜRTLERİ DE KILIÇDAN GEÇİRİR VE KÜRT MESELESİNİ DE BITİRİRDİ.

FAKAT BUGÜN DURUM DEĞİSİK. BİRİNCİSİ, KİM KÜRT, KİM TÜRK BELLİ DEĞİL. KÜRTLER DE TÜRKLER GIBI MÜSLÜMAN.

İKİNCİSİ, TÜRKLERİN ELİNDE BUGÜN 1915 GIBI BİRİNCİ DÜNYA SAVASI FIRSATI YOK. ONUN İÇİN TÜRKİYE BASBAKANI TAYYIP ERDOĞAN, BİR GÜN TATLI, BİR GÜN SERT BEYANATLAR VEREREK VAKIT KAZANMAYA ÇALISIYOR.

GEÇENLERDE TAYYIP ERDOĞAN-İN VERDİĞİ DEMEÇDE :

“ÜLKEMİZDE 30'A YAKIN ETNİK KİMLİK VAR” DIYEREK, (İNANILMIYACAK KADAR GERÇEKLERİ İFADE ETMİSTİ.

FAKAT BİR KAÇ GÜN SONRA AYNI BASBAKAN: “TEK BAYRAK, TEK DEVLET, TEK MİLLET” DIYEREK MUSTAFA KEMALIN SAFSATALARINI TEKRARLADI.....

FAKAT TAYYIP ERDOĞANIN 6 NISAN 2006-DA KÜRTLERE GÖNDERDİĞİ MESAJ, ÇOK BÜYÜK BİR ALDATMACA.

BAKIN, TÜRK BASBAKANI KÜRTLERE NE DEMİS.

“SİLAHI BIRAKIR GELİRSİN, MASADA KONUSURSUN”.

ACABA KÜRTLER MASAYA GELİRSE TAYYIP ERDOĞAN NE KONUSACAK.

KÜRTLERE, KÜRTÇE KONUSMAK, KÜRTÇE YAYIN YAPMAK, KÜRTÇE EĞİTİM YAPMAK HAKKINI MI VEREÇEK ?

KÜRTLERE MİLLET OLARAK YASAMA HAKKINI ME TANIYACAK ?

YOKSA 1908-DE TALÂT PASANIN ERMENİLERE YAPTIĞI GIBI KÜRTLERİ UYUTACAK MI ?

SON GÜNLERDE TÜRKİYEDE VUKU BULAN OLAYLAR, KÜRTLERİN KOLAY-KOLAY ERMENİLER GIBI ALDANMAYA NİYETLERİ OLMADIGINI GÖSTERİYOR....

BİR KAC GÜN EVVEL KÜRTLER, MOLOTOF KOKTEYLERİ İLE İSTANBULDA DEHŞET

ՏԱՇԻԼԱՐ.

ԱՅՆԻ ԳՆՆԼԵՐԸԸ ԿՆՐՏԼԵՐԻՆ ԸԻՅԱՐԲԱԿԻՐ ՎԵ ՇԻՎԱՐԻՆԸ ՅԱՓԻԿԼԱՐԻ ԿԱՆԼԻ ԳՕՏԵՐԻԼԵՐ, ԸԻՅԱՐԲԱԿԻՐԻՆ ԲԻՐ ԿԱՇ ՏԵՆԵ ՏՕՆՐԱ ԸՕԳՆ ԱՆԱՏՕԼՅԱ ԿՆՐԸԻՏԱՆԻՆԻՆ ԲԱՏՏԵՐԻ ՕԼԱՇԱԳԻՆԻՆ ԽԱԲԵՐՇԻՏԻ....

Ատատրկ'ն իԸաՄ ԵՏԻԼԵՐ

...ԲԱԿԱՏ 5 ՆԻՏԱՆ 2006 ՏԱՐԻԽԼԻ "ԽՐՐԻՅԵՏ" ԳԱՅԵՏԵՏԻՆԸ ՅԱՅԻՆԼԱՆԱՆ ԲԻՐ ԽԱԲԵՐ, ՇՕԿ ԸԵՐԻՆ ԱՆԼԱՄԼԱՐ ՏԱՏԻՅՕՐ.

5 ՆԻՏԱՆ 2006 ՏԱՐԻԽԼԻ "ԽՐՐԻՅԵՏ" ԳԱՅԵՏԵՏԻՆԻՆ 10. ՏԱԽԻԲԵՏԻՆԸ ՅԱՅԻՆԼԱՆԱՆ ԽԱԲԵՐԻ ԱՅՆԵՆ ՎԵՐՄԻՅԵ ՇԱԼԻՏԱՇԱԳԻԶ.

"ԱՏԱՏՐԿ'Ն ՈՒԸԱՄ ԵՏԻԼԵՐ"

"ՕՆՇԵԿԻ ԳՆՆ ՄԱՐԸԻՆ-ԻՆ ՆՍԱՅԲԻՆ ԻԼՇԵՏԻՆԸ Ք.Կ.Կ. ՅԱՆԸՏԼԱՐԻՆՇԱ, ԱՏԱՏՐԿ ԲՆՏՆՆՆՆ ԲՕՅՆՆԱ ԻՓ ԳԵՇԻՐԻԼԻՓ ԻԸԱՄ ԵԸԻԼԻՐ ԳԻԲԻ, ՅԵՆԻՏԵԽԻՐ ՄԱԽԱԼԼԵՏԻՆԸԿԻ ՇԱԳԸՏ ԸԵՐԵՏԻՆԻՆ ԳԵՇԻԳԻ ԱԼՄԱՆ ԿՕՓՐՆՏՆԸՆԸՆ ԱՏԱԳԻ ՏԱՐԿԻՏԻԸԸԸ".

ԸՆՏՆՆՆՆ ԲԻՐ ԿԵՐԵ :

ՏՐԿ ԸՎԼԵՏԻՆԻՆ ԿՐՐՐՆՆՆ, ՏՐԿԻՅԵՆԻՆ ԵԲԵԸ ՏԵԲԻ ՕԼԱՆ ԱՏԱՏՐԿՆ, ԿՆՐՏԼԵՐԵ ԿԱՐՏԻ ԻՏԸԸԳԻ ԿԱՏԼԻՅԱՄ ՏՐՇԼԱՐԸՆ ԸՕԼԱՅԻ ԲՆԳՆՆԿՆ ՏՐԿԻՅԵ ՏՕՓՐԱԿԼԱՐԻՆԸ ԿՆՐՏԼԵՐ ՏԵՄԲՕԼԻԿ ՕԼԱՐԱԿ ԻԸԱՄ ԵԸԻՅՕՐ ՎԵ ԿՕՓՐՆԸՆ ԱՏԱԳԻ ԱՏԻՅՕՐ.

ՏԻԶ ՏՐԿԼԵՐ, 1915-ԸԸ ԵՐՄԵՆԻ ՄԻԼԼԵՏԻՆԻ ՏՕՅԿԻՐԻՄԻՆԱ ՍԳՐԱՏԱՆ ՏԱԼԱՏ ՔԱՏԱՆԻՆ ԲԵՐԼԻՆԸ ԵՐՄԵՆԻԼԵՐ ՏԱՐԱԲԻՆԸՆ ԻԸԱՄ ԵԸԻԼՄԵՏԻՆԻ ՓՐՕՏԵՏՕ ԵՏՄԵԿ ԻՇԻՆ ՄԱՐՏ 2006- ԲԵՐԼԻՆԸ ԳՕՏԵՐԻԼԵՐ ՏԵՐՏԻՓ ԵՏԻՆԻԶ.

ԱՇԱԲԱ ՆԻՏԱՆ 2006-ԸԱ ՆՍԱՅԲԻՆԸ ԱՏԱՏՐԿՆՆ ԲՆՏՆՆՆՆ ԿՆՐՏ ՄԻԼԼԵՏԻՆԵ ԿԱՐՏԻ ԻՏԸԸԸԳԻ ԿԱՏԼԱՅԱՆ ՏՐՇԼԱՐԸՆ ԸՕԼԱՅԻ ԱՏԱՏՐԿՆՆ ՏԵՄԲՕԼԻԿ ՕԼԱՐԱԿ ԻԸԱՄ ԵԸՆ ԿՆՐՏԼԵՐԵ ԿԱՐՏԻ ՆԵ ՅԱՓԱԲԻԼԵՇԵԿՏԻՆԻԶ ?

Յ. Չ.

ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ (ԻԲՐ ԹԷ) ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թ Ո Ւ Ր Ք Ի Ո Յ Մ Է Ջ

« Բ Ր Տ Ա Կ Ա Ն Հ Ր Ա Բ Ո Ւ Խ Ը » Ժ Ա Յ Թ Ք Ե Լ Ս Կ Ս Ա Ի

Թ Ո Ւ Ր Ք Ի Ա Ն

Ք Ի Ի Ր Տ Ի Ս Տ Ա Ն Ի Պ Ի Տ Ի Վ Ե Ր Ա Ծ Ո Ւ Ի

7 Մարտ 2006 թուակիր «Նայիրի»-ի մէջ, «Թուրքիան՝ քիւրտիստանի պիտի վերածուի» ըսած էինք:

21 Մարտ 2006-ի՝ Ներուզի տօնէն ի վեր Թուրքիոյ հարաւ-արեւելեան նահանգներուն մէջ կատարուած եղելութիւնները, Թուրքիոյ քիւրտիստանի վերածուիլ սկսելուն ազդանշանները կազմող TAM-TAM-ի ձայներն են:

Մեր այսօրուան գրութեամբ, վերջին օրերուն “Hürriyet” թերթին մէջ հրատարակուած և քիւրտերու հետ առնչութիւն ունեցող գրութիւններուն մասին, մեր տպաւորութիւնները պիտի քանալք տալ:

Մեր հասկցածը այն է, որ Թուրքիան «եռալ» սկսած է:

Եւ թրքական կառավարութիւնը չի գիտեր ի՞նչ ընել: Անորոշութեան մատնուած է:

Տիարպէքիրն ու ասոր շրջակայքը ապստամբական վիճակի մէջ են: Բազմաթիւ մահեր կան:

Բայց թրքական կառավարութիւնը, քրտական լայն խաւերուն մէջ հակազդեցութիւններ որպէսզի չստեղծուին, այս լուրերու հրատարակման արգելք դրած է:

Եթէ «Թրքական հին բռնակալութեան» շրջանը ըլլար, թրքական կառավարութիւնը, հայոց դէմ ըրածին պէս, քիւրտերուն ամբողջութեամբ կը ջարդէր: Եւ քրտական հարցը կը դադրէր գոյութիւն ունենալէ:

Բայց այսօր՝ վիճակները փոխուած են:

Առաջին պատճառը՝ ո՞վ է քիւրտն և ո՞վ է Թուրքը- յայտնի չէ: Քիւրտերը, Թուրքերուն նման, իսլամ են:

Երկրորդ՝ այսօր, Թուրքերուն ձեռքը, 1915-ի նման, Առաջին համաշխարհային Պատերազմին յատուկ պայմանները չկան:

Այդ պատճառաւ Թուրքիոյ վարչապետ Թալիպ Էրտողանը, ժամանակ շահելու համար, օր մը մեղմ և օր մըն ալ կարծր յայտարարութիւններ կը կատարէ:

Անցեալները Թ. Էրտողան կը յայտարարէր, թէ՛ «Մեր երկրին մէջ 30-ի մօտ ազգային ինքնութիւններ կան»: Այս ձեւով՝ Թուրք վարչապետը (անհաւատալիօրէն) իրականութիւնները ըսած էր:

Բայց, բանի մը օր յետոյ, նոյն էրտողանը «Մէկ դրօշակ, մէկ պետութիւն և մէկ ազգ» ըսելով Մուսթաֆա Քեմալին ծաբոտութենքը կրկնեց:

Սակայն էրտողանին 6 Ապրիլ 2006-ին քիւրտերուն ուղարկած պատգամը՝ շատ մեծ խարէութիւն է:

Նայեցէք, թէ թուրք վարչապետը ի՞նչ ըսած է քիւրտերուն.—

«Ձէնքը կը ծգես, կուգաս և սեղանի շուրջ կը խօսիս»:

Եթէ քիւրտերը սեղան բան, էրտողանը արդեօք ի՞նչ պիտի ըսէ անոնց:

Քիւրտերուն՝ քրտերէն խօսելու, քրտերէն հրատարակութիւն կատարելու և քրտերէն դաստիարակութիւն ջամբելու իրաւունք պիտի տա՞ր:

Քիւրտերուն՝ իբր ուրոյն ազգ պարելու իրաւունքը պիտի ծանչնա՞ր: Թէ՞, 1908-թ.ին Թալաթ Փաշային հայերուն ըրածին նման՝ քիւրտերը պիտի քնացնէ:

Վերջին օրերուն Թուրքիոյ մէջ կատարուած դէպքերը կ'ապացուցանեն, որ քիւրտերը, դիրահաւատ հայերուն պէս, դիրութեամբ խաբուելու նպատակ չունին:

Քանի մը օրեր առաջ քիւրտերը, իրենց «Գոգթէյլ Մուլթոֆներով, Պուլսոյ մէջ սարսափի մատնեցին ժողովուրդը:

Նոյն այդ օրերուն՝ քիւրտերու կողմէ Տիարպէքիւրի մէջ կատարուած արիւնոտ ցոյցերը նախանշաններ են, որ այդ շրջանը Անաթոլիոյ մէջի քիւրտիստանին մայրաքաղաքը կրնայ դառնալ:

Բայց, 5 Ապրիլ 2006 թուակիր «Հիւրրիյէթ»ի մէջ հրատարակուած սա լուրը, շատ խոր նշանակութիւն ունի:

Այս թերթին 5 Ապրիլ 2006 թուակիրին 10-րդ էջին վրայ հրատարակուած լուրը նոյնութեամբ կը ներկայացնենք.—

«Atatürk-ը մահապատիժի ենթարկեցին»:

Առջի օր, Մարտին-ի NUSAYBIN գաւառակին մէջ, PKK-ի կողմնակիցները Atatürk-ի կիսանդրիին վիզէն պարան անցընելով, զայն մահապատիժի ենթարկելու նման, Ենի Շէհիւրի թաղին մէջէն անցնող “Cagdas” գետակի վրայի “Alman” կամուրջէն վար կախած են»:

Կրնա՞ք պատկերացնել- թուրք պետութեան հիմնադիրը, Թուրքիոյ «Յաւիտենական Ղեկավար» Աթաթիւրքը, քիւրտերուն դէմ իր կատարած ջարդերուն համար, իբր խորհրդանշական պատիժ, զինք այսօրուան Թուրքիոյ հողերուն վրայ մահապատիժի կ'ենթարկեն, կամուրջէն վար «կախե»լով:

Դուք՝ Թուրքերդ, 1915-ին Հայ Ազգը ցեղասպանութեան ենթարկող Թալաթ Փաշան Պերլինի մէջ, հայերուն կողմէ մահապատիժի ենթարկուելուն դէմ բողոքելու համար, Մարտ 2006-ին Պերլինի մէջ ցոյցեր կազմակերպեցիք:

Արդեօք դուք, Մարտ 2006-ին Nusaybin-ի մէջ, քիւրտ ազգին դէմ կատարուած ջարդերուն իբր փոխարձակութիւն, Աթաթիւրքը խորհրդանշաբար մահապատիժի ենթարկող քիւրտերուն դէմ ի՞նչ պիտի կարենաք ընել:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԾԱՌՈՒԿԵԱՆԻ «ՍԷՐԸ ԵՂԵՌՆԻ ՄԷՋ»Ը ԲԵՄԻ ՎՐԱՅ, ՄՕՏ ՕՐԷՆ

Հաճոյցով տեղեկացանք, որ հայ Կաթողիկէ Մեսրոպեան Վարժարանի Նախկին Սաներու միութեան «Պետրոս Աղամեան» Թատերախումբը կը պատրաստուրի, մօտիկ ապագային, բեմադրել Անդրանիկ Ծառուկեանի «Սէրը Եղեռնի Մէջ» վէպը, որ վերածուած է թատերգութեան:

Այդ վէպին մէջ որ գրուած և լոյս տեսած է շուրջ քսանամեակ մ'առաջ, հեղինակը պատկերացուցած է ազգային-հերոս-բանաստեղծ-գրող ու իրատես գործիչ Ռուբէն Սեւակի ողբերգա-դիւցազնական կեանքը և նահատակութիւնը Դանիէլ Վարուժանի և ուրիշներու հետ:

Թատրերկը կը բաղկանայ երկու արարէ: Կը տեսէ շուրջ երկու ժամ: Կը բեմադրուի Սուրէն Խտըշեանի կողմէ որ վկայուած է Հայաստանի (Երեւան) Պետական Գեղարուեստա-Թատերական Ինստիտուտէն: Ծանօթ է իր «Յիմարներու Ընթրիքը» թատրերկի ներկայացումով:

Թատերախումբը կը գործէ Վազգէն Նիրբէնթլեանի պատասխանատուութեամբ:

Ներկայացումները պիտի սկսին Ապրիլ 21-ին և տեսն մինչեւ նոյն ամսուան 30-ը, «Յ. Տ. Մելգոնեան» հանդիսասրահին մէջ: «Կալա»՞՝ 30 Ապրիլին:

Ա. Ծառուկեանի «Սէրը Եղեռնի Մէջ»ի բեմականացումը, որուն ներգրաւուած են աւելի քան քսան փորձառու դերակատարներ և որոնք ոգեւորութեամբ կ'ընթացնեն նախապատրաստական աշխատանքները, կը զուգադիպի Մեծ Եղեռնի 91-ամեակին և սահմանուած է ըլլալու Հայկ. Ցեղասպանութեան ինքնորոյն ոգեկոչում և Հայկ. Պահանջատիրական ոգորումին նոր խթան:

Վստահաբար, այս ինքնորոյն թատրերկի ներկայացումը պիտի մեծ հետաքրքրութիւն ստեղծէ հայ թատերասէլիին և ընդհանրապէս՝ պահանջատէր իւրաքանչիւր հայու մօտ:

ԱՐՇԱԻ՝ ԴԷՊԻ 24 ԱՊՐԻԼ 1915-Ի
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԲՈՒՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՆԵՐԸ

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ԿՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ]

Harvard le confirme : C'est bien Israël qui dirige l'Amérique

"HARVARD" ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ ԿԸ ՀԱՍՏԱՏԷ.-
«ԻՍՐԱՅԷԼՆ Է, ՈՐ ԿԸ ԿԱՌԱՎԱՐԷ ԱՄԵՐԻԿԱՆ»

Ամերիկայի ամենեւնի ծանօթ համալսարանը եղող "HARVARD"ի կողմէ վերջերս հրատարակուեցան 83 էջանոց հետազոտական աշխատանքները՝ "TEXTES DE TRAVAUX DE RECHERCHE", ընդհանուր խորագրի տակ:

Այս ուսումնասիրութեան մէջ, անվերջանալի եղելութիւններու և ապացոյցներու վրայ յենելով կը փաստուի, թէ՛ Ամերիկան կառավարողը Իսրայելեան "LOBBY"ն է:

Երբ կը կարդանք 7 Ապրիլ 2006 թուակիր ֆրանսական "RIVAROL" շաբաթաթերթին մէջ "HARVERD"ի կողմէ հրատարակուած հրեական LOBBY-ին կատարած սադրանքներուն մանրամասնութիւնները՝ «խելքդ կը կենայ»:

Նոյնիսկ, անհաւատալի կրնան թուիլ ձեզի հոն գրուածները:

Որովհետեւ «Միջազգային մամուլ» կոչուած ծանօթ լրատուութեան ցանցերը, հրեական այս սադրանքներուն մասին բնաւ չեն խօսիր:

Պիտի խնդրէինք "INTERNET" ունեցող հայրենակիցներէն, որ հետեւին և իրազեկ դառնան "HARVARD" համալսարանին հրատարակած հրեական այս սադրանքներուն:

Թերեւս, այս տեղեկութիւնները կարդալով, հասկնան իրականութիւնները:

Դժբախտաբար, մեր մեծապատիւ մտաւորականները [քիչ բացառութիւններով], այս տեսակ «անկարելոր խնդիրներու» մասին չեն գրեր և չեն խօսիր:

Որովհետեւ իրենք կապուած են [մեծ մասամբ] "FRANC-MAÇON", "ROTARY-CLUB", "LION'S-CLUB", "DROIT DE L'HOMME"ի նման զանազան և զարմանազան կազմակերպութիւններուն և հայկական կարգ մը ծանօթ միութիւններու ալ որոնք, իբր թէ, մարդասիրական աշխատանքներ կը կատարեն: Մինչդէռ, իրականութեան մէջ, կոչուած են քողարկելու սադրիչ գործունէութիւնները:

Վերը նշուած կազմակերպութիւնները, տեսանելի և աներեւոյթ ճամբաներով, հրեական "LOBBY"ին իշխանութեան ենթարկուած են:

Աշխարհի վրայ տարածուած հրեական այս «Լոպի»ները, [իրականութեան մէջ՝ Սիոնիզմ կոչուած աշխարհակալ կայսրութիւնը], իրենց ձեռքին ունեցած լրատուական միջոցներով և, մանաւանդ՝ «Աստուած Դրամ»ին զօրութեամբ յաջողեցան, մինչեւ այսօր, իրենց ծրագիրները գործադրել և իրենց սուտ «իրականութիւն»ները մեզի «կլկեցնել»:

Բայց, մինչեւ ե՞րբ, Սիոնական հրեաները յաջողութեամբ պիտի շարունակեն իրենց խաբէութիւնները:

Մարդ արարածը կենդանիներու, շուններու նման կրնա՞յ մնալ հլու-հնազանդ, «պատառ մը հացի» համար:

Ո՞ր մնացին մարդկային մտքի ու հոգեկան կարողութիւնները:

Ո՞ր մնացին մարդկային «Աստուածամերձ» հոգեկան բարձրութիւնները:

Բայց, վերջերս կատարուած հրատարակութիւններ կու գան ապացուցանելու մեզի, որ մարդկային մտայնութեան մէջ, հրեական սադրանքներուն դէմ ընդվզումի նշաններ սկսած են յայտնուիլ:

Անցեալ ամիսներու ընթացքին կատարուած "SONDAGE"ներու համաձայն, արեւմտեան երկիրներուն մէջ, հակա-հրեական տրամադրութիւններ ունեցողներուն թիւը բարձրացած է:

Արդէն հրեական սադրանքներուն մասին լոյս տեսած հրատարակութիւններն ալ ասոնց ապացոյցներն են:

Վերջերս հրատարակուած և 1917-թ.ի Ռուսական Յեղափոխութեան մէջ հրեաներուն ունեցած դերը ապացուցանող գիրքերը, 1915-թ.ի հայկական ցեղասպանութեան մէջ հրեայ - թրքական մեղսակցութեան մասին գիրքը և դեռ՝ 1915-ին և աւելի ուշ Սիոնիզմի շուրջ շատ մը փաստագրական գիրքերու երեւումը, այս ահարկու «իրականութիւն»ը հաստատող յաւելեալ վկայութիւններ են:

Բայց մանաւանդ՝ Հարվըրտ Համալսարանին հրատարակած «Հրեական իրականութիւններ»ու մասին տեղեկատուութիւնը, Սիոնիզմին տրուած բացառիկ մեղադրագիր ու հարուած է:

Բայց Սիոնական հրեաները, Արեւմտեան երկիրներու մէջ կը շարունակեն պատժել, "ANTISEMÉTISME" ի օրէնքներով, իրենց դէմ եղողները:

Վերջերս՝ 2006-թ.ի Փետրուարին, Վիէննայի մէջ, անգլիացի գիտնականի մը դէմ կատարուած դատավարութիւնը, հրեական վրիժառական կարողութիւններուն մէկ ահռելի ապացոյցն է:

- DAVID IRVING ամուռով անգլիացի գիտնական մը, 17 տարիներ առաջ՝ 1989-ին յայտարարութիւն մը կը կատարէ Վիէննայի մէջ և, հրեական "HOLOCAUSTE"ի պատմութեան մաս կազմող "CHAMBRE A GAZ"երու գոյութեան դէմ կը խօսի...:

Ասոր վրայէն 17 տարիներ կ'անցնին և անգլիացի գիտնական DAVID IRVING, թերեւս ինքն ալ կը մոռնայ իր ըսածները, և Վիէննա այցի կ'երթայ: Բայց հոն կը ձերբակալուի հրեաներուն մատնութեամբ և, տեղւոյն օրէնքներուն համաձայն, դատարան կը յանձնուի: Եւ երեք տարուան բանտարկութեան կը դատապարտուի... 17 տարիներ առաջ "CHAMBRE A GAZ" չկայ ըսած ըլլալուն համար:

24 Փետրուար 2006-ին ուրիշ անգլիացի մը, այս անգամ՝ Լոնտոնի Զաղաքապետը՝ KEN LEVINGSTON-ը, իբր թէ հրեայ լրագրող մը անարգած ըլլալուն համար՝ լոնտոնեան դատարանի մը կողմէ՝ մէկ ամիս գործազրկութեան կը դատապարտուի:

Ի՞նչ է Լոնտոնի քաղաքապետին գործած յանցանքը: Ան, հրեայ լրագրողի մը պարզապէս ըսած է, թէ՛ «Դուք՝ գերմանական CAMP DE CONCENTRATION-ի պահակի մը կը նմանիք»:

Վերջերս թուրքերը՝ հրեական օրինակին հետեւելով, նոյն ատեն թէ՛ պաղ և թէ՛ տաք հովեր սկսած են փչել:

Այսինքն՝ թուրքերը մէկ կողմէն ամենազգուելի ձեւերով հայկական ցեղասպանութիւնը կը շարունակեն ուրանալ և պետական շատ մեծ կարելիութիւններով սուտերու վրայ հիմնուած հրատարակութիւններ կը կատարեն: Եւ ամէն կողմ հակահայ ցոյցեր կը կազմակերպեն պնդելով, որ «Հայկական Ցեղասպանութիւն»ը սուտ է:

Բայց, նոյն ատեն, (իբր թէ) քաջ եւ արդար թուրք մտաւորականներու կողմէ գիրքեր կը հրատարակուին և ելոյթներ կը կատարուին: Եւ այս «բարի» թուրքերը կ'ըսեն, թէ՛ «Դժբախտաբար 1915-ին, թուրքերու կողմէ կարգ մը ջարդեր կատարուած են հայերուն դէմ: Կը ցաւինք այս սպանութիւններուն համար: Բայց, պատերազմի մէջ էինք, եւ թուրքերն ալ շատ զոհեր տուին»:

Ոչ-պետական թուրք անձնաւորութիւններու կամ պարզ քաղաքացիներու կողմէ կատարուած (աւելի ճիշդ՝ նման արտայայտութիւններու կատարումը (իրենց հրահանգուած և կամ թոյլատրուած) այս բարեսիրտ խօսքերը, մեր կարգ մը միամիտ հայերուն կողմէ խանդավառութեամբ կը դիմաւորուին և հայերը կ'իյնան թուրքերուն ծուղակը: Մենք ալ կը հաւատանք, որ թուրքերուն այս «բարեացակամ» արտայայտութիւնները՝ շատ աւելի վտանգաւոր են հայերուն համար, քան թրջական բացայայտ ուրացումները:

Որովհետեւ, թուրքերուն այս «անուշ» խօսքերը, կը ծառայեն միայն հայերը քնացնելու:

Շատերուն ծանօթ է որ վերջերս, Թուրքիոյ մէջ, Եւրոպական միութեան անդամակցելու հեռանկարով, (ի՞նչ թէ) ազատ հրատարակութիւններ և յայտարարութիւններ կը թոյլատրուին:

Ասոնց մաս կը կազմեն քիչ վերը նշուած և հայկական ցեղասպանութեան վերաբերող գրութիւնները և արտայայտութիւնները:

Կան նաեւ, ուրիշ հրատարակութիւններ, որոնք հետեւանք են Եւրոպական միութեան անդամակցութեան համար դրուած նախապայմաններուն: Եւ թուրքը կը ձեւացնէ, որ ընդունած է այդ պայմանները:

Բայց, այս թրջական հրատարակութիւններուն մէջ, շատ հետաքրքրական և զարմանալի պարագայ մը կայ մեզի համար:

Վերջին տարիներուն Թուրքիոյ մէջ հրատարակուեցան գիրքեր, որոնք, շատ բացայայտօրէն, Թուրքիոյ մէջ Սիոնական իշխանութեան ազդեցութեան մասին կը խօսին:

Այստեղ կը հրատարակենք 2004-ին Պոլիս լոյս տեսած YALÇIN KÜÇÜK-ի «SEBEKE», «Ճանց» վերտառութեամբ գիրքին առաջին էջին նկարը:

Արդէն գիրքին անունը՝ «SEBEKE» (Ճանց)ը և ճիշդ անոր ներքեւ եղող հրեական եռանկիւն աստղը շատ բան կը բացատրեն հատորին բովանդակութեան մասին:

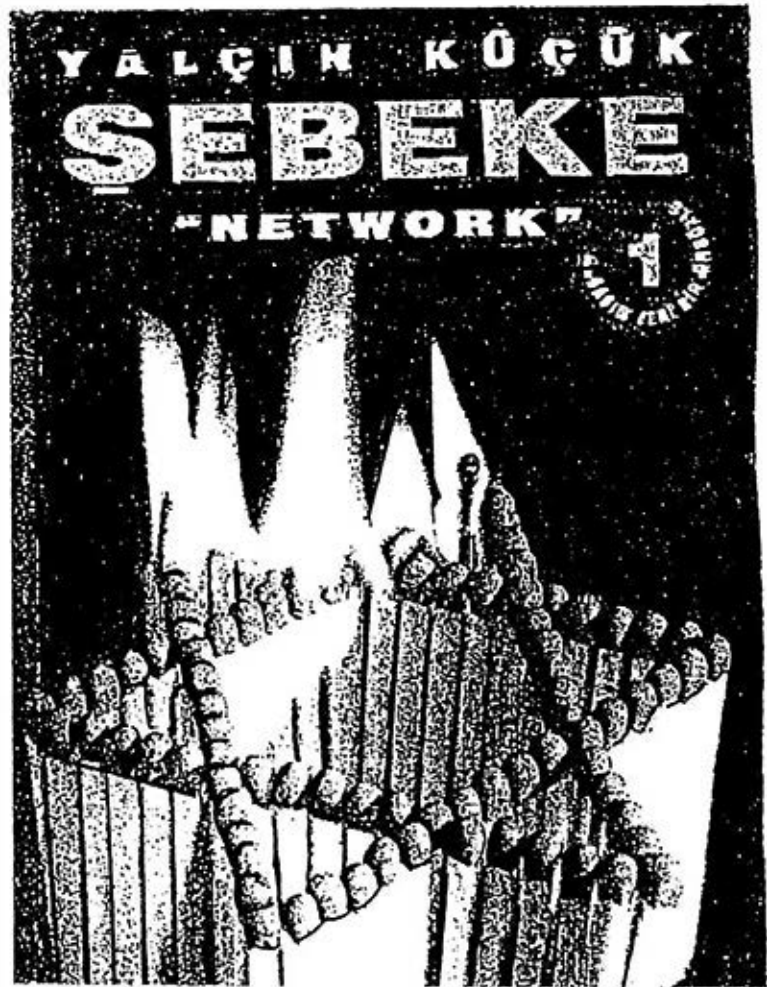
Մենք, մեծ հետաքրքրութեամբ կարդացինք այս գիրքը և շատ զարմացանք, հոն տեղ գտած տեղեկութիւններուն վրայ:

Գիրքը, իրական վերլուծումըն է, Թուրքիա կոչուած այսօրուան պետութեան պատմութեան: Եւ նաեւ՝ այսօրուան Թուրքիոյ իրավիճակին:

Եւ աչքերնուս չհաւատացինք երբ այս գիրքին մէջ կարդացինք, թէ՛ ինչպէս «ԵՐԷՎ, ԱՅՍՕՐ ԱԼ, ԹՈՒՐԶԻՈՅ ՄԷՋ ԻՇՅԱՆԱԻՈՐՆԵՐԸ ՀՐԵԱՆԵՐՆ ԵՆ»:

Այս գիրքին մէջ, նա՛եւ նշուած էր՝ «Հայկական Հարցը» և «Ճեղասպանութիւնը»:

Ու նաեւ տեղեկութիւններ տրուած էին «ԱՄԱԼԱ»-ն կործանելու (→ էջ 3)

ԱՐՇԱԻ՝ ԴԵՊԻ 24 ԱՊՐԻԼ 1915-Ի... (Շար. էջ 2-էն)

համար, Թուրկուք Օզալին Ամերիկայի մէջ, հրեական «Լոպի»ին միջամը-
տութեամբ կատարած սակարկութիւններուն մասին:

Մենք կը կարծենք, որ այս տեղեկութիւնները շատ կարեւոր են հայկական
պատմութեան համար:

Այս մասին պիտի ջանանք արտայայտուիլ «Նայիրի»ի յառաջիկայ թի-
ւերուն մէջ:

**

Այս տողերը գրուած են 24 Ապրիլ 1915-ի հայկական ցեղասպանութեան
91-րդ տարելիցին գրեթէ նախօրէին:

Վաղը, Հայ Ազգը, Հայաստանի և Սփիւռքի մէջ, պիտի յիշատակէ այդ
զարհուրելի օրը:

Բայց, հայերս ի՞նչ գիտենք, 24 Ապրիլ 1915-ի մասին:

Ի՞նչ գիտենք 24 Ապրիլ 1915-ի հայ մտաւորականներուն աքսորավայրը
եղող՝ Չանդըրը-ի և Այաշի մասին:

Հրեաները իրենց HOLOCAUSTE-ի վայրերը եղող AUSWITZ-ը, DACHAU-
ն, BUCHENWALD-ը, և նման CAMP DE CONCENTRATION-ները՝ սրբատե-
ղիներու վերածած են:

Բայց մենք, Չանդըրը-ի և Այաշի մէջ, մեր Սուրբ նահատակներուն ար-
գելափակուած վայրերուն նկարներն անգամ չունինք:

Պիտի ըսուի թերեւս, որ թուրքերը գերմանացիներուն չեն նմանիր:

Բայց ո՞վ արգելք կրնար ըլլալ, մանաւանդ սա վերջին տարիներուն, մեր
կրօնաւորներուն Չանդըրը և Այաշ երթալուն աղօթելու համար՝ մեր Սուրբ
նահատակներուն անյայտ գերեզմանոցը եղող այս հողերուն վրայ:

Ո՞վ արգելք կրնար ըլլալ Թուրքիա այցելող Սփիւռքի հայերուն՝ գոնէ
երթալ-տեսնելուն, 24 Ապրիլ 1915-ի հայկական ցեղասպանութեան խոր-
հըրդանիշը եղող Չանդըրըն և Այաշը:

Ինքզինք շատ քաջ նկատող հայ Ազգին համար, շատ նուաստացուցիչ կը

Ոկատենք այս պարտազանցութիւնը:

[Այստեղ կը հրատարակենք Չանդըրը-ի դժոխքէն ընդհանուր տեսարան մը]:

Չանդըրը-էն համայնապատկեր մը

Բայց այստեղ, կրկին պիտի ըսենք՝ յանցաւորը ժողովուրդը չէ:

Բուն յանցաւորները՝ հայ Առաջնորդներն են, որոնք, հայ Ազգին մէջ հայկական ոգին չկրցան ներմուծել: Մեր հայ առաջնորդները [մեծմասնութիւնը] «Աթոռի Հիւանդներ» են, որոնք միայն իրենց փառքին, փառաբանութեան և մանաւանդ՝ իրենց գրպանին մասին կը մտածեն:

TÜRKLERİN (SÖZ DE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ

**24 NISAN 1915 - DE
TÜRKLERİN GERÇEKLESTİRDİKLERİ
ERMENİ SOYKIRIMININ
91. YILDÖNÜMÜ DOLAYISI İLE
LÂNETNAME N. 1
ÇALINAN VATAN**

SİZ TÜRKLER, BİR ZAMANLAR ERMENİLER İÇİN "DIKKAF, MANKAF ERMENİLER" TABIRINI KULLANIRDINIZ.

HAKİKATEN, ERMENİLER ÇOK KAFASIZ İNSANLAR.

ERMENİ SOYKIRIMI İÇİN, 91 SENEDEN BERİ AYNI SLOGANI TEKRAR EDER DURULAR.

"24 NISAN 1915 SOYKIRIMINDA, TÜRKLER BİR BUÇUK MİLYON ERMENİ ÖLDÜRDÜLER" BU RAKAMI, HANGİ İSTATİSTİKLERE DAYANARAK HESAP ETMİS ERMENİLER ACABA ?

BUNDAN 2050 SENE EVVEL ERMENİSTAN KIRALI BÜYÜK DIKRAN ZAMANINDA ERMENİSTANIN NUFUSU ÜÇ MİLYON İDİ.

O TARİHLERDE ÜÇ MİLYONDAN FAZLA NÜFUSU OLAN DEVLETLERİN SAYISI PARMAKLA SAYILACAK KADAR AZDI.

2000 SENE SONRA, 1915 TARİHİNDE DOĞU ANATOLYADA ERMENİSTAN DENİLEN TOPRAKLARDA YASİYAN ERMENİLERİN NUFUSU, EĞER 11. YÜZYILDAN İTİBAREN TÜRKLERİN ZULMINE VE KATLIAMINA MARUZ KALMASALARDI, EN AZINDAN 30 MİLYONA VARACAKTI. VE BİLHASSA DEVAMLİ TÜRK VAHSETİ, BİR KISIM ERMENİLERİ, VATANLARINI TERK ETMEYE MECBUR ETTİ.

BU GÖÇ EDEN ERMENİLER, DAHA ZİYADE SEHİRLERDEKİ ERMENİLER İDİ. KÖYDEKİ ERMENİLERİN ÇOGU TÜRKLERİN KATLIAMLARINA RAGMEN DİRENDİLER VE TOPRAKLARINA BAĞLI KALDILAR.

ONUN İÇİN DİYORUZ KI, 1915- SOYKIRIMINDA, TÜRKLERİN YALNIZ BİR BUÇUK MİLYON ERMENİ ÖLDÜRDÜKLERİNİN SÖYLENMESİ, ÇOK DÜŞÜK BİR RAKAMDIR.

TÜRKLER, 1915 SOYKIRIMINDA, TARİHİN BİLİNDİĞİ DEVİRLERDEN BERİ KENDİ VATANLARI OLAN DOĞU ANATOLYADAKİ ERMENİSTAN TOPRAKLARINDA YASİYAN ERMENİLERDEN EN AZINDAN ÜÇ MİLYONU ÖLDÜRDÜLER.

*

* *

FAKAT BİZİM DÜŞÜNCEMİZE GÖRE ERMENİLERİN, ÖLDÜRÜLÜLENLERİN SAYISINI AZ GOSTEMEKTEN DAHA MUHİM BİR HATALARI VAR.

ÇÜNKÜ TÜRKLER 1915 SOYKIRIMINDA YALNIZ ÜÇ MİLYON ERMENİYİ ÖLDÜRMEKLE KALMADILAR.

TÜRKLER DOĞU ANATOLYADAKİ 4000 SENELİK ERMENİSTAN TOPRAKLARINDA YASİYAN BÜTÜN ERMENİLERİ ÖLDÜRDÜLER, (BU GÜNKÜ TABIRLE O TOPRAKLARDA ETNİK TEMİZLEME YAPTILAR). FAKAT EN MUHİMİ TÜRKLER ERMENİLERDEN TEMİZLENEN TOPRAKLAR ÜZERİNDE YENİ BİR TÜRKİYE YARATTILAR.

YANI AÇIKCASI "TÜRKLER ERMENİLERİN VATANINI ÇALDILAR "...

... VE DIKKAF, MANKAF ERMENİLER 91 SENEDEN BERİ "TÜRKLER BİR BUÇUK MİLYON ERMENİ ÖLDÜRDÜLER" DİYEREK DÖVÜNÜRLER.

FAKAT ÇALINAN VATANLARINDAN HIÇ BAHSETMEZLER....

İNSANLAR ÖLÜR. FAKAT YERİNE YENİ NESİLLER GELİR.

FAKAT VATAN KAYBEDİLİRSE O ZAMAN MİLLET DE ÖLÜR.

ÇÜNKÜ TOPRAKSIZ MİLLET YASİYAMAZ.

"DİASPORA"DA YASİYAN TOPRAKSIZ MİLLETLER EN SONUNDA KAYBOLMAYA MAHKÜMDÜR.

İSTE, DIKKAF, MANKAF ERMENİLER, BU GERÇEĞİ ANLAMADILAR.

8. 9.

ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ (ԻՐԻ ԹԷ) ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

24 ԱՊՐԻԼ 1915 - Ի Ն՝

ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾԱԾ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ

Չ 1 - Բ Գ Ց Ա Ր Ե Լ Ի Յ Ի Ն

Պ Ա Տ Ե Հ ՈՒ Թ Ե Ա Մ Ք

Ա Ն Է Ծ Ք Ա Գ Ի Ր - Թ Ի Ի 1

Գ Ո Ղ Ց ՈՒ Ա Ծ Հ Ա Յ Ր Ե Ն Ի Ք Ը

Դուք՝ թուրքերդ, 1915-էն առաջուան տարիներուն, հայերուն մասին «Յամառ և տխմար հայեր» ասացուածքը կը գործածէիք:

Իրապէս ալ, հայերը շատ անխելք մարդիկ են:

Հայկական ցեղասպանութեան համար 91 տարիէ ի վեր նոյն լուգունգը կը գործածեն ու կը կենան.

«24 Ապրիլ 1915-ի ցեղասպանութեան ընթացքին, թուրքերը մէկուկէս միլիոն հայեր սպաննեցին»:

Հայերը, արդեօք, ո՞ր վիճակագրութեան վրայ յենելով, այս թուանշանը գրեր են:

Ասկէ 2050 տարիներ առաջ Հայաստանի բնակչութիւնը, Մեծն Տիգրանի շրջանին, երեք միլիոն էր:

Այս թուականներուն երեք միլիոնէ աւելի բնակչութիւն ունեցող պետութիւնները, մատի վրայ կը համրուէին:

2000 տարիներ յետոյ, 1915 թուականին, Արեւելեան Անաթոլիոյ մէջ Հայաստան ըսուած հողերուն վրայ ապրող հայերուն թիւը (եթէ հայերը, 11-րդ դարէն սկսեալ, թուրքերուն խժոժութեանց և ջարդերուն չենթարկուէին) նուազագոյն 30 միլիոնի պիտի հասնէր:

Եւ մասնաւորապէս, դարեր տելողութեամբ շարունակուող թրքական վայրագութիւնները՝ մաս մը հայերուն իրենք հայրենիքը լքելով գաղթելուն պատճառ եղան:

Բայց այս գաղթող հայերը, աւելի շատ քաղաքները բնակողներ էին:

Գիւղերուն մէջ բնակող հայերուն մեծ մասը, հակառակ թրքական ջարդերուն, հաստատ մնացին, և իրենց հողերը չլքեցին:

Այդ պատճառաւ կ'ըսենք, որ 1915-ի ցեղասպանութեան ընթացքին թուրքերուն միայն մէկ ու կէս միլիոն հայեր սպաննած ըլլալը ըսելը՝ շատ պակասաւոր թուանշան-գնահատական մըն է:

Թուրքերը 1915-ի ցեղասպանութեան շրջանին, պատմութեան ծանօթ թուականներէն ի վեր իրենց հայրենիքը եղող Արեւելեան Անաթոլիոյ մէջ, Հայաստանի հողերուն վրայ ապրող հայ բնակչութեան առ նուազն երեք միլիոնը սպաննեցին:

Բայց, մեր համոզումով հայերը, սպաննուողներուն թիւը նուազ յայտարարելէ աւելի կարեւոր սխալ մը կը գործեն՝

Որովհետեւ թուրքերը, 1915-ի ցեղասպանութեան ընթացքին, միայն երեք միլիոն հայեր սպաննելով չգոհացան:

Թուրքերը՝ Արեւելեան Անաթոլիոյ մէջ, 4000 տարուան հայկական հողերուն վրայ ապրող բոլոր հայերը սպաննեցին [այսօրուան բնորոշումով՝ ցեղաբանական մաքրագործում կատարեցին] : Բայց ամէնէն կարեւորը՝ թուրքերը, հայերէն մաքրագործուած հողերուն վրայ, նոր թուրքիա մը ստեղծեցին:

Այսինքն, աւելի պարզ խօսքով՝ «Թուրքերը հայերուն հայրենիքը գողցան»:

Եւ, յամառ և տխմար հայերը, 91 տարիներէ ի վեր՝ «Թուրքերը մէկ ու կէս միլիոն հայեր սպաննեցին» լուգունգը կը հառաչեն տեւաբար:

Բայց, իրենց գողցուած հայրենիքի մասին չեն արտայայտուիր:

Մարդիկ կը մեռնին, բայց իրենց տեղը նոր սերունդներ կը հասնին:

Բայց եթէ հայրենիքը կորսուի՝ Ազգը բոլորովին կը մեռնի:

Որովհետեւ, առանց հայրենի հողի՝ ազգ մը չի կրնար գոյատեւել:

Մփիւռքի մէջ ապրող, հայրենիք չունեցող ազգերը, ի վերջոյ կորսուելու դատապարտուած են:

Ահա՛, այս իրականութիւնը, չհասկցա՛ն՝

Յամառ և տխմար հայերը:

ԱՐՇԱԻ՝ ԴԵՊԻ 24 ԱՊՐԻԼ 1915-Ի... (Ծար. էջ 2-էն)

համար, Թուրկուք Օզալին Ամերիկայի մէջ, հրեական «Լոպի»ին միջամուտութեամբ կատարած սակարկութիւններուն մասին:

Մենք կը կարծենք, որ այս տեղեկութիւնները շատ կարեւոր են հայկական պատմութեան համար:

Այս մասին պիտի ջանանք արտայայտուիլ «Նայիրի»ի յառաջիկայ թիւերուն մէջ:

*
*
*

Այս տողերը գրուած են 24 Ապրիլ 1915-ի հայկական ցեղասպանութեան 91-րդ տարելիցին գրեթէ նախօրէին:

Վաղը, Հայ Ազգը, Հայաստանի և Սփիւռքի մէջ, պիտի յիշատակէ այդ զարհուրելի օրը:

Բայց, հայերս ի՞նչ գիտենք, 24 Ապրիլ 1915-ի մասին:

Ի՞նչ գիտենք 24 Ապրիլ 1915-ի հայ մտաւորականներուն աքսորավայրը եղող՝ Չանդըրը-ի և Այաշի մասին:

Հրեաները իրենց HOLOCAUSTE-ի վայրերը եղող AUSWITZ-ը, DACHAU-ն, BUCHENWALD-ը, և նման CAMP DE CONCENTRATION-ները՝ սրբատեղիներու վերածած են:

Բայց մենք, Չանդըրը-ի և Այաշի մէջ, մեր Սուրբ Նահատակներուն արգելափակուած վայրերուն նկարներն անգամ չունինք:

Պիտի ըսուի թերեւս, որ թուրքերը գերմանացիներուն չեն նմանիր:

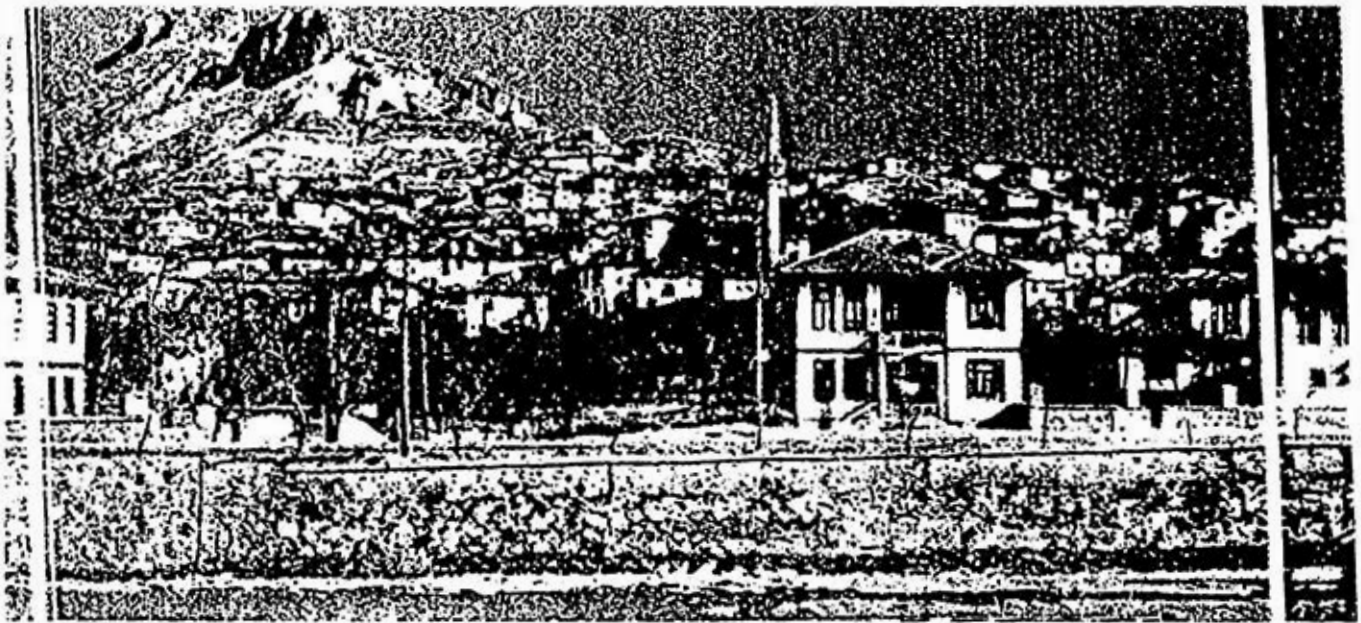
Բայց ո՞վ արգելք կրնար ըլլալ, մանաւանդ սա վերջին տարիներուն, մեր կրօնաւորներուն Չանդըրը և Այաշ երթալուն աղօթելու համար՝ մեր Սուրբ Նահատակներուն անյայտ գերեզմանոցը եղող այս հողերուն վրայ:

Ո՞վ արգելք կրնար ըլլալ Թուրքիա այցելող Սփիւռքի հայերուն՝ գոնէ երթալ-տեսնելուն, 24 Ապրիլ 1915-ի հայկական ցեղասպանութեան խորհրդանիշը եղող Չանդըրըն և Այաշը:

Ինքզինք շատ քաջ նկատող հայ Ազգին համար, շատ նուաստացուցիչ կը

Ոկատենք այս պարտազանցութիւնը:

[Այստեղ կը հրատարակենք Չանդըրը-ի դժոխքէն ընդհանուր տեսարան մը]:

Չանդըրը-էն համայնապատկեր մը

Բայց այստեղ, կրկին պիտի ըսենք՝ յանցաւորը ժողովուրդը չէ:

Բուն յանցաւորները՝ հայ Առաջնորդներն են, որոնք, հայ Ազգին մէջ հայկական ոգին չկրցան ներմուծել: Մեր հայ առաջնորդները [մեծմասնութիւնը] «Աթոռի Հիւանդներ» են, որոնք միայն իրենց փառքին, փառաբանութեան և մանաւանդ՝ իրենց գրպանին մասին կը մտածեն:

TÜRKLERİN (SÖZ DE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ

**24 NISAN 1915 - DE
TÜRKLERİN GERÇEKLESTİRDİKLERİ
ERMENİ SOYKIRIMININ
91. YILDÖNÜMÜ DOLAYISI İLE
LÂNETNAME N. 1
ÇALINAN VATAN**

SİZ TÜRKLER, BİR ZAMANLAR ERMENİLER İÇİN "DIKKAF, MANKAF ERMENİLER" TABİRİNİ KULLANIRDINIZ.

HAKİKATEN, ERMENİLER ÇOK KAFASIZ İNSANLAR.

ERMENİ SOYKIRIMI İÇİN, 91 SENEDEN BERİ AYNI SLOGANI TEKRAR EDER DURULAR.

"24 NISAN 1915 SOYKIRIMINDA, TÜRKLER BİR BUÇUK MİLYON ERMENİ ÖLDÜRDÜLER" BU RAKAMI, HANGİ İSTATİSTİKLERE DAYANARAK HESAP ETMİŞ ERMENİLER ACABA ?

BUNDAN 2050 SENE EVVEL ERMENİSTAN KIRALI BÜYÜK DIKRAN ZAMANINDA ERMENİSTANIN NUFUSU ÜÇ MİLYON İDİ.

O TARİHLERDE ÜÇ MİLYONDAN FAZLA NÜFUSU OLAN DEVLETLERİN SAYISI PARMAKLA SAYILACAK KADAR AZDI.

2000 SENE SONRA, 1915 TARİHİNDE DOĞU ANATOLYADA ERMENİSTAN DENİLEN TOPRAKLARDA YASİYAN ERMENİLERİN NUFUSU, EĞER 11. YÜZYILDAN İTİBAREN TÜRKLERİN ZULMİNE VE KATLIAMINA MARUZ KALMASALARDI, EN AZINDAN 30 MİLYONA VARACAKTI. VE BİLHASSA DEVAMLİ TÜRK VAHSETİ, BİR KISIM ERMENİLERİ, VATANLARINI TERK ETMEYE MECBUR ETTİ.

BU GÖÇ EDEN ERMENİLER, DAHA ZİYADE SEHIRLERDEKİ ERMENİLER İDİ. KÖYDEKİ ERMENİLERİN ÇOGU TÜRKLERİN KATLIAMLARINA RAGMEN DİRENDİLER VE TOPRAKLARINA BAĞLI KALDILAR.

ONUN İÇİN DİYORUZ Kİ, 1915- SOYKIRIMINDA, TÜRKLERİN YALNIZ BİR BUÇUK MİLYON ERMENİ ÖLDÜRDÜKLERİNİN SÖYLENMESİ, ÇOK DÜŞÜK BİR RAKAMDIR.

TÜRKLER, 1915 SOYKIRIMINDA, TARİHİN BİLİNDİĞİ DEVİRLERDEN BERİ KENDİ VATANLARI OLAN DOĞU ANATOLYADAKİ ERMENİSTAN TOPRAKLARINDA YASİYAN ERMENİLERDEN EN AZINDAN ÜÇ MİLYONU ÖLDÜRDÜLER.

եւ մասնաւորապէս, դարեր տեւողութեամբ շարունակուող թրքական վայրագութիւնները՝ մաս մը հայերուն իրենք հայրենիքը լքելով գաղթելուն պատճառ եղան:

Բայց այս գաղթող հայերը, աւելի շատ քաղաքները բնակողներ էին:

Գիւղերուն մէջ բնակող հայերուն մեծ մասը, հակառակ թրքական ջարդերուն, հաստատ մնացին, և իրենց հողերը չլքեցին:

Այդ պատճառաւ կ'ըսենք, որ 1915-ի ցեղասպանութեան ընթացքին թուրքերուն միայն մէկ ու կէս միլիոն հայեր սպաննած ըլլալը ըսելը՝ շատ պակասաւոր թուանշան-գնահատական մըն է:

Թուրքերը 1915-ի ցեղասպանութեան շրջանին, պատմութեան ծանօթ թուականներէն ի վեր իրենց հայրենիքը եղող Արեւելեան Անաթոլիոյ մէջ, ճայաստանի հողերուն վրայ ապրող հայ բնակչութեան առ նուազն երեք միլիոնը սպաննեցին:

★

★ ★

Բայց, մեր համոզումով հայերը, սպաննուողներուն թիւը նուազ յայտարարելէ աւելի կարելոր սխալ մը կը գործեն՝

Որովհետեւ թուրքերը, 1915-ի ցեղասպանութեան ընթացքին, միայն երեք միլիոն հայեր սպաննելով չգոհացան:

Թուրքերը՝ Արեւելեան Անաթոլիոյ մէջ, 4000 տարուան հայկական հողերուն վրայ ապրող բոլոր հայերը սպաննեցին (այսօրուան բնորոշումով՝ ցեղաբանական մաքրագործում կատարեցին) : Բայց ամէնէն կարելորը՝ թուրքերը, հայերէն մաքրագործուած հողերուն վրայ, նոր թուրքիա մը ստեղծեցին:

Այսինքն, աւելի պարզ խօսքով՝ «Թուրքերը հայերուն հայրենիքը գողցան»:

Եւ, յամառ և տխմար հայերը, 91 տարիներէ ի վեր՝ «Թուրքերը մէկ ու կէս միլիոն հայեր սպաննեցին» լոզունգը կը հառաչեն տեւաբար:

Բայց, իրենց գողցուած հայրենիքի մասին չեն արտայայտուիր:

Մարդիկ կը մեռնին, բայց իրենց տեղը նոր սերունդներ կը հասնին:

Բայց եթէ հայրենիքը կորսուի՝ Ազգը բոլորովին կ'ը մեռնի:

Որովհետեւ, առանց հայրենի հողի՝ ազգ մը չի կրնար գոյատեւել:

Մփիւռքի մէջ ապրող, հայրենիք չունեցող ազգերը, ի վերջոյ կորսուելու դատապարտուած են:

Ահա՛, այս իրականութիւնը, չհասկցա՛ն՝

Յամառ և տխմար հայերը:

ԲԱՅ ՆԱՄԱԿ...

**«ՍՈՒՏԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԱԶՆԵՐՈՒ ԶՈՂ,
«ԷԾ ՆԱՀԱՏԱԿ» ԵՂԱԾ ԱԶԳ ՄԸ՝ «ՀԱՅԵՐԸ»**

– Հատորի հեղինակ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆԻՆ

**ՅԱՐԳԱՐԺԱՆ ԵՒ ՍԻՐԵԼԻ
ՊՐՆ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ**

Ամկեղծ սիրոյ և խամոդադատանքի ջերմ զգացումներով կ'ողջունեմ, հեռաւոր Պրազլիլայէ՛մ, կրամիթեայ ապառաժիդ, անյագօրէ՛մ ընթերցելէ ետք Ձեր «Սուտերու եւ Երազներու Զոհ, «ԷՉ Նահատակ» Եղած Ազգ Մը՝ «Հայերը» կոթողայիմ հատորը: Հազար ողջոյմ, շնորհակալութիւմ առ Ձեզ, հայ հրապարակագրութեամ տաղամդաւոր Մագիստրոսիդ:

Խոստովանիմ, ամբողջ համոզուածութեամբս, որ մամաւամդ սփիւռքահայ արդի հրապարակագրութեամ մէջ դուք բացիք իմքնուրոյ՛մ էջ, Ձեր հմուտ հետազօտութեամբ, եզակի վերլուծումներով ու մեկնաբանութիւններով: Դուք, քաջաբար, մերկացուցիք դէմքը հայ ժողովուրդի դարամակալ ու դաւադիր թշնամի, բոլոր արւարատեմչ ժողովուրդներու գլխում սյատուհաս դարձած Սիոնականութեամ, որ մահացու թակարդներ լարեց հայութեամ գլխում, որ քաղաքական դաւերու զոհ դարձուց, իր տարբերակը եղող Երիտթուրքերու հետ գործակցաբար, դիւցազմ ու լուսափայլ Հայ ժողովուրդը ցեղասպանութեամ եմթարկելով դեռ անցեալ դարի սկիզբներում, և դե՛ռ չէ դադրած մեզ ի սպառ ոչնչացնելու իր դիւայիմ ծրագրիմ գործադրութիւնը հետապնդելէ:

Դուք, սիրելի Պրմ. Զիլիմկիրեամ, Ձեր խիզախ հրապարակումներով, իմաստում յօդուածներով արիաբար դիմակազերծեցիք այդ դարամ մտած սուկատեսիլ ու վտանգաւոր մութ ուժերը:

Այո, Գայգերական Գերմանիան մեղսակից է հայկական ցեղասպանութեամ համար, բայց բուն ծրագրողը եղաւ Միջազգայիմ Սիոնիզմը, գործակցաբար մոլեռանդ, աֆիոնավարակօրէ՛մ կրօնամուլ և ցեղապաշտ, խաւարամիտ թրքութեամ, ասոնց պետական և քաղաքական առաջնորդներում, «Իթթիհատ Վէ Թերագօհ» կոչուած ջոլիրի ղեկավարութեամ հետ:

Սիոնիզմը իրեմ համար նպատակ ու ծրագիր մշակած էր, երկար տարիներու հետեւողական փլանատրուած թաքուն աշխատանքով, իւրացնել Արեւմտեամ Հայաստանը, հայում հիմզ-հազարամեայ անժխտելի հայրեմիքը, Մերձաւոր Արեւելքը, իրեմ մտասեւեռում դարձուցած Մեծմ Իսրայէլի գոյառումը:

Դուք, Պրմ. Յ. Զիլիմկիրեամ, հայ ժողովուրդի ազգայիմ գերագոյմ շահերու պաշտպանութեամ մէկ ամմկում, ամմահանց և քաջարի ախոյեանմ էք, Անկումիտ:

Ձեզմէ առաջ և ետք հազիւ թէ գտնուի հայկական հրապարակագրութեամ և պահանջատիրութեամ ասպարէզի վրայ գրիչ մը որ այսքան փաստացի, պատմականօրէ՛մ անուրամայի տուեալներով ու թուարկումներով ամարգանքի սիւնիմ գամէր խէ՛մէջ Սիոնիզմը, և իր ահազամգող կոչով սթափեցնէր հայութեամ լայն զամգուածները իրեմց թմթիրէ՛մ, Հայաստանէ՛մ միմչեւ հեռաւոր Սփիւռք, ամոնց միմչ այդ մթագմած աչքերում ու մտքերում առաջ բամար լուսապայծառ շափղմերը ճշմարտութեամ:

Ձեր շնորհիւ Օսել, հայութեան ճորամոր զամգուածներ իրազեկ կը դառնամ հայկ. ցեղասպանութիւնը և ուրիշ շատ եղեւոներ ծրագրած ու գործադրած այդ հրէշայիմ ուժիմ, Տրաքուլայիմ որ մեզ և ուրիշ շատ ժողովուրդներ արիւնաքամ դարձուցած, կը շարունակէ տառապեցնել զամոռք իր զագրեյի գործումէութեամբ:

Արմայսում և արիւնուշտ այդ ճիւղը, Սիոնականացած Արեւտուրը յենած իր դրամական ահռելի, վիթխարի ուժիմ, կ'ամգոսմէ միջազգային ամէմ օրէ՛ցը և կարգ, Ազգերու և Պետութիւններու պաշտօնական բողոքները, դատապարտումները, և կը շարունակէ, լկտիօրէմ իր անմարդկային գործումէութիւնը ի հեճուկս Միացեալ Ազգեր կոչուող Սիոնական Ամերիկեան ճնշման մերքեւ հլու-կամակատար դարձած Կազմակերպութեամ, որ կորսնցուցած է իր երբեմնի հեղինակութիւնն ու արժամապատուութիւնը և իր [իբր թէ] ժողովուրդներու, երկիրներու արդար դաւոներում պաշտպամի ինքնուրոյն կառուցուածքն ու առաքելութիւնը: Եւ հիմա, ամ դարձեր է կամակատար ու հտալիտ միջազգային Սիոնա-Ամերիկեան լպիրշ և ահռելիօրէմ վտանգաւոր կայսերապաշտութեամ:

Այո. այդ ՄԱԿ կոչուածը հաշմանդամ է դարձեր, իր անթացուպիմ կութեամբ հիւանդի պէս, որ հազիւ կրնայ ուժ գտնել չկքելու որ չտապալի, և կամխահաս մահի մը վախով է համակուած:

Հեղինակագուրկ և ուժասպառ Միացեալ Ազգեր-ը արդէմ հաշմ ու ամգօր, կարողութիւն չունիմ այս չարիքիմ, վատութեամ, բռնակալական սամձագերծուած Սիքլօմ-Թուֆօմ-ը չէզոքացնելու:

Ամերիկայի երբեմնի Դերասամ-Նախագահը՝ յոխորտամքով, Խ. Միութիւնը որակեց «Չարիքի Իմբերիա», միմչդեռ իրական չարիքի «Իմբերիա» մ իր երկիրն է, Ա.Մ. Նահանգները, որում ստնտում է Միջազգային Սիոնիզմը, ցեղամոլութեամ բոյն Իսրայէլով:

Ե՞րբ, աշխարհի բոլոր իրատես ու արդարամիտ պետական ղեկավարները, քաղաքական կազմակերպութիւնները, միութիւններն ու պետական կառույցները պիտի կամգնիմ խրոխտաբար, առանց երկնչելու Սիոնականութեամ առետրատնտեսական «պոլքոթ» ի սպառնալիքէմ, «սարսափագրու» ազդարարութիւններէմ, և միահամուռ ծառացումով պիտի կարգի բերեն, ամլացնեն այս վատոգի ուժերը, որոնք գլեցիմ-անցամ ամէմ չափ ու կշիռ, որոնք իրենց կոճած մատները օղակած են ժողովուրդներու կոկորդիմ շուրջ, որ խեղդամահ ընեն զամոռք:

Թո՛ղ ոտքի կամգնիմ աշխարհի արդարասէր, արդարադատ ու կորովի իշխանութիւններն, տէրութիւններն ու մարդիկ և իրենց պողպատեայ կամքով, գործելակերպով կասեցնեն, չէզոքացնեն այս բիրտ, ժահրոտ ուժերը որոնք աշխարհը կ'ապականեն, և կը պատրաստուին գեհեմայիմ, դժոխայիմ կրակ բռնկեցնել իրենց ցիւթապաշտական ամյագ մոլուցքէմ մղուած: Այս վատ ուժերը կրնան, օր մը, ամբողջ աշխարհը, հիւլէական հնոցի վերածել:

Թո՛ղ ոտքի կամգնիմ և շարժիմ արագ, արդարութեամ ծարափ պետութիւններն և ժողովուրդները, որ իրենց անկուտրում կամքով, հակազդեցութեամբ կամգնեցնեն, ամլացնեն այս ահատուր ու ժամտալի ուժերը, որոնք աշխարհը կը հիւժեն իրենց ճելսած, թումալից ժահր-ճենգութեամբ:

Մենք կը պահանջենք, որ Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեամ կեդրոնատեղիմ կրկիմ փոխադրուի Նիւ Եորքէմ Զուլիցերիա, որպէսզի, գոնէ մասամբ մը, Սիոնական-Ամերիկեան ճնշում-ազդեցութիւնը չէզոքացուի:

Աշխարհի ազատասէր ու խաղաղասէր ուժեր՝ ոտքի ելէք, կազմեցէք Օոր խա-

չակրութիւն այս Չարիքի Իմփերիա-յիմ դէմ, այս Սիոնա-Ամերիկեան-Ոճիրի Դաշինք-իմ դէմ որ սանձարձակօրէն կը գործէ, կը գրաւէ, կը ոմբակոծէ, միլիոնատր ժողովուրդներ կ'սպաննէ:

Միմչե ե՞րբ այս դժոխքը պիտի սարքեմ աշխարհի բարի ու անմեղ զանգուածներուն գլխուն: Եթէ հիմա ոտքի չկանգնի՛ն ժողովուրդները, բարեացական մարդիկ, վաղը շատ ուշ կ'ըլլայ:

Այս Չարիքի Իմփերիա-ն սիճիքօրէն կը յանդգնի Միլոսեւիչի, Քասթրոյի և Չաւէզի նման հայրենասէր առաջնորդները զրպարտել, վանտալայից միջոցներով ծունկի բերել զանոնք, ստորնացնել, բռնաբարելով ամէն օրէնք և իրաւունք:

Անոնք էին որ դեռ երէկ, Վենեզուելայի

ժողովուրդին բացարձակ մեծամասնութեան քուէներով ընտրուած քաջարի Նախագահ Չաւէզը փորձեցիմ տապալել, որու հետեւանքով, անարդարօրէն, ստիպեցիմ որ կատարուի երկրորդ քուէարկութիւն մը: Բայց կարելի չեղաւ խեղաթիւրել, ճնշել ժողովուրդի կամքի ազատ արտայայտութիւնը: Դարձեալ յաղթանակեց Արդարութիւնը, շառաչում ապտակ տալով Սիոնա-Ամերիկեան Իմփերիա-յիմ ամօթ չունեցող դէմքին:

Նոյ՞մ՝ այս Չարիք-իմ ետեւ կեցած նենգ ու դաժան ուժերուն կողմէ է, որ սպաննուեցաւ Չիլիի ժողովուրդի կողմէ ընտրուած մեծ հայրենասէր Սալվատոր Ալլենտեան: Միջոց մը լստոյ, Նիւ Եորքի մէջ սպաննեցին, Չիլիի Ազգային բանակի յայտնի զինուորական Ջօր. Օրլանտօ Լէթելիէն:

Այս զագրելի, մութ ուժերուն կողմէ է, որ ձերբակալուեցաւ հարաւային Ափրիկէի անճկուն մարտնչող-ղեկավար, արդարակորով մարտիկ Նելսոն Մամտելան, որ 26 տարի անարդարօրէն բանտարկուեցաւ իր հարազատ, դարաւոր հայրենիքը պաշտպանելու «Մեղք»ը գործած ըլլալուն համար: Բարեբախտաբար, որ հոս ես, Արդարութիւնը ի վերջոյ յաղթեց: Համաշխարհային կարծիքի ընդվզումին և բողոքին վրայ, Մամտելա ազատ ձգուեցաւ և... ընտրուեցաւ Հարաւային Ափրիկէի նախագահ: Եւ դեռ՝ ո՞ր մէկը յիշես:

Ափսո՛ս սակայն, որ բազմաթիւ ազատամարտիկներ, անյայտ ու գաղտնի միջոցներով սպաննուած, ոչնչացուած, կը մնան մութի մէջ միմչե այսօր...:

Այս ոճիրներու և անարդարութեանց շղթային օղակներէն ո՞ր մէկը յիշես:

Այս Չարիքի Իմփերիա-ն սպաննեց բազմաթիւ պաղեստինցի առաջնորդներ, յայտնի ղեկավարներ, և դեռ կը շարունակէ իր քստմնելի ճախճիրը: Առասպելական ազատամարտիկ Չէ Կելարան վերջինը չէ:

Սիոնական-Թրքական-Ամերիկեան՝ երրորդութիւն կազմած Իմփերիա-ն կը շարունակէ գործադրել իր գաղտնի որոշումները աշխարհի այլ երկիրներու մէջ, տարածելով դժբախտութեան փոթորիկ:

Մ. Նահանգներու Չարիքի Իմփերիա-ն, միմչե այսօր չէ ճամջած, հայոց դէմ գործուած 20-րդ դարու առաջին ցեղասպանութիւնը: Միմչ Աշխարհի գլխաւոր 24 պետութիւններ պաշտօնապէս ճամջան, և իրենց Երեսփոխանական և Ծերակուտական ժողովներու ընթացքին վաւերացուցին ցեղասպանութեան փաստը:

Ա.Մ.Ն-ը դեռ կը մերժէ... հակառակ որ Ա. Մ. Նահապետեանու Գախկին արդարակորով Ոստիկանական Վարչութիւնը ոչ միայն ճանչցաւ և ընդունեց հայոց դէմ գործուած ցեղասպանութիւնը, այլ՝ արիւթար գծեց հայապատկան հողերուն քարտէսը շեշտելով, որ ան կը ներկայացնէ պատմական Հայաստանը:

Արիւթար, որ այս արդարամիտ Ոստիկանը շուտ մահացաւ: Եւ անձամբ համոզուած եմ, որ այդ ժամանակէն սկսեալ արդէն Սիոնիզմը իր գաղտնի, թաքուն ոճիւրները կը գործադրէ մամաւանդ հայոց դէմ, և ո՛վ գիտէ, գուցէ և իր մատը կայ այդ կամխահաս մահուամ մէջ: Ի վերջոյ՝ հայոց պատմական-հողային իրաւունքները հաստատած Նախ. Վիլսոն, անշո՛ւշտ, որ պիտի ձեռնարկէր իր իսկ ըսածի գործադրութեամբ: Սիոնիզմը կրնայ կամխած ըլլալ անոր խօսքին գործի վերածումը, մեղսակցութեամբ, անշուշտ, իր դաշնակից Թուրքիոյ:

Կասկածն ու հաւանականութիւնը տարակոյս չեն վերցներ: Յստակ են արեւի լոյսին պէս: Բայց... շօշափելի ասպացոյցներն ալ կարծես, թէ վաղո՛ւց թաղուած են անյայտ:

Թէ՛ անցեալին և թէ՛ այսօր Սիոնիզմը կ'աշխատի, բոլոր միջոցներով, որ մոռցընել տայ իր ունեցած մեղսակցութիւնը հայկ. ցեղասպանութեան մէջ:

Եւ դեռ՝ կը տարուիմ ես իմծի հարցներու, թէ արդե՞օք Նախ. Ռուզվելթի կամխահաս մահը չ'անուշուիր որոշումներուն հետ Եալթայի պատմական վեհաժողովին, որ Ա.Մ.Ն.ի Ոստիկանը շատ բարեացակամ գտնուած էր իւր. Միութեան համդէպ և կատարած զիջումներ, ինչպէս՝ «Նեղուցներու հարց»ին մէջ, ըլլալով համամիտ, որ Մոսկուա ունեցայ զիմ. խարխիսներ այդ տարածքին վրայ, իր սահմանին կից:

Անշուշտ, որ ռազմախարխիսի մը գոյութիւնը Թուրքիոյ յետագայ կազմալուծման և մահուան դուռը կը բանար, և պատճառ կրնար դառնալ Թուրքիոյ մասնատումին, կամ՝ փութացնել հայկական ցեղասպանութեան փաստի ճանաչումն ու ռճրապարտ տէրութեան դատապարտումը: Հուսկ՝ կրնար լոյսի բերով Սիոնիզմին մեղսակցութիւնն ու գործակցութիւնը թրքութեան հետ:

Անկարելի՞ է, որ Նախ. Ռուզվելթի մահուան և Սիոնիզմին միջեւ «կապ» մը գոյութիւն ունեցած ըլլայ:

Այս վարկածը տրջութիւն կը զգենու երբ յիշեմք Օսել, որ Ռուզվելթի յաջորդը՝ Հերի Թրումըն և Օմանները, այնուհետեւ, կտրուկ ետ-դարձ կատարեցին Եալթայի վեհաժողովի որոշումներէն և հոն տիրած դրական մթնոլորտէն: Արեւմուտքը հակադրուեցաւ իւր. Միութեան: Սկսեց խօսիլ սպառնալիքի լեզուով: Ծնունդ առաւ «Սառը Պատերազմ»ը: Եւ Օման Թրումընը յայտարարեց, թէ՛ «Թուրքիոյ արեւելեան սահմանները Ամերիկայի սահմաններն են»:

Ահա, ճիշդ հոս է, կը խորհիմ, դաւին արմատը, իշխանափոխութեան նպատակը՝ խոչընդոտել յանցագործութեան քողազերծումը, թող չտալ որ ռճրապարտը դատապարտուի:

Պիտի վարամէլինք մման հետեւութիւն մը կատարելու մէջ եթէ, Ռուզվելթին յաջորդէր իր քաղաքականութիւնը շարունակող մը և ոչ թէ տրամագծօրէն անոր հակադրուած, հրէամէտ ու թրքասէր մը, որ յանձնառու պիտի ըլլար Թուրքիան պաշտպանելու...

«Ի ՀԱՐԿԻՆ՝ ԶԷՆՔՈՎ» – ԱԹՈՄԱԿԱՆ:

**ՎԵՐՋԱՊԷՄ՝
ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ**

ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿԻ ՀԵՐՈՍԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ
ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՅՆՈՂ՝
ԱԼԵՔՍԱՆՏՐ ԹՈՓՉԵԱՆԻ
«ԵՒ ԱՆԳԱՄ ՄԱՀԻՑ ՅԵՏՈՅ» ՎԷՊԸ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ 2006 ՏԱՐՈՒԱՆ
ԳՐԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿԻՆ ԱՐԺԱՆԱՑԱԻ»

ԲԱՅՑ, ՄԻՆՉԵՒ ԱՅՍ
ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ,
ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿԻ ԽՆԿԵԼԻ ՅԻՇԱՏԱԿԸ ՆՍԵՄԱՅՆԵԼ
ԱԾՌԱՏԵՑԱՆ ՆԱԽԱՆՉ ՀԱՅ ՄՏԱԻՈՐԱԿԱՆՆԵՐ

ԱՀԱ, ԱՅՍ ՆԱԽԱՆՉՆԵՐԷՆ՝
ՔԱՆԻ ՄԸ ՆՄՈՅԾՆԵՐ

«ԻՐ ԺԱՄԱՆԱԿԻՆ, ԱՍՈՐ ՈՒՆԱՅՆՈՒԹԵԱՆ,
ԴԺԲԱԽՏՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ԲԵՌՅՆԵՄ
Ռ. ՍԵՒԱԿԻ ԳՈՐԾԻՆ ՉԱԽՈՂԱՆՔԸ»
«ՀԱՄԱՊԱՏԿԵՐ ԱՐԵԻՄՏՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ»
9-ՐԴ ՀԱՏՈՐ. ԷՋ 43. ՅԱԿՈՐ ՕՇԱԿԱՆ

«ԱՍՈՆՅՄԷ ՄԻԱՅՆ ՎԱՐՈՒԺԱՆ
ԱՆՉՆԱՊԱԾՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ԴԻՄԷ»-
«ՀԱՅ ԳՈՂԳՈԹԱՆ», ԷՋ 199.
ԳՐԻԳՈՐԻՍ Ծ. ՎԱՐԴ. ՊԱԼԱՔԵԱՆ:

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(ՎՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ)

Այսօր՝ 6 Մայիս 2006, Ծաբաթ ժամը 16:10ին, Հայաստանի հեռատեսիլը՝ «Հ-1» սփռեց օդանաւի զոհերուն համար երեւանի Սրբ. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ կատարուած հոգեհանգըստեան տխուր արարողութիւնը:

Եւ արարողութեան վերջաւորութեան, բամբ ձայնով, խօսնակ մը ասմունքեց Ռուբէն Սեւակի

«ՍԻՐՈՅ ԵՒ ՄԱՀՈՒԱՆ ԵՐԳԸ» բանաստեղծութիւնը՝

« ԻՄ ԿԵԱՆՔՍ ԹՈՂ ԿՈՐԱԾ ՆԱԻՈՒՆ ՊԷՍ ԸԼԼԱՅ,

ՇՈՒՆՉԴ ՈՒՌԵՅՆԷ ՄԵՐ ԱՌԱԳԱՍՏԸ ԱՆԱՂ,

ՄԻ, ՄԻ ԼՍԵՐ ՅՈԳՆԱԾ ՀՈԳԻՍ ՈՐ ԿՈՒ ԼԱՅ,

ՏԱՐ ՋԻՍ ՍԻՐՈՅ ԿՂՋԻՆԵՐԷՆ ԴԷՊԻ ՄԱՀ,

ԻՄ ԿԵԱՆՔՍ ԹՈՂ ԿՈՐԱԾ ՆԱԻՈՒՆ ՊԷՍ ԸԼԼԱՅ...»

Եւ օդանաւին խեղճ ճամբորդները՝

Գացին սիրոյ կղզիներէն դէպի մահ,

Եւ իրենց կեանքը կորած նաւուն պէս եղաւ:

**

Եւ եթէ չըլլար օդանաւի զարհուրելի ողբերգութիւնը, որ ամբողջ հայոց աշխարհը սուգի մատնեց, 4 Մայիս 2006-ին, Երեւանի ՀՀ նախագահութեան պալատին մէջ, պիտի կատարուէր Ալեքսանտր Թոփչեանի «Եւ Անգամ Մահից Յետոյ» վէպին համար ՀՀ Նախագահ Ռ. Ջոշարեանի կողմէ 2006 տարուան գրականութեան «միակ մրցանակ»-ի յանձնման հանդիսութիւնը:

Ի՞նչ դառն ճակատագիր...

Ռուբէն Սեւակի նահատակութենէն յետոյ, նոյնիսկ մինչեւ այսօր, մահը կերպով

մը կը հետեւի անոր, և նոյնիսկ՝ իր կեանքի վէպի պարգեւատրման օրերուն:

Եւ Ռուբէն Սեւակ, իր գրութիւններուն մէջ երգեց՝ ԿԵԱՆՔԸ ԵՒ ՄԱՀԸ:

Մանաւանդ՝ մահը, որ անբաժան ընկերն է կեանքին...

Եւ Ռուբէն Սեւակ նոյնիսկ նախատեսեց իր մահը...

... 29 Ապրիլ 1912-ին [27 տարեկանին], Լոզանէն իր ընկերոջ՝ Հրանտ Նազարեանցին գրած էր.

« Հրանտս, եթէ բժիշկ եղած չըլլայի, ամենամեծ փափաքս էր երկրագործ ըլլալ, ու նոյնիսկ դեռ հիմա, ամենավերջին փափաքս է՝ օր մը կարենալ գիւղ քաջուիլ ու կեանքիս վերջին տարիները դաշտերուս և հողերուս վրայ անցնել լոռութեան և բնութեան մէջ...»

... Այս բոլորին վրայ, աւելցուր նաեւ Պոլսոյ մղձաւանջը, այն հորիզոնը, որ քանի մը տարիէն իմինս պիտի ըլլայ, և ուր հեռուէն կը տեսնեմ արդէն Սոտոմի մուխն ու Գոմորի մեղքին բոցը»:

**

Յակոբ Օշական հայ գրականության ամենատաղանդաւոր քննադատն է: Բայց, նոյն ատեն (և մեր համոզումով), ամենամեծ ինքնահաւանը և «մեծամուլը»: Ինքն է (ըստ իրեն), անցեալի, ներկայի և բոլոր ժամանակներու մեծագոյն գրագետը:

Իր ամենակարեւոր ուսումնասիրութիւնը եղող՝ «Համապատկեր Արեւմտահայ Գրականութեան» Գ. հատորին Ռուբէն Սեւակի վերաբերեալ գրութեան մէջ, կը նշէ Պոլսոյ Բանկայթիի Ռուբէն Սեւակի տան իր այցելութեան տպաւորութիւնները:

Հոն, ներկայ են, բոլորին ծանօթ հայ գրողները՝ Դանիէլ Վարուժան, Տիգրան Չեօկիրեան, Գեղամ Բարսեղեան և ուրիշներ:

Յակոբ Օշականի այս վկայութիւնը շատ կարեւոր մէկ էջն է Պոլսոյ նախաեղեռնեան հայկական գրական կեանքի պատմութեան: Անջատաբար Յակոբ Օշականի այս գրութեան պատմական կարեւորութենէն՝ այստեղ ալ կը տեսնենք անոր անվերջանալի ինքնագովութեան մարմաջը:

Յակոբ Օշական իր գրութեան մէջ (էջ 16) կը վկայէ, որ [իբր թէ] Ռուբէն Սեւակ, այս հաւաքոյթին ընթացքին, իր գնահատանքը յայտներ է Յակոբ Օշականի «Թիրքմէնին աղջիկը» վիպակի մասին:

***

Յակոբ Օշական իր «Գրականութեան Պատմութիւն» գիրքին մէջ, 60 էջ յատկացուցած է Ռուբէն Սեւակին: Եւ խոր մեկնաբանութիւններով վերլուծած է Ռուբէն Սեւակի գրականութիւնը և անոր արուեստը:

Բայց մենք չենք կրցած, մինչեւ այսօր հասկնալ, թէ Յակոբ Օշական Ռուբէն Սեւակը ինչու տեղ մը ստորագնահատած է, իսկ մէկ քանի էջ անդին ալ՝ Ռուբէն Սեւակի մասին դրուատական խօսքեր ըրած:

Տեսէք, թէ ինչպէս ան, Ռուբէն Սեւակի գրականութիւնը ծախողանք կը նկատէ. — «Իր ժամանակին, ասոր ունայնամտութեան, դժբախտութեան կը բեռցնեմ Ռուբէն Սեւակի գործին ծախողանքը» (էջ 43):

Յետոյ, իր աշխատասիրութեան վերջաւորութեան, Յ. Օշական հետեւեալ գովաբանական խօսքերը կ'ընէ Ռուբէն Սեւակի մասին ընդգծելով. — «...Կազմեցէք Ռուբէն Սեւակի քերթուածներէն հատոր մը... Ան պիտի ըլլար վեր մեր արուեստագէտներուն մեզի ձգած գիրքերէն՝ ամէնէն նորը, ինքնատիպը» (էջ 60):

Ուրեմն, ինչո՞ւ Յակոբ Օշական նախ, Ռուբէն Սեւակի բանաստեղծութիւնը ծախողած գործ կը նկատէ, իսկ քանի մը էջ անդին՝ անոր քերթուածներու գիրքը վեր պիտի ըլլար միւս արուեստագէտներու գիրքերէն, «ամէնէն նորը և ինքնատիպը» կ'ըսէ:

Հայերը խօսք մը ունին՝ «Գնա՛ մեռիր, եկուր սիրեմ»:

Յակոբ Օշականն ալ Ռուբէն Սեւակը նախ կը մեռցնէ, ու ապա, կը սկսի զայն սիրել:

Տարօրինակ մեծամուլ մըն է Յակոբ Օշական:

* * *

Բայց, Գրիգորիս Ծ. Վարդապետ Պալաքեան, Յակոբ Օշականէն տարբեր յատկութիւն մը ունի. Գր. Պալաքեանը Օշականին նման և նոյնիսկ անկէ աւելի ինքնահաւան և մեծամոլ մըն է: Յաւելուած՝ իրականութիւնները չարափոխող և խեղաթիրող անձնաւորութիւն մը:

Պալաքեանի աքսորական ընկերները, բոլորն ալ կը վկայեն, թէ Ռուբէն Սեւակ Չանղըրը-ի մէջ, հոգիով տկարացած հայ մտաւորականներուն Աւետարանի վրայ երդուիլ տուաւ որ պիտի չտկարանան թուրքին դէմ, պիտի պահեն իրենց սուրբ հաւատքը և պիտի նախընտրեն մեռնիլ, քան թէ թրջանալ:

Պալաքեան այս մասին բառ մը չէ գրած իր «Հայ Գողգոթան» գիրքին մէջ:

Ինչո՞ւ: Խո՞ւլ էր արդեօք...: Դե՛ն աւելին կայ:

Իր գիրքին մէջ ան, թուրք կառապան Հասանին վկայութիւնը կը նշէ:

Եւ կարծէք, թէ այս թուրք կառապանը մեր մտաւորականները լաւ ճանչցած ըլլալով ըսած ըլլայ. — «Ասոնցմէ միայն Դանիէլ Վարուժանը անձնապաշտպանութեան դիմեց»:

Մինչդեռ նոյն թուրք կառապան՝ Հասանին բուն վկայութիւնը կայ, ուր ան կ'ըսէ. — «Խեղճ հայերուն ձեռքը-ոտքը կապուած էր և անոնք չէին կրնար դիմադրել»:

Յաւելուած՝ ուրիշ հայ մտաւորականի մը վկայութիւնը այս մասին, բոլորովին հակառակը կը վստահեցնէ: Ահա, Տքթ. Ս. Ջարեւանդի վկայութիւնը՝ «Բռնի մերկացնելու փորձի մը դէմ Ռ. Սեւակ կ'ըմբոստանայ, իսկ Դ. Վարուժան, ստոյիկեան իմաստունի մը պէս, համակերպող ոգիով կը հնազանդի» ... Պալաքեան որքա՛ն անխիղճ մէկն է եղեր, որ նահատակ Ռուբէն Սեւակի մասին այս աստիճան անիրաւ կը գտնուի:

Եւ մտածել՝ որ Գ. Պալաքեանի «Հայ Գողգոթան» գիրքը վերջերս ֆրանսերէնի ու յետոյ ալ անգլերէնի թարգմանուեցաւ:

Եւ մտածել՝ որ Գ. Պալաքեանի «Հայ Գողգոթան» գիրքը վերջերս ֆրանսերէնի ու յետոյ ալ անգլերէնի թարգմանուեցաւ:

Եւ Պալաքեանի այս սուտ վկայութիւնը այսօր, կը տարածուի հայոց մէջ:

... ԵՒ ԴԵՊԻ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ^{**} ԾԱՂԹԱՆԱԿԸ

Նահատակ բանաստեղծ Ռուբեն Սեւակի յիշատակը յաւերժացնելու և անոր իսկական արժէքը բացայայտելու աշխատանքին սատար հանդիսացողներուն այստեղ կ'ուզենք, կրկին ու կրկին, մեր խորին երախտագիտութիւնը յայտնել...

Ա.- Մեր հոգեղբայր Ժիրայր Նայիրին և իր կողակից՝ Տիկ. Մարի Նայիրին որոնք, 1983-թ.էն սկսեալ և մինչեւ այսօր, բացառիկ դեր մը կը կատարեն Ռուբեն Սեւակը արդարօրէն վերարժեւորելու աշխատանքներուն մէջ:

Բ.- Եւ իրենց գաղափարակից ընկերը՝ Պէպօ Սիմոնեանը իր գրութիւններով և, մանաւանդ, Պէյրութի Սահակեան Գոլէճի մէջ Ռուբեն Սեւակի անուան մատենադարան մը ստեղծելով մեծ գործունէութիւն կատարած է:

Գ.- Ռուբեն Սեւակի ամբողջական գործերը հրատարակելու, մեկնաբանելու և ներկայացնելու մարզին մէջ Ալեքսանտր Թոփչեան, 1983-էն ի վեր, նաեւ գործակցութեամբը վաստակաւոր դերասան-գրող Անահիտ Թոփչեանի, միասնաբար տարին աշխատանք վկայելով, որ իրենք իսկական և անփոխարինելի Սեւակագէտներ են:

Դ.- Ռուբեն Սեւակի յիշատակը յաւերժացնող հանգրուաններէն մէկն է՝ 13 Հոկտեմբեր 1985-ին Նիսի մէջ կատարուած Ռուբեն Սեւակի ծննդեան 100-ամեակի հանդիսութիւնը:

Այս ձեռնարկին նախագահն էր՝ մեծ վարպետ Անդրանիկ Ծառուկեանը, որ այդ օր, իր կատարած անմոռանալի բանախօսութեան ընթացքին յայտնեց. «Եթէ 1915-ի նահատակ մտաւորականները խորհրդանշող արձան մը կանգնուի Հայաստանի մէջ, այդ արձանը պիտի ըլլայ Ռուբեն Սեւակինը...»:

Եւ երկու տարի յետոյ՝ 1987-ին Անդրանիկ Ծառուկեան իր հեղինակած, Ռուբեն Սեւակի կեանքը ներկայացնող «Սերը եղեռնի մէջ» ի վէպով, յաւերժացուց հերոս նահատակին կերպարը:

Ե.- Ռուբեն Սեւակի յիշատակը և գաղափարականը վառ պահելուն սատարած շատ կարելոր հանգրուաններէն մէկն է 1994-թ.ին, Երեւանի թիւ 151 դպրոց-վարժարանին Ռուբեն Սեւակի անունով մկրտուիլը, որուն նախաձեռնողը հաստատութեան տնօրէնուհի Տիկ. Ճուլիա Ղազարեանն է, որ իր աշխատակիցներով, այդ թուականէն մինչեւ այսօր, Ռուբեն Սեւակի հայրենասիրական ոգին կը ներմուծեն մեր ապագայի յոյսը եղող նոր սերունդներուն հոգիներուն մէջ:

**

Այստեղ յիշատակել կ'ուզենք, մասնաւորապէս, 2003-թ.ներէն յետոյ հրատարակուած և Ռուբեն Սեւակի կեանքին և գաղափարականին վերաբերող գիրքերը՝

1.- Երեւանի մէջ, 2003-ին հրատարակուեցաւ, Փրոֆ. Վլատիմիր Պետրոսեանի «Ռուբեն Սեւակը եւ Մեր ժամանակը» վերտառութիւնը կրող գիրքը, որ Ռ. Սեւակի իսկական գաղափարականը հասկնալու և ըմբռնելու տեսակետով շատ կարելոր ուսումնասիրութիւն մըն է:

2.- Հալէպի մէջ, 2004-ին լոյս տեսաւ, ծանօթ գրող-մտաւորական Թորոս Թորանեանի՝ «Իմ Ռուբեն Սեւակը»:

(→ էջ 3)

ԵՐԵՎԱՆ 2003	Գ. Ե. Կարամյան Քաղկէ Թատի Գաղտնի Երթուածի Առնի: և Երեւանի Գրականութիւն Վ.ԱՊԻՍԻՐ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ ՌՈՒԲԵՆ ՍԵՎԱԿԸ ԵՎ ՄԵՐ ԺԱՄԱՆԱԿԸ

ՎԵՐՋԱՊԷՍ՝ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ... (Ծար. էջ 2-էն)

Մեր վաղեմի բարեկամը, ասկե բաւական տարիներ առաջ, խոստացած էր Ռուբէն Սեւակի մասին գիրք մը հեղինակել: Եւ այդ տարիներուն արդէն որոշած էր, որ գիրքին անունը՝ «Իմ Ռուբէն Սեւակը» պիտի ըլլայ: «Իմ Ռուբէն Սեւակը» գիրքը այսօր ոչ միայն հեղինակին, այլ՝ բոլոր հայրենասէրներուն բոլոր Սեւակասէրներուն գիրքն է: Այս գիրքին մէջ կը տեսնէք ամբողջական Ռուբէն Սեւակը՝ իր կեանքով, իր գաղափարներով, և Ռուբէն Սեւակի մասին կ'ունենանք համապարփակ տեղեկութիւններ:

3.- Երեւանի մէջ, 2005-թ.ին հրատարակուեցաւ, Փրոֆ. Վլատիմիր Կիրակոսեանի «Մենագրոյց Նահատակ Բանաստեղծի Հետ» (Ռուբէն Սեւակ): Ինքնատիպ գիրք մըն է, որ կը ներկայացնէ Ռուբէն Սեւակի ազգային գաղափարախօսութիւնը, անձնագրհուրթեան խորհուրդը և նահատակութեան պատմութիւնը:

ԹՈՐՈՍ ԹՈՐԱՆԵԱՆ

ԻՄ ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՎԱԿԸ

ՀԱՆԷՊ
2004

Փրոֆ. Վլատիմիր Կիրակոսեանը այն բացառիկ մտաւորականն է, որ դեռ 1972-ին, Երեւանի մէջ, իբր երիտասարդ մտաւորական, հերոս-նահատակի կեանքով և գաղափարականէն ոգեւորուած՝ «Ռուբէն Սեւակ - Կեանքը եւ Ստեղծագործութիւնը» վերտառութեամբ գիրք մը հրատարակած էր:

4.- Երեւանի մէջ, 2005-թ.ին հրատարակուեցաւ, վաստակաւոր գրագետ թատերագիր Դոկտ. Հրանդ Մարգարեանի Ռուբէն Սեւակի կեանքը և նահատակութիւնը ներկայացնող՝ «Երբ Արեւը Կը Լուէ» թատրերգութիւնը:

Այս թատրերկը Նիւ Եորքի «Համազգային»-ի սրահին մէջ, մեծ յաջողութեամբ և շատ անգամներ ներկայացուեցաւ: Եւ

խտններամ ժողովուրդը, թատրերգութեան ներկայացումէն յետոյ, շատ տպաւորուած և յուզուած՝ իրենց շնորհաւորութիւնները կը յայտնեն հեղինակին և դերասաններուն:

5.- Երեւանի մէջ, 2005-ին հրատարակուեցաւ Տարօն Եպս. Ճերէճեանի աշխատասիրութիւնը՝ «Երանացում Ու Սրբադասում Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ» վերտառութեամբ:

Այս աշխատասիրութեամբ Տարօն սրբազան խնդրանք ներկայացուցած է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Բ.ին՝ Ռուբէն Սեւակի սրբադասման համար:

ՀՐԱՆԴ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

ԵՐԲ ԱՐԵՒԸ ԿԸ ԼՈՒԷ

Թատերախաղ

(Բանաստեղծ Ռուբէն Սեւակի
Նահատակութիւնը 90ամեակին առթիւ.)

ՀԳՍ Հրատարակչություն
ԵՐԵՎԱՆ 2005

ՏԱՐՈՆ ԵԳԻՍԿՈԳՈՍ ՃԷՐԷՃԵԱՆ

ՄԱՇՏՈՑ

ԵՐԱՆԱՑՈՒՄ ՈՒ ՍՐԲԱԴԱՍՈՒՄ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՑՑ

ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

2005

6.- Ժընեի մէջ, 2005-ին հրատարակուեցաւ, Դոկտ. Արել Զհնյ. Մա-

նուկեանի «Դադրա՞ծ է Հայ եկեղե-

ցին Սուրբեր Ունենալէ» խորագիրով (հայերէն և ֆրանսերէն թարգմանութեամբ) ուսումնասիրութիւն մը, որուն մէջ Տէր Արել կ'առաջարկէ՝ Կոմիտասի, Ռուբէն Սեւակի և 1915 թուականի Հայկական Յեղասպանութեան բիւրաւոր նահատակներուն սրբադասումը:

7.- Պէլրութի մէջ, 2006-ի Ապրիլին, «Յ. Տէր Սեւընեան» սրահին մէջ ներկայացուեցաւ, Անդրանիկ Ծառուկեանի «Սէրը Եղեռնին Մէջ» վէպը՝ Սուրէն Խտըշեանի բեմադրութեամբ:

Եղեռնի 91-րդ տարեդարձի օրերուն զուգարհպող այս տասնեակ մը ներկայացումները Պէլրութի և գաւառի հայահոծ շրջաններուն մէջ, ջերմ գնահատանքի կ'արժանանայ: Հանդիսատեսները արցունքոտ աչքերով կը հետեւին բեմադրուող հերոսապատումին:

«Սէրը Եղեռնին Մէջ»-ի ներկայացումները, Լիբանանի

Անդրանիկ Ծառուկեանի վէպը՝

**Սէրը
Եղեռնին
Մէջ**

բեմադրութեամբ՝
Սուրէն Խտըշեանի

24 ԱՊՐԻԼ 1915 - Ի Ն՝

ԹՈՒՐԻԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾԱԾ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ

9-1 - ՐԳ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ

ՊԱՏԵՅՈՒԹԵԱՄԲ

ԱՆԵԾՔԱԳԻՐ - ԹԻՒ 2

**ՈՒՅԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԸՐԷ՛Ք ՅԵՂԱՍՊԱՆ ԹՈՒՐԻԵՐ
- ԱՍԿԷ ՅԵՏՈՑ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ
ԵԹԷ DOGU PERINÇEK - Ի ՆՄԱՆ
«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՍՈՒՏ Է» ԸՍԷՔ՝
ԲԱՆՏ ԿԸ ՄՏՆԷՔ:**

Մագուսով քիւրտ, թուրք կամ հայ ըլլալը անյայտ, բայց թրքական գաղտնի կազմակերպութեան MIT-ին մէկ գործակալը ըլլալը կասկած չվերցնող Dogu Perinçek-ը, Լոզանի դաշնագրին 82-րդ. տարեդարձին պատեհութեամբ Ջուիցերիա գացած էր և Յուլիս 2005-ին, Լոզանի մէջ կատարած յայտարարութեան ընթացքին, «Հայկական ցեղասպանութիւնը սուտ է» ըսած էր:

Եւ Ջուիցերիական պետութիւնը, հայկական ցեղասպանութիւնը ծանցցած երկիր մ'ըլլալով, Ջուիցերիական դատարանը 30 Ապրիլ 2006-ին, Dogu Perinçek-ը 6 ամիս բանտարկութեան դատապարտեց:

Ասկէ յետոյ, եթէ Տոզու Փերինչէքը Ջուիցերիա գայ՝ կը բանտարկուի:

Ֆրանսական զոյգ խորհրդարաններն [Մերակոյտ և երեսփոխանական ժողով], 18 Մայիս 2006-ին որոշում պիտի տան, և հայկական ցեղասպանութիւնը ուրացողները պատիժի պիտի ենթարկուին: Այս «Վտանգին» դէմ, "HURRIYET" թերթի յօդուածագիրներէն M. Ali Birand, 5 Մայիս 2006 թուակիր իր յօդուածին մէջ, Ֆրանսայի դէմ դասականացած թրքական սպառնալիքներ կ'արձակէ գրելով.

«Եթէ Ֆրանսան այս օրէնքը վաւերացնէ՝ միլիառաւոր EUROS, կը կորսնցնէ եղեր»:

Եւ M. Ali Birand իր գրութեան մէջ հաշիւներ ընելով կ'ըսէ. «Թուրքիան՝ Ֆրանսայէն ապրանք գնելը պիտի դադրեցնէ, և Ֆրանսան այս պատճառաւ 9 միլիառ Euros վնաս պիտի ընէ»:

Արդարութիւն ըսուած «բան»ը՝ լսած էինք, որ դրամով կրնայ գնուիլ:

Բայց առաջին անգամ ըլլալով թերթի մը մէջ, այն ալ թրքական թերթի մը մէջ կը տեսնենք, թէ Արդարութիւնը ծախու առնելու համար, միլիառաւոր EUROS- ներով սպառնալիքներ կը կատարուին:

... Թուրքեր՝, յայտնի է, որ եւրոպական պետութիւններուն այս օրէնքներով «շատ գէշ ծուղակը ինկաք»:

Բայց յարգելի M. Ali Birand, դուն քիթիդ տակի իրականութիւնները անգամ կարող չես տեսնելու:

Ֆրանսայի դէմ սպառնալիքները կատարած "Hürriyet" թերթին 5 Մայիս թիւին 11-րդ էջին մէջ, քու աշխատակիցդ՝ Tufan Türenç-ը թուանշաններով կ'ապացուցանէ, թէ Թուրքիան այսօր սնանկութեան մատուած է:

Tufan Türenç-ին գրածին համեմատ «Թուրքիոյ արտաքին պարտքը, 3 նոյեմբեր 2003-ին՝ 90 միլիառ տոլար էր»:

«Մինչդեռ այսօր, Թուրքիոյ արտաքին պարտքը՝ 200 միլիառ տոլարի բարձրացած է»:

«Եւ աղքատութեան սահմանը երեք տարուան ընթացքին՝ հարիւրին 49-ը աւելցած է»:

Յարգելի M. Ali Birand, դուն, Ֆրանսայի դէմ, միլիառաւոր տոլարներու սպառնալիքներ կատարելու տեղ, գնայ և քիչ մը Թուրքիոյ պարտքերուն նայէ:

Անպայման թրքերէն լեզուին շատ ծանօթ ասացուածքը գիտես՝

«Ինքը օգնութեան կարօտ ճեր մըն է, ալ ո՛ւր մնաց, որ երթայ ուրիշին օգնէ»:

հանդիսատեսներուն վրայ վերջից տարիներու ամէնէն անմոռանալի տպաւորութիւն ձգած թատերական ելոյթներէն եղան:

Ց. Եւ վերջապէս՝ Երեւանի մէջ 2005-ին հրատարակուեցաւ Ալեքսանտրը Թովչեանի՝ «Եւ Անգամ Մահից Յետոյ» վերտառութեամբ հոյակապ վէպը, որ կը ներկայացնէ՝ Ռուբէն Սեւակի 1905-թ.ին բժշկութիւն ուսանելու համար Լոզան մեկնելէն մինչեւ 26 Օգոստոս 1915-ին, Չանդըրը-ի մէջ, հերոսաբար դէպի մահ դիմելուն և նահատակութեան պատմութիւնը:

Եւ Ալեքսանտր Թովչեանի այս շատ յաջող վէպն է, որ Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահի 2006-թ.ի գրականութեան «Միակ մրցանակ»-ին արժանացաւ:

***

Թուրքերը, 26 Օգոստոս 1915-թ.ին, խուճուճօրէն սպաննեցին Ռուբէն Սեւակը:

1915-թ.ին, Պոլսոյ Գերմանական դեսպանատան արխիւին մէջ գրուած է, թէ՛ «Թուրքերը Ռուբէն Սեւակը ազատ արձակելու դիմումները մերժեցին»:

Որովհետեւ թուրքերը Ռուբէն Սեւակը կը նկատէին իբրեւ մէկը այն մտաւորականներէն, որուն «Ջանգուածներու վրայ ունեցած ազդեցութենէն կը վախցուի»:

Ո՛Վ ԹՈՒՐԵՐ, ԼԱԻ ԳԻՏՅԷՔ, ՈՐ ԱՅՍՕՐ, ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿԻՆ ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐԸ ԵՒ ԱՆՁՆԱԶՈՂՈՒԹԵԱՆ ՈԳԻՆ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԵՆ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՄԷՋ:

ԵՒ ՀԱԶԱՐԱԻՈՐ ՈՒ ՀԱԶԱՐԱԻՈՐ ՀԱՅԵՐ, ԴԵ՛Ռ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԾՈՒԻՆ ԻՍՎԱԿԱՆ ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿՆԵՐՈՒ:

ԵՒ ԱՆՈՆՔ, ԹՈՒՐԵՒՆ ԴԷՄ, ՀԱՅ ԱԶԳԻՆ ՈՒՐԱԾՈՒԱԾ ՈՒ ՏԱԿԱԻՆ ՄԵՐԺՈՒՈՂ ԻՐԱԻՈՒՆՔՆԵՐՈՒՆ ՊԱՀԱՆՁԱՏԵՐԵՐԸ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՆ:

Ն Ա Մ Ա Կ 2 3 7

ԳՐԵՑ՝ ԱՐՄԷՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

Ապրիլ 24...

Եկաւ ու անցաւ - և տակաւին քանի Ապրիլ 24-ներ պիտի գան ու անցնին- և մենք ալ տեղքայլի մէջ պիտի մնանք:

Ապրիլ 25. ամէն ինչ մոռցուած է. թէև Վեհափառը յիշեց որ «ամէն օր 24 Ապրիլ է»: Մեր բոլոր սխալները դարձեալ կրկնեցինք: Միակ սքանչելի երեւոյթն էր քայլարշաւը և հակառակ աննպաստ օդին, և նախընտրելի պիտի ըլլար որ հաւաքը ըլլար դաշտը և ժողովուրդը ուղղուէր Անթիլիաս: Հո՛ն է մեր նահատակներու յուշարձանը, Մայր եկեղեցին, մեր մշակոյթը և մեր հայ ազգին սիրտը: Չեմ կարծեր որ դաշտը խօսողները Վեհափառէն աւելի բան մը ըսէին, և արդէն շատ խօսելով չէ որ պիտի լուծենք մեր հարցերը:

Ըստ Պրն. Ալէն Թապուրեանին - Լիբ. կառավարութիւնը տակաւին պաշտօնապէս չէ ճանչցած մեր ցեղասպանութիւնը- և թէ ինք թղթածըրար մը պատրաստած է - յարմար ժամանակին ներկայացնելու- քանի որ այժմ մեր տեղական կառավարութիւնը զբաղուած է բիզնէսական վեճերով:

Մեր երեսփոխաններուն ականջները խօսին...

Միաճակատ կամ մէկ մարմին - շատ հոլովուած և քիչ մըն ալ յոգնած եզրեր են: Բայց մենք մարդ ըլլալիք չունինք: Բազմաչարչար հայ դատ մը կայ. տերը ո՞վ է... չենք գիտեր: Արեւմտահայութիւնը որ այդ հողերուն դարաւոր տերն է և բնակիչը. իրաւունք ունի այս հարցը հետապնդելու: Բայց այնքան անկազմակերպ է, որ դժուարաւ տեղքայլ կ'ընէ: Զանի մը շաբաթ առաջ, վիճակահանու-

թիւն մը կազմակերպուեցաւ «Վանայ Չայն»ի միջոցաւ -18 ժամ- հասոյթը՝ ի նպաստ Հայ Դատին... Գիտէինք, թէ դպրոցներու պիտոճէն (եւեմտացոյց) բարելաւելու համար կը կազմակերպուին վիճակահանութիւններ: Բայց հայ դատին համա՞ր... Հայ Դատը պէտք է հետապնդուի հայրենի կառավարութեան գործակցութեամբ, Սփիւռքի-1 գլուխ մարմնին հետ: Երեւանցիները առնելիք չունինք կ'ըսեն -մենք ի՞նչ կ'ըսենք...:

Այժմ, ընթերցողը պիտի կարծէ, թէ թեկնածութիւնս պիտի դնեմ Հայ Դատի մարմնին. քաւ լիցի: Մտքես իսկ չ'անցնիր:

«Վանայ Չայն»ը յիշեցինք: Կը փափաքիմ յիշեցնել Պրն. Տնօրէնին, որ հաճի մեր նախաճաշի ժամերուն մեզի չհրամցնել անհամ և օտար երգեր: Ժամը 8:00-էն ետք թող ազատ զգան ճախրելու ուր որ կը փափաքին: Ծնորհակալութիւն:

Ապրիլ 24-ի մասին մեր ըսելիքները չեն աւարտած: Կը տեսնուինք:

* * *

Այս տարի մենք Յարութեան Տօնը անցուցինք հայրենիքի մէջ: Ամէն օր Ջատիկ էր: Կիրակի ներկայ գտնուեցանք Ս. և Անմահ Պատարագին ի Ս. Էջմիածին: Պատարագելու էր Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեգին Բ.ը: Զառաճայն երգեցողութիւնը՝ կատարեալ էր և հոգեթով, ինչ որ միայն Էջմիածնայ Մայր Տաճարին մէջ կարելի է ունկնդրել: Խորան և երգչախումբ կատարեալ ներդաշնակութեամբ կ'արձագանգէին իրարու՝ հազուադէպ երեւոյթ մը:

Զիչ ետք, կ'անդրադառնանք զարմանալի երեւոյթներու -թէև մեր զարմանալու կարողութիւնը վաղուց

Ն Ա Մ Ա Կ 2 3 7

ԳՐԵՑ՝ ԱՐՄԷՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

կորսնցուցած ենք:

«Հաւատամք»էն առաջ, զարմանքով նշմարեցի, թէ դասէն ընթերցուած Աւետարանին առընթեր, խորանին վրայ, սարկաւագ մըն ալ ուրիշ Աւետարան մը կը կարդար, ծնրադիր, Վեհ.ին առջեւ: Ինծի ամենամօտիկ սրբազանի մը [Գեր. Փառէն Եպս. Աւետիքեան] հարցուցի, թէ այս երեւոյթը չեմ տեսած մեր մօտ: Պատասխանեց, թէ երբ պատարագիչը Վեհափառ մըն է կամ Արքեպիսկոպոս՝ այս է սովորութիւնը: Նկատելով, որ ես չեմ հանդիպած նման երեւոյթի մը մեր մօտ, լաւ կ'ըլլար, որ վարդապետ մը մեզ լաւ լուսաբանէր: Զարմացայ նաեւ երբ «Գոհութիւնը» «պարզ» երգուեցաւ: Այդ ալ ընդունելի է Աստուծոյ:

Հետեւեալ դէպքն ալ «զարմանալի» է: Ս. Էջմիածնի Մայր Տաճարէն դուրս եմք, դռնէն մի քանի մեթր անդին: Նշմարեցի խումբ մը պատանիներ: Զիչ ետք, անոնցմէ մին գրպանէն ծխիկի ծրար մը հանելով, սկսաւ իր ընկերներուն բաժնել, «շէֆիկ»ի մը հովեր առնելով: Անմիջապէս մօտեցայ և բարեւեցի - իրենք ալ բարեւեցին: Եւ ըսի - «Տղաք, դուք գիտէ՞ք, թէ ուր կը գտնուիք: Հոս, եկեղեցի է - սուրբ հող. և հո՛ս, չեն ծխեր...»:

Տղաքը պահ մը սառեցան կարծես: Չէին գիտեր: Սորվեցնող մը չէր եղած: Ծխիկները իրենց ափերուն մէջ պահելով հեռացան, շատ հաւանաբար զարմանալով, թէ ո՞վ էր այս մարդը, որ իրենց արգիլեց ծխել հոն:

Յիշե՞նք Հալէպի Սալիպէ թաղի մեր զոյգ եկեղեցիները: Ս. Աստուածածին և Ս. Զառասուն Մանկանց:

Հոն ալ ունէինք բակ մը. և երկու տեղ - սեւի վրայ ճերմակով գրուած էր - «Մի՛ ծխէք», շրջանակի մէջ առնուած և պատին ամրացուած: Չեմ յիշեր ոեւէ մէկուն ծխելը այդ բակին մէջ - գրութիւնը իր ազդեցութիւնը ունեցած ըլլալու էր: Այդ բակին մէջ յուպսոյցներ չկային, ինչպէս այսօր կան մեր մօտ: Անոնք եկած էին եկեղեցի աղօթելու և ոչ թէ արեւու լոգանք առնելու:

Մեր տեղափոխութեանց ընթացքին, «զարմանալի» էր տեսնել անգործ մարդոց խումբեր, ծխիկը շըրթներնուն, կարծես կը ջանային լուծել տեղական և միջազգային հարցերը: Թերեւս Հայաստանի կառավարութիւնը, այս մարդոց ալ առիթ տար որ լուծեն գոնէ տեղական խնդիրները, իրենք մէկ կողմ քաշուելով - որոշ շրջանի մը համար: Չարժե՞ր փորձել:

«Զարմանալիք» մը եւս: Չեմ գիտեր, աշխարհի մէջ որեւէ երկիր, ուր երկրին ուժն ու հարստութիւնը կեդրոնացած ըլլայ սակաւաթիւ մարդոց ձեռքը: Այս այրերը ունին չնաշխարհիկ դղեակներ, ապարանքներ, մենաշնորհներ [պենզին, խաղատուն, ներածումներ, եւայլնը...]

Այս «եւայլնք»ին մէջ կան բաներ որոնցմէ «պէխապար» ենք - և պէտք ալ չունինք գիտնալու: Պէտք է յիշենք, որ այս անձերուն մէջ կան բոլիս սրտով մարդիկ, որոնք կ'օգնեն կարօտեալներուն, զանազան ձեւերով՝ ինչպէս իմացանք կարգ մը վարորդներէ:

Վերջին լուրերը միշտ ալ վարորդներու մօտ են: Ասոնցմէ մին, Արցախի մասին ըսաւ, թէ կարելի է սանկ «սուտիկ» պատերազմ մը «սարքել», և անշուշտ մի քանի մահեր անխուսափելի պիտի ըլլան, և անկէ ետք «պատուաւոր» հաշտու-

Ն Ա Մ Ա Կ 2 3 7

ԳՐԵՑ՝ ԱՐՄԷՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

թիւն մը կնքել և այս ձեւով երկու կողմերուն պատիւն ալ փրկուած կ'ըլլայ...: Կը մնար ճշդել համաձայնութեան պայմանները- երբ ես արդէն տեղս հասած էի: Այժմ կ'առաջարկեմ մեր «փօլիթիքոս»ներուն, որ ճշդեն այս պայմանները: Ուրիշ մը ըսաւ, թէ ինք «ԿՈՒՄ»ի մէջ խանութ մը ունի և լաւ էր գործը: «ԿՈՒՄ»ը ծախուեցաւ - և ուրիշներ ըրին իր գործը և ինք մնաց կարօտ վիճակի մէջ: Իսկ ոմանք ալ՝ «ինչ անենք ախպեր, օր մը լաւ, օր մը վատ, եօլա կը գնանք- մենք երկիրը չենք թողնի...»:

Եւ միայն Հայաստանի մէջ է, որ «մեր երկիրը» կրնանք ըսել և հակառակ զանազան երեւոյթներու, հոն կը ծլին ու կը ծաղկին մեր մշակոյթը, գիտութիւնն ու խել մը ուրիշ բաներ: Միայն Հայաստանի մէջ է, որ երկրին նախագահն ու աւագանին ներկայ կը գտնուին Ս. Էջմիածինի Մայր Տաճար, ներկայ գտնուելու Ս. Պատարագի արարողութեան, առաւել՝ դեսպաններ և ուրիշ երեւելիներ, և որմէ ետք, փառաւոր ընդունելութիւն (cocktail) մը կը սարքուի բոլոր հրաւիրեալներուն: Միայն Հայաստանի մէջ է, որ կրնաս ըմբռնուել օփերա և պալէ, եւայլն (խօսքը մեզի մօտիկ երկիրներու մասին է): Վայելեցինք «Տօն Զիշօթ» պալէն: Բոլոր մասնակցողներն ալ նոր սերունդ՝ կատարեալ ամեն տեսակէտէ:

Հիանալի էր մանաւանդ ունկընդիր և ակնդիր- (ակնդիր- կարելի՞ է) ժողովուրդին արծագանգելը -

ե՞րբ և ո՞ւր պետք է- մենապարի մը ընթացքին ճիշդ ժամանակին ծափահարելու պահը, իսկ վերջաւորութեան, ժողովուրդին կողմէ բերուած ծաղկեփունջերը, որոնք պիտի մատուցուին արուեստագէտներուն և մաս մըն ալ պիտի ողողեն բեմը: Մեր մօտ այս սովորութիւնը վերապահուած է վարչական մարմիններուն- և անոնց հաշուեցուցակներուն «ելք»ի բաժինին:

Հայաստանի մէջ մեր պտոյտը կը շարունակուի:

**

«Յառաջ»ի մէջ կը կարդանք.-
 «Հայ երեսփոխան Տիգրան Արզաքայեան, Մոսկուայի քազինոյի մը մէջ կը կողոպտուի, կը խոշտանգուի և շունչը կ'առնէ հիւանդանոց: \$50,000 արժող թելի ժամացոյցն ու գրպանի հեռախօսը իրը չեն այլեւս»:

Ակամայ յիշեցի Յ. Պարոնեանի մէկ գրութիւնը - թէ ինչպէս դերասան մը, որ տարիներով քալած էր հայ բեմին վրայ- և կ'երեւի գնահատող չէ ունեցած: «Նստէիր» կ'ըսէ բարեկամը:

Եթէ մեր երեսփոխանն ալ «նստէր» երեւան- իր տանը, ոչինչ պիտի պատահէր իրեն: Երեւան քազինօ՞ կը պակսի...:

**

Սիրային կրակոտ նամակ մը, գրուած խարտեաշի մը կողմէ. «Սիրելի Մարկոս, միակ երազ մը ունիմքեզ հետ ամուսնանալ: Եթէ համաձայն ես, անմիջապէս գրէ: Հակառակ պարագային, այս նամակը բանալու «զահմէթ»ը մի քաշեր...»:

Ն Ա Մ Ա Կ 2 3 7

ԳՐԵՑ՝ ԱՐՄԷՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

TÜRKLERİN (SÖZ DE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
24 NİSAN 1915 - DE
TÜRKLERİN GERÇEKLESTİRDİKLERİ
ERMENİ SOYKIRIMININ
91. YILDÖNÜMÜ DOLAYISI İLE
LÂNETNAME N. 2
DIKKAT EDİN SOYKIRIMCI TÜRKLER,
BUNDAN SONRA AVRUPA MEMLEKETLERİNDE
EGER DOĞU PERİNÇEK GİBİ "ERMENİ SOYKIRIMI
YALANDIR" DERSENİZ HAPSE GİRERSİNİZ.

ASLININ KÜRT MÜ, TÜRK MÜ, ERMENİ Mİ. NE OLDUGU BELIRSİZ OLAN, FAKAT MIT AJANI OLDUGU GERÇEK OLAN DOĞU PERİNÇEK, LOZAN ANDLASHMASININ 82. YILDÖNÜMÜ DOLAYISI İLE İSVIÇREYE GİTMİŞ VE TEMMUZ 2005-DE LOZANDA VERDİĞİ BEYANATDA "ERMENİ SOYKIRIMI YALANDIR" DEMİŞTİ.

VE İSVIÇRE, ERMENİ SOYKIRIMINI KABUL EDEN BİR DEVLET OLARAK İSVIÇRE MAHKEMESİ 30 NİSAN 2006-DA DOĞU PERİNÇEK-İ 6 AY HAPSE MAHKUM ETTİ.

BUNDAN SONRA EGER DOĞU PERİNÇEK İSVIÇREYE GELECEK OLURSA, HAPSE GİRECEKTİR.

FRANSIZ MECLİSİ DE 18 MAYIS 2006-DA KARAR VERECEK VE ERMENİ SOYKIRIMINI İNKAR EDENLERİ HAPSE MAHKUM EDEN KANUN ÇIKARACAK.

BU TEHLİKEYE KARŞI "HÜRRIYET" GAZETESİ YAZARLARINDAN M. ALI BİRAND 5 MAYIS 2006-DA YAZDIĞI MAKALEDE FRANSAYA KARŞI KLASİK TÜRK ŞANTAJLARINI SAVURUYOR.

EGER FRANSA BU KANUNU KABUL EDERSE, MİLYARLARCA EURO KAYBEDECEK MİS. VE M. ALI BİRAND YAZISINDA HESAPLARINI YAPIYOR. TÜRKİYE, FRANSADAN MAL İTHAL ETMİYECEK, VE BUNDAN DOLAYI FRANSA 9 MİLYAR EURO ZARAR EDECEK MİS.

ADALET DENİLEN NESNENİN PARA İLE SATIN ALINABİLECEĞİNİ BİLİRDİK AMA, İLK DEFA BİR GAZETEDE, ODA BİR TÜRK GAZETESİNDE AÇIKÇA ADALETİ SATIN ALMAK İÇİN MİLYARLARCA EURO İLE ŞANTAJ YAPILDIĞINA SAHİT OLUYORUZ.

TÜRKLER, BELLİ Kİ AVRUPA DEVLETLERİNİN CEZALANDIRMA KARARLARINDAN DOLAYI SİZ ÇOK FENA KAPANA SIKIŞTINIZ.

FAKAT SAYIN M. ALI BİRAND, SEN BURNUNUN DIBİNDEKİ GERÇEKLERİ BİLE GÖRMÜYORSUN.

SENİN FRANSAYA KARŞI BU ŞANTAJI YAPTIGIN, 5 MAYIS 2006 TARİHLİ "HURRIYET" GAZETESİNİN 11. SAHİFESİNDE SENİN SÜTÜN ARKADASIN TUFAN TÜRENÇ DE RAKAMLARLA İSPAT EDİYOR Kİ TÜRKİYE BUGÜN İFLAS ETMİŞ DURUMDADIR. TUFAN TÜRENÇİN YAZDIĞINA GÖRE TÜRKİYENİN DİŞ BORCU 3 KASIM 2002-DE 90 MİLYAR DOLAR İMİS. BUGÜN İSE TÜRKİYENİN DİŞ BORCU 200 MİLYAR DOLARA ÇIKMIŞ.

VE YOKSULLUK SINIRI 3 YILDA YÜZDE 49 ARTMIŞ.

SAYIN M. ALI BİRAND, SEN FRANSAYI MİLYARLARCA DOLARLA TEHDİT EDECEĞİNE, GİT DE BİR AZ TÜRKİYENİN BORÇLARINA BAK.

HER HALDE TÜRKÇEDE ÇOK MESHUR DEYİMİ BİLİRSİN.

"KENDİSİ YARDIMA MUHTAC BİR DEDE NERDE KALMIŞ BASKASINA YARDIM EDE". **Ş. Ö.**

Վ Ր Ի Պ Ա Կ

«Նայիրի»-ի 25 Ապրիլի բիւիւն մէջ, Յ. Չիլիճկյանի «Արշաւ՝ Դէպի 24 Ապրիլ...» յօդուածով լոյս տեսած Սիտնական վեցբեւանի աստղին ներքեւ «Եռանկիւն աստղ» գրուած էր:

Վստահ եմք, որ մեր լաւատեղեակ ընթերցողները, իւրովի ճշդեցին մեր ակամայ բոլարութեամբ վրէպը, ծանօթ ըլլալով այդ չարաշուք նշանին... վեցբեւանի ըլլալուն:

*...Նոյնպէս՝ կը խնդրուի նկատի ունենալ, որ նոյն յօդուածին մէջ, Նայիրի-Գերմանական կնիքով նշանակուած կայան՝ AUSCHWITZ- անունը սխալմամբ գրուած էր AUSWITZ:

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ...

**«ՍՈՒՏԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԱԶՆԵՐՈՒ ԶՈՂ,
 «ԷԾ ՆԱՀԱՏԱԿ» ԵՂԱԾ ԱԶԳ ՄԸ՝ «ՀԱՅԵՐԸ»
 – Հատորի հեղինակ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆԻՆ**

ՄԽ. Նախկին լիբանանահայ, այժմ, տասնամեակներ է Վեր Գրագիլ ապրող Ալպեր Քեուէեան, ջերմ հետևող մը մեր ներհուն աշխատակից՝ Յովհաննէս Զիլինկիբեանի յօդուածներուն, և, մանաւանդ, ընթերցելէ ետք անոր նորերս լոյս տեսած «Սուտերու եւ Երագներու Զոհ, «էջ Նահատակ» եղած Ազգ Մը՝ «Հայերը» ստուար հատորը, հետեւեալ «Բաց նամակ»ը յղած է հեղինակին, տալով գնահատութիւնը երկին խորաթափանց հմտութեամբ մը, որ, գիրքը արժեւորելուն զուգահեռ, նամակագրին գաղափարական ինքնութեան մասին յստակ պատկերացում կազմել կու տայ: Սկիզբը տեսնել մեր նախորդ թիւին մէջ:

Մ. Նահանգներ-Իսրայէլ-Թուրքիա- այս չարիքի իմփերիան, այս ոճիրներու իմփերիան, երկար տարիներ օրօրեցիմ, խաբեցիմ սլաղեստիմցի առաջնորդները և ժողովուրդը, և սիսթեմաթիք մեթոտներով կ'ոչնչացնեն ամոմց ղեկավարները, կը ումբակոծեն սիվիլ ժողովուրդը՝ կիմ, երեխայ, ծեր, ամկար, կ'սպաննեն անխղճօրէմ, կը քամոնեն բնակարաններ սիվիլներու, առանց կարեւորութիւմ տալու բազմաթիւ բողոքներու, սաստերու, դատապարտումներու, ցոյցերու, որոմք օդի մէջ կը ցնդիմ առանց արդիւնքի: Իսրայէլեան բանակի մորաստեղծ կումթեոները, երբեմնի գերման բանակի կումթեոներում պէս, վայրագութեան անսոյեաններ դարձեր են:

Իսրայէլեան կումթեո յորջորջուածներու այս որջը, հրեայ ցեղիմ պարծամը՝ մարդկութեան գլխում փորձամք է: [Վերագրումները՝ իբր մմանութիւմ Գերման կումթեոներու, յօդուածագրիմ հեղինակութիւմն են]: Այս ամմարդկայիմ զիմեալ ումերը, Իսրայէլեան պետութեան և զիմուորակամութեան որոջումով, սիսթեմաթիք կերպով կ'ոչնչացնեն սլաղեստիմցի ժողովուրդը, որպէսզի ամբողջասլէս իրականացնեն իրենց թաքում ծրագիրները, սեփականացնելու համար, իրացնելու համար Պաղեստիմի արաբական մասն ալ: Այս ի՛նչ աւազակութիւմ է, այս ի՛նչ բարբարոսութիւմ, այս ի՛նչ կանկարծութիւմ է, որ Սիոնա-Ամերիկեան ոճիրներու իմփերիան սամծարձակօրէմ կը գործադրէ, առանց որ իր դէմ ցցոտղ ումեր տեսնէ աշխարհի վրայ:

Իրաքը զարթեցիմ, սուտ և շիմծու, ամգոյ ամբաստանութեամբ, պարզասլէս պատմելու և չէզոքացնելու համար Սատտամ Հիւսէյմ վրէժխնդիր մախսագահը, որ յամուգմած էր Իսրայէլի վրայ կործանարար, երկարաշաւիղ հրթիռներ արձակել պատերազմի շրջամիմ:

Իրաքը միակ արաբական երկիրն էր, որ հրթիռայիմ թէքնոլոժիով կրմար, յառաջիկայիմ աւելի կատարելագործելով իր ուազմական ումերը, շատ լուրջ «Վտանգ» ըլլալ մախայարձակ Իսրայէլիմ համար և սամծ դնել ամոր մուանողական անորժակիմ և, մոյմիսկ, Իսրայէլի գոյութիւմը վտանգել: Նաեւ խանգարել ԱՄՆ-ի ու Թուրքիոյ «փլան»ները: Այս մեծ վախիմ, սպառնալիքիմ առաջը առնելու համար, Իսրայէլ-Թուրքիա-Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները ամէմ ջանք թափեցիմ, յատկասլէս միջազգայիմ Սիոնիզմիմ որոջումով և ջամքով որ հաշուեյարդարի ենթարկեն Իրաքի վարչաձեւը, որ ապա սեփականացնեն ամոր ազգայիմ հարստու-

թիւնը, ամոր փեթրոլ-ի համքային հարուստ պաշարները, ման լետագային տիրամալու համար ամոր ռազմագիտական արժէք ունեցող հողային տարածութիւններում, ինչ որ գործադրուելու վրայ է: Քիւրտ Ճելալ Թալասյամիին իրաքի մասնագահ նշանակուիլը պերճախօս է: Այս ընթացքը ցոյց կուտայ վստահաբար, որ իսրայէլ և Թուրքիա, իրենց «Սամ Քեռի»ին հետ գործակցաբար, արդէն իրաքի մասնատման և իւրացման մեծագ, դատասպարտելի *քրօսէս*-ին սկսած են: Եւ Թուրքիա, այս ճամբով, կ'ուզէ մէկ քարով երկու թռչում զարմել, — իբր թէ իր հողերում վրայ ապրող շուրջ 14 միլիոն հաշուող քիւրտերում որպէս թէ, ձեւով մը, գոհացում կուտայ, որպէսզի ամոնք համգիստ ու խաղաղ մնան, իր դէմ չգործեն, կամ Թուրքիայէն բաժնուելով իրենց ամկախութիւնը չյայտարարեն: Աչք չուներման «Թուրքիոյ տարածքին»: Քիւրտը խաբելու, մոլորեցնելու մեծ փլամին մաս կը կազմեն ասոնք:

Միջազգային Սիոնիզմը չմարսեց Սատտամ Հիւսէյնի խիզախ քայլը... որ իր հրթիռներով հարուածեց իսրայէլը:

Իսրայէլ և Թուրքիա ստորագրած են արէն փոխադարձ «պաշտպանութեան» ուխտ: Խորքին մէջ՝ յարձակողական դաշինք, զոր կը հովանաւորէ Մ. Նահանգները իր ամհեռատես ու ամկարող նախագահով, որ շրջասպատուած է սիոնիստ-հրեայ հրծիգ խորհրդակամներով: Ան իմկաւ ասոնց ծուղակին վիհը, արատաւորելով Ամերիկայի երբեմնի իսկապէս դեմկրատ նախագահներու-ինչպէս Ծորն Ուաշինգթոն, Ուիլսոն... —պատիւը, և այդ երկրին ունեցած երբեմնի դեմկրատ դիմագիծը... եթէ մոյմիսկ ան, որոշ չափով մը, շպարուած դեմկրատի էր:

Սիոնիզմը, Արեւմուտքը, թրքութեան ալ մեղսակցութեամբ, շուտ շարժեցան, և որոշած են ամբողջովին խորտակել իրաքը, դարձնելու համար զայն ամկար, հաշմանդամ, յառաջիկային զայն դիւրութեամբ մասնաւորելու և յափշտակելու համար:

Հոս, Պրագիլի մէջ, ծագումով հրեայ-բոլոնացի սիոնիստ Պորիս Գազոյ կոչուող ամձը, իր «քամալ 7 ռէքօր» հեռատեսիլին յատուկ լուրերու սփռումներում մէջ հաստատեց, որ իսրայէլ արժանական ռումբի գաղտնի պահեստ ունի: Ես, յօդուածագիրս, ամձնասպէս լսեցի այս լուրերը, ման ամուղղակի ստացայ հաստատումը ամոնց պետական քաղաքական մարդոցմէ, քամի մը առիթներով: Ուրեմն ինչու ՄԱԿ-ը և Ամերիկան չեն պահանջեր, որ իսրայէլի վրայ միջազգային քննիչներ դրկուին, ինչպէս ըրին իրաքի և կ'ընեն իրանի պարագային: Թող երթան, փնտռեն և քննեն ստուգութիւնը այդ պաշտօնական հաստատումներում, որոնք կատարուեցան հեռատեսիլի կայանէն, այս հրեայ լրագրողին կողմէ, որ ժպրհեցաւ մոյմիսկ Հայաստանի ելեկտրածին արժանակայամին՝ «ՄԵՄԱՄՕՐ»ի անունը յիշատակել որպէս ասպագայի թիրախ՝ միջազգային քննութեան:

Ինչո՞ւ երկու չափ և երկու կշիռ: Մենք կը պահանջեմք որ «ՄԱԿ»ը, Ապ. Խորհուրդը անյասպաղ, արագ կերպով մը որոշում կայացնէ — եթէ թոյլ տան ամշուշտ — և շուտով թեքմիք քննիչներ ուղարկեն ման իսրայէլ, որպէսզի ընդմիջտ հաստատուի կամ կամ ջրուի այս մեղադրամքը, «արժանական ռումբեր ունենալու» [յայտարարուած] վարկածը:

Յետոյ, կա՛յ ման ուրիշ շատ վտանգաւոր և միջազգայնօրէն դատապարտուած գործակցութիւն մը՝ որ կ'ընդգրկէ Թուրքիան, Իսրայէլը և ԱՄՆ-ի ՍԻԱ-ն [չհաշուած «մամրները»]: Հաստատուած է, որ ասոնք, միատեղ, կը կազմակերպեն առեւանգումներ ու ահաբեկչութիւններ քաղաքական յայտնի գործիչներու, հաստատեր են գաղտնի բանտեր Երոսայի մէջ, այսպիսով՝ բացայայտ ոճիր կը գործեն միջազգային *ժորմերու*, օրէնքներու դէմ: Զարմամալին այն է, որ այսպիսի

ծամրակշիռ ոճիքներ շուտով և դիտումնաւոր կերպով մոռացութեամ կը տրոփմ իրենց ռատիօ-թէլէվիզիոնի ու մամուլի անսպառիւ տիրապետութեամ ղեկավարմերում կողմէ, ստախօս, յերիւրալից ու մեմօ Սիոնիստական կայաններում կողմէ, որոնք համրայիմ կարծիքը կը հակակշռեն:

Այս մութ ուժերը, դեռ մօտիկ անցեալիմ, առեւանգեցիմ քիւրտ ժողովուրդի ազգայիմ շահերու սյաշտպամ էօճալամը, Քեմիայի մաշրաքաղաք Նայրոպիի մէջ, և զիմք տարիմ Թոփքիա: Այս ի՛նչ բացայայտ «կամկտեր»ութիւմ է: Աշխարհմ համայնմ կը տեսմէ այս բոլորը բայց կը լռէ, հլու-հմազամդ համակերպութեամբ մը:

Այս Չարիքի *Իմփերիա*մ էր, որ սողոսկեցաւ հայ քաղաքական կեամքէ մերս և իր հրահամօ պատուէրներով պարտադրեց, որ հայկական պետութեամ Ազգայիմ փարլամէնթիմ մէջ ութը հերոս ազգասյաշտ հայրեմասէրներ - առաջնորդներ, արագահարուածներու տեղատարափ գնդակներով սպամնուիմ, իրենց վարչասլետով և Խորհրդարամի մախագահով միատեղ:

Այս Չարիքի *Իմփերիա*մ է որ, իմչպէս միշտ՝ այժմ ալ գտաւ դաւաճամ հայ «ղեկավարներ» որոնք, անցեալ տասմամեակներում եղածիմ պէս, Չարիքի *Իմփերիայիմ* հլու կամակատարներմ դառնալով, ամենայն սառնասրտութեամբ գործարեցիմ այս մմամը չտեսնուած ոճիքը, որ եզակի է ու պիտի մմայ մեր պատմութեամ մէջ: Իրենց դաւադիր գործունէութիւմը յալիտեամս սլիտի դաւապարտըլի ու մզովուի ամբողջ հայ ժողովուրդիմ կողմէ:

Այս Չարիքի *Իմփերիայի* անդամ Իսրայէլը Յոյմիսկ համարծակեցաւ մեր՝ Երուսաղէմի Պատրիարքութեամ պատույան դարատր: տաճարներում վրայ կրակ բամալ և պատճառել մարդկայիմ ու միլիական կորուստներ: Այս Չարիքի *Իմփերիա*մ դեռ մորերս յանդգնեցաւ մեր բարծրաստիճամ կղերական առաջնորդներում վրայ յարծակիլ [Երուսաղէմի մէջ], կրօնական թալիօրի մը առթիւ, և ամոնց վզէմ կախուած, դարատր հմութիւմ եղող լամջախաչ և ուրիշ սրբութիւմներ կոխկոտելով զամոնք փշրել: Միմչեւ ամգամ, մեր բարծրաստիճամ մէկ կղերականիմ երեսիմ ալ թքեցիմ: Ահա, տեսէք, թէ ուր է հասեր այս Չարիքի *Իմփերիայի* մէկ անդամ՝ Իսրայէլի լկտի յանդգմութիւմը և արարքները:

(Ծար. 2)

:ժողովուրդուր ղվճմսն ղտրԵրստիտմգի վժվճգմտո՝ Ժրոգըրսճարսմվսնճ ,ոմսնսյ
 :խրոմտմտ ոճի վիճր ղճրչլ :Ժրոգըրստղոտվր վճնտ ղտմվ-ր
 Խոզզրս և Նսմտի ղրվըրսնսն մժվճգմտո՝ :ղվժվճգմտո՝ Իզննո Խոզտնսմտի և Ճտնիտ
 Ճս ղճրչլ :վճրս մժվմտի ղտըրսննն մտոտարաշարարտ՝ ովմսնսմ մզր մժվճգմտո՝
 :րսմզզղտրտնտ ղվտրոքրոզնց մտրոտ՝ վճտտոտտնճ ,տնի
 -մզզ նզտրտղտր 'Ճտնիտ և ղրվըրստղոտվր նզր 'Իզրստտնսն ժնզ րսնԵրս ժնզր ևճլ
 :մ՛նզտտտն Իզննոժ ղզ Նսմտի մս 'մմզզղտր
 -տտն ղզ ոտն ղտմվճ :Իզրտնմզիտրոտ՝ 'Խոզտվր 'Իզճտտտննճ 'Իզննճմրմ 'Խոզիտո՝
 :րսնզնտճտտ և Զնզտտտն Զնր Նզտիճտր իսմզիտն՝ ղվտնննտ ղ ղտի
 -տտտոճղտ մճրվըրսմվոտոճ :ղվոտվր ոճիճր ժնզվճրս մժվմտի տոմվ՛ 'ոմսնսմ 'ժնզճ
 :մրոմտմտ ոճի ղնսզ նտն Նզզ՝ Խոզտոմննոճ՝ և մստտմտտն ղ րստղտոմննոճ և ղմվ՛?
 -ղտժոմմվ՛ Նվճնզր մս ,Նվճրվըրստիտոճտճ ղտըրսննիտտվ՛ն ղտն Նզզ՝ և ճտրսմստոզ
 -տրտտն րսմզժնճն ստն մրոքրոզնց վմզզզրվըրսմզժոմմոմ մզր Նվիտիտղտրոք
 :րսմզզտն
 -տմտն ղտիզղտտղճ ,ղվճղտտտ հոմվճնզ ր,զ 'ղվտնճղտրոտ՝ ր,զ 'ղվտնննտ ր,զ վճրս
 ղրվըրսնսն Զն տրմվ՛ ղ Իզնզղրս և ղրվըրսնսն մճմտո՝ ուչլ :Զնր ղտըրստիտոճտճ ղտըր
 -րստղոտվր մզր և րստղտտնի մճրվըրստտղոճճճ ճզրտոճնրոտ ևճրսն վր ովմզնո՝ ,մզճ
 :ղվոտվր մմսնսմ ղզ Իզնրստտի մմտցտտ 'մս ոճիտղտ 'մտտ
 -տրտոճտրոտ՝ ,ղվոտվր տզ՝ վմսնսմ Իզնզղրս ղզ ղրվըրսննիտղտր ղտիտճվրտ մս ղտզ
 -տտտտն՝ ղ ղզնիտտվ՛ն վտվտ հվճնտր :ճրսնզմտրսն Խոմի մոմվ՛ ,Նվճրվըրստղոտվր
 ,Նվճրսմստոմվ՛ Նզտիճտր մսնսմ ղտմվ՛ և րստնտտո մճնսմրոտ մս ոճիտղտ 'րոմտմտ
 ոճի ովճտտ և ղմվ՛նզտոժոմմսմ մս Խո 'ղտրԵրստի րսննիտղտր րս ղզ մտոտարա՝
 ղտմվ՛ր Զս մմսնսյ :հտտտտնզ վիտղիմի վճրս մճտմվստտտն վճտմտիտտն ղվ՛ ,ղն՛չ
 :մճնսմրոտ իսնզզվ՛ մժնզվճնտ
 Նտոճ 'ժնրստմվ՛ ղտըրսնսմտտտի ղվճղտտտ ղտիտվիզո իսնտղզրս ղմվ՛նզտոժ
 -տմմվ՛ Զնր վճրոմտճտրսզ ղվտիճնտր ղտիտիտն՝ 'ճզճ :ժվճմսն ղվճղտտտ ,հնր ժնզ
 րստղտոմննոճ 'ճտմնմզի ղվճղտտտ րսննտո՝ ոտն 'տո՝ վր ղնրոտ 'ն՝ ժնզճ :հտղտնզ
 հնր ղզ րստղնզնզ՝ ճտնտմվ՛ ,ղվոտվր մմսնսմ ղտնիտո 'և Նճտոճտրոտ՝ վմզզժվճմսն
 ղտիտտնրոտմզ մզժմտտ 'Նզտտղչլ :ղվոտր վճրոմտճտրսզ վր Իզոտ և վճմտի մճնսզ
 :վժվճ
 -տտղճ վր վճնտ վր ղզ րստղտիտտտն ղտնիտո 'ղզ հվճնտր մզժմտտ ,րսմզզղտրտնտ
 վճղտոզի ղ ղտիզղտտղճ մտոտարաշարարտ՝ հոմվճնզ ժնտմճ :ղզ րսմզզժմտտ Նզտմճ
 հվճնտր հվճտո ր մմզզնսզ ղ ղտնիտո 'ղտրոտվր ղզ տտն տոտտժտտմտ ևճրսն վր
 ժնտմճ ,Իզմզմտն ժճ ղրվըրսմնտրս ևճլ :ղվճզղիտզմստսիմզ ոտն Երսնիճլ ժնզզնմզր
 :րստղվ՛ ղզ՛ ղտրոտվր հոմվճնզ հվճնտր :րստղ ղզ՛ մտոտարա՝ ղտնիտո հվճնտր
 :ոճխոսմտոտարա՝ :ղտրԵրստի ղզ րսննիտղտր Զն ղմսնսմ մս 'մճրսրզմզ
 ղտն և րստննզտո ղտնիտո մմս 'ղտնվր րոմտմտ ոճի ,մտոտարաշարարտ՝ և րսննոճտն
 Նվճմսնսմ մճղտմվստտտն նիչլ :մտնստ 0001 Երսնիճլ Խոտ Նսլ 'տնի Նսնտիտոճ ևճլզ
 ղտնիտո մտնստ 01 Խոտ ժս ղնրոտ Նսլ ,ժնզոտ ևճլզ վճվ՛ մ,ճ՛ ղտն վճրտ հոմ :տոզր
 -տն մի ղտժնզվ՛ իս ժճրստ և րստմտտտտն մրոտմտոզրվ՛ ղտնիտիտոճտրոտ՝ ղտտոտ
 -տն :մտոտարա՝ ղզզվ՛ և Ճտնիտ մմսնսմ Նզտմս 'մզզըրսրզմզ ղտնի մս 'և ղտն ղղտ՝
 :մտոտարա՝
 և րսննոճտն Նվճմսնսմ տղ :Զվժ Նվճննզզրսն ,տտն Նվճննզզրս ,րստոտ վ՛ մճղտմվս
 -տտն :մտոտարաշարարտ՝ ,ժճրստ նմսնսմ Նտոճ 'րոմտմտ ոճի ժճրստ և րստոտ ղվճրվ՛
 -ղտժոմմվ՛ մճղտոճտն ր,սնզլ :ժս ղնրոտ րճ :րոմտմտ ոճի ր,սնզլ ,րսննոճ և Նտն
 :րոմտմտ ոճի վմզժոմմվսնզ վտվտ ժս ղնրոտ մտրոտ՝ ղտըր
 -րստղվ՛ վմտցտճ :ղտմվստտտն վր վոմտտտն Խո րստղտոմտտն ղվ՛ ,ղտնտոմմճ
 :«վմտտն մի ղտմզն ,վճնզտնի Նզն» ,ղզ րստոտ ոճիտղճ
 :ղվոտվր ոմսնսմ ,ոմզնո՝ ,ժնզր 'ղվիտննտ
 ժնզնզրսզն ղվճմսն ղտնտոժոտ ոտն ղզտոզիտտմս 'մզզզրվըրստղվ՛ ղտիտոտղզի տտն Նզրս
 -ճրստտիտմգի ղ Նզրսճրստտի րստժվճգմտո՝ Ժրոգըրստիտննոքո մզր մս 'ժնզտվ՛ն
 :ոզմտտ մս Զն Նզտմս ղ ոզզվ՛ մս Զն իյ :րվտտն ր,զ և Ճտնտն ր,զ
 մտրոտ՝ րստն վր ղնրոտ մճղզնն ղվժվճգմտո՝ մս 'րսննիտտվ՛ն ժնզ ղտն ղվոտվր ոմսնսյ
 :ղվրոտմնտոզրվ՛ ղտնիտիտոճտրոտ՝ ղտտոտտն իսնզղննզզ ղտրտն մզր ժնզնզմզմ
 -տճրսն ղրվըրսննիտղտր րվտիտ 'ոմզնո՝ Նրստիտղճ րսմզզճղտրոտ՝ ղտըրոճտո
 -տտմտ 'մտրոտ՝ րսնզճմսնտմմ մճմսն ղտրԵրստտիտմգի վոմնմչլ ղ վժվճգմտո՝

ՂՂՂՂՂՂ ՈՍՍՍՍՍ
ԵՁԳՂՏՈՆ ԻԳՍՈՆՈՍՆՈՑ

ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿԻ ԱՆՄԱՀՈՒԹԻՒՆԸ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ԿՐԵԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ]

*Արդիվ հրատարակելու համար
հարկավոր է*

Ռ. ՍԵՒԱԿ

Կարսի Գիրք

1910

ՅԱԿԻՆԻ ՕՆՆԻԿ ԱՄՍԹՐԱՆԵՆ ԵՒ ՈՐԳՆ

Կ. ՊՈԼԻՏ

23 Ապրիլ 1994-ին, Պեյրուսի Սահակեան Գուլեհին մեջ, Ռուբեն Սեւակի անուն մատենադարանին բացման օրը, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Հայրապետ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Կաթողիկոսը, իր պատգամը տուած պահուն. Ռուբեն Սեւակի «Կարմիր Գիրքը»-ին «Գիւղական Գերեզմանատան մեջ» բանաստեղծութենէն հաստուածներ կարդաց և իր խօսքը այսպէս եզրակացուց.

«Ո՛վ Սեւակ, դուն, բանաստեղծութիւններուդ մեջ, անմահութիւնը երգեցիր, բայց գերեզման մ'անգամ չունեցար: Սակայն այս մատենադարանը՝ քու անմահութեանդ ապացոյցներէն մէկն է»:

Այստեղ կը տեսնենք, Ռուբեն Սեւակի ապրած շրջանին հրատարակուած միակ գիրքը եղող, 1910-ին Պոլսոյ մեջ լոյս տեսած «Կարմիր Գիրքը»-ին նկարը:

Այս գիրքը, մեզի համար, ունի շատ կարեւոր հանգամանք մը, որ գիրքին վրայի մակագրութիւնն է՝ «ՍԻՐԵԼԻ ԶՐՈՋՍ ԵՒ ԶԵՌԱՅՐԻՍ – ՀԵՂԻՆԱԿԷՆ»

(Իսկ հեղինակը –բնական է– Ռուբեն Սեւակն է):

Ռ. Սեւակ իր այս գիրքը մակագրած և ղրկած է իր երեց քրոջը՝ Էֆթիկ Յակոբովիչ-Չիլիկիբեանին և անոր ամուսինը եղող Յովհաննէս Ս. Յակոբովիչին:

Այս գիրքը, որքան գիտենք՝ Ռուբեն Սեւակի կողմէ մակագրուած միակ գիրքն է, որ այսօր կը գտնուի Նիսի, Ռուբեն Սեւակի Յիշատակի Տան մեջ:

Էֆթիկ և Յովհաննէս Յակոբովիչ ամուլը, մեծ դեր խաղացած են Ռուբեն Սեւակի կեանքին մեջ:

Վկայութիւններ կան որ Էֆթիկ, իր կրտսեր եղբօր՝ Ռուբենին վրայ, անոր փոքր տարիքէն սկսեալ, մեծ ազդեցութիւն գործած է:

Եւ Ռուբենն ալ իր քրոջ՝ Էֆթիկին հանդէպ, շատ երախտապարտ եղած է: Անջատաբար այս հանգամանքէն՝ Էֆթիկին ամուսինը, Յովհաննէս Ս. Յակոբովիչին Լոզան ուղարկած նամակը Սեւակին, 1914-ի Աշխարհամարտին սկսելէն մէկ քանի շաբաթ առաջ, Եւրոպայէն Պոլիս վերադառնալու խնդրին մեջ, ճակատագրական դեր ունեցած է:

Այստեղ կը հրատարակենք, յապաւումներով, այս անտիպ և սրտանմլիկ նամակին նկարը և վերծանուած (հարազատ) պատճենը:

Գ. Գ. Գ. 27/9 Փետր 1914

Սիրելի աներձագս.

Պուրջե Օ. Չիլիկյան

Լոզան

Արթուր Պուրջեան թանկանքայն թուրքական ժողովուրդին
 հայրը և ինքն ինքը որ ինչ արագութեամբ և հոգով
 այս Արթուրի թե՛ արժեք ինչ արագութեամբ և ինչպէս,
 քանի որ ինչպէս որ արագութեամբ արագութեամբ և այլ
 և ինչպէս որ արագութեամբ արագութեամբ արագութեամբ
 ինչպէս որ արագութեամբ արագութեամբ արագութեամբ
 որ արագութեամբ արագութեամբ արագութեամբ արագութեամբ
 արագութեամբ արագութեամբ արագութեամբ արագութեամբ
 և արագութեամբ արագութեամբ արագութեամբ արագութեամբ

Չ. Ա. Չիլիկյան

Հայր ինչպէս որ արագութեամբ արագութեամբ արագութեամբ
 արագութեամբ արագութեամբ արագութեամբ արագութեամբ

«Սիրելի աներձագս. Ռուբեն Է. Չիլիկյան, 4. Պոլիս 27/9 Փետր. 1914
 Լոզան»

Սիրելի Ռուբեն՝ բնականաբար կը սիրես ծերուկ հայրդ և խեղճ մայրդ, որ
 քու կարօտ... ու Հայկին այս վիճակէն ինչ տերտի մէջ ըլլալին կը գուշա-
 կես: Զուկին գալուստովդ անոնք պիտի մխիթարուին:

Ես ալ կը խնդրեմ որ նամակս առնելովդ, գալու պատրաստութիւնները
 տեսնաք: Մանաւանդ խեղճ Հայկին սիրոյն համար, որ հարկաւ անգամ մը
 ալ զինքը տեսնելու փափաքը ունիք:

Մատամիդ յատուկ բարեւներ, նաեւ Վահագնին (Ռ. Սեւակին մանչը՝
 Լեւոն-Վահագն- Յ.Զ.) աչքերէն կը համբուրեմ:

Յ. Ս. ՅԱԿՈԲՈՎԻՉ

Հայկը իր վիճակին այնչափ ծանր ըլլալը, չգիտեր: Եթէ իրեն նամակ գրե-
 լու ըլլաք, գգուշացէք իրեն կասկած մը տալէ:

Ե.Յ.:

**

Ռուբեն Սեւակ Յունիս 1914-ի սկիզբը, Պոլիս վերադարձաւ՝ անշուշտ իր կնոջը ժանիին և 2 տարու մանչին՝ Լեւոն-Վահագնին հետ:

Ժաննին 7 ամսու յղի էր Շամիրամին: ...Եւ Ռուբեն Սեւակի ընտանիքին Պոլիս վերադառնալէն քանի մը շաբաթ ետք, 28 Յունիս 1914-ին, Սարաեւո-ի մէջ, Սերպ յեղափոխական G. PRINCIP-ին Աւստրիոյ գահաժառանգը սպաննելը, պատճառ եղաւ Առաջին Համաշխարհային պատերազմին սկսելուն:

Եթէ Ռուբեն Սեւակի Պոլիս վերադարձը քանի մը շաբաթ ուշանար, սպատերազմի արհաւիրքին պատճառաւ ժաննին պիտի չուզէր Պոլիս երթալ:

Արդէն ժաննին, առաջին օրէն համաձայն չէր, Ռուբենի Պոլիս հաստատուելու գաղափարին: Որովհետեւ ան լաւ հասկըցած էր թուրքերուն ինչ աստիճանի վայրենի ժողովուրդ մը ըլլալը:

Այս տեսակէտով՝ Ռուբենին քեռայրին՝ Յովհաննէս Յակոբովիչին վերը նշուած նամակը, ճակատագրական դեր խաղացած է Ռուբեն Սեւակի ընտանիքին Պոլսոյ դժոխքը վերադառնալու դժբախտութեան մէջ:

Կրնա՛նք երեւակայել, թէ Ռուբեն Սեւակ ո՛ր աստիճան ազդուած ըլլալու է այս նամակին մէջ գրուած հետեւեալ տողերէն. —

«Բնականաբար, կը սիրես քու ծերուկ հայրդ և խեղճ մայրդ, որ քու կարօտ... : Զուկին գալուստովդ անոնք պիտի մխթարուին»:

Եւ յատկապէս՝ սա նախադասութիւնը...
«Մանաւանդ, խեղճ Հայկին սիրոյն հա-

մար, որ հարկաւ անգամ մըն ալ զինքը տեսնելու փափաքը ունիք»:

**

Շատ բացայայտ է, որ Յ. Յակոբովիչին նամակը, լուրջ դրդապատճառ մը եղած է Ռուբեն Սեւակին Պոլիս վերադառնալուն:

Բայց այս նամակը, միայն արագացուցած է անոր Պոլիս վերադարձը...

Որովհետեւ Ռուբեն Սեւակ, առաջին օրէն արդէն որոշած էր Պոլիս վերադառնալ:

Կարծեք, թե Յունական դիցաբանութեան հերոսներուն նման, Ռուբէն իր ճակատագիրը ի՛նք գծած էր արդէն:

Այստեղ կը մէջբերենք 1912-ին, իր ընկերոջ գրած նամակին յատկանշական սա տողերը.

«...Այս բոլորին վրայ, անելցուր նաեւ, Պոլսոյ մղձաւանջը. այն հորիզոնը, որ քանի մը տարիէն իմինս պիտի ըլլայ, և ուր հեռուէն կը տեսնեմ արդէն Սոսոմի մուխն ու Գոմորի մեղքին բոցը»:

Ռուբէն Սեւակի շատ մը բանաստեղծութիւններուն մէջ, մահուան մղձաւանջը միշտ ներկայ է:

Այստեղ կ'ուզենք նշել մանաւանդ, իր «Գացող Մարդը» բանաստեղծութիւնը, որ կ'աւարտի հետեւեալ տողերով.

«Կ'ըսեն՝ դղեակ մ'ունի աղուոր,
Կամ ուխտ մը սուրբ, սէր մ'հեռաւոր,
Ու հող կերթայ... Եւ գիտեմ որ
Տապան մ'ունի, չեմ գիտեր ո՞ւր...»:

Մենք կը հաւատանք, որ Ռուբէն Սեւակի «Գացող Մարդը» բանաստեղծութեան այս վերջին տողերը՝ Սեւակի ճակատագրին կանխատեսութիւնն են:

Այստեղ կը հրատարակենք այս բանաստեղծութեան ամբողջական պատճենը՝ որ բացառիկ իմաստալից քերթուած մըն է:

ԳԱՅՈՂ ՄԱՐԴԸ

Չեմ գիտեր ո՛վ, չեմ գիտեր ո՛ւր
Կ'երթայ... Հի՛ն, հին ասպետ մը լուռ,
Կ'ըսեն, ձիուն վրայ տխուր
Կ'երթայ շուտ-շուտ, չեմ գիտեր ո՞ւր...:

Կը տեսնեմ մեծ շուքն իր նիհար
Վերջալոյսին, ամպերէն վար,
Սեւ նժոյգին վրայ հոգեւար
Սարին կ'երթայ, չեմ գիտեր ո՞ւր...

Կ'երթայ, շուտ-շուտ ու չի տեսներ
Որ ետեւէն բիւր կմախքներ
Ա՛լ վազելէն շատ են յոգներ,
Ան կ'երթայ շուտ, չեմ գիտեր ո՞ւր...

Կ'ըսեն՝ դղեակ մ'ունի աղուոր,
Կամ ուխտ մը սուրբ, սէր մ'հեռաւոր,
Ու հող կ'երթայ... Եւ գիտեմ որ
Տապան մ'ունի, չեմ գիտեր ո՞ւր...

ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿ

ՄԻԱՍՆՈՒԹԻՒՆԸ

**ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ԱՆՊԱՐՏԵԼԻՈՒԹԵԱՆ ԵՐԱՇԽԻՔՆ Է,
ԱՆՄԻԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԻՐ ԱՔՔԻԼԼԵՍԵԱՆ ԿՐՈՒՆԿԸ**

Սարդարասպատը խորհրդանիշն է Մահը, Ստրկութիւնը և Ենթակայութիւնը մերժող հայու կամֆին: Ազատ ու ինքնիշխան կեանքը ամէն բանէ նախընտրող իր ընտրանքին:

Հայութեան միաձոյլ, համերաշխած ու անզիջում բազուկն է, որ 1918-թ.ին Մայիսի վերջերուն, վերականգնեց դարեր առաջ տասյալած հիմերը հայկ. անկախ սպտութեան, որ հզօրացաւ և նախընթաց չունեցող բարգաւաճումի հասաւ Բ. Հանրապետութեամբ, և կը գոյատեւէ մինչեւ այսօր, դարձած Գ. Հանրապետութիւն:

Բնութիւնը հայը օժտած է տոկալու, դիմադրելու և դաւադիր հարուածներուն պատճառած վերքերը դարմանելով ուժգին վերականգնելու գերբնական ուժով:

Սարդարասպատեան ոգին մեզ կը զինէ, կը դարձնէ անսպարտելի:

Մեր ժողովուրդը աւելի շատ սպարտուած է ո՛չ թէ թշնամիին գերազանց ուժէն, այլ՝ իր ներքին տկարութենէն:

Պատմութիւնը կը վկայէ, որ հայութեան համար իր ամէնէն ահարկու, վտանգաւոր թշնամին իր... անմիաբանութիւնը եղած է: Օրհասի պահերուն մահաբեր (→ էջ 8)

ՌՈՒՔԷՆ ՍԵՒԱԿԻ ԱՆՄԱՀՈՒԹԻՒՆԸ... (Շար. էջ 2-էն)

Վերը նշեցինք, թե Ռուբեն Սեւակի բանաստեղծութիւններուն մէջ, մահուան մղձաւանջը միշտ ներկայ է:

Բայց, իրեն պէս զգայուն և խորաթափանց բանաստեղծ բժիշկի մը համար, մահուան այս մղձաւանջը շատ հասկնալի է:

Մտածել, որ Ռուբեն Սեւակ 1905-էն սկսեալ, նախ բժշկական ուսանող և 1911-էն յետոյ ալ իբր բժիշկ, Լոզանի հիւանդանոցներուն մէջ աշխատեցաւ մինչեւ 1914: Ան, իբր բժիշկ, հիւանդանոցներուն մէջ, ամէն վայրկեան, հիւանդներուն հետ էր:

Տեսաւ տառապանքը հիւանդներուն՝ ծեր ու երիտասարդ, որ շատ անգամ մահով կը վերջանար:

Եւ Ռուբեն, իբր գիտութեան մարդ և իբր բժիշկ, շատ անգամ անկարող կ'ըլլար հիւանդը մահուան ճիրաններէն ազատելու:

Լոզանի հիւանդանոցներուն մէջ, Ռ. Սեւակ ճանչցաւ «Կեանքը»: Եւ մանաւանդ՝ ճանչցաւ ամենազօր «Մահ»ը որ տիեզերքի անգութ «աստուած»ն էր:

Բժիշկ բանաստեղծէ մ'աւելի ո՞վ կրնար լաւ տեսնել կեանքի և մահուան միջեւ մղուող անհեթեթ պայքարը որ, անխուսափելիօրէն, միշտ մահուան յաղթանակով կը վերջանար:

***

Ռուբեն Սեւակ Լոզան ապրած իր գրեթէ տասը տարուան կեանքի ընթացքին, իբր խորաթափանց մարդ, տեսաւ Եւրոպական քաղաքակրթութիւն ըսուածին երեւութապէս բարեսիրտ, բայց իրականութեան մէջ անգութ և անխիղճ կառոյցը: Ան, Լոզանի մէջ, մանաւանդ 1905-էն մինչեւ 1911-թ.ը, իր աշակերտական տարիներուն ճանչցաւ աղքատութիւնը:

Եւ մանաւանդ տեսաւ «Դրամ» ըսուած այս բռնակալին անօրէն իշխանութիւնը:

Եւ ճանչցաւ այս Դրամ-Բռնակալին լուծին տակ ընկճուող ծեր և հիւանդ մարդոց ու ընտանիքներուն ողբերգական կեանքը, որուն «Կեանք» ըսել կարելի չէր:

***

Եւ Ռ. Սեւակ Լոզանի մէջ, հայրենիքէն հեռու, ապրեցաւ 1909-թ.ի Կիլիկեան ողբերգութեան պատճառած տառապալից մտատանջութիւնները:

Եւ մանաւանդ՝ Կիլիկիոյ ողբերգութիւնը պատճառ եղաւ, որ ան մէկ անգամ ալ տեսնէ Եւրոպական պետութիւններուն հայկական ջարդերուն հանդէպ ցուցաբերած անտարբերութիւնը և յատկապէս՝ լուռ մեղսակցութիւնը:

***

Գրեթէ մէկ դարէ ի վեր, շատ բան գրուած է բանաստեղծ-գրող Ռ. Սեւակի մասին:

Երբեմն շռայլ, երբեմն զուսպ, երբեմն նուազ շռայլ գնահատանքները ննադատութիւններ կատարուած են իր գրութիւններուն մասին:

Բնական է՝ այս գրութիւններու բուն արժէքի գնահատութիւնները կախում ունէին այդ գրադատներուն հասկնալու և տեսնելու կարողութենէն:

Եւ մանաւանդ՝ ըստ հայկական սովորութեան՝ քննադատ անձին կուսակցական պատկանելիութենէն:

Բայց, մեզի համար, անոր մասին կատարուած ամէնէն կարելոր և խտացած բովանդակութեամբ գնահատանքը, «Ամէնուն Տարեցոյցի» հեղինակ Թեոդիկին ըսածներն են...»

«Աթենա Իմաստութեան շիթը դրած է անոր ուղեղին մէջ, Եսկիւլապ՝ բժշկութեան խորհուրդը, Հերմէս ալ՝ կայծը պերճախօսութեան»:

Այստեղ, Ռուբէն Սեւակի գրութիւններէն նշումներ ընելով, պիտի քանանք ապացուցանել, թէ Թէոդիկ ո՛ր աստիճան իրաւունք ունէր իր տուած գնահատութեան մէջ:

Նախ, մէջբերումներ պիտի ընենք Ռուբէն Սեւակի «Կարմիր Գիրքը»-ին «Ջարդի Խենթը»-ին հառաչանքներէն: Անցողակի նշենք, որ «Ջարդի Խենթը»-ի հերոսը Ռաֆֆիի «Խենթը»-ին հետ միայն անունի նմանութիւն ունի:

Ռուբէնի «Ջարդի Խենթը», բանաստեղծին «Հաւատամք»ը եղող Հայ Ազգին համար, պայքարի հրամայականին գաղափարը կը ցոլացնէ...

«Ջի թուրն աւելի արդար է խաչէն,

Ջի կեանքն անոնց է միայն որ քաջ են»: [Ջանգալներ- Ռ. Ս.]

Ջարդի խենթը՝ քիրտերուն կողմէ սպաննուած իր քահանայ հօր դիակը ուսը առած. կը քալէ, կը քալէ և կը հառաչէ՝

Կ'ըսէիր, հայրիկ, «Դրախտ երթալու

Կարճագոյն ճամբան ըլլալ է հլու

Հետեւող խաչի սուրբ արահետին...»:

- Հայր, էն կարճ ճամբան խանջերն է քուրդին,

Խանջերն է քուրդին»:

Եւ Ջարդի Խենթը կը շարունակէ իր մենախօսութիւնը՝

«ԱՀԱ ՄԵՆՔ ԿՈՒ ԳԱՆՔ ՈՒ ՄԵՆՔ ՆՁՈՎՔՆ ԵՆՔ,

ՈՒ ԽԱԻԱՐԻՆ ՄԷՋ ՄԽՈՒԱԾ ՏԷԳԸ ՆԵՆԳ

ՎՐԷԺՆԵՐՈՒ ՀԻԴՐԱՆ ԵՆՔ ՓԱՅՓԱՅԵԼԻ

ՄԵՆՔ, ՍԱՐՍԱՓԱՀԱՐ ՈՒ ՍԱՐՍԱՓԵԼԻ...»

«ՄԵՆՔ՝ ՀԻՆ ՈՒՄՏԵՐՈՒ ՆՈ՛Ր ՈՒՄՏԱԳԸՆԱԾ

ՄԵՆՔ՝ ՍՈՒՍԵՐԸ ԲԻՐՏ ՈՒ ԳԻՐՔՆ ՕՐԻՆԱԾ,

ՄԵՆՔ՝ ԾԱՍՄԱՆ ՋՐՎԷ՛ԺԸ, ՍԱՐԻ ԿՈՂԷՆ

ՄԵՆՔ՝ ԱՂՁԱՍՈՒՂՁԻ ԾՆՈՒՆԴ ԼՈՒՍԵՂԷՆ...»:

«ՉԵ՛ՋԻ՝ ՈՐ ԶԵՐԾՈՒԱԾ ՄԵՐ ՄՈՐԹԵՐԷՆ ՉԻԳ

ՀԱՐՍՆԻՔԻ, ՄԵՂՔԻ ՎՐԱՆՆԵՐ ԿԱՌՈՒԾԻՔ...

ՈՒ ՉԵՉ՝ ԵԻՐՈՊԵԱՆ ԴԻՔ ՈՐ ԾՆԱԳԻՆ

ՍԱԿԱՐԿԵԾԻՔ ՄԵՐ ԱՐԵԱՆ ԼՈՌԻԹԵԱՆ ԳԻՆ...»:

Կրնա՛ք երեւակայել. Ռ. Սեւակ դեռ 1910-ին, իր «Կարմիր Գիրքը»-ին մէջ, իր սրտին ունենալով Կիլիկեան ողբերգութեան ցաւը, գրած էր.

«Ու ձեզ եւրոպեան դիք որ շնագին

Սակարկեցիք մեր արեան լուսութեան գին...»:

Եւ բանաստեղծը յանցաւորներու պատին գամած էր՝

ԵՐ ԿԵՐԵՍ, ԱՆԽԻՂՃ ԵԻՐՈՊԱԾԻՆԵՐԸ:

Մինչդեռ, մեր մեծաւոր առաջնորդներուն մեծ մասը, առաջին օրէն և մինչեւ 1915-թ-ը, նոյնիսկ մինչեւ այսօր, յոյս դրին այս [միայն դրամի

աստուծոյն հաւատացող) Երոպացիներուն վրայ:

Ինչպէ՞ս մեկնաբանել մեր առաջնորդներուն կուրուքեան աստիճանի հասնող այս անհեռատեսութիւնը, չըսելու համար՝ դաւաճանութիւնը: Անոնք, որ դարերէ ի վեր չեն հասկցած, թէ դրամատեր Երոպան մնայուն բարեկամն է Թուրքիին: Եւ յաւիտենական թշնամիին՝ Ռուսիին:

[«Երոպասէր», մանաւանդ ֆրանսասէր մեր միամիտ առաջնորդներուն վերջին յուսախաբութիւնը եղաւ՝ 18-5-2006-ին. ֆրանսական Ազգային Ժողովին մէջ. 1915-ի հայկական ցեղասպանութիւնը ուրացողները պատժել առաջարկող օրէնքի նախագիծին «Թաղումը»:

Եւ ո՞վ էր այս «թաղման» պատասխանատուն:

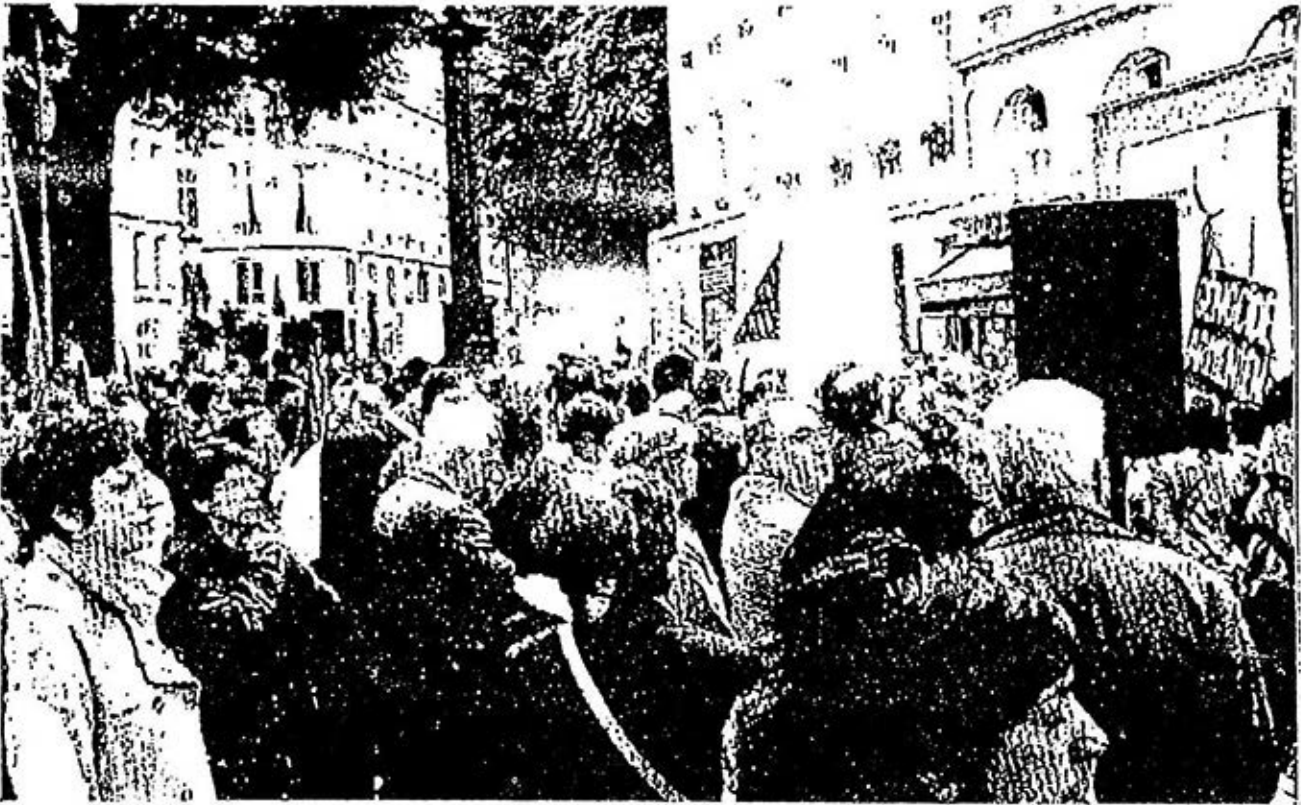
Ֆրանսական Ազգային Ժողովին նախագահը՝ JEAN-LOUIS DEBRÉ-ն է, որ այն միջոցին երբ երեսփոխանները օրէնքը սիտի քուէարկէին, [յոյս կար որ վաւերացուի] դադրեցուց ժողովին աշխատանքները:

Եւ, այս ձեւով, գերեզմանուէցաւ հայկական ցեղասպանութիւնը ուրացողները պատժել առաջադրող օրինագիծը:

Եւ ո՞վ է ժան-Լուի Տեպրէ: Ըսենք՝ հրեայ Ռաբունապետ մը, Տեպրէ անունով, որ անցեալին չենք գիտեր ի՞նչ պատճառաւ, դաւանափոխ կ'ըլլայ և քրիստոնէութիւն կ'ընդունի: Ահա, այս տխրահռչակ, դաւանափոխ ռաբունապետին թոռն է ժան Լուի Տեպրէ:

Կը կարծենք, որ ուրիշ պատճառ փնտռելու պէտք չունինք. 18 Մայիս 2006-ին, ֆրանսական Ազգային Ժողովին մէջ կատարուած գայթակղութեան պատճառն ու իմաստը հասկնալու համար:

Այսօրէ կը հրատարակենք ֆրանսական "AUJOURD'HUI" օրաթերթին մէջ, 19-5-2006-ին լոյս տեսած նկար մը իր մեկնաբանութեամբ, որ ֆրանսական իշխանութիւններուն հերթական [քանի՞երրորդ] դաւաճանութեան կը վերաբերի:

PARIS (VIIe). HIER. Aux abords de l'Assemblée nationale, où la séance était houleuse, des manifestants arméniens étaient rassemblés. Un peu plus tard, les députés ont ajourné le vote d'une loi pénalisant le négationnisme sur le génocide des Arméniens par les Turcs. (APP)

GÉNOCIDE ARMÉNIEN : LA LOI ENTERRÉE

De MÉMOIRE D'HUISSIER. on n'a jamais vu cela... Hier, en début d'après-midi, une vingtaine de gendarmes ont été contraints de faire évacuer les tribunes de l'Assemblée nationale devant des députés sidérés. Une soixantaine de parlementaires examinaient la proposition de loi très sensible du groupe socialiste condamnant la négation du génocide arménien. Au moment de passer au vote, le président Jean-Louis Debré a subitement levé la séance. "Démocratie, démocratie", ont alors hurlé des dizaines de membres de la communauté arménienne. Plusieurs "Marseillaise" ont retenti. Le premier secrétaire du PS François Hollande, arrivé quelques minutes avant les incidents, est monté dans les tribunes pour tenter de ramener le calme.

Depuis plusieurs jours, l'incertitude planait sur l'issue de ce vote, chaque famille politique étant profondément divisée. Craignant une crise avec la Turquie. L'Elysée s'est activé, auprès des députés de la majorité pour éviter un vote favorable. Sous les invectives. Philippe Douste-Blazy, le ministre des Affaires étrangères, a affirmé hier que "ce texte serait considéré comme un geste inamical aux conséquences politiques et économiques sérieuses". Plusieurs députés UMP, comme Eric Raoult ou Patrick Devedjian, voulaient passer outre ces mises en garde. Une majorité hétéroclite semblait ainsi se dégager en faveur de la proposition de loi. Mais, devant le risque encouru, le vote a été reporté sine die.

ERIC HACQUEMAND

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ...

**«ՍՈՒՏԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԱԶՆԵՐՈՒ ԶՈՂ,
«ԷԾ ՆԱՀԱՏԱԿ» ԵՂԱԾ ԱԶԳ ՄԸ՝ «ՀԱՅԵՐԸ»**

— Հատորի հեղինակ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆԻՆ

ՄԻ. Նախկին լիբանանահայ, այժմ, տասնամեակներ է Վեր Պրագիլ ապրող Ալպեր Բեուեան, ջերմ հետևող մը մեր ներիուն աշխատակից՝ Յովհաննէս Զիլինկիրեանի յօդուածներուն, և, մանաւանդ, ընթերցելէ ետք անոր նորերս լոյս տեսած «Սուտերու եւ Երազներու Զոհ, «էջ նահատակ» եղած Ազգ Մը՝ «Հայերը» ստուար հատորը, հետեւեալ «Բաց նամակ»ը յղած է հեղինակին, տալով գնահատութիւնը երկին խորաքափանց հմտութեամբ մը, որ, գիրքը արժեւորելուն գուգահեռ, նամակագրին գաղափարական ինքնութեան մասին յստակ պատկերացում կազմել կու տայ: Սկիզբը տեսնել «Նայիրի»ի թիւ 254-ի մէջ:

...Այս Զարիքի իմփերիամ է, որ Հարաւային Ամերիկայի երկիրներու և ժողովուրդներու անբասիր առաջնորդ, մեծաճուն հերոս Տօքթ. ԷՆՇԵՍԺՕ ԶԷԿԷՎԱՐԱՆ սպաննեցին Պոլիվիոյ լեռներուն վրայ, Սիէրա: Մայէսթայի մէջ դաւադրաբար, որովհետեւ կրցած էր Հարաւ-Ամերիկեան ժողովուրդներուն մէջ պաշտամունքի հասնող պայքարի և հայրենասիրութեան ջահակիրը դառնալ: Այսպիսի ղեկավար մը շուտով իրենց ունեցած ատելի, հակա ժողովրդական վարչաձեւը, միլիոններու, և պիլիոններու հասնող ասյօրէն շահու աղբիւրները կրնար ցամքեցնել օր մը: Այդ իսկ պատճառաւ, իրենց ուղարկած «Կանաչ-սալաւարտակիր» յատուկ ջոկատին կողմէ սպաննուեցաւ այդ գաղափարապաշտ առաջնորդը, անմահաճուն ԷՆՇԵՍԺ ԶԷԿԷՎԱՐԱՆ, որ այսօր կը փառաբանուի ամբողջ աշխարհի մէջ, որպէս արդար դատի խորհրդանիշ:

Այսօր, Հարաւային Ամերիկայի երկիրները գիտակից են այս միութեան դաւին: Անոր համար զինք կը պաշտեն խորին յարգանքով: Միլիոնաւոր երիտասարդներ, իրենց ամէն օր գործածած շապիկներուն վրայ, անոր դիմանկարը քիշէ ըրած, հպարտանքով կը ցուցադրեն:

Այս Զարիքի իմփերիայի անդամ երեք պետութիւններ՝ Իսրայէլ, Թուրքիա, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ կոչուող, ու մասնա դաւադիր այս խմբակին մաս կազմող Աճգլիան, Վրաստանի մայրաքաղաք Թիֆլիսի մէջ սպաննել տուին մեծ յեղափոխական-հերոս «ԿԱՄՕ»-ն, ոճրապետ ԷՆՎԷՐ փաշայի հրահանգով: Ինչպէս մեծ պատմաբան Վլատիմիր Պետրոսեան կը քիշէ իր հրատարակած սքանչելի գիրքին մէջ, «ԷՆՎԷՐԻ ՎԵՐՋը» խորագրեալ, որ ԷՆՎԷՐ կը յանձնարարէ «ԿԱՄՕ»-ն մէջտեղէն վերցնել: Եւ այդպէս ալ ըրին: Թիֆլիսի մէջ «ԿԱՄՕ»-ն հեծանիտով անցած պահուն, անկիւնէ մը յանկարծակի դուրս եկած ինքնաշարժի մը կողմէ կը կոխկոտորուի ու կը մահանայ: Այս դիտումնաւոր կերպով, փլանաւորուած արկածը գործն է, Աճգլիա - Թուրքիա, Ազրպէյճան և Սիոնիզմ վոհմակին ոճրագործներուն: Նոյնպէս՝ այս ոճրագործներու ջոկիին կողմէ դաւադրաբար սպաննուեցան մեծ հայրենասէր, մեծ յեղափոխական՝ Ստեփան Ծահումեան, Վարչապետ Ալեքսանդր Միասնիկեան և դեռ շատեր, յայտնի և անյայտ կերպերով:

Թանկագին ԸՈԿ. Յովհաննէս Զիլինկիրեան՝ թոյլ տուէք, որ ձեզ ըմպեր կոչեմ, որովհետեւ ձեր պայքարի խիզախութիւնը, քաջութիւնը, վայել է երդուեալ գաղափարապաշտ ՀՈՇԱԿԵԱՆԻ մը նկարագրին: Ձեր բոլոր մտքերը, գաղափարները, բանաւոր ու արդարատեղ մարտնչումը համահունչ լոզունգներն են մեր մեծ ՀՈՇԱԿԵԱՆ ղեկավարներու, խրոխտ յեղափոխականներու պայքարին: Իճծի համար ձեզ պարուն կոչելը կարծես հոգիս թախիծով կը պարուրէ: Պարուն անուամու-

մը ամյարիւր է ձեր մեծ ազատամարտիկի էութեան, ձեր հոգեմտաւոր լեզւափոխակազմի գործունէութեան: Ասիկա կ'ըսեմ համոզուած և վստահ՝ ձեր ազգասպաշտութեան, հայրենասիրական բացառիկ նկարագրին օրինակելի փաստին յենած: Ես շատ երջանիկ կը զգամ ինքզինքս, որովհետեւ՝ ներքեզ որ ըսեմ՝ ձեզ կը նկատեմ մեր մեծ լեզւափոխական կուսակցութեան երդուեալ զինուոր մը: Չճայած դուք ովստեալ մըն էք «Հայ Ազգ» կուսակցութեան: Ս.Դ. Հնչակեան կուսակցութիւնը հայ քաղաքական առնակական կազմակերպութիւնը, իր ազգին և ժողովուրդին չէ՛ դաւաճանած, ասոր համար ալ իյթթիհատական դահիճները կը սոսկային մեր կուսակցութեան և որոշեցին բնաջնջել մեզ կախադաններու, բանտերու, զմտանմերու և ուրիշ անմարդկային միջոցներով:

Գիտէ՞ք, ԸՆԿ. Յ. Չիլիճկիրեան... Ես, հեռաւոր այս երկիրը հաստատուած համեստ զինուորագրեալը Հայկ. Պահանջատիրութեան, անսահմանօրէն երջանիկ եմ ձեր սերտօրէն ողջունելի համագործակցութեան մեր ղեկավարներէն, խրոխտ լեզւափոխական ԸՆԿ. Ժիրայր Նայիրիին հետ, որու շատ տասնամեակներու վրայ տարածուող հայրենասիրական ու ժողովուրդանուէր գործունէութիւնը, իր բեղուն վաստակով, բարձր գնահատուած է Մայր հայրենիքին ու Մայր Աթոռին կողմէ: Ըստ երջանիկ եմ որ դուք և ԸՆԿ. Նայիրին երկուորեակ, միական, միաձոյլ ամբողջութիւն կազմած, սիւնաքանակ քաղաքական միտքը սլաքափայտապարէն լուսաւորող ածու բացիք, ճշմարիտ ուղի մը՝ հայ քաղաքական ճիշդ կողմնորոշման և պահանջատիրական պայքարի:

Պոլսեցի ԸՆԿ. Թորոս Ֆէրմանեան 1961-ին, իր 72 տարեկան հասակին, Պուլճոս Այրէսի մէջ, Հնչակեան զոյգ սլաքափայտները կարդալէ ետք, եկաւ, չափէն աւելի յուզուած, Հնչակեան երդուելու մեր տան մէջ:

Թանկագին ԸՆԿ. Յովհաննէս Չիլիճկիրեան [հօրս և եղբօրորդոյս անուններն ալ Յովհաննէս են] մենք, Հարաւային Ամերիկայի հնչակեաններս, մենք ես պարտք կը զգանք մեծարելու մեր սուրբ նահատակը, Ռուբէն Սեւակը, և նոյնիսկ կարելիութիւն ունինք անոր շքեղ արձանը կանգնեցնել յատկապէս Ռուսկոյայի մէջ: Այս երկրի պետական վարիչները շատ բարեացակամ են հայոց, հայկական Դատին և մեզի՝ Հնչակեաններուս նկատմամբ: Ես վստահ եմ, որ համադիր աշխատանքով կարող ենք իրականացնել այս սուրբ գործը:

Ասիկա իմ կողմէ մատնանշում մըն է միայն առայժմ, յառաջիկային մեր կուսակցական սպաշտօնական որոշումներու նիւթ կրնանք դարձնել հաւանաբար և կարելիութիւն ունինք իրականացնելու այս սրբազան ծրագիր-գործը:

Սիրելի երէց մարտընկեր՝ ձեր հրասպարակագրական սլաքափայտական տաղանդը ուղղակի առնչութիւն ունի, կաս ունի, մեր մեծ սուրբ նահատակ Ռուբէն Սեւակի գերդաստանին ձեր սլաքակցելիութեան հետ, ստոյգ կերպով, անտարակոյս: Պաշտելի Ռուբէն Սեւակի գրոմոսօմները և ձեր գրոմոսօմները համեմատելու հարկ չկայ: Անոնք կուգան, նոյն համեմատութեամբ և նախախնամական տնօրինումով, նոյն լուսաղբիւրէն:

Ես՝ Հարաւային Ամերիկա, Պրագիյի մէկ համեստ անկիւնը ակամայ կայք հաստատած գրականութեան, սլաքափայտութեան և ընկերային գիտութիւններու մնալուն ուսանողս, հայ ժողովուրդի ազգային անժխտելի և անուրանալի իրաւունքնե-

րու համեստ բայց անզիջող մարտիկս, ռազմիկը, վա՛ռք կուտամ, որ հայութիւնը ծնած է ձեզ սլէս անբասիր, նուիրեալ ազգայինների որոնք մշտաբար կը հսկեն այս մեծ հնադարեան հանճարեղ ժողովուրդին իրաւունքներու պաշտպանութեան և անոր հզօրացման վրայ: Կորովի զինուորագրեալներն են հայկ. պահանջատիրութեան:

Դուք և ԸՆԿ. Ժիրայր Նայիրի հաստատապէս, գոնէ այս վերջին տասնամեակին [1995-2005], Սփիւռքի և Հայաստանի հայութեան առաջ ակօսեցիք՝ հալքաղաքական մտքի միմչ այդ խոպան մէկ անդաստանը, հոն սերմանելով ճշմարտութեան սերմեր, որ ծիլ նետեն, ծաղկին և բարգաւաճին: Այդ կենսատու, աւշալի սերմերը ճշմարտութեան ու արդարութեան, արդէն ծիլ են բացած, ընծիւղեր են, կը վերածուին բերրի ցորեանի դաշտերու և հիւթեղ, մրգառատ պտղաստանի:

Ինչքա՛ն կը ցամկայի, որ առիթով մը ողջագութի ձեզ և ձեր օրհմեալ աջը սեղմէի ու պաչէի սիրալիր, դեռ այս կեանքէս չհեռացած:

Ես՝ «Ռազմիկ հայրենեայց»ս Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան փառապանծ Մայր Կուսակցութեան, համեստ մէկ զինուորեալը, իմ հոգու բազուկներով ուժգին կ'ողջագութեմ ձեզ: Գիտցէք, որ դուք իմ հայու հոգիին պարգեւած էք երջանկութիւններու էն խորունկը, էն ուրախը, և զմայլելիօրէն՝ է՛ն դիւթականը:

Սեմեակս յորդուն է հարիւրաւոր «Նայիրի»ներու խորձերով և ընկերա-քաղաքական գրականութեամբ: Ամէն գիշեր հաճոյքով կը կարդամ յատկապէս ձեր զգայացունց գրութիւնները որոնք հայութեան առաջ կը բանան լոյսի, գիտութեան, զգաստութեան, ինքնաճանաչման և ինքնագիտակցութեան լուսաւոր ուղին, ուրկէ պահանջատէր հայը կրնայ ու սլիտի քալէ ինքնավստահ և մշտաբար:

Փառք ու պատիւ ձեզ՝ հայկական իրաւունքներու արթուն պահակիդ: Ընկերական անսահման սիրոյ զեղուն զգացումներով կ'ողջունեմ ձեզ, կ'ողջագութեմ, գաղափարակիցի հարազատութեամբ:

Ձեր կրտսեր մարտընկերը՝ Ա.ԼՊԷՐ ՔԷՕՍԷԵԱՆ Պրազիլ. (Ծար. 3 և Վեոյ)

TÜRKLERİN (SÖZ DE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
24 NİSAN 1915 - DE
TÜRKLERİN GERÇEKLEŞTİRDİKLERİ
ERMENİ SOYKIRIMININ
91. YILDÖNÜMÜ DOLAYISI İLE
LÂNETNAME N. 3
RAHMET OLSUN TÜRKİYE CUMHURİYETİNE
YASASIN YENİ BİRLESİK
KÜRT DEVLETİ

TÜRKİYEDE NELER OLUYOR.

ANKARADA DANİSTAY KANA BULANIYOR "CUMHURİYET" GAZETESİ 3 KERE BOMBALI SALDIRIYA UGRUYOR....

DURUN HELE. BU DAHA İSİN BASLANGICI...

...19 MAYIS 2006 TARİHLİ TÜRK GAZETELERİNİN BASLIKLARI, İKİ GÜN ÖNCE ÖLDÜRÜLEN DANİSTAY YARGICI MUSTAFA YÜCEL ÖZBİLGİN-İN CENAZESİ İLE ALÂKALI....

18 MAYIS 2006-DA FRANSTZ MECLİSİNDE ERMENİ SOYKIRIMINI İNKAR EDENLERİ CEZALANDIRMA KANUN TEKLİFİNİN ERTELENMƏSİ HABERİ TÜRK GAZETELERİNDE İKİNCİ HABER OLARAK VERİLİYOR.

19 MAYIS 2006 TARİHLİ "HÜRRIYET" GAZETESİ BU HABERİ BİRİNCİ SAHİFESİNİN EN ALTINDA KÜÇÜK BİR BASLIKLA VERİYOR.

"PARIS YASAYI RAFA KALDIRDI" TABİİ. TÜRKLER ÇOK MEMNUN. ÇOK SEVINMEYİN TÜRKLER.

2001-TARİHİNDE İSVİÇRE MECLİSİ. İSVİÇRE MEBUSU JOSEF ZİSYADIS-İN ERMENİ SOYKIRIMINI TANIMA KANUN TEKLİFİNİ SADECE BİR KAÇ OY ÇOĞUNLUKLA KABUL ETMEMİŞTİ.

FAKAT BİR MÜDDET SONRA İSVİÇRE MECLİSİ ERMENİ SOYKIRIMINI RESMEN TANIDI.

ONUN İÇİN DİYORUZ KI, ÇOK SEVINMEYİN SOYKIRIMCI TÜRKLER. FRANSA DA BİR MÜDDET SONRA ERMENİ SOYKIRIMINI İNKAR EDENLERİ CEZALANDIRMA KANUNUNU KABUL EDECEKDIR.

BU DURUMU SİZ DE BİLİYORSUNUZ ZATEN.

...FAKAT BUGÜN SİZİN İÇİN EN MÜHİM MESELE KÜRT PROBLEMİ.

1990 İRAK HARBİNDE BERİ KUZEY İRAKTA BİRLESMİS MİLLETLERİN KARARI İLE BİR KÜRT DEVLETİ KURULDU.

VE BU İRAK-KÜRDİSTANI, BUGÜNKÜ İRAK HARBİNDE AMERİKALILARIN EN GÜVENDİKLERİ MÜTTEFİKLERİ.....

VE SİZ TÜRKLER ÇOK DENEDİNİZ, BU KÜRT DEVLETİNİ ORTADAN KALDIRMAYA.

VE KUZEY İRAKA GİRMEYE ÇALISTINIZ.

SÖZ DE ORDAKI TÜRKMENLERE YARDIM ETMEK İÇİN.

FAKAT HER SEFERİNDE DE AMERİKALILAR ENGEL OLDU.....

BUGÜN İSE TÜRKİYESİNİN İS DURUMU ÇOK KARISIK.

DİĞGUDA KÜRT GERİLLALARI DEVAMLİ TÜRK ASKERİ KÜVVETLERİNE SALDIRIYOR. VE HERGÜN BİR ÇOK TÜRK ASKERİ, KÜRTLERİN KURSUNLARININ VE MAYINLARININ KURBANI OLUYOR.

GÜNEY DİĞG ANATOLYA SEHIRLERİNDE HALK DEVAMLİ ÇALKANTI HALİNDE.

VE ANKARANIN GÖBEGİNDE İSLAMCI GERİLLALAR DANİSTAYI BASIYOR.

BİR YARGIC ÖLÜYOR. DÖRT YARGIC DA AĞIR YARALANIYOR.

ATATÜRKÇÜ LAİKLİĞİN SENBOLÜ İSTANBULDAKI "CUMHURİYET" GAZETESİNE ÜÇ SEFER BOMBALI SALDIRI YAPILIYOR.

BU OLAYLARI BAHANE EDEREK, A.K.P. TAYYİP ERDOĞAN HÜKÜMETİNİ DEVİRMEK İSTİYENLER VAR.

19 MAYIS 2006 TARİHLİ "HÜRRIYET" GAZETESİNDE FIKRACI YAZAR TUFAN TÜRENÇ BASLIK ATMIS. "TÜRKİYE BU İKTİDARDAN KURTULMAK ZORUNDA" DİYOR.

AMA NASIL? TAYYİP ERDOĞANIN PARTİSİ A.K.P. HALKIN OYLARI İLE İS BASINA GELDİ.

SİMDİ DEMOKRAT GEÇİNEN TÜRKİYEDE TAYYİP ERDOĞANIN A.K.P. İKTİDARINI, ASKERİ DARBELERLE AŞAĞI İNDİRMEK ÇOK ZOR MESELE DİR ÇÜNKÜ AMERİKA BIRAKMAZ...

50 SENEDEN BERİ TÜRKİYEDE ASKERİ DARBELERİ YAPTIRAN, AMERİKANIN C.I.A. TESKİLATI İDİ.

27 MAYIS 1960 İHTİLALI, DAHA SONRA KENAN EVREN DARBESİ, TAMAMEN C.I.A.-NİN ESERİDİR.

BUGÜN İSE AMERİKA, TÜRKİYEDE ASKERLERİN İKTİDARA GELMESİNİ İSTEMİYOR.

NİÇİN Mİ DİYORSUNUZ ?

ÇÜNKÜ ARTIK TÜRKİYE AMERİKANIN VAZ GEÇİLMEZ MÜTTEFİKİ DEĞİL.

VE AMERİKA, TÜRKİYESİNİN SALDIRGAN VE GENİŞLEME RÜYALARINI BİLİYOR.

MALUM YA, DÜNYA EMPERYALİSTLERİ KENDİLERİNE RAKİP OLACAK DEVLETLERİ PARÇALAYAR, TEHLİKELİ OLMASINLAR DİYE.

BUGÜNKÜ DURUMDA TÜRKİYESİNİN İSTİKBALI ÇOK PARLAK DEĞİL.

TÜRKİYE, İÇERDEN VE DİŞARDAN İSLAMÇILARIN, KÜRTLERİN VE NE OLDUGU BELİRSİZ KÜVVETLERİN DEVAMLİ HUCUMLARINA MARUZ KALACAK.

ONUN İÇİN DİYORUZ KI- RAHMET OLSUN TÜRKİYE CUMHURİYETİNE

YASASIN YENİ BİRLESİK KÜRT DEVLETİ.

Ն Ա Մ Ա Ն Կ 2 3 8

ԼՆԱՄԱԿ ՄՕՐԵՂՐՕՐՍՂ

ԳՐԵՑ՝ ԱՐՄԷՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

Սիրելի՛ մօրեղբայր,

Վերջին Գամակս, որ յիսուն տարիներու հնութիւն մը ունի, մնաց անպատասխան, որովհետեւ որոշեցիր հրաժեշտ տալ այս անցաւոր կեանքիդ. «անելէդ» ի՞նչ էր. մարդ Աստուծոյ: Բայց մենք չենք կրնար Գախախնամութեան որոշումներուն առարկել:

Վստահ եմ որ հոն ալ, վերը, կը գուրգուրաս ընտանիքիդ անդամներուն վրայ. ինչպէս որ կը գուրգուրայիր հոս՝ վարը: Մայրիկս՝ Տուտուն, արդէն քեզ կը սպասէր: Յետոյ՝ ձեզի միացան քոյրերդ՝ Մերունը և Սանդուխտը. և յետոյ՝ Տիկ. Արուսեակը՝ սիրելի կողակիցդ:

Մեկնելէդ ասդին աշխարհը նոյնն է, միայն մարդիկ անլի չարացած են. եթէ չար չէին արդէն: Կրօնները, անգոր՝ մարդոց բարոյականը բարելաւելու, տեղքայլի մէջ են և երբեմն ալ անհանդուրժողութեան երեւոյթներ կը պարզուին, հակառակ կրօնական ըմբռնումներուն:

Նիւթական յառաջդիմութեան հետ, յետադիմեց մարդկային նկարագիրը, անմահ Յակոբ Պարոնեանցի գրածին պէս.

Կը մնան բառարաններու մէջ:

Միշտ կը փափաքէիր որ Հալէպի ազգային կեանքին մասին գրեմ, ինչ որ կ'ընէի սիրով: Այն ժամանակներուն, կուսակցական պայքար կար. եկեղեցական հարցեր և դպրոցական խնդիրներ: Կացութիւնը գրեթէ նոյնն է այսօր: Կուսակցական պայքար անշուշտ որ կայ. բայց ձեռնոց-

ները տարբեր են: Ի՞նչ կ'արժէ ազգ մը, եթէ կուսակցական պայքար չունի: Վերն ալ նման պայքարներ կա՞ն: «Մենք» ի հոգեբանութիւնը անլի զօրաւոր կերպով ի յայտ կու գայ, երբեմն ալ՝ կը ժայթքի: Հարիւր տարի առաջուան մտայնութեամբ կը գործեն դեռ անոնք. իւրաքանչիւրը մի քանի կտորի վերածուած՝ ոյժ չունին: Չեն ուզեր ըմբռնել, թէ բռնցքաւորութիւն ժամանակն է -մէկ մարմնով և մէկ գլուխով ներկայանալու միջազգային ատեաններուն: Այս ալ մեր դժբախտութիւնն է: Մեր եկեղեցին ալ շատ փայլուն վիճակի մէջ չէ: Դուն մեծ հաւատքով տքնեցար եկեղեցիները ի մի բերելու:

Այսօր մեր եկեղեցին ալ երկուքի բաժնուած է. ողջութեանդ ալ նման դէպքեր պատահեցան: Այժմ ԱՅԹԻ-Իսսի և Սբ. Էջմիածնի վանքերը մեծ զոհողութիւններով կը ջանան եկեղեցականներու նոր սերունդ հասցընել, ինչ որ շատ գնահատելի է: Հոգեպարար է տեսնել երիտասարդ վարդապետներ, որոնք նուիրուածութեամբ աշխատանք կը տանին: Հայաստան և Սփիւռք պէտք ունին իրաւ եկեղեցականներու՝ լուրջ և ծանրագլուխ, ինչպիսին էին անոնցմէ շատ-շատեր 1915-էն առաջ: Ողջ մնացողներ շարունակեցին իրենց գործը նոյն թափով, բայց միշտ ալ կարիքը զգացուած է այդ պատրաստութեամբ եկեղեցականներու: Օրինակ, Խրիմեան Հայրիկ կամ Օրմանեան Արքեպիսկոպոս չունեցանք վերջին դարու ընթացքին:

Ես կը հաւատամ որ եկեղեցական ըլլալ, նախ զոհաբերութիւնն է. և յետոյ ալ՝ ամբողջական նուիրում Հայ եկեղեցիին:

Սիրելի մօրեղբայր,

Կը տեսնես որ փիլիսոփայեցի: Կը

Ն Ա Մ Ա Ն Կ 2 3 8

ԼՆԱՄԱԿ ՄՕՐԵՂԲՕՐՍՂ

ԳՐԵՑ՝ ԱՐՄԷՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

յիշե՛ս. գրած էիր. թե՛ «դուն շատ գրե. իմ քիչ գրելուս մի՛ նայիր»: Ես ալ այդպես կ'ընեմ:

Իսկ դպրոցներու մասին նախընտրելի է չգրել: Հակառակ տարուած աշխատանքին, արդիւնքները գոհացուցիչ չեն: Տնտեսական վիճակը բազմաթիւ աշակերտներ դրկեց պետական ծրիավարժ դպրոցներ: Իսկ մեր ունեւոր դասակարգը, իր զաւակները օտար դպրոց կը դրկէ, կարծելով որ անոնցմէ մէյ մէկ հանճար դուրս պիտի գան: Օտար վարժարանը ոչինչ կու տայ. եթէ ենթական ուշիմ չէ:

Մելգոնեանը, որ քու սիրած միութեանդ կողմէ կը մատակարարուէր, ութսուն տարի ծառայելէ ետք, արդէն փակուեցաւ: Ժողովուրդը մեծապէս ընդվզեցաւ, որ նման ազգապահպանման հսկայ ամբողջ մը պատնէշ մը, փուլ եկաւ անիմաստ տրամաբանութեամբ մը: Մամոնային մահասփիւռ ճառագայթումները կուրցուցած էին ղեկավարութեան աչքերը: Վստահ եմ, որ դուն ալ պիտի մերժէիր նման գործարք մը: Մի քանի տող գրեցինք առ ի բողոք. գէշ մարդ եղանք: Ժողովուրդին խօսքը ե՞րբ արժէք ունեցեր է որ...: Ի միջի այլոց ըսեմ, թէ ես ալ բաներ մը կը գրեմ: Զեզի քաշեր եմ երելի: Ժողովուրդը կը գնահատէ, ոմանք ալ դժգոհ են: Մենք ե՞րբ պիտի հանդուրժենք քննադատութեանց: «Խելքս ալ չի կտրեր կոր», պիտի ըսէր մեր Հալէպի «Ֆըս-Ֆըս» Յակոբը:

Քիչ մըն ալ լաւ լուրեր.

Զաւակդ՝ Եդուարդը, քանի մը տարի առաջ Ա. Մ. Նահանգներու մէջ մեր հանդիպումներէն մէկուն, ինծի յանձնեց տրցակ մը քու՝ «Խելքիս Փչածներէն», գորս այնքան գուրգուրանքով պահած էր: Ասոնք լոյս տեսած են «Պայքար» օրաթերթին մէջ: Բոլորն ալ կարդացի, ու տեսայ որ նոյն ատեն բանաստեղծ ալ ես. ինչ որ մեծ յայտնութիւն մը եղաւ ինծի համար: Կարծես թէ այսօր գրուած ըլլային անոնք: Նախապէս, այդ գրութիւններէդ ինծի տուած էր ընկերդ՝ Պրն. Գրիգոր Պողարեանը, որ գիտես թէ Կրթասիրացի երկարամեայ տնօրէնը եղած էր:

Ուրեմն որոշեցի տրամադրելի բոլոր գրութիւնները հատորով մը լոյս ընծայել և կորուստէ փրկել: Վստահ եմ որ շատ պիտի ուրախանաս:

Ես ալ անսահման ուրախ եմ այս գործով: Խմբագրութիւնը յանձնեցի Փրոֆ. Երուանդ Զասունիին, որ Զասունի Աւետարանական գերդաստանի շառաւիղներէն է, որ իր լաւագոյնը ըրաւ: Կը տեսնես, թէ այս ալ տեսակ մը եկեղեցական գործակցութիւն է, որուն դուն ցանկացած էիր ժամանակին, ամբողջ հոգիովդ:

Այս գիրքէն օրինակ մը հետս պիտի բերեմ քեզի, երբ իմ ալ «վիզա»ն գայ՝ ի վերին Երուսաղէմ ճամբորդելու:

Գիրքը պիտի հաւնիս անպայման:

Տակաւին շատ բաներ կան գրելիք. բայց քիչ մըն ալ յաջորդ նամակին ձգեմք:

Սիրով՝
ԱՐՄԷՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐԹԵՐՈՒՆ (ԻԲՐ ԹԷ) ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
2 4 Ա Պ Ր Ի Լ 1 9 1 5 - Ի Ն Ծ
Թ Ո Ւ Ր Թ Ե Ր Ո Ւ Ն Գ Ո Ր Ծ Ա Մ
Հ Ա Յ Կ Ա Կ Ա Ն Ց Ե Ղ Ա Ս Պ Ա Ն Ո Ւ Թ Ե Ա Ն
9 1 - Բ Գ Ց Ա Ր Ե Լ Ի Թ Ի Ն
Պ Ա Տ Ե Հ Ո Ւ Թ Ե Ա Մ Բ
Ա Ն Է Ծ Ք Ա Գ Ի Ր - Թ Ի Ի 3

Ո Ղ Ո Ր Մ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն՝ Թ Ո Ւ Ր Թ Ի Ո Ց Հ Ա Ն Ր Ա Պ Ե Տ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն -
Շ Ա՛Տ Ա Պ Ր Ի Ն Ո Ր Մ Ի Ա Ց Ե Ա Լ Ք Ր Տ Ա Կ Ա Ն
Հ Ա Ն Ր Ա Պ Ե Տ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ը

Ինչե՛ր կը պատահին Թուրքիոյ մէջ: Անգարայի պետական ատեանը արիւնով ողողուեցաւ: «Cumhuriyet» թերթը 3 անգամ ռումբային յարձակման ենթարկուեցաւ: Դե՛ն՝ սպասեցէք... Այս՝ տակափեւ «գործ»ին սկզբնաւորութիւնն է... 19 Մայիս 2006 թուակիր թրքական թերթերուն վերնագիրները՝ 2 օր առաջ սպաննուած Պետական Ատեանի դատաւոր Mustafa Yücel Özbilgin-ին յուղարկաւորութեան մասին գրութիւններ են... 18 Մայիս 2006-ին, ֆրանսական Ազգ. ժողովին մէջ, հայկական ցեղասպանութիւնը ուրացողները պատժելու օրինագիծին քննարկման յետաձգուած ըլլալու լուրը, թրքական թերթերուն մէջ իբր երկրորդական եղելութիւն տրուեցաւ: 19 Մայիս 2006 թուակիր «Hürriyet» թերթը, այս լուրը իր առաջին էջին ամէնէն վարի մասին մէջ, փոքր վերտառութեամբ տուած է՝ «Փարիզը՝ օրէնքը «մթերանոց» դրաւ» ըսելով: Ծառ մի՛ ուրախանաք թուրքեր... 2001 թուականին Ջուիցերիոյ ազգային ժողովը, զուիցերիացի երեսփոխան Josef Zisyadis-ին առաջարկած հայկական ցեղասպանութիւնը ծանչնալու օրինագիծը, միայն քանի մը քուէի տարբերութեամբ մերժած էր: Բայց միջոց մը ետք, Ջուիցերիական Ազգային ժողովը, հայկական ցեղասպանութիւնը պաշտօնապէս ծանչցաւ: Այդ պատճառաւ կ'ըսենք, որ շատ չուրախանաք ցեղասպան թուրքեր: Ֆրանսան ալ, միջոց մը ետք, հայկական ցեղասպանութիւնը ուրացողները պատժող օրէնքը պիտի ընդունի: Այս պարագան դուք ալ գիտէք արդէն... Բայց, ձեզի համար, ներկայի ամէնէն կարեւոր հարցը այսօր, քրտական խնդիրն է: 1990-ի իրաքեան պատերազմէն ի վեր, Միացեալ Ազգերու որոշումով, հիւսիսային իրաքի մէջ քրտական պետութիւն մը հիմնուած է: Եւ այս՝ իրաքեան քիւրտիստանը՝ այսօրուան իրաքեան պատերազմին մէջ, ամերիկացիներուն ամենաշատ վստահած դաշնակիցն է... Եւ դուք, թուրքերդ, շատ փորձեցիք, որ այս քրտական պետութիւնը մէջտեղէն վերցնէք: Եւ հիւսիսային իրաք մտնել աշխատեցաք՝ իբր թէ այդ տեղի թիրաքմէնները պաշտպանելու համար: Բայց, ամէն անգամուան պէս ալ, Ամերիկացիները արգելք եղան ձեզի... ... Մինչդեռ այսօր, Թուրքիոյ ներքին վիճակը շատ խառնակ է: Արեւելքի մէջ քիւրտ մարտիկները, թրքական ուժերուն վրայ տեւական յարձակումներ կը գործեն, և ամէն օր մեծ թիւով թուրք զինուորներ զոհ կ'երթան քրտական փամփուշտներուն և ականներուն: Հարաւ-արեւելեան Անաթոլիոյ քաղաքներուն մէջ, ժողովուրդը յարատեւ խռով վիճակի մէջ է: Եւ Անգարայի կեդրոնը, իսլամական մարտիկներ, պետական ատեանին վրայ յարձակում կը գործեն: Դատաւոր մը կ'սպաննուի: Չորս դատաւորներ ալ ծանր կը վիրաւորուին:

Աթաթիւրքեան Lâique- ութեան խորհրդանիշը եղող Պոլսոյ «Cumhuriyet» թերթին վրայ, երեք անգամ ումթերով յարձակում կը գործուի: Այս դէպքերը պատրուակելով, A.K.P.ի Tayyip Erdogan-ի կառավարութիւնը վառ անելու ռզողներ կան:

19 Մայիս 2006 թուակիր "Hürriyet" թերթի յողուածագիր Tufan Türinc-ի վերնագիրը կը ծանուցանէ. «Թուրքիան, այս իշխանութեանէն, ձերբազատուելու ստիպողութեան տակ է»:

Բայց՝ ինչպէ՞ս: Tayyip Erdogan-ի A.K.P. կուսակցութիւնը, ժողովուրդին բուէներով իշխանութեան եկաւ:

Հիմա, Democrate ձեւացող Թուրքիոյ մէջ, Tayyip Erdogani-ին A.K.P.ի իշխանութիւնը զինուորական հարուածով վար անելը, շատ դժուար հարց է: Որովհետեւ Ամերիկան չի ձգեր:

50 տարիներէ ի վեր Թուրքիոյ մէջ, զինուորական պետական հարուածներ կատարել տուողները Ամերիկեան Սի. Այ. Էյ. կազմակերպութիւնն էր: 27 Մայիս 1960-ի յեղափոխութիւնը, Քենան Էվրէն-ի զինուորական հարուածը, բուրդովին Սի. Այ. Էյ.ի ստեղծագործութիւնն էր: Մինչդեռ այսօր Ամերիկան, Թուրքիոյ մէջ զինուորականներուն իշխանութեան գալը չ'ուզեր: Ինչո՞ւ.- կը հարցնէք:

Որովհետեւ ներկայ Թուրքիան, Ամերիկայի անփոխարինելի դաշնակիցը չէ այլեւս: Եւ Ամերիկան Թուրքիոյ նախադարձակ և ծաւալապաշտ միտումներուն տեղեակ է: Մանօթ ասացուածքը կ'ըսէ.- Աշխարհակալ իշխանութիւնները իրենց մրցակից ըլլալու հակամէտ պետութիւնները կը բաժանեն, որ անոնք, ապագային, վտանգաւոր չըլլան իրենց համար: Այսօրուան կացութեան մէջ, Թուրքիոյ ապագան շատ փայլուն չէ: Թուրքիան «ներսէն և դուրսէն», ծայրայեղ իսլամականներուն, քիւրտերուն ու ինչ ըլլալը անծանօթ ուժերուն տեւական յարձակումներուն պիտի եկնարկուի:

Այդ պատճառաւ կ'ըսենք.- Ողորմութիւն՝ Թուրքիոյ հանրապետութեան: Շա՛տ ապրի նոր-միացեալ քրտական հանրապետութիւնը: Յ. 2.

Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ

ՀՈՎՈՒԱՊԵՏԱԿԱՆ

ՕՐՀՆԱԲԵՐ ԱՅԵՅԼՈՒԹԻՒՆ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԹԵՄԻՆ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԴՊՐՈՅԸ ՀԱՅԱԿԵՐՏՄԱՆ ԴԱՐԲՆՈՅ

Հանդիսապետութեամբ՝

Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՄԵՄԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

Զորեքշաբթի, 24 Մայիս 2006, երեկոյեան ժամը 8:30ին, «Էմիլ Լահուտ» համալիրին մէջ, Տըպպայէ:

ՄԱՆՕԹ.- Ժողովուրդին համար փոխադրակառքեր տրամադրուած են երեկոյեան ժամը 7:30ին, հետեւեալ եկեղեցիներու թաղականութիւններուն մօտ.

- ★ Ս. Նշան Մայր եկեղեցի, Ջոնաթ Էլ Պլաթ
- ★ Ս. Սարգիս եկեղեցի, Սիս
- ★ Ս. Աստուածածին եկեղեցի, Նոր Ատուանա
- ★ Ս. Վարդանանց եկեղեցի, Թիւրօ
- ★ Ս. Ք. Մանկանց եկեղեցի, Նոր Մարաշ
- ★ Ս. Յակոբ եկեղեցի, Էշրեֆիէ
- ★ Ս. Յարութիւն եկեղեցի, Ռըմէյլ
- ★ Ս. Յովհաննու Կարապետ եկեղեցի, Հայաշէն
- ★ Ս. Յարութիւն եկեղեցի, Ժունիէ
- ★ Ռաուտայի շրջան, Ժողովրդային տուններ
- ★ Ֆանարի մատուռ, Ֆանարի Ժողովրդային տուններ
- ★ Անթիլիասի շրջան, «Միմիթեան» շէնքեր
- ★ Զալֆայի շրջան, «Գարեգին Նժդեհ» ակումբին առջեւ

**ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿԻ
ՆԱԽԱՏԵՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ**

ՊՈԼԻՍ ԼՈՅՍ ՏԵՍՆՈՂ «ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ» ԹԵՐԹԻ ՄԷՋ,
ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿ 1913-ԻՆ,
ԻՐ «ԱՅԼԱՍԵՐՈՒՄ» ՅՕԴՈՒԱԾՈՎ ԳՐՈՒՄ ԷՐ.

**«ՍԱԿԱՅՆ ՍՏՈ՛ՅԳ, ՍՏՈ՛ՅԳ Կ՛ԸՍԵՄ ՉԵԶԻ՝
ՎՏԱՆԳԸ ՄԵԾ Է, ԾԱՏ ՄԵԾ, ԱԻԵԼԻ ՄԵԾ՝
ՔԱՆ ԿՐՆԱՆՔ ԵՆԹԱԴՐԵԼ»**

**ԵՒ ԻՄ ՀԱՄՈՋՈՒՄՆ Է՝
ԱՐԵՒՍՏԵԱՆ ՄՏԱԻՈՐԱԿԱՆՆԵՐԻ, ԳՐՈՂՆԵՐԻ
ԵՒ ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՉՆԵՐԻԾ ՈՉ ՄԷԿԻ
ՄՕՏ ԱՅՍՊԻՍԻ ՆԱԽԱՏԵՍՈՒԹԻՒՆ,
ԱՅՍՊԻՍԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՉԵՄ ՏԵՍԵԼ**

**ԵՒ ԵՍ ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿԸ Կ՛ԱՆՈՒԱՆԵԻ՝
«ԱՆՏԵՍՈՒԱԾ ՄԱՐԳԱՐԷ»**

15/2/2005

ԵՐԵՒԱՆԻ «Հ-1» ՀԵՌԱՏԵՍԻԼԸ - ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԹՈՓՉԵԱՆ

**ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(ՎՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ)**

15 Փետրուար 2005-ին, երջանկութիւնը ունեցանք դիտելու Երեւանի «Հ-1»ի հեռատեսիլէն սփռուած հաղորդում մը, որ կը կոչուէր՝ «ԾՆՆԴԱՎԱՅՐ», և կը կատարուէր Ռուբէն Սեւակի ծննդեան 120-ամեակի պատեհութեամբ: Եւ հաղորդման հեղինակն էր՝ Տիկ. Ճուլիա Կաժոյեանը:

Այս հաղորդումով ելոյթ ունեցաւ գրականագէտ-գրող Ալեքսանդր Թոփչեան: Նաեւ՝ իր յուշերը պատմեց Ծամիրամ Սեւակ:

Ալեքսանդր Թոփչեան, իրեն յատուկ պերճախօսութեամբ, ներկայացուց Ռուբէն Սեւակը:

Այստեղ պիտի ջանանք տալ Ալեք. Թոփչեանի ելոյթին առաջին մասէն հատուածներ:

«Որքան անելի ծանօթանում ես Ռուբէն Սեւակի կենսագրութեանը, ստեղծագործութեանը, նրա կեանքի մանրամասնութիւններին, այնքան անելի ես համոզուում, որ դեռ քիչ ես ծանօթ նրան, դեռ լաւ չգիտես այդ բանաստեղծին:

Ծարունակում ես պրպտել, նորից կարդալ, երրորդ, չորրորդ անգամ կարդալ մէկ անգամ կարդացուած բանաստեղծութիւնները, նամակները, և գնալով մի զարմանալի զգացում պատում է քեզ:

...Բաւական չափով չես ճանաչել իր բանաստեղծութիւնները. միեւնոյնն է, միշտ մի բան գաղտնի է, որքան էլ դու նոր նիւթեր գտնես, որքան էլ փորձես խորանալ տեքսթ-ի մէջ: Սա բանաստեղծին պոէզիա-յին գաղտնիքն է: Երբեք չես կարողանայ հասնել եզրի:

Այլ՝ ուրիշ հանգամանք կայ- Յանկարծ յայտնագործում ես, որ ուղղակի դժուար է հաւատալ, որ մէկ մարդու մէջ կարող է այնքան ամբողջական կարողութիւններ ներկայանալ: Ե՛ւ մարդը, և՛ բանաստեղծը, և՛ քաղաքացին, և՛ սիրահարը-ամէն ինչը, կապում է մարդու և ֆիզիքական և բարոյական էութեանը, և՛ նրա ստեղծագործութեանը, և՛ նրա շրջապատին, և՛ նրան առնչուող բոլոր հանգամանքներին:

Եւ իրապէս դժուար է հաւատալ, որ կարող է մարդը ամէն ինչի մէջ այդպէս ամբողջական և այդպէս անթերի լինել»:

Ալեքսանդր Թոփչեան իր ելոյթին վերջաւորութեան հետեւեալ գաղափարները յայտնեց. «Պոլիս լոյս տեսնող «Ազատամարտ»ի մէջ, Ռուբէն Սեւակ 1913-ին, իր «Այլասերում» յօդուածին մէջ գրում էր — «Սակայն ստոյ՛գ, ստոյ՛գ կ'ըսեմ ձեզի՛ վտանգը մեծ է, չա՛տ մեծ, անելի մեծ քան կրնանք ենթադրել»:

Եւ իմ համոզումն է՝ Արեւմտեան մտաւորականներից, գրողներից և կուսակցական գործիչներից ոչ մէկի մօտ այսպիսի նախատեսութիւն, այսպիսի գրականութիւն չեմ տեսել:

Եւ ես Ռուբէն Սեւակը կ'անուանեի՝ «ԱՆՅԵՍՈՒԱԾ ՄԱՐԳԱՐԷ»:

Երեւան, 15/2/2005 ԱԼԵՋՍԱՆԴՐ ԹՈՓՉԵԱՆ
Կը փափաքեմք, որ յառաջիկային, «Նայիրի»ի մէջ հրատարակուի Ալեքսանդր Թոփչեանի այս բացառիկ ելոյթը, իր ամբողջութեամբ:

ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿԻ ԳՐՈՒԹՒՆՆԵՐՈՒՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄԸ

20-րդ դարու սկիզբը, Եւրոպա ուսանող հայ երիտասարդները, նոր դարաշրջան մը բացին Հայ գրականութեան մէջ:

Այս ուսանող մտաւորականներուն առաջնորդներն էին՝ Դանիէլ Վարուժան, Սիամանթօ և Ռուբէն Սեւակ:

Իրենց գրութիւններուն տեսակէտով՝ Դանիէլ Վարուժան պերճիմաստ արտայայտութիւններով և բառերու հարստութեամբ ամէնէն ազնուականն էր: Սիամանթօն՝ հայրենասիրական պոռթկումներով՝ ամէնէն ասպետականը: Բայց Ռուբէն Սեւակ, իբր Հայ և իբր Մարդ, ամէնէն զգայուն և իրապաշտ ընկերակականն է:

Ռուբէն Սեւակ միակն է, այդ շրջանի բանաստեղծներէն, որ Եւրոպա 6 տարի գիտութիւն ուսանած և բժիշկ եղած է: «Բանաստեղծ և բժիշկ Ռուբէն Սեւակ»:

Այս միաւորումը Ռուբէն Սեւակի ամէնէն յատկանշական կողմն է: Այս միաւորումով է որ Ռուբէն Սեւակ, բոլորովին տարբեր շունչ մը բերաւ Եւրոպայէն, իր գրութիւններով և իր գաղափարներով:

Այս է թերեւս պատճառը, կարգ մը քննադատ-մտաւորականներու բռնած անիրաւ կեցուածքին, Ռուբէն Սեւակի հանդէպ: Իրենց գիւղին մէջ ինքնաշխատութեամբ զարգացած գրողները, բնական է, պիտի չկրնային հասկնալ և հանդուրժել բժիշկ-բանաստեղծ Ռուբէն Սեւակին:

Ռուբէն Սեւակի գրութիւններուն մէջ, բանաստեղծը և գիտութեան մարդը քով-քովի են: Այսինքն՝ զգացումը և սրամաբանութիւնը. շատ պարզ, շատ հասկընալի, ժողովրդական լեզուով գրուած իր բանաստեղծութիւններէն ամէն մէկը իրական կեանքի տպաւորութիւններ են: Առանց բառերու մթերքի, առանց սյուրհոտախօսութեան, առանց շինծու զգացականութեան:

Ռուբէն Սեւակ իբր Մարդ և իբր Հայ, իր ծնունդին, իր անկեղծ խառնուածքին պատճառաւ չէր կրնար մարդկային և ազգային ցաւերէն հեռու մնալ:

Տառապեցաւ՝ մարդկային անհաւասարութեան և անարդարութեան ցաւերով:

Իբր բանաստեղծ և գիտութեան մարդ՝ տեսաւ, թէ ուր էր ցաւին արմատը, և անոր համար կրցաւ գրել Հայ գրականութեան ընկերային հարցերու ամէնէն խիզախ և ամէնէն տպաւորիչ բանաստեղծութիւնները: Եւ Հայրենիքէն հեռու, անկէ եկած արիւնով լեցուն լուրերու ազդեցութեան տակ, իր պոռթկումը և ցաւը թափեց «Կարմիր Գիրք»-ի բանաստեղծութիւններուն մէջ:

Այս հայրենասիրական բանաստեղծութիւնները, իրենց պարզութեան մէջ, պիտի մնան Հայ դիւցազներգութեան ամէնէն հարազատ և ամէնէն զգայուն էջերը:

Ռուբէն Սեւակի գրականութեան սկզբունքը՝ «Միայն ժողովուրդին օգտին համար գրելու» գաղափարն էր:

«Բժիշկին Գիրքէն փրցուած էջեր» ու շարքէն «Այլասերում» ի մէջ տեսէք, թէ Ռուբէն Սեւակ ինչպէս կը հարուածէ այն գրողները, որոնք ազգին ցաւերուն կոնակ դարձուցած էին: «Չէ՞ք տեսներ արդէն թէ ինչպէս, շատ մը գրագէտներ, լիրբ քաջութիւնը ունին յայտարարելու թէ՛ իրենք ժողովուրդին համար չէ՛ որ կը գրեն: ... Որբուկի մը պէս անտէր ցեղ մը հուժկու, ու լուսեղ ու սիրտբուխ, բարբառի մըն է ծարաւ. Իսկ մեր գրագէտները հանելուկային, առեղծուածային, խաւարակուռ բաներ կ'ըսեն իրեն ու մեր քերթողները՝ գրիչնին հայ արեան մէջ թաթխելէ վերջ՝ չինարէն տաղեր կը գրեն որպէսզի մա՛րդ չհասկնայ...:

Հեռո՛ւ մենէ՛ ախտագին մտաւորականներ: Դուք ցեղին ուղեղն էք: Բայց երբ այդ ուղեղը ուրիշ կերպ չի կրնար խորհիլ, քան յուսահատեցնելով մեր կենսունակութիւնը, մենք պիտի փրցընենք ու նետենք այդ ուղեղը:

Մենք նոր միտքեր, նոր սիրտեր, նոր հոգիներ պիտի դարբնենք: Մեզի կարմիր ու մսուտ շուրթներով, ուժեղ ու ժպտուն գրականութիւն մը պէտք է:

Մեզի առողջ ու երիտասարդ մտաւորականներ պէտք են: Չուկն իր գլուխէն կը հոտի, ազգն՝ իր մտաւորականներէն: Անոնք են ցեղի մը գլուխը... Մեզի նոր Ռսկեդար մը պէտք է, նոր Ռսկեդա՛ր մը:

Այլասերո՞ւմ, ո՛չ, Վերածնո՛ւնդ...»:

«ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿ»

«Ռուբէն Սեւակ եւ Փրցուելիք ուղեղներ»
1985

Յ. Չ.

***

Ինչպէս որ «Նայիրի» ի նախորդ թիւին մէջ նշած էինք՝ Ռուբէն Սեւակի 1910-ին Պոլիս հրատարակուած «Կարմիր Գիրքը» իր ողջութեանը լոյս տեսած միակ մատեանն է:

Եւ մենք կը հաւատանք, որ այս «Կարմիր Գիրքը» հայկական ցաւերը, հայկական իրականութիւնները և նաեւ «Կեանք» ըսուած առեղծուածը՝ ամենէն խոր և իրատեսութեամբ մեկնաբանող հրատարակութիւնն է: Եւ այս գիրքը, մինչեւ այսօր, իր այժմեականութիւնը չէ կորսնցուցած:

Այստեղ պիտի մէջբերենք «Կարմիր Գիրքը»էն հատուածներ, ապացուցանելու համար որ Ռուբէն Սեւակ, հարիւր տարի առաջ, ի՞նչ մեծ իրատեսութեամբ մեկնաբանած էր «Հայկական Ողբերգութիւնը» և «Կեանք ըսուած անվերջ պայքարը՝ դէպի մահ»:

Չ Ա Ր Դ Ի Խ Ե Ն Թ Ր

ՋԱՐԴԻ ԽԵՆԹԸ

Բոլոր խելացի մարդիկներն ահա,
 Ահա խելօքներն այս ապուշ կեանքին
 Ու նուիրումով մը աստուածային՝
 Կիրակին անգամ մը բերանով ծոմ
 Տիրամօր առջեւ կ'սպառէին մոմ,
 Ծաբաթ մը ամբողջ անվախ, անհամար
 Ծնալու, ստելու, գողնալու համար:

**

«Ոչ Աստուած, ոչ ափ մը հայրենի հող...
 Եւ որ կը մուրան պատառիկ մը հաց՝
 Հեռուէն պժգանքով իրենց կարկարուած...
 Եւ որոնք Մարդուն մէջը սրբազան
 Ոչինչ գտան այլ վայրագ մի գազան...»:

**

«Ձե՛զի՛ որ քերծուած մեր մորթերէն ձիգ
 Հարսնիքի, մեղքի վրաններ կառուցիք...
 Ու ձեզ եւրոպեան դիք որ շնագին
 Սակարկեցիք մեր արեան լուսեան գին»:

**

Կ'ըսէիր, հայրիկ, «Դրախտ երթալու
 Կարճագոյն ճամբան ըլլալն է հըլու,
 Հետեւող խաչի սուրբ արահետին»
 – Հայր, է՛ն կարճ ճամբան խանջերն է Զուրդին,
 Խանջերն է Զուրդին»:

**

Բայց դուն բարձր ես, վերն, քու խիղճդ մաքուր,
 Ու չես հաճիր աչքըդ անկարեկիր
 Ուղղել մարդկութեան գոր յերկիր թուքեր...
 .....Խեղճ յիմար: Որո՞ւ կը խօսիմ- փրփրա՞ծ:
 Չէ՞ որ դուն վաղուց մեռեր ես, Աստուած:

**

– Վարդե՛րը մեռան,
 Վարդե՛րը մեռան,
 Իրենց բիւր-բուրան,
 Յօղիկին վըրան
 Վարդե՛րը մեռան,
 Վարդե՛րը մեռան:

«Արիւնոտ, մանրիկ,
 Ոտներըս բոպիկ,
 Դիակներու վըրան
 Դողդո՛ջ կ'երերան:
 Վարդե՛րը մեռան,
 Վարդե՛րը մեռան:

ՈՌԻՔԷՆ ՍԵՒԱԿԻ ՆԱԽԱՏԵՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ... (Ծար. էջ 2-էն)

Ո՞ր Օրէնքէն, ո՞ր Աստուծմէն, ո՞ր մուկ
Արդարութիւնէն, ո՞ր գութէն անգութ,
Ո՞ր մէկ ոճիրիդ քաւութեան համար՝
Կարմիր շղթայիդ օղերուն անհամար...:

**

Ու սո՛ւրի մէջէն, ու բոցի մէջէն,
Ու արեան մէջէն, մահը կ'ընդմիջեն...
Ձեռքերդ՝ վեր բռնած մանուկ մը վայրի
Չայնով լալով «Ա՛գգը պիտի ապրի»:

**

Մ Ա Ր Դ Ե Ր Գ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Անցեալ տարի էր: Յոգնած ապաքէն:
Ծատ քաղաքակիրթ այս Արեւմուտքէն՝
Ուր խիղճը բառ մէ, մարդը՝ մեքենայ
Աշխարհ գործարան մ'անխոնջ, անխընայ,
Սէրը հաշիւ մ'է. Կրօնքը՝ դրամ.
Երջանկութիւնը՝ ծանծրալի մի տռամ,
Մահն անմտութիւն. կեանքն անհաշտ մի կռիւ:
Ուր ժամանակն իսկ վատ մ'է ալեխոխ
Որ ամէն րոպէն իր մանրակրկիտ
Մուրճի հարուածով կը զարնէ մտքիդ...
Այսպէ՛ս, հել ի հե՛ւ, յոգնած, յուսահատ,
Անմի՛տ այս վազքէն անդուլ անընդհատ,
Կարօտն ունեցայ հին հին դարերու.
Եւ հիւանդ հոգիս տարի ես հեռու:
Հեռո՛ւ, խնկաւէ՛տ, լո՛ւռ, մշտնջե՛նցի
Արեւելքի իմ գիւղըս հայրենի...:

**

Եկեղեցւոյն մէջ մտայ լռելեայն:
Ծէնքը փոքրիկ էր, բայց բաւական լա՛յն՝
Աստուածն ու դարերը ամփոփելու...:
Զար քարի վրայ, ծներ էր հըլո՛ւ,
Առանց արուեստի, առանց մեծ ոճի,
Պարզ, ինչպէս ծառ մը որ հողէն կ'ածի.
Ու քար, ու բազմոց, ու կերոն, ու խաչ,
Հոն, հին դարերու բոյրն ունէին գաղջ...:
Ու առաստաղի աղքատ ջահերէն
Կախուած՝ ժամանակը մեռելօրէն
Կը ննջէր անշարժ, դարե՛ր քնեած.
Ջշոցին ձայնէն երբեմըն շոյուած...
Հոն ո՛չ հելք, ո՛չ վազք, ո՛չ ժամ, ո՛չ վայրկեան.
Անսահմա՛ն, անխոռ՛վ, անծալ, յաւիտեա՛ն
Չո՞րս պատերու մէջ՝ Անհո՛ւն մը խորին,
Ուր ծեր գեղջուկներ մեռնի՛լ կը սովրին...:

**

Պատարագէն վերջ, քով քովի անծայն,
 Երկու թափօրներ իրար քսուեցան:
 Ան չէր դասական հանդիպումը հին՝
 Կնունքի թափօրն՝ մահուան թափօրին—
 Մէկ կողմ ծնունդ, խինդ. միւս կողմ մա՛հ ու լալ.
 Ու եկեղեցին կ'օրհնէ երկուքն ալ...:
 Ո՛չ: Երկու թափօր, երկուքն ալ ժպտուն.
 Մէկը նորածին որդին մեծատուն.
 Միւսը աղքատի ծնունդը անտուն:
 Մէկը բեհեզով քնած, միւսն արթուն.
 Մէկուն ժանեակներ, մետաքսի հիւսկէն,
 Միւսին ձորձ մը խեղճ՝ հօրը շապիկէն.
 Առաջնոյն ոսկի, ժանեակ բիւր տեսակ,
 Երկրորդին ճակտին փուշի սել պսակ.
 Մէկը Տէ՛ր արդէն, միւսը Գրա՛ստ:
 Ճակատագի՛ր, վա՛խ, տղաքները փաստ...:

**

Բայց այս ի՛նչ արդար օրէնք մ'է խորին
 Որ յղփացած, ճո՛խ մեծերը երկրին
 Իրենց արգանդին մէջ կը հարուածէ:
 Հաւասարութեան խո՛ւլ պէտք մ'է գուցէ
 Որ վիժածընունդ սերմերը Մեծին
 Իր որովայնին իսկ գոգը հիւծին...:

**

Չե՛մ համարձակիր վերցնել մէկդի
 Կարմիր-վարդագոյրն որ Օրէնք կ'ըսուի,
 Դիտելու ըմբոստ այն կեանքերն հսկայ,
 Որ բանտերու մէջ, կառափնատի վրայ,
 Կախաղաններով մեռան անհամար,
 «Կեանքի Իրաւունք»... պողալնուն համար:

**

Երկուքն ալ երկա՛ր, երկա՛ր դիտեցի:
 Այլեւս բնաւ մի խօսիք ինծի
 Արժանիքին վրայ, ու տարբերութեան...
 Ու ազնուական զարմին վրայ արեան:
 Ահա՛ երկուքն ալ, անկերպ բզէզներ,
 Ծիւղ մը իսկ զիրենք պիտի մեռցներ,
 Կ'ուզեն անուն տալ: Ի՛նչ պէտք անունի...
 Իւրաքանչիւրն ալ իր անունն ունի,
 Մին Ոյժն է անգութ, միւսն Ստրկութիւն:
 Ոյժ չունի կ'ըսէք խլէզն անարիւն.
 Ի՛նչ պէտք արիւնի.— անյագ բորեցի՛
 Հացի մը փոխան, կարմիր, ծիրանի,
 Ան պիտի ծըծէ Արիւնը միւսին,
 Ու պիտի մխէ ժանիքն իր միսին.
 – Օրէնքը՝ իրեն անքոյթ օթեւան:
 Ողջունեցէք - զայն, Իշխանն է վաղուան...:

**

Ծնրադրած դողդոջ, աչքերս ծեռքիս,
 Կուրծքիս տակ զսպել կ'ուզէի հոգիս:
 Հազար նկարներ կ'անցնէին մտքէս:
 Արեան շողոյն պէս, նոճիներու մէջ
 Բիւր կախաղաններ անգութ մեծերու...
 Ու հրդեհներու մէջ հեռուէ հեռու,
 Ստրուկներու կո՛ւռ, բարբարո՛ս գունդեր.
 Որ տաճար, Աստուած, կո՛ւռք, իշխա՛ն ու տէ՛ր
 Տապալելով վար, կ'երթային հեռո՛ւ
 Հաւասարութեան սե՛րմը ցանելու,
 Ու լա՛յն բաշխելու Արդարութի՛ւն, Հաց...:
 Այտիս վրայ հրաշէկ արցունք մը դողաց.
 Աչքերըս բացի, տեսիլք էր միայն.
 Ամէնքն ալ գացա՛ծ, ժամն էր լռելեայն...:
 Ու ես ալ գացի իմ սուգիս դարման՝
 Հաւասարութեան դաշտը - գերեզման...:

**

ԳԻՒՂԱԿԱՆ ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՅ

Եկեղեցիէն մինչեւ գերեզման
 Տանող ճամբուն վրայ, քարի մը վրան
 Նստեցայ տրտում, ու լո՛ւտ դիտեցի
 – Հոգւոյս ծարաւովը արեւելքի –
 Հեռուներն հանդա՛րտ, հեռուները լա՛յն,
 Հեռուները ջի՛նջ, միսթի՛ք լռելեա՛յն:

**

Բա՛ն մը կար կեանքէն անջատ, կեանքէն վեր,
 Բան մը որ կեանքէն բնա՛ւ չէր ազդուեր,
 Որ կը նմանէր երէկին, վաղուան...
 Այդ՝ Մահուա՛ն իսկ մէջ ժխտումն էր մահուան...:

**

– Ինչո՞ւ շտապել, չէ՞ որ ամէնքս ալ
 Ոմանք հեւ ի հեւ, ու ոմանք դանդաղ
 Անվրիպօրէն պիտի հասնինք մահ...
 Կեանքն է այս. միշտ սուտ սուտի ետեւէ.
 Մէկը հագի՛ւ թէ միւսին չափ տեւէ...:
 Ծառաչող ծովուն ալիքներուն վէս,
 Կը ծնինք ամէնքս, կը բարձրանանք վէս,
 Բայց հագի՛ւ, ատեն մը կայ փրփրելո՛ւ
 Պէտք է կորսուիլ. կորսուի՛նք հըլո՛ւ...:

**

ԳԻՒՂԱԿԱՆ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ

... Ինկայ ու մտիկ ըրի սգահար
 Չայնի մ'որ քարին ներքեւ կը դողար...
 Ե՛ս եմ, Ե՛ս եմ, Ե՛ս քեզ եղբա՛յր, քեզ քո՛յր.
 Ե՛ս տիեզերքին հսկայ ա՛ջքը կո՛յր.
 Ե՛ս սկիզբ և վերջ, երա՛խ ու արգանդ.
 Ե՛ս վի՛հ անյատակ ու ծոց արգաւանդ.
 Ե՛ս ա՛յն եմ որ քեզ ծընաւ, նաեւ ա՛յն
 Ջոր պիտի ծընիս: Ե՛ս ծայն լռելեայն:
 Ե՛ս օրհնութիւնն եմ, բարիքը վերջին:
 Ե՛ս այն եմ որմէ ամէնք կը փախչին
 Եւ որմէ փախչիլ չի կա՛յ: Հաւասար
 Ներո՛ւմն եմ անոր որ ինձ կը յուսար,
 Անո՛ր որ հեզնեց առանց խղճի:
 Ամէնո՛ւն ալ վրայ իմ մարգըս կ'աճի...:
 Մանգաղս ո՞վ պիտի համբուրէր անա՛հ...
 – Ինձ ԱՍՏՈՒԱԾ ըսին, իմ անունս է ՄԱ՛Հ...:
 «Կարմիր Գիրքը» 1910 – ՌՌԻԲԷՆ ՍԵՒԱԿ

***

Վերի կարճ յապաւումներով ջանացինք ներկայացնել Ռուբէն Սեւակի «Կարմիր Գիրքը»ին բովանդակութիւնը:

Եւ այժմ կ'ուզենք այս գիրքի մասին անվերապահօրէն և սրտաբաց մեր գաղափարը յայտնել ըսելով... Ռուբէն Սեւակի «Կարմիր Գիրքը» հայ գրականութեան մէջ, մեր մինչեւ հիմա կարդացած մատեաններէն ամէնէն իրատեսականը և իր պարզութեամբ ամէնէն խորիմաստն է:

Եւ հայկականութեան ու «Կեանք»ը վերլուծելու մարզի մէջ, մեզի համար, «Կարմիր Գիրքը» իսկական ուղեցոյց մը եղած է:

Բայց դժբախտաբար, 1910-ին այս գիրքը, շատ մը հայ մտաւորականներ չկրցան գնահատել և մանաւանդ՝ չկրցան հասկնալ:

Որովհետեւ անոնք գրականութիւնը, մանաւանդ բանաստեղծութիւնը կը նկատէին՝ երազային թռիչք ու բառերու ճոխութիւն:

Այստեղ պիտի ներկայացնենք, այն տարիներուն մեծ կարծուած գրագետներէն՝ Արշակ Չօպանեանի կողմէ «Կարմիր Գիրքը»ին մասին Ռ. Սեւակին ուղղած, 1910 թուակիր նամակէն հատուած մը:

Ռուբէն Սեւակ՝ Արշակ Չօպանեանին ծանօթացած էր 1907-ին Լոզանի մէջ: Այստեղ կը հրատարակենք նաեւ պատմական նկար մը, ուր կ'երեւին Ռուբէն, Արշակ Չօպանեան և Կոմիտաս Վարդապետ՝ նկարուած 1907-ին Լոզանի մէջ»:

Ահա, Արշակ Չօպանեանէն Ռուբէն Սեւակին ուղղուած տխրահուչակ նամակէն տողեր:

«Կրակ ունիք, և ճիրք, բայց դեռ պատրաստ չէք. շատ կարդալու, ոճերնիդ յղկելու, գրական զարգացումնիդ կրթելու պէտք ունիք: Մի՛ աճապարէք. շատ գրէք. ատեն շատ ունիք. երիտասարդ էք. օր մը անշուշտ աւելի կատարեալ պիտի գրէք»:

ԱՐՇԱԿ ՉՕՊԱՆԵԱՆ

***

Մենք կը կարծենք, որ Արշակ Չօպանեանի այս քննադատական նամակը շատ ժխտական ազդեցութիւն գործած է Ռուբէն Սեւակի վրայ:

Որովհետեւ 1910-էն մինչեւ 1915 Ռուբէն Սեւակ, իր ապրած շրջանին, ուրիշ գիրք չէ հրատարակած:

Հակառակ որ Ռուբէն Սեւակ ուներ, անտիպներ՝ արձակ ու քերթուած (→ յ. 4)

ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ [ԻՐՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՐԻՆՆԵՐԸ
24 ԱՊՐԻԼ 1915 - ԻՆ՝
ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾԱԾ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ
91 - ԲԳ ՏԱՐԵԼ ԻՅԻՆ
ՊԱՏԵՀՈՒԹԵԱՄԲ
ԱՆԷՄՔԱԳԻՐ - ԹԻԻ 4

ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ ԿԻՐԱՐԿԱԾ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԻՐԵՆՑ ՆԵՐԿԱՅԻ ԳԼԽԱՒՈՐ ՀԱՐՑԸ ԵՂՈՂ
ՔՐՏԱԿԱՆ ԽՆԴՐԻՆ ՀԱՆԴԵՊ

Անհերքելի իրականություն մըն է, որ 1915-ի հայկական ցեղասպանության մէջ թուրքերը՝ քիրտերուն դահիճի պարտականություն կատարել տուին:

Այսինքն՝ 1915-ի հայկական ցեղասպանության որոշումը տուողը՝ Օսմանեան պետության մէջ իշխանութիւնը ձեռք անցուցած «Իթթիհատ Վէ Թերաքքի» կուսակցության կառավարության ներքին գործոց նախարար Թալաթ Փաշան էր:

Բայց Անաթոլիոյ քաղաքներուն և գիւղաքաղաքներուն մէջ, աքսորի համար ծամբայ հանուած խեղճ հայերու կարաւաններուն վրայ յարձակելով զանոնք սպաննողները՝ մեծամասնութեամբ քիրտեր էին:

1915-ին Անաթոլիոյ հողերուն վրայ սպաննուած հայերուն հարստութիւնները սեփականացնողները, մեծամասնութեամբ քիրտեր էին:

Արեւմտեան Հայաստան կոչուող Արեւելեան Անաթոլիոյ նահանգներուն մէջ, 1915-ին սպաննուած հայերուն հողերուն վրայ տեղաւորուողները՝ ամբողջութեամբ քիրտեր էին:

Այս իրականութիւնները գիտցող այսօրուան թրքական պետության ղեկավարները, շատ վտանգաւոր ըլլալ սկսող քրտական հարցին դէմ, հայկական «քարտ»ը խաղալ կը ջանան:

Եւ թուրքերը, ատենէ մը ի վեր, հայերուն դէմ շատ բարեացակամ քաղաքականութիւն մը վարել սկսան:

Թուրքերը, վերջին շրջաններուն, Ափիւզքի հայերուն իրենց հայրենիքը եղող Արեւմտեան Անաթոլիա այցելութիւնը՝ զանազան ձեւերով քաջալերել սկսան:

Հազարումէկ եկեղեցիներու քաղաք, հայոց պատմական մայրաքաղաքը եղող Անին՝ թուրքերը վերջերս [իբր թէ] նորոգել սկսան:

Վանայ Լիճին վրայ գտնուող Ախթամար կղզիին մէջի հայկական եկեղեցին պոլսահայ ծարտարապետները վերանորոգել սկսան:

Թուրքիոյ վարչապետ TAYYIP ERDOGAN Հայաստանի նախագահ Քոչարեանին պաշտօնական նամակ մը կ'ուղարկէ և համաձայնելու համար բանակցութիւններու սկսիլ կ'առաջարկէ:

Թուրքերուն, հայոց դէմ վերջին «բարեկամական» արտայայտութիւնը՝ 2006-ի Euro-vision-ի երգի մրցումին թուրքերու կողմէ Հայաստանը ներկայացնող հայ երգիչ Անտրէյին 10 կէտ տուած ըլլալին է:

Թուրքերուն հայոց դէմ գործադրած այս «բարեկամական» քաղաքականութեան բուն պատճառը՝ հայերը քիրտերուն դէմ հանելու հեռանկարն է:

պատճառը ուսյորը քուրտսորուս դէս ուսսլու ոսուսպարս է:

Այսինքն՝ Արեւելեան Անաթոլիոյ հայկական հողերուն վրայ քրտական պետութիւն մը ստեղծել ուզող քիւրտերուն դէմ հայերը գրգռել:

Եւ թուրք-քրտական պայքարը՝ քիւրտ-հայկական պայքարի վերածել:

Թուրքերուն այս նենգամիտ քաղաքականութիւնը կը յաջողի՞ արդեօք: Չենք կրնար գիտնալ:

Ճատ բնական է որ թուրքերը, քիւրտերուն Արեւելեան Անաթոլիոյ մէջ քրտական պետութիւն մը ստեղծելուն արգելք ըլլալու համար, բոլոր միջոցներու պիտի դիմեն:

Բայց, ի վերջոյ, քիւրտերը յաղթական պիտի ելլեն:

Որովհետեւ Արեւմտեան Հայաստան կոչուող Արեւելեան Անաթոլիոյ հողերուն վրայ այսօր ապրող ժողովուրդին մեծամասնութիւնը քիւրտերն են:

Եւ այսօրուան Աշխարհի քաղաքական իրավիճակներուն համեմատ՝ երկրի մը տէրը՝ այդ երկրին հողերուն վրայ ապրող ժողովուրդն է:

Այդ պատճառաւ կ'ըսենք, որ Արեւելեան Անաթոլիոյ մէջ ապրող քիւրտերը, ի վերջոյ այդտեղ քրտական պետութիւն մը պիտի հիմնեն...

...Ո՛վ ցեղասպան թուրքեր, եթէ 1915-ին հայերը ցեղասպանութեան չենթարկէիք՝ հայոց շնորհիւ արեւելեան Անաթոլիոյ մէջ Սսմանեան պետութիւնը կրնար գոյատեւել:

Բայց դուք Հայ Ազգը ցեղասպանութեան ենթարկեցիք:

Եւ ձեր կատարած ցեղասպանութեան պատիժը պիտի կրէք:

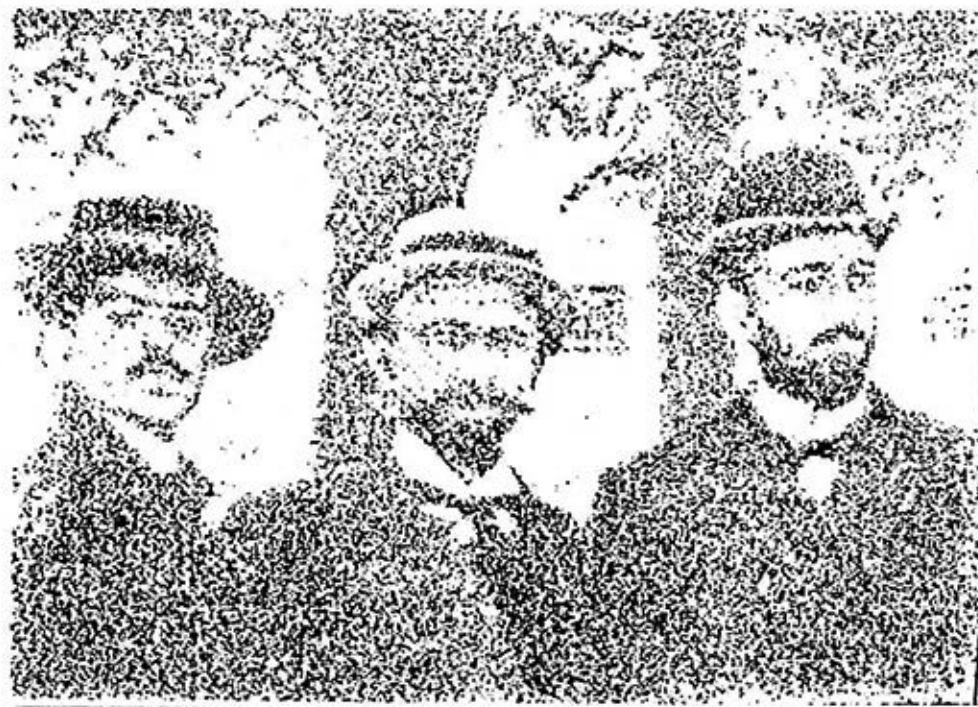
Այդ պատճառաւ կ'ըսենք. — *Ողորմեցէ՛ք թուրքիոյ Հանրապետութեան: Ճա՛տ ապրի նոր Միացեալ Քրտական Պետութիւնը:*

Յ. Չ.

ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿԻ ՆԱԽԱՏԵՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ... (Ծար. էջ 3-էն)

որոնք պատրաստ էին տպագրուելու:

Այս մասին կը վկայեն Ռուբէն Սեւակի բարեկամները ըսելով, որ անոր տան մէջ տեսած են անտիպ գրութիւններ, հրատարակութեան պատրաստ վիճակի մէջ, որոնց անունները պիտի ըլլային «Զառուր» և «Վերջին հայերը»: Եւ մենք կը հաւատանք որ Ա. Չօպանեանի ըննադատութեան ստուերը արգելք եղած է Ռուբէն Սեւակին այս գիրքերու հրատարակութեան:

Չախէն աջ՝ Ռուբէն Սեւակ, Արշակ Չօպանեան և Կոմիտաս Ժընեւի մէջ:

TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
24 NİSAN 1915 - DE
TÜRKLERİN GERÇEKLESTİRDİKLERİ
ERMENİ SOYKIRIMININ
91 YILDÖNÜMÜ DOLAYISI İLE
LÂNETNAME N. 4

TÜRKLERİN BUGÜN EN BÜYÜK SORUNU OLAN KÜRT PROBLEMİNE KARSİ GÜTTÜKLERİ YENİ TILKI SİYASETİ.

INKAR EDİLMEZ BİR GERÇEKTİR Kİ 1915-ERMENİ SOYKIRIMINDA TÜRKLER KÜRTLERE CELLAT VAZİFESİNİ GÖRDÜRDÜLER.

YANI 1915 ERMENİ SOYKIRIMININ KARARINI VEREN, OSMANLI DEVLETİNDE İKTİDARDA OLAN İTTİHAT VE TERAKKİ PARTİSİ HÜKÜMETİNİN DAHİLİYE VEKİLİ TÂLAT PASA İDİ.

FAKAT ANATOLYA SEHİR VE KASABALARINDA VE SÜRGÜNE GİTMEK İÇİN YOLA ÇIKARILAN ZAVALLI ERMENİ KAFİLELERİNİN ÜZERİNE HÜCUM EDEREK ERMENİLERİ ÖLDÜRENLER, BÜYÜK ÇOGUNLUKLA KÜRTLER İDİ.

ANATOLYA TOPRAKLARINDA 1915-DE ÖLDÜRÜLEN ERMENİLERİN MALLARINA, MÜLKLERİNE EL KOYANLAR BÜYÜK ÇOGUNLUKLA KÜRTLER İDİ.

BATI ERMENİSTAN DENİLEN DOĞU ANATOLYA İLLERİNDE 1915 DE ÖLDÜRÜLEN ERMENİLERİN YERİNE YERLESENLER TAMAMEN KÜRTLER İDİ.

BU GERÇEĞİ BİLEN BUGÜNKÜ TÜRK DEVLETİNİN İDARECİLERİ, ÇOK TEHLİKELİ OLMİYA BASLIYAN KÜRTLERE KARSİ ERMENİ KOZUNU OYNAMAYA ÇALISIYOR.

VE BİR MÜDDETEN BERİ TÜRKLER ERMENİLERE KARSİ ÇOK DOSTÇA DENİLEBİLEN BİR SİYASET UYGULAMAYA BAŞLADILAR.

DIYASPORA ERMENİLERİNİN KENDİ ÖZ VATANLARI OLAN DOĞU ANATOLYAYI ZİYARET ETMELERİNİ TÜRKLER MUHTELİF ŞEKİLDE TESVİK EDİYORLAR.

BİNBİR KİLİSE SEHİRİ, ERMENİLERİN TARİHİ BASKENTİ ANI HARABELERİNİ TÜRKLER (SOZUM ONA) OHARİYORLAR.

VAN GÖLÜNDEKİ AHTAMAR ADASINDAKİ ERMENİ KİLİSESİNİ, İSTANBULLU ERMENİ MİMARLARI RESTORE ETMİYE BAŞLADILAR.

TÜRKİYE BASBAKANI TAYYİP ERDOĞAN ERMENİSTAN BASKANI KOÇARYANA RESMİ BİR MEKTUB GÖNDEREREK ANLAŞMA GÖRÜŞMELERİ YAPMAYI ÖNERİYOR.

BİR MÜDDETEN BERİ DE TÜRK VE ERMENİ HÜKÜMETLERİ ARASINDA GİZLİ GÖRÜŞMELER YAPILDIĞI SÖYLENTİLERİ DOLASIYOR.

TÜRKLERİN ERMENİLERE KARSİ SON DOSTLUK GÖSTERİSİDE 2006 EUROVISION SARKI YARISMASINDA ERMENİSTANI TEMSİL EDEN ERMENİ SARKICI ANDRE-YE TÜRKLERİN ON PUAN VERMELERİ.

TÜRKLERİN, ERMENİLERE KARSİ UYGULADIKLARI BU DOSTLUK POLİTİKASININ ASIL SEBEBİ, KÜRTLERE KARSİ ERMENİLERİ DEVREYE SOKMAK.

YANI DOĞU ANATOLYA ERMENİ TOPRAKLARINDA BİR KÜRDİSTAN DEVLETİ KURMAK İSTİYEN KÜRTLERE KARSİ ERMENİLERİ KISKIRTMAK.

VE TÜRK-KÜRT MÜCADELESINI, KÜRT-ERMENİ MÜCADELESİNE ÇEVİRMEK. TÜRKLERİN BU SINSİ SİYASETİ YÜRÜR MÜ ACABA. ?

BİLEMEYİZ, TABİATIIYLE TÜRKLER, KÜRTLERİN DOĞU ANATOLYADA BİR KÜRT DEVLETİ KURMALARINA ENGEL OLMAK İÇİN HER ÇAREYE BASVURACAKLAR.

FAKAT EN SONUNDA KÜRTLER GALİP GELECEKTİR.

ÇÜNKÜ BATI ERMENİSTAN DENİLEN DOĞU ANATOLYA TOPRAKLARINDA YASİYAN HALKIN BUGÜN BÜYÜK ÇOGUNLUGÜ KÜRTLER.

VE BUGÜNKÜ DÜNYA GERÇEKLERİNE GÖRE, BİR MEMLEKETİN SAHİBİ, O MEMLEKETTE YASİYAN HALKTIR.

ONUN İÇİN DİYORUZ Kİ DOĞU ANATOLYADA YASİYAN KÜRTLER, EN SONUNDA ORDA BİR KÜRT DEVLETİ RURACAKLARDIR.

EY SOYKIRIMCI TÜRKLER, EĞER 1915-DE ERMENİLERİ SOYKIRIMINA UGRATMASAYDINIZ, DOĞU ANATOLYADA ERMENİLER SAYESİNDE OSMANLI DEVLETİ DEVAM EDEBİLİRDİ.

FAKAT SİZ ERMENİLERİ SOYKIRIMINA UGRATTINIZ. VE BU SUÇUNUZUN CEZASINI ÇEKECEKSİNİZ.

ONUN İÇİN DİYORUZ Kİ- RAHMET OLSUN TÜRKİYE CUMHURİYETİNE. YASASIN YENİ BİRLİK KÜRT DEVLETİ.

Յ. Չ.

ԱՆՆԱՒԱՏԱԿԻ ԹՈՒԵԼՈՒ ԶԱՓ... ԻՐԱՊ... (Շար. էջ 1-էն)

տնօրէն, Ակադեմիայի նախկին նախագահ Ֆ. Սարգսեանի դուստր՝ Թամար Սարգսեանին, իսկ Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկի տրամադրած աւելի քան 128 հազար ԱՄՆ տոլարի արժողութեան սարքաւորումները պիտի վերադարձուին Կիւլպէնկեան Հիմնարկի, և որուն հաշուեկշռային արժէքը կը կազմէ ընդամենը 7,5 հազար ԱՄՆ տոլար...

Ի՞նչ կատարուած է մինչեւ վերջերս լրիւ ծանրաքեռնուածութեամբ աշխատող այդ թանկարժէք սարքաւորումներու հետ՝ անյայտ է ու անբացատրելի:

Լուրջ կասկածներ կան, որ սկսած են խախտուիլ սահմանուած օրէնքները նաեւ հիւանդանոցներուն մէջ, առողջապահական այլ հիմնարկներու մէջ, ժողովուրդի համար կենսական նշանակութիւն ունեցող դեղորայքի և սննդամթերքի ստուգման կեդրոնի մէջ և այլն, որոնց սարքաւորումները ձեռք բերուած են Կիւլպէնկեան Հիմնարկի նիւթական միջոցներով: Որո՞շ հիւանդանոցներու մէջ նոյնիսկ այդ սարքաւորումները սեփականաշնորհուած են:

Մեր մտահոգութիւններու մասին քանի մը անգամ տեղեակ պահած ենք Հայաստանի Հանրապետութեան իշխանութիւններուն: Յոյսով ենք, որ վերահսկողական մարմինները անհրաժեշտ միջոցներ կը ձեռնարկեն և կը շարունակուի Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկի Յիսնամեայ քարեգործական օգնութիւնը Հայաստանի Հանրապետութեան կրթական, գիտական, առողջապահական հիմնարկներուն՝ ի քարօրութիւն հայ ժողովուրդի՝

ԴՈԿՏ. ԶԱԻԷՆ ԵԿԱԻԵԱՆ

Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկի Հայկական Բաժանմունքի Տնօրէն

**

Արշակ Չօպանեանի կողմէ Ռ. Սելակին գրուած այս տխրահոչակ նամակէն ի վեր գրեթէ դար մը անցած է: Եւ այսօր ո՞վ կը ճանչնայ Արշակ Չօպանեանը՝ քանի մը Ռամկավարներէ և մտաւորականներէ ուրիշ:

Բայց իսկական հայրենասէրները լաւ գիտեն Արշակ Չօպանեանին ո՞վ ըլլալը: Ան է որ, մահաւանդ 1918-թ.էն յետոյ, իր արեւմտեան սպետութեանց կարգ մը երեւելիներուն հետ (մահաւանդ՝ Ֆրանսացի) ունեցած մտերիմ կապերուն վրայ յոյս դնելով, հայ ժողովուրդին ապագան Նախ. Ուիլսոնի սպարաճալից դաշնագրին (Սելրի) կապեց: Որուն արդիւնքը եղաւ «Մեծ Յուսախաբութիւն», և կորուստը Արեւմտեան Հայաստանի մեծ մասին:

ԵՐԿՈՒ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ - ԵՐԿՈՒ ԿԵՑՈՒԱԾՔ

ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿ 1905-ԷՆ ՄԻՆՉԵՒԻ 1914
ԵՒՐՈՊԱ ԱՊՐԵՑԱԻ
ԵՒ 1914-ԻՆ ՊՈԼԻՍ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱԻ-
1915-ԻՆ ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԵՑԱԻ

ԱՐԾԱԿ ՉՕՊԱՆԵԱՆ 1895-ԷՆ ՄԻՆՉԵՒԻ ԻՐ
ՄԱՀԱՆԱԼԸ [1954-թ.] ԵՒՐՈՊԱ ԱՊՐԵՑԱԻ

ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿ ԵՒՐՈՊԱ ԱՊՐԵԼԷ 5 ՏԱՐԻՆԵՐ
ՅԵՏՈՅ, ՀԱՍԿՅԱԾ ԷՐ ԱՐԴԷՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻՆԵՐՈՒՆ
ԻՆՉ ԸԼԼԱԼԸ, ԵՒ 1910-ԻՆ, ԻՐ
«ԿԱՐՄԻՐ ԳԻՐՔ»ԻՆ ՄԷՋ, ՍԱՊԷՍ ԳՐԱԾ ԷՐ՝
«ՈՒ ՋԵՋ ԵՒՐՈՊԵԱՆ ԴԻՔ, ՈՐ ՇՆԱԳԻՆ
ՄԱԿԱՐԿԵՑԻՔ ՄԵՐ ԱՐԵԱՆ ԼՌՈՒԹԵԱՆ ԳԻՆ»:

ՄԻՆՉԴԵՌ ԱՐԾԱԿ ՉՕՊԱՆԵԱՆ ԵՒՐՈՊԱ 35 ՏԱՐԻ
ԱՊՐԵԼԷ ՅԵՏՈՅ, ԴԵՌ ՉԷՐ ՀԱՍԿՅԱԾ
ԵՒՐՈՊԱՅԻՆԵՐՈՒՆ ԻՆՉ ԸԼԼԱԼԸ, ԵՒ 10-8-1920-
ԻՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԱԾ ՍԵՒՐ-Ի ԴԱՇՆԱԳՐՈՎ՝
ԱՐԵՒՍՏԵԱՆ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ ՅՈՅՍ
ԴՐԱԾ ԷՐ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ՎՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ]

*

Միամիտ և անհեռատես Արշակ Չօպանեան, ինչպէս որ չէր հասկցած Ռուբէն Սեւակի «Կարմիր Գիրք»-ին արժէքը, նոյնպէս ալ չէր հասկցած սկզբունքը Արեւմտեան պետութիւններու քաղաքականութեան, որ ո՛չ թէ արդարութեան, այլ միայն «Ծահու» վրայ հիմնուած էր... ու կը մնայ:

Եւ պատրանախաբ Արշակ Չօպանեանի «Բարեկամները» եղող ֆրանսացի ղեկավարներն էին, որ Արեւմտեան Պետութիւններուն մէջ առաջիկները եղան 1921-ին, Անգարայի մէջ, Մուստաֆա Էեմալի հետ համաձայնութիւն ստորագրողները: Ֆրանսացիները, հայութեան դաւաճանելով, դրժելով իրենց խոստումը (Հայկական Անկախ Կիլիկիա հիմնելու), Կիլիկիան ծախեցին թուրքերուն:

Այստեղ կը հրատարակենք Ռուբէն Սեւակի «Կարմիր Գիրք»-ի մասին [այս անգամ] գնահատական նամակ մը՝ Պոլսոյ «Ազատամարտ» թերթի խմբագրապետ և ծանօթ գրող Ռուբէն Զարդարեանի կողմէ գրուած: Ահա՛ այդ նամակը՝

Ռուբէն Սեւակին

1910, Նոյեմբեր 10/23, Կ. Պոլիս

Ազնիւ եղբայրակից

Շատ շնորհակալութեամբ ստացած եմ Ձեր «Կարմիր Գիրքը», որ պատիւ ըրած էք ինձի նուէր դրկելու:

Անկեղծութիւնն ունիմ ըսելու, թէ Ձեզմէ քիչ բան կարդացած էի, և հատուկ տորներ միայն: Գիտէ՞ք ի՞նչ մեծ հաճոյքով և հոգեկան բաւականութեամբ էր, որ աւարտեցի Ձեր «Կարմիր Գիրքին» ընթերցումը: Եւ դուք, իբրեւ արժէքի տէր բանաստեղծ, յայտնութիւն մը եղաք ինձի: Ձեր տաղանդին վրայ կասկած չունիմ, և եթէ «Կարմիր Գիրք»-ին մէջ կան երկրորդական դիտողութիւններ, անոնք երբեք բան մը չեն նուազեցներ անոր քերթողական խոր ու ճշմարիտ դրոշմէն:

Ուստի, թոյլ տուէք, որ սեղմեմ Ձեր ձեռքը և շնորհաւորեմ Ձեզ Ձեր գեղեցիկ հրատարակութեան առթիւ:

Յարգալիր բարեւներով,

Ձերդ՝

Ռ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

Յ. Գ. – Բարի եղէք իմացնելու, թէ Կ'ստանա՞ք արդեօք «Ազատամարտ» շաբաթաթերթը, որուն մէջ Ձեր աշխատակցութեանը այնքան բաղձանք ունինք ամէնքս:

Նոյն

ՃԱԿԱՏԱԳՐԻ ՀԵԳՆԱՆՔ

ԹԷ՞

ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ՊԱՏԻԺ

Հակառակ, որ Արշակ Չօպանեան, ծանօթացած էր Ռուբեն Սեւակին 1907-թ.ին Լոզանի մէջ, (որքան մեզի ծանօթ է) ան, իր Փարիզ լոյս տեսնող «Անահիտ» պարբերաթերթին մէջ, Ռուբեն Սեւակէն ոչ մէկ գործ հրատարակած էր: Աւելին՝ Ա. Չօպանեան Ռուբեն Սեւակին «Կարմիր Գիրք»ին արժեքը չէր հասկըցած:

Բայց, ճակատագրի ի՞նչ հեգնանք և կամ Աստուածային պատիժ է, որ Արշակ Չօպանեանին կը վիճակի 1919-թ.ին, իր «Վերածնունդ» հանդէսին մէջ, առաջին անգամ ըլլալով հրատարակել Ռուբեն Սեւակի ամէնէն ծանօթ բանաստեղծութիւններէն մէկը եղող «Հայաստան»ը:

Այս քերթուածին հրատարակութեան պատմութիւնը, Ռուբեն Սեւակի կեանքին նման զգայացունց է: Ահա, այս «Հայաստան» բանաստեղծութեան ողիսականը:

13 Դեկտեմբեր 1918-ին ժընեւէն, Աւետիք Իսահակեան Փարիզ, Արշակ Չօպանեանին նամակ մը կը գրէ...

«Սիրելի բարեկամ Արշակ Չօպանեան.

Այս նամակիս հետ ուղարկում եմ մի ոտանաւոր, որ 1913-թ. Լոզանում մեր եղերաբախտ բանաստեղծ Ռուբեն Չիլինկիրեան-Սեւակն գրեց իմ ծոցատետրիս մէջ: Այս ծոցատետրս միայն վերջերս հնարաւոր եղաւ ստանալու [մօտս չէր՝ ուրիշ ձեռագիրներիս հետ]:

Ուստի և պարտք եմ համարում տպագրութեան յանձնելու, մի գուցէ չկորի այս գեղեցիկ բանաստեղծութիւնը: Որքան յիշում եմ՝ ոչ մի տեղ չի տպուած դա: [Ա. Իսահակեան «Երկերի ժողովածու» վեցերորդ հատոր: Էջ 172]:

**

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ո՞Վ ԿՈՒ ԼԱՅ ԱՅՍՊԷՍ ԽԾՏԵԱԿԻՍ ԾԵՄԻՆ,

– ԶՈՅՐ, ՂԱՐԻՊՆ Է, ԲԱ՛Ց:

ԿՄԱ՞Ն ՄԸ Կ՛ԱՆՅՆԻ ԴՈՒՐՍԷՆ ԼԱԼԱԳԻՆ.

– ՍՈՎՆ Է, ԴՈՒՌԸԴ ԲԱՑ:

ՏԱՊԱ՞ՐՆ Է ՋԱՆՋԱՆ ԴՐԱՆՍ ԿՈՒՐԾՔԻՆ:

– ՋԱՐԴՆ Է, ԴՈՒՌԸԴ ԲԱ՛Ց:

1913

ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿ

**

«Նայիրի»ի նախորդ թիւին մէջ [6 Յունիս 2006-թ.] գրած էինք, որ «Կարմիր Գիրք»ին համար Արշակ Չօպանեանին կատարած քննադատութիւնները շատ ժխտական ազդեցութիւն գործած են Ռուբեն Սեւակի վրայ»: Եւ այս պատճառաւ է կը կարծենք, թէ Ռուբեն Սեւակ իր այդ գործէն յետոյ, մինչեւ 1915, իր նահատակութիւնը, ուրիշ գիրք չէ հրատարակած: Հակառակ, որ Ռուբեն Սեւակի շատ բանաստեղծութիւններ, պատրաստ էին տպագրուելու:

Այստեղ պիտի ջանանք նշել, Ռուբեն Սեւակի «Կարմիր Գիրք»էն յետոյ

գրուած բանաստեղծութիւններէն քանի մը հատուածներ՝

ՍԷՐՈ՛Վ, ՍԷՐՈ՛Վ...

ՍԷՐՈ՛Վ, ՍԷՐՈ՛Վ ԽՈՅԵՅԻՐ ՋԻՍ,
ՍԻՐՏԸՍ ՍԷՐՈ՛Վ ԽՈՅԵՅԻՐ,
ՍԻՐՏԸՍ ՋԱՀԻՆ, ՎԱՐԴԻ ՊԷՍ ԲԱՅ,
ԴԱԳԱՂԻ ՊԷՍ ԳՈՅԵՅԻՐ...:

Այս «Սերո՛վ, Սերո՛վ» բանաստեղծութիւնը, Ռուբէն Սեւակի ընկերը եղող Ծահան Պերպերեանի կողմէ, երգի վերածուած է:

**

ՍԻՐՈՅ ԵՒ ՄԱՀՈՒԱՆ ԵՐԳԸ
ԻՍ ԿԵԱՆԶՍ ԹՈՂ ԿՈՐԱԾ ՆԱԻՈՒՆ
ՊԷՍ ԸԼԼԱՅ,
ԾՈՒՆՉԴ ՈՒՌԵՅՆԷ ԾԵՐ
ԱՌԱԳԱՍՏԸՍ ԱՆԱ՛Ն,
ՄԻ՛-ՄԻ՛ ԼՍԵՐ ՅՈԳՆԱԾ ՀՈԳԻՍ ՈՐ
ԿՈՒ ԼԱՅ,
ՏԱ՛Ր ՋԻՍ ՍԻՐՈՅ ԿՂԶԻՆԵՐԷՆ ԴԷՊԻ
ՄԱ՛Ն,
ԻՍ ԿԵԱՆԶՍ ԹՈՂ ԿՈՐԱԾ ՆԱԻՈՒՆ
ՊԷՍ ԸԼԼԱՅ...:

«Սիրոյ եւ Մահուան Երգը» Հայաստանի մէջ, երգահան Դաւիթ Հալաճեանի կողմէ 1991-ին երաժշտութեան վերածուած և հայկական Ռատիո-ի երգչախումբի խմբավար Տիգրան Հէքէքեանի կողմէ «CD» ձայնապնակի վրայ արձանագրուած է:

**

ԻՆՉՈ՛ՒԻ

ԻՆՉՈ՛ՒԻ, ԻՆՉՈ՛ՒԻ ՋԻՍ ՍԻՐԵՅԻՐ,
ՓՈՔՐԻԿ ԱՂԶԻԿ, ԶԵՋԻ ՄԵՂԶ ԷՐ,
ՓՈՔՐԻԿ ԾՈՅԻԴ ԹԻԹԵ՛Ռ ՊԷՏԶ ԷՐ,
ԴՈՒՆ ԾԵ՛Ր ԱՐԾԻԻ ՄԸ ԲԱՆՏԵՅԻՐ...:

**

ԵՐԹԱ՛Ն

ԵՐԹԱ՛Ն, ԵՐԹԱ՛Ն, ՉԸ ՃԱՆՉՆԱԼ ՄԱ՛ՐԴ ՈՒ ԱՍՏՈՒԱ՛Ծ,
ՋՈ՛ՅԳ ԵՐԹԱ՛Ն՝ ՉԵՌԵԸԴ ԶՈ՛ՅՐ ՉԵՌԵԻ ՄԷՋ ԴԸՐԱԾ
ԱՆՐՋԱՆԵՐՆ ՈՒ ՍԻՐՈՅՆ ՊԷՍ - ԱԶՍՈՐՈՒԱ՛Ծ...:

Ֆրանսահայ միլիառատեր Նափոլէոն Պուլուքեանի յուղարկաւորութեան ատեն Լիոնի գերեզմանատան մէջ- [Պուլուքեան ֆարմատն մը ըլլալուն՝ հայկական եկեղեցի չէ տարուած], միայն Ռուբէն Սեւակի «Երթալ» բանաստեղծութեան ֆրանսերէն թարգմանութիւնը կարդացուած է:

**

**

ԹՐՈՒՊԱՏՈՒՐՆԵՐԸ

Այս ի՛նչ դարերու հասեր ե՞նք, Աստուա՛ծ,
 Փշրեցի՛ն ինչ որ կար վսեմ կերտուած,
 Թէ դեռ սի՛րտ ունիք՝ թաղելո՛ւ տարէք,
 Ոսկիի՞ն ցեցօ ձայնն է ամէնուրեք:
 Մի՛ միայն մե՛նք ե՞նք որ դեռ անարգել
 Սիրե՛լ կ'երազե՞նք, ո՛վ կ'ուզէ սիրե՛լ
 Թրուպատուրները:

**

ԱՅՍ ԴԱՆԱԿԸ

- Ի՛նչ կ'ընէ երբ Ա՛զգ ՄԸ ՄՆԱՅ ՆՕԹԻ,
 Չե՞նքէն բազ ո՞ր բրի՞զ ԿԸ ՆԵՏԷ ՄԷԿԴԻ,
 Կ'երթա՞ն շարժողո՞ւտի մասնի՞ն մ'անխո՞րհ,
 ԿԸ ՋԻՆՈՒԻ ՏԷԳՈՎ, ԿԸ ՋԻՆՈՒԻ ՍՈՒՐՈՎ.
 Ո՞ր Կ'երթա՞ն ասէն միջոցներով ՎԱՏ
 ԱՋԳԻ ՄԸ ԿՈՒԻ ՄԸՂԵԼ ՅՈՒՍԱՀԱՏ...:
 Թէ ՅԱՂԹՈՒԵՅԱԻ՝ ԱԻԱ՛ղ է ԻՐԵՆ,
 ԻՍԿ ԵԹԷ ՅԱՂԹԵՅ՝ ԱՇԽԱՐՀ ՀԱՄՕՐԷՆ
 ԳՈՎԵՍՏԻ ԵՐԳԵՐ Կ'ԵՐԳԷ ԱՄԷՆ ՕՐ,
 ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆ ՈՍԿԻ Է՛Ձ ԿՈՒ ՏԱՅ ԱՆՈՐ...:

**

ՓՈՂՈՑ ԱԻԼՈՂԸ

ՍԱԿԱՅՆ Ո՛Ղ, Ո՛Ղ, Ո՛Ղ: ՉԻՆԻՆ ՅՈՒՐՏԻՆ ՄԷՉ
 ԱԻԼԷ՛ ՄԱՐԴԿՈՒԹԵԱՆ ՅԵՒՆ ՈՒ ԿԵՂՏՆ ԱՆՎԵՐՉ,
 ԱԻԼԷ՛ ՈՒ ԳԻՏՅԻՐ ՈՐ ՄԻՇՏ Կ'ԱՂՏՈՏԻ...:
 ՄԻ՛ ԽՈՐՀԻՐ, ՄԻՏԶԸ ՋԱՐԴ Մ'Է ՍՆՈՏԻ...
 ԱԻԼԷ՛, ՈՐԲԻԿՆԵՐԴ ՀԱՅԻԴ ԿԸ ՍՊԱՍԵՆ:
 ԱԻԼԷ՛, ՍՈՒՐԲ Է ՊԱՐՏԶԵՆ, ԻՆՉ ՈՐ ԱԼ ԸՍԵՆ:
 ԱԻԼԷ՛, ՈՐՊԷՍՋԻ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ԵՐԲ ՏԱՆ
 ՆԻՀԱՐ ՍԱԿԱԳԻՆ ԶՈՒ ԸՍՏՐԿՈՒԹԵԱՆ՝
 ՆԸՋՈՎԵՍ ԱՅԴ ՉԵ՛ՌԶԸ ՍՐՐՏԻԴ ԽՈՐԷՆ...
 ՄԱՐԴԵՐՆ ԱՆԻԾԱԾ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐ ԵՆ...:

**

ԱՌՋԻ ՀԱՅԵՐԸ

ԴՐԱԽՏԻՆ ՄԷՁ ԻՍԼԱՄ ՄԻՆԱՐԷԻՆ ԶՈՎ
 ԳԵՐՄԱՆ ԾԽՆԵԼՈՅՉԸ Կ'ԵԼԼԷՐ...
 ՀՈՍ, ՀՈՆ, ԲԻԻՋԱՆԴԻԱ... ՏԱԿ ՅԱԾ
 ԴԵՌ ԶԱՆԻ ՄԸ ՀԱՅ ԳՏԱՅ ՊՈՒՆԿԱՅԱԾ...
 ԱՐԱՐԱՏԻՆ ՎՐԱՅ՝ ՆՈՐ ԱՋԳ Մ'Է ՕՏԱՐ
 ՉՀԱՍԿՅԱԻ ԻՄ ՄԱՅՐԵՆԻ ԲԱՐԲԱՌ
 ՀԵԳՆԵՅ՝ «ՀԱՅԵՐԸ...»:

ԵՐԿՈՒ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ - ԵՐԿՈՒ ԿԵՅՈՒԱԾԸ... (Շար. էջ 2-էն)

ԱՌՈՒՐԵԱՆԻ ԶՈՎ՝ ԶԱՐ ԷՐ ԱԻԵՐԱԿ
ԶԱՂԱԸ ՄԸ, ԱԾԽԱՐՀ ՄԸ ԳՏԱՅ ՃԵՐՄԱԿ,
ՉԱՅՆ Մ'ԵՐԳԵՑ՝ «ՄԻ ԼԱՐ ՓԱՌԶԵՐՈՒՆ ԿՐԱՅ ՍԻՆ,
ՆԱՅԷ ՏԱՊԱՆԻՍ ՄԻՒՍ ԵՐԵՍԻՆ
ԱՉԳԵՐԸ ԿՆԶԵՐ ԵՆ ԿՐԱՆ՝ «ՄԱՂ ՀԱՅՈՒՆ»
ԲԱՅՑ ՄԻՒՍ ԵՐԵՍԻՆ ԿՐԱՅ «ԱՆՄԱՀՈՒԹԻՒՆ»
ԳՐԵՐ ԵՆ ՀԱՅԵՐԸ...:

**

Ո՛Վ ԻՄ ՀԱՅՐԵՆԻԶՍ

«ՄԵ՛ՆԶ ԵՆԶ, ԴԻՒԱՀԱՐ ԾՆՈՂՆԴ ԱՐԻՒՆԻ,
«ՀԻ՛Ն, ԾԶԵ՛Ղ ՅԵՂԻ ՋԱԻԱԿՆԵՐ ՅԵՏԻՆ,
«ԲՈՊԻԿ ԵՐԱԽԱ՛Յ, ԴՈՂԴՈՋ ԾԵՐՈՒՆԻ՛,
«ՄԵ՛ՆԶ ԵՆԶ, ՈՂՋ ԳԱՆԿԵՐՆ ՈՐ Կ՛ԻՅՆԱՆ ԳԵՏԻՆ...
«ՄԵ՛ՆԶ ԵՆԶ, ԴԻՒԱՀԱՐ ԾՆՈՂՆԴ ԱՐԻՒՆԻ...:

«ՀՈՒ, ՆՋՈ՛ՎԸ, ՆՋՈ՛ՎԸ: ՄԵՐ ՎԷՐԶԻՆ ՓՐՓՐՈՒՆ
«ՇՈԳԻՆ ԽԱԻԱՐԷ՛Ր ՉԵՐ ԱՉԶԵՐԸ, Ա՛Ը.
«ՄԵՐ ԱՐԻՒՆԸ ՉԵՐ ՋԱԻԱԿԱ՛Յ ԳԼԽՈՒՆ.
«ԹՈ՛ՅՆ ԾՆՉԷԻԶ ԴՈՒԶ, ՈՒ ԸՄՊԷԻԶ ՄԱ՛Ը...
«ՀՈՒ, ՆՋՈ՛ՎԸ, ՆՋՈ՛ՎԸ ՉԵՐ ՍԵՐՈՒՆԴՆԵՐՈՒՆ...»:

**

ՎԵՐՋԻՆ ՀԱՅԵՐԸ

ՄԻ՛ԴՊԻՐ ԱՆՈՆՑ ՀՈԳԻՈՅՆ ՓԼՈՒՅՈՒՆ
ԱՆՈՆԸ Կ՛ԱՆՅՆԻՆ ԼՈ՛ԻՒ ԳԱՂՏՆԻԶՈՎ ԼԵՅՈՒՆ,
ԱՆՈՆԸ ԳԻՏԵՆ ԲԻ՛ԻՐ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄՈՒԹ,
ԱՆՈ՛ՆՑ ՈՐ ԿՈՐԱՆ ԱՐԵԱՆ ՄԷՋ ՏՂՄՈՒՏ,
ԿԱԽԱՂԱՆՆԵՐՈՒ ԶԱՋԵ՛Ր ՀԱՄՕՐԷՆ...:
- ՀԱՋԱՐ ՄԱՀՈՎ ԾԱՆՐ՝ ԿԵՆԴԱՆԻ - ՄԱ՛ՂՆ ԵՆ
՝ԱՊՐՈՂ ՀԱՅԵՐԸ...:

ԵԱՐԻՆԱՂ, ՀԱ՛Յ, ԿՕ՛Յ... ՍԱԿԱ՛ՅՆ ԾԵՐՈՒՆԻ
ՊԱՆԴՈՒԽՏՆ ՅՈԳՆԵՐ Է. ՎԱ՛ՂԸ ՊԻՏ՝ ՄԵՌՆԻ՛
ՈՐԴԻՆ ԵՐԿԻՐ Է ՂՐԿԵՐ ԿՌՈՒԵԼՈՒ.
ՎԱՂՆ Ա՛Ն ԱԼ ՊԻՏԻ ԽՈՂԽՈՂՈՒԻ, ՀԼՈ՛Ի...
ՈՒ, ՎԱ՛Խ, ՄԻ՛ ԱՌ ՄԻ ԱՅՍՊԷ՛Ս ՊԻՏ ԿՈՐՉՈՆ
ԴԻՒՅԱՋՈՒՆՆԵՐՈՒ ՅԵՂԻ ՄԸ ՎԵՐՋԻ՛Ն,
ՎԵՐՋԻ՛Ն ՀԱՅԵՐԸ...:

Ո՛Չ, Ո՛Չ: ԱՐԾԱԼՈՅՄՆ ԻՐԵՆՑ ՊԻՏԻ ԳԱՅ...:
ՈՒ ԵԹԷ՛ ՉԻ ԳԱՅ ԱԻՕՏՆ ԱՊԱԳԱՅ՝
ՊԻՏ՝ ԿՌՈՒԻՆ: ՄԻՆՉ Ե՛ՐԲ...: ՄԻՆՉԵԻ ՅԱԻԻՏԵԱՂ:
ՈՒ ԵՐԲ ԴԵՌ ԵՐԿՐԻ ՎՐԱՅ ԱՋԱՏՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՄԱՐ ՄԵՌՆԻՆ Ա՛Փ ՄԸ ՄԱՐԴԵՐ ՉՆՉԻՂ,
ԱՆՈՆԸ ՊԻՏ՝ ԸԼԼԱՆ ՄԱՐԴԿՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՋԻ՛Ն,
ՎԵՐՋԻ՛Ն ՀԱՅԵՐԸ...:

**

* *

Երբ կը կարդանք Ռուբէն Սեւակի բանաստեղծութիւնները՝ չենք ուզեր հաւատալ, որ այս քերթուածները հարիւր տարի առաջ գրուած են: Անոնք այնքա՛ն այժմէական են, մարդկային ցաւով լի և այնքա՛ն հայկական ներկայ իրավիճակին մարմնացումներն են, որ Ալեքսանդր Թոփչեանի նման մենք ալ կը կրկնենք. «Ռուբէն Սեւակ իսկական մարգարէ մըն էր»:

* * *

Արշակ Չօպանեանի Ռուբէն Սեւակի «Կարմիր Գիրք»ին համար կատարած քննադատութիւնները մենք կը հաւատանք, որ բանաստեղծին հոգւոյն մէջ լեղաշրջման մը պատճառ եղած են:

1910-էն յետոյ Ռուբէն, իբր բժիշկ, աւելի արձակ գրութիւններու վրայ կեդրոնացաւ քան թէ բանաստեղծութիւններու: Թէեւ ան, 1910-թ.էն առաջ ալ, խոր վերլուծումներով յագեցած արձակ գրութիւններ հրատարակած էր:

Այստեղ մէջբերենք Ռ. Սեւակի Պոլսոյ «Օտէօն» թատրոնին մէջ, 22 Օգոստոս 1908-ին կատարած բացառիկ ելոյթը, որ 18 Փետրուար 2005-ին Նիւ Եորք, «Համազգային»ի սրահին մէջ, Ռուբէն Սեւակի մասին տրուած դասախօսութեան մ'ընթացքին, Դոկդ. Հրանդ Մարգարեան, շատ խոր մեկնաբանութեամբ մը, զայն ներկայացուց հանրութեան:

Պոլսոյ «Օտէօն» թատրոնին մէջ, 22 Օգոստոս¹ 1908-ին, Պոլսոյ հայութեան մասին Ռուբէնի ըսածները, մարգարէական իրականութիւններ են:

Ահաւասիկ այդ խօսքերը... Թատրո՛նը, հայաշո՛ւնչ թատրոնը...: Այն թատրոնը զոր Հէքիմեաններ, Պէշիկթաշլեաններ, Թէրզեաններ, Թղլեաններ, Ծիրվանգատէներ կանգնեցին... ա՛յն թատրոնը զոր Վարդովեաններ, Գարապաշեաններ, Ֆասուլեաններ, Սիրանոյշներ, Մնակեաններ փառաւորեցին... ա՛յն թատրոնը ուր Թրեանցներ, Ռշտունիներ, Ադամեաններ անմահացան... թատրոնը՝ հայաշունչ թատրոնը, մե՛ր թատրոնը...:

Ոհ, փառաւոր հայ անուններու ոսկեճոյլ համաստեղութիւնը...:

Ու բնա՛ւ զարմանալի չէ որ մեր մէջ, ուր այնքան ապերախտ ու այնքան թշուառ նկատուած է այս բեմի ասպարէզը,-- մե՛ր մէջ՝ համեմատօրէն բոլոր միւս արուեստագիտական ասպարէզներուն-- ամէնէ՛ն աւելի ուռճացող ու պտղաբերող ճիւղը բա՛ռորոնը եղած ըլլայ միշտ: Ասիկա ունի իր որոշ պատճառները:

Ամբողջ Եւրոպայի մէջ, աշխարհի էն շքեղ կեդրոններէն մինչեւ ամենամութ ու խաւարին անկիւնները՝ ես չեմ տեսեր ու չեմ ալ կրնար հաւատալ որ գտնուի տակաւին մէկ ուրիշ ազգ՝ որ ամէ՛ն օր ու ամէն վայրկեան ապրէր դերասանի ճշմարտապէս կեղծ ու գերեզմանօրէն ծիծաղելի այն կեանքը որ դարերէ ի վեր մեր կեանքը եղաւ, մեր, ստրկացած թրքահայերուս կեանքը...: Տառապի՛՛, ու ստիպուած ըլլալ ամենաերջանիկ կերպարանք մը ցոյց տալու... անպատուով, բռնաբարով, գետնաքարշ տապալիլ, ու ստիպուա՛ծ ըլլալ գոհութեան ջերմագին աղաղակներ բարձրացնելու... Ժպտի՛՛ այնպիսի մէկ վայրկեանիդ, ուր արիւն-արցունք պիտի սյոռթկար աչերէդ... մաղթանքի ճիչեր հանել կոկորդէդ այն բռնակալ ձեռքին համար որ զքեզ կը խեղդէ... մեռնի՛՛ - հոգեպէս մեռնիլ - ու ապրիլ ձեւացնել... ահա դերասանական ահռելիօրէն կեղծ կեանքը, որ մե՛րը եղաւ այնքա՛ն երկար տարիներ...: Այդ ինչպէ՞ս կ'ուզէիք որ այսպիսի պայման-

ներու մէջ, ժառանգօրէն ու բնածինօրէն մեր ամենաանկեղծ յատկութիւնը մեր կեղծելը չըլլար, ու մեր բնական յարմարութիւնը՝ դերասանութիւնը...

Ազգի մը թատրոնին յաջողութեան համար կա՛յ տակաւին մէ՛կ երկրորդ պայման. ա՛յն է՝ թատրերգութեան նիւթը, պատմութեան առանցքը, խաղին կմախքը: Արդ մոռցէք անգամ մը ներկան. վայրկեան մը դէպի ետ երթանք, մեր ժողովրդեան կեանքին պատմութեան մէջ, ե՛տ, շա՛տ ետ, մինչեւ Յիսուսի ժամանակները, ու անկէց ալ ետ՝ մինչեւ մեր հեթանոսական շրջանները: Անցեալի մշուշին մէջ թաղուած այդ ոսկեկուռ բարձունքներէն դիտենք անգամ մը լեռն ի վար սողոսկող այն ահաւոր ու արիւնլուայ ճամբան որ մեր ազգինն է: Ի՛նչ ահաւոր դասեր, ի՛նչ հսկայ ատաղձներ թատերագրի մը համար՝ այդ պատմութեան զանազան էջերուն մէջ: Մեր ամէնուս հայր՝ Հայկէն մինչեւ մեր օրերը, դիցաբանական հիանալի աւանդավէպերու քով ի՛նչ ահաւոր իրականութիւններ...: Ու Արշակը, ու Վասակը, ու Զաջ Վարդանը, ու Մեծն Արտաշէսը...: Ու տակաւին նո՛ր, դեռ շատ նոր, մեր ամէնուս սրտին մէջ արիւնող յիշատակները այն ահռելի կոտորածներուն որոնք մահը ու սարսափը ու սովը ցանցցին մինչեւ Ակնայ սարսափահար հովիտները, Վանայ արիւնաներկ լիճէն մինչեւ Ոսկեղջիւրի հայակով անդունդները...:

Ազգային, զուտ ազգային թատրոնի մը համար ինչ ատաղձներ, ի՛նչ հերոսներ, ի՛նչ նիւթեր...: Խաւարչտին բանտերու մէջ ժողովուրդէն անգիտուած, մարդկութենէ վատօրէն լքուած «Ազատութիւն» հեծկլտալով քանի-քանի մեռնողներ, զորս Հայ բեմը պիտի անմահացներ՝ անձնութեան դասը տալու համար ժողովրդեան...: Ու ամէն տեղ, յաւիտենական սարսափի ու սպառնալիքի տակ՝ դիցազնօրէն ու լուռօրէն գործող քանի վեհանձն կեանքեր՝ զոր Հայ թատրերգութիւնը բեմ պիտի հաներ՝ մեզի հերոսաբար մեռնիլ սորվեցնելու համար...: Ու դեռ ինչե՛ր, ու դեռ ինչե՛ր...:

Ո՛հ... ո՛չ... դժբախտաբար նիւթերը չեն որ կը պակսին հիմներու համար ջղուտ ազգային թատրոն մը: Եւ ահա թէ ինչո՞ւ ես այս գիշեր համեստօրէն պիտի ուզէի յանգիլ սա գաղափարին, թէ օտար թատերախաղերէ աւելի - զոր մեր ժողովուրդը չի՛ կրնար ըմբռնել - պէտք է Հայութիւնը իր ծոցէն ծնի Հայ թատրոն մը, Հա՛յ, ոչ միայն լեզուով, այլ՝ ոգիով ալ, նպատակով ալ...:

Հայ թատրոն մը՝ Հայ իրականութեան համար:

Կեցցէ՛ հայութիւնը, կեցցէ՛ թատրոնը:

Բերա, 22 Օգոստոս 1908

ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿ

**

1913-թ.էն սկսեալ Պոլսոյ «Ազատամարտ» թերթին մէջ Ռուբէն Սեւակի արձակ գրութիւնները հրատարակուիլ սկսան «Բժիշկին Գիրքէն Փրցուած Էջեր» խորագրով, որ բացառիկ հետաքրքրութիւն և ոգեւորութիւն ստեղծեցին հայութեան մէջ:

«Ազատամարտ» թերթի խմբագրապետ և ծանօթ գրագէտ Ռուբէն Զարդարեան Պոլսէն Լոզան՝ Ռուբէն Սեւակին ուղղուած նամակին մէջ, տեսէք, թէ ինչպէս իր հիացումը կը յայտնէ՝ «Բժիշկին Գիրքէն Փրցուած Էջեր» ու գրութիւններուն համար՝

«Ծնորհաւորութիւններս այն զմայլելի ձեւին համար, որով կը գրէք ձեր Բժիշկի Էջերը: Չէք կարող երեւակայել թէ որպիսի՛ խանդավառ ընդունելութիւն գտած են անոնք ընթերցող հասարակութեան մէջ, թէ՛ հոս ե՛րբ՛ արտասահման: Ասիկա նախ կ'ապացուցանէ այն անտարակուսելի գրական ճարտարութիւնը, որով կը գրէք ձեր յօդուածները՝ քերթուածի մը չափ թրթռուն. երկրորդ՝ մանկավարժական այն մեթոտը, որով հիւանդութեանց սարսափն ու գարշանքը կը ներշնչէք, առանց խրատի ու քարոզութեան հին պանալ մեթոտին, և երրորդ՝ ա՛յն որ «ասիսո՛ս, ա՛յնքան տառապանք կայ մեր հասարակութեան ծոցն ալ՝ ու ա՛յնքան հիւանդ, ա՛յնքան վիրաւոր»:

21 Փետրուար 1911 Պոլիս - ՌՈՒԲԷՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

Ռուբէն Սեւակի «Բժիշկին Գիրքէն Փրցուած Էջեր» գրութիւններու մասին, ուրիշ գնահատական «բաց» նամակ մը, որ գրուած է 1914-թ.ին, Պոլսոյ ծանօթ երգիծաբաններէն Յ. Ալիիարին կողմէ:

Այս նամակը աւելի ուշ հրատարակուած է 1952-ին, «Աստղաբերդ»ին մէջ:

Յ. Ալիիարին երգիծական ոճով գրուած այս նամակը պատմական մեծ արժէք ունի:

Ահա՛ Յ. Ալիիար-ի Ռուբէն Սեւակին ուղղած շատ հետաքրքրական նամակէն հատուածներ, պահելով անոր լեզուական հարազատութիւնը:

Յ. ԱԼՓԻԱՐԻ ԱՆՏԻՊ ՆԱՄԱԿԸ ՏԶԹ. Ռ. ՍԵՒԱԿԻՆ

Եւտի-Գուլէ, 4. Պոլիս.

Ազգ. Հիւանդանոց. 2-15 Մարտ 1914

Սիրելի Պարոն,

...Քանի մը Կիրակի, իրարու վրայ, Լօզանէն ձեր գրածները կը կարդամ կոր, անսպասում հրճուանքով մը:

Ծատ քիչ անգամ կը պատահի որ հայ լեզուաւ գրուած բան մը այնքան խոր տպաւորութիւն գործէ վրաս և գրաւէ հաւանութիւնս: Տիրացութիւններէ կը խորշիմ և կը սոսկամ *liux communs*-ներէ: Եւ ընդհանրապէս ատոնցմով խճողուած է մեր ողորմելի գրականութիւնը:

Երբ կը տեսնեմ մէկը որ անոր մէջ նորութիւն մը կը մտցնէ և քիչ մը աւելն կը դնէ այդ աւշային դպրութեան մէջ, ես այդ մարդուն համար հոգի կու տամ և իբր բարեկամ կ'ընդունիմ զինքը, եթէ նոյնիսկ անոր երեսը տեսած չըլլամ:

Ըմբռնչանած հաճոյքս մեծ է երբ ձեզ կը կարդամ. որովհետեւ դուք մեր բոլորին պէս չէք մտածեր և եղանակ մը ունիք գրելու, որ պարզապէս *électique* հով մը կը կրէ վրան: Ձեզ համար չեն *les chemins battus* և կ'ուզէք բուն՝ եւրոպական *tournaire* մը տալ մեր շինական հայերէնին: Եւ կը յաջողիք կոր փառաւորապէս:

Ատ ինչ *superbe* ոճ է, ի՞նչ յղկուն լեզու և ի՞նչ նոր և գեղեցիկ գաղափարներ:

Ներեցէք, որ թօթուեմ ձեր ձեռքը և անվերապահօրէն յայտնեմ Ձեզի սքանչաջումս:

Բժշկութիւնը այդքան յաջող և *attrayant* կերպով *vulgarisé* չէր եղած երբեք:

Գրական նոր ճիւղ մը կը ստեղծէք կոր, որուն վրայ հիացողներէն մէկը ներեցէք, որ ես ըլլամ:

Ո՛վ ըլլալնիդ չեմ գիտեր, բայց կայնեցէք ձեզի ըսեմ, թէ ի՞նչ էք: Ջգացումներու փափկազգած նկարիչ մը: Լեզուի *ciseleur* մը և բառին ամբողջ ուժովը հաճելի գրագէտ մը:

Հաւատացէք, խնդրեմ, զգացումներուս անկեղծութեանը և անսահման համակրանքներուս արտայայտութեան:

Յ. ԱԼՓԻԱՐ

(Ծարունակելի)

Ա.Լ. ԹՈՓՉԵԱՆԻ
«ԵՒ ԱՆԳԱՄ ՄԱՀԻՑ ՅԵՏՈՅ» ՎԷՊԻ
ՇՆՈՐՀԱՀԱՆԴԵՍԸ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Մեր օրերուն, երբ, ցաւօք սրտի, զգալիօրէն նուազած է հետաքրքրութիւնը հայ գրողի, հայերէն ընթերցանութեան և ընդհանրապէս հայ գրչի հանդէպ, հազուադէպ է, որ հայրենիքի մէջ լոյս տեսած արձակ երկ մը այսպիսի բուռն ընդունելութիւն գտնէ Սփիւռքի մէջ, ինչպիսին ապրեցանք Ապրիլ 21-ի երեկոյեան, Մարսէլի «Մահակ-Մեսրոպ» մշակոյթի կեդրոնի «Ս. Զրբաշեան» սրահը:

Երեկոյքը բացաւ կեդրոնի տնօրէն՝ Խաչիկ Ելլմազեան, որ ի մէջ այլոց ըսաւ. «Այսօր մեր բոլորին համար նշանակալից օր մըն է, քանի մը պատճառներով. առաջինն այն է որ, այս յարկէն ներս կը վայելենք ներկայութիւնը յայտնի գրաքննադատ և արձակագիր Ալեքսանդր Թոփչեանի և հանրածանօթ դերասանուհի՝ Հայաստանի վաստակաւոր արտիստուհի՝ Անահիտ Թոփչեանի, ինչպէս նաեւ նահատակ-բանաստեղծ Ռուբէն Սեւակի Գանլը Սիւր Մէր գտնուող «Տուն Թանգարան»ի

հիմնադիր-տնօրէն Պրն. Յովհաննէս Զիլինկիրեանի: Այո՛, ուրախ ենք և հպարտ, քանի որ դեռ երկու օրեր առաջ տեղեակ դարձանք, թէ Ա.Լ. Թոփչեանի «Եւ Անգամ Մահից Յետոյ» վէպը արժանացած է Հայաստանի հանրապետութեան Նախագահի պատուաւոր մրցանակին, որուն պարգևատրումը տեղի

Զախէն աջ՝ Փրոֆ. Ռուպերտ Տէր Մերկերեան, Ալեքսանդր Թոփչեան, Տիկ. Անահիտ Թոփչեան, Ռուպերտ Ազելազեան, Խաչիկ Ելլմազեան, Ֆրեուի Զամանթեան:

այիտի ունենար Մայիս 4-ին, Երեւան, ձեռամբ Պրն. Քոչարեանի»:

Խ. Ելլմազեան իր ելոյթի ընթացքին, բարձր գնահատեց այս ստուար վէպը, յատկապէս նշելով, որ ան գրուած է բարձրորակ արուեստով, վարպետ արձակագրի հմտութեամբ և կ'ընթերցուի լարուած հետաքրքրութեամբ: Այս վէպը լայն և ջերմ ընդունելութիւն գտած է Սփիւռքի թէ Հայաստանի մէջ, և բազմաթիւ հեղինակներ, միաձայն՝ վէպը որակած են ոչ միայն որպէս վերջին տարիներու, այլև ընդհանրապէս հայ գրականութեան ուշագրաւ երեւոյթներէն մէկը: Օրինակ՝ բանասիրական գիտութիւններու թեկնածու Վահէ Արսէնը կը գրէ. «Ա.Լ. Թոփչեանի վէպն անակնկալ յայտնութիւն է: Ան կը զարմացնէ ամէն ինչով, և կարող ենք ըսել, որ իր տեսակի մէջ եզակի է, եզակի է հայ արձակի պատմութեան մէջ»: Բանասիրակաւ գիտութիւններու տոքթօր-բանաստեղծ Արտեմ Յարութիւնեանն «Ազգ» թերթի մէջ տպագրած իր խոր վերլուծական յօդուածով կ'արտայայտուի, որ «Նման վէպ դժուար է յիշել մեր գրականութեան պատմութեան մէջ»: Իսկ

բանաստեղծ Սարգիս Կիրակոսեանը «Ազդակ» թերթի մէջ [Լիբանան] կը գրէ. «Պայծառ մտայղացումով, գրողական բարձր հմտութեամբ, բարձրարուեստ ճաշակով, ջերմ ու վարակիչ շունչով, բայց մանաւանդ՝ պատումին հեղեղային թափը իր ամրակուռ կառոյցին մէջ արձանացուցած բազմահորիզոն և բազմախաւ վէպ մը, որ իրաւամբ կը դառնայ հեղինակային հոսուն վարպետութեամբ ամրագրուած դասական գործ մը»:

Լեզուաբան, թարգմանիչ Ռոպէր Տէր Մերկերեանը կարգաց նահատակ բանաստեղծի աղջկան՝ Շամիրամ Սեւակի նամակը ուր ան կը յայտնէր, որ առողջական պատճառով բացակայ է. և այս առթիւ կ'ողջունէ երեկոյթի կազմակերպիչներն ու մասնակիցները:

Չամիւրամ աջ՝ Փրոֆ. Ալեքսանդր Թովչեան, Տիկ. Անահիտ Թովչեան, Խաչիկ Եղլմազեան:

Այնուհետեւ խօսքը տրուեցաւ երեկոյթի հիմնական մասնակիցներուն՝ Տէր և Տիկին Թովչեանին, որոնք կրցան իրենց տպաւորիչ անհատականութեան տակ պահել լեզուներուն սրահը: Արձակագրի և գրականագէտի խոր և յագեցած խօսքին կը յաջորդէր հանրաճանաչ դերասանուհիի բարձրարուեստ արտասանութիւնը: Սեւակի քերթողութիւնը կը ներկայանար ոչ միայն գրականագիտական խորունկ վերլուծութեամբ, այլեւ տողի, հնչիւնի և յոյզի առաւել քան համոզիչ մօտեցումով:

Ալ. Թովչեան հանգամանօրէն խօսեցաւ վէպի վրայ կատարուած աշխատանքի, վիսյասանին սպասող որոգայթներու և վտանգներու մասին, յատկապէս նշելով, որ դիւրին բան չէ յօրինուածքի հերոս դարձնել Եղեռնի նահատակ բանաստեղծը, ստեղծել անոր սիրոյ, անոր ստեղծագործութեան և նահատակութեան վաւերական պատմութիւնը, որ նման դէպքերուն միշտ «վտանգ կայ մէկ կողմէն միտքով գոեհկութեան ճահիճը կամ իյնալ իրատարանութեան գիրկը»: Ան յատուկ շնորհակալութիւն յայտնեց «Ռուբէն Սեւակի Յիշատակի Տուն» հաստատութեան հիմնադիր-տնօրէն Յ. Զիլինկիրեանին, գրքի աջակցութեան համար: Ալ. Թովչ-

**ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ՓԱՅԼՈՂ ՆՈՐ ԱՍՏՂ ՄԸ՝
ԻՐԱՔԻ ՀԻՒՍԻՍԸ ԳՏՆՈՒՈՂ ՔՐՏԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ**

Ամերիկացիներուն 1990-ին շղթայագերծած Իրաքի առաջին պատերազմին, Իրաքի Հիւսիսային մասին մէջ, [Իբր Թէ] Միացեալ Ազգերու որոշումով [իրականութեան մէջ սինիստներուն փափաքովը] քրտական շրջան մը ստեղծուած էր:

Սատտամ Հիւսէյնի կառավարութեան այս շրջանը մտնելուն առջեւ արգելք դրուած էր:

Միացեալ Ազգերուն այս որոշումը՝ իրականութեան մէջ, Հիւսիսային Իրաքի մէջ քրտական պետութիւն մը ստեղծելու առաջին քայլն էր...:

1990-թ.էն մինչեւ այսօր՝ 2006-թ.ը, Իրաքեան Քիւրտիստանի շրջանին մէջ ի՞նչ է կացութիւնը:

Այսօր, 16 տարիներ յետոյ Իրաքեան քրտական շրջանը, ամէն օր աւելի բարգաւաճող քրտական իսկական պետութեան մը վերածուեցաւ:

Քրտական Ազգային ժողովը, քրտական կառավարութիւնով, քրտական բանակով և քրտական դրամով իսկական պետութիւն մը եղաւ:

**

Այսօր, Իրաքի այս քրտական պետութիւնը՝ Քարիւղի օրը կը տօնէ: Ինչո՞ւ:

Որովհետեւ Իրաքեան Քիւրտիստանի մէջ [Թրքական սահմանէն 15 քմ. հեռաւորութեան վրայ] TAVKE-ի շրջանը, Նորվեկիական D.N.O. քարիւղի ընկերութիւնը հարիւր միլիոն տակառ (պահեստի քանակութեամբ) քարիւղ գտած և արդէն արտադրել սկսած է:

Քիւրտերը ահա՛, այս քարիւղին արտադրութիւնը կը տօնեն:

Քիւրտիստանի քարիւղի նախարարը՝ DR. HAVRAMI-ն քրտական քարիւղի եկամուտին քրտական կառավարութեան կողմէ շահագործուիլը յայտարարեց:

Եւ Քիւրտիստանի մէջ, քարիւղի նոր հորեր գտնելու համար, եւրոպական քարիւղի ընկերութիւններուն հետ նոր պայմանագրութիւններու ստորագրուած ըլլալուն լուրը տուաւ:

Այս որոշումները՝ Իրաքեան Քիւրտիստանին դէպի ինքնավարութիւն յառաջանալուն փաստերն են:

Բոլորին ծանօթ է, թէ քարիւղի եկամուտը պետութեան մը տնտեսական ինքնավարութիւնը ըսել է:

Եւ Իրաքեան Քիւրտիստանին իր ինքնավարութիւնը հռչակելը, ասկէ յետոյ, պարզ ձեւակերպութեան հարց մը կը դառնայ:

Տեսնուած իրականութիւնը այն է, որ Ամերիկացիներուն [աւելի ճիշդ Ամերիկեան-Սիոնական Լոպի-ին] նոր Միջին Արեւելք մը ստեղծելու ծրագիրը՝ ժամացոյցի ճշգրտութեամբ կը յառաջանայ:

Այդ պատճառաւ կ'ըսենք, թէ՛ Միջին Արեւելքի մէջ, նոր աստղ մը կը ծնի՝ Իրաքին Հիւսիսը, քրտական պետութիւնը նոր գտնուող քարիւղի իր հանքերով, Միջին Արեւելքի մէջ մեծ դեր մը պիտի սկսի խաղալ:

Եւ Իրաքեան Քիւրտիստանի հողերը՝ աշխարհի քարիւղի ամենամեծ պահեստներուն շրջանը եղող՝ MOUSUL - KERKÜK - TAVKE-ի եռանկիւնին մէջ կը գտնուին:

Եւ քարիւղով հարուստ այս հանքերուն տեղը եղող Իրաքեան Քիւրտիստանը՝ Արաբներուն և Թուրքներուն կոնակը գտնուող, Ամերիկեան գործակալ պետութեան մը դերը պիտի կատարէ:

Ահա, Ամերիկայի Իրէական-սիոնական Լոպի-ին, Միջին Արեւելքի ծրագիրներուն մէջ, Թրքական և արաբական վտանգին դէմ ստեղծուող նոր զէնքը՝ Միջին Արեւելքի նոր աստղը, միացեալ և հարուստ քրտական Պետութիւնը:

TÜRKLERİN (SÖZ DE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
ORTA DOGUDA PARLIYAN
YENİ BİR YILDIZ

IRAKIN KUZEYİNDEKİ KÜRT DEVLETİ

AMERİKALILARIN 1999-DA BASLATTIKLARI BİRİNCİ IRAK HARBİNDE, IRAKIN KUZEYİNDE (SÖZDE) BİRLESMİS MİLLETLERİN KARARI İLE (GERÇEKTE SİYONİSTLERİN İSTEGI İLE) BİR KÜRT BÖLGESİ KURULMUSTU.

VE SADDAM HÜSEYİN HÜKÜMETİNİN BU BÖLGEYE GİRMESİ YASAKLANMISTI.

BİRLESMİS MİLLETLERİN BU KARARI, GERÇEKTE KUZEY IRAKTA BİR KÜRT DEVLETİNİN KURULMASI İÇİN İLK ADIM İDİ.

1990 DAN BUGÜNE KADAR, 2006 SENESİNDE IRAKTAKİ KÜRDİSTAN BÖLGESİNDE DURUM NEDİR ?

BUGÜN, 16 SENEDEN BERİ BU KÜRT BÖLGESİ, HERGÜN BİRAZ DAHA GELİSEN GERÇEK BİR KÜRT DEVLETİNE DÖNÜSTÜ. KÜRT MECLİSİ İLE, KÜRT HÜKÜMETİ İLE, KÜRT ORDUSU İLE, KÜRT PARASI İLE, HAKIKİ BİR DEVLET OLDU.

BUGÜN, IRAKTAKİ BU KÜRT DEVLETİ PETROL BAYRAMINI KUTLUYOR.

NİÇİN? ÇÜNKÜ KÜRDİSTANIN (TÜRK SINIRINA 15 KİLOMETRE MESAFEDE) TAVKE BÖLGESİNDE NORVEÇİN D.N.O. PETROL SİRKETİ YÜZ MİLYON VARİL REZERV-LİK PETROL BULMUS. VE PETROL ÇIKARMAYA BASLAMIS BİLE. İSTE KÜRTLER BU PETROLÜN BAYRAMINI KUTLUYOR.

KÜRDİSTANIN PETROL BAKANİ DR. HAVRAMI KÜRT PETROLÜNÜN GELİRİNİN KÜRTLERİN KONTROLÜNDE OLUCAGINI SÖYLEDİ.

VE KÜRDİSTANDA PETROL ARAMAK İÇİN AVRUPALI PETROL SİRKETLERİYLE YENİ ANLASMALAR İMZALANDIGINI BILDİRDİ.

BU KARARLAR, IRAK KÜRDİSTANININ, BAGIMSIZLIGA DOGRU İLERLEMESİNİN DELİLİDİR.

MALÜM YA PETROL GELİRİ, BİR DEVLETİN EKONOMİK BAGIMSIZLIGI DEMEKTİR.

VE IRAK KÜRDİSTANIN ÖZGÜRLÜĞÜ İLE İLAN ETMESİ, BUNDAN SONRA BİR FORMALİTE MESELESİDİR.

GÖRÜNEN GERÇEK SU KI AMERİKANIN (DAHA DOGRUSU AMERİKAN MUSEVİ LOBİSİNİN) YENİ BİR ORTA DOGU YARATMA PLANLARI, BİR SAAT DAKIKLIGI İLE İLERLİYOR.

ÖNUN İÇİN DİYORUZ KI, ORTA DOGUNDA YENİ BİR YILDIZ DOGUYOR IRAKIN KUZEYİNDEKİ KÜRT DEVLETİ.

BU KÜRT DEVLETİ YENİ BULUNAN ZENGİN PETROL YATAKLARI İLE ORTA DOGUDA BÜYÜK BİR ROL OYNIYACAKTIR.

BU IRAK KÜRDİSTANIN TOPRAKLARI, DÜNYANIN EN BÜYÜK PETROL REZERVLERİNİN BULUNDUGU MUSUL - KERKÜK- TAVKE UÇ GENİ ÜZERİNDE BULUNUYOR.

VE BİJ ZENGİN PETROL YATAKLARINA SAHIP IRAK KÜRDİSTANI, ARAPLARIN VE TÜRKLERİN SIRTINDA AMERİKALILARIN PİYONU VAZİFESİNİ GÖRECEKTİR.

İSTE AMERİKAN MUSEVİ LOBİSİNİN YENİ ORTA DOGU PLANLARINDA, TÜRK VE ARAP TEHLİKESİNE KARSİ YARATTIKLARI YENİ SİLAHI. ORTA DOGUNUN YENİ YILDIZI, BİRLESİK VE ZENGİN KÜRT DEVLETİ.

Յ. Չ.

Եւան երախտագիտական խօսքեր ըսաւ նաեւ իր կնոջ՝ Անահիտ Թովչեանի հասցէ- ին՝ վէպի ձեռագրի վրայ կատարած բազմաթիւ և արժէքաւոր խմբագրական դի- տողութիւններու համար: «Գրեթէ համա-հեղինակի աշխատանք կատարեց և առանց անոր օգնութեան՝ վէպը ներկայ տեսքը չէր ունենար»:

Երեկոյթը շարունակուեցաւ «Սահակ Մեսրոպ Կեղրոն»ի Տիկնանց յանձնա- խումբի սլաւորաստած ճոխ սեղաններու շուրջ, «Վարուժան Պոզահեան» սրահը:

ԽԱԶԻԿ ԵՂԼՄԱԶԵԱՆ

ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒՄՆԵՐ...

ԱՐԾԱԿ ՉՕՊԱՆԵԱՆԻ ԵՒ ՅԱԿՈՔ ՕՇԱԿԱՆԻ
ԽՕՍԹԵՐԸ ԿՐԿՆՈՂ ՀԱՅ ՄՏԱԻՈՐԱԿԱՆ ԹՈՒԹԱԿ-
ՆԵՐՈՒՆ ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿԻ ՄԱՍԻՆ ՅԱՅՏՆԱԾ
ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐԸ, ՄԻՆՉԵՒ 1986-թ.ՆԵՐԸ,
ԸՆԴՀԱՆՐԱՊԷՍ ՀԵՏԵՒԵԱԼ ԽՕՍԹԵՐՈՎ Կ'ԱԻԱՐՏԷԻՆ:

«ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿ ԾԱՏ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ
ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԵՑԱԻ:

ԱՅԴ ՊԱՏՃԱՌԱԻ ԻՐ ԳՐԱԿԱՆ ՏԱՂԱՆԴԸ
ԶԱՐԳԱՅՆԵԼՈՒ ԱՏԵՆ ՉՈՒՆԵՑԱԻ»:

ՆՈՅՆԻՍԿ ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ
ԱՄԷՆԷՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՀԱԻԱՔԱԾՈՆԵՐԷՆ ՄԷԿԸ ԵՂՈՂ,
1986-թ.ԻՆ ԱՆԹԻԼԻԱՍ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ «ՌՈՒԲԷՆ
ՍԵՒԱԿ - ԵՐԿԵՐ» ՀԱՏՈՐԻՆ ՄԷՋ, ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿԻ
ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆԻ ԲԱԺԻՆԸ
ՀԵՏԵՒԵԱԼ ԽՕՍԹԵՐՈՎ ԿԸ ՎԵՐՋԱՆԱՅ՝

«ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿ ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐՈՒ
ԿՐՏՍԵՐԱԳՈՅՆՆ ԷՐ: ԿԱՂԱԺԱՍ ՄԱՀԸ
ԽԼԵՑ ԻՐՄԷ ԻՐ ՏԱՂԱՆԴԸ ԽՈՐԱՅՆԵԼՈՒ,
ՀԱՍՈՒՆԱՅՆԵԼՈՒ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆԸ, ՈՒ
ԱՉԹԵՐԸ ՓԱԿԵՑ ՎԵՐՋԻՆ ԽՕՍԹԸ
ՉԸՍԱԾ»:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ԿՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ]

Մենք կը կարծենք, որ Ռուբէն Սեւակի մասին յայտնուած գաղափարները, և յատկապէս այն վարկածը թէ՛ «Ան իր գրական տաղանդը զարգացնելու ատեն չունեցաւ» – Ռուբէն Սեւակի գրական վաստակի մասին կատարուած ամէնէն ծանրակշիռ անիրաւութիւնն է:

Ասիկա գլխաւոր ապացոյցն է, որ այս կարծիքին տէրերը Ռուբէն Սեւակի գրութիւններուն արժէքը լաւ չեն հասկըցած:

Եւ մտածել՝ որ այդ ժամանակ, գրեթէ բոլոր նահատակ մտաւորականներուն տարիքը 35-ի շուրջ էր.– Դանիէլ Վարուժան՝ 31 տարեկան, Սիամանթօն՝ 37 տարեկան, Գեղամ Բարսեղեան՝ 32 տարեկան, Տիգրան Չեօկիւրեան՝ 31 տարեկան:

Եւ զարմանալին այն է, որ ո՛չ Դանիէլ Վարուժանի, ո՛չ Սիամանթոյի և ո՛չ ալ միւս երիտասարդ նահատակ մտաւորականներուն իրենց տաղանդը «խորացնելու» մասին չի խօսուիր, և միայն կը խօսուի Ռուբէն Սեւակի երիտասարդ տարիքի մէջ նահատակուելուն մասին: Եւ մենք այս անիրաւութիւնը կը վերագրենք՝

1.– Հայ յետ-եղեռնեան մտաւորականներուն մեծամասնութեան տհասութեան, որոնք կաղապարուած գաղափարներ կը կրկնեն տեւապէս,

2.– Նաեւ՝ այս կարգի մտաւորականութեան մէջ հայրենասիրական և մարդասիրական անբիծ զգացումներու պակասին:

Բնական է, որ այս ձեւով մը այլասերած մտաւորականները պիտի չկրնային հասկնալ Ռուբէն Սեւակի գրութիւններուն արժէքը, որոնցմէ ուժգին կ'արտացոլան հայկական ոգին և մարդասիրական զգացումները:

**

2004-ին էր, որ Վահագն Տատրեանի միջոցաւ, հաճոյքը ունեցանք ծանօթանալու բացառիկներու շարքին դասուած հայու մը, մտաւորականի մը՝ վաւերական հայրենասէր Դոկտ. Հրանդ Մարգարեանի:

Եւ մեզի համար մեծ նորութիւն կազմեց տեղեկանալը, որ Հրանդ Մարգարեան, դեռ 1970-թ.ներուն, Ռուբէն Սեւակի մասին գրութիւններ հրապարակած է:

Մենք՝ Նիս, Դոկտ. Մարգարեան՝ Նիւ Եորք: Հակառակ այս հեռաւորութեան, մէկ քանի ամսուայ թղթակցութենէ և հեռաձայնային խօակցութիւններէ յետոյ, արդէն շատ մօտ էինք իրարու:

... Եւ Մարտ 2005-ին՝ «Վիտէօ-քասէթ» – մը ստացանք: Եւ այս ձայներիգի վրայ մենք դիտելու հաճոյքը ունեցանք Դոկտ. Հրանդ Մարգարեանի 18 Փետրուար 2005-թ.ին, Նիւ Եորքի «Համազգային»-ի սրահին մէջ Ռուբէն Սեւակի մասին կատարած բանախօսութիւնը, որու մէջ ան, իր գնահատումներով կը նոյնանար, գրեթէ նոյն օրերուն, Ալեքսանդր Թօփչեանի 15 Փետրուար 2005-ին, Հայաստանի «Հ-1»ով սփրուած և Ռուբէն Սեւակին վերաբերող գաղափարներուն հետ:

Այստեղ պիտի ջանանք մէջբերել այդ բանախօսութենէն կարգ մը հատուածներ.

«Ո՞վ է Ռուբէն Սեւակ... Բազմակողմանի անհատականութիւն մըն է՝ բժիշկ, գրող, բանաստեղծ, արձակագիր, նկարիչ, դաստիարակ:

Եւ մանաւանդ՝ ազգային ոգիով լի շիտակ և խիզախ մտաւորական մը:

Հասարակ մարդու մէջ այսքան առանձնայատկութիւններուն մէկ անձի մէջ միանալը՝ շատ դժուար է:

Բայց Ռուբէն Սեւակի մէջ այս յատկանիշները շաղկապուած են իրարու:

Ի՞նչ է արարքը Ռուբէն Սեւակի անհատականութեան:

Առաջին հերթին գերզգայուն հոգի մըն է, արարքներու խորքը տեսնելու բացառիկ կարողութեամբ, և մանաւանդ՝ հարցերը արդար և ճիշդ դատելու ընդունակութեամբ:

Եւ ի՞նչ է Ռուբէն Սեւակի մտահոգութեան առարկան:

Հայ Ազգն է: Հայ կեանքն է, հայրենիքը, հայուն իրաւունքները, և ազգային արժանապատուութիւնը»:

Լարուած և մագնիսացած կը դիտենք Դոկտ. Հրանդ Մարգարեանը: Եւ ան, Ռուբէն Սեւակի բանաստեղծութիւններէն հատուածներ ներկայացուց.

«Թրուպատուրները», «Ջանգակներ՝, Ջանգակներ», «Փողոց Ալլոը», «Դրամին Աղօթքը»: Եւ կարդաց Ռուբէն Սեւակի 1908-թ.ին Պոլսոյ «Օտէօն» թատրոնին մէջ կատարած խօսքերէն.

«Ամբողջ Եւրոպայի մէջ, աշխարհի էն շքեղ կեդրոններէն մինչեւ ամենամութ ու խաւարին անկիւնները՝ ես չեմ տեսեր ու չեմ ալ կրնար հաւատալ որ գտնուի ՏԱԿԱԻՆ ՄԵԿ ՈՒՐԻՇ ԱԶԳ՝ ՈՐ ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒ ԱՄԷՆ ՎԱՅՐԿԵԱՆ ԱՊՐԷՐ ԴԵՐԱՍԱՆԻ ՃՇՄԱՐՏԱՊԷՍ ԿԵՂԾ ՈՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆՕՐԷՆ ԾԻՏԱՂԵԼԻ ԱՅՆ ԿԵԱՆԶԸ ՈՐ, ԴԱՐԵՐԷ Ի ՎԵՐ, ՄԵՐ ԿԵԱՆԶԸ ԵՂԱԻ, ՄԵՐ ՍՏՐԿԱՑԱԾ ԹՐԶԱՀԱՅԵՐՈՒ ԿԵԱՆԶԸ»:

Միայն բանաստեղծ մը, թատերագիր մը, դերասան մը այսքան զգացումով կրնար արտասանել Ռուբէն Սեւակի բանաստեղծութիւնները և խօսքերը:

Եւ իրապէս ալ, քանի մը ամիս յետոյ, կրկին «Վիտէօ -քասէթ» մը ստացանք:

Այս անգամ ստացուածը, թատերագիր Հրանդ Մարգարեանին հեղինակութեամբ և բեմադրութեամբ, 17 Ապրիլ 2005-ին, Նիւ Եորքի «Համազգային»-ի սրահին մէջ ներկայացուած «Երբ Արեւը Կը Լռէ» թատերգութեան տեսաերիզն էր, Ռուբէն Սեւակի ողբերգա-հերոսական կեանքին, անոր իրական պատմութիւնը պատկերացնող:

* *

Յունուար 2006-ի վերջին օրերուն էր, երբ Նիւ Եորք-ի «Հայկական Ռատիօ»-ի հիմնադիր Տնօրէն՝ Վարդան Ասլո-էն ստացանք Զալիֆորնիա լոյս տեսնող «Նոր Կեանք» թերթի մէկ թիւին պատճենը, որով կը տեղեկացուէր, թէ UCLA-ի

մէջ 3-12-2005-ին, եօթը նահատակ գրողներու համար գրական գիտաժողով մը կազմակերպուած է:

Եւ այս գիտաժողովին Դոկտ. Անահիտ Զեշիշեան-Արամունի, ներկայացուցած է Ռուբէն Սեւակ մարդը, բժիշկն ու բանաստեղծը, նահատակին «Չարդի Խենթը» ստեղծագործութեան ընդմէջէն:

Եւ դիմեցինք Զալիֆորնիա բնակող մեր բարեկամ Արմէն Արոեանին խընդրելով, որ մեզի դրկէ այս գիտաժողովին տեսաերիզը, զոր ստացանք միջոց մը ետք:

Այս տեսաերիզին մէջ, ուրիշ բանախօսներու շարքին, Անահիտ Զեշիշեան Արամունի կը խօսէր Ռուբէն Սեւակի մասին, և անոր «Չարդի Խենթը» կը ներկայացներ: Ծատ հաճելի էր զինք ունկնդրելը:

Ծատ հանգամանօրէն և անգիր կը խօսէր Ռուբէն Սեւակի և «Չարդի Խենթ»ի մասին, ըլլալով Հայաստան ուսանած գրականագէտ մը:

Եւ ոչ մէկ առթիւ և ակնարկով չկըրկնեց, որ Ռուբէն Սեւակ, երիտասարդ տարիքին նահատակուելուն պատճառաւ, իր տաղանդը չէ կրցած կատարելագործել»:

Ընդհակառակը՝ կրցաւ, մեծ յաջողութեամբ, հերոս նահատակին իսկական արժէքը ցոյց տալ:

Եւ մանաւանդ՝ եղերաբախտ գրողին «Բժիշկին Գիրքէն Փրցուած Էջեր»ու մասին իր ըսածները շատ յատկանշական էին. «Այստեղ կ'ուզեմ, իմ համեստ կարծիքս յայտնել, Ռուբէն Սեւակի «Բժիշկի Գիրքէն Փրցուած Էջեր» գրութիւններու մասին:

Անձնապէս, համաշխարհային գրականութեան մէջ, չեմ կարդացած ուրիշ

գրող մը, որ Ռուբէն Սեւակի «Բժիշկի Գիրքէն Փրցուած Էջեր»ու

նման, հիւանդներու և հիւանդութիւններու մասին այսքան իրատես և, նոյն ատեն, այնքան զգայուն գրութիւններ գրած ըլլայ»:

20 Յունիս 2006-ին էր. Հայաստանի հեռատեսիլէն («Հ-1») բախտը ունեցանք դիտելու շատ հետաքրքրական հաղորդում մը:

Ֆրանսական ասացուածքով՝ ժողովուրդի մասնակցութեամբ “DEBAT” մըն էր տեղի ունեցողը, բանավէճ մը:

Նիւթն էր՝ «Սեռային խնդիրներու մասին տղոց տեղեկութիւն պէ՞տք է տալ, և ինչպէ՞ս...»:

Ակադեմիկոսներ, բժիշկներ, մանկավարժներ, ուսուցիչներ, մայր ու հայրեր, պարման-պարմանուհիներ զարմանազան կարծիք-տեսակետներ յայտնեցին:

Ի զուր սպասեցինք, որ այս մեծապատիւ ակադեմիկոսներէն, բժիշկ ու մանկավարժ և ուսուցիչներէն մէկը, Ռուբէն Սեւակի այս մասին հարիւր տարիներ առաջ գրած «Վեցերորդ զգայարանք» անունը կրող՝ և «Բժիշկին Գիրքէն Փըրցըւած Էջեր»-ու շարքին տեղ գտած հրաշալի գրութիւնը յիշէ և անկէ տող մը մէջբերէ: Անոնցմէ ոչ մէկը անդրադարձաւ բժշկական ճարտար ախտաճանաչումներ բովանդակող և իրենց տեսակին մէջ անգերազանցելի այդ բժշկական ու գիտա-առողջապահական տեսութիւններուն մասին:

Մինչդեռ Սփիւռքի մէջ, հայ ուսուցիչները լաւատեղեակ էին Ռուբէն Սեւակի «Վեցերորդ զգայարանք» գրութեան:

1989-ի Դեկտեմբերին, Նիւ Եորքի Սուրբ Վարդան Մայր Եկեղեցիի հանդիսասըրահին մէջ, Հիւսիս. Ամերիկայի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Թորգոմ Արք. Մանուկեանի (Այժմ՝ Երուսաղէմի Պատրիարք) ներկայութեամբ, Սրբոց Նահատակաց Վարժարանի տնօրէնուհի Տիկին Ջարմինէ Պօղոսեան կարդացեր էր Ռուբէն Սեւակի «Վեցերորդ Ջգայարանք» գրութիւնը, զոր կը մէջբերենք այստեղ իր ներկայացուցած կարեւորութեան և այժմէականութեան համար, զայն վերցնելով «Բժիշկին Գիրքէն Փրցուած Էջեր»-ու շարքէն:

Վ Ե Յ Ե Ր Ո Ր Դ Զ Գ Ա Յ Ա Ր Ա Ն Թ

Հանդիպած առաջին աշակերտին հարցուր, թէ որո՞նք են մարդկային զգայարանքները: Առանց տարիքի խտրութեան նո՛յն պատասխանը պիտի ընդունին:

– Տեսանելիք, հոտոտելիք, ճաշակելիք, լսելիք, շօշափելիք...:

Եւ սակայն ամէն մարդ գիտէ, թէ ուրիշ զգայարանք մ՛ալ կայ, վեցերորդը. այն, որուն մասին չի խօսուիր և որ աշխարհ կը կենսաւորէ:

Դպրոցները կը լռեն. իր անունը անպատշաճ է: Ազատօրէն կարենալ խօսելու համար՝ իր պաշտօնին յարմար անուն մը տանք, ու համարձակօրէն կոչենք զայն սիրելիք:

Բոլոր ճաշակելիքներէն ու հոտոտելիքներէն աւելի կարեւոր է ան: Իրմէ՛ կախում ունի որ երջանիկ կամ թշուառ, առողջ կամ տխեղծ մարդկութիւն մը ծնի:

Կեանքի բոլոր հարցերուն մէջ ամէնէն առաջինն է սեռական հարցը: Բնագետներն ու ընկերաբանները կը համաձայնին կրկնելու, թէ է՛ն ոչժուար խնդիրն է ան:

Բայց ի՞նչ կ’ընենք մենք, ընտանիքի հայրերս:

Կը թողունք որ տղան ինքնիրենը լուծէ այդ կնճռոտ հանգոյցը: Ու մեր կողմէ կը բաւականամանք միայն իր մէջ ներմուծելով զգուանքի ու ամօթխածութեան գաղափարը: Սեռային տգիութիւնը իբրեւ անհրաժեշտութիւն և իբրեւ սրբութիւն կը նկատենք:

Սակայն օր մը պիտի գայ – անխուսափելի՛ օրը – երբ մեր չըսածը փողոցին տղաքները պիտի ըսեն, ու որքա՛ն յոռի կերպով...:

Վա՛յ այն ատեն այդ տղուն:

Ծնողքին դաւադիր լռութիւնը, ընկերներուն ոճրապարտ մեղսակցութիւնը, (→ էջ 3)

ՈՌԻՔԷՆ ՍԵՒԱԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒՄՆԵՐ... (Շար. էջ 2-էն)

արգիլուած բան մը ընելու գիտակցութիւնը իրար միանալով՝ երէկուան հրեշտակը այսօրուան իժիմ պիտի վերածեն:

Չեմ համարձակիր նկարագրելու, թէ այնպիսի տարիքի մը մէջ երբ պատանհին ջղային դրութիւնը դեռ հագիւ կազմակերպուելու վրայ եղող նուրբ-ամեցանորբ- դրութիւն մըն է, ի՛նչ ահաւոր ակերներ կը գործեն այդ անվերջ ու անանուն ցնցումները:

Սակայն վտանգը միայն մարմնական չէ՝ այլ հոգեկան: Ո՛չ թէ միայն իրենց ֆիզիքական առողջութիւնը կը խաթարեն անոնք, այլ նաեւ իրենց բարոյական առողջութիւնը, իրենց նկարագիրը, իրենց զուարթութիւնը, իրենց սրբութիւնը:

Այսպէս, երիտասարդ մը որ դպրոցէն կ'ելլէ, վարդ մըն է, որ իր բոլոր կորսնցուցած է, և որուն բոլոր թերթերը փրթած են: Եթէ դեռ միակ թերթ մը ունի, ան ալ առաջին ցնծուհին պիտի փրցնէ, այնպէս որ փշալից կոթ մը միայն պիտի մնայ իր ապագայ կնոջ ձեռքը...:

Որովհետեւ, ինչո՞ւ չէ՝ այդ տգէտ պատանին, որ ո՛չ մէկ առողջապահիկ կանխագուշտութիւնով չգիցեցինք, վաղը, սիրելու խաբկանքով, համբոյրի մը փոխարէն պիտի ստանայ ախտերուն է՛ն սարսափելի, և դարմանուելու խաբկանքով՝ կրկնօրէն պիտի գոհուի այն տիտղոսաւոր շառլաթաններուն որ բժըշկութիւնը պոռնկացուցին...:

Ահա թէ ինչպէս՝ ամօթի և մեղքի պատրուակով՝ թոյնի աղբիւր մը կը դարձնենք այն զգայարանը, որ ամէնէն իրական երջանկութեան գործիքն է՝ Բնութեան կողմէ մեզի նուիրուած:

Զգուշութի՛ւն: Չստորնացնենք, չխաթարենք, չբթացնենք զայն, սեռական զգայարանը:

Կենդանական աշխարհին մէջ քանի՛ քանիներ կան, որ մի՛այն այդ զգայարանքով ու մի՛այն այդ զգայարանքին համար կ'ապրին:

Ո՛վ չի ճանչնար էֆեմեր թիթեռնիկը, այն շնորհալի թիթեռնիկը որ ամառ գիշերներ կու գայ ձեր լապտերին շուրջ բացխփելու իր թթեւ թելերը: Ան կ'ապրի ամէնէն կարճատեւ ու ամէնէն գեղեցիկ կեանքով որ կարելի ըլլայ երեւակայել: Ճաշակելիք չունի, չի կրնար ուտել, քանի մը ժամէն պիտի մեռնի. բայց պի-

ՄԵՐ ԱՅՍ ԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՁՕՆԵՆՔ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐԹԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՅԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ք Ի Ի Ր Տ   Հ Ա Յ Ր Ե Ն Ա Ս Է Ր Ի   Մ Ը   Հ Ե Տ

Խ Օ Ս Ա Կ Ց Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Վերջին տարիներուն Փարիզի մէջ, Քիւրտ հայրենասէրի մը ծանօթացանք:

Պոլսոյ ծարտարագիտական վարժարանէն շրջանաւարտ մըն էր: Եւ հիմա Փարիզի մէջ կ'ապրէր ուրիշ գործով մը:

Պոլսոյ մէջ ծախակողմեան երիտասարդներուն կատարած շարժումներուն մասնակից էր... եւ իսկական ծախակողմեան մարտիկ մը:

Բայց յետոյ, թրքական ոստիկանութեան վայրագութեան ենթարկուած ըլլալուն՝ ստիպողաբար Պոլսէն հեռացր և Ֆրանսա ապաստաներ է:

Պոլիս ապրած տարիներուն, հայ ծախակողմեան երիտասարդներուն հետ սերտ կապեր հաստատեր է: Զախակողմեան հայ մարտիկ՝ Կարպիս Ալթընօղլու-ին և անոր ընկերներուն շատ լաւ ծանօթ էր:

Պոլսոյ գրողներէն Մկրտիչ Մարկոսեանին հիացող մըն էր, և անոր գիրքերէն "GÁVUR MAHAL-LESI" և "SÖYLE MARGOS NERELISEN" ին մէջ գրուածները գոց գիտէր:

Բայց լոյն ատեն տեղեակ էր՝ 1915-թ.ին Քիւրտերուն, Թուրքերուն գործիքը ըլլալով՝ հայոց դէմ կատարած վայրագութեան:

Այս խօսակցութեան ընթացքին ան մեզի հետեւեալը ըսաւ.

«Դարերէ ի վեր Յոյները, Հայերը և Քիւրտերը խճանկար կառոյց մը գոյացուցած ըլլալով, միասին կ'ապրէին: Յետոյ Թուրքերը, մեր միջեւ երկպառակութիւն մուծեցին...:

Այս խճանկար կառոյցին խորտակման պատճառ եղողներուն լստուած պատիժը տայ»:

~

* * *

Ասկէ քանի մը ամիս առաջ էր: Այս քիւրտ հայրենասէրը մեզի ըսաւ, թէ՛ իրաքեան Քիւրտիստանը տեսնելու պիտի երթայ... վերադարձին զինք տեսաւք:

Ծամբորդութենէն շատ գոհ մնացած էր... Եւ մեզի երկարօրէն պատմեց Քիւրտիստանի մէջ իր տեսածները. «Փարիզէն Գերմանիա գացի: Գերմանական քաղաքներէն դէպի իրաքեան Քիւրտիստան մեկնող օդանաւային ուղիղ թռիչքներ կան:

Գերմանիոյ մէջ վեց միլիոն թուրք կայ կ'ըսեն: Բայց այս վեց միլիոն թուրք ըսուած մարդոց կէսը Քիւրտ է:

Այդ պատճառաւ Գերմանիայէն դէպի իրաքեան Քիւրտիստան ծամբորդող շատ քիւրտեր կան: Ես ալ Միւնիխէն մեկնող օդանաւը նստայ: Եւ օդանաւը դէպի իրաքեան Քիւրտիստանի "SÜLEYMANIYE" քաղաքը իջաւ:

Օդանաւէն իջնելէ քիչ յետոյ իսկական Քիւրտիստան եկած ըլլալս հասկցայ: Ամէն բան քիւրտերուն ձեռքն էր: Եւ քրտական պետութիւնը "DI FACTO" կազմուած էր: Զինուորները, ոստիկանները, պաշտօնեաները և մանաւանդ ժողովուրդը - բոլորն ալ քիւրտ էին: Եւ շատ մեծ թիւով շինարարական աշխատանք կը կատարուէր:

Կրնամ ըսել, որ ամբողջ իրաքեան Քիւրտիստանը շինարարական հրապարակի մը վերածուած է: Եւ մօտ ատենէն պիտի տեսնէք՝ բոլորովին արդիական Քիւրտիստան մը պիտի հիմնուի: Եւ զիս ամէնէն շատ տպաւորող երեւոյթը՝ Քիւրտիստանի մէջ տիրող կարգապահութիւնը եղաւ:

Ամբողջ Քիւրտիստանի ժողովուրդը, իրենց հայրենիքին ապահովութեան համար կ'աշխատի: Ամէն մէկ քիւրտ, զինուորի մը, ապահովութեան պաշտօնեայի պարտականութիւնը կը կատարէ: Եւ մանաւանդ ուշադրութիւնս գրաւեց երեւոյթ մը- Ամերիկացիները Քիւրտիստանի մէջ, ամէն կողմ, առանց զենքի կը պտըտէին:

Ամերիկացիները, Քիւրտիստանի մէջ, ինքզինքնին բոլորովին ապահովութեան մէջ կ'զգան: Եւ ամէնէն կարեւորը՝ քիւրտ զինուորները որոնք Ամերիկացիներու պէս հագած են, իսրայէլացի սպաներու կողմէ կը մարզուին:

Իսրայէլին Քիւրտիստանի թիկունք կանգնելը զիս շատ ուրախացուց: Եւ իսկապէս հաւատացի, որ ասկէ յետոյ, թուրքերը Քիւրտիստանի վրայ չեն կրնար արշաւել... Եւ որոշում տուի- պիտի մեկնիմ Ֆրանսայէն և իրաքեան Քիւրտիստան պիտի երթամ: Եւ, վերջնականապէս, հոն պիտի հաստատուիմ:

Եւ քիւրտ մը ըլլալով, քիւրտ ծարտարագէտ մը ըլլալով, հայրենիքիս վերականգնումին օգնելը, ինձի համար պարտականութիւն և, նոյն ատեն, հաճոյք մը կը նկատեմ»:

տի մեռնի ամէնէն բնական, ամէնէն իտէալ մահով, առանց ծերանալու, առանց հիւանդանալու, առանց ցաւելու...: Երջանի՛կ թիթեռնիկ, սնունդի պէտք չունի, որովհետեւ ստամոքս չունի, կեանքի հոգ չունի, որովհետեւ իր օրերը համրուած են: Իր միակ զբաղումը սէրն է. ան պիտի բարձրանայ եթերին մէջ, իրեն պէս Վաղամեռիկ թիթեռնիկ մ'ալ պիտի գտնայ: Ու պիտի սիրէ, ու պիտի մեռնի իրեն նուիրուելով...:

Ան պիտի իրականացնէ բանաստեղծին երազը. «Ծնիլ, սիրել, մեռնիլ...»:

Իրեն համար չէ Ծամֆօտին սէրը, այն սէրը որ «երկու մաշկերու հպումն է» և որ այլասերած մարդկութիւն մը միայն կրնար հնարել:

Հազար դարերու քաղաքակրթութիւնով մը Բնութեանէն հեռացած մարդկային սրտին մէջ անգամ՝ տեսէք՝ թէ ինչպիսի ճոխ ծաղիկներով կը պճնուի ան...-

«Էն թշուառ ուղեղին մէջ թողէք որ սէրը քսանչորս ժամ աշխատի, ու ահա թէ ինչ պիտի գտնէք հոն, — կ'ըսէ Սթանտալ, — ձմեռնային տերեւաթափ ճիւղ մը կը նետեն Սալցսյուրկի աղահանքի մը մէջ, եւ երբ քանի մը ամիս լետոյ գայն դուրս կը քաշեն, այնպիսի պսպղուն բիւրեղներով ծածկուած է, ադամանդներու այնպիսի անհունութիւն մը պճնած է ամենափոքր ոստերն անգամ, որ անկարելի է ճանչնալ նախկին ճիւղը...»:

«Երեւակայութի՛ւն» պիտի ըսէք: Ազատ թողէք երկու սիրահարները որ Բնութեան ձայնին հետեւին, ու պիտի տեսնէք թէ ի՞նչ գեղեցիկ իրականութիւն է այդ երեւակայութիւն կարծուածը:

Հոգւոյն և մարմնին այնքան սեղմ ու փոխադարձ ազդեցութիւնը մարդկային ուրիշ ոչ մէկ գործունէութեան ատեն կարելի է տեսնել:

Միսին մէջ այնպէս մը կը փոթորկի հոգին՝ որ ոսկորներուն ամէնէն անշարժ բջիջներն անգամ վայրկեան մը իրենց ապրիլը կը զգան:

Արուն ու էգը, սէրն ու սեռը, մարմինն ու հոգին իրար խառնուելով՝ միանգամայն Տիեզերքին ու Աստուծոյն կը խառնուին:

Մարդկային ո՛չ մէկ զգայարանք, կենդանական ո՛չ մէկ գործողութիւն, բնագիտական ո՛չ մէկ երեւոյթ այնքան խորհրդաւոր է:

Այդ գերազոյն վայրկեանին, է՛ն սեւ մարդը արշալոյսներ հրդեհելու ընդունակ հրաշէկ հոգի մը կ'ըլլայ: Է՛ն ստոր մարդը կը հաւաքէ ինչ որ կայ իր մէջ լաւագոյն՝ կուսական կաղապարի մը մէջ նետելու համար զանոնք:

— Վայրկեանական ցնցո՛ւմ մը... — կ'ըսէ Մարք Օրել:

Բայց այդ մէկ ցնցումը անհունները կը դողացնէ ու յաւիտեանները կը բեղմնաւորէ...:

Այսպէս է սէրը. մաքուր, առողջ, բնական սէրը:

Իմաստութի՛ւն թէ յիմարութիւն. չեմ գիտեր: Կը զգամ միայն, որ մարդկային ամենաբարձր արտայայտութիւնն է ան: Անո՛վ է որ Աստուած մեր մէջ կը յայտնուի. Աստուած սէր է:

Պատրաստենք մեր զաւակները այդ մեծ օրուան համար: Ու սորվեցնենք իրենց Վերածնունդի առաջին օրէնքը:

Առողջ սէր, առողջ սեռ:

Բանկալթի, 1914

ՌՌԻԲԷՆ ՍԵՒԱԿ

**BİZ BU YAZIMIZI
ERMENİ GENÇLERİNE İTHAF EDİYORUZ**

**TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
BİR KÜRT VATANSEVERİ İLE SOYLESİ**

SON SENELERDE PARISDE BİR KÜRT VATANSEVERİ İLE TANISTIK. İSTANBUL MÜHENDİS OKULUNDAN MEZUN BİR MÜHENDİS. ŞİMDİ PARISDE YAŞIYOR. VE BASKA BİR İŞ YAPIYOR.

İSTANBULDA SOLCU GENÇLERİN EYLEMLERİNE İSTIRAK ETMİŞ. HAKIKİ BİR SOLCU MILİTAN. FAKAT TÜRK POLİSİNİN VAHŞETİ İLE MARUZ KALMIŞ, VE MECBUREN UZAKLAŞMIŞ STANBULDAN. VE FRANSAYA SİĞİNMİŞ.

İSTANBULDA YASADIĞI SENELERDE ERMENİ SOLCU GENÇLERİ İLE YAKIN İLİSKİLER KURMUŞ. GARBİS ALTINOĞLU-NU VE ONUN ARKADAŞLARINI ÇOK İYİ TANIYOR. İSTANBULLU YAZARLARDAN MİGİRDİÇ MARGOSYANIN HAYRANI. ONUN KİTAPLARINDAN "GÂVUR MAHALLESİ" VE "SÖYLE MARGOS NERELİSEN ?" DE YAZDIKLARINI EZBERE BİLİYOR.

FAKAT AYNI ZAMANDA, KÜRTLERİN 1915-DE TÜRKLERİN ALETİ OLARAK ERMENİLERE KARŞI YAPTIKLARI VAHŞETİ DE ÇOK İYİ BİLİYOR.

BÜ MEVZUDA KONUSURKEN BİZE SUNLARI SOYLEDİ.

"ANATOLYADA ASIRLARDAN BERİ RUMLAR, ERMENİLER, KÜRTLER BİR MUZAIK KURULUS OLARAK BERABER YAŞIYORLARDI. SONRA TÜRKLER ARAMIZA NİFAK SOKTU. BU MOZAIKİ YIKANLARIN ALLAH CEZASINI VERSİN"....

BUNDAN BİR KAÇ AY EVVELDİ. BU KÜRT VATANSEVERİ BİZE İRAK KÜRDİSTANINI GÖRMEYE GİDECEĞİNİ SÖYLEDİ.

....DÖNÜSÜNDE KENDİSİNİ GÖRDÜK. SEYFHATTEN ÇOK MEMNUN KALMISTI.

VE BİZE GÖRDÜKLERİNİ UZUN UZUN ANLATTI.

"PARİSTEN ALMANYAYA GİTTİM.

ALMAN ŞEHİRLERİNDEN İRAK KÜRDİSTANINA GİDEN DİREKT UÇAKLAR VAR. ALMANYADA ALTI MİLYON TÜRK VAR DENİYOR AMA, BU TÜRK DENİLEN İNSANLARIN YARISI KÜRT.

ONUN İÇİN ALMANYADAN UÇAK İLE İRAK KÜRDİSTANINA GİDEN ÇOK KÜRT VAR. BEN DE MÜNİH-DEN KALKAN UÇAGA BINDİM. VE UÇAK DİREKT UÇUSLA İRAK KÜRDİSTANININ SÜLEYMANİYE ŞEHRİNE İNDİ.

UÇAKTAN İNDİKTEN HEMEN SONRA, HAKIKİ KÜRTİSTANA GELDİGİMİ ANLADIM.

HER ŞEY KÜRTLERİN ELİNDE İDİ.

VE KÜRT DEVLETİ Dİ FACTO KURULMUSTU. ASKER, POLİS, MEMUR VE HALK HEPSİ KÜRT. VE MUZZAM İNŞAAT FAALİYETİ VAR. VE DİYEBİLİRİM Kİ BÜTÜN İRAK KÜRDİSTANI BİR SANİYE HALİNDE. VE YAKIN ZAMANDA GÖRECEKSİNİZ TAMAMEN MODERN BİR KÜRDİSTAN KURULUCAK.

VE BENİ EN FAZLA ETKİLİYEN, KÜRDİSTANDAKİ DİSİPLİN. BÜTÜN KÜRDİSTAN HALKI VATANLARININ GÜVENLİĞİ İÇİN ÇALIŞIYOR. HER KÜRT, BİR ASKER, BİR GÜVENLİK AJANI VAZİFESİNİ GÖRÜYOR.

VE BİLHASSA DİKKATTİMİ ÇEKTE. AMERİKALILAR HER YERDE SİLAKSİZ DOLASIYOR. ONLAR, KÜRDİSTANDA KENDİLERİNİ TAMAMEN GÜVENLİK İÇİNDE HİSSEDİYORLAR.

VE EN MÜHİMİ. KÜRT ASKERLERİNİ, AMERİKALILAR GİBİ GİYİNİMİS İSRAİLLİ SUBAYLAR EGİTİYOR.

İSRAİLİN KÜRDİSTANA DESTEK OLMASI BENİ ÇOK MEMNUN ETTİ. VE İNANDIM Kİ BUNDAN SONRA TÜRKLER KÜRDİSTANA SALDIRAMAZ...

VE KARAR VERDİM. FRANSAYI TERK EDECEM. VE İRAK KÜRDİSTANINA GİDECEM. VE KATI OLARAK ORAYA YERLESECEM.

BEN BİR KÜRT OLARAK, BİR KÜRT MÜHENDİS OLARAK VATANIMIN KALKINMASINA YARDIM ETMEYİ BİR VAZİFE VE BİR ZEVK ADDERİYORUM."

ISRAËL,
L'INTOUCHABLE ETAT VOYOU

ԻՍՐԱՅԷԼ՝
ԱՆՁԵՌՆՄԽԵԼԻ ՍՐԻԿԱՅ - ՍՏԱՀԱԿ
ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

7 ՅՈՒԼԻՍ 2006 ԹՈՒԱԿԻՐ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ "RIVAROL" ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹԻՆ
ԱՅՍ ՎԵՐՆԱԳԻՐԸ՝ ՇԱՏ ԻՄԱՍՏԱԼԻՑ
ԱԽՏԱՃԱՆԱԶՈՒՄՆ Է ՆԱԽԱՅԱՐՁԱԿ ԵՒ ԱՆԳՈՒԹ
ՍԻՈՆԱԿԱՆ-ՀՐԷԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(ԿՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ)

RIVAROL

"Quand les peuples cessent d'estimer, ils cessent d'obéir"
HÉBDOMADAIRE DE L'OPPOSITION NATIONALE ET EUROPÉENNE

11 տարիներ է իվեր, «Նայիրի»ի մէջ կը ջանանք Սիոնական հրեաներուն իսկական կերպարը յայտնաբերել:

Գրեցի՞նք անոնց Աշխարհին տիրելու նպատակով կատարած սադրանքներուն մասին:

Գրեցի՞նք մանաւանդ Սիոնական հրեաներուն Հայկական ցեղասպանութեան բուն պատասխանատուները ըլլալնուն մասին:

Եւ հրեական այս սադրանքները կը շարունակուին և պիտի երկարին տեսարար...

Եւ այսօր, Պաղեստինի և Լիբանանի մէջ կատարուած ողբերգութիւնները՝ հրեական ծրագիրներուն գործադրման հանգրուաններէն մէկն են միայն:

**

Հրեաները Պաղեստինի մէջ, մինչեւ 1900-թ.ները փոքրամասնութիւն էին, հոն ապրող Արաբ-Պաղեստինցիներու թիւին հետ բաղդատաբար:

Բայց, Սիոնիզմի հիմնադիր THEODOR HERZEL-ին կարգադրութենէն յետոյ, հրեաները սկսան խուժել Պաղեստին:

Նախ՝ Պաղեստինցիներէն, շատ բարձր գումարներով, անոնց հողերը գնել սկսան:

Այս՝ առաջին քայլն էր:

Հրեաները, քիչ մը զօրանալէ յետոյ, զանազան սադրանքներով վնասեցին Պաղեստինցիները իրենց հայրենիքէն:

Երկրորդ Համաշխարհային Պատերազմէն յետոյ, հրեաները Պաղեստինի մէջ, այլևս շատ զօրացած էին արդէն:

Եւ 1948-թ.ին, Միացեալ Ազգերու ժողովը, Հրեական և Պաղեստինեան զոյգ պետութիւններ հիմնելու որոշում տուաւ, Արաբական և Հրեական՝ երկու պետութեանց սահմանները ճշդելով:

Բայց, նորաստեղծ Իսրայէլեան պետութիւնը, զանազան պատրուակներով, չընդունեց որ Արաբ-Պաղեստինեան պետութիւն մը հիմնուի՝ իրեն դրկից:

Եւ հրեաները ամէն նենգութիւն ըրին, որ Արաբ-Պաղեստինցիները հեռանան իրենց հայրենիքէն:

Պաղեստինցիները իրենց հողերէն հեռացնելու համար հրեաներուն կատարած չարագործութիւնները՝ եթէ ուշադրութեամբ ուսումնասիրուին պիտի տեսնուի, որ հրեական այս արարքները Պատմութեան ողբերգական էջերուն մաս կը կազմեն...

Եւ հրեաները 1948-թ.էն մինչեւ այսօր, իրենց նենգ խաղերով ու ահաւոր սուտերով չթոյլատրեցին, որ Պաղեստինեան Պետութիւն մը հիմնուի:

Բոլորին ծանօթ է՝ 1948-թ.էն մինչեւ այսօր Պաղեստինեան պետութեան մը հիմնումին արգելք ըլլալու համար, հրեաներուն Արաֆաթի և անոր ընկերներուն դէմ կատարած սադրանքները:

ԵՆՐՈՂՎԱԿՈՐՑԱՆՄԱՆ ԾԱՄԱՐՈՒ ՄԷՁ

**

Եւ խեղճ Պաղեստինեան ժողովուրդը, այս ցաւալի վիճակով, հասաւ մինչեւ մեր օրերը՝ 2006 - տարեթիւը:

Եւ 2006-թ.ի առաջին ամիսներուն, Արեւմտեան պետութիւններուն պահանջած ձեւով ու ամենայն օրինաւորութեամբ, ընտրութիւն կատարուեցաւ Պաղեստինի մէջ:

Եւ հոն, գոյութիւն ունեցող երկու առաջնակարգ կազմակերպութիւնները՝ «Ֆաթհ» և «Համաս», Պաղստինեան վարչական իշխանութիւնը ձեռք անցընելու համար, շատ օրինական ձեւով ու պայմաններու մէջ, ընտրապայքար մղեցին իրարու դէմ:

Պաղեստինցի ժողովուրդը այլեւս զգուած ըլլալով «Ֆաթհ»ի 50 տարիներէ ի վեր կատարած անյաջող աշխատանքներէն [որովհետեւ Ֆաթհ-ի ղեկավարներէն շատեր ծախու առնուած էին Ամերիկացիներու կողմէ], մեծամասնութեամբ «Համաս»ին տուաւ իր քուէները իր ազատ կամքով և ժողովրդավարական ազատ ընտրութեամբ:

Եւ, իբր թէ ազատ ընտրութեան ջատագով Արեւմտեան պետութիւններուն մէջ, ի՛նչ պոռչտուք բարձրացաւ «Համաս»ի ընտրութիւններուն մէջ յաղթած ըլլալուն համար:

Եւ այդ ընտրութիւններէն յետոյ, որոնց մէջ մեծամասնութեան հասած էր «Համաս», Հրեաստանը գրեթէ պատերազմական վիճակ յայտարարեց «Համաս»ի դէմ:

Նախ՝ դրամական ելքն ու մուտքը արգիլեց: Յետոյ՝ թափ տուաւ Պաղեստինեան մարտիկներուն ղեկավարները ֆիզիքապէս ոչնչացնելու, «հաշուէյարդարի» ենթարկող իր ոճրային դաւերու գործադրութեան:

Բնական է, Պաղեստինցիներն ալ, ինքնապաշտպանութեան պիտի դիմէին:

Եւ Պաղեստինցիները յաջողեցան հրեայ զինուոր մը առեւանգել, որ կարենան սլաղեստինեան բանտարկեալները անով փոխանակել:

Եւ այս հրեայ զինուորին առեւանգուիլը պատրուակ եղաւ, որ հրեաները քանդեն Պաղեստինեան ժողովուրդին բոլոր կենսական կառոյցները՝ "GAZA"ի մէջ, և մասնաւորաբար՝ ելեկտրական կայանը որ Կազա-յին ելեկտրական հոսանք կը մատակարարէր 85 առ հարիւր համեմատութեամբ:

Եւ մէկ հրեայ զինուորի փոխարէն, հրեաները սլաղեստինեան Համաս-ի

իշխանութեան նախարարներ, երեսփոխաններ ու հարիւրէ աւելի պաղեստինեան մարտական առաջնորդներ ձերբակալեցին և Հրէաստան տարին:

Կրնա՞ք երեւակայել... մէկ զինուորի (կամ մէկ քանի զինուորի) առեւանգուելուն պատրուակով երկիր մը քանդել, ռմբակոծումներով հարիւրաւոր անմեղները սպաննել և պաղեստինեան բազմաթիւ առաջնորդներ առեւանգել ոչ բանտարկել...:

Այս անմարդկային, բարբարոսական արարքները ի՞նչ տարբերութիւն ունին խժոժութիւններէն Նացի գերմանացիներուն որոնք, մէկ գերմանացիի հասցուած վնասին դէմ, հարիւր պատանդ կը գնդակահարէին:

* * *

Պաղեստինի ժողովուրդին ջարդուիլը բնական է, որ անտարբեր պիտի չձգէր անոնց եղբայրները եղող և մեծ մասամբ հրէական բարբարոսութիւններուն սպառնառաւ հարաւային Լիբանան ասպատանած պաղեստինցի Արաբ ժողովուրդը:

Արդէն հարաւային Լիբանանի ժողովուրդը տեւական պայքարի մէջ

էր հրեաներուն դէմ:

Եւ հրէական օդանաւերը, ամենափոքր պատրուակով, կը ռմբակոծէին հարաւային Լիբանանը:

Պատերազմական այս վիճակին մէջ, հարաւային Լիբանանի մեծ մասամբ Ծիի -համայնքի մարտիկներ խմբող «Հըզպալլա» կազմակերպութեան անդամներ, սահմանի պահակներէն երկու հրեայ զինուոր կ'սպաննեն և երկու ուրիշներ ալ կ'առեւանգեն:

Սահմանային այս պատահարը պատրուակ ծառայեց հրեաներուն, որ Լիբանանի վրայ օդանաւերով յարձակումի անցնին, քանդեն Պէյրութի օդակայանը, քանդեն Լիբանանի մայր ճամբաներու վրայի գլխաւոր բոլոր կամուրջները, ռմբակոծեն Լիբանանի կենսական կեդրոնները: Անմեղ քաղաքայիններ՝ մեծ ու պզտիկ, սպաննուին կամ վիրաւորուին: Յաւելուած՝ ծովէն մարտանաւերով կը պաշարեն լիբանանեան ափերը, որ Լիբանան տնտեսապէս խեղդուի:

* * *

Եւ ցարդ եղածին պէս՝ հրեական այս բարբարոսութիւններուն դէմ իբր թէ մարդասէր, իբր թէ քրիստոնէայ Արեւմտեան պետութիւնները կը լռեն, և իրենց հանգիստ ու անհոգ կեանքը կը շարունակեն:

Եւ ոչ մէկ խօսք, հեղինակաւոր զսպիչ բողոք կը լսուի հրեաներուն կատարած այս ջարդերուն դէմ:

Այլ՝ ընդհակառակը իբր թէ քրիստոնէայ ու մեծ հաւատացեալ G. W. BUSH, Գերմանիոյ մէջ յայտարարեց, թէ «Իսրայէլ ինքզինք պաշտպանելու իրաւունք ունի»...

Բոլոր Արեւմտեան լրատու աղբիւրները՝ հեռատեսիլները, թերթերը նոյն յանկերգը կը կրկնեն:

«Իսրայէլ Արաբ տերորիստներու դէմ կը սլայքարի»:

Եւ, մեզի համար ամէնէն ցաւալին, մեր հարազատներէն մէկուն լիբանանեան ողբերգութեան մասին կատարած ակստաճանաչումն էր՝ «Լիբանան ե՞րբ պիտի փրկուի այս տերորիստներէն»: Բո՛ւն զոհը ահաբեկիչ, իսկ վաւերական ահաբեկիչը զոհ կ'ընդունուի...:

***

Միջազգային լրատուական ցանցին տարածած այս սուտ լուրերուն պատճառաւ, երոպական ժողովուրդները իրականութիւնները տեսնելու կարելիութիւնը չունին դժբախտաբար:

Բայց, շատ փոքր թիւով պարբերաթերթեր ճշմարտութիւնը գրելու քաջութիւնը կ'ունենան, ինչպէս "RIVAROL" շաբաթաթերթին առաջին էջին սա վերտառութիւնը՝

ISRAËL, L'INTOUCHABLE ETAT VOYOU

ԻՍՐԱՅԷԼ՝ ԱՆՉԵՌՆՄԻԵԼԻ ՍՐԻԿԱՅ - ՍՏԱՀԱԿ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

Բայց, քանի՞ հոգի կը կարդայ այս թերթը և իրականութիւնները գիտնալ: Ծատ փոքր (համեմատաբար) թիւով գիտակից անձեր ծանօթ են իրականութիւններուն, բո՛ւն ճշմարտութեան:

Բայց, այս սուտ լուրերուն մէջէն, երբեմն դուրս կը սպրդին իրականութիւններ, որոնցմէ մէկը ֆրանսական հեռատեսիլին Պէյրութէն կատարած մէկ հաղորդումն էր, որ մեզ շատ տպաւորեց:

Հրեական օդային ռմբակոծումներով կործանած Պէյրութի շէնքերուն և կամուրջներուն առջեւ կեցած տարեց լիբանանցի մը, իր ցաւը այսպէս կը յայտնէր.

«Այս բարբարոսութիւնները կը կատարուին իբր թէ «Հըզսլաւ»-ին դէմ:

Բայց, այս ռմբակոծումները տեսնելէ յետոյ մենք, բոլորս ալ, Հըզսլաւ-ներ ենք այսօր»:

***

Ուրիշ իրականութիւններու արտացոլումը տեսանք երբ, Պերլինի մէջ, Պուշի «Իսրայէլ ինքզինք պաշտպանելու իրաւունք ունի» խօսքը լսելէ յետոյ, ֆրանսական հեռատեսիլը ցուցադրեց զանգուածային ցոյցը (→ էջ 3)

ԻՍՐԱՅԷԼ, ԱՆՁԵՌՆՄԽԵԼԻ ՍՐԻԿԱՅ - ՍՏԱՀԱԿ... (Ծար. էջ 2-էն)

Պերլինցիներու, որոնք բողոքի ելած էին Պուշի ներկայութեան ու խօսքերուն դէմ: Անոնց պաստառներուն և ցուցանակներուն վրայ գրուած էր.—

«Աշխարհի մեծագոյն տերորիստը՝ *GEORGES W. BUSH*»

«Պատերազմի յանցապարտ *GEORGES W. BUSH, LA HAYE*-ի դատարանը պէտք է տարուիս որ դատուիս»

**

Այնքան ատեն, որ դրամի իշխանութիւնը Սիոնիստներուն ձեռքն է, Պաղեստինեան և Լիբանանեան ողբերգութիւնները և ասոնց նմանները պիտի շարունակեն կրկնուիլ:

Բայց մենք այսօր յոյս մը ունինք: Մենք կը հաւատանք, որ ժողովուրդները յաւիտեան խաբել կարելի չէ:

Որովհետեւ մարդկային հոգեկան կառոյցը՝ միջոց մը յետոյ, իրականութիւնները տեսնել պիտի սկսի:

Եւ մանաւանդ ուրիշ մեծ յոյս մը ունինք: Ան ալ՝ Չինաստանի մէջ կատարուած «հրաշք»ներն են:

Դեռ հարիւր տարիներ առաջ, Արեւմտեան պետութիւններու կողմէ

ԿԸ ԶՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐԲԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՅԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

**Չ Ա Յ Ա Ջ Գ Ի Ն Յ Ե Ղ Ա Ս Պ Ա Ն Ը Ե Ղ Ո Ղ
Թ Ո Ւ Ր Բ Ե Ր Ո Ւ Ն Մ Ի Ն Չ Ե Ի Վ Ե Ր Ջ
Չ Ա Ի Ա Տ Ա Ր Մ Ա Բ Ա Ր Ծ Ա Ռ Ա Յ Ո Ղ
Յ Ո Վ Չ Ա Ն Ն Է Ս Պ Է Յ Տ Ա Տ Ե Ա Ն Ի Ն
Ա Ր Ժ Ա Ն Ի Ե Ղ Ա Ծ Ճ Ա Կ Ա Տ Ա Գ Ի Ր Ը**

Թուրքիոյ մէջ առաջին վառօդի գործարանը հիմնող Առաքել Տատեան ընտանիքի երրորդ գաւակը եղող Յովհաննէս Տատեանը ո՞վ է:

Յովհաննէս Տատեանը՝ 1798-թ.ին, Պուսոյ մաս կազմող «Քիւլիք Չէքմէճէ» լիճին հիւսիսային ափին վրայի Այա-Եօրկի գիւղին մօտ, վառօդի գործարանին տնօրէնը եղող Տատեաններուն ապարանքին մէջ ծնաւ:

Առաջին ուսումը՝ Այա Եօրկի գիւղի Յունական վարժարանին մէջ կ'ստանայ:

Յետոյ, Տատեան ընտանիքին անձնական ուսուցիչներով, շարունակեց ուսումը: Փոքր տարիքէն մեքենաներ կազմելու մեծ յատկութիւն ունէր:

1832-թ.ին մահացող եղբօրը՝ Սիմոն Տատեանին տեղը՝ Սուլթան Մահմուտ II-ի հրովարտակով, Այա Եօրկի-ի վառօդի գործարանին տնօրէնութեան կը նշանակուի:

Յովհաննէս Պէյ Տատեանին կեանքը, Օսմանեան պետութեան արդիականացման ծառայելով անցած է:

1840-թ.ին Պուրսայի մէջ, մետաքսի գործարանը կը հիմնէ:

1842-թ.ին Պէյքոզ-ի մէջ՝ կաշիի գործարանը:

1843-թ.ին Նիկոմիտիոյ (Իզմիդ) մէջ՝ չուխայի գործարանը:

1844-թ.ին Ջէյթիկուրնու-ի մէջ մետաղ ձուլելու գործարանը:

1845-թ.ին Չէրէքէ-ի մէջ, բամպակեղէն արտադրելու գործարան կը հիմնէ:

Եւ 1846-թ.ին ալ բամպակէն վառօդ պատրաստելու գիւտը կ'ընէ:

Օսմանեան Սուլթանները Յովհաննէս Պէյ Տատեանը՝ Օսմանեան պետութեան կատարած շատ օգտակար աշխատանքներուն համար ամենաբարձր՝ Օսմանեան նշաններով կը պարգեւատրեն:

Եւ անոր Մաքրի գիւղէն մինչեւ Քիւլիք Չէքմէճէ լիճը հասնող հողեր կը նուիրեն:

*

* * *

Ծայր աստիճան հաւատարմութեամբ աշխատելով, Օսմանեան պետութեան արդիականացման շատ նպաստող Յովհաննէս Պէյ Տատեանի դէմ՝ նոր Թուրքիոյ Հանրապետական կառավարութիւններուն վարմունքը ի՞նչ եղած է:

1.— Տատեան ընտանիքին բոլոր հողերը՝ 1923-թ.էն յետոյ հանուած «Լքեալ Գոյք»ի օրէնքով, Տատեան ընտանիքի ժառանգորդներուն ձեռքէն օրէնքի ծամրով առնուած, այսինքն՝ պաշտօնապէս գողցուած է:

Այսօր, Տատեան ընտանիքին պատկանող այս գողցուած հողերուն վրայ, եշիլ գիւղի հսկայ օդակայանները հիմնուած են:

2.— Յովհաննէս Պէյ Տատեանին հիմնած մեծ թիւով գործարաններուն վրայ՝ այսօր այս գործարաններուն Յովհաննէս Տատեանին կողմէ հիմնուած ըլլալուն մասին ոչ մէկ արձանագրութիւն կայ:

3.— Մաքրի գիւղի մէջ, Յովհաննէս Պէյ Տատեանին կառուցանել տուած հայկական եկեղեցիին ու ասոր բովի վարժարանին ետեւի փողոցը, առ ի յարգանք հիմնադիրին կ'ուզուի, որ անոր անունով կոչուի: Ասոր համար կը դիմուի Մաքրի գիւղի քաղաքապետութեան:

Մաքրի գիւղի քաղաքապետութիւնը այս առաջարկը կ'ընդունի:

Եւ փողոցը «Տատեան» կ'անուանուի:

Բայց, միջոց մը յետոյ, Պոլսոյ մեծ քաղաքապետութիւնը այս որոշումը կը ջնջէ:

Եւ այս փողոցին պաշտօնապէս Տատեան կոչուելուն արգելք կ'ըլլայ:

* * *

Երբ վերջերս, մենք այս լուրը պոլսական թերթերուն մէջ կարդացինք, բնաւ չզարմացանք: Հայ Ազգը ցեղասպանութեան ենթարկող և պարպուած Արեւմտեան Հայաստանի հողերուն վրայ այսօրուան Թուրքիան հիմնող պետութենէ մը ի՞նչ կ'սպասուէր որ...:

Եւ յետոյ մտածեցինք... Յովհաննէս Պէյ Տատեանը՝ այս գործարանները Հայաստանի հողերուն վրայ հիմնելու էր:

Իր ազգին օգտակար ըլլալու տեղ, դարերէ ի վեր Հայ Ազգը չարչարած թուրքերուն ծառայելու հետեւանքը, բնական է, որ այս պիտի ըլլար:

Հայոց հաւատարմութեան դէմ՝ թուրքերուն ապերախտութիւնը:

Այս իրականութիւնը հայերը, մինչեւ այսօր, չե՛ն հասկցած:

Եւ... անոնք դե՛ռ կը շարունակեն ծառայել թուրքերուն:

Խեղժ, յամառ և տխմար հայեր...:

Յ. Չ.

«աֆիոն»ով թմրեցուած Չինացի ժողովուրդը՝ այսօր, դարուս պայմաններուն յարմարցուած Ընկերվարական վարչաձեւին շնորհիւ, չինացի ժողովուրդին կեանքի մակարդակը՝ Եւրոպական երկիրներուն ունեցածին հասնիլ սկսած է:

Եւ վերջերս, Չինաստանի մէջ բացումը կատարուեցաւ Աշխարհի մեծագոյն ամբարտակին (ջրաէլեկտրակայան), որ Չինաստանի երկրագործական և տնտեսական մակարդակը շատ աւելի պիտի բարձրացնէ:

Եւ ուրիշ հրաշք մը – Չինաստանը Թիպեթի կապող երկաթուղիի գիծը՝ որ 5000 մեթր բարձրութենէ անցնելով կը հասնի Թիպեթի մայրաքաղաքը՝ LHASA:

Այս՝ Չինաստանի «Սոցիալիստական» վարչաձեւին յաղթանակն է:

Բայց, նոյն ատեն, յաղթանակն է Չինացի ժողովուրդին, որ ձերբազատուելով վայրագ դրամատիրութեան լուծէն, իր աւանդական ցեղային կարողութիւններով՝ յաջողութենէ յաջողութիւն կը դիմէ:

Մաղթենք, որ Չինացի ժողովուրդին յաջողութիւնը օրինակ մը ըլլայ բոլոր արդարասէր ժողովուրդներուն, որ կարենան ազատագրուիլ Սիոնիստական դրամատիրութեան դաժան լուծէն:

TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ

ERMENİ MİLLETİNİN SOYKIRIMCISI
TÜRKLERE HAYATININ SONUNA KADAR
SADAKATLE HİZMET EDEN HOVHANNES
BEY DADYANIN HAK ETTİĞİ AKİBET

TÜRKİYEDE İLK BARUT FABRİKASINI KURAN ARAKEL DADYAN AİLESİNİN ÜÇÜNCÜ EVLADI OLAN HOVHANNES BEY DADYAN KİMDİR ?

HOVHANNES BEY DADYAN 1798-DE İSTANBULA BAĞLI KÜÇÜK ÇEKMECE GÖLÜNÜN KUZEY KİYISINDAKİ AYA YORGI KÖYÜNE YAKIN BARUT FABRİKASININ MÜDÜRÜ BALKANLARIN KÖSKÜNDE DOĞDU.

İLK EĞİTİMİNİ AYA YORGİDEKİ RUM OKULUNDA GÖRDÜ. ONDAN SONRAKİ EĞİTİMİNİ DADYAN AİLESİNİN ÖZEL ÖĞRETMELERİYLE DEVAM ETTİRDİ.

KUÇUK YASTAN MAKİNE KURMAYA BÜYÜK KABİLİYETİ VARDI.

1832 SENESİNDE ÖLEN KARDESİ SIMON DADYANIN YERİNE SULTAN MAHMUT II-NİN "İRÂDE" Sİ İLE AYAYORĞİ DEKİ BARUT FABRİKASI MÜDÜRLÜĞÜNE ATANIR.

HOVHANNES BEY DADYANIN HAYATI OSMANLI DEVLETİNİN MODERNLEŞTİRMESİNE ÇALIŞMAKLA GEÇER.

1840-DA BURSADA İPEK FABRİKASINI KURAR.

1842-DE BEYKUZDA DERİ FABRİKASINI.

1843-DE NİKOMEDİA-DA (İZMİT) ÇUHA FABRİKASINI.

1844-DE ZEYTİNBURNUNDA DÖKÜMHANEYİ.

1845-DE HERKEDE PAMUK ÜRETİMİ FABRİKASINI.

VE 1846-DA DA PAMUK-TAN BARUT YAPMAYI KEŞFEDER.

OSMANLI SULTANLARI, HOVHANNES BEY DADYANI OSMANLI DEVLETİNE YAPTIĞI ÇOK FAYDALI ÇALIŞMALARINDAN DOLAYI ONU EN YÜKSEK OSMANLI NİSANLARI İLE MUKAFATLANDIRIRLAR.

VE ONA BAKIRKÖYDEN KÜÇÜK ÇEKMECE GÖLÜNE KADAR BÜTÜN ARAZİLERİ HEDİYE EDERLER.

ԻՍՐԱՅԷԼ, ԱՆՁԵՌՆՄԽԵԼԻ ՍՐԻԿԱՅ - ՍՏԱՀԱԿ... (Շար. էջ 2-էն)

Պերլինցիներու, որոնք բողոքի ելած էին Պուշի ներկայութեան ու խօսքերուն դէմ: Անոնց պաստառներուն և ցուցանակներուն վրայ գրուած էր.---

«Աշխարհի մեծագոյն տերորիստը՝ *GEORGES W. BUSH*»

«Պատերազմի յանցապարտ *GEORGES W. BUSH, LA HAYE*-ի դատարանը պէտք է տարուիս որ դատուիս»

***

Այնքան ատեն, որ դրամի իշխանութիւնը Սիոնիստներուն ձեռքն է, Պաղեստինեան և Լիբանանեան ողբերգութիւնները և ասոնց նմանները պիտի շարունակեն կրկնուիլ:

Բայց մենք այսօր յոյս մը ունինք: Մենք կը հաւատանք, որ ժողովուրդները յաւիտեան խաբել կարելի չէ:

Որովհետեւ մարդկային հոգեկան կառոյցը՝ միջոց մը յետոյ, իրականութիւնները տեսնել պիտի սկսի:

Եւ մանաւանդ ուրիշ մեծ յոյս մը ունինք: Ան ալ՝ Չինաստանի մէջ կատարուած «հրաշք»ներն են:

Դեռ հարիւր տարիներ առաջ, Արեւմտեան պետութիւններու կողմէ

ԿԸ ԶՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

**Չ Ա Յ Ա Ջ Գ Ի Ն Յ Ե Ղ Ա Ս Պ Ա Ն Ը Ե Ղ Ո Ղ
Թ Ո Ւ Ր Ք Ե Ր Ո Ւ Ն Մ Ի Ն Չ Ե Ի Վ Ե Ր Ջ
Չ Ա Ի Ա Տ Ա Ր Մ Ա Բ Ա Ր Ծ Ա Ռ Ա Յ Ո Ղ
Յ Ո Վ Չ Ա Ն Ն Ե Ս Պ Է Յ Տ Ա Տ Ե Ա Ն Ի Ն
Ա Ր Ժ Ա Ն Ի Ե Ղ Ա Ծ Ճ Ա Կ Ա Տ Ա Գ Ի Ր Ը**

Թուրքիոյ մէջ առաջին վառօդի գործարանը հիմնող Առաքել Տատեան ընտանիքի երրորդ զաւակը եղող Յովհաննէս Տատեանը ո՞վ է:

Յովհաննէս Տատեանը՝ 1798-թ.ին, Պոլսոյ մաս կազմող «Քիւչիք Չէքմէճէ» լիճին հիւսիսային ափին վրայի Այա-Եօրկի գիւղին մօտ, վառօդի գործարանին տնօրէնը եղող Տատեաններուն ապարանքին մէջ ծնաւ:

Առաջին ուսումը՝ Այա Եօրկի գիւղի մունական վարժարանին մէջ կ'ստանայ:

Յետոյ, Տատեան ընտանիքին անձնական ուսուցիչներով, շարունակեց ուսումը: Փոքր տարիքէն մեքենաներ կազմելու մեծ յատկութիւն ունէր:

1832-թ.ին մահացող եղբօրը՝ Սիմոն Տատեանին տեղը՝ Սուլթան Մահմուտ II-ի հրովարտակով, Այա Եօրկի-ի վառօդի գործարանին տնօրէնութեան կը նշանակուի:

Յովհաննէս Պէյ Տատեանին կեանքը, Օսմանեան պետութեան արդիականացման ծառայելով անցած է:

1840-թ.ին Պուրսայի մէջ, մետաքսի գործարանը կը հիմնէ:

1842-թ.ին Պէյքոզ-ի մէջ՝ կաշիի գործարանը:

1843-թ.ին Նիկոմիտիոյ (Իզմիդ) մէջ՝ չուխայի գործարանը:

1844-թ.ին Ջէյթիկապուրնու-ի մէջ մետաղ ձուլելու գործարանը:

1845-թ.ին Յէրէքէ-ի մէջ, բամպակեղէն արտադրելու գործարան կը հիմնէ:

Եւ 1846-թ.ին ալ բամպակէն վառօդ պատրաստելու գիւտը կ'ընէ:

Սոմանեան Սուլթանները Յովհաննէս Պէյ Տատեանը՝ Սոմանեան պետութեան կատարած շատ օգտակար աշխատանքներուն համար ամենաբարձր՝ Սոմանեան նշաններով կը պարգեւատրեն: Եւ անոր Մաքրի գիւղէն մինչեւ Քիւչիք Չէքմէճէ լիժը հասնող հողեր կը նուիրեն:

***

Ծայր աստիճան հաւատարմութեամբ աշխատելով, Սոմանեան պետութեան արդիականացման շատ նպաստող Յովհաննէս Պէյ Տատեանի դէմ՝ Նոր Թուրքիոյ Հանրապետական կառավարութիւններուն վարմունքը ի՞նչ եղած է:

1.— Տատեան ընտանիքին բոլոր հողերը՝ 1923-թ.էն յետոյ հանուած «Լքեալ Գոյք»ի օրէնքով, Տատեան ընտանիքի ժառանգորդներուն ձեռքէն օրէնքի ծամբով առնուած, այսինքն՝ պաշտօնապէս գողցուած է:

Այսօր, Տատեան ընտանիքին պատկանող այս գողցուած հողերուն վրայ, եշիլ գիւղի հսկայ օդակայանները հիմնուած են:

2.— Յովհաննէս Պէյ Տատեանին հիմնած մեծ թիւով գործարաններուն վրայ՝ այսօր այս գործարաններուն Յովհաննէս Տատեանին կողմէ հիմնուած ըլլալուն մասին ոչ մէկ արձանագրութիւն կայ:

3.— Մաքրի գիւղի մէջ, Յովհաննէս Պէյ Տատեանին կառուցանել տուած հայկական եկեղեցիին ու ասոր քովի վարժարանին ետեւի փողոցը, առ ի յարգանք հիմնադիրին կ'ուզուի, որ անոր անունով կոչուի: Ասոր համար կը դիմուի Մաքրի գիւղի քաղաքապետութեան:

Մաքրի գիւղի քաղաքապետութիւնը այս առաջարկը կ'ընդունի:

Եւ փողոցը «Տատեան» կ'անուանուի:

Բայց, միջոց մը յետոյ, Պուլսոյ մեծ քաղաքապետութիւնը այս որոշումը կը ջնջէ:

Եւ այս փողոցին պաշտօնապէս Տատեան կոչուելուն արգելք կ'ըլլայ:

***

Երբ վերջերս, մենք այս լուրը պոլսական թերթերուն մէջ կարդացինք, բնաւ չգարմացանք: Հայ Ազգը ցեղասպանութեան ենթարկող և պարպուած Արեւմտեան Հայաստանի հողերուն վրայ այսօրուան Թուրքիան հիմնող պետութենէ մը ի՞նչ կ'սպասուէր որ...:

Եւ յետոյ մտածեցինք... Յովհաննէս Պէյ Տատեանը՝ այս գործարանները Հայաստանի հողերուն վրայ հիմնելու էր:

Իր ազգին օգտակար ըլլալու տեղ, դարերէ ի վեր Հայ Ազգը չարչարած թուրքերուն ծառայելու հետեւանքը, բնական է, որ այս պիտի ըլլար:

Հայոց հաւատարմութեան դէմ՝ թուրքերուն ապերախտութիւնը:

Այս իրականութիւնը հայերը, մինչեւ այսօր, չե՛ն հասկցած:

Եւ... անոնք դե՛ռ կը շարունակեն ծառայել թուրքերուն:

Խեղժ, յամառ և տխմար հայեր...:

«աֆիոն»ով թմրեցուած Չինացի ժողովուրդը՝ այսօր, դարուս պայմաններուն յարմարցուած Ընկերվարական վարչաձեւին շնորհիւ, չինացի ժողովուրդին կեանքի մակարդակը՝ Եւրոպական երկիրներուն ունեցածին հասնիլ սկսած է:

Եւ վերջերս, Չինաստանի մէջ բացոււմը կատարուեցաւ Աշխարհի մեծագոյն ամբարտակին [ջրաէլեկտրակայան], որ Չինաստանի երկրագործական և տնտեսական մակարդակը շատ աւելի պիտի բարձրացնէ:

Եւ ուրիշ հրաշք մը – Չինաստանը Թիպէթի կապող երկաթուղիի գիծը՝ որ 5000 մեթր բարձրութենէ անցնելով կը հասնի Թիպէթի մայրաքաղաքը՝ LHASA:

Այս՝ Չինաստանի «Սոցիալիստական» վարչաձեւին յաղթանակն է:

Բայց, նոյն ատեն, յաղթանակն է Չինացի ժողովուրդին, որ ձերբազատուելով վայրագ դրամատիրութեան լուծէն, իր աւանդական ցեղային կարողութիւններով՝ յաջողութենէ յաջողութիւն կը դիմէ:

Մաղթենք, որ Չինացի ժողովուրդին յաջողութիւնը օրինակ մը ըլլայ բոլոր արդարասէր ժողովուրդներուն, որ կարենան ազատագրուիլ Սիոնիստական դրամատիրութեան դաժան լուծէն:

TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ

ERMENİ MİLLETİNİN SOYKIRIMCISI
TÜRKLERE HAYATININ SONUNA KADAR
SADAKATLE HİZMET EDEN HOVHANNES
BEY DADYANIN HAK ETTİĞİ AKİBET

TÜRKİYEDE İLK BARUT FABRİKASINI KURAN ARAKEL DADYAN AİLESİNİN ÜÇÜNCÜ EVLADI OLAN HOVHANNES BEY DADYAN KİMDİR ?

HOVHANNES BEY DADYAN 1798-DE İSTANBULA BAĞLI KÜÇÜK ÇEKMECE GÖLÜNÜN KUZEY KİYISINDAKİ AYA YORGI KÖYÜNE YAKIN BARUT FABRİKASININ MÜDÜRÜ BALYANLARIN KÖSKÜNDE DOĞDU.

İLK EGİTİMİNİ AYA YORGİDEKİ RUM OKULUNDA GÖRDÜ. ONDAN SONRAKİ EGİTİMİNİ DADYAN AİLESİNİN ÖZEL ÖĞRETMELERİYLE DEVAM ETTİRDİ.

KUÇUK YASTAN MAKİNE KURMAYA BÜYÜK KABİLİYETİ VARDI.

1832 SENESİNDE ÖLEN KARDESİ SIMON DADYANIN YERİNE SULTAN MAHMUT İİ-NİN "İRÂDE" Sİ İLE AYAYORĞİ DEKİ BARUT FABRİKASI MÜDÜRLÜĞÜNE ATANIR.

HOVHANNES BEY DADYANIN HAYATI OSMANLI DEVLETİNİN MODERNLEŞTİRME-SİNE ÇALIŞMAKLA GEÇER.

1840-DA BURSADA İPEK FABRİKASINI KURAR.

1842-DE BEYKUZDA DERİ FABRİKASINI.

1843-DE NİKOMEDİA-DA (İZMİT) ÇUHA FABRİKASINI.

1844-DE ZEYTİNBURNUNDA DÖKÜMHANEYİ.

1845-DE HEREKEDDE PAMUK ÜRETİMİ FABRİKASINI.

VE 1846-DA DA PAMUK-TAN BARUT YAPMAYI KESFEDER.

OSMANLI SULTANLARI, HOVHANNES BEY DADYANI OSMANLI DEVLETİNE YAPTIGI ÇOK FAYDALI ÇALIŞMALARINDAN DOLAYI ONU EN YÜKSEK OSMANLI NİSANLARI İLE

MUKAFATLANDIRILAR.

VE ONA BAKIRKÖYDEN KÜÇÜK ÇEKMECE GÖLÜNE KADAR BÜTÜN ARAZILERİ HEDİYE EDERLER.

* * *

SON DERECE SADAKATLE ÇALISARAK OSMANLI DEVLETİNİN MODERNLESME SİNE BÜYÜK KATKIDA BULUNAN HOVHANNES BEY DADYANA KARSİ, YENİ TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETLERİNİN DAVRANISI NE OLMUSTUR ?

1.- DADYAN AİLESİNİN BÜTÜN ARAZİLERİ, 1923-DEN SONRA ÇIKARILAN EMVALI METRÜKE (SAHİPSİZ ARAZİ) KANUNU İLE DADYAN AİLESİNİN ELİNDEN RESMEN KANUN YOLU İLE CALINMISTIR. BU ARAZİLER ÜZERİNDE BUGÜN MUAZZAM YESİLKÖY HAVA ALANI KURULMUSTUR.

2.- HOVHANNES BEY DADYANIN KURDUGU SAYISIZ FABRİKALARIN ÜZERİNDE BUGÜN, KURUCUNUN HOVHANNES BEY DADYAN OLDUGUNU GÖSTEREN HIÇ BİR YAZI YOKTUR.

3.- BAKIRKÖYDE HOVHANNES BEY DADYANIN İNSA ETTİRDİĞİ ERMENİ KİLİSENİN VE YANINDAKİ DADYAN ERMENİ OKULUNUN ARKA TARAFINDAN GEÇEN SOKAGIN İSMİNİ BAKIRKÖY ERMENİ CEMAATI, KURUCU DADYANA HÜRMETEN, DADYAN SOKAK OLARAK, ADLANDIRMA TEKLİFİNİ SUNMUŞLAR BAKIRKÖY BELEDİYESİNE.

BAKIRKÖY BELEDİYESİ BU TEKLİFİ KABUL ETMİŞ VE SOKAK DADYAN OLARAK İSİMLENDİRİLMİŞ.

FAKAT BİR MÜDDET SONRA İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ BU KARARI BOZMUS, VE O SOKAGIN DADYAN OLARAK İSİMLENDİRİLMESİNE RESMEN ENGEL OLMUS.

* * *

GEÇENLERDE BİZ BU HABERİ OKUYUNCA HIÇ SASMADIK.

BÜTÜN ERMENİ MİLLETİNİ SOYKIRIMINA UGRATAN, VE BOSALAN BATI ERMENİSTAN TOPRAKLARI ÜZERİNDE BUGÜNKÜ TÜRKİYEYİ KURAN BİR DEVLETTEN NE BEKLENEBİLİR Kİ ?

VE SONRA DÜŞÜNDÜK... HOVHANNES BEY DADYAN, BU FABRİKALARI ERMENİSTAN TOPRAKLARINDA KURMASI LAZIMDI.

KENDİ MİLLETİNE YARDIM EDECEĞİNE, ASIRLARDAN BERİ ERMENİ MİLLETİNE ZULMEDEN TÜRKLERE HİZMET ETMENİN SONUCU İSTE BUDUR.

ERMENİLERİN SADAKATİNE KARSİ TÜRKLERİN NANKÖRLÜĞÜ.

BU GERÇEĞİ BUGÜNE KADAR ERMENİLER ANLAMADILAR. VE ONLAR HALA TÜRKLERE HİZMET ETMEYE DEVAM EDİYORLAR.

ZAVALLI DIKKAFİ VE MANKAFİ ERMENİLER.

3. 2.

«ԱՇԽԱՐՀԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄՆԵՐՈՒՆ
ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՆԵՐԸ ՀՐԵԱՆԵՐՆ ԵՆ»

28-7-2006 - CALIFORNIA, MEL GIBSON
[ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԱՇԽԱՐՀԱՀՌԶԱԿ ԾԱՐԺԱՆԿԱՐԻ
ԴԵՐԱՍԱՆ ԵՒ ԲԵՄԱԴՐԻՉ]

ՀՐԵԱԿԱՆ ԲԱՐԲԱՐՈՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ
ՊԱՏՃԱՌԱԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ՅԱՊԱՂԱԾ
18 ՅՈՒԼԻՍ 2006 ԹՈՒԱԿԻՐ
«ՆԱՅԻՐԻ»ԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԱԾԸ

ԱՇԽԱՐՀԱԿԱԼ ՍԻՈՆԻՍՏՆԵՐՈՒՆ
ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՌԱԶՄԱԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ -
ԲԱԺԱՆԵԼ ԵՒ ԻՇԽԵԼ

ՅՈԿԱՆՆԵՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ԿՐԷԺ ՌՈՒԲԷՆԵԱՆ]

Եթե աչք ունիք՝ կարդացած էք,
Եթե ականջ ունիք՝ իմացած էք, եթե
խիղճ ունիք՝ հասկացած էք:

Ֆրանսական 1789-թ.ի Յեղափո-
խութենէն ի վեր, հրեական գլխաւոր
ռազմավարութիւնն է՝ ԲԱԺԱՆԵԼ ԵՒ
ԻՇԽԵԼ:

Հազարամէկ օրինակներ կարելի
է ունենալ հրեական այս դաւերէն:

Մտածենք նախ, հրեաներուն
հայոց դէմ կաւոարած սադրանքնե-
րուն մասին:

1.- 1850-թ.ներէն յետոյ, Հայ Ազ-
գին ու Ռուսերուն բարեկամութեան
միջեւ սեպ խրեցին:

Եւ յետոյ, Ռուսիոյ թիկունքէն
զրկուած հայութիւնը Անաթոլիոյ մէջ,
Օսմանցիներուն դէմ ապստամբու-
թեան մղեցին որ թուրքերը, ուզած-
նուն պէս, արտաշխարհի հայ ժողո-
վուրդը ջարդեն:

2.- Նոյնն էր պարագան 1915-
թ.ին, երբ Առաջին Աշխարհամարտէն

օգտուելով, Սիոնիստ Երիտասարդ Թուրքերը, մինակ և անօգնական
մնացող հայ ազգը ցեղասպանութեան ենթարկեցին:

3.- 1918-թ.ին Սիոնիստ թուրքերը հայ ղեկավարներուն ստիպեցին, որ
Ռուսիայէն անջատուին և անկախութիւն հռչակեն: Եւ Քազըմ Քարապէ-
գիրի թրքական ուժերը յարձակեցան առանձին և անպաշտպան մնացած
հայերուն վրայ:

Բարեբախտաբար, վերջին վայրկեանին, Կարմիր Բանակը օգնութեան
հասաւ և փրկեց Հայ ազգը վերջնական բնաջնջումէ:

4.- 1920-թ.էն մինչեւ 1990-թ. Սիոնիստները, Սփիւռքի հայ ժողովուր-
դը բաժանուած վիճակի մէջ պահեցին, իրենց ենթակայ հայկական որոշ
կողմի մը ղեկավարներուն գործակցութեամբ:

5.- 1990-թ.ներուն Սովետական Միութեան կործանումէն օգտուելով
Սիոնիստները, Հայաստանի հայ ժողովուրդը Երեւանի փողոցներուն մէջ
ցոյցեր ընելու մղեցին, նախ՝ Արցախի, իսկ յետոյ՝ «Ազատ - Անկախ Հա-
յաստան»ի համար:

Այսօր Հայաստանը ազատ ու անկախ է իբր թէ: Բայց, բնակչութեան
կէտը, հեռացած է իր Մայր հողէն, մնացեալներն ալ, մեծ մասամբ,
Սփիւռքի օգնութեամբ կ'ապրին:

6.- Գալով Արցախին՝ այսօր Արցախը Հայաստանին միացնելու երազ-
ներէն բոլորովին հեռացած ենք: Եւ Ազերիներուն հետ համաձայնութեան
գալու համար ելք մը կը փնտռենք:

Մինչդեռ Ազերիները իրենց PETROL-ի հարստութեամբ զօրացած, առիթ մը կը փնտռեն, 1915-թ.ին ունեցածնունն նման, որ բոլորովին բնաջնջեն Հայ Ազգը:

7.- Վերադառնանք Լիբանանին:

1975-թ.ներուն Սիոնիստները, Լիբանանի արեւմտամէտ ուժերը ոտքի հանեցին, որ ասոնք պայքարին իսլամ-ձախերուն դէմ: Հետեւանքը ի՞նչ եղաւ:

Լիբանանի քրիստոնեաները այսօր, զգալապէս տկարացած են և [գրեթէ] խորհրդանշական ուժ մը կը ներկայացնեն:

8.- Որպէս թէ լիբանանցի ժողովուրդն է որ, վերջին տարիներուն, իշխանութեան բերաւ միլիառատեր մը [որուն համար կ'ըսուի որ ան, Արեւմուտքին աշխարհակալ Լոպի-ին մէկ անդամն է], այն պատրանքը ստեղծելով, որ ան պիտի օգնէ Լիբանանին:

Մինչդեռ մինչեւ անոր իշխանութեան գլուխ գալը, պետութիւնը մէկ տուլար պարտք չունէր օտարներուն: Իսկ անոր իշխանութեան վերջին ժամանակներուն, լիբանանեան պետութեան օտարներուն ունեցած պարտքը մօտ 40 միլիար տուլարի բարձրացաւ:

9.- Եւ ո՞վ սպաննել տուաւ այդ անձը: Բոլոր Արեւմտեան, Սիոնիստ իշխանութեան ենթարկայ աղբիւրները, միաձայնութեամբ Սուրիան ամբաստանեցին:

Բայց մենք հարց տանք - Ո՞վ օգտուեցաւ անոր սպանութենէն- Սիոնիստները:

Որովհետեւ, սպանութիւնը պատրուակելով, իբր թէ «Ազատ Աշխարհ» կոչուած միջազգային կազմակերպութիւնները, տեղեկատուութեան աղբիւրները և Սիոնիստ ամերիկացիներուն ձեռքը խաղալիք դարձած Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութիւնը, համազարկ բացին իրենց ամբաստանութիւններով և ստիպեցին, որ Սուրիան հեռանայ Լիբանանէն: Եւ Սուրիան հեռացաւ Լիբանանէն:

Ասով Լիբանանի ինքնապաշտպանութիւնը մեծապէս տկարացաւ... Եւ եթէ գառնուկը հեռանայ իր հօտէն, գայլերուն զոհը կ'ըլլայ: Մեր կարծիքով՝ Սուրիոյ նոյն իսկ մասնակի ներկայութիւնը Լիբանան, գոնէ զուսպ պիտի պահէր հրեաները, որոնք պիտի չհամարձակէին, այս աստիճան, վայրագօրէն քանդել լիբանանը:

Դժբախտաբար լիբանանցի ժողովուրդը, Հայ Ազգին մեծ մասին նման, չէր հասկցած իրականութիւնը:

Այդ պատճառաւ, Սիոնիստներուն զոհը դարձաւ... Եւ դեռ ըլլալու վրայ է:

* * *

Լիբանանի վրայ հրեաներուն մէկ ամիս տեսող գազանային ումբակոծումները, 14 Օգոստոս 2006-ի առաւօտուն դադրեցան:

Մինչ այդ՝ հրեաները նոյնիսկ մինչեւ Օգոստոսի առաւօտեան կանուխ ժամերուն, շարունակեցին ումբակոծել Լիբանանի քաղաքներն և բնակա-

ՄԵՆ GIBSON

վայրերը:

Եւ, 14 Օգոստոս 2006-ին, Լիբանանի մեծ մասը գրեթէ աւերակի վերածուած էր:

Եւ մինչեւ այսօր, Միացեալ Ազգեր կոչուող կազմակերպութիւնը չկրցաւ հրեաներուն կատարած այս բարբարոսութիւնները դատապարտել:

**

«Նայիրի»ի ընթերցողներուն ծանօթ է, որ 1995-թ.էն ի վեր, այս սիւնակներուն մէջ, հրեաներուն սադրանքներուն մասին կը գրենք:

Թերեւս մտածողներ եղած են, որ... «Այս մարդը, ամէն հարցի մէջ, հրեաներ տեսնելու հիւանդութեամբ վարակուած է»:

Կը կարծենք, որ Լիբանանի մէջ, հրեաներուն կատարած անհաւատալի ողբերգութիւնները, դժբախտաբար մեզի իրաւունք տուին՝ ամէն գէշ եղելութեան մէջ... հրեաներ տեսնելու մեր մտասեւեռումին:

Եւ այսօր, ամէն ատենէ աւելի համոզուած ենք, որ հրեաներուն 3000 տարիներ առաջ իրենց մարգարէին՝ Մովսէսին ըսած «ԴՈՒՔ, ԱՍՏՈՒ-ԾՈՅ ԸՆՏՐԵԱԼ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆ ԷՔ, ԵՒ ԲՈԼՈՐ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ ՊԻՏԻ ԻՇԽԷՔ» ձաբռտութիւն կուրօրէն հաւատալնին, Աշխարհը դէպի կործանում կ'առաջնորդէ:

**

Ի՞նչ էր բուն պատճառը, հրեաներուն Լիբանանի վրայ յարձակելուն: Իրենց պնդածին համաձայն՝ «Հըզպալլա»-ներուն երկու հրեայ զինուոր առեւանգե՞լն էր շարժառիթը: Բացարձակապէս ոչ:

Այս սահմանային պատահարը պարզապէս առիթ մըն էր, պատրուակ մըն էր հրեաներուն տարիներ առաջ պատրաստած ծրագրին իրագործման:

Բուն պատճառը Մեծն Իսրայէլ (ERETZ ISRAËL) կոչուող՝ Նեղոս գետէն մինչեւ Եփրատ գետ երկարող տարածքը գրաւելու հրեական ծրագիրն էր, որուն գործադրման մէկ հանգրուանն էր Լիբանանի վրայ գործընթացն այս յարձակումը:

Հրեական այս ծրագիրը, «Հըզպալլա» կոչուող շիաական Լիբանանցի հայրենասէր մարտիկներուն ցուցաբերած հերոսական դիմադրութեան պատճառաւ ձախողեցաւ:

Բայց մենք վախը ունինք որ հրեաները, նոր առիթ և պատրուակներ պիտի գտնեն, և այս անգամ իրենց սադայելական խելագար ծրագիրները պիտի ջանան անպայման գործադրել:

Եւ հետեւանքը պիտի ըլլայ՝ Պաղեստինեան և Իրաքեան քառսային վիճակին կրկնութիւնը՝ Լիբանանի մէջ:

Որովհետեւ այսօր, աշխարհի մէջ, Չարը պատժելու,

Անարդար յարձակումներուն արգելք ըլլալու,

Եւ Արդարութիւն հաստատելու կարող որեւէ ուժ գոյութիւն չունի:

Եւ այսօր ուժը՝ Կանկաթէր Ամերիկացիներուն և մոլեռանդ Սիոնիստներուն ձեռքն է:

* *

14 Օգոստոս 2001 թուակիր «Նայիրի»ի մէջ սապէս գրած էինք՝

«Աշխարհի Նոր Տէրերը ըլլալ յաւակնող Սիոնիստ Ամերիկացիներ, այլեւս շատ մի վստահիք ձեր զինուորական ուժերուն, ձեր արդիական զէնքերուն: Այլ՝ սոսկացէք Անիրաւութեան դէմ, զոհաբերութեան զգացումով զինուած հայրենասէրներէն, որոնք ձեր անառիկ աշտարակները կրնան փլցնել»:

«Նայիրի»ի մէջ մեր այս տողերը գրելէն գրեթէ ամիս մը յետոյ՝ 11 Սեպտեմբեր 2001-ին, Նիւ Եորքի մէջ, զարհուրելի ողբերգութիւն մը կատարուեցաւ:

Նիւ Եորքի երկու ամենաբարձր երկնաքերները եղող TWINS-ները, Պեն Լատեն-ին զինուորագրուած Արաբ «անձնասպանական» օդաչուներու կողմէ հիմնայատակ քանդուեցան:

11 Սեպտեմբեր 2001-ին կատարուած ողբերգութենէն ամիս մ'առաջ մեր այս տողերը գրելը՝ պարզ նախատեսութիւն մըն էր:

Պաղեստինի և Եուկոսլաւիոյ մէջ ու այլուր, Սիոնիստներուն և Ամերիկացիներուն կատարած անիրաւութիւններուն դէմ մարդկային արդար բարեխղճութեան ընդվզիլը կանխատեսած էինք պարզապէս:

Այսօր, Լիբանանի և Պաղեստինի մէջ ու այլուր, Սիոնական և Ամերիկեան անարդարութիւններու շարունակումը ո՛չ միայն արաբական և միւսլիման աշխարհին, այլ՝ բոլոր արդարասէր ժողովուրդներուն (→էջ 3)

**ՏՊԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ՝ ԿՈԹՈՂԱՅԻՆ ՀԱՏՈՐԻ ՄԸ
ԸՆԹԵՐՑՈՒՄԷՆ**

**ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆԻ «ՍՈՒՏԵՐՈՒ ԵՒ
ԵՐԱԶՆԵՐՈՒ ԶՈՀ, ԷԾ-ՆԱՀԱՏԱԿ ԵՂԱԾ
ԱԶԳ ՄԸ՝ ՀԱՅԵՐԸ» ԿԱՄ՝ ՀԱՅՈՑ ԱՐԴԻ
ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԱՌԱՆՑ... ԳՐԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ**

–«Թշուառականները մեզ պիտի սպանեն, բայց մենք պիտի չմեռնինք, քանզի մեր գաղափարները մինչեւ վերջը պիտի ապրին: Կարելի է ջնջել այն ոգին, որ մզեց մեզ, Ամերիկայի կամ Զուլիգերիոյ Հանգիստէն Հրաժարելով գալ ու օգնել մեր սիրեցեալ Ազգին:

Ես կը հաւատամ, թէ անմահութիւն է ծրարուած զոհաբեր ծառայութեան մէջ»-:

ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿ

Տասնամեակներ շարունակ Մեծ նահատակ Ռուբէն Սեւակ-Չիլիկիւրեանին անմահ յիշատակն ու պատիւը որպէս ծածանող դրօշ վեր սլարգած հարազատը՝ Յովհաննէս Չիլիկիւրեան՝ [Վրէժ Ռուբէնեան] հիանալի գաղափարը ունեցած է հայոց արդի պատմութիւնը ներկայացնել... առանց գրաքննութեան, իր դաժամ իրականութեամբ, որ մերթ դիցազնական ու մերթ ալ եղերական է:

Արդիւնքը՝ «Սուտերու եւ Երազներու Զոհ, ԷՉ-Նահատակ Եղած Ազգ Մը՝ Հայերը» կոթողային աշխատութիւնը, որուն առաջին հատորը լոյս ընծայուեցաւ Սփիւռքի «Մայրաքաղաք» Պէյրութի մէջ:

Հեղինակը, հայ ժողովուրդին, Մեծ Եղեռնի տարագրութեան արիւնոտ նահապարհներուն վրայ խողխողուած բիրաւորներու արեան ու անոնց «Գողցուած հայրենիք»ի վերադարձման պահանջի անվեհեր պաշտպան մը իբրեւ կը ներկայանայ ժամանակակից հայութեան, բարձր բռնած հայ քաղաքական առաջաւոր մտքի շահը, որ անով լուսաւորէ հայութեան ուղին որ ազգային ու միջազգային պայմաններու խաւար հանգրուանէն կ'անցնի այսօր: Հետաքրքրական է, որ հետեւողութեամբ Ռուբէն Սեւակի վերոյիշեալ խօսք-մարգարէութեան՝ Հարաւային Ֆրանսայի համեմատաբար հանգիստ պայմանները թողած այս ազնուական մարդը, խիզախաբար ձեռնոց կը նետէ մինչ այդ քարացած ու պարտադրուած հաւատալիք-«Հաւատամք»ներուն դէմ: Կը վերանայի հայոց յատկասէս վերջին հարիւրամեակի պատմութեան էջերուն, նշարակելով մեր ազգային քաղաքականութեան սխալները և կը վերականգնէ շրջուած պատմական իրականութիւնները, նոր, հարազատ բովանդակութիւն տալով անոր խեղաթիւրուած էջերուն: Եւ կը յանձնարարէ նախապաշարուած հայ ընթերցող-

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(ՎՐԵՅ ԳՈՒԲԵՆԵԱՆ)

**ՍՈՒՏԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԱԶՆԵՐՈՒ
ԶՈՀ,
"ԷՇ-ՆԱՀԱՏԱԿ"
ԵՂԱԾ ԱԶԳ ՄԸ՝ "ՀԱՅԵՐԸ"**

Ս. ՀԱՏՈՐ

ԻԿՊՈՒՆ
2004

ղին, ստաբիլությամբ մոլորածին որ չկարողայ «Այս գիրքը» եթե կորսնցուցած է իր պայծառ դատողութիւնը. այլապէս՝ ան սխալի չկրնայ ընկալել հոնտեղ գտած ճշմարտութիւնը: Մանաւանդ՝ մերօրեայ հայ սուտի ասպետներուն յերիւրանքներով «ուղեղալուացք»ի ենթարկուած հայը սխալի չգիտնայ, թէ ինչու այս հատորը «Անէծքագիր» մըն է ուղղուած «Հայ մեծ Ազգը կործանումի մատնած» և դե՛ռ կորուստի տանող հայ կեղծ ազգասէր առաջնորդներուն: Այս հատորը նաեւ հայ «Ողբերգակ» Ազգին դէմ դաւանանութիւն գործադրածներուն ուղղուած «Ընդվզումի աղաղակ մըն է» – կ'ըսէ հեղինակը:

1995-1999-թթ.ի, «Նայիրի» շաբաթաթերթի մէջ տեղ գրուած Յ. Չիլինկիրեանի յօդուածները՝ յայտնի գրող ու փայլուն մտաւորական՝ Ժիրայր Նայիրիի խմբագրութեամբ ամփոփուելով վերածուած է «Ուղեցոյց Մատենան»ի, ժառանգ ձգուած ներկայ ու գալիք հայ սերունդներուն, որ օգտուին անցեալի դասերէն, իմաստանան և ընթանան ողջմտութեան ու վերելքի ճամբէն և կերտեն աւելի բախտաւոր ու երջանիկ ազգային ապագայ, հզօր ու ամբողջական հայրենիք» – ինչպէս կը շեշտէ հատորին վաստակաշատ խմբագիրը իր «Յառաջաբան»ին մէջ, որ «Սրտի խօսք» մըն է:

Մեծ նահատակ, Ռուբէն Սեւակի դուստր՝ Ծամիրամ Սեւակի... հայերէն չկարենալ իօսելուն պատճառը՝ հակառակ որ իր մայրը, Գերմանա-Ռուսական ճշանաւոր ընտանիքի դուստր՝ Ժաննի՝ ամէն ինչ ըրած է Ա. Աշխարհամարտէն ետք, Փարիզի հայութեան հետ կայ հաստատելու և իր զաւակներուն՝ Լեւոնին ու Ծամիրամին հայեցի կրթութիւն տալու համար, բայց՝ ապարդիւն: Այդ տարիներու հայ «Մեծամեծ»ները եղած են երախտամոռ ու անտարբեր... Աւետիս Ահարոնեանէն սկսեալ:

Աթոռամոլութեան և փառատենչութեան անբուժելի հիւանդութիւններէն տառապող Կ. Պոլսոյ հոգեւոր և աշխարհական անցեալի շատ դէմքերուն գործունէութեան մութ և յայտնի ծալքերը մատնանշելով, Թուրքիոյ հայաստան պետութեան հետ համագործակցող հայանուն ազգադաւերուն գործունէութիւնը խարազանող հեղինակը՝ անարգանքի սինին կը գամէ Սիոնիստական և Մասոնական օթեակներու հայ կամակատարները և մոլորեալ «Միամիտները», որոնց երկար շարքը կը սկսի հեռաւոր անցեալէն հասնելու համար մինչեւ մեր օրերը: Հեղինակը կը դատապարտէ հայ ուղեկորոյս ղեկավարներուն «Եղբայրական» գիրկընդհիւստոնումը հայոց ցեղասպանութիւնը նախագծողներուն, գործադրածներուն և անոնց հրէշային ժառանգներուն հետ: Այստեղ կը նզովուի մանաւանդ կայսերական Գերմանիոյ ահաւոր պատասխանատուութիւնը հայկ. ցեղասպանութեան մէջ: Տիկ. Ռ. Սեւակ, ըլլալով Գերմանուհի, կը դիմէ Պոլսոյ գերմանական դեսպանատուն, իր ամուսինը՝ Ռուբէն Սեւակը փրկելու յոյսով: Դեսպան Վանկէնհայմ չի գոհանար հէք կինը դեսպանատան դռնէն դուրս նետելով: Այլ՝ զինք կը կոպտէ ալ, որ Տիկ. Եաննի, գերմանուհի մ'ըլլալով, հայու «Կտոր»ի մը հետ ամուսնացած է: Որու դիմաց Տիկ. Ե. Սեւակ կը լեցուի ատելութեամբ և կ'ըսէ... Զաւակներս սխալի դաստիարակեմ վրէժխնդիր ոգիով, որ օր մը իրենց հօր վրէժը առնեն»: Եւ առաջին վրիժա-

նութիւնը կ'ըլլայ անոնց... ոչ իսկ մէկ բառ գերմաներէն սորվեցնելով: Ինք, որ ազնուական դասին պատկանող գերմանուհի մըն էր...:

Անշուշտ, այստեղ յստակօրէն կը դիմակազերծուի անմեղութեան պատմուճաններ հազած Գերմանիոյ գլխաւոր մեղսակցութիւնը հայոց ցեղասպանութեան մէջ, որուն մասին, մօտիկ անցեալին «Երկչոտ» ակնարկներ եղան Գերմանիոյ «Պունտսթալ»-ին մէջ, որուն պատերուն վրայ մինչեւ այսօր դրոշմուած են Հայ-Խորհրդային բանակի վրիժառուներուն [Բ. Աշխարհամարտին Երեւանէն Պերլին հասած] անունները, որպէս վրիժառութեան նշան՝ Մեծ Եղեռնին մէջ Նացի-Գերմանական յանցագործութեան դէմ:

Հատորին մէջ պատմական փաստերով և նկարներով տեղ կը գտնեն 1918-թի և 1991-ի «Ազատ-Անկախ»ի վարիչներուն տեսակցութիւն-սիրաբանութիւնները Երիտթուրքերուն թէ «Ճումհուրիէթ»ի Թիւրքէշներուն հետ: Ապա, կը քողազերծուի Սիոնիստական-Թրքական շրջանակներու տարած հակահայ քաղաքականութիւնը՝ հայութեան ուշադրութիւնը հեռացնելու բռնագրաւեալ Արեւմտահայաստանի վրայէն և զայն կեդրոնացնելով Ղարաբաղի վրայ...:

Հեղինակը կ'ըսէ, որ Արեւմուտքը նոյն խարդախ երկերես հտպիտն է: Մէկ կողմէ հայութեան բարեկամ կը ներկայանայ իսկ, միւս կողմէ, կը զինէ ու կը զօրացնէ ցեղասպանը, կ'օգնէ ասոր հոգեղբայր ու կաթնեղբայր Ազերիին: Քննադատութիւն չէ խնայուած նաեւ ներկայ Հայաստանի ղեկավարներուն, որոնք Թուրքիոյ հետ քաղաքականութիւն «խաղալով» առիթը բաց չեն թողուր պիղատոսեան «ձեռքալուայ»ով ձեռք քաշել հայերու հողային պահանջներուն «Կննոտ» հարցէն և անհամբեր կը սպասեն «Հատուցման» յուդայական «60 միլիառ տոլար»ի երեւակայածին խոստումներուն, դղեակներ ու քազինօներ կառուցելու համար աչ ու ձախ: Ահա և այսպիսիներու անմիջական մեղսակցութեամբ և միջազգային «Մութ ուժեր»ու ղեկավարութեամբ է, որ նորանկախ Հայաստանը գլխատուեցաւ 27 Հոկտեմբեր 1999-ին, Ազգային Ժողովին մէջ, ձեռամբ «խելագարներ»ու, որոնք որպէս արհեստավարժ գործակալներ՝ կը ղեկավարուէին որոշ տէրութիւններու և կուսակցութիւններու կողմէ: Որոնք, միջոտ սլատուէրի վրայ՝ մահապատիժ փրկուեցան: Եւ հեռու չէ անոնց պատիժի «Թեթեւացում»ը... «Ընդհանուր ներում»ի օրէնքով:

Զգայացունց այս և նման կարեւոր տեղեկութիւններով, նաեւ պատմաբանի, քաղաքագէտի խորունկ վերլուծութեամբ՝ վաղուան վտանգները, փոթորիկները ահազանգող Յովհաննէս Չիլինկիրեան իր այս եզակի ստեղծագործութեամբ արժանի է ամէն գնահատանքի: Ցանկանք իրեն քաջաոռոջութիւն, յաւելեալ կորով, որ ան շարունակէ հայութիւնը իրեն շնորհակալ ձգող իր ազգօգուտ գործունէութիւնը, ըլլալով ինք, իր այս մեծարժէք աշխատութեամբ, հայ ցեղին և ինչպէս ձայնը ամէնուրեք, ժողովուրդը արթնութեան կանչող շեփորահար մը՝ Ազգը սթափ և ուժական պահող:

ՀԱՄՕ ՄՈՍԿՈՅԵԱՆ Երեւան - Պէյրութ

ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԻ Ն ՄԷՋ «ԽԱԶԻԿ ՊԱՊԻԿԵԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ»Ի ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ

Ուրախութեամբ կ'ուզեմք յայտնել, որ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսարանին մէջ հաստատուեցաւ յատուկ հիմնադրամ մը՝ «Խաչիկ Պապիկեան հիմնադրամ» անունին տակ: Այս հիմնադրամին հաստատման առաջին քայլերը առնուած էին շուրջ հինգ տարիներ առաջ, պետական նախարար ու երեսփոխան և Ազգային և Կեդր. Վարչութեան Ա.Պետ հանգուցեալ մեքր Խաչիկ Պապիկեանի կողմէ՝ Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Արամ Ա. կաթողիկոսին հետ խորհրդակցաբար: Սկզբունքային համաձայնութիւնը այն էր, որ հիմնադրամը գործէր Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան հովանաւորութեան ներքեւ, և Պապիկեան ընտանիքին հետ գործակցաբար՝ խառն յանձնախումբի մը ճամբով:

Սակայն, Պապիկեան ընտանիքին կողմէ հիմնադրամի գործելակերպին և նպատակներուն նկատմամբ ցուցաբերուած տարբեր մօտեցումներն ու պատկերացումները պատճառ հանդիսացան, որ հիմնադրամին կտակուած մեքր Պապիկեանի կալուածները հաւասարապէս բաժնուին կաթողիկոսարանին և Պապիկեան ընտանիքին միջեւ: Այս բաժանումը կատարուեցաւ այն յստակ հասկացողութեամբ, որ թէ՛ կաթողիկոսարանը և թէ՛ Պապիկեան ընտանիքը առանձնաբար պիտի ծրագրեն և հովանաւորեն հիմնադրամին աշխատանքները: Հետեւաբար, կաթողիկոսարանը՝ հաւատարիմ մեքր Պապիկեանի կողմէ գրաւոր թէ բերանացի վեհափառ հայրապետին յայտնուած փախաբան, ինչպէս նաեւ իր կողմէ ճշդուած սկզբունքներուն ու նպատակներուն համաձայն պիտի շարունակէ հիմնադրամի գործունէութիւնը:

Մեքր Պապիկեանին կողմէ հիմնադրամին կտակուած հողերուն մեծագոյն մասը արդէն իսկ վաճառուած է և այդ վաճառքէն գոյացած եկամուտին կէսը՝ շուրջ 45 միլիոն (չորսուկէս միլիոն) ամ. սուլար պահ դրուած է գուիցեբրական դրամատան մը մէջ: Տակաւին վաճառելի կը մնան քանի մը փոքր հողեր:

Հիմնադրամը պիտի գործէ յասուկ կանոնադրութեան մը հիմամբ: Հիմնադրամին դրամագլուխը պիտի մնայ անձեռնմխելի, իսկ անոր տոկոսէն գոյացած գումարը պիտի յատկացուի Լիբանանի հայութեան կրթական, մշակութային և մարդասիրական կարիքներուն, համաձայն սուեալ պայմաններէն յառաջացող կարիքներուն: Հիմնադրամի գործադրութեան կը հսկէ յատուկ յանձնախումբ մը՝ վեհափառ հայրապետին նախագահութեամբ: Յանձնախումբին անդամներն են. տեարք Անտրէ Թապուրեան, Ոսկեբերան Արզումանեան և Երուանդ Փամպուկեան:

Հիմնադրամը շուտով պիտի յայտարարէ 2006 տարուան նպատակները:

ԴԻԻԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԻ

ՂԱՐԱԲԱՂԵԱՆ ՀԱՐՑԻ ԼՈՒԾՄԱՆ ՄԷՋ ԱՆՈՐՈՇՈՒԹԻՒՆ... Ե՞ՐԲ ՈՐՈՇ ԵՂԱԾ ԷՐ ՈՐ...

Ղարաբաղեան Հարցին լուծման գծով միշտ ու յարատեւ «Դրական տեղաշարժ» ու «Նոր, յուսադրիչ տրւեալ» տեսնող Պրն. Օսկանեան, իր կանխատեսումներէն ու սպասումներէն առաջինը ինք սպարանաթափուած կը թուի ըլլալ խոստովանելով, որ «Ներկայ դրութեամբ՝ Ղարաբաղեան Հարցին լուծման մէջ անորոշութիւն կայ»:

Արդէն ե՞րբ ուրոշակի բան, լոյս ու պարզութիւն եղած էր որ... կ'ըսեն մամուլի մեկնաբաններ որոնք, ՀՀ Արտաքին Գերատեսչութեան Պետին լաւատեսութեան Ի Հեճուկս կը Հետեւցնեն... Ղարաբաղեան Հարցը գտնուած է մութի մէջ ու մնայ այնտեղ թանձր մարախուղով սպտուած: Միայն ցանկատեսութեամբ և արուեստական լաւատեսութեամբ կարելի է դրական լուծումի մը նշոյլ տեսնել այնտեղ...»: Ինչպէս որ Հիմա եւս կ'ըսուի, թէ «2006-ի Բ. կիսամեակին դրութիւնը կը պայծառանայ և կ'ուրուագծուի ելքի ուղին»: Մինչ այդ՝ բառախաղն ու մտամարզանքները կը շարունակուին:

ԱՇԽԱՐՀԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄՆԵՐՈՒՆ ... (Շար. էջ 2-էն)

մօտ շատ խոր ընդվզում կ'ստեղծեն:

Այդ պատճառաւ մենք վախ ունինք, որ նոր «11 Սեպտեմբերներ» կրնան կատարուիլ:

Եւ նոյնպէս՝ Սիոնիստ Ամերիկացիները և անոնց մանկլաւիկները, 11 Սեպտեմբեր 2001-ի փորձառութիւնը ունենալով, սկսան օդանաւային թռիչքներով հետախուզութիւններ կատարել ամէնուրեք և երկիրներու խորերը թափանցելով: Եւ այն աստիճան «Զննարկեցին», որ այլեւս ծիծաղելի դարձան:

Այս վիճակը իրենց «Գող՝ սիրտը դող»ի հոգեբանութեան արդիւնքն է:

**

Հրեաներուն Լիբանանի դէմ կատարած գազանային յարձակումը ապացուցանեց որ այսօր, Աշխարհի վրայ, բոլոր բարոյական սկզբունքները այլեւս սնանկացած և իրենց իմաստը կորսնցուցած են:

Եւ ասկէ յետոյ Սիոնիստներուն Ամերիկացիներուն թիկունքով կատարած վայրագութիւնները, բոլոր չար ուժերուն օրինակ պիտի ըլլան: Եւ աշխարհն պիտի վերածուի պատերազմի դաշտի մը, ուր պիտի իշխէ միակ ուժ մը՝

ՉԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄՈՒԵՌԱՆԴ ԵՒ ԱՇԽԱՐՀԱԿԱԼ ԿԱՅՍՐՈՒԹԻՒՆԸ:

TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ

TÜRK GAZETELERİNİN SON GÜNLERDEKİ BASLICA KONUSU: TÜRKİYENİN LÜBNANA ASKER GÖNDERME SORUNU

TÜRK SAĞCI GAZETELERİN ÇOGUNLUGU LÜBNANA ASKER GÖNDERİLMESİNE KARŞI. SABATAYCILARIN (YANI DÖNMELERİN) EMRİNDE OLAN GAZETELERİN ÇOGUNLUGU İSE LÜBNANA ASKER GÖNDERMEYE TARAFTAR.

TABİİ, SABATAYCI GAZETELERİN MAS-MEDIA ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ ÇOK FAZLA. ÇÜNKÜ TIRAJLARI ÇOK YÜKSEK. SABATAYCILAR DEVLET İÇİNDE DEVLET.

MALÜM YA, YAZAR YALÇIN KÜÇÜK-ÜN BELİRTİĞİNE GÖRE, TÜRKİYEDE BÜTÜN KURULUSLAR, RESMİ VE YA GAYRİ-RESMİ YOLLARLA SABATAYCILAR TARAFINDAN İDARE EDİLİYOR.

25 AGUSTOS 2006 TARİHLİ "HÜRRIYET" GAZETESİNDE, FIKRA YAZARLARININ ÇOGUNLUGU, LÜBNANA ASKER GÖNDERME KONUSUNU ELE ALMIS.

SANKI TÜRKİYENİN BASKA DERDİ YOKMUS GİBİ.

HALBUKI TÜRKİYEDE İSSİZLİK ARTMIS. ENFLASYON YÜKSELMIS.

HELE TÜRKİYENİN TURİSTİK BÖLGELERİNDE TERÖR EYLEMLERİ YAPILİYOR.

DOĞU İLLERİNDE İSE P.K.K.-CILAR HERGÜN TÜRK ASKERLERİNİ ÖLDÜRÜYOR.

BUNLAR BÜYÜK SORUNLAR DEĞİLMİ Kİ. TÜRK GAZETELERİ LÜBNANA ASKER GÖNDERME SORUNUNU BAS KONU YAPIYOR?

ÇÜNKÜ EMİR YÜKSEK YERDEN GELİYOR. İSRAİL TÜRK ASKERİNİN LÜBNANA GİTMESİNİ İSTİYOR.

ISRAILIN, AMERIKADAN SONRA EN BÜYÜK MÜTTEFİKİ TÜRKİYE.

ISRAİL VE TÜRKİYE, RESMİ VE GİZLİ ANLASMALARLA BİRBİRLERİNE ÇOK BAĞLI.

ISRAİL, TEMMUZ 2006-DA LÜBNANDA HIZBULLAHLARI UÇAKLARLA, TANKLARLA BİR AY DEVAMLİ BOMBALADI. FAKAT HIZBULLAHLARI TEMİZLEYEMEDİ. SIMDI ISRAİL İSTİYORKI TÜRK ASKERLERİ AVRUPA BARIS GÜCÜNE KATILSIN VE LÜBNANA GIRSIN.

TÜRK ASKERİ BİR KERE LÜBNANA GİTTİMİ, ONDAN SONRASI KOLAY.

TÜRKLERİN KATLIAMDA NE KADAR MARİFETLİ OLDUĞUNU HERKES BİLİR.

ISRAİL-IN "MASASI" OLARAK TÜRK ASKERLERİ, HIZBULLAHLARI ÇOK ÇABUK TEMİZLERLER.

*

* *

TÜRKLER, ACABA SORUYORMUSUNUZ ? LÜBNANLILAR SIZI İSTİYORMU ?

SİZ, İSİNİZE GELMİYEN VAKALARI, YA BILMEMEZLİKİTEN GELİRSİNİZ, YA DA İNKÂR EDER SİNİZ.

FAKAT ARAPLAR, ASIRLAR BOYUNCA VE 1918-E KADAR ARABİSTAN TOPRAKLARINDA YAPTIGINIZ KATLIAMLARI UNUTMADILAR.

BURDA SİZE, ARABİSTANDA GERÇEKLESTİRDİĞİNİZ FACIALARDAN YALNIZ BİRİNİ ANLATMAYA ÇALISALIM.

BUGÜN BEYRUT SEHRİNİN EN MÜHİM MEYDANININ ADI:

PLACE DES MARTYRES "SEHİTLER MEYDANI" DIR.

1916 -SENESİNDE BÜTÜN ARABİSTAN TOPRAKLARI GİBİ, LÜBNAN DA HÂLÂ TÜRKLERİN İSGALİ ALTINDA İDİ.

1916-SENESİNDE LÜBNAN HALKI, TÜRKLERE KARSİ BAĞIMSIZLIK MÜCADELESİNE GİRİSTİ.

VE O ZAMANIN ARABİSTAN TOPRAKLARININ GENEL SORUMLUSU OLAN CEMAL PASA (ERMENİ SOYKIRIMININ SUÇLULARI OLAN ÜÇ TÜRK PASALARINDAN BİRİ: TALAT-ENVER-CEMAL) BU VATANSEVER LÜBNANLILARDAN YIRMI TANESİNİ (MÜSLÜMAN VE HRİSTİYAN) BEYRUTUN EN BÜYÜK MEYDANINDA ASTIRARAK ÖLDÜRTTÜ.

...1918 TARİHİNDE TÜRKLERİN MAGLÜBİYETİNDEN SONRA LÜBNANLILAR, BU 20 VATANSEVERİN ÖLDÜRÜLDÜKLERİ MEYDANIN İSMİNİ SEHİTLERİN HATRASINA

"PLACE DES MARTYRES" (SEHİTLER MEYDANI) OLARAK İSİMLENDİRDİLER.

VE DAHA SONRA BU MEYDANDA TÜRKLERİN GERÇEKLESTİRDİKLERİ FACIAYI SENBOLİZE EDEN BİR SEHİTLER ANITI DİKİLDİ.

*

* *

EY TÜRKLER, ASIRLAR BOYUNCA İSGAL ETTİĞİNİZ TOPRAKLARDA, ANATOLYADA, BALKANLARDA, VE ARABİSTANDA GERÇEKLESTİRDİĞİNİZ SOYKIRIMLAR VE KATLIAMLARLA TARİHE GEÇMİŞ BİR DEVLETİN TEMSİLCİLERİSİNİZ.

VE SİZİN, LÜBNANA BARIS GÜCÜ OLARAK ASKER GÖNDERMENİZE KARSİ DAHA SIMDİDEN PROTESTOLAR YAGMAYA BASLADI.

BİLHASSA, 1915 ERMENİ SOYKIRIMININ KILIÇ ARTIĞI OLAN LÜBNANLI ERMENİLER, SİZİN LÜBNANA ASKER GÖNDERMENİZE ENGEL OLMAK İCİN LÜBNAN HÜKÜMETİNE VE LÜBNANDAKİ ELÇİLİKLERE, TÜRKLERİN VAHSETİNİ BELİRTEN BELGELER TESLİM ETTİLER.

ÜMIT EDERİZ Kİ, YENİ BİR KATLIAMA MANİ OLMAK İCİN, TÜRK ASKERİNİN LÜBNANA GİRMESİNE İZİN VERİLMEZ.

Յ. Չ.

ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ա Յ Ս Օ Ր Ե Ր Ո Ւ
Թ Ր Ք Ա Կ Ա Ն Թ Ե Ր Թ Ե Ր Ո Ւ Ն
Ա Ռ Ա Ջ Ն Ա Կ Ա Ր Գ Ն Ի Ի Թ Ը
Թ Ո Ւ Ր Ք Ի Ո Յ

Լ Ի Բ Ա Ն Ա Ն Ջ Ի Ն Ո Ւ Ո Ր Ո Ւ Ղ Ա Ր Կ Ե Լ Ո Ւ Հ Ա Ր Ց Ն Է

Թրքական աջակողմեան թերթերուն մեծամասնութիւնը՝ Լիբանանի գիւտուր ուղարկելուն դէմ են:

Մինչդեռ SABATA-ականներուն [այսինքն՝ դաւանափոխ հրեաներուն] հրամանին տակ եղող թերթերուն մեծամասնութիւնը Լիբանանի գիւտուր ուղարկուելուն կողմնակից են: Բնական է՝ Սապաթա-յական թերթերուն MAS-MEDIA-ներու վրայ ունեցած ազդեցութիւնը շատ աւելի է: Որովհետեւ, անոնց տպաքանակը, շատ բարձր է:

Սապաթա-յականները Պետութեան մէջ պետութիւն են:

Ծանօթ է, որ գրող YALÇIN KÜÇÜK-ին մատնանշածին համեմատ՝ Թրքական բոլոր հաստատութիւնները, պաշտօնապէս կամ անպաշտօն ծամբաներով, Սապաթա-յականներու կողմէ կը ղեկավարուին:

25 Օգոստոս 2006 թուակիր “Hürriyet” թերթին մէջ հրասլարակագրողներուն մեծամասնութիւնը, Լիբանանի գիւտուր ուղարկելու հարցը ձեռք առած են:

Կարծէք, թէ թուրքիան ուրիշ հոգեր չունի եղեր: Մինչդեռ թուրքիոյ մէջ, անգործութիւնը աւելցած է: Եւ դրամական արժեզրկումը բարձրացած է:

Մանաւանդ՝ թուրքիոյ զբօսաշրջական վայրերուն մէջ, ահաբեկչութիւններ կը կատարուին:

Եւ Արեւելեան նահանգներուն մէջ ալ P.K.K.ական քիւրտերը, ամէն օր, թուրք գիւտուրներ կ’սպաննեն:

Արդեօ՞ք ասունք մեծ հարցեր չեն, որ Թրքական թերթերը զանունք մէկդի ձգած, Լիբանանի գիւտուր ուղարկելու հարցը առաջնակարգ նիւթ կ’ընեն:

Որովհետեւ հրամանը բարձր տեղէ կուգայ: Իսրայէլ Թրքական գիւտուրներուն Լիբանան երթալը կ’ուզէ: Իսրայէլին, Ամերիկայէն յետոյ՝ մեծագոյն դաշնակիցը, թուրքիան է:

Իսրայէլ և Թուրքիա, պաշտօնական և գաղտնի համաձայնութիւններով, իրարու շատ կասկած են:

Իսրայէլը Յուլիս 2006-ին, Լիբանանի մէջ, օդանաւերով և հրասայլերով «Հըզպալլա»ն, ամբողջ ամիս մը և աւելի, ումբակոծե՛ց:

Բայց չկրցաւ «մաքրագործել» Լիբանանեան Դիմադրութիւնը:

Հիմա ալ Իսրայէլ կ’ուզէ, որ Թրքական գիւտուրները Եւրոպական խաղաղութեան ուժերուն միանան և Լիբանան մտնեն:

Թրքական գիւտուրները, եթէ՛ անգամ մը Լիբանան մտնեն, անկէ յետոյ դիւրին է...:

Թուրքերուն մարդ «Ջարդելու» մէջ որբա՛ն ծարտար ըլլալնին ամէն մարդ գիտէ:

Իսրայէլի կամակատարը ըլլալով՝ թուրք գիւտուրները շատ շուտ կը մաքրագործեն «Հզպալլա»ները:

★ ★

Թուրքեր, դուք Լիբանանին հարցուցի՞ք, թե՛ Լիբանանցիները ձեզ կ'ուզե՞ն արդեօք: Դուք, ձեր գործին չեկած եղելութիւնները կա՛մ չգիտնալու կուգաք, կա՛մ ալ բոլորովին կ'ուրանաք:

Բայց Արաբները, դարեր տեւողութեամբ և մինչեւ 1918 թուականը, Արաբական հողերուն վրայ ձեր կատարած ջարդերը չեն մոռցած:

Այստեղ ձեզի, Արապիստանի մէջ իր գործած ողբերգութիւններէն միայն մէկ հատը սյաւմելու պիտի ջանանք:

Այսօր Պէյրութի մեծագոյն հրապարակին անունն է՝ **“PLACE DES MARTYRES”** [Նահատակներու չրապարակ]:

1916 թուականին, բոլոր արաբական հողերուն սլէս, Լիբանանն ալ դեռ թրքական գրաւման տակ էր:

Եւ 1916 թուականին Լիբանանի ժողովուրդը, թուրքերուն դէմ ազատագրական պայքարի կ'սկսի:

Եւ այն տարիներուն, Արաբական գրաւեալ հողամասերուն թուրք ընդհանուր հրամանատարը՝ **CEMAL PACHA**- [որ հայկական ցեղասպանութեան երեք յանցաւոր փաշաներէն [Թալաթ, Էնվէր, Ճեմալ] մէկն էր, այս՝ Լիբանանեան հայրենասէրներէն աւելի քան քսան հատը [միւսլիման և քրիստոնեայ] Պէյրութի ամենամեծ հրապարակին վրայ կախաղան հանել կուտայ:

1918-ին, թրքական պարտութենէն տարիներ յետոյ, Լիբանանցիները, իրենց այն հրապարակը ուր հայրենասէրները կախաղան հանուելով սպաննուեցան, ի յիշատակ քաջարի զոհերուն, վայրը կ'անուանեն՝ **PLACE DES MARTYRES** [Լիբանանի Նահատակներու չրապարակ]:

Եւ աւելի վերջ ալ, այս հրապարակին վրայ, թուրքերուն իրագործած ողբերգութիւնը խորհրդանշող Նահատակներու Յուշարձան մը կը զետեղուի:

★

★ ★

Ո՛վ թուրքեր- Դարեր տեւողութեամբ, ձեր բռնագրաւած հողերուն՝ Անաթոլիոյ, Պալքաններու և Արաբական տարածքներուն վրայ, ձեր կատարած ցեղասպանութիւններով և ջարդերով սյաւմութեան անցած սյետութեան մը ներկայացուցիչներն էք:

Եւ ձեր Լիբանան [իբր թէ] խաղաբարար ուժ որսլէս զինուոր ուղարկելուն դէմ, [դեռ այժմէն] բողոքներ տեղալ սկսան:

Մանաւանդ, 1915-ի ցեղասպանութեան սուրի մնացորդները եղող Լիբանանի հայութիւնը, ձեր Լիբանան զինուոր ուղարկելուն արգելք ըլլալու համար, Լիբանանի Պետութեան մօտ հաւատարմագրուած դեսպանատուներուն, թրքական վայրագութիւնները մատնանշող փաստաթուղթեր յանձնեցին:

Կը յուսանք, որ նոր ողբերգութեան մը արգելք ըլլալու համար, թրքական զինուորներուն Լիբանան մտնելուն հրաման չի տրուիր:

ՎԵՐՋԱՊԷՍ...

ՔՐԻՍՏՈՆԵՈՒԹԵԱՆ ԱՆԿՈՒՄԻՆ ԴԷՄ՝
ՆՈՐ ՊԱՊԻՆ ԲՈՂՈՔԻ ՉԱՅՆԸ...

ՊԱՊ *BENEDICT (BENOIT) XVI*-ԻՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ
RATISBONNE ՔԱՂԱՔԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ,
12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2006-ԻՆ ԿԱՏԱՐԱԾ
ԴԱՍԱՌՕՍՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԱՑՔԻՆ ՅԱՅՏՆԱԾ
ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐԸ, ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ
ԲՈՂՈՔՆԵՐՈՒ ՏԵՂԻ ՏՈՒԻՆ

ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ՊԱՊԻՆ ԸՍԱԾՆԵՐԸ,
ՊԱՐՋԱՊԷՍ ՄԷՋՔԵՐՈՒՄՆԵՐ ԷԻՆ,
1391-Թ.ԻՆ ԲԻԻՋԱՆԴԱԿԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ԿԱՅՍՐԵՐԷՆ՝
MANUEL II PALEOLOGUE-ԻՆ ԸՍԱԾՆԵՐԷՆ:

...ԵՒ ԱՅՍ ԲԻԻՋԱՆԴԱՅԻ ԿԱՅՍՐԸ, ԵՐԿԱՐ
ՏԱՐԻՆԵՐ, ՆՇԱԻԱԿ ԴԱՐՉԱԾ ԷՐ ՕՍՄԱՆԵԱՆ
ԽՈՒԺԱՆՆԵՐՈՒՆ ՅԱՐՉԱԿՈՒՄՆԵՐՈՒՆ:
... ԵՒ ԿԱՅՐԱԳ ԹՈՒՐԶԵՐԸ ԿԸ ՔԱՆԴԷԻՆ
ԲԻԻՋԱՆԴԱԿԱՆ ԿԱՅՍՐՈՒԹԻՒՆԸ:
... ԵՒ ԿԱՅՍՐՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ԲԵՐԴԸ ԵՂՈՂ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ, ԲԻԻՋԱՆԴԱՅԻՆԵՐԸ
ԹԷԵԻ ԱՆՅՈՅՍ՝ ԲԱՅՅ ՔԱՋԱԲԱՐ
ԿԸ ՊԱՅՔԱՐԷԻՆ ԹՈՒՐՔ ԳԱՋԱՆՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ:

1391-Թ.ԻՆ ԲԻԻՋԱՆԴԱՅԻ ԿԱՅՍՐԻՆ ԿԱՏԱՐԱԾ
ՀԱՌԱՋԱՆՔՆԵՐԸ՝ 2006-Թ.ԻՆ ԿԸ ԿՐԿՆԵՐ
ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ
ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ՝ ՊԱՊ *BENOIT XVI*-Ը:
ՈՐՈՎԶԵՏԵԻ ԿԸ ՏԵՍՆԵՐ, ԹԷ
ՅՈՒՆԱ-ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ
ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՔԱՆԴՈՒԵԼՈՒ ՃԱՄԲՈՒՆ
ՄԷՋ ՄՏԱԾ Է ԹՈՒՐԶԵՐՈՒՆ ՊԱՏՃԱՌՈՎ:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՍԿԻՐԵԱՆ
(ԿՐԷԺ ՈՒԻՔԷՆԵԱՆ)

12 Սեպտեմբեր 2006-թ.ին, Պեճե-տիկոսու ԺԶ. Պապը, Գերմանիոյ RA-TISBONNE քաղաքի համալսարանին մէջ իր կատարած բանախօսութեան ընթացքին, ահագանգ հնչեցուց Եւրոպայի մէջ և, աշխարհի ամէն կողմը քրիստոնէութեան սպառնացող մեծ վտանգին դէմ:

Պապը, իբր նախկին դասախօս այս համալսարանին՝ ներկայ բարձրատիճան կրօնաւորներուն և մտաւորականներուն հրաւեր տուաւ որ պաշտպանեն Յունա-Քրիստոնէական արժեքները, որոնք համայն աշխարհին լոյս կը սփռեն մինչեւ այսօր:

Եւ Պապը մատնանշեց մեծ վտանգը...

Բայց, իբր քաղաքական ստիպողութիւն՝ չէր կրնար անունը տալ այսօրուան թրջական բարբարոս պետութեան:

Այդ պատճառաւ ալ՝ Բիւզանդիոնի վերջին կայսրերէն՝ MANUEL II PALEOLOGUE-ին 1391-թ.ին թուրքերուն վերաբերեալ ըսածները կրկնեց:

Ա՛յն ցեղակրօն ու մուլեռանդ թուրքերուն որոնք, իրենց կամքը և հաւատքը սյարտադրեցին սուրով և վայրագութեամբ՝ իրենց գրաւած Բիւզանդական կայսրութեան հողերուն վրայ և ասոնց մօտ ապրող ժողովուրդներուն:

Եւ այժմ՝ Օսմանեան բարբարոսական մտայնութեան տէր նոյն թուրքերն են, որ Սիոնիստներուն թիկունքով, Եւրոպական Միութիւն մտնել կ'աշխատին:

Բայց Պեճետիկոսու ԺԶ.. դէռ Պապ չընտրուած, 13 Օգոստոս 2004-ին, ֆրանսական "FIGARO" թերթին մէջ, վայրագ թուրքերուն մասին, շատ մեծ իրատեսութեամբ, իր գաղափարները յայտնած է:

Այստեղ այժմէական կը նկատենք մէջբերելը 24 Օգոստոս 2004-թ.ին, «Նայիրի»ի մէջ այսօրուան Պեճետիկոսու ԺԶ. Պապին լրուն անունով՝ Կարտինալ Ժոզէֆ Ռաթցիկէր) մասին մեր լոյս ընծայած գրութիւնը: Ահաւասիկ.–

ԿԸ ՆՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ [ԻՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Վասիլյանի ամենէն առաջնակարգ ղեկավարներէն՝ Կաթուղի Հաւատոյ ժողովի նախագահ և «JEAN PAUL II» Պապին աջ բազուկը նկատուած գերմանացի կարտինալ ժողէֆ Ռաթցինկէր, 13 Օգոստոս 2004-թ.ին, ֆրանսական «Ֆիկարօ» թերթին մէջ հրատարակուած յայտարարութեամբ՝ Թուրքիոյ Երոսլական Միութիւն մտնելուն դէմ ելած է:

Կարտինալ Ռաթցինկէրին կատարած յայտարարութեան ամենէն կարեւոր մասերը տալու ջանանք: Կարտինալին Թուրքիոյ մասին յայտնած գաղափարները շատ վճռական են:

«Թուրքիան՝ երբեք Երոսլական Միութիւն չի կրնար մտնել» կ'ըսէ, և կը շարունակէ.
«Երոսլան» միայն աշխարհագրական ցամաքամաս մը չէ, այլ՝ նոյն ատեն, քրիստոնէական մշակոյթին ցամաքամասն է:

Մինչդեռ Թուրքիան, ուրիշ մէկ մշակոյթին՝ իսլամութեան ցամաքամասին մէջ է: Եւ այս իսլամ Թուրքիան, դարեր տեւողութեամբ, Երոսլական քրիստոնէական մշակոյթին դէմ պայքարած է, և քրիստոնէական մշակոյթը քանդելու աշխատած է:

Արեւելեան Հռոմէական Կայսրութիւնը, Բիւզանդիոնը կործանողը՝ Թուրքիան է:

Պալքանեան քրիստոնէայ ազգերը ծովելով, մինչեւ Վիէննայի դռները յառաջացողը՝ այս իսլամ Թուրքիան է:

Ասորիային և Երոսլային դարեր տեւողութեամբ սպանացողը և վտանգի ենթարկողը՝ այս իսլամ Թուրքիան է:

Այսօր, Թուրքիոյ Երոսլական Միութեան մէջ մտնելը՝ անոր 1683-թ.ին Վիէննայի դռներուն առջեւ (Երոսլան քանդելու և իսլամացնելու) չիրականացած փափաքները պիտի վերստեղծէ»:

Շա՛տ ապրիք, յարգարժան, վսեմափա՛յլ կարտինալ:

Այս ի՛նչ իրապաշտ խօսքեր են, եւ ի՛նչ կատարեալ ախտածանաչում:

Յայտնի է, որ Թուրքերուն ի՛նչ ըլլալնուն շատ լաւ տեղեակ էք:

Թուրքերուն, Անաթոլիայէն սկսելով մինչեւ Վիէննայի դռներուն առջեւ հասած շրջաններուն քրիստոնէայ ժողովուրդներուն դէմ կատարած վայրագութեան զարհուրելի պատմութիւններն ալ գիտէք:

Լաւ. բայց վսեմափայլ կարտինալ, դուք այս իրականութիւնները նո՛ր սկսաք ըսել:

Թրքական վտանգը՝ կրկին ձեր դռներուն առջեւ գալէն յետոյ խօսիլ սկսաք:

1453-թ.ին՝ Թուրքերուն Պոլիսը սլաշարած տարիներուն, Բիւզանդիոնի կայսրէն օգնութիւն ուզող աղաչանքներուն դէմ, կաթուղիկները ի՛նչ ըրին:

Ոչ մէկ բան. մատերնին անգամ չչարժեցին:

Ընդհակառակը: Կաթուղիկներուն մրցակիցները եղող ուղղափառ Բիւզանդիոնին կործանումէն՝ շատ գոհ էին:

Նոյնիսկ Թուրքերուն՝ Պալքաններուն մէջի Ուղղափառ ազգերը սուրէ անցնելու ատեն ալ, բնաւ ձայն չհանեցին:

Եւ կաթուղիկներուն այս անմարդկային կեցուածքը՝ Թուրքերուն մինչեւ Վիէննայի դռներուն առջեւ յառաջանալը թոյլատրեց:

Եւ հոն, այլեւ «դանակը՝ ոսկորին հասած էր»:

Եւ վերջապէս, կաթուղիկները վտանգը տեսան:

Եւ Վիէննայի կաթուղիկներուն օգնութեան հասնող Լեհաստանի թագաւոր Ժան Սոպիէսկի-ի բանակը՝ Թուրքերը պարտութեան մատնեց:

Եւ Երոսլան, այս ձեւով, Թրքական վտանգէն ազատեցաւ...:

Այդ թուականներէն մինչեւ 19 դարուն վերջերը՝ Ուղղափառ Ռուսերը Թուրքերուն դէմ սպայքարեցան:

(→)

***

Մեր գրութեան մէջ ալ շատ յստակօրէն կ'արտացոլան Կարտինալ Ռաթցիկէրին [այժմ՝ Պենետիկտոս ԺՁ. Պապ] յայտնած մտահոգութիւնները թուրքերուն Եւրոպական Միութիւն մտնելուն մասին:

Եւ 12 Սեպտեմբեր 2006-թ.ին, Պենետիկտոս ԺՁ. Պապը, այս անգամ ալ Պապ ըլլալու հանգամանքով և սլաշտօնապէս, յայտնեց իր գաղափարները և մատնանշեց քրիստոնէութեան սպառնացող վտանգը:

Եւ իբր գերմանացի, ան շատ լաւ կը տեսներ Գերմանիոյ մէջ վեց միլիոնէ անելի թուրքերուն յարուցած խնդիրները:

Եւ մտածել՝ որ թուրքերուն Եւրոպայան Միութիւն մտնելէն յետոյ, ո՞վ և

ինչպէ՞ս կրնար արգելք ըլլալ թուրքերուն, որ իրենց կամքը և կրօնը նոյն վայրագութեամբ՝ սուրով և բարբարոսութեամբ ուրիշներուն պարտադրեն:

.*.

* * *

Բայց Պեճետիկտոս ԺՁ. Պապին Զրիստոնէութեան թրքական վտանգին ենթակայ ըլլալուն մասին ունեցած արտայայտութիւնները, շատ մը մոլե-նանդ իսլամական շրջանակներու կողմէ և քիչ մըն ալ չարամտութեամբ, իբր հակաիսլամական կեցուածք մեկնաբանուեցան: Ինչ որ ճիշդ է:

Եւ արդէն Ս. Քահանայապետը, իր նորագոյն մէկ յայտարարութեամբ ճշդում կատարեց, ներողութիւն խնդրելու սէս, որ ինք իսլամութիւնը անար-գելու ոչ մէկ դիտաւորութիւն ունեցած է:

Բայց երանի, թէ Պեճետիկտոս ԺՁ. Պապը աւելի յստակ ըլլար իր արտա-յայտութեան մէջ և դուռ չբանար թիրիմացութեան:

Բայց մենք, հարց տանք, այս ծայրայեղներուն:

Մի մոռնաք, որ քսանմէկերորդ դարը կ'ապրինք:

Ինչո՞ւ գաղափարներու դէմ գաղափարներով չէք պայքարիր:

Եւ թուրքերուն նման, դոյզն քննադատութեան մը դէմ կ'սկսիք քրիստոն-եաներուն վրայ յարձակիլ և եկեղեցիները քանդել:

(→ էջ 3)

→) Եւ մուսերը՝ թուրքերուն պիտի բռնէին մինչեւ Միջին Ասիոյ տափաստանները ուրկէ եկած էին անոնք: Եւ Պոլիսը գրաւելով Բիզանդական կայսրութիւնը կրկին պիտի վերստեղծէին:

Բայց, Ուղղափառ ուսերուն Միջերկրական իջնելով զօրանալը՝ կաթոլիկներուն գործին չեկաւ:

Եւ կաթոլիկները՝ Անգլիացիներուն հետ գործակցելով, ստիպեցին մուսերուն որ Պոլիսէն հեռանան:

Եւ կաթոլիկները և անոնց դաշնակիցները, այդ տարիներուն «Նիւանդ մարդ» կոչուող թուրքերուն կրկին ոտքի հանեցին...:

Վսեմափայլ կարտինալ՝ ձեր ցեղակիցները եղող գերմանացիները, 1914-1918-թ.ի Աշխարհամար-տին, թուրքերուն զինակիցներն էին:

Եւ թուրքերը՝ 1915-թ.ին, Առաջին Աշխարհամարտի խառնաշփոթութիւններէն օգտուելով, հազա-րաւոր տարիներէ ի վեր արեւելեան Անաթոլիոյ իրենց հայրենիքին մէջ ապրող հայ ազգը ցեղասպա-նութեան ենթարկեցին:

Եւ գերմանացիները, իրենց զինակիցը ելող թուրքերուն՝ հայերը ցեղասպանութեան ենթարկելուն դէմ բնաւ ձայն չհանեցին:

Ընդհակառակը. գերմանացիները՝ հայկական ցեղասպանութեան ընթացքին, թուրքերուն թիկունք կանգնեցան:

Եթէ 1915-թ.ին գերմանացիները՝ թուրքերուն հայ ազգը ցեղասպանութեան ենթարկելուն արգելք ըլլային, այսօր թուրքիա ըսուած պետութիւն մը գոյութիւն պիտի չունենար:

Որովհետեւ, այսօրուան թուրքիան՝ հայերէն և յոյներէն «մաքրագործուած» հողերուն վրայ հիմ-նուած է:

Ահա այսպէս՝ վսեմափայլ կարտինալ:

Այսօր, կաթոլիկները՝ քրիստոնէաներուն դէմ իրենց գործած «մեղքերուն» պատիժը պիտի կրեն:

Ամերիկացիներուն և անոնց դաշնակիցը եղող միջազգային դրամատէրերու կազմակերպութեան ծրագիրներուն համեմատ՝ թուրքիան անպայման եւրոպական Միութիւն պիտի մտնէ:

Եւ այն ատեն, քաղաքակրթութիւններուն և քրիստոնէութեան օրրան եւրոպան՝ քիչ միջոց մը յե-տոյ, թուրքերուն և իսլամ ծայրայեղականներուն զոհը պիտի ըլլայ:

Յ. Զ.

ՎԵՐՋԱՊԵՍ... (Ծար. էջ 2-էն)

Մեզի հասած նորագոյն լուրերուն համաձայն, կարգ մը վայրերու մէջ որոշ եկեղեցիներ, մոլեռանդներու կողմէ յարձակման ենթարկուած են կրօնական քօղ ունեցող քաղաքական նպատակներով:

Բայց ո՞ր էիք դուք, պարոնայք ծայրայեղականներ երբ Լիբանանը, շուրջ երկու ամիսի տեւողութեամբ, սիոնիստներուն կողմէ վայրագաբար յարձակման ենթարկուեցաւ և քանդուեցաւ:

Սուրիոյ նախագահ Ասատը, շատ իրաւունք ունէր, երբ ձեզի և ձեր թագաւորներն ու նախագահները «վանտալութիւն»ով ամբաստանեց:

Այս մասին՝ ձեզի բան մը ըսել կ'ուզենք: Գիտցէք, որ կրօնամոլութիւնը և ծայրայեղականութիւնը ծրագրող-կազմակերպող ու քաջալերողները Սիոնիստներն և «կանկստէր» Ամերիկացիներն են, որ դուք մշտապէս յետամընաց ըլլաք, ու անոնք կարենան ձեզ տեսապէս շահագործել:

Ինչպէս որ ձեր petrol-ի հարստութիւնը, ամբողջութեամբ, Ամերիկեան ընկերութիւններուն գրպանը կը մտնէ:

Այստեղ կ'ուզենք շատ կարեւոր, յատկանշական եղելութիւն մը (→էջ 7)

TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ**PAPA 16 BENEDIKT-IN ALMAN****ÜNİVERSİTESİNDE SOYLEDİĞİ GERÇEKLER**

PAPA 16 BENEDIKT-IN, ALMANN RATISBONNE SEHRİNİN ÜNİVERSİTESİNDE 12 EYLÜL 2006 TARİHİNDE VERDİĞİ KONFERANSTA SÖYLEDİĞİ SÖZLERİ TÜRKİYEDEKİ İSLAMCI GAZETELER, PAPANIN İSLAM DİNİNİ TENKİT ETTİĞİ SEKLİNDE YORUMLUYOR VE KISKIKTICI YAZILAR YAYINLIYORLAR.

SABATAYCI GAZETELER İSE PAPANIN SOYLEDİKLERİNİ HAFİFTEN ALARAK, OLAYI BÜYÜTMƏKTEN KAÇINIYORLAR. MALŪM YA SİYONİST AMERİKALILARIN PROGRAMINA GÖRE TÜRKİYENİN AVRUPA BİRLİĞİNE GİRMESİ LAZIM. 16-9-2006 TARİHLİ "HÜRRİYET" GAZETESİ, PAPANIN SÖZLERİNİ BİRİNCİ SAHİFENİN EN ALTINDA ÜÇÜNCÜ DERECE BİR HABER OLARAK VERİYOR.

16 EYLUL 2006 TARİHLİ "HÜRRİYET" GAZETESİNDE HIÇ BİR FİKRA YAZARI PAPANIN KONUSMASINI, YAZISINA KONU YAPMAMIS.

YALNIZ 7 SAHİFEDE MEHMET YILMAZ, PAPANIN KONUSMASININ YANLIŞ ANLASILDIGINI SÖYLİYEREK ÇOK GERÇEKÇİ BİR YORUM YAPIYOR.

AYNI TARİHLİ "HÜRRİYET" GAZETESİNİN 12. SAHİFESİNDE İSE ALMANYANIN YESİLLER PARTİSİNİN ESBASKANI CLAUDIA ROTH-IN, PAPANIN KONFERANSI İLE ALÂKALI SÖZLERİNE YER VERİLMİŞ.

BU ALMAN YESİLBASI (YANI ALMAN YESİLLER PARTİSİNİN BASKANI, ESKİDEN KIZILBAS, SONRA YESİLBAS, ŞİMDİDE BOZKURTBAS OLAN TÜRK DOSTU YAHUDİ KON BENDİT-IN ARKADASI CLAUDIA RUTH, "HÜRRİYET" GAZETESİNDE YAYINLANAN DEMECİNDE, PAPAYA DERS VERİYOR VE "TÜRKİYEYE GİT VE GERÇEKLERİ ÖĞREN" DİYOR.

FAKAT BİZE KALIRSA İLK ÖNCE BU YESİLBAS CLAUDIA RUTH-UN BİRAZ TARİH DERSİ ALARAK GERÇEKLERİ ÖĞRENMESİ LÂZİM.

İSTE BU YESİLBAS CLAUDIA RUTH-UN PALAVRALARINDAN İKİ ÖRNEK.

"PAPA TÜRKİYEDE EFES-E GİTMELİ VE MERYEMANIN NEREDE DOĞDUGUNU GÖRMELİ" DİYOR.

HAKİKATTE EFESTEKİ MERYEMANA EVİ DENİLEN VE 1950-LERDE RESTORE EDİLEN KÜÇÜK BİNA MERYEM ANANIN DOĞDUGU EV DEĞİL.

HERKES BİLİR Kİ, MERYEMANA FİLİSTİNDE DOĞMUŞTUR.

İSA PEYGAMBER-IN YAHUDİLER TARAFINDAN ÇARMIHA GERİLİP ÖLDÜRÜLMESİNDEN SONRA, MERYEM ANA RİVAYETE GÖRE AZİZ JAN (SAINT JEAN) İLE BERABER EFES-E GELİR VE EFES DAGLARINDAKİ KÜÇÜK BİNADA YASAR.

YINE BU YESILBAS CLAUDIA RUTH, "PAPANIN, ORTAK TARİHİN YASANDIĞI KENTLERİ DOLASMASI LÂZİM" DİYOR.

BU SÖZ İSE KUYRUKLU BİR YALAN.

ANATOLYANIN TARİHİ KENTLERİNİN HIÇ BİRİNDE TÜRKLER YASAMADI.

TÜRKLER, 11. ASRİN SONLARINDA VAHSİ KABİLELER OLARAK ANATOLYAYI İSTILA ETMİYE BAŞLADILAR.

TARİHİ KENTLERİ YAKIP YIKARAK ANATOLYAYI TALAN ETTİLER.

VE ANATOLYANIN TÜRKLER TARAFINDAN TALAN EDİLMESİ 4 ASIR SÜRDÜ.

VE ANCAK 1453 İSTANBULU ZAPTEDEBİLDİLER.

VE PAPA 16. BENEDİKT BU HAKİKATLERİ ÇOK İYİ BİLİR.

VE 2004 TARİHİNDE DAHA PAPA OLMADAN, KARDİNAL RATZINGER OLARAK TÜRKİYENİN AVRUPA BİRLİĞİNE GİRMESİNE KARŞI ÇIKMIŞ VE DEMİSTİ Kİ.

"BU MÜSLÜMAN TÜRKİYE, ASIRLAR BOYUNCA AVRUPA HİRİSTİYAN KÜLTÜRÜNE KARŞI MÜCADELE ETMİŞ VE HİRİSTİYAN KÜLTÜRÜNÜ YIKMAYA ÇALIŞMISTIR.

DOĞU ROMA HİRİSTİYAN İMPARATORLUĞU BİZANSI YIKAN , MÜSLÜMAN TÜRKİYEDİR.

BALKAN HİRİSTİYAN MİLLETLERİNİ EZEREK VİYANA KAPILARINA KADAR GELEN BU MÜSLÜMAN TÜRKİYEDİR.

AVUSTURYAYI VE AVRUPAYI YÜZYILLAR BOYUNCA TEHDİD EDEN VE TEHLİYE SOKAN BU MÜSLÜMAN TÜRKİYEDİR.

BUGÜN TÜRKİYENİN AVRUPA BİRLİĞİNE GİRMESİ, ONUN 1683 DE VİYANA KAPILARINDA GERÇEKLEŞTİRMEYİ, AVRUPAYI YIKMAK VE İSLAMLAŞTIRMAK ARZUSUNU YENİDEN CANLANDIRACAKTIR".

* * *

BÜTÜN TÜRK GAZETELERİ PAPA 16. BENEDİKTİN 12 EYLÜL 2006 ALMANYADA VERDİĞİ KONFERANSTA İSLAM DİNİNE KARŞI ÇIKTIĞINI YAZDILAR.

FAKAT HIÇ BİR TÜRK GAZETESİ PAPANIN İSLAM DİNİ HAKKINDA SÖYLEYİP SÖZLERİN METNİNİ YAYINLAMADI.

HAKİKATTE PAPA, SON BİZANS İMPARATORLARINDAN MANUEL II PALEOLOGUE-UN 1391-DE SÖYLEYİP SÖZLERİ AYNEN TEKRAR ETMİSTİ.

VE KİMDİ BU BİZANS İMPARATORU ?

MANUEL II. PALEOLOGUE UZUN YILLARDAN BERİ OSMANLILARIN DEVAMLİ HUCÜMLARINA MANUZ KALMIŞ OLAN BİR BİZANS İMPARATORU İDİ.

VE OSMANLI TÜRKLERİ 11. ASRİN SONLARINDAN İTİBAREN BİZANS İMPARATORLUĞUNU YIKMAYA BAŞLAMISLAR, VE 14 ASRİN SONLARINDA İSTANBULUN KAPILARINA GELMİŞLER SEHRİ ABLUKAYA ALMIŞLARDI.

VE BİZANSLILAR İNANILMIYACAK KAHRAMANLIKLA İSTANBULU MÜDAFAA EDİYORLARDI.

İSTE BİZANS İMPARATORU MANUEL II PALEOLOGUE OSMANLILARIN ZÜLMÜNE MARUZ KALMIŞ BİR HÜKÜMDAR OLARAK 1391-SENESİNDE BİR İRANLI DİN BİLGİNİNE İSTİRABINI DİLE GETİRMİSTİ.

PAPA 16. BENEDİKT-DE, BİZANS İMPARATORUNUN SÖZLERİNİ TEKRAR EDEREK, SORUMLU BİR DİNİ LİDER OLARAK, MÜSLÜMAN TÜRKLERİN AVRUPA BİRLİĞİNE GİRDİKTEN SONRA, AVRUPALI HİRİSTİYANLARIN MARUZ KALACIĞI TEHLİKEYİ BELİRTMEK İSTEMİSTİ.

İSTE TÜRK GAZETELERİ BU BÜYÜK GERÇEĞİ BİLMEMEZLİKTEN GELDİLER.

TÜRKLERİN EN BÜYÜK MARİFETLERİNDEN BİRİ, GERÇEKLERİ İNKAR ETMEKTİR.

VE İNKÂR ETTİKLERİ EN KORKUNC GERÇEK DE ERMENİ SOYKIRIMIDIR.

Յ. Չ.

**ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐԷՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ՊԵՆԵՏԻԿՏՈՍ ԺՋ. ՊԱՊԻՆ
ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷԿ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ
ԸՍԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ**

Պենետիկոս ժՋ. Պապին Գերմանիոյ Ratisborne քաղաքի համալսարանին մէջ, 12 Սեպտեմբեր 2006-ին կատարած բանախօսութեան ընթացքին ըսած խօսքերը՝ Թուրքիոյ իսլամական թերթերը զանոնք Պապին կողմէ իսլամական կրօնին ուղղուած բննադատութիւն և անարգանք մեկնաբանեցին և առ այդ՝ գրգռիչ գրութիւններ հրատարակեցին:

Մինչդեռ Սապաթայական թերթերը, Պապին ըսածները «թեթեցնելով», վէճ հրահրելէ խուսափեցան:

Յայտնի է, թէ Սիոնիստ Ամերիկացիներուն ծրագրով՝ Թուրքիան եւրոպական միութիւն պէտք է մտնէ: 16 Սեպտեմբեր 2006 թուակիր Hürriyet թերթը, Պապին ըսածները առաջին էջին ամէնէն վարի մասին մէջ, իբր երրորդ աստիճանի կարեւորութեամբ լուր հրատարակեց:

Նոյն թուակիր Hürriyet թերթին մէջ, հրապարակագիրներէն ոչ մէկը, իրենց յօդուածներուն մէջ, Պապին ըսածները խորհրդածութեան նիւթ ըրած են:

Միայն Hürriyet-ի 7-րդ էջին վրայ, հրապարակագիր Mehmet Yilmaz «Պապին խօսակցութիւնը սխալ հասկցուեցաւ» ըսելով, շատ իրատես մեկնաբանութիւն մը կատարեց...:

Նոյն՝ 16 Սեպտեմբեր 2006 թուակիր Hürriyet թերթին 12-րդ էջին վրայ, գերմանական «Կանաններ»-ու կուսակցութեան երկրորդ նախագահը՝ Claudia Roth-ին, Պապին բանախօսութեան և անոր գլխաւոր մտքերուն տեղ տրուած է:

Այս գերմանացի կանաչագլուխը՝ այսինքն գերմանացի «Կանանց»-ներուն նախագահը եղող՝ ատենոք «կարմրագլուխ», յետոյ «կանանչագլուխ», և աւելի վերջ՝ «Գորշ Գայլ» գլուխի վերածուած, Թուրքի բարեկամ Գոն Պենտիթ-ին բարեկամը Claudia Roth-ը Hürriyet թերթին մէջ հրատարակած ելոյթին մէջ, Պապին դաս կու տայ և կ'ըսէ թէ՝ «Թուրքիա գնա՛ և իրականութիւնները սորվէ»:

Բայց կը կարծենք, որ նախ և առաջ ա՛յս «կանանչագլուխ» Claudia Roth-ը քիչ մը պատմութեան դաս աննելով իրականութիւնները պէտք է սորվի:

Ահա, այս կանանչ գլուխ Claudia Roth-ի ծաբոտութիւններէն, երկու օրինակ.

«Պապը, Թուրքիոյ մէջ, եփեսոս (EFES) երթալու է. և հոն, Աստուածամօր ուր ծնած ըլլալը տեսնէ»:

Իրականութիւնը այն է թէ՝ եփեսոսի մէջ, «Աստուածամօր տուն» կոչուող փոքր տունը, որ 1950-թ.ներուն նորոգուած էր, Աստուածամօր ծնած տունը չէ:

Ամէն ոք գիտէ, թէ Աստուածամայրը Պաղեստին ծնած է:

Քրիստոսի հրեաներու կողմէ խաչուելով սպաննուելէն յետոյ, Աստուածամայրը, կարգ մը զրոյցներու և ենթադրութիւններու համաձայն, Սուրբ Յովհաննէսի հետ եփեսոս կ'երթայ և շրջանի լեռներուն վրայ, փոքր տան մը մէջ կ'ապրի... .. Կրկին այս կանանչագլուխ Claudia Roth-ը կ'ըսէ.—

«Պապը՝ միանաբար ապրուած պատմական վայրերը պէտք է երթայ»:

Այս խօսքն ալ պոչաւոր սուտ մըն է:

Անաթոլիոյ պատմական վայրերէն ոչ մէկուն մէջ Թուրքեր ապրած են:

Թուրքերը, 11-րդ դարու վերջաւորութեան միայն վայրի ցեղախումբեր ըլլալով, Անաթոլիա խուժել սկսան: Պատմական բնակավայրերը այրելով և կործանելով՝ Անաթոլիան քաղաքացիներէն զուրկ:

Եւ Թուրքերուն Անաթոլիան թալանելը՝ գրեթէ չորս դար տեւեց:

Եւ միայն 1453-թ.ին է, որ 4. Պոլիսը կրցան գրաւել... ..Եւ Պապ Պենետիկոս այս իրականութիւնները շատ լաւ գիտէ:

2004-թ.ին ան, դեռ Պապ չընտրուած, Կարտինալ Ռաթցինկէր ըլլալով, Թուրքիոյ Երոպական Միութիւն մտնելուն դէմ ելած և սապէս ըսած էր.---

«Այս իսլամ թուրքիան, դարեր տեւողութեամբ, Երոպական Քրիստոնէական մշակոյթին դէմ պայքարած է, և Քրիստոնէական մշակոյթը քանդելու աշխատած է:

Արեւելեան Հռոմէական կայսրութիւնը, Բիւզանդիոնը կործանողը՝ Թուրքիան է:

Պալքանեան Քրիստոնէայ ազգերը ծգմելով, մինչեւ Վիէննայի դռները յառաջացողը՝ այս իսլամ թուրքիան է: Աւստրիային և Երոպային դարեր տեւողութեամբ սպառնացողը և զսնոնք վտանգի ենթարկողը՝ այս իսլամ թուրքիան է:

Այսօր, Թուրքիոյ Երոպական Միութիւն մտնելը, անոր 1683 թուականին Վիէննայի դռներուն առջեւ չիրականացած Երոպան քանդելու և իսլամացնելու փափաքները պիտի վերստեղծէ:

* * *

Թրքական բոլոր թերթերը, Պենետիկոտոս ժՁ. Պապին 12 Սեպտեմբեր 2006-ին Գերմանիոյ մէջ կատարած բանախօսութեան ընթացքին իսլամ կրօնին դէմ խօսած ըլլալուն մասին գրեցին:

Բայց ոչ մէկ թրքական թերթ, Պապին իսլամական կրօնին դէմ ըսած խօսքերուն բովանդակութիւնը հրատարակեց:

Իրականութեան մէջ Պապը, Բիւզանդական վերջին կայսրերէն՝ Մանուէլ Բ. PALEOLOGUE-ին 1391-թ.ին ըսած խօսքերը նոյնութեամբ կրկնած էր:

Եւ ո՞վ էր այս Բիւզանդական կայսրը: MANUEL II PALEOLOGUE-ը, Երկար տարիներէ ի վեր, Օսմանեան թուրքերուն շարունակական յարձակումներուն ենթակայ կայսր մըն էր:

Եւ Օսմանական թուրքերը 11-րդ դարու վերջաւորութենէն սկսեալ, նպատակ դարձուցած էին Բիւզանդական կայսրութեան կործանումը, և 14-րդ դարու վերջաւորութեան, Կ. Պոլսոյ դռներուն առջեւ հասնելով, քաղաքը պաշարած էին:

Եւ Բիւզանդացիները, անհաւատալի հերոսութեամբ, Կ. Պոլիսը կը պաշտպանէին:

Ահա, Բիւզանդական այս կայսրը, MANUEL II PALEOLOGUE-ն էր, որ Օսմանցի թուրքերուն վայրագութեան ենթարկուած գահակալ մը ըլլալով, 1391-թ.ին, պարսիկ կրօնական գիտնականի մը իր տառապանքը յայտնած էր:

Պենետիկոտոս 16-րդ Պապն ալ, Բիւզանդական կայսրին խօսքերը կրկնելով, իբր պատասխանատու կրօնական Առաջնորդ մը՝ իսլամ թուրքերուն Երոպական Միութեան մէջ մտնելէ յետոյ, Երոպայի Քրիստոնէայ ժողովուրդներուն ենթարկուելիք վտանգները մատնանշել ուզած էր... Ահա, թրքական թերթերը, այս մեծ իրականութիւնը անգիտանալ ձեւացուցին...:

Թուրքերուն ամենամեծ վարպետութիւններէն մէկը՝ իրականութիւնները ուրանալն է: Եւ Թուրքերուն ուրացած ամենասարսափազդու իրականութիւնն ալ՝ Հայկական Յեղասպանութիւնն է: **Թ. Զ.**

Վ Ր Ի Պ Ա Կ

«Նայիրի»ի 29 Օգոստոս 2006-ի թիւին մէջ, Յովհաննէս Զիլինկիրեանի «Աշխարհի պատերազմներուն պատասխանատուները...» յօդուածին Ա. սիւնակին վերէն վար 16-րդ և յաջորդ տողերը կարդալ այսպէս.

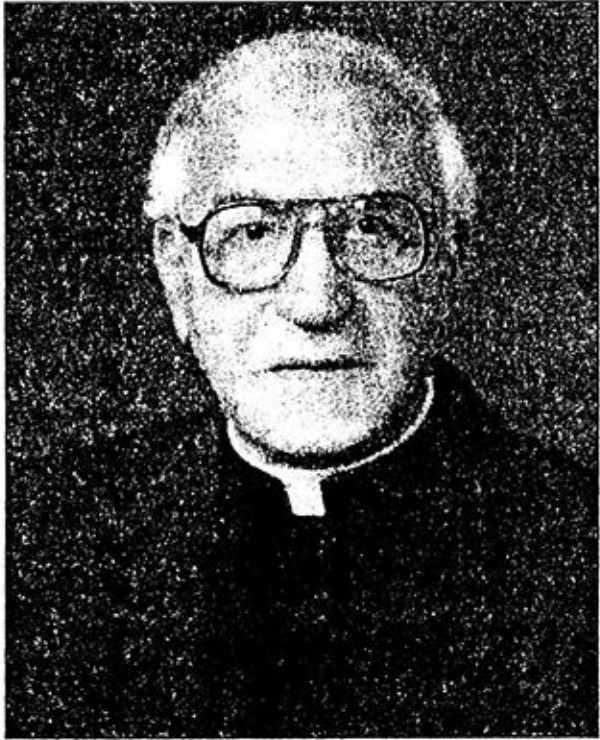
«... Եւ յետոյ, Ռուսիոյ թիկունքէն զերծ մնացող հայութիւնը Անաթոլիոյ մէջ, Օսմանցիներուն դէմ ապստամբութեան մղեցին, որ Ապոիւլ Համիտը, հայ ժողովուրդը, ուզածին պէս ջարդէ»:

Նմանապէս՝ Բ. էջին Ա. սիւնակին վերէն վար՝ 5-րդ տողէն սկսեալ կարդալ՝ «Եւ նոյնպէս՝ Սիոնիստ Ամերիկացիները և անոնց մանկաւիպները, 11 Սեպտ. 2001-ի փորձառութիւնը ունենալով, սկսան օդանաւային թռիչքները և հանրային վայրերը շատ խոր քննարկութեան ենթարկել... այն աստիճան քննարկեցին, որ այլեւս ծիծաղելի դարձան»:

ԳՐԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ԺԱՄԱՆԱԿԸ ԵՒ ՄԱՐԴԸ

Մարդկային մտածողության թագն ու պսակը հիսուսն է իմաստասիրության ծաղկեպսակով, որ Արարչի մեծագոյն պարգևն է: Անտիկ աշխարհի իմաստունները գտնում էին, որ Տիեզերական իմաստասիրության ծառը մարդու գոյության խորհուրդն է: Այսօրուայ Երոպական ժողովրդայնության հիմնաքարը դրուել է վերածնության ժամանակաշրջանում: Հայաստանում անելի վաղ [10-րդ դար] սկիզբ առած է վերածնության շարժումը ասարսուեց քաղաքական ու տնտեսական փլուզումների հետեւանքով: Այսօր, մեր օրերում, երբ առնչում ես մեր բազմաբեղուն հեղինակ և մտածող Տէր Վարդան Աւագ Քհնյ. Տիվկերեանի առատության եղջիրներից թափուող փորձագրութիւններին ու իմաստասիրական փայլուն յօդուածներին, ասես տեղափոխուիս ես մարդկային վերածնության ժամանակները: Եւ դա պատահական չէ: Տէր Վարդան Տիվկերեանի իմաստասիրական-գրողական ելակէտը Աստուածաբանական բարոյս-գիտութիւնն է, որը հիմնուած է ժամանակակից կեանքի, հասարակական զարգացումների և մարդ-անհատի հսկասական մտածողության և արարքների, գործունէութեան վրայ: Ուրեմն Տիվկերեանի գրական-հասարակական-ազգային գործունէութիւնը խիստ և շեշտուածօրէն նայատակային է: Ժամանակակից կեանքն ու մարդկային գործունէութեան դաշտը եկեղեցուց մինչեւ ընտանեկան օջախ, անհատից մինչեւ պետութիւն ու համայնք, հոգեկանից մինչեւ ոգեղէնը, որ անմահութիւնն է, ընդգրկումով Տիեզերական, որի կարգն ու սարքը ի սկզբանէ Աստուածագիտ է:

Արժ. Տ. Վարդան Ա. քհնյ. Տիվկերեան

Տէր Հօր բազմախորհուրդ կեանքի և ստեղծագործական սխրանքները ժանրային առումով ես տարաբնոյթ եմ, որոնք ամփոփուած են նրա տաւանեակ ծաւալուն ժողովածուների մէջ: Իսկ վերջերս լոյս տեսած նրա «Կիրակնօրեայ շոդարձակ խոհեր» 600 էջանոց ծանրակշիռ գրքում տեղ են գտել նրա վերջին տարիների ստեղծագործութիւնները հետեւեալ բաժիններով՝ Այծմէական միայր [յօդուածներ և խոհեր], Կիրակնօրեայ խոհեր, Չափածոյ մանրավէպեր [առակներ և բանաստեղծութիւններ] և թատերական երկեր:

Յօդուածների և կիրակնօրեայ խոհերի մէջ մերօրեայ ընթերցողը առնչում է խորախորհուրդ, իր կեանքն ու ճանապարհը, ոգեղէն արժէքները իմաստաւորող խոհերի, Աստուածային լուսաճաճանչ մտքերի, բարոյական մակարդակներում կեանքն ու մահը դիմակայելու պայծառ, ապրեցնող խորհուրդների, գործնական հայրենասիրութիւնը, մարդասիրութիւնը արժեւորող վերլուծութիւնների, հոգեբանական, դաստիարակչական, ճանաչողական բազում դրուագների: Դրանց մէջ բացայայտում են մեր օրերի հսկասութիւնները, մարդկային, ընտանեկան, հասարակական թերութիւններն ու թուլութիւնները, շահարկութիւնները, շահամո-

հասարակական թերություններն ու թուլությունները, շահարկությունները, շահամոլական ակտերը, հոգին ու միտքը պղտորող գաղջ արարքները, սուտը, կեղծիքը, զազրելի քծնանքը: Հայր Տիվկերեանի խօսքն ու խորհուրդը մերկապարանոց չեն, դրանք հիմնադրուած են անձնական փորձառութեամբ, կեանքից վերցրած օրինակներով, պատմական ու աւանդական, Աստուածաբանական աշխարհըմբռնման գաղափարայնութեամբ, որոնք համոզիչ են ու միանգամայն ըմբռնելի: Պատկերաւոր, խօսուն և դիպուկ են գրող Տիվկերեանի նոյնիսկ վերնագրերը: Ահա դրանցից մի քանիսը, որոնցից մի քանիսի բովանդակութեանը և գրելատոնին կ'անդրադառնանք յօդուածիս սահմաններում. «Ո՞ւր են Աստուծոյ խօսքին հոգեւոր սերմնացանները», «Մօր մը դիւցազնութիւնը զոհողութեան ամենաբարձր պատճէշին վրայ», «Հոգիներու Յեղափոխութիւնը», «Չարախօսութեան Ասպետները», «Մարդուն մէջ Հրէշը և Հրէշտակը», «Աշխարհի բարոյական կլիման կը նելի ամօթին վարակումէն», «Խաղաղութեան Աստուծոյ Ծնունդը», «Երիտասարդութիւն, լաւ պահէ դուն քեզ, որ ծերութիւնդ կենսուրախ ողջունես» և այլն: Արդէն զգում ես, որ հեղինակի մտքում ամէն ինչ հասունացած է, շարակարգը ճշդուած, բովանդակութիւնը լեցուն է բազում վերլուծական խոյանքներով: Գրողի ոգեղէն թոնչքը ճշդել է իր սահմանները և նրա սրծունէի հայեացքը յառել նպատակակէտին: Տիվկերեանն ունի իր բարոյական հաւատամքը, որ ձեւակերպուած է այսպէս. «Մ'արդ չի կրնար յարգել իր նմանը և անոր իրաւունքները, եթէ Աստուած չի խօսիր իր մէջ» [Էջ 161]: Այս սրբազան խորհուրդն է առաջնորդում գրող և բարոյագէտ հեղինակին, երբ նա քննում և վերլուծում, պատգամում է իր տեսակէտները, դաս ու դպրոց է դարձնում իր ծովածաւալ մտքերի ու զգացումների տարածքը, յօդուածների նիւթն ու մարդը, իր շրջապատում տեղի ունեցող արարքները, չարի ու բարու մասին իր կարգախօսները:

Գրքում մի շարք յօդուածներ արծարծում են հսկայ ժողովրդի գոյատեւման ու պայքարի այրող խնդիրները, Հայաստանի և Սփիւռքի առօրեայ իրավիճակները, իւրաքանչիւր հայի պարտքն ու պարտականութիւնները՝ ի խնդիր հայրենիքի և հայ ժողովրդի բարգաւաճման: Հեղինակը նրբօրէն թափանցում է այն յոռի երեւոյթների մէջ, որոնք խանգարում են հասարկութեան առաջընթացին, երկիր կառուցող, հող հայրենին յաւերժացնող շինականին, ոգին ու մշակոյթը պահպանող դասակարգին: Ծիկացած է գրողի խօսքը, ժամանակի գորդեան հանգուցը կտրող է նրա գրիչը, «Նիւթապաշտութիւնը և սնապարծութիւնը այն աստիճան մթազնած են մարդկային բարոյականութիւնը, որ կարելի չէ յուսալ որ հանգուցային դարձած միութեան հարցը փոխադարձ հասկացողութեամբ և զիջողութեամբ բարուք լուծումի հասնի [Էջ 80]... Սառցապատ երկիր մը այնքան լուրջ սպառնալիք մը չէ ժողովրդին համար, որքան սառնամանիքով պատած մարդկային հոգին [Էջ 159]»:

Հեղինակի պայծառ միտքը թափանցում է կեանքի և մարդկային գործունէութեան բոլոր ծաւքերը, ազգային ու համամարդկային հետաքրքրութիւնների ոլորտները, իր քննախոյզ հայեացքով բացայայտում այն կնճոռոտ խնդիրները, որոնք արգելակում են մեր ժամանակի առաջընթացին, որոնք սպառնում են երկրին ու մարդկութեանը, Աստուծոյ ամենամեծ պարգեւին: Եւ բնական ու բանական

է, երբ ողն ու ծուծը աստուածաբանական վեհ գաղափարախօսութեամբ առաջնորդուող մտածողը աշխարհի ծուռը ջանում է շտկել կրօնական բարոյականութեան վեհ ու պայծառ, մարդասիրական կողքքսի՝ դարերով փորձուած կանոնակարգով՝ սէր, գութ, հաւատ եռամիասնականութեամբ:

Ես ուզում եմ անդրադարձնալ գրող և մտածող, բանաստեղծ և քաղաքացի Վարդան Տիւկերեանի սոյն հատորի բանաստեղծութիւններին ու առակներին, բացայայտելով նրա գրական տաղանդի ինքնատիպ առանձնայատկութիւնները:

Վ. Տիւկերեանը բազմատաղանդ հեղինակ է: Նրա լեզուամտածողութիւնն ու գրական ոճը ընդգրկում և շարժման մէջ են դնում հայոց լեզուի հարուստ բառաֆոնդը, պատկերաւորութեան ճկունութիւնն ու գեղարուեստական գեղեցկութիւնները, թափն ու խոյանքը, համեմատութիւններն ու մեթաֆորները, որոնցից հմուտ ու տաղանդաւոր զուգակցութեամբ ստեղծում են կերպարներ ու տիպեր, խօսուն, անմոռաց տեսարաններ: Մի կարեւոր հմտութեամբ էլ է առանձնանում գրող Տիւկերեանը: Դա հին յունական և երոպական վերածննդի պատմութիւնն ու մշակոյթն է, որը եղել է նրա աշխարհայեացքի և գրական հմտութիւնների աղբիւրներից մէկը: Եւ նա իր ստեղծագործութիւններում տեղին և նիւթին համապատասխան օգտագործում և հարստացնում է իր ասելիքը: Դա վերաբերում է Տիւկերեանի ե՛ր յօդուածներին, ե՛ր գրական արձակ ու չափածոյ մանրավէպերին, առակներին, թատերական գործերին: Սրանք հեղինակի հարուստ կեանքի փորձառութեան արդիւնք են: Իւրաքանչիւր մանրավէպ և առակ կենդանի կեանքի զարկերակը շօշափող մի իմաստութիւն է: Ինքնատիպ ու ինքնաբոլի գործեր են՝ «Կեանքին Արժէքը», «Բժիշկը և Հիւանդը», «Ինչպէս Աստուած կը ստեղծէ», «Անասունների Իմաստութիւնը», «Սնափառը», «Մենատերը և Միմուսը», «Ագահին Դարձը», «Հաւատք և Գործք», «Վանահայրը և Արեղան», «Թագաւորը և Մրջիւնը», «Վաշխառուն», «Փիլիսոփան և Ագահը», «Ինքնագովութեան Պատիժը», «Եպիսկոպոսը և Թագաւորը», «Ընչաքաղցը», «Առիծը, Գայլը և Աղուէսը» և այլն: Սրանք հիասքանչ մտքերի և բարոյականութեան դասեր են՝ մեր օրերի մարդկային փոխ-յարաբերութիւնների, հաւատով ու սիրով ապրելու և կեանքը գեղեցկացնելու վերաբերեալ:

«Եպիսկոպոսն ու Թագաւորը» կուռ, կառուցիկ, մտքի ու հոգու շուշլ գոյներով աչքի ընկնող առակում հեղինակը վերացնում ու պանծացնում է ճշմարտութիւնը, արդարութիւնը և սպիտակում ցոփ ու անբարոյեական կենցաղով ապրող իշխողներին, նոյնիսկ թագաւորական գահին տիրացած անարժաններին:

ՅՈՒՆՍՏ ԲԱԶԻԼԻՈՍ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԸ
ԿԸ ՊԱԽՍԱՐԱԿԷՐ ՅՈՓԱԿԵՍՏ ԿԵԱՆՔԸ,
ԹԷ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԵՒ ԹԷ ԿՂԵՐԻՆ,
ՈՐ ԴԱՐՁԵԼ ԷԻՆ ԿԻՐՔԵՐՈՒ ԳԵՐԻՆ [էջ 450]:

Թագաւորը ուզում է սլատծել Եպիսկոպոսին: Նրա բոլոր սպառնալիքներին Եպիսկոպոսը հակադարձում է իր վեհ ու աստուածամատոյց սլաուասխաններով, որոնցով դարձի է բերում թագաւորին:

Գրող և բարոյագէտ Վարդան Տիւկերեանը իր վերլուծական, խորութափանց մտքերով և հաւատի, աստուածաբանական գաղափարախօսութեան բարձունքից է դիտում կեանքի երեւոյթները, և մարդկային յարաբերութիւնների հակասութիւնները՝ նեոսաբնակութեան և հոգու հաստատութեան ուրիշ ուրիշում ին

սութիւնները՝ ներդաշնակութեան և հոգու խաղաղութեան ուղիներ որոնելով, իր խօսքն ու սրտգամը հասու է դարձնում մարդկութեանը, իր ընթերցող զանգր-
 ւածներին: Տէր Վարդան Աւագ Քհնյ. Տիւկերեանի առականին հարուստ է բո-
 վանդակութեամբ, ձեւերի մատուցմամբ: Նա մխրճում է ժամանակակից կեանքի
 բարդ ոլորտները, մարդկային բնատրութեան բազմաձայլ շերտերը, մերկացնում
 և այլաբանում է շահամոլութիւնը, խորամանկութիւնը, ազահութիւնը, ժլատութիւ-
 նը, անգթութիւնը, հաւաստի կեղծատրութիւնը և դրանց հակառակ վեհացնում է
 բարութիւնն ու ճշմարտութիւնը, հոգու ու մտքի խաղաղութիւնը: Ըմանաչողական
 մեծ դպրոց է կերտում իր գեղագիտական խօսքով, գիրն ու գրականութիւնը
 պանծացնում վեհի ու գեղեցիկի հզօր առաքելութեամբ:

Առինքնող են Տիւկերեանական լեզուն ու ոճը, հարուստ բառաշերտով, հա-
 մեմատութիւններով ու մեթաֆորներով, խօսքի անմիջականութեամբ ու անկեղ-
 ծութեամբ, ասելիքի յստակութեամբ ու համոզչականութեամբ:

Անսպառ է Տիւկերեանական հոգու և մտքի շտեմարանը: Նա երկնել է,
 գարնանաբոյր անձրեւի նման յորդացել, հոգիների անապատներ ծաղկեցրել,
 ստեղծել է մի ուրոյն աշխարհ, որի յուրթի փարալսներում մարդն իրեն պիտի
 զգայ մօրից նոր ծնուած, ազատագրուած, մաքրագործուած, մեծ ու վսեմաշուք,
 սյնպէս՝ ինչպիսիս ինքն է, Տէր Վարդան Աւագ Քհնյ. Տիւկերեան:

ԳԷՈՐԳ ՔՐԻՍՏԻՆԵԱՆ

Վ Ե Ր Զ Ա Պ Է Ս ... (Շար. էջ 3-էն) .

նշել:

Այսօր, 16 Սեպտեմբեր 2006-ին, Ամերիկայի ամէնէն ծանօթ օրաթերթը
 եղող *“New York Times”* ի մէջ գրութիւն մը հրատարակուած է, որուն մէջ
 կ’ըսուի թէ՛ *Պենետիկտոս ԺԶ. Պապը պէտք է ներողութիւն խնդրէ Իսլամնե-
 րէն»*: Եւ նոյն գրութեան մէջ կը յիշուի նաեւ, թէ՛ *Պապը դեռ Cardinal Ratzin-
 ger եղած օրերուն [2004-թ.ին], Թուրքերուն Եւրոպական Միութիւն մտնելուն
 դէմ արտայայտուած է»*:

Կը տեսնէ՞ք, թէ Արեւմտեան մամուլը իրենց ձեռքին ունեցող Սիոնիստ-
 ները որքա՛ն մտահոգուած են Պապին ըսածներով, քանի որ, անոնց պատ-
 ճառաւ, Թուրքիան Եւրոպական Միութիւն մտնելու Սիոնիզմին ծրագիրը
 կրնայ խանգարուիլ:

***

Տարիներէ ի վեր, «Նայիրի» ի մէջ կը հառաչենք, թէ՛ Սիոնիստները, գա-
 լիք 50 տարիներու Աշխարհի պատմութիւնը, իրենց ծրագիրներուն համա-
 ձայն գրած-պատրաստած են արդէն:

Ցաւալին այն է, որ ժողովուրդներուն մեծամասնութիւնը [իրենց ղեկա-
 վարներ ալ միասին], այս իրականութիւնը, յետ մինչեւ այսօր, չեն կրցած
 տեսնել:

Բայց մենք կը հաւատանք, որ լիբանանեան ողբերգութիւնը և մանաւանդ
 լիբանանցի «Հըզպոլլա» կոչուող մարտիկներուն հերոսական պայքարը,
 Սիոնիստական Աշխարհակալ կայսրութեան ծանր հարուած մը տուած է,
 զայն մղելով դէպի ետ... մաղթենք, որ այդ նահանջը շարունակուի:

Սպասենք և յուսանք:

ՎԵՐՋԱՊԷ՛Ս ...

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆԱԽԱԳԱՀ
JAQUES CHIRAC
ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ՃԱՄԲՈՒ ՄԷՋ

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
[ԿՐԷԺ ՈՌԻՔԵՆԵԱՆ]

30 Սեպտեմբեր 2006-ին, Ֆրանսայի Նախագահ Ժագ Շիրաքին Երեւանի մէջ կատարած ծանօթ յայտարարութիւնը հայկական ցեղասպանութեան մասին ամէնուրեք ունի ազդեցութիւն ձգեց:

Ոչ ոք կը կարծէր որ Շիրաք, հայկական ցեղասպանութեան մասին այսքան շեշտակի, բացայայտօրէն և իրատեսութեամբ կրնար արտայայտուիլ:

Որովհետեւ, մանաւանդ Արեւմտեան դեկավարները, համարձակութիւնը չէին ունենար նոյնիսկ «Ցեղասպանութիւն» բառը գործածելու:

Եւ մանաւանդ՝ JEAN PAUL II Պապը, որ [իբր թէ] խաղաղութեան և արդարութեան ներկայացուցիչ կը նկատուէր, բոլոր հայերը հիասթափութեան մատուցեց: Քանի որ այդ Պապը, Հայաստանի մէջ, «Ցեղասպանութիւն» բառը չէր կրցած արտասանել, որով թուրքերուն կատարած ցեղասպանութիւնը պիտի բնորոշէր:

Բայց Նախագահ Ժագ Շիրաք, Երեւանի մէջ կատարած իր յայտարարութեամբ, ոչ միայն թուրքերուն գործած սարսափելի ցեղասպանութեան մասին արտայայտուեցաւ, այլեւ ըսաւ, թէ՛

«ԹՈՒՐԹԵՐԸ ՄԻՆՉԵՒ ՈՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՉԸՆԴՈՒՆԻՒՆ, ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ՉԵՆ ԿՐՆԱՐ ՄՏՆԵԼ»:

Ֆրանսական թերթերը մեծ վերտառութեամբ և իրենց առաջին էջերուն վրայ հրատարակեցին Ֆրանսայի Նախագահին ըսածները:

Այստեղ կը նշենք ֆրանսական հանրածանօթ ու ամէնէն հեղինակաւոր թերթերուն վերնագիրները:

Le Journal du Dimanche 1er octobre 2006

Arménie. Pas d'adhésion turque à l'Europe

sans reconnaissance du genocide

Chirac franchit le pas

“LE JOURNAL DU DIMANCHE”

1 Հոկտեմբեր 2006

ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ԱՌԱՆՑ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԺԱՆԱԶՄԱՆ, ԹՈՒՐԹԻԱ ՉԻ ԿՐՆԱՐ ԵՒՐՈՊԱ ՄՏՆԵԼ:

ՇԻՐԱՔ ԱՌԱՒ ԿՃՌԱԿԱՆ ԲԱՅԼԸ

LUNDI 2 OCTOBRE 2006 -

Génocide arménien: Chirac fait pression sur les Turcs

Pour le président français, la Turquie, qui vise un destin européen,
«serait bien inspirée» de reconnaître la tragédie.

“LE FIGARO”

2 Հոկտեմբեր 2006

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ-

ՇԻՐԱԶ ՃՆՇՈՒՄ ԿԸ ԲԱՆԵՑԼԷ ԹՈՒՐԹԵՐՈՒՆ ԿՐԱՅ Ֆրանսայի նախագահը ըսաւ, թէ Թուրքիա, որ «Եւրոպացի» ըլլալու կը ձգտի, հարկ է որ այս ողբերգութիւնը ընդունի:

Le Monde

Mardi 3 octobre 2006

M. Chirac lie l'adhésion turque à l'UE à la reconnaissance du génocide arménien

“LE MONDE”

3 Հոկտեմբեր 2006

ՇԻՐԱԶ ԹՈՒՐԹԻՈՅ ԵՐՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍ ԿԱԶՄԵԼԸ ԿԸ ԿԱՊԷ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՃԱՆԱԶՄԱՆ:

Տարիներէ ի վեր Շիրաք, կատարած էր Թուրքիոյ Եւրոպական Միութեան մաս կազմելուն ի նպաստ յայտարարութիւններ, որոնք, հայկական շրջանակներուն մէջ, խոր վրդովում յառաջացուցած էին:

Ի՞նչ է ներկայիս Շիրաքի մտայնութեան մէջ յառաջացած այս մեծ փոփոխութեան պատճառը:

Որովհետեւ Շիրաք շատ լաւ տեղեակ է, որ Թուրքերը երբեք, իրենց կամքովը, հայկական ցեղասպանութիւնը պիտի չընդունին: Նախագահ Շիրաք, իր այս վերջին արտայայտութեամբ, Թուրքերուն Եւրոպական Միութիւն մտնելուն արգելք ըլլալ ուզեց:

Թուրք ցեղապաշտ իշխանութիւնները շատ լաւ գիտեն, որ իրենց հայկական ցեղասպանութիւնը ճանչնալը՝

1.- Ցարդ ծածկուած իրականութիւնները պիտի բացայայտէ:

2.- Թուրքիան կտոր-կտոր դարձնել ըսել է... Եւ 1919-թ.ին Թուրքիոյ մէջ սկսած Զեմալական շարժումին բուն իշխանատրները, մինչեւ այսօր, Իթի-հատ և Թերաքքի կոչուող Սիոնական կուսակցութեան և մտայնութեան շա-

ռաւիղներն են որոնք, թրքական բանակին հրամանատարներուն ճամբով, իրենց կամքը և ծրագիրները կը սպարադրեն բոլոր թրքական կառավարութիւններուն:

**

Դիպուած էր, որ Պապ BENOIT XVI-րդ.ի մոլեռանդ իսլամներուն մասին յատարած շատ իրապաշտ արտայայտութիւններէն գրեթէ երկու շաբաթ յետոյ Շիրաք, Երեւանի մէջ, Թուրքիոյ Ե-

րոպական Միութիւն մտնելուն առջեւ պատ քաջող ելոյթ մը ունեցած էր:

Երբեք և երբե՛ք դիպուած չէր...:

Ինչպէս որ 1683-թ.ին, Երոպայի քրիստոնեայ Պետութիւնները, վերջին վայրկեանին, վերջապէս հասկցած էին Վիեննայի դռներուն առջեւ հասնող թրքական վտանգը և միացեալ քրիստոնեայ բանակները ուժգին ետ մղած թուրքերը Վիեննայի դռներուն առջեւէն, նոյնպէս ալ, Երոպայի ներկայ քրիստոնեայ և հայրենասէր առաջնորդները, վերջապէս տեսան Երոպան ներսէն գրաւել աշխատող մոլեռանդ իսլամական և թրքական սադրանքները: BENOIT XVI-րդ.ի և Ֆրանսայի Նախագահ Շիրաքի ունեցած արտայայտութիւնները՝ այս ծայրայեղական իսլամ-թրքական վտանգին հակազդելու նպատակաւ էին:

Ո՞վ չի գիտեր և չի տեսներ քրիստոնեաներուն աշխարհի ամէն կողմերը կրած հալածանքներն ու չարչարանքները թուրքերուն կողմէ:

Ո՞վ չի տեսներ Երոպայի մէջ, «Լայիք»ութեան և ազատ մտածումի պատրուակով քրիստոնէութեան դէմ գիրքերու, թերթերու, հեռատեսիլի և շարժանկարի ճամբով կատարուած [ծրագրուած ձեւով] քարոզչութիւնները և վարկաբեկումները:

Եւ քրիստոնեայ առաջնորդները մինչեւ այսօր [քրիստոսի պատուիրանին՝ «Աջ երեսդ ապտակողի՛ն՝ ձախը դարձուր» մտայնութեամբ], իրենց պաւոճառուած բոլոր անարգանքներուն, միամտութեան և անհոգութեան հասնող կեցնածքով մը՝ անոնց չպատասխանեցին, դէմ չելան, չպայքարեցան դժբախտաբար:

Եթէ քրիստոնէական այս միամիտ մտայնութեամբ շարժած ըլլար և Արաբներուն դէմ 741-թ.ին չպատերազմէր Ֆրանսայի թագաւորը՝ CHARLES MARTEL, այսօր քրիստոնէութիւնը Երոպայի մէջ և այլուր գոյութիւն չէր ունենար:

Եթէ Սպանիոյ թագաւոր Ֆերտինանտ և թագուհին՝ «Կաթողիկէ Իզապել» 1492-թ.ին Սպանիայէն հրեաները չվճնտէին՝ Սպանիան այսօր հրեայ-արաբական պետութիւն եղած պիտի ըլլար:

Եթէ Լեհաստանի թագաւոր JEAN SOBIESKI-ն իրեն գինակից երոպական քրիստոնեայ բանակներով 1683-ին չպատերազմէր Թուրք-Օսմանցիներուն դէմ՝ Երոպայի մեծ մասը Իսլամ - Թուրքերուն ձեռքը կ'անցներ:

**

Այսօր ի՞նչ է, Եւրոպայի մէջ, կացութիւնը:

1.- Դեռ շատերուն յիշողութեան մէջ է, 7 Յունիս 2005-ին, Իսլամ ահաբեկիչներուն Լոնտոնի մէջ կատարած ողբերգութիւնը, որուն նպատակը Լոնտոնի մէջ բնակող մեծ թիւով ոչ-քրիստոնեայ և մեծ մասամբ իսլամ ժողովուրդին թիկունքով Լոնտոնը, LONDONISTAN-ի վերածել էր:

2.- Դեռ տարի մը չեղաւ... 27 Հոկտեմբեր 2005-ի գիշերը, Փարիզի շրջակայքի արուարձաններուն մէջ սկսան [իբր թէ անգործ] իսլամ և թուրք խուժաններուն Ֆրանսայի ամբողջ տարածքին վրայ գործած վայրագութիւնները և բարբարոսութիւնները:

Եւ այս՝ Յեղափոխութեան նմանող ցնցիչ ահաբեկչութիւնները, գրեթէ ամիս մը տեւեցին, բայց Ֆրանսական ոստիկանութիւնը, այս խուժաններուն դէմ, բան մը չկրցաւ ընել:

Եւ Ֆրանսական կառավարութիւնը՝ դրամական և այլ բնոյթի խոստումներով միայն, կրցաւ հանդարտեցնել այս վայրենիները:

Եւ այսօր Ֆրանսայի մէջ, “SENSIBLE”- [զգայուն] նկատուած թաղամասերը որոնք, մեծ մասամբ, իբր թէ անգործ և աղքատ իսլամներու և թուրքերու բնակավայրեր են, ամէն վայրկեան «Պայթելու» հակամետ վիճակ մը կը ներկայացնեն:

Այս վիճակը Ֆրանսական իշխանութիւններուն մեծ մտահոգութիւն կը սլատնաւ: Անոնք չեն գիտեր, թէ ինչպէս պիտի կարենան արգելք ըլլալ հաւանական նոր խլրտումներուն, ամէն անգամ որ աչքի առջեւ ունենան տարի մը առաջ կատարուած բարբարոսութիւնները:

Եւ այս բոլորին վրայ աւելցուցէք, Եւրոպայի «Ազատ անցք»ի վերածուած սահմաններէն ներս խուժող անգործներու նոր փաղանգները:

Ամէն օր, իրենց կեանքը վտանգելու գնով այս խեղճերը, հազարներով և հազարներով կ'աշխատին Եւրոպական հողամաս ոտք դնել:

Եւ այս նոր ապաստանեալները շատ դժուար վիճակի կը մատնեն Եւրոպական պետութիւնները, ուր, արդէն իսկ, անգործութեան համեմատութիւնը տասը առ հարիւր աւելցած է:

Եւ այս ապաստանեալները ամէնէն աւելի պաշտպանողները, Ֆրանսայի [այսպէս կոչուած «Ընկերվարականներ»ն են:

Բայց այս կեղծ ընկերվարականներուն կատարածը նոր ապաստանեալներու հոսքին հանդէպ, կեղծ մարդասիրութիւն է: Անոնք, իբր թէ, կը պաշտպանեն ապաստանեալներուն: Մինչդեռ անդին, Ափրիկէի մէջ կը ձգեն, որ միլիոնաւոր ափրիկեցիներ անօթութենէ և հիւանդութենէ մահանան:

Եւ այս կեղծ ընկերվարականները փոխանակ աղքատութեան և թշուառութեան արմատները իջնելով գործնապէս օգնելու բազմամիլիոն ափրիկեցիներուն, կը քաջալերեն այդ խեղճերուն որ Եւրոպա գան և թշուառութեան մէջ ապրին: Եթէ, դեռ ցամաք չելած՝ չդառնան խեղդամահ:

Բնական է, որ այս կարծեցեալ ընկերվարականներուն բուն նպատակը Եւրոպան, Ամերիկայի նման, խառնածիներու ցամաքամասի վերածել է, որ քանդուի եւրոպական ճերմակ ցեղը և Յունա-Եւրոպական-քրիստոնեական քաղաքակրթութիւնը: Ահա, այս մեծ վտանգը վերջապէ՛ս հասկցող Պապ BENOIT XVI-ի և Ֆրանսայի Նախագահ Ժաֆ Շիրաքի վերջերս կատարած յայտարարութիւնները (Պապ BENOIT XVI-րդ-ի իսլամներուն իսկ Շիրաքի Երեւանի մէջ թուրքերուն մասին կատարած ելոյթները) Եւրոպայի փլուզման արգելք ըլլալու նպատակով եղան:

**

Սեր բարեկամներէն մէկը վերջերս, Հայաստանէն վերադարձին, (Շարք՝ էջ 3)

ԿԵՐՋԱՊԵՒՍ... ՆԱԽԱԳԱՀ ԺԱԳ ԾԻՐԱԲ... (Ծար. էջ 2-էն)

մեզի ուղարկելու ազ-
նըութիւնը ունեցաւ
բացառիկ գիրք մը.
«ՍԻՈՆԻ ԻՄԱՍ-
ՏՈՒՆՆԵՐՈՒՆ
ՓՐՈԹՈՔՈՆՆԵՐԸ»:

2006-թ.ին Երեւա-
նի մէջ հրատարակ-
ուած այս գիրքը, եր-
րորդ անգամ ըլլալով
լոյս կը տեսնէ:

Եթէ մեր ընթեր-
ցողները կը յիշեն՝ այս
գիրքին մասին «Նա-
յիրի»ի մէջ արտա-
յայտուած էինք:

Բայց մեր ունե-
ցածը, 1921-թ.ին Փա-
րիզ հրատարակուած
ֆրանսերէն բնագրին
թարգմանութիւնն էր:

Այստեղ կը հրա-

« PROTOCOLS » DES SAGES DE SION

TRADUITS DIRECTEMENT DU RUSSE
ET PRÉCÉDÉS D'UNE INTRODUCTION
PAR **ROGER LAMBELIN**

AVEC UNE REPRODUCTION DE LA
COUVERTURE DE L'ÉDITION RUSSE
DE 1912

PARIS

BERNARD GRASSET, ÉDITEUR

61, Rue des Saints-Pères, 61

1921

**TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
SÖZDE TÜRKİYE**

**SİZ TÜRKLER, ERMENİ SOYKIRIMINI INKAR,
VE SÖZDE SOYKIRIMI DIYORSUNUZ.**

BİZ ERMENİLER DE DIYORUZ KI:

TÜRKİYE DENİLEN BİR ULKE YOKTUR

**BUGÜNKÜ TÜRKİYE UYDURMA BİR DEVLETTİR,
SÖZDE TÜRKİYEDİR**

BUGÜNKÜ TÜRKİYE, HAVA İLE SISIRILMIS BİR BALON-A BENZER.

VE PARA BABALARI TESKILATININ VE AMERİKALILARIN, TÜRKİYE ÜZERİNDEKİ DESTEĞİ KALK-
TIGI GÜN: SÖZDE TÜRKİYE, BALON GIBI SÖNER, PARÇA, PARÇA OLUR.

OSMANLI IMPARATORLUGU DENİLEN ESİKİYALAR GÜRUHUNUN VARISI BUGÜNKÜ TÜRKLER, SİZİN
AHFADINIZ VIYANA KAPILARINA KADAR İLERLEMİSTİ. VE VIYANAYA KADAR HER YER SİZİN İÇİN
TÜRKİYE İDİ.

1683-DE VIYANA KAPILARINDA POLONYA KIRALI JAN SOBIESKI SİZİN ÇAPULCI YENİÇERİ ORDU-
LARINIZI PERİSAN ETTİ. VE ONDAN SONRA BASLADINIZ GERİLEMEEYE.

VE OSMANLI IMPARATORLUGU BALONU: DAHA 19,ASIRDA SÖNECEK Tİ.

FAKAT O SENELERDE YENİ PARA-BABALARI TESKILATI SÖNEN OSMANLI BALONUNU SISIRMEYE
BASLADI.

BU TESKILAT, SIZE ONCE MÜSLÜMAN OSMANLI OLMA²İNANCINI ASILAMAYA BASLADI.

SİZİN SAİRİNİZ NAMIK KEMAL BU MÜSLÜMAN OSMANLI İNANCININ TEMSİLCİSİDİR.

ONUN 1873-DE YAZDIGI PIYES: "VATAN VE YAMUT SILISTRE" İLK OSMANLI MİLLİYETÇİ PIYE-

ONUN 1071-DE YAZDIĞI FİLES. YAĞAN VE TAMOT SİLİSTRE İLER OSMANLI MİLLİYETÇİ FİLE”
SİDİR.

DÜŞÜNÜN, ÇOK ESKİ VE TARİHİ BİR BULCAR SEHRI OLAN SİLİSTRE-NİN (BUGUNKÜ ADI İLE SLIV-
EN) NE İLGİSİ VAR OSMANLI MİLLİYETÇİLİĞİ İLE ?

VE O SENELERDE BULGARİSTANI OSMANLIYA ÇEVİRMEK İÇİN ÇOK BULGAR KESTİNİZ. FAKAT
ÇOK SÜKÜR Kİ RUS ORDULARI GELDI VE BULGARLARI SOYKIRIMINA UGRAMAKTAN KURTARDI.

* * *

GİRİT ADASINI BİLİRMİSİNİZ ?

1913-E KADAR GİRİT ADASI RESMEN OSMANLI İDİ.

FAKAT OSMANLILARIN NEİSİ VARDI GİRİT-DE. GİRİT-İ AKDENİZE HAKİM OLDUGUNUZ SENELERCE
ZAPT ETMİSTİNİZ, ÇOK KAN DÖKEREK.

GİRİT, DÜNYANIN EN ESKİ MEDENİYETLERDEN BİRİ OLAN “MINOENNE” KIRALLIĞININ ADASI.
DÜNYACA MESHUR, TARİHİ “CNOSSOS” SARAYININ BULUNDUGU ADA.

1913-E KADAR GİRİT-İ KAYBETMEMEK İÇİN ÇOK YUNANLI KANI DÖKTÜNÜZ.

BELKİ BİLMEZSİNİZ. SİZE HATIRLATALIM. O SENELERDE AGZİNİZDAN DÜŞMEZDİ ASAGIDAKI
SÖZLER.

GİRİT BİZİM CANIMIZ, HELÂL OLSUN KANIMIZ

EGER SİZİN GİRİTTE YAPTIGINIZ KATLIAMLARI GÖRMEK İSTERSENİZ: MESHUR GİRİTLİ YAZAR
NIKOS KAZANTZAKIS-IN “TEKRAR ÇARMIHA GERİLEN İSA” İSİMLİ ROMANININ FİLMİNİ SEYREDİNİZ.

* * *

ERMENİLER, BİLHASSA 1915-DE TÜRKLER TARAFINDAN SOYKIRIMINA UGRATILDIKLARINDAN
YAKINIRLAR.

FAKAT ERMENİLER, TÜRKLERİN ANATOLYAYA AYAK BASTIKLARI 1071 SENESİNDEN, 1923-E
KADAR DEVAMLİ TÜRKLERİN KATLIAMLARINA MARUZ KALDILAR.

ANATOLYADAKI TÜRK KATLIAMLARINI EN GERÇECİ OLAYLARLA VE UNUTULMIYACAK SEKİLDE
TARİHE GEÇİREN. DÜNYACA MESHUR YAZAR VE REJİSOR 1909-DA İSTANBULDA DOĞAN ELİA
KAZAN-DIR.

ONUN YAZDIĞI VE SONRA FİLME ÇEVİRDİĞİ “AMERICA-AMERICA” ESERİNDE: ELİA KAZAN KAY-
SERİ-DE TÜRKLERİN ZULMÜNE MARUZ KALAN RUMLARIN HAYAT HİKAYESİNİ VERMİS FAKAT AYNI
ZAMANDA KAYSERİDEKİ ERMENİLERİN, TÜRKLER TARAFINDAN NASIL KORKUNÇ SEKİLDE KATLIA-
MA UGRATILDIKLARINI ANLATMİSTİR.

“AMERICA-AMERICA” FİLMİNDE GÖRDÜĞÜMÜZ, ERMENİLERİN ÖLDÜRÜLME SAHNESİNİ HAYA-
TİMİZİN SONUNA KADAR UNUTAMAYIZ:

KAYSERİDEKİ ERMENİLER, BÜYÜK, KÜÇÜK, KADIN ERKEK KİLİSEYE DOLDURULUR. VE SONRA
TÜRKLER KİLİSEYİ ATESE VERİRLER.

EY TÜRKLER, EGER AHFADINIZIN NE KADAR HUNHAR OLDUGUNU BİLMEK İSTERSENİZ, GİDİN
“AMERICA-AMERICA” FİLMİNİ SEYREDİN.

* * *

BİZ TÜRK OLSAYDIK, 1914-DE SARAYEVODA AVUSTURYA ARSİDÜKÜNÜ ÖLDÜREREK, BİRİNCİ
DÜNYA SAVASININ BAŞLAMASINA SEBEP OLAN SİRP TERORİSTİ G. PRİNCİP-İN HATIRASINA İSTAN-
BULDA HÜRRIYET TEPESİNDEKİ TALAT PASANIN MEZARININ YANINDA, SİRP PRİNCİP-İN ÇOK
BÜYÜK BİR HEYKELİNİ DİKERDİK.

ÇUNKÜ BU SİRP TERORİSTİN SUIKASTI YÜZÜNDEN BİRİNCİ DÜNYA HARBI BAŞLADI VE SİZ
TÜRKLER BU SAVAŞTAN İSTİFADE EDEREK 1915-DE ERMENİ MİLLETİNİ SOYKIRIMINA UGRATTINIZ.

İSTE SİZİN TÜRKİYE DEDİĞİNİZ -SÖZÜM ONA DEVLET VARLIĞINI BİRİNCİ DÜNYA HARBİNDEN
İSTİFADE EDEREK GERÇEKLEŞTİRDİĞİNİZ ERMENİ SOYKIRIMINA BORÇLUDUR

Յ. Չ.

տարակեցք այս գիրքին ֆրանսերէն և հայերէն օրինակներուն կողքերուն նկարները:

Շատերուն ծանօթ է, որ այս գիրքը, շատ մը երկիրներու մէջ [հրեաներուն ճնշումով], արգիլուած է օրէնքով:

Արդէն հրեաները այս գիրքը իրենց համար վտանգաւոր նկատելով, ժողուած և մէջտեղէն վերցնելով, ջանացեր էին փճացնել:

(→ էջ 8)

ՄԻՈՆԻ ԻՄԱՍՏՈՒՆՆԵՐՈՒՆ ՓՐՈԹՈՔՈՒՆԵՐԸ

Գ. ԽԱՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԵՎԱՆ – 2006

ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

[Ի Բ Ր Թ Է] Թ Ո Ւ Ր Ք Ի Ա

Դ Ո Ւ Ք՝ Թ Ո Ւ Ր Ք Ե Ր Դ, Հ Ա Յ Կ Ա Կ Ա Ն

Յ Ե Ղ Ա Ս Պ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ը Կ՝ Ո Ւ Ր Ա Ն Ա Ք Ե Ի

[Ի Բ Ր Թ Է] Յ Ե Ղ Ա Ս Պ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ը Կ՝ Ը Ս Է Ք:

Մ Ե Ն Ք՝ Հ Ա Յ Ե Ր Ս Ա Լ Կ՝ Ը Ս Ե Ն Ք, Թ Է Թ Ո Ւ Ր Ք Ի Ա

Ը Ս Ո Ւ Ա Ծ Ե Ր Կ Ի Ր՝ Մ Ը Գ Ո Յ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Չ Ո Ւ Ն Ի:

Ա Յ Ս Օ Ր, Թ Ո Ւ Ր Ք Ի Ա Ը Ս Ո Ւ Ա Ծ Ը՝ Ծ Ի Ն Ծ Ո Ւ

Պ Ե Տ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Մ Ը Ն Է:

[Ի Բ Ր Թ Է] Թ Ո Ւ Ր Ք Ի Ա Է:

Այսօրուան թուրքիան օդով լեցուած «Պալոն»ի մը կը նմանի: Եւ եթէ մեծ դրամատէրերու կազմակերպութեան և Ամերիկայի թիկունքը դադրի՝ թուրքիա, «Պալոն»ի մը նման, կը սմբի և կտոր-կտոր կ'ըլլայ:

Օսմանեան կայսրութիւն ըսուած աւազակներու խուժանին ժառանգորդները եղող այսօրուան թուրքեր:

Ձեր նախահայրերը, մինչեւ Վիէնայի դռներուն առջեւ յառաջացած էին:

Եւ այդ բոլոր գրաւուած հողերը, ամէն կողմ ձեզ համար՝ թուրքիա էր:

...Եւ 1683-ին Վիէնայի պարիսպներուն առջեւ, Լեհաստանի թագաւոր՝ ժան Սոպիէսքին ձեր աւարառու ենիչէրիներու բանակները խորտակեց... Եւ անկէ յետոյ սկսաք նահանջել:

Օսմանեան կայսրութիւն կոչուած աւազակներու սպտուութիւնը, դեռ 19-րդ դարուն պիտի կործանէր և «Պալոն»ի մը նման սխիտի սմբէր: Բայց 19-րդ դարուն մէջտեղ ելլող մեծ դրամատէրերու կազմակերպութիւնը, սմբող Օսմանեան «Պալոն»ը ուռեցնել սկսաւ:

Այս կազմակերպութիւնը, նախ, Օսմանցիներուն մէջ՝ Միւսլիման Օսմանցի ըլլալու գաղափարախօսութիւնը «Ներարկել» սկսաւ:

Ձեր բանաստեղծը՝ NAMIK KEMAL-ը Միւսլիման Օսմանցի-ի մտայնութեան ներկայացուցիչն է:

Անոր 1873-ին գրած թատերագութիւնը՝ «Հայրենիք և Միլիատրէ»ն՝ Օսմանեան ազգայնամուտական առաջին թատերակն է:

Երեւակայեցէք՝ շատ հին և սլաւոնական բաղաձայն մը եղող պոլկարական Միլիատրէ-ն [այսօրուան անունով՝ SLIVEN] ի՞նչ կապ ունի Օսմանեան ազգայնամուտութեան հետ:

Եւ այդ տարիներուն Պուլկարիան, Օսմանականի վերծելու համար, շատ Պուլկար ջարդեցիք:

Բայց, «Փառք Աստուծոյ», որ Ռուսական բանակները Պուլկարներուն օգնութեան հասան, և Պուլկար ազգը ցեղասպանութեան ենթարկուելէ փրկեցին:

* * *

Կրէտէ կղզին գիտէ՞ք արդեօք:

Մինչեւ 1913, Կրէտէ-ն սլաշտօնապէս Օսմանեան կայսրութեան մաս կը կազմէր:

Բայց Օսմանցիները ի՞նչ գործ ունէին Կրէտէ կղզիին մէջ:

Միջերկրական ծովը ձեր իշխած տարիներուն, գրաւած էիք Կրէտէ-ն, շատ արիւնոտ կռիւներ մղելէ ետք:

Կրէտէն աշխարհի հնագոյն քաղաքակրթութիւններէն մէկը եղող “MINOENNE” թագաւորութեան կղզին է, աշխարհահռչակ “CNOSSOS” սլատմական սլալատին գտնուած կղզին:

Մինչեւ 1913 թուականը Կրէտէն չկորսնցնելու համար, շատ մեծ թիւով Յոյներ ջարդեցիք:

Թերեւս չէք գիտեր ձեզի յիշեցնենք՝

Այն տարիներուն տեւաբար կը կրկնէիք հետեւեալ խօսքերը՝

Կրէտէ-ն մեր հոգին է, մեր արիւնը կը զոհենք՝ Կրէտէ-ի համար:

Եթէ Կրէտէ-ի մէջ ձեր կատարած ջարդերը տեսնել կ’ուզէք՝ հռչակաւոր Կրէտէ-ցի գրող NIKOS KAZANTZAKIS-էն «Վերախաչուած Քրիստոսը» անունով վէպին շարժանկարը դիտեցէք:

* * *

Հայերը, մասնաւորապէս 1915-թ.ին թուրքերու կողմէ ցեղասպանութեան ենթարկուած ըլլանին կը հառաչեն:

Իրականութեան մէջ հայերը, թուրքերուն Անաթոլիա ոտք կոխած՝ 1071-թուականէն մինչեւ 1923-թ.ը, տեւաբար թրքական ջարդերուն ենթարկուեցան:

Անաթոլիոյ մէջ թրքական ջարդերը՝ ամէնէն իրատես դէպքերով և անմոռանալի ձեւով նկարագրող սլատմութեան անցուցած աշխարհահռչակ գրող և “CINEASTE”, 1909-թ.ին Պոլիս ծնած ELIA KAZAN-ն է:

Էլիա Քազանին գրած և յետոյ իր կողմէ ֆիլմի վերածուած՝ “AMERICA-AMERICA” ստեղծագործութեան մէջ, Էլիա Քազանը Կեսարիոյ քաղաքի յոյներուն թուրքերուն բարբարոսութեան ենթարկուելուն պատմութիւնը կը ներկայացնէ: Բայց նոյն ատեն, Կեսարիոյ հայերուն թուրքերուն կողմէ զարհուրելիօրէն ջարդի ենթարկուիլը կը պատկերացնէ:

Ամերիկա-Ամերիկա ֆիլմին մէջ, մեր տեսած հայերու ջարդի տեսարանները, մեր կեանքին մինչեւ վերջը պիտի չմոռնանք. «Թուրքերը Կեսարիոյ հայերը, մեծ ու սլզտիկ, կին և այր, եկեղեցիի մը մէջ հաւաքեցին և յետոյ եկեղեցին կրակի տուին»:

Ո՛վ թուրքեր, եթէ ձեր նախահայրերուն ի՞նչ աստիճան բարբարոս ըլլալը տեսնել կ’ուզէք, գացէք և դիտեցէք “AMERICA-AMERICA” ֆիլմը:

Եթէ մենք թուրք ըլլալինք, 1914-թ.ին SARA EVO-ի մէջ Աւստրիական գահաժառանգը սպաննելով՝ Առաջին համաշխարհային պատերազմին բռնկումին պատճառ եղած սերպ տեռորիստ G. PRINCIP-ին յիշատակին, Պոլսոյ Ազատութեան բլուրին վրայի Թալաթին դամբարանին ճիշդ բովը, PRINCIP-ին շատ մեծ մէկ արծանը կը կանգնէինք:

Որովհետեւ, այս սերպ տեռորիստին մահափորձին հետեւանքով, Առաջին Աշխարհամարտը սկսաւ: Եւ դուք՝ այս պատերազմէն օգտուելով, 1915-թ.ին հայ Ազգը ցեղասպանութեան ենթարկեցիք:

Ահա, թէ ինչու այսօր, ձեր թուրքիա կոչած շինծու պետութիւնը, իր գոյութիւնը կը պարսօի՝

Ա. Աշխարհամարտէն օգտուելով ձեր իրագործած հայկական ցեղասպանութեան: **Յ. 2.**

ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ . ... (Շար. էջ 1-էն)

չոր իրականութիւններու սեւեռումով ու ֆննական ոգիով: Լուրջ ինֆնաֆննութիւն կը նշանակէ՝ իրապաշտ մօտեցումով մեր անցած նամբան վերաբեւորումի ենթարկել յաջողութիւններն ու թերացումները յստակօրէն մատնանշելով: Եթէ չկարենանք այս փառութեամբ ու յստակաւեւութեամբ մեր մօտիկ անցեալը ու ներկան լուսարձակի տակ բերել ու մեր վերբերուն ճիշդ պատանանաչումը կատարել, չենք կրնար մեր ապագան յստակօրէն տեսնել ու ծրագրել...:

2.- Արդարեւ... համահայկականը պէտք է դառնայ մեր մտածումներուն ու ծրագրումներուն խորքն ու ոգին, հայեցակէտն ու հեռանկարը: Համահայկականը սակայն պէտք է շփոթել միաբեւեռ մտածելակերպին ու կեդրոնաձիգ գործելակերպին հետ: Իր ճիշդ ըմբռնումով համահայկականը երբեք չի ժխտեր տարբերութեան սուկայութիւնը. ընդհակառակը զայն կը դարձնէ աւելի օգտաշատ ու հարստացուցիչ: Մեկնելով մեր ազգին ու հայրենիքին ընդհանրական ու գերագոյն շահերէն, համահայկականը մեր տարբերութիւններն ու զանազանութիւնները ներդաշնակող մտածելակերպ ու գործելակերպ ըլլալէ անդին պէտք է դառնայ ազգային գաղափարախօսութիւն... ո՛չ տեսական ու բովանդակ ստուգումով, այլ որպէս՝ հայու կեանքին ազգային որակ ու համազգային տարածք տուող, հայու կեանքը նստառակասաց պայքարի վերածող ամէնօրեայ տագնապ, մնայուն ձգտում: Այս է որ կը պահանջուի այսօր մեր բոլորէն, Հայաստանի թէ Սփիւռքի մէջ:

3.- Հայաստան-Սփիւռք գործակցութեան շրջագծէն ներս *պետութեան առաջնահերթութիւններուն և ազգին առաջնահերթութիւններուն* միջեւ թէ՛ զանազանութիւնը և թէ՛ ներդաշնակութիւնը կենսական են: Բնականաբար, Հայաստանը որպէս պետութիւն ունի ի՛ր առաջնահերթութիւնները, որոնք միշտ վերաւեւութեան ենթակայ են՝ մեկնելով շրջանի աշխարհափառական ու տնտեսական տուեալներէն և Հայաստանի գերագոյն շահերէն: Հարց կու տանք. արդեօք մեր ազգը ունի՞ իր սուսջնահերթութիւնները, իր օրակարգը, վստահաբար՝ այո: Սակայն, ո՞ր պէտք է ճշդուին ու ֆննարկուին անոնք: Ինչո՞ւ օրինակի համար, Հայկական ծեղասպանութեան նանաչման, Ղարաբաղի, Զաւախի, ուղղագրութեան, երկփառափառութեան հիմնահարցերը, ինչպէս նաեւ էապէս համազգային նկարագիր ունեցող այլ յսնդիրներ, համահայկական մասշտապով պիտի չֆննուին՝ Սփիւռքի գործօն մասնակցութեամբ և պետութիւն-Սփիւռք դերերու յստակ բաժանումով...: Մեր սուսջարկը պիտի ըլլար, որ նման խորհրդածողովներուն առընթեր, ազգին պետական, հոգեւոր ու փառաքան գլխաւոր կառոյցները ներկայացնող պատասխանատուներ, գէթ տարին անգամ մը, Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահին շուրջ համախմբուելով խորհրդակցէին համազգային հարցերու շուրջ: Նման նախաձեռնութիւն մը մէկ կողմէն, Հայաստան-Սփիւռք խորհրդածողովներուն շարունակութիւնը ու անոնց որոշումներուն գործադրութիւնը պիտի ապահովէ. իսկ միւս կողմէն՝ մեր ազգին սամրոջականութիւնը գործնապէս պիտի արտայայտէ: Հարկ է լրջօրէն մտածել այս մասին:

4.- Հայաստան-Սփիւռք գործակցութիւնը պէտք է շաղախուի ազգին նուիրական *արժէքներով* և ի խնդիր այդ արժէքներու կենսագործման: Արժէքներու նահանջ ու արժեչափերու այլասերում կայ այսօր մեր կեանքին բոլոր բնագաւառներէն ներս: Արդարեւ, արժէքներ ֆանդող համաշխարհայնացման ժխտական անդրադարձը շատ աւելի ակնբերել է փոքր ազգերու պարագային...: Հայաստան-Սփիւռք գործակցութիւնը լոկ նիւթական չափանիշերով պէտք է պայմանաւորուի և տնտեսական նեղ սահմաններու մէջ պէտք է պարփակուի: Այլ խօսքով, Սփիւռքը Հայաստանի որոշ ծրագիրները որ-

դեգրելով պետք չէ բաւարարուի. ան Հայաստանին շատ աւելին ունի տալիք իր մարտնչով ու փորձառութեամբ: Իսկ Հայաստանը զանազան նիւթերու առնչուած համահայկական համաժողովներ կազմակերպելով պետք չէ բաւարարուի. ան եւս Սփիւռքին շատ աւելին ունի տալիք յարկաւորէ մշակութային ու հայագիտական մարզերէն ներս:

Հայրենիք և Սփիւռք անանջատելի ամբողջութիւն մըն են, մէկ սիրտին երկու բաժինները: Հայաստանը որքան վստահութիւն ներշնչէ Սփիւռքին և որքան զայն մղէ գործնապէս մասնակից դառնալու հայրենաշինութեան գործին, այնքան Սփիւռքը զօրակից ու աջակից պիտի դառնայ Հայաստանին, միաժամանակ ամուր ու կենսունակ պահելով ինքզինք, ո՛չ թէ սոսկ ինքնզինքին համար, այլ Հայաստանին համար, մեր համահայկական երազներու իրականացման համար:

Հայաստան-Սփիւռք Գ. Խորհրդաժողովի այս ամպիոնէն սրտագին կոչ կ'ուղղենք մեր թեմերուն, մեր բարեկամներուն, մեր կառոյցներուն ու մեր ժողովուրդի բոլոր զաւակներուն՝ սուսեւազո՛յն չափով ընդառուջելու «Գիւղական Աղփատութեան Յաղթահարման» ծրագրին: Ընդառուջել այս ծրագրին՝ կը նշանակէ երեւանէն դուրս ապրող մեր ժողովուրդի զաւակներուն կենսամակարդակը բարելաւել: Ընդառուջել այս ծրագրին՝ կը նշանակէ կասեցնել արտագաղթը հայրենիքէն: Եւ սա՛ն ազգային արժանապատուութենէ թելադրուող համազգային պարտաւորութիւն է:

ՎԵՐՋԱՊԷՄ... ՆԱԽԱԳԱՀ ԺԱԳ. ՇԻՐԱԲ... (Շար. էջ 3-էն)

Այդ պատճառաւ այս գիրքը, գրեթէ անգտանելի էր:

Հրեաները այս գիրքի մասին կ'ըսեն, թէ ծարական ոստիկանութեան կողմէ հրատարակուած և հրեաներուն դէմ զրպարտութիւններով լեցուն գիրք մըն է:

Բայց մեր վաղամեռիկ մտաւորական բարեկամին՝ «THE TRAVELLER» -ին «Նայիրի»ի մէջ գրածը շատ ճիշդ և տեղին է. «Եթէ նոյնիսկ ցարական ոստիկանութեան կողմէ պատրաստուած ըլլայ այս գիրքը, այսօր հրեաներուն կողմէ կատարուած սադրանքները նկատի առնելով պիտի ըսենք. «Ինչ որ այս գիրքին մէջ գրուած է՝ անլիճելի իրականութիւններ են»:

* *

Այստեղ կը հրատարակենք «Սիոնի Իմաստուններուն Փրոթոքոլներ»ը հայերէնի թարգմանուած գիրքէն հատուած մը.

Գլուխ Ա.—էն մաս մը միայն՝ ամփոփուած: Եւ մեր սիրելի ընթերցողներուն կը ձգենք անոր մեկնաբանութիւնը:

Որովհետեւ, «Նայիրի»ի առաջին թիւէն սկսեալ, ըսել է՝ 1995-թ.էն ի վեր, այս գիրքին մէջ գրուած հրեական սադրանքներուն մասին արտայայտուած ենք արդէն:

ԳԼՈՒԽ Ա.Ի ԱՄՓՈՓՈՒՄԸ.— Իրաւունքը զօրաւորինն է: Ազատութիւնը գաղափար մըն է: Ազատականութիւնը, Հաւատքը, Ինքնավարութիւնը, Դրամագլուխի բռնապետութիւնը: Ներքին թշնամին: Ամբոխը, Անիշխանութիւնը: Զաղաքականութիւն և բարոյական, Հզօրագոյնի իրաւունքը: Հրեա-մասոնական ոյժը անպարտելի է: Նպատակը կ'արդարացնէ միջոցը: Ամբոխը կոյր է: Զաղաքական այբուբենը: Կուսակցութեանց պառակտումները: Միապետութիւնը այն վարչաձեւն է, որ մեզ ամենաապահով կերպով կ'առաջնորդէ դէպի մեր նպատակներու վախճանը: Ալքոլականութիւնը: Դասականութիւնը: Շուայտութիւնը: Հրեա-մասոնական վարչութեան սկզբունքներն ու կանոնները: Ահաբեկումը: «Ազատութիւն, Հաւասարութիւն, Եղբայրութիւն»: Ի՞նչ էր արքայատոհմային կառավարութեան սկզբունքը: Քրիստոնէական ազնուապետութեան առանձնաշնորհներու քանդումը, Նոր ազնուականութիւնը: Հոգեբանական շահ, Ազատութեան վերացում: Ժողովրդական ներկայացուցչութեան փոխարինումը:

ԱԿՆԱԲԱՆԱԿԱՆ ՁՐԻ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ 185 ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ՇՈՒՖԻ ՄԷՋ

“Child Care Committee”ի և “Club St. Nicolas”ի միացեալ «Լաւ Տեսողութիւն» (Bonne Vision) արշաւին շնորհիւ, Շուֆի շրջանէն 185 երախաներ ակնաբանական ձրի ֆննութեան ենթարկուեցան, որուն հետեւեցաւ 28 զոյգ ակնոցներու բաշխումը պէտք ունեցողներուն, նաեւ՝ ֆաղցրեղէն:

Այս կարեւոր գործողութիւնը տեղի ունեցաւ Տէյր էլ-Բամարի մէջ, խմբելով այս շրջանէն և Պասալիցէն, Սմիտէն և Քֆարիլմէն եկած աշակերտները:

«Սիւներու սրահ»ին մէջ որ իրենց տրամադրուած էր ֆաղաֆայետին կողմէ, ակնաբան էլի Ա.զգի և տեսագետ Վաչէ Գարաճեան իր “Optique 2000” կազմով կրցան, յետ-միջօրէի մ’ընթացքին, պէտք եղած ֆննութիւնները կատարել և ընել ախտորոշումներ տեղոյն վրայ:

185 երախաներու վրայ եղած ֆննութիւններէն յայտնուեցաւ, որ անոնցմէ 28-ը պէտք ունէին ակնոցի, իսկ չորս հոգի՝ դարմանումի:

Կէսօրէ ետք, ֆաղաֆայետութեան փոխ-նախագահ Պրն. Ֆատի Հոնէյն, ընդունելութեան մը ընթացքին շնորհակալութիւն յայտնեց այս բժշկական ֆննութիւնը կազմակերպածներուն և “Child Care Committee”ի փոխ նախագահ Պրն. Կապի Թապէթին, Տօֆ. էլի Ա.զիին և տեսագետ Վաչէ Գարաճեանին, որոնց յանձնուեցան շնորհակալագրեր՝ առ ի երախտագիտութիւն մատուցուած բարեսիրական ծառայութեան:

Տեսագետ Վաչէ Գարաճեան աշակերտները ֆննութեան ենթարկելու պահուն: Իր կողքին՝ Տիկ. Մարալ Գարաճեան, Մարսէլ Սալամէ և Կապի Թապէթ:

ՖՐԸՆ-ԷԼ ՇԸՊՊԱՔԻ ԵՒ ՇԻԵՀԻ ՄԷՋ 250 ԵՐԱԽԱՆԵՐ ԱԿՆԱԲԱՆԱԿԱՆ ՁՐԻ ՔՆՆՈՒԹԵԱՆ ԵՆԹԱՐԿՈՒԵՑԱՆ

«Լաւ Տեսողութիւն» նախաձեռնութեան յաջողութենէն ետք, արձանագրուած Շուֆի մէջ, յօգուտ Տէյր էլ-Բամարի, Պասալիցի, Սմիտի և Քֆարիլմի դպրոցականներուն, «Հոգածութիւն երախային» կոմիտէն, գործակցութեամբ «Սէն Նիֆոլա» ակումբին, շարունակեց ակնաբանական ձրի ֆննարկումներու իր արշաւը Ֆրըն էլ-Շըպպէի և Շիեհի մէջ:

Վեց ժամուան ընթացքին, շուրջ 250 երախաներ, 8-12 տարեկան, շրջանի հինգ դպրոցներէն, ֆննուեցան ծանօթ ակնաբան Տօֆ. Նիզար Սալլուլիի և տեսագետ (opticien) Վաչէ Գարաճեանի կողմէ, որոնց կ’աջակցէր Քոյր Փաթրիսիա, “Saints-Coeurs”-էն և “Care Child”-ի ներկայացուցիչ Պրն. Կապի Թապէթ:

Ակնաբանական ֆննութիւններէն ետք, ակնոցներ նուիրուեցան պէտք ունեցող փոքրերուն, իսկ բուժումի միջոցներ ապահովուեցան լուրջ խնամքի կարօտ եղողներուն համար: Գեղեցիկ նախաձեռնութիւն՝ որ արժանի է զօրակցութեան և ֆաջակերպման:

«Լա Ռըվիւ Տիւ Լիպան», 6-13 Մայիս 2006

Մեծ... Հանդիսով յայտնենք, թէ տեսագետ Վաչէ Գարաճեան, որդին է բարեյուշ զեղազործ-քիմիագէտ, գրող ու փայլուն մտաւորական Երուանդ Գարաճեանի, որ մնայուն և զնահատուած ներկայութիւն էր լիբանանահայ մամուլի մէջ 1965-90-ական-թ.ներուն յատկապէս:

:մէ ր,տմ վղբոտ մմվղբ օտոճ ժօգնմղ :օշտոյ ոգ դրան մմարտեղտց :նսնկոոյ լո 3,,
'լոտի նսղմ հվտը 3ս ժղվն եւոմ 'մտյոտյ րսղբսնկոտյ ր րսղոտոյ 3 մգրսս ժղոյ ր
րսնգղ ղվնսշտոյ հոպ 'րսղբսնկոտյ 'րսղոտոյ 33 զորստ րսնգղ վնգթ զորսստոյղ :3 մգր
-տտտտ լո ղվնսշտոյ մբոտյտտտտ վնգթ :օտոճ մվրսնգղ ,վղ :ժղվն ղվդրսնսղմ հ մմ
-գթլտը րս ղմգղնսղտմնտ ղլտվը մրս 'ճ3ր ղվրտտղտ զգր վշմտոյլտ վմտի ոլո մգր
ժղվն ղգ մգմն ոմրսն 'վլտց մարտստի րս վժոտոյ շնղտ եղտրտ 'լո ղմը մօ 'եւոյ
:ղգ մգղօտ մքմտնգմտտ 'ղգ մգեւսեոփն 'ղգ մգմվո հմվն-3հմվն 'ոչտ ղվնտոճ 'լո
ղվնսշտոյ նսղստոյ մմգհմտտ ղվնսղտմնտ ղվնսնսփ մգր ,դրվթրստվնտեւսն 3ղ,վ

:միտտտտղ ղվրրսղտթոմ մրսվտ զտնմսճոմ
ղվտնստտ ոլոմրս ոլո ղգմվ ղգմտտեոմ մի մմգղժղրսնտ նսոսյ ղ3մգթ3տ ր 'ճ3ր
դրսմգթլտթլ 3նգտգն մի մ3դրսն 'մմտյտտտտ 3ղսժըմ,հ րս ղվժրսն մը վստգ 'ղվտ
-գն վտող մի օտոճ :մտի3 շնղղ ...վլտղտըմտճ :վն ղ3րտ 3ստղփ մի ղվշնղղ 'ճ3ր
ղվիտմրստ վճմշ մի 'մճմրսն 3տվն մի 'մգի 3ղնմգի մի մոլրսն օտոճ :իսղստիեղ
'իսղհտտն մճմրսն մսղտ 'մ3ղստոմ դրվթրստիտյմսղ ճսմվտ մվ ղօտոճ մս 'մ3
հմտյ ժտգ 3ղգփտո մլտղ :մլտց զորսեթոմ 3սղգթոտոյ դրսմվո ր իսժղտնտոմ զգր
լգփտո վոհո մի իսղգթմտ ճ3ստ րս ժրտգթրստվտմրս զգր օտոճ :լոմի վղստգն 3տոտմ
-տտտ մի մը շոց մարտստի մտրոյ ղվնտոճ շնղղ ղվիվճ 'ղվժրսն րսմգստգ մը
վիտմրստ :մմգղսղ վիւ3ն մ33 զոմտտ վտնտտ ժղվն ժգժմգ մմ3տ մվ :մտրոյ ղվտ
-նտտ ոլո ,ոլոմրս րգտղ եւոմ 'մ3 զոնտըմտն մղրսղ :մը մտի րսսղյ տտ ղ3դրստ
'մմգղսղ վիւ3ն 3շժ մի մժստի րս ճ3ր ղվթմտլտղժղվ 3ղն մի ղօտոճ 'շնղղ .իվճ
մը մօ :ոլտգ նմսղրտ ,մղմտիմգի ղլտն հոպ 'ղվմսնսժ մ3 վղբրսնն ր վղղտտղտ
որղլո մնսճոյ ղվնտոճ :մ3 զոնտժն նմտը ղ3րղ :մտրոյ դրսմգղվնգղտ մ3 ղմը
սգժ լ,տ մղրվթրստիտտտտտ րսղղնտմտտ մղրսղ :ժրտըտտիղ վնտոճ վրստփ
մի մտղղտղրստոի դրսմգղրտնղտ ղվժղտտղմ վշնղղ ղվիվճ 'ժտգ մգղվտոճ

:մ3 ղվր ղ3մգղ
-րտնղտ վղգմվո տտ ղտտ լ,տ 'ղօտոճ ոչտտմվ :րստտ վղտտթլ մղրստ մ3 զտիգ
մս 'մնսն մտյտտտցրստղ 3ղնտսղյ մի մնսճոյ ղվնտոճ 'ղտգթրստիտեոմ դրսմ
-գղրտնղտ մսնսժ ղվժղտտղմ ղվշնղղ ղվիվճ 'իսմղնվն մը մօ :մը իսիտնղտիմտի
3ղօտ մի մքմտնգմտտ ղվնտոճ մժղտտղմ ղվշնղղ .իվճ 'նստղ վմտտ հ3ղ

:ղվոտը ղտգթրստթլ
-մգրտղճտտ րսղղտտ վտնտտ միվղ ղնտգ մի եմտյ հոպղնղ րգճվր դրսմգղրտն
-ղտ վժղտտղ :ղօտոճ ,մմրվյ մսղ ղգնսն մի 'ղգմվո մի իսղղմնղտ հմվն 3հմվն
մմգղիտտն ր մղվորստ ղվշնղղ :դրստ վրսմգժ մը հվղ ղս վմտթօմ մի նճմգի վ
'իսղճտտնղմ ղվժտփտփ դրսժ դրսմգղրտնղտ ղվժղտտղմ մվ 'շնղղ ղվիվճ

ՆՈԳՆԿԵՆՈՏՈՍԿ ՆՍՈԿՈ
ՕՂՈԾ 3.Ս ՕԾՈԿ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆԻ
«ԹՈՒՐԹԵՐՈՒՆ [ԻԲՐ ԹԷ] ԶԳԻՏՑԱԾ
ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ»
ԳՐԹԻ [Ա. ՀԱՏՈՐ] ՇՆՈՐՀԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՄԻ... Վերջերս, Երեւանի Ռուբէն Սեւակի անուան միջնակարգ դպրոցի սրահին մէջ, տեղի ունեցած է Յովհաննէս Զիլինկիրեանի «Թուրքերուն [իրբ թէ] Զգիտցած Իրականութիւնները» գիրքին [Ա. հատոր]ի շնորհահանդէսը:

«Նայիրի»ի մէջ անցեալ երկու տարիներուն լոյս տեսած ծանօթ ու գնահատուած հրապարակագիր Յ. Զիլինկիրեանի գրութիւնները առանձին հատորի մէջ ամփոփող այս գիրքը, գրախօսուած է Ռ. Սեւակի անուան թիւ 151 դպրոցի հայոց լեզուի և գրականութեան ուսուցչուհի Մարո Մովսիսեանը, որուն ելոյթը, հեռատիպով ղրկուած խմբագրութեանս, լոյս կ'ընծայենք ստորեւ:

Այս դստիկնում ես սուրբ եմ ունեցել ներկայացնելու Յովհ. Զիլինկիրեանի նրա ազգանունը գործունէութիւնը. ի հարկէ, ինչքանով դա հնարաւոր էր անել 20 րոպէի ընթացքում, որովհետեւ իրապէս նրան ներկայացնելու համար չեն բաւականացնի բազմաքանակ էջերը և ժամերը:

Միայն ասեմ, որ Յովհ. Զիլինկիրեանը Սփիւռքի այն մտաւորական ազգային գործիչներից է, հայի այն փնտռուած տեսակն է, որի գործունէութեան հիմքում ընկած է «Ամէն ինչ ի շահ հայրենիքի և ի սէր արդարութեան» նշանաբանը:

Եւ այսօր ինձ բախտ է վիճակուել ներկայացնելու Յ. Զիլինկիրեանի նոր գիրքը՝ «Թուրքերի «Զգիտցած» Իրականութիւնները» խորագրով: Գիրքը լոյս է տեսել 2003-թ. Երեւանում, Ռ. Սեւակի անուան մշակութային հիմնարկի միջոցներով: Ի միջի այլոց նշեմ, որ գիրքը այդ հիմնարկի միջոցներով հրատարակուած 15-րդ, իսկ Զիլինկիրեանի հեղինակած 3-րդ գիրքն է: Նրա նախորդ երկու գրքերին և բազմաթիւ յօդուածներին ծանօթացել ենք՝ սկսած 1995-թ.-ից, երբ «Նայիրի» շաբաթաթերթի համարները հասան մեր դպրոց:

Ե՛ւ նրա գրքերը, և՛ յօդուածները անձամբ ինձ համար յայտնութիւն եղան, և նրա բազմախազար ընթերցողների նման մեր դպրոցում եւս անհամբերութեամբ սպասում ենք «Նայիրի»ի հերթական համարին:

Զիլինկիրեանի գրիչը անմիջական է, վերաբերմունքը՝ սզնիւ ու սնկաւշառ, դաւանած գաղափարախօսութիւնը՝ խորապէս ազգային ու սրտամօտ, փաստերի իմացութիւնն ու տրամաբանական եզրայանգումները՝ շշմեցնող ու ինքնատիպ և ամենակարեւորը՝ ճշմարիտ:

Ամենաբազմազան թեմաներ ընդգրկող այդ ծաւալուն յօդուածները շաբաթաթերթում ունեն իրենց մշտական տեւը՝ 2-րդ էջը: Դրանց կողքին սպագրուել է և տպագրում են առանձին «Թուրքերի «Զգիտցած» Իրականութիւնները» խորագրով աւելի փոքրածաւալ յօդուածներ՝ միաժամանակ և՛ հայերէն և՛ թուրքերէն: Եւ ահա «Նայիրի»ի 2001-թ. Յունուարից մինչեւ 2003-թ. Սեպտեմբերը տպագրուած այդ յօդուածներն են, որ դարձել են գիրք: Այն կազմել և խմբագրել են «Նայիրի» հանդէսի գլխաւոր խմբագիր Ժիրայր Նայիրին և պատմական գիտութիւնների դոկտոր Վլ. Պետրոսեանը: Գիրքը բաւկացած է 381 էջից և տպագրուած չորս լեզուով՝ հայերէն, ռուսերէն, անգլերէն և թուրքերէն: Սա Ա. գիրքն է, ինչից հետեւում է, որ ան շարունակուելու է: Այս գրքի տպագրութիւնը շատ է կարեւորում յատկապէս այսօր, երբ թուրք պատմաբաններ, անամօթաբար կեղծելով պատմութիւնը, իրենց սուտ յօդուածները, ինչպէս Զիլինկիրեանը կ'սսէր, «Զարուտումներ են» ներկայ-

յացնում համաշխարհային հանրութանը. Զիլիկկիրեանը աննկուն ու խիզախ ռազմիկի պես կուռում է հայոց ցեղասպանութիւնը ժխտող թուրքերի և նրանց սատարող ուժերի դէմ՝ հմտօրէն և տեղին գործածելով իր զէնքը: Այս գիրքը գրելիս Զիլիկկիրեանը ստաջնորդուել է հետեւեալ սկզբունքներով:

Ա.— «Ապագային սխալներ չգործելու համար, անցեալի մէջ գործած սխալները լաւ գիտնալ և ընդունիլ», մի բան, որ ինքը շատ լաւ է կարողանում տեսնել և մատնանշել:

Բ.— «Միայն խելիի և տրամաբանութեան ճամբան ընտրել»: Որքան ենք տուժել ազգովին, մեր անտրամաբանական յուզական գործողութիւնների պատճառով:

Գ.— «Միացեալ ուժերով պայքարել մեր իրաւունքներուն տիրանալու համար»: Շատ է ասուել. այո՛, բայց երբեք կենսակերպ չի դարձել, մեր այսօրն էլ դրա հետեւանքն է:

Դ.— «Ճանչնալ բարեկամը և թշնամին»: Այն ինչ յաճախ չենք կարողանում:

Ե.— «Թուրքին ով ըլլալը, ինչ ըլլալը և ինչ ըրած ըլլալը լաւ գիտնալ»: կարծես այնքան էլ լաւ չգիտենք, այլապէս՝ հաշտութեան թէեւ ոչ բարձրագոյն, բայց կոչքը չէինք հնչեցնի:

Զիլիկկիրեանը լաւ գիտի «Թուրքին ով և ինչ ըլլալը», այնքան լաւ, որ այս փոքրածաւալ գրոյց-յօդուածների միջոցով կարողանում է ամբողջացնել նրանց գրեթէ 1000-ամեայ գոյութեան վայրագութիւնների ցանկը:

Կարդում ես գիրքը, և քեզ զարմանք ու հիացմունք է պատճառում Զիլիկկիրեանի՝ սլաւոնական փաստերի բազմակողմանի իմացութիւնը և դրանց ճիշտ ու տեղին համադրումը: Համարձակ ֆայլերով պատմութեան լայնքով ու երկայնքով՝ նա ներկայացնում է ոչնչից ստեղծուած Օսմանեան կայսրութեան սրիւնաշաղախ պատմութիւնը՝ իր խօսքը փաստելով թուրք և օտար գրողների, սլաւոնաբանների... ասածներով:

«Աշխարհակալ Կայսրութիւն մը ստեղծեցինք ցեղախումբէ մը» թուրք բանաստեղծ Նամեք Քեմալի այս խօսքերը թող «Օղ» ըլլայ ձեր ականջներում»,— գրում է Զիլիկկիրեանը: Գրքում տեղ գտած իւրաքանչիւր յօդուած արձագանգում է հայոց ցեղասպանութեանն առնչուող որեւէ իրադարձութեան կամ ֆաղափական ինչ-որ գործիչի սրած այս կամ այն յայտարարութեան. սակայն հիմնական նպատակը մնում է նոյնը՝ ֆանդել-հանել արխանախումբ մարդասպանների. յանցագործութիւնների կեղտոտ կծիկը և աշխարհին ու թուրքերին պատմել իրենց «Զգիտցած» իրականութիւններուն մասին և ստիպել՝ տեսնելու նշմարի՛տ իրականութիւնը:

Զիլիկկիրեանը, յետադարձ հայեացք նետելով պատմութեան խորքը, ցոյց է տալիս այդ վայրենի ցեղախումբի արշաւանքը և այդ հարցում մեր առաջին սխալը: «1071-թ. Մանազկերտի մէջ հայոց շնորհիւ բիւզանդացիները պարտութեան մատնեցիք»,— գրում է Զիլիկկիրեանը և նշում, որ դա հայերի սխալ ռազմավարութեան արդիւնքն էր՝ չմիաւորուեցին բիւզանդացիներուն հետ, որից տուժեցին և՛ իրենք, և՛ բիւզանդացիները, և՛ ողջ քրիստոնեայ աշխարհը: 1071-թ. թուրքերը մտան Անատոլիա և 1683-թ. արդէն հասան մինչեւ Վիեննայի դռները, բայց ի՞նչ գնով:

«1863-ին մինչեւ Վիեննայի դռներուն առջեւը յառաջացող Օսմանեան բանակին մաս կազմող զինուորներուն անունը «Ննիչերի» էր: Դուք, թուրքեր, ենիչերիներուն ով ըլլալը գիտե՞ք:

Բոլորն ալ յոյն, սերպ, պուլկար և հայ ընտանիքներուն ձեռքէն եաթաղանի սպառնալիքով գողցուած [իրենց հինգ-վեց տարիին] քրիստոնեայ ընտանիքներու մանչ զաւակներ էին: Այս տղաքը, թլիստուելով կ'իսլամացուէին և ենիչերիներուն կեդրոններուն մէջ կը պատրաստուէին և Օսմանեան ռազմիկի կը վերածուէին:

Եւ այս ենիչերիները Յունաստանի, Սերպիոյ, Պուլկարիոյ և Հայաստանի հողամասերուն վրայ, քալանի համար արշաւած միջոցին, իրենց ազգակիցները ամենէն վայրագ ձեւով կ'սպաննէին»: Ա.հա, այս վայրագութեան շնորհիւ, յառաջացաք մինչեւ Վիեննայի դռներուն առջեւը», - գրում է Զիլինկիրեանը:

Արդուլ Համիտը արեւմտահայութեանը «Հաւատարիմ ազգ հայոց» արտայայտութեամբ էր բնորոշել: Այս մասին դառնութեամբ է նշում Զիլինկիրեանը, մանաւանդ, որ այդ հաւատարմութեան ձեւաւորման մէջ իր գործօն դերն էր ունեցել Պոլսոյ Հայոց Պատրիարքը՝ Ներսէս Վարժապետեանը, որը յայտարարել էր, թէ «Օսմանեան պետութիւնը պաշտպանել՝ Հայաստանը պաշտպանել ըսել է...»:

Եւ այս հաւատարմութիւնն էր, որ կոտորեց ազգի դիմադրողական ոգին և հանգեցրեց Ապրիլի 24-ի (եւս մի դաս սունելիք սխալ):

Այս պատճառով է, որ Զիլինկիրեանը Ն. Վարժապետեանին համարում է Ապրիլ 24-ի գլխաւոր մեղաւորներից:

Սոյն գրքի 7-8 յօդուածներով «Հաւատարմութեան դէմ ապերսիսութիւն» խորագրով բաց - նստակներ է ուղարկում թուրքերին և աշխարհին. ինչո՞ւ չէ, նաեւ իրենց ժողովրդի ցաւերին ու պատմութեանն անհաղորդ, անտարբեր հայերին՝ ներկայացնելով հաւատարմութեան գինը: Կարելոյր եմ համարում դրանցից մի երկուսը նշել: Մինչեւ 1915-թ. Պոլսոյ մշակոյթի բոլոր բնագաւառների, սնտեսութեան բոլոր նիւղերի առաջատարները հայեր են եղել, 15-ից յետոյ դրանք չկային, իսկ Պալեան ընտանիքի կառուցած նարտարապետական հազուագիւտ կոթողը, Պալեանին սպանող թուրքերը հպարտութեամբ ներկայացնում էին եւրոպացի տուրիստներին՝ որպէս իտալացի նարտարապետ Պալեանի գործ: Թէ ինչպէս են սպառնալիսանել հայոց հաւատարմութեանը, վկայում է Ռուբէն Սեւակի ճակատագիրը, - այս մասին նա մանրամասնութեամբ պատմում է իր գրքում:

Իսկ Գրիգոր Զօհրապի հաւատարմութիւնը ուղղակի վրդովել է Զիլինկիրեանին, այն Գ. Զօհրապի, որը ողջ կեանքում աշխատեց թուրքական պետութեան համար, որը մասոնական Թալեաթի «Բարեկամ»ն ու «Եղբայր»ն էր, և երբ վրէժխնդիր համիդականները փնտռում էին Թալեաթին սպաննելու համար, Գ. Զօհրապը Թալեաթին թաքցրեց իրենց սանը: Իսկ ինչպէ՞ս պատասխանեց Թալեաթը իր «Եղբայր» հաեռին:

**ՅՈՒՆԵՆԷՑ
ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ**

**ԹՈՒՐԷՆԻ
ԱԶԳԻՏՅԱՆ
ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ**

• **H. ÇILINKIRYAN
TÜRKLERİN SÖZDE
BİLMEDİĞİ GERÇEKLERİ**

• **O. ЧИЛИНКИРЯН
РЕАЛЬНОСТИ,
“НЕИЗВЕСТНЫЕ” ТУРКАМ**

• **H. CHILLINKIRIAN
REALITIES
AS IF UNKNOWN TO TURKS**

Այս փաստերը ցնցող են, դառնացնող, բայց նաև՝ սթափեցնող, մեզ յուշում են, որ կարողանանք թշնամին բարեկամից տարբերել:

Եւ թուրքերի «Զգխոցած» իրականութիւնները ներկայացնելուց յետոյ Զիլինկիրեանը ամփոփում է. «Դուր 1071-թ. ձեր՝ Մանազկերտի յաղթանակէն սկսեալ մինչեւ 24-ը Ապրիլի 15-ի՝ հայկական ցեղասպանութեան թուականը, հայերը կաթնատու կովերու պէս կթեցիք: Եւ 24,1915-ին սլ կաթը վերջացած կովերուն ըրածներուն նման, այս հաւատարիմ ազգը մորթելու ուղարկեցիք:

Մանօթ լինելով Զիլինկիրեանի գաղափարներին՝ չենք կարող սլատկերացնել, որ նա այս տողերը գրել է առանց «Մարդկօրէն կատողելու»...

Աւելացնենք միայն, որ մորթելուց յետոյ միւր գործածեցին, 15-ից յետոյ թուրքերին մնաց արեւմտահայութեան ողջ հարստութիւնը:

Զիլինկիրեանը իր գրում արծարծում է մի շատ կարեւոր խնդիր եւս, որը այսօր խիստ արդիական է և յուզում բոլորիս, և որի դէմ մենք առայժմ ոչինչ չենք կարողանում անել: Խօսքը վերաբերում է Թուրքիայի տարածքում հայկական յուշարձանների ոչնչացմանը: Զիլինկիրեանը պատմում է ականատեսների վկայութիւնը. դրանք գինուորականներ էին, որ ծառայում էին բանակում, հիմնականում՝ քրիստոնեաներ: Ցնցող է Վարդան անունով հայ երիտասարդի պատմութիւնը, որը 1947-թ. ծառայելիս չարախիճ հարիւրապետի հրամանով ստիպուած է եղել լեռան գլխին լնուած Մշոյ Սուլթան Սուրբ Կարապետ վանքը «արին լացող» սրտով պայթեցնել ուժանակով: Իսկ 1001 եկեղեցիներով յայտնի Ա.նի քաղաքի վերջին եկեղեցիները պայթեցուցին ազգային պետի՝ Իսմէթ Ինէօնլուի հրամանով. «Հայութենէն հետք պիտի չմնայ»: Այսօր ձեր գրուած Արեւմտեան Հայաստանում տասը հազարներով հայկական եկեղեցի կար:— Ի՞նչ եղան այս եկեղեցիները,— հարցնում է Զիլինկիրեանը, և ինքն էլ սլասուսխանում ֆրանսիացի մեծ գրագէտ Վ. Հիւգոյի ըսածի պէս՝ «Թուրքերը այս տեղէն անցան... Ամէն տեղ աւերակ և սուգ է»:

Յովհաննէս Զիլինկիրեանը հմուտ քաղաքական վերլուծարան է և լաւ է տեսնում սլատմական իրադարձութիւնների, մարդասիրութեան ու ժողովրդավարութեան քոդի սակ ծածկուած քաղաքական գործողութիւնների ու յայտարարութիւնների բուն նսլատակն ու շահը և անթաքոյց ու աներկիւղ յայտարարում ի յուր ամէնքի: Նա, հաւատարիմ՝ «Թուրքին ինչ ըրած ըլլալը լաւ գիտնալու» սկզբունքին, լաւ ուսումնասիրել է նրանց սլատմութիւնը և աչալուրջ հետեւում է այսօրուայ քայլերին: Թուրքերը մարդկութեանը միայն չարիք են բերել: Այս միտքը Զիլինկիրեանը հաստատում է՝ ցոյց տալով յոյների, բուլղարների, սերբերի, ռումինների, ասորիների, քրդերի, ինչպէս նաև Կիպրոսի ու էլի շատերի նկատմամբ կատարած ոճրագործութիւնները:

Անդրադառնալով քրդական հարցին՝ Զիլինկիրեանը գրում է, որ քրդական խնդիրը ստեղծող մեծագոյն յանցաւորը Սուլթան Արդուլ Համիդն է: Ինչո՞ւ, գիտէ՞ք: «Այն տարիներուն,— գրում է Զիլինկիրեանը, — Սուլթան Ապուլ Համիս սզատութեան համար ապստամբող Սասունի նսիհանգի հայերը ճզմելու նսլատուկով, Հիւսիսային Իրաքի մէջ ապրող քիւրտերէն՝ «Համիտիէյի գունդեր» կազմել կու տայ:

Եւ այս Համիտիէյի գունդերը Սասուն նահանգի և շրջակայքի հայերը մեծ ու սզտիկ՝ բոլորն սլ կը չարդեն:

Անկէ յետոյ է, որ հայերէն պարպուած հողերուն վրայ, Հիւսիսային Իրաքէն եկող քիւրտեր կը հաստատուին»: «Օսմանեան պետութիւն» ըսուած սպանդի և թալանի դրութեան վրայ հիմնուած աւարառուներու պետութիւնը մարդկութեան մարմնին վրայ գտնուող ուռի մը պէս սլիտի կտրուէր և սլիտի նետուէր»,— գրում է Զիլինկիրեանը:

Մի. Մեր աշխատակից, ներհուն մտաւորական, խիզախ հայրենասէր ու հայկ. Դատի անցկուն պաշտօնային Յովհաննէս Զիլինկիրեանի ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Երեւանի Ռ. Սեւակի անուան Միջնակարգ դպրոցի Տնօրէնութիւնն ու Մեղոյական համայնքը իրենց շնորհաւորանքը կը յղեն, «Նայիրի»-ի միջոցաւ, երախտաշատ բարերարին որ ահա, աւելի քան 15 տարիէ ի վեր, կը հոգատարէ կրթական անուանի այս հաստատութիւնը որ քաղաքային լաւագոյններէն կը նկատուի:

Ստորեւ՝ երախտագէտ տնօրէնութեան, ուսանողութեան և ծնողաց շնորհաւորագրերը ուղղուած հովանաւորին:

«Մեծարգոյ Խմբագիր, խնդրում ենք հնարաւորութիւն ընձեռնէք Ձեր թերթի միջոցով շնորհաւորելու Երեւանի Ռուբէն Սեւակի անուան դպրոցի բարերար՝ Պրն. Յովհաննէս Զիլինկիրեանին»:

ՇՆՈՐՀԱԽՈՐՈՒԹԻՒՆ

Մեծարգոյ Պրն. Յովհաննէս Զիլինկիրեան, շնորհաւորում ենք Ձեզ ծննդեան օրուայ կապակցութեամբ և մաղթում քաջառողջութիւն և երկար տարիների բեղմնաւոր կեանք:

Ուրախալի է հաստատելը, որ Սփիւռքի տարբեր երկրներից հայրենասէր հայորդիներ իրենց ազգանուէր գործունէութեամբ սատարում են մայր հայրենիքին:

Մենք մեր գոհունակութիւնն ու երախտագիտութիւնն ենք յայտնում յառկապէս Ձեզ՝ Սփիւռքի հայրենանուէր անհատներից մէկին՝ ազնիւ մտաւորականին ու բարերարին:

Ձեր շնորհիւ մեր երեխաները սովորում են գեղեցիկ ու նորոգուած դպրոցում:

Դուք Ձեր մարդասիրութեամբ ու հոգատար վերաբերմունքով նպաստում էք մեր գաւակների կրթութեան բարելամանը:

Շնորհակալութիւն Ձեզ և ամենայն բարիք:

**ԵՐԵՒԱՆԻ ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿԻ ԱՆՈՒԱՆ
Թ. 151 ՄԻՋՆ. ԴՊՐՈՑԻ ԾՆՈՂԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔ
★ ★ ★**

Յարգելի Պրն. Յովհաննէս Զիլինկիրեան.

Ռուբէն Սեւակի անուան դպրոցի աշակերտութիւնը և մանկավարժները շնորհաւորում են Ձեզ ծննդեան օրուայ (Սեպտ. 20-21) կապակցութեամբ, մաղթում քաջառողջութիւն և երկա՛ր-երկա՛ր տարիների ստեղծագործական բեղուն կեանք:

Դուք Ձեր ողջ գիտակցական կեանքը ապրել ու գործել էք և դե՛ռ մնում աննահանջ «Յանուն հայրենիքի ու հայ ժողովրդի» նշանաբանով:

Զիլինկիրեանական գերդաստանի արեան կանչով պայքարում էք վաղուայ յաղթանակի, ցեղասպանութեան նանաչման ու Հայ Դատի համար...

Հաւատում ենք, որ Ձեզ նման գործիչների շնորհիւ, հայ ժողովուրդը կ'ապրի Ռուբէն Սեւակի երազած վերածնունդը...

**ԵՐԵՒԱՆԻ ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿԻ ԱՆՈՒԱՆ
Թ. 151 ՄԻՋՆ. ԴՊՐՈՑԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ**

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆԻ «ԹՈՒՐՔԵՐԻ...» (Շար.էջ 10-էն)

Սակայն արեւմտեան պետութիւնները՝ շուտ մոռացան մինչեւ Վիեննա հասած վայրենիներից և օգնեցին 1918-թ. կործանուող, «Հիւանդ մարդ» որակուող մարդասպանների պետութեան՝ Թուրքիա դառնալու: Ինչո՞ւ: «Ռուսերուն Միջերկրական ծով իջնելուն արգելք ըլլալու համար»:

Իսկ այսօր ԱՄՆ-ը, միջազգային մեծ դրամատերերուն գլխաւորութեամբ պայտարում է, որպէսզի Թուրքիան դառնայ Եւրոմիութեան անդամ՝ վախենալով 500 միլիոնոց Եւրոպական Միութեան և լաւ իմանալով, որ թուրքերը այդ միութեան մէջ մտնելէ յետոյ, «Քարը քարի վրայ չեն ձգեր»:

Յովհաննէս Չիլինկիրեանը անհեռաւոնս ու ազգայաւ է համարում բոլոր նրանց, ովքեր այսօր դրսի նոյն «Մութ ուժերի» նշմամբ թուրքերի հետ հաշտութեան բանակցութիւններ վարելու գաղափար են առաջ քաշում՝ պատմութիւնից բնաւ դաս չառնելով: Իսկ հրեաների և գերմանացիների հաշտութիւնը մատնանշող կարճատեսներին Չիլինկիրեանը բացատրում է դրանց անհամեմատելի տարբերութիւնը ոչ միայն այս գրքում, այլեւ իր միւս շատ յօդուածներում: Չիլինկիրեանը այն գաղափարն է առաջ քաշում, որ Հայոց ցեղասպանութիւնը, նաեւ այսօր աշխարհում տեղի ունեցող շատ ու շատ արիւնոտ դէպքերն ու գործողութիւնները, մարդու իրաւունքները պաշտպանելու միտումով ժողովուրդների (յատկապէս փոքր) իրաւունքների բռնաբարումը, բարեփոխումների ու բարենորոգումների անուան տակ աւանդական ազգային կառոյցների (կրթութիւն, մշակոյթ, ընտանիք) փլուզումն ու քայքայումը կազմակերպում և ղեկավարում է մէկ կենտրոնի կողմից՝ հիմնականում Միացեալ Նահանգներում և Իսրայէլում գործող յուդամաստնական հրէական կազմակերպութեան կողմից, որը իր ձեռքում կենտրոնացրել է դրամական հզօր միջոցներ և աշխարհի լրատուական ցանցը: «Աշխարհը իր ոչ մէկ շրջանին այսպիսի անբարոյ ժամանակներ չի ասրել»- գրում է Չիլինկիրեանը: Դրա սկանաւոններն ենք բոլորս: Իսկ կապոյտ էկրաններից ամերիկեան ֆիլմերի միջոցով քարոզուող բռնութիւնն ու յոռի բարբերը մէկ նպատակ ունեն՝ անհատի մէջ սպանել ամենայն ազգայինն ու հոգեւորը...

Կարծես գալիս են ոմանց համար իրականութիւն, ոմանց առասպել թուացող Աստուածաշնչեան գազանի համաշխարհային տիրապետութեան ժամանակները...

Չարիքը ակնյայտ է, և Ռուբէն Սեւակի 100-տ. առաջ մարգարէաբար ասուած «Ստոյգ, ստոյգ կ'ըսեմ, վտանգը մեծ է, շատ մեծ...», խօսքը, այսօր իրականութիւն է դառնում...

Եւ եթէ բարութիւն և արդարութիւն դաւանող ուժերը չմիաւորուեն, ապա մարդկութիւնը կանգնելու է կործանման եզրին, որովհետեւ չարին չարով չես յաղթի, ոչ էլ անտարբերութեամբ ու խեղճութեամբ, այլ բարութեան և արդարութեան ուժով, արդարութիւն՝ որի ջատագովն է Յովհաննէս Չիլինկիրեանը՝ տաղանդաւոր պատմաբան-հրապարակախօսը, մեծ հայրենասէրն ու հայրենիքի մարտիկը, ազգային բարեբարն ու սրտուցաւ մարդը: Նա այսօր իրեն համարում է 30 տարեկան, քանի որ 1955-թ. Սեպտեմբերի 6-7-ին Պոլսում՝ անձնապէս տեսնելով «Թուրքերուն ինչ գազան և վայրենի ըլլալը», երդում է, որ այլեւս այդ երկրում պիտի չապրի:

«Այսօր, 30 տարիներէ ի վեր, Եւրոպա կ'ապրիմ, ազատ և առանց թրքական վախի»:

Այո. կ'ըսեմ որ 30 տարեկան եմ, որովհետեւ 30 տարի առաջ թրքացած հայ մը ըլլալով Պոլսէն հեռուացայ... Եւ Եւրոպայի մէջ ազատ և իսկական հայ մը ըլլալով կրկին աշխարհ եկայ»:

Եւ մենք մաղթում ենք, այդ ազատ հային՝ մեր շատ սիրելի Յովհաննէս Չիլինկիրեանին՝ քաջառողջութիւն, երկա՛ր-երկա՛ր տարիների կեանք, ստեղծագործական երկարակեցութիւն, և յոյս փայլալում եկող Ապրիլին այս դահլիճում, անձամբ արտա-

ՏԻԵԶԵՐԱԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱԿԱՆ ՏԻԵԶԵՐԱՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
(SBECTAKL, MINISTR. ROBOT PRESIDENT) ԲԱՌԵՐԸ
ՄԿՐՏԻԶ ԱՍԼԱՆԵԱՆ

1.- ՀԱՅ-ԱՐԻԱԿԱՆ ՏԻԵԶԵՐԱԻՄԱՍՏԱՆՇԱՆԱԳՐԱԾԻՆ ԵՆ ԱՅՍ ԲՈԼՈՐ ԲԱՌԵՐԸ: (SBECTAKL)-ՏՐՈՀՈՒԱԾ ԲԱՌԻ ՀԻՄՔԸ ՀԱՅ-ԱՐԻԱԿԱՆ (ԱՍԲԱԳԱՍԱՆԲԱԳԱՆԱՍԱՐԻ-ASTBAGADANBAGARANADARI, SBECDACAR) ԵՒ (R-L) ՀՆԶԱՓՈՒՄԱՄԲ (SBEGTAKL)-ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ԱՐԱՐՔՆԵՐՈՒ, ՈՐԸ ԱՐԵՒ ԱՍՏՈՑ ԲԱՐԻՔԱՏՈՒ ԱՐԱՐ ԼԻՆԵԼՆ Է:

2.- (MISSIONARY)-ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ ՏՐՈՀՈՒԱԾ ԲԱՌԻ ՆԱԽԱՐԱՄԱՆ Է (ԱՐԱՄԱՍՏ+ԱՍՏԻ+ՆԱՐԻ- ARAMAST+ASTI-NARI, MASSINARI, MISSIONARI, MESIA, MISSIA, MAS, MUSIA) (BROMIS-BARAMIS) (ԲԱՌԱ) -ԲԱՌ, ԽՕՍՔ ԻՄԱՍՏՈՎ, Է (ԿԸ ՀԱՄԱԶԱՅՆԻՄ) (ԽՕՍՔԻԴ ՀԵՏ ԵՄ) ՀԱՅԱՀՈՒՆԶ ՏՐՈՀՈՒԱԾ ԲԱՌԵՐ ԵՆ:

ԿՐԿՄԿԵԻԿՍՏԻԿՐԻԿԵ
ARAMANI ASTIARIAN
... MON-ASTI-R ...
... MINI-STI-R ...
... MON-A ...
... ON-A ...
... UN-O ...
... ՄԻԵԻ-ՍՏ-Ր ...
... Է-ՍՏԻ-Ր ...
... US-ՕՐ ...
ԲԿՐԻԿՐԿՄԿԵԻՏԿԵ
BARI ARAMANIDAN
BAR- LAMEN-T
ԿՐԿՅԿԲԿՐԻԿԿԻ
ARAYABARIDAR
RA-ABORATARI
L-ABORATARI
R-OBOT

3.- (MINISTR)-ԲԱՌԻ ԱՐՄԱՏՆ Է ՀԱՅ-ԱՐԻԱԿԱՆ ԱՐԵՒԱԳԻՐ (ԱՐԱՄԱՆԻԱՍՏԻԱՐԻԱՆ-ARAMANI ASTIARIAN, MANASTARIAN, MANASTIR, MONASTIR, ME SJOR, MASSIOR. MONA, <ONO. ONO, UNO, UNI-UNA UAN)-ԲԱՌԱՏՐՈՀՈՒՄՆԵՐԸ: ԲԱՌԱՐՄԱՍԻՄԱՍՏՆ Է (ԱՐԱՄԱՆԻԱՅԻ ԱՍՏՈՒԱԾԸ ԱՐԻԱԿԱՆ ԵՐԿՐԻ) - (MONASTIR)-ՄԵՆԱՍՏԱՆ ԲԱՌԸ ՏԱԼԻՄ Է ՆՈՐ (MINISTIR, MINISTR)-ՏՐՈՀՈՒԱԾ ԲԱՌԱԻՄԱՍՏԸ: ՀԱՅՈՑ (ՄԻ+ՆԱՍՏԻՐ)-ԶԵԻԻ (ՄԻ)-Ն ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԻ, ՈՉ ԹԷ ԺԽՏԱԿԱՆ, ԱՅԼ (ՄԻ, ՄԻԱԿ, ՄԷԿԸ) ՆԱՏՈՂԸ:

4.- ՌՈՒՍՍՑ (STOL)-ԱԹՈՌ ԲԱՌԸ ՏԵՍՆՈՒՄ ԵՆՔ (STOLICA(-ԱԹՈՌԱՆԻՍ, ՆԱՍԱՎԱՅՐ, ՔԱՂԱՔ, ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ԲԱՌԵՐՈՒՄ, ՈՐՏԵՂ (ԻՑԱ-ICA)-ՄՍԱԸ ՀԱՅԱՀՈՒՆԶ (ԱԹՈՌԱՆԻՍՏԻՑ, ՔԱՂԱՔ+ԻՑԱ) Է ԻՄԱՍՏՈՎ: ՌՈՒՍՍՑ (STO-100)-ՀԱՐԻՐ ԲԱՌԸ ՀԱՅՈՑ (ՏԱՍՏԱԿ-DASTAR, ASTAR, STA, STO): ՀԱՅՈՑ (ՆԱՍՏԻՐ-NSTIR) ՍՏՈՐ, ՍՏՈՐՈՑ, ՑԱԾ, ՍՏՈՐՈՒԿ, ՍՏՐՈՒԿ, ԾԱՌԱՅ, ՑԱԾՐԱՑԻՐ, ՍՏՈՐԱՆԱԼ ԲԱՌԱՏՐՈՀՈՒՄՆԵՐՆ ԵՆՔ ՏԵՍՆՈՒՄ ՆԱՍՏԻՐ ԲԱՌՈՒՄ:

5.- (BRESIDENT)-Ի ԲԱՌԱՐՄԱՏՆ Է (ԲԱՐԻԱՍՏԻՏԱՆՍԱՐԻ-BARI ASTIDAN-DARI=BRE+SIDAN+DARI, PRESIDENT) ՀԱՅՈՑ (ԱՍՏԱՆԱՏԱՆ-ASTANADAN)-ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ ԲԱՌԻՑ Է (ASTANADAN, SANATA, SONATA, SINOD, SENAT)-ԱՐԵՒԱՏՈՒ, ԲԱՌԸ ՏԱԼԻՄ Է (SINOD) ԵՒ (SENAT)- ԺՈՂՈՎ, (SONAT)-ՄԻԱՆԸ-ԻԱԳ ԲԱՌԵՐԸ: ՈՒՆԵՆՔ ՍԱՆՐ, ՍԱՆԻԿ, ՍԱՆՏ, ՍԱՆԱՀԱՅՐ, ՍԱՆԱՐ:

6.- ՀԱՅՈՑ (ԲԱՌԻԱՐԱՄԱՆԻՏԱՆ-BARIARAMANIDAN, BARRAMANDA) (R=L) ՀՆԶԱՓՈՒՄՈՒՄՈՎ (BARLAMENT, BARLAMAN. BARLA, BARLE)- ԲԱՌԸ ԱՐԵՒԱՏՈՒ ԻՄԱՍՏՈՎ: (BARLE)- ԽՕՍՆԱԿ, ԽՈՐՀՐԳԱՐԱՆ:

7.- ԲԱԳԱԲԱՐԻՏԱԼ- BAGABARIDAL, GABIDAL, GAPITOL), (CAPITAL+ASTI=GAPITALIST) Է ՄԵԾ, ԱՍՏՈՑ ԲԱՐԻՔԸ ՏԱԼ, ՀԱՐՈՒՍ, ՔԱՂԱՔԱՑԻ, ՈՒՆԵՒՈՐ:

8.- ՀԱՅՈՑ (Ս.ՐԱՅԱԲԱՐԻՄԱՐԻԱՆ- ARAYABARIDARIAN, RABARADARI, RABORATORI) ԵՒ (R-L) ՀՆԶԱՓՈԹՈՒՄԻՑ (LABORATORIA) (RABOTA, RABOT, ROBOT), ՈՐՊԷՍ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ, ԱՇԽԱՏԱՆՔ, ՄԵՔԵՆԱՅ (RAB) — ՌՈՒՍԵՐԷՆՈՒՄ ԾԱՌԱՅ (RUBIT) ԿՏՐԵԼ (RUBI) — ՄԱՆՐ ԴՐԱՄ (REBET) — ԿՐԿՆՈՂ, ԿՏՈՐ — ԿՏՈՐ ԱՆՈՂ, ՎԵՐԱԿՏՐՈՂ: (RABI) — ԱՇԽԱՏՈՂ, ԾԱՌԱՅՈՂ, ՔԱՀԱՆԱՅ:

9.- ԱՀՍ. ԱՅՍ Է ՀԱՅ-ԱՐԻՍԿԱՆ ՀԱՆՃԱՐԱԾԻՆ ՏԻԵԶԵՐԱԻՄԱՍՏԱՆՇԱՆԱԳՐԱԸՆԹԵՐՑԱԶԵԻ ԲԱՌԱԼԵԶՈՒԻ ՓԱՌՔԸ, ՈՐ ՆԱԵԻ «ՀՆԴ-ԵՒՐՈ-ՍԵՄ» ԼԵԶՈՒՆԵՐԻ ՄԱՅՐ ԼԵԶՈՒՆ Է ԻՍԿԶԲԱՆԷ, ՈՐ ՄԵԶ ՏԿԱՐԱՄԻՏ ՀԱՅԵՐՈՒՍ ՀԱՄԱՐ, ԱՅՆՔԱՆ ԷԼ ՀԱՍԿԱՆԱԼԻ ԶԷ, ԹԷ ԱՅՆ ԵՐԲ ԵՒ ՈՐՏԵՂԻՑ Է ԳԱԼԻՍ:

Ս Տ Ա Ց Ա Ն Ք

ԳԱՐԵԳԻՆ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
 «ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԿՈՆԴԱԿՆԵՐ ԵՒ
 ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄՆԵՐ»
 Գարեգին Ա. Աստուածաբանական
 Հայագիտական Մատենաշար Թիւ 7
 Հրատարակութիւն՝ Հայկ Եւ Էլզա
 Տխտիգեան Ֆոնդի
 Գանատա - 2006

★ ★ ★
 KAREKIN SARKISSIAN
 "THE COUNCIL
 OF CHALCEDON"
 AND THE ARMENIAN CHURCH
 THE HAIG ELZA DIDIZIAN FUND
 CANADA - 2006

★ ★ ★
 ԶՕՀՐԱՊ ԳԻՐԷՃԵԱՆ
 «ՄԵՐ ՏՈՒՆԸ, ՄԵՐ ԹԱՂԸ...»
 Հրատարակութիւն՝ Գեորգ
 Մելիտինեցի Գրական Մրցանակի,
 Թիւ 64
 Տպարան՝ Կաթողիկոսութիւն Հայոց
 Մեծի Տանն Կիլիկիոյ
 Անթիլիաս - 2006

ՑԱԻԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Երիցուի Մարի Աշրգեանի մահուան
 ֆառասուցիւն առթիւ, Տէր և Տիկ. Յակոբ
 Կ. Տօնիկեան կը վերացաւկցին Ա.րժ. Տ.
 Օշական Քհնյ. Աշրգեանին, իր հարա-
 զատներուն և, այս տխուր պատեհու-
 թեամբ, «Նայիրի»-ին կը նուիրեն 30,000
 լ. ոսկի:

**Հ Ա Յ
 Գ Ի Ր Ք Ի**

28- Ր Դ

ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԻՐԱԿԻ,

12

ՆՈՅԵՄԲԵՐ

2006

ԱՆԹԻԼԻԱՍ

ԼԻԲԱՆԱՆ

յայտել մեր հիացումն ու խոնարհումը:

ՄԱՐՕ ՄՈՎՍԻՍԵԱՆ
 ԵՐԵՒԱՆԻ ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿԻ ԱՆՈՒԱՆ ԹԻԻ 151 ԴՊՐՈՑԻ
 ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒԻ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՈՒՍՈՒՑԶՈՒՀԻ.

LE TEMPS

Wednesday 1st October 2006 N° 3114

Quotidien de langue française

CHF 2.00 (France € 0.29)

Génocide arménien: le piège

Neue Zürcher Zeitung

SCHWEIZKR AUSGABE

Freitag 13. Oktober 2006 - N° 23

Die Zürcher Zeitung 121. Jahrgang

Fr. 2.80 - € 2.40 - 1127. Online www.nzz.ch

Literatur-Nobelpreis
für Orhan Pamuk

Paris will Leugnung des Völkermords an Armeniern bestrafen

Vives réactions en Turquie après le vote des députés français sur le génocide arménien

P. 15 et 16

Le Turc Orhan Pamuk,
Nobel de littérature

P. 16

la Croix

www.la-croix.com Vendredi 13 octobre 2006 - Quotidien n° 37571

1,70 €

Editorial

Un vote
inutile
Par Dominique
Quintio

Կետուրթիւններուն գրեթէ մէկ դար հայկական ցեղասպանութիւնը անտեսելէ յետոյ, զայն ընդոտ վերյիշելը այսօր, ցեղասպանութեան իրողութիւնը ժխտողներուն դէմ պատիժ սահմանելով:

Արդեօք Արեւմտեան կետուրթիւններուն հայերը շատ սիրելուն պատճառա՞ւ է:

Եւ կամ՝ համբաւաւոր «Հայու գեղեցիկ աչքերուն» համա՞ր: Բնական է՝ ո՛չ: Պարզապէս՝ Արեւմտեան կետուրթիւններուն այսօրուան շահերը այդպէ՛ս ընել կը պահանջեն:

1.- 1915-թ-ին հայկական ցեղասպանութիւնը գործուեցաւ Արեւմտեան կետուրթիւններուն «Յաւիտեան թշնամի»-ին՝ Ռուսերուն դէպի Միջերկրական յառաջացումը կասեցնելու ծառայող «Նոր Թուրքիա» մը ստեղծելու համար:

2.- Բայց այս «Նոր Թուրքիա»ն այսօր շատ զօրացած է և, Միոնիստ Ամերիկացիներուն ճնշումով, այս Նոր Թուրքիային մօտ ժամանակէն Երոպական Միութիւն մուտք գործելու հեռանկարը «իսկական» Երոպացիները կը սարսփեցնէ...:

INTERNATIONAL Herald Tribune

THE WORLD'S DAILY NEWSPAPER PUBLISHED BY THE NEW YORK TIMES COMPANY PRINTED IN THE USA www.nytimes.com

AMELIA GENTLEMAN
Anti-poverty, Gandhi-style

PAGE TWO

Torture in Chechnya:
A Journalist's last report

INTERNATIONAL 13

YouTube whiz.kid
goes back to school

TECHNOLOGY 11

VENDREDI 13 OCTOBRE 2006 - PREMIERE EDITION N° 1910 - W

tentations Prêt-à-porter printemps-été 2007: au nom de la robe G

Libération

Arménie: une loi inutile

La proposition de loi socialiste punissant la négation du génocide arménien a été adoptée hier par l'Assemblée. Page 2

1,10 € 13 OCTOBRE 2006 N° 1910

LE FIGARO

Génocide arménien : surenchère à l'Assemblée

Թուրքիոյ Երոպական Միութեան անդամակցութեան: Եթէ Թուրքիա Երոպական Միութիւն մտնէ՝ Երոպայի... «խերը կ'անիծուի»:

Արդէն Երոպայի մէջ ապրող իսլամներուն համարկումը մեծ հարց է:

Այս շատ վտանգաւոր հարցը անտեսել՝ կը նշանակէ քոշարկել իրականութիւնները: Եթէ հարիւր միլիոն իսլամ թուրքերն ալ ընդունուին, ի՞նչ կ'ըլլայ Երոպայի կացութիւնը: Աշխար-

France acts to outlaw denial of genocide

Turkey denounces preliminary vote on killings of Armenians

Այստեղ կը հրատարակենք, Ֆրանսայի Ներքին գործոց Լախարար և 2007-թ-ի ֆրանսական նախագահական ընտրութեանց աջակողմեան-ներուն առաջնակարգ թեկնածուն NICOLAS

SARKOZY-ի թուրքերուն մասին կատարած շատ յատկանշական յայտարարութիւնը:

«Ես դեմ եմ,

Hürriyet

13 Eylül 2007 Cuma

Kuruluş: 20 Eylül 1948

**Erivan'dan
Oyğulor**

Düşünce soykırımı

հազրական տեսակետով ալ՝ Թուրքիան Ասիա է»:-

Բնական է, որ իբր ֆրանսայի Աերկայ Ներքին Գործոց Նախարար, բոլորէն աւելի ինք՝ Նիքոլա Սարքոզի առիթ ունեցած էր տեսնելու Թուրք-իսլամական վտանգը ֆրանսայի և Եւրոպայի մէջ:

Milliyet

BASINDA GUVEN

9 Ekim 2005 Pazartesi

Fransa'ya gidip 'Soykırım yok' diyecek

Türkiye'de 'Soykırım var' dediği için yargılanıyor

TRTÜRK'ten 11 Temmuz 2005 de 'Soykırım var' dediği için yargılanıyor. 30 Eylül'den itibaren TRT'de bu ifadeyi kullanmak 3 yıla kadar hapisle yargılanıyor.

27 Հոկտեմբեր 2005-թ.ին, իսլամ-թուրք խուժաններուն ֆրանսական բոլոր քաղաքներուն և մանաւանդ Փարիզի մէջ կատարած բարբարոսութիւնները այսօր, բոլորին յիշողութեան մէջ են:

Եւ 27-10-2005-թ.ին տարեդարձն է այս օրերուն: Եւ այս ցաւալի ու տխրալուշ տարեդարձը, մանաւանդ ֆրանսական կառավարութեան համար, մեծագոյն մտահոգութիւն է:

Եւ նկատի ունենանք որ վերջերս, թուրքերը ամբարտաւանօրէն սպառնացած էին, որ եթէ ֆրանսան հայկական ցեղասպանութիւնը ժխտողները պատժող օրէնքը ընդունի, իրենք, ֆրանսայի մէջ, 27-10-2005-թ.ին եղածին նման, իսլամ խուժանները ոտքի պիտի հանեն և ֆրանսան պիտի կործանեն:

Եւ դժբախտաբար՝ թուրքերուն այս սպառնալիքը սկսաւ իրագործուիլ:

12 Հոկտեմբեր 2006-ին, ֆրանսայի Ազգային Ժողովին կողմէ հայկական ցեղասպանութիւնը ժխտողները պատժող օրէնքին ընդունելէն յետոյ [27-10-2005-], բարբարոսութիւնները սկսան կրկնուիլ ֆրանսայի մէջ:

Այստեղ կը հրատարակենք ֆրանսական "LE MONDE" թերթին 27 Հոկտեմբեր 2006 թիւին Ա. Էջին նկարը, որ գրուած է մեծ տառերով. «Օթոպիւսները յարձակման ենթարկուեցան և հրկիզուեցան Փարիզի արուարձաններուն (→ էջ 12)»

ԱՐԴԵՕՔ ԻՆՉՈՒԻ ԵԻՐՈՊԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ... (Շար. էջ 2-էն)

Le Monde

www.lamonde.fr

STAMPÉ - N°1930 1.30 € - FRANCE MÉTROPOLE

VENDREDI 27 OCTOBRE 2006

FOUNDATEUR HENRI DE TOULOUSE

Des autobus attaqués et brûlés en banlieue parisienne

Violences Ces agressions nocturnes semblent avoir été commises par des bandes organisées

Վէջ: Գիշերային այս բարբարոսութիւնները կատարուեցան՝ կազմակերպուած խուժաններու կողմէ»:

**

Եւ խորհիլ, որ թուրքերուն կողմէ այս բարբարոսութիւնները կը կատարուին անոնց Եւրոպական Միութիւն դէռ չմտած:

Կրնա՛նք պատկերացնել ասկէ մեկնելով, որ եթէ թուրքերը Եւրոպա մտնեն, ինչե՛ր և ի՛նչ ողբերգութիւններ կրնան կատարուիլ: Մանաւանդ՝ եթէ վերյիշենք թուրքերուն կատարած ցեղասպանութիւնը Աշխարհի քաղաքակրթութեան կեդրոնը եղած Անաթոլիոյ և Արեւմտեան Հայաստանի մէջ:

Այսօր Անաթոլիան և Արեւմտեան Հայաստանը, հարիւր առ հարիւր թուրք իսլամներով և ասոնց ցեղակիցներով բնակուած երկիր մըն է:

Հակառակ այս զարհուրելի իրականութիւններուն, դէռ կան Պոլսոյ ու Նաեւ (բնական է) Եւրոպայի մէջ իբր թէ «Հայկական ոգի»ով մտաւորականներ և Սինիստ Ամերիկեան և թրքական խմբակին կողմէ ծախու առնուած քաղաքական անձնաւորութիւններ որոնք կը կարծեն, որ թուրքերը Եւրոպական Միութիւն եթէ մտնեն՝ հոն անոնք «Պիտի մարդանան»: Այսինքն՝ գայլը գառնուկի պիտի վերածուի:

Գրիգոր Զօհրապ ըսուած իմաստուն-տխմարը, տաղանդը՝ հաւատացած էր այս առասպելին: Անոր այս ցնորքի հաւասարող միամտութիւնը պատճառ եղաւ, որ թուրքերը... իր գլովսը քարերով ջախջախեն:

Բայց ամէնէն զարհուրելին և անդարմանելին՝ թուրքերուն հետ «Խաղաղ ու եղբայրական» համակեցութիւն հաստատելու գաղափարին իր և ուրիշներուն հաւատալնուն պատճառաւ, Հայ Ազգը ցեղասպանութեան ենթարկուեցաւ, և 3000 տարուան Արեւմտեան Հայաստանը՝ թուրքիայի վերածուեցաւ:

***

«Պատմութիւնը կրկնութիւն է» կ'ըսեն: Այո, ճիշդ է... Բայց միայն պատմութեանն դաս չառնող միամիտ-տխմարներուն համար է այս «Իրականութիւն»ը: Մենք, հայերս՝ 11-էն մինչեւ 19-րդ դար, ենթարկուեցանք Օսմանցի թուրքերուն բարբարոսութիւններուն:

... Բայց 1870-թ.ներուն, հաւատացինք Օսմանցի-թուրքերուն "TANZIMAT" ըսուած «Բարենորոգում»ներուն, և Ազգային Սահմանադրութեան գծով բոլորովին Օսմանցիներուն կասյուեցանք:

... Յետոյ՝ Համիտեան ջարդերը կատարուեցան... և պայքարեցանք Ապտիվ Համիտի դէմ...:

Բայց 1908 թուականի կեղծ «Հիւրիյէթ»ի ազատութեան շրջանին, Դաշնակ կարգ մը մոլորած ղեկավարներու և Գրիգոր Զօհրապի պէս իմաստուն-միամիտներու «շնորհիւ», «Եղբայրացանք» օսմանցի-թուրքերուն հետ: ... Եւ այս «Եղբայրութիւն»ը 1915-ի ցեղասպանութեան հասցուց մեզ...:

Եւ կարծեցինք պահ մը, որ այս ցեղասպանութիւնը հայերուն դաս կ'ըլլայ, և անոնք կը հասկնան, թէ ո՞վ է իրենց բարեկամը և ո՞վ՝ իրենց թշնամին:

Բայց՝ ո՛չ: 1918-ին, հերոսական Սարդարապատէն ետք դարձեալ, նոյնպիսի ղեկավարներու «շնորհիւ», բարեկամացանք թուրքերուն հետ և թշնամացանք Ռուսերուն:

Եւ այս՝ թուրքերուն հետ հաստատուած բարեկամութիւնը և Ռուսերուն հետ թշնամանալը, 1915-ին սկսած ցեղասպանութեանէն ետք, Արեւմտեան Հայաստանի արեւելեան կարգ մը շրջաններու կորուստին ալ պատճառ եղաւ:

Եւ 1920-էն մինչեւ 1991-թ.ը՝ 70 տարիներ ամբողջ, փոխանակ միացեալ ուժերով Խորհրդային Հայաստանի կողքին կենալով թուրքին դէմ պայքարելու, դարձեալ «շնորհիւ» նոյն Կուսակցութեան որոշ ղեկավարներուն որոնք կը գործէին Արեւմտեան տէրութիւններու պատուէրով, պայքարեցանք Ռուսերուն դէմ:

... Եւ 1991-թ.ին ունեցանք [իբր թէ] «Ազատ ու Անկախ» Հայաստան մը: Եւ այդ «Ազատութիւն»ի շրջանէն ասդին, սկսանք պարպել Հայաստանը արտագաղթով, որ դե՛ռ կը շարունակուի:

Եւ Հայաստանը առաջին լքողները [ողբերգա-երգիծական ի՛նչ իրականութիւն] 1989-էն մինչեւ 1991-երը Երեւանի հրապարակներուն վրայ «Ազատ Անկախ Հայաստան» պոռագող Տօն Քիշոտ ազգասէրներն էին:

1991-էն մինչեւ 1999-թ.ը Հայաստան շատ դժուար շրջան մը անցուց: Մանաւանդ Արցախի սպտերազմի տարիներուն: Արցախի պատերազմին յաղթական ելան հայերը: Ինչպէ՞ս կատարուեցաւ այս հրաշքը: Որովհետեւ Սպարապետ Վազգէն Սարգսեանը, ներքին գծով, Ռուսերուն օգնութիւնը ապահոված էր:

Եւ շնորհիւ այս թիկունքին և վերածնող հայկական հերոսական պայքարին՝ հայերը յաղթեցին Արցախի մէջ:

Եւ այս յաղթանակէն յետոյ, ստեղծուեցաւ Վազգէն Սարգսեան-Կարէն Տէմիրճեան «Հայրենասիրական Միութիւն»ը:

Եւ Կարէն Տէմիրճեանի և Վազգէն Սարգսեանի միջեւ սկսած սերտ գործակցութիւնը, ազգային-հայրենասիրական առողջ քաղաքականութեան մը շուրջ կազմուած միութիւնը, վերածնունդի մեծ յոյսեր ստեղծած էր որքան Հայաստանի, նոյնքան և աւելի Սփիւռքի հայութեան մէջ:

Բայց, 27 Հոկտեմբեր 1999-ին, Արեւմտեան ծանօթ հետազօտական կազմակերպութեան հայ գործակալները, դաւադրաբար սպաննեցին Կարէն Տէմիրճեանը և Վազգէն Սարգսեանը Ազգ. Ժողովին մէջ:

Բայց, նախ սպաննեցին՝ Սփիւռքի հայութեան մէջ ստեղծուած ՎԵՐԱԾՆՈՒՆ-ԴԻ ՅՈՅՍԵՐԸ:

Եւ այսօր՝ Արեւմտեան պետութիւնները, իրենց դրան առջեւ հասնող թուրք-իսլամական վտանգին դէմ կը շահագործեն հայկական ցեղասպանութիւնը, որ, գրեթէ հարիւր տարիներէ ի վեր, զայն բարձիթող ըրած, մոռցած էին:

Եւ թուրքերուն Եւրոպական Միութիւն մուտքին արգելք ըլլալու համար, հայկական ցեղասպանութեան խնդիրը թուրքերուն առջեւ իբր պատնէշ կը բարձրացնեն:

Բայց ո՞ր ենք մենք այսօր: Հայոց համար ճակատագրական հանգրուաններ եղող 1870-1908-1915-1918-1920-1991-1999- տարիներէն ետք: Ո՞ր ենք այսօր՝ 2006 տարուան աւարտին...:

Այսօր, 1918-թ.ի մահամերձ Օսմանեան կայսրութեան տեղ՝ 2006-ին, 75 միլիոնի հասնող զօրաւոր Թուրքիա մը կայ:

Եւ այս Թուրքիան՝ ուրանալով 1915-թ.ին իր ցեղակիցներուն կատարած հայկական ցեղասպանութիւնը և ասոր պատճառաւ իր բնիկներէն պարպուած Արեւմտեան Հայաստանի հողերուն գողութիւնը իր կողմէ, որպէս [իբր թէ] քաղաքակիրթ պետութիւն, կը պատրաստուի Եւրոպական Միութիւն մտնել ...

Թուրքերը ո՞ր էին, այսօր ո՞ր հասան: Մենք ո՞ր էինք, այսօր ո՞ր ենք:

Թուրքերը վիթխարի պետութիւն եղան: Մինչդէռ մենք՝ հայերս, բոլորովին թուրքերով և կեղծ դաւանակիցներով շրջապատուած, անստոյգ ասպագայի առջեւ կեցած, ժայռերու և քարքարոտ երկիր, փոքր ու աղքատ սպտուրեան վերածուեցանք:

Եւ ովքե՛ր են հայ Ազգին այս ողբերգութիւններուն պատասխանատուները:

Պատմութենէն դաս չառնող, տխմար և մեծամիտ, երբեմն ալ օտարին սայլին լծուած, անոնց կամակատարները եղած հայ առաջնորդները...:

Եւ մենք այս գաղափարները տեսաբար կը կրկնենք և միշտ պիտի կրկնենք՝ իբր մեր ազգային ցաւերէն բարձրացող հառաջանքներ, մինչեւ մեր վերջին շունչը:

**«ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՀԵՏ ԿԸ ԶԳԱՄ
ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԽՈՐ ՏԵՆԶԸ»
ԸՍԱԻ ՀԻՒՊԸՐ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ
«ԱԻԵԼԻՆ ԿԸ ՍՊԱՍԵՆՔ ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԷՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՃԱՆԱԶՄԱՆ ԳԾՈՎ»
ԸՍԱԻ ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ**

Շաբաթ, 14 Հոկտեմբեր 2006-ին, Անթիլիասի Մայրավանգ ժամանեց Գերմանիոյ Աւետարանական Եկեղեցիներու պետ Ուֆկանկ Հիւլլըր Եպիսկոպոս, գլխաւորելով գերմանական Եկեղեցիները ներկայացնող պաշտօնական անդամակազմը: Եպիսկոպոսին կ'ընկերասար նաեւ Լիբանանի մօտ Գերմանիոյ դեսպան՝ Դոկո. Մարիուս Հասա:

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. Կաթողիկոս և Հիւլլըր Եպիսկոպոս, երկուստեքնորս բարեկամներ ըլլալով, Վեհափառին մէջ տեղի ունեցած շուրջ երկու ժամուան հանդիպումը անցաւ մտերմիկ մրցոյթի մէջ: Արծարծուեցան ընդհանրապէս ժողովուրդներու, Եկեղեցիներու և կրօններու կեանքը յուզող իրավիճակները, Լիբանանէն ներս թէ Եւրոպական ու Արեւմտեան զանազան երկիրներու մէջ: Խօսակցութեանց առանցքը հանդիսացաւ հայ ժողովուրդի բռնաբարուած իրաւունքներու վերադարձումը հարցը. և այդ ծիրէն ներս՝ Թուրքիոյ Եւրոպական Միութեան անդամակցելու հրատարակած ինքնաշարժը: Քրիստոնեայ-իսլամ երկխօսութեան անհրաժեշտութիւնը եւս շեշտուեցաւ. աշխարհի քաղաքական նոր դրուածքը նկատի ունենալով: Միջին Արեւելէն ներս քրիստոնէական Եկեղեցիները սամբազնուելու և քրիստոնէական Եկեղեցիներու անցեալի թէ ներկայի բերած վկայութիւնը լուսարձակի տակ բերելու անհրաժեշտութիւնը եւս խօսակցութեան նիւթ դարձաւ:

Հիւլլըր Եպիսկոպոս իր կարգին, Վեհափառ Հայրապետին հետ բաժնեց Լիբանանէն ներս իր ունեցած հանդիպումներէն քաղած տպաւորութիւնները: Նշեց, որ ան, նոյն օր հանդիպում ունեցած էր նաեւ Լիբանանի Վարչապետին հետ:

Անթիլիասի Կաթողիկոսարան տուած այս երրորդ այցելութիւնը, Հիւլլըր Եպիսկոպոս սլաւոնական որակեց, ի սլաւոն իրեն Վեհափառ Հայրապետին տուած պաշտօնական ճաշկերոյթին ընթացքին: Մայրավանգի սեղանատան մէջ տրուած ճաշկերոյթին ներկայ գտնուեցան Լիբանանի Հայոց Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Գեղամ Եպս. Խաչերեան, Միաբան հայրեր, պետական նախարարներ և երեսփոխաններ, սրբային քաղաքական կուսակցութեանց և Միութեանց ներկայացուցիչներ, Միջ-Եկեղեցական և այլ յանձնարարներու անդամներ և սրբային կառոյցներու պատասխանատու անձնաւորութիւններ:

Ուղղյնի եղբայրական իր խօսքին մէջ, Արամ Ա. Կաթողիկոս, հպանցիկ ակնարկով յիշեց երկուստեքնորս իր գործակցութիւնը Հիւլլըր Եպիսկոպոսին հետ. միջ-Եկեղեցական գործունէութեան շրջագծէն ներս: Վեհափառ Հայրապետը կարեւորութեամբ անդրադարձաւ Հայկական Ցեղասպանութեան ճանաչման հարցին մէջ Գերմանիոյ Եկեղեցիներու որդեգրած յանդուգն բանաձեւին և կատարած յայտարարութեան, գլխաւորութեամբ Հիւլլըր Եպիսկոպոսին, և այս առիթով իր խօսքը ուղղելով ճաշկերոյթին մասնակից Գերմանիոյ դեսպանին, ըսաւ, թէ հայ ժողովուրդը աւելին կը սպասէ Գերմանիայէն, իրրեւ մարդկային իրաւանց պաշտպան երկիր: Այս առիթով Վեհափառ Հայրապետը Եպիսկոպոսին նուիրեց Անթիլիասի մէջ Հայկական Ցեղասպանութեան 90-ամեակի առթիւ հրատարակուած «Ձայներ Գերմանիայէն» գերմաներէն լեզուով հատորը. ուր ներկայացուած են շուրջ 50 գերմանացի աստուածաբաններու, քաղաքագետներու, մտաւորականներու, ցեղասպանագէտներու, մարդկային իրաւանց պաշտպան կազմակերպութեանց ներկայացուցիչներու արտայայտութիւնները Հայկական Ցեղասպանութեան մասին:

Ճաշկերոյթի սուարտին, Հիւլլըր Եպիսկոպոս խօսք անցնելով, անդրադարձաւ այն նուիրումին ու երախտարժան աշխատանքին, զոր Արամ Ա. Կաթողիկոս ընծայած էր միջ-Եկեղեցական շարժման ընդհանրապէս, և Եկեղեցիներու Համաշխարհային Խորհուրդին՝ մասնաւորաբար: «Միջ-Եկեղեցական գործունէութեան ծիրէն ներս, երեսուն տարիներ ետ պէտք է երբայ տեսնելու համար մեր բարեկամութեան սկիզբը: Այս շարժման առաջնութեան նկատմամբ Արամ Ա. Կաթողիկոսի բարձրագոյն աստիճանի լրջութիւնը, արժանի է ամէն բարձր գնահատման» ըսաւ ան: Ասլա, Եպիսկոպոսը խօսեցաւ Հայ ժողովուրդի բռնաբարուած իրաւունքներուն վերադարձումը գծով կատարուած ճիշդութեան մասին: Անձնապէս տուած ըլլալով Համաշխարհային Բ. սլաւոնաբազմի տարիներուն, իր ընտանիքին և բնակած գիւղին դառն փորձառութիւնը օրինակ բերաւ, ցոյց տալու թէ ինք կը զգայ հայ ժողովուրդին ցաւն ու սրտաբարեան հասնելու դատին անձամանցելիութիւնը. «Հայ ժողովուրդին հետ կը զգամ արդարութեան հասնելու խոր տենչը» ըսաւ ան. շեշտելով Հայ Դատին իր գորակցութիւնը:

Տեղի ունեցաւ յուշանուէրներու փոխանակում Վեհափառ Հայրապետին և Հիւլլըր Եպիսկոպոսին միջեւ: Ապա, Գերմանիոյ Եկեղեցիներու Պետը իր շխտումով այցելեց Ապրիլեան Նստաւանակաց Ցուշարձան, ուր Հիւլլըր Եպիսկոպոս աղօթք արտասանեց հայ ժողովուրդի մէկ ու կէս միլիոն նստաւանակաց հոգիներուն խաղաղութեան համար:

Հայ և գերման, ու Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան և Գերմանիոյ Աւետարանական Եկեղեցիներուն միջեւ գործակցութեան նոր հեռանկարները ուրուագծուեցան սոյն այցելութեամբ, որոնք հետագային սլաւոն արդիւնաւորութիւն երկու ժողովուրդներու կեանքէն ներս:

**TÜRKLERİN (SÖZDE) BILMEDİKLERİ GERÇEKLERİ AÇIKLIYORUZ
SÖZDE TÜRKİYE**

**YALANLAR ÜZERİNE KURULMUS TÜRKİYE DENİLEN
UYDURMA DEVLETİ AYAKTA TUTAN GÜÇLER
KİMLERDİR?**

**VE BU UYDURMA DEVLET NASIL OLDU DA
BUGÜNE KADAR AYAKTA KALABILDI?**

TÜRKİYE-Yİ AYAKTA TUTAN EN BÜYÜK KUVVET, YALCIN KÜÇÜĞÜN DE DEDİĞİ GİBİ. TÜRKİYE DENİLEN DEVLETİN KURULMASINDA EN BÜYÜK ROLÜ OYNIYAN DÜNYA PARA BABALARI TESKİLATIDIR.

DÜNYA PARA BABALARI TESKİLATI TÜRKİYEYİ BUGÜNE KADAR İKİ KUVVET SAYESİNDE İDARE EDİYOR.

1.- TÜRK ORDUSU

2.- TÜRK BASINI

1.- TÜRK ORDUSU- GERÇEKTE İTTİHAT VE TERAKKİ PARTİSİNİN DEVAMI OLAN ATATÜRKÇÜ İNANCIN UYGULAYICISIDIR. VE ATATÜRKÇÜLÜK İNANCI: ALMAN NAZİLERİNDEN DAHA ASIRI İRKÇİ BİR İDEOLOJİDİR.

2.- TÜRK BASINI- TÜRK GAZETELERİNDE YAYINLANAN KASITLI VE GÜDÜMLİ HABERLERİN YANINDA HER BİR GAZETEDEN EN AZINDAN YIRMI KADAR FIKRA YAZARI DEVLETİN SİYASETİNE AYAK UYDURAN YAZILARLA TÜRK KAMUOYUNU OLUSTURURLAR.

VE BU FIKRA YAZARLARININ SON SENELERDEKİ BASLICA KONULARI :

1.- ERMENİ SORUNU

2.- KÜRT SORUNU

1.- ERMENİ SORUNU

GERÇEKTE TÜRKİYEDE BİR ERMENİ SORUNU OLMAMASI LÂZIMDI.

ÇÜNKÜ TÜRKLER 1915-DE ERMENİLERİ SOYKIRIMINA UGRATARAK ERMENİ SORUNUNU KÖKÜNDEN HALLETTİLER.

VE DOĞU ANADOLU DEDİKLERİ, VE 1915-E KADAR BÜTÜN DÜNYA HARİTALARINDA BATI ERMENİSTAN OLARAK GÖSTERİLEN TOPRAKLARDA ETNİK TEMİZLEME YAPARAK ERMENİLERİ YOK ETTİLER.

VE BOSALAN ERMENİ TOPRAKLARININ ÜZERİNDE : BUGÜNKÜ UYDURMA TÜRK DEVLETİNİ YARATTILAR.

VE 1915 ERMENİ SOYKIRIMINDAN BUGÜNE KADAR 91 SENE GEÇTİ.

VE NİHAYET BATI DEVLETLERİ ERMENİ SOYKIRIMINI RESMEN TANIMAYA BAŞLADILAR.

ERMENİ SOYKIRIMINI BATILI DEVLETLERİN RESMEN TANIMASI: TÜRKLERİ ÇOK ZOR DURUMA SOKTU.

TÜRK RESMİ MAKAMLARI VE YAYGARACI TÜRK GAZETELERİ ERMENİ SOYKIRIMI SORUNUNU SAVSAKLAMAK VE UYUTMAK İÇİN: "MESELEYİ TARİHÇİLERE BIRAKALIM" DİYORLAR.

SÖZDE, GERÇEKLERİ TARİHÇİLER ORTAYA ÇIKARACAKMIS.

FAKAT GERÇEKLER NASIL ORTAYA ÇIKABILIR ?

SİZ “ERMENİ SOYKIRIMI OLMUSTUR” DİYEN ORHAN PAMUK, HRANT DINK GIBI YAZARLARI, VATAN HAINI DİYEREK HAPSE MAHKÛM EDİYORSUNUZ.

BU DURUMDA HANGİ TÜRK TARİHÇİSİ RESMİ TÜRK GÖRÜSÜNE KARSİ ÇIKABILIR, VE “ERMENİ SOYKIRIMI OLMUSTUR” DİYEBİLİR.

SIZIN, ERMENİ SOYKIRIMINI INKAR ETMENİZE, VE ERMENİ SOYKIRIMI OLMAMISTIR DİYEN YALANLARINIZA KARSİ HER ZAMAN SÖYLEDİGİMİZ SÖZLERİ TEKRAR EDECEGİZ:

SIZIN DOĞU ANADOLU DEDİGİNİZ, FAKAT BÜTÜN DÜNYA HARİTALARINDA, 1915-E KADAR BATI ERMENİSTAN DENİLEN TOPRAKLARDA DÖRT BİN SENEDENBERİ VE 1915-E KADAR ÇOGUNLUKLA ERMENİLER YASİYORDU.

BUGÜN BU TOPRAKLARDA BİRTEK ERMENİ YOK.

NE OLDU BATI ERMENİSTANDAKİ ERMENİLERE ?

DÖRTBİN SENELİK BİR MİLLETİ İKİYÜZBİN KİLOMETRE KARELİK VATANINDAN ÇIKARARAK ETNİK TEMİZLEMeye VE SOYKIRIMINA UGRATAN TÜRK VAHSETİNİN BENZERİNİ: DÜNYA TARİHİNİN HIÇ BİR DEVRİNDE BULAMAZSINIZ.

VE SİZ “YAVUZ HIRSIZ EV SAHİBİNİ BASTIRIR ZİHNİYETİ İLE BÜTÜN GERÇEGLERİ INKAR EDİYORSUNUZ.

VE SONUNA KADAR DA INKAR EDECEKSİNİZ. NE ZAMANA KADAR ?

SON ZAMANLARDA UYDURMA TÜRKİYE TOPRAKLARININ ETRAFINDA BÜYÜK DEĞİŞİKLİKLER OLUYOR.

SIZIN GÜNE DOĞU HUDUDUNUZDA, İRAKIN KUZEYİNDE BÜYÜK BİR KÜRDİSTAN DEVLETİ KURULDU.

VE BU KÜRT DEVLETİNİ KURANLAR KİMLER, BİLİRMİSİNİZ ?

UYDURMA TÜRK DEVLETİNİ YARATAN BÜYÜK PARA BABALARI TESKİLATI.

YANI BUGÜNE KADAR SİZİ AYAKTA TUTAN VE BÜTÜN TEHLİKELERE KARSİ KORUYAN TESKİLAT.

VE BİR MÜDDET SONRA BU YENİ KURULAN KÜRT DEVLETİ, SIZIN TÜRKİYE DEDİGİNİZ UYDURMA DEVLETTE YASİYAN 30 MİLYONDAN FAZLA KÜRTLERLE BİRLESECEK.

VE TÜRKİYE PARÇA PARÇA OLACAK. NİÇİN Mİ ?

ÇÜNKÜ SİZ HIÇ DEĞİŞMEDİNİZ.

SİZ BUGÜN HÂLÂ, VİYANA KAPILARINA KADAR İLERLİYEN YAGMACI VE BARBAR OSMANLILARSINIZ.

VE FIRSATINI BULURSANIZ, OSMANLI TARİHİNİN İLK GÜNLERİNDEN 1915-E VE 1923-E KADAR GERÇEKLEŞTİRDİGİNİZ SOYKIRIMLI EMPERYALİST YAYILMA SİYASETİNE DEVAM EDERSİNİZ.

ÇÜNKÜ SİZ BUGÜNE KADAR İŞLEDİGİNİZ SUÇLARIN CEZASINI HIÇ ÇEKMEDİNİZ.

EVET, DÜNYA PARA BABALARI TESKİLATI O UYDURMA TÜRK DEVLETİNİ YARATTI.

FAKAT AYNI PARA BABALARI TESKİLATI, ÇOK BÜYÜYEN VE OSMANLI YAYILMA SİYASETİ RÜYALARI GÖREN TÜRKİYEYİ CEZALANDIRACAK.

YANI TÜRKİYE DENİLEN UYDURMA DEVLET: PARÇA PARÇA OLACAK..

Յ. Չ.

**ԿԸ ԿՐԱՊԱՐԱԿԵՆՔ ԹՈՒՐԹԵՐՈՒՆ [ԻՐՐ ԹԷ] ՉԳԻՏՑԱԾ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
[Ի Ր Ր Թ Է] Թ Ո Ւ Ր Ք Ի Ա**

**ՍՈՒՏԵՐՈՒ ՎՐԱՅ ՀԻՄՆՈՒԱԾ ԹՈՒՐԹԻԱ ԿՈՉՈՒՈՂ
ՇԻՆԾՈՒ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ՈՏՔԻ ՊԱՀՈՂԸ ՈՐ ՈՒԺԵՐՆ ԵՆ
...ԵՒ ԱՅՍ ՇԻՆԾՈՒ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՆՉԵՒ ԱՅՍՕՐ
ԻՆՉՊԷՍ ԿՐԾԱԻ ԿԱՆԳՈՒՆ ՄՆԱԼ**

Թուրքիան կանգուն պահող ամենամեծ ուժը YALÇIN KÜÇÜK-ին ալ ըսածին պէս՝ Թուրքիա ըսուած պետութեան հիմնարկութեան մէջ մեծագոյն դեր կատարողը Համաշխարհային Դրամատէրերու կազմակերպութիւնն է:

Այս Համաշխարհային Դրամատէրերու կազմակերպութիւնը՝ Թուրքիան, հետեւեալ երկու ուժերուն շնորհիւ կը ղեկավարէ.

1.- Թրքական բանակը:

2.- Թրքական մամուլը:

1.- Թրքական բանակը- իրականութեան մէջ “İTTİHAT VE TERAKKI” կուսակցութեան շարունակութիւնը եղող Աթաթիւրքին գաղափարախօսութեան գործակատարն է:

Եւ Աթաթիւրքեան գաղափարախօսութիւնը՝ գերմանական NAZI-ներէն աւելի ծայրայեղ-ցեղապաշտ մտայնութիւն մըն է:

2.- Թրքական մամուլը- Թրքական թերթերուն մէջ հրատարակուող կանխամտածուած և կաղապարուած լուրերու կողքին՝ ամէն մէկ թերթի մէջ քսանէ աւելի հրապարակագիրներ, ժողովուրդին մէջ հասարակաց կարծիք կը ձեւաւորէ:

Եւ այս հրապարակագիրներուն վերջին տարիներուն առաջնակարգ նիւթն է՝

1.- Հայկական հարցը:

2.- Քրտական հարցը:

1.- Հայկական հարցը- իրականութեան մէջ, Թուրքիոյ տարածքին, հայկական հարց մը պէտք չէր որ ըլլար: Որովհետեւ Թուրքերը, 1915-ին հայերը ցեղասպանութեան ենթարկելով՝ հայկական հարցը հիմնովին «լուծեցին»:

Եւ Թուրքերը՝ Արեւելեան “ANADOLU” կոչուող և մինչեւ 1915 թուականը բոլոր քարտէսներուն մէջ «Արեւմտեան Հայաստան» ըլլալով ցուցադրուող հողերուն վրայ, ցեղային ամբողջական մաքրագործում կատարելով, բոլոր հայերը բնաջնջեցին:

Եւ պարպուած հայկական հողերուն վրայ, այսօրուան շինծու Թրքական պետութիւնը ստեղծեցին:

Եւ 1915-ի հայկական ցեղասպանութեան թուականէն ի վեր, մինչեւ այսօր, 91 տարիներ անցան...

...Եւ վերջերս Արեւմտեան պետութիւնները, հայկական ցեղասպանութիւնը պաշտօնապէս ծանչնալ սկսան:

Արեւմտեան պետութիւններուն հայկական ցեղասպանութիւնը պաշտօնապէս ծանչնալը՝ Թուրքերը շատ դժուար վիճակի մատնեց:

Թրքական պաշտօնական հաստատութիւնները և պոռոտախօս Թրքական մամուլը, հայկական ցեղասպանութեան հարցը յետաձգելու և մոռցնելու համար, «Այս հարցը պատմաբանները թող ուսումնասիրեն» ըսել սկսան:

Իբր թէ իրականութիւնները՝ պատմաբանները մէջտեղ պիտի հանեն եղեր:

Բայց իրականութիւնները ինչպէ՞ս մէջտեղ կրնան ելլել, երբ դուք «Հայկական ցեղասպանութիւն եղած է» ըսել համարձակող ORHAN PAMUK-ի և Նիւ Իորքի Նման գրողները դաւաճանութեան յանցանքով բանտարկութեան կը դատապարտէք:

Այս վիճակին մէջ ո՞ր մէկ թուրք պատմաբանը թրքական պաշտօնական տեսակէտին դէմ կրնայ ելլել և «ցեղասպանութիւն եղած է» ըսել:

Ձեր հայկական ցեղասպանութիւնը ուրանալուն և «հայկական ցեղասպանութիւն չէ եղած»ի նման սուտ յայտարարութիւններուն դէմ՝ մեր միշտ տուած պատասխանը ջանանք կրկնել՝

«Ձեր Արեւելեան “ANADOLU” ըսած, բայց բոլոր բարտէսներով մինչեւ 1915 թուականը «Արեւմտեան Հայաստան» ըլլալով ներկայացուած հողերուն վրայ, չորս հազար տարիներէ ի վեր և մինչեւ 1915 թուականը, մեծամասնութեամբ հայեր կ'ապրէին:

Այսօր, այդ հողերուն վրայ, մէկ հատ հայ չկայ:

Ի՞նչ եղան Արեւմտեան Հայաստանի մէջ ապրող հայերը:

Չորս հազար տարուան Ազգ մը, իր երկու հարիւր հազար բառ. քիլոմէթր տարածքով հայրենիքին մէջ ցեղասպանութեան ենթարկող և այդ հողերուն վրայ ամբողջական ցեղային մաքրագործում կատարող թրքական վայրագութեան նմանը՝ Աշխարհի պատմութեան ոչ մէկ շրջանի մէջ կրնաք գտնել:

Եւ դուք «Ամբարտաւան գողը՝ տանտէրը կը վախցնէ» մտայնութեամբ, այս բոլոր իրականութիւնները կ'ուրանաք:

Եւ մինչեւ վերջ ալ պիտի ուրանաք... մինչեւ ե՞րբ...:

Վերջին շրջաններուն, շինծու Թուրքիոյ հողերուն շուրջ, մեծ փոփոխութիւններ կատարուիլ սկսան:

Ձեր հարաւ-արեւելեան սահմանին վրայ, Իրաքի հիւսիսային մասին մէջ, մեծ քիւրտիստան մը կազմուեցաւ:

Եւ այս քրտական պետութիւնը ովքե՞ր հիմնեցին. գիտէ՞ք:

Ձեր շինծու թրքական պետութիւնը ստեղծող Համաշխարհային Դրամատէրերու կազմակերպութիւնը:

Այսինքն՝ ձեզ մինչեւ հիմա ոտքի բռնող և բոլոր վտանգներուն դէմ պաշտպանող կազմակերպութիւնը:

Եւ միջոց մը յետոյ, այս նոր կազմուած քրտական պետութիւնը՝ ձեր Թուրքիա կոչուած շինծու պետութեան մէջ ասորող 30 միլիոնէ աւելի քիւրտերուն պիտի միանայ:

Եւ Թուրքիան կտոր-կտոր պիտի ըլլայ:

Ինչո՞ւ, գիտէ՞ք:

Որովհետեւ դուք, բնաւ չէք փոխուած: Դուք, նոյնիսկ այսօր, մինչեւ Վիէնայի դռներուն առջեւ յառաջացող, թալանող և բարբարոս Օսմանցիներն էք:

Եւ եթէ առիթ գտնէք, Օսմանեան կայսրութեան առաջին օրերէն սկսեալ մինչեւ 1915 և 1923 թուականները ձեր կատարած ցեղասպանութիւններով յառաջացած ծաւալողական քաղաքականութիւնը կը շարունակէք:

Որովհետեւ դուք, մինչեւ այսօր, ձեր գործած բարբարոսութիւններուն պատիժը չէք կրած:

Այո. Համաշխարհային Դրամատէրերու կազմակերպութիւնը՝ այդ շինծու թրքական պետութիւնը ստեղծեց:

Բայց, նոյն Համաշխարհային Դրամատէրերու կազմակերպութիւնը՝ շատ մեծցող և Օսմանեան ծաւալման երազներ տեսնող Թուրքիան պիտի սպտժէ:

Այսինքն, Թուրքիա կոչուող շինծու պետութիւնը կտոր-կտոր պիտի ըլլայ:

Ն Ա Մ Ա Ա 2 5 1

ԳՐԵՑ՝ ԱՐՄԷՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

Ուրեմն, շարունակելով մեր պտոյտը «Մարմարա»-յի «Տիրոջը Այգիին Մէջ», «գով առուակներու եզրին», կը հանդիպինք մեր վաղեմի բարեկամին՝ Կարպիս Վարդանեանի որդւոյն՝ բանաստեղծ Յարութ Վարդանեանին [14/9/06]: Խմբագիրը, Պրն. Ռ. Հատտէճեան հանգամանօրէն կ'անդրադառնայ, մեր հայրենակիցին, Յ-րդ էջը ամբողջովին իրեն տրամադրելով, և ուր կ'ըսուի՝ «Նորոգի բանաստեղծը, կը թուի թէ իր մտահոգութիւնն է ինքնատիպ ըլլալ - և քալել ուրիշներու չգործածած ուղիներու վրայէն... գործածելով անսովոր բառեր... նոր բարդ բառեր ստեղծել, և երբեմն ալ գործածել երկրաչափական պատկերներ...» եւայլն:

Պէտք է յիշել, որ Պրն. Յարութ Վարդանեան երկրաչափ է և նոյն առեւն ալ շնորհալի դաշնակահար, և իր ոսպնեակները իրար բաղադրելով, ստացած է բոլորովին նոր ոսպնեակ մը, և այդպէս ալ կը դիտէ աշխարհը, մեզմէ բոլորովին տարբեր տեսանկիւնէ: Առաւել՝ Հալէպցի է և Այնթապցի ծնողքի գաւակ, որոնք իրենց ազդեցութիւնները ձգած ըլլալու են մեր երիտասարդ, նորահնար և նորահրաշ բանաստեղծին վրայ:

Երբեմն թիւեր ալ կը գործածէ. օր. մՑ = մութ, որ սկիզբը հաճելի և ախորժելի կրնայ թուիլ - բայց քիչ ետք մեզի կը յիշեցնէ Յ. Պարոնեանի նշանաւոր խօսքը - «Հրաժարիմք ի թիւաբանութենէն և ամենայն կոտորակաց նորա»: Նկատելով որ Պրն. Յարութը երկրաչափ է, ունի կարգ մը վերնագիրներ - Ալճեպրայի հաւասարութիւնները (equation) յի-

շեցնող: Օրինակ - Սէր = Ամպ, Մարդ = Ձուկ, եւայլն: Հատ մըն ալ մենք աւելցնենք - Հայր + Մայր = Զաւակ, ինչ որ կրնայ ծառայել իբր խորագիր ասպագայ բանաստեղծութեան մը: «Մարմարա»-յի նոյն թիւին մէջ կը կարդանք երկու շատ գեղեցիկ կտորներ համբոյրի մասին: Կը փափաքիմ յիշեցնել մեր Յարութին որ մոռցած է տարբադարել այս բարդ բառը - և երեւան հանել «համ» և «բոյր» բառերը, միշտ հաւատարիմ նորարարութեան - որուն սիրահարն է ան:

Իսկ կարգ մը բանաստեղծութիւններ ալ կան, զոր մէկ կողմ դրի, և երբ օր մը Հալէպ երթամ, միասին պիտի տանիմ որ միասին ընթերցենք և բացատրուինք:

Ամենայն դէպս, ջերմօրէն կը շնորհաւորենք մեր երիտասարդ հայրենակից Յարութ Վարդանեանը, որ տակաւին ջերմացնէ մեր բանաստեղծութեան ածուն, ազգային և գիտական ներշնչումներով - հոգ չէ թէ՛ «Եռանկիւն Արեւով»:

* *

Օսմանեան շրջանի թափուներուն հրապարակումը անպատեհ է եղեր: [20/9/06]: Անշուշտ՝ պիտի ըսենք՝ «Գող սիրտը դող»: Հայրս և շատ ուրիշներ - շատ փոքր էին «թափուի» մասին մտածելու համար - Իսկ անոնք որոնք կրնային իրենց հետ ունենալ այդ «թափու»ները - մի քանի կայան ետք - արդէն մտած էին իրենց յաւիտենական հանգիստը: Ենթադրենք, որ մի քանի «թափու» ունեցողներ կան - պիտի կարենայի՞ն վերստանալ իրենց ստացուածքները: Թրքական կառավարութիւնը - շատ վարպետ է ջուրին վրայ օրէնքներ շարադրելու մէջ:

*

Ն Ա Մ Ա Ա 2 5 1

ԳՐԵՑ՝ ԱՐՄԷՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

Մեր ազգային օրհներգի մասին ալ յօդուածներ կան: Ըստ իս, ասիկա «բազում աղմուկ՝ վասն ոչինչի» է- թէև Շէյքսպիրեան խորք չունի: Ինչ որ ունինք այժմ, բացարձակապէս անընդունելի է- թէև մեզի «կլլեցուցին» օրին: Ականջը խօսի Լ. Ճգնաւորեանին: Յուսամ, որ մէկն ալ անոր ականջը քաշէ: [Պրն. Ե. Ազատեանը արդէն ականջը քաշեր է]:

Իսկ ՀՀ-ի կառավարութեան մրցում կազմակերպելն ալ ազգային «ղարմաղալ» մըն է- և ժամանակի և նիւթի կորուստ: Ունինք Ա. Խաչատուրեանի փառաւոր երաժշտութիւնը - իսկ բառերն ալ կարելի է յարմարցնել- կարգ մը ականջի զգայուն թմբուկներ ունեցողներուն համար:

Ուրեմն, եթէ... լսող ականջներ կան- այն ատեն մեր այրերը հայրենի երկրին, աւելի օգտակար և անմիջական գործեր ունին կատարելիք:

Յիշատակութիւն կայ նաեւ Խ. Պապիկեան Հիմնադրամին մասին, որ 4^{1/2} միլիոն տոլար է, և որուն տոկոսը՝ 250,000 տոլար, Արամ Վեհափառը արդէն դպրոցներու յատկացուց: Չենք գիտեր ի՞նչ ծելով: Մենք արդէն օրին, մեր խօսքը ըսած էինք և կը յուսանք, որ «Չայն բառբարոյ յանապատի» չմնայ ան, [Սահարա թէ՞ Կօպի - անապատ- յայտնի չէ]: Ըստ ընկալելալ սովորութեան: Ծնորհակալութիւն այն ճարտար մատներուն, որոնք մեր գրութիւնը կը դնեն Վեհափառին սեղանին վրայ:

Եւ լաւ լուր մըն ալ - 26/8/06- Լաս Վեկասի մէջ, ցեղասպանութեան արձան մը պիտի կանգնեցնէ տեղւոյն հայութիւնը: Բայց այնպէս մը շինեն - որ ան չգողցուի- ինչպէս վերջերս պատահեցաւ Ֆրանսայի

մէջ, ի յարգանս ֆրանսական խորհրդարանին առած այն որոշման մասին, թէ կարելի չէ ժխտել ցեղասպանութիւնը: Ի դէպ՝ այս որոշման, դարձեալ մերկացանք ծովափ չհասած: Այս որոշումը, տակաւին սէտք է վաւերացուի Ծերակոյտին կողմէ և ապա ստորագրուի Պրն. Ծիրաքի կողմէ: Մեզմէ անոնք որոնք դեռ կը հաւատան, թէ Պրն. Ծիրաքը իրենց գրպանն է- «Չենթէտէ քէքլիկ» [կագաւը՝ պայուսակին մէջ]- կը սխալին:

Այսքանն ալ՝ մեր ազգային շուտիկութեան մասին:

Իսկ մեր հայրենակիցներէն անոնք որոնք գումարներ պիտի կորսնցնեն կամ շահին Լաս Վեկասի մէջ- առիթը պիտի ունենան արձանին մօտ փութալ և յիշել իրենց... հայութիւնը:

Ծնորհակալութիւն այս գաղափարը յղացողներուն:

**

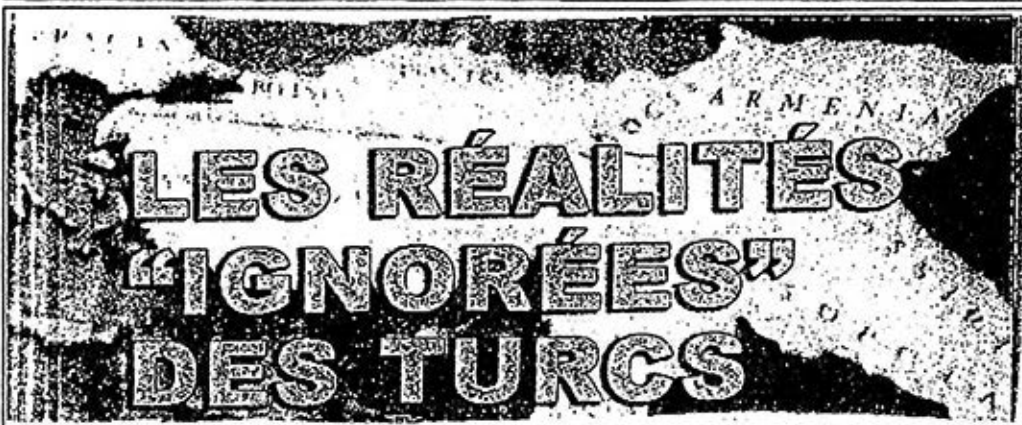
Վերջերս կորսնցուցինք յետ-պատերազմեան մեր լաւագոյն բանաստեղծուհիներէն մին՝ Սիլվա Կապուտիկեանը, որուն «Խօսք Իմ Որդուն»ը՝ մեր երիտասարդութեան - «Հայր Մեր»ին պէս բան մըն էր- և որ պիտի դիմանայ դարերու հոլովոյթին: Մեր տեղական մամուլը շատ «ժլատ» էր [մեղմ ասած]- իր գեղումներուն մէջ, այս առասպելական բանաստեղծուհիին մահուան առթիւ: Իսկ «Մարմարա» գոնէ 7-8 թիւերու մէջ հանգամանօրէն և բծախնդրօրէն կ'անդրադառնայ այս մեծ կորուստին, ինչպէս վայել է: Գրութիւն մըն ալ ունի Զ. Պօղոսեան, որ «20-րդ դարու Հայոց Մայր Իշխանուհին» կը կոչէ Սիլվան:

Հայաստանի մէջ աւելի ողբալի եղած է «յարգանքը»- այս «Մեծ Տիկնոջ» հանդէպ: Նախագահը՝ բացա-

Ն Ա Մ Ա Կ 2 5 1

ԳՐԵՑ՝ ԱՐՄԷՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

Մեծ Եղեռնի Չոհեբու Յիշատակից՝ 91-Ամեակի Առթիւ

«ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՏՈՒՆ»-ԻՆ ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
Երեք անգամ գիրքեր՝

Թրքերեն - Հայերեն - Ֆրանսերեն

Իրաֆանջիրին մեջ՝ 110 գրուփուցներ (2001-2005):

Մեկ կը հաւատանք, որ անոնց մէջ տեղ գտած ամէն մէկ գրուփուց
ցեղասպան բուրփին կուրծփին մխրճուած դաշոյն մըն է:

«ՌՈՒԲԷՆ ՍԵՒԱԿԻ ՅԻՇ .ՏԱԿԻ ՏՈՒՆ»

Ն Ա Մ Ա Ա 2 5 1

ԳՐԵՑ՝ ԱՐՄԷՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

կայ: Իսկ Գրողներու Միութեան Նախագահը՝ սլարգ շառիկով մը «Պատուոյ պահակ» կեցած: Ճշմարիտ է, որ այդ օրերուն -օղը շոգ էր- տօթակէզ տեսակէն, բայց... յարգանքի ջերմաչափը սառուցեալ գօտի ցոյց կու տար -Ափսո՛ս- մէյ մըն ալ ե՞րբ պիտի մահանայ կենսայորդ և հայրենասէր այս բանաստեղծուհին...:

**

31/8/06 Պրն. Ռ. Հատտէճեան գրախօսական մը ունի Պետրոս Հաճեանի «Կարկէմիշ» հատորին մասին: Զանի մը օր ետք, ուրիշ գրախօսական մըն ալ կայ նոյն հեղինակին «100 Պատմութիւն» գիրքին մասին: Երկու գրութիւններն ալ մէկ շունչով կարդացի -և սրտանց կը յանձնարարեմ, որ անոնք որոնք գրախօսական կը գրեն և կամ ձգտում, տաղանդը ունին- անսլայման մէյ մը կարդան այս զոյգ գրախօսականները, որ իմանան թէ ինչպէս կը գրուի գրախօսական մը: Հեղինակին հասցէն ալ դրուած էր: Փորձութիւնը ունեցայ գումար մը դրկել և մի քանի տասնեակ հատորներ ապսպրել: Բայց իմացայ, թէ գիրքը Հալէպ տպուած էր- և ուրեմն ...հարցը լուծուած էր:

Կարճ լուրեր: Աղքատին լուման-թուրքիա որոշած է 10 միլ. տոլար յատկացնել կամ յատկացուց Լիբանանի վերաշինութեան: Շնորհակալութիւն: Յաճախ կը կարդամ մահազոյներ- որոնք մերիներէն տարբեր են: Հանգուցեալին նկարը անսլայման հոն կ'երեւի -և Գաւառացիներու սլարագային կը յիշուին մշտեցի կամ Սեբաստացի ըլլանին- կայ նաեւ «ցաւակցութեան տոմարի արձանագրութեամբ» դրութիւնը, և կայ նաեւ «կիրիկնամուտի արարողութիւնը»: Նման բաներ, մեր մօտ, մոռցուած են, ինչպէս նաեւ ուրիշ շատ աւանդութիւններ:

Հետաքրքրական է տեսնել նաեւ, ուսուցչական կազմերու նկարներ, որոնք դպրոց-ժողովուրդ կապը կը սերտացնեն: Մեր մամուլն ալ նման նկարներ պէտք է լոյս ընծայէ, + մեր կրօնաւորներուն նկարները -նոյն մտահոգութեամբ: Նման առաջարկ մը ըրած էինք «ատենօք» -բայց Անթիլիաս «Նօ ալտըրմէյշն»ի կողմնակից է:

Եւ տակաւին՝ տեղեկութիւններ յաջողակ աշակերտներու մասին- առանց նկատի առնելու դասարանները:

Վերջին «տաք» լուրը- Աղասին-Նշանաւոր tennis [գնդակախա՞ղ] խաղացող մը- որ բազմաթիւ անգամներ համաշխարհային փոխյեանութեանց տիրացած է, վերջապէս ընդունած է որ ինք հայ է, 31 միլիոն տոլար շահել է ետք: Փա՛ռք Աստուծոյ:

Իր հայրը՝ Էմմանուէլ Աղասեան, որ ԱՄՆ հաստատուել է ետք կուփամարտիկ եղած է, երբեք չէ ընդունած իր հայութիւնը: Ուրիշ «թեմիսմէն» մը՝ Դաւիթ Նալպանտեան, առաջին օրէն հպարտօրէն յայտարարած էր իր հայութիւնը: Դարձեալ՝ Փա՛ռք Աստուծոյ:

**

Առաստակ- կը նշանակէ՝ թէյ եռացնելու աման -ոմանք «թէյնիկ» կը կոչէին- որ քիչ մը շինծու է- կամ ալ՝ հայաստանցիներու գործածած «սամովար» բառն է: Ընտրութիւնը կը ձգենք մեր տանտիկիներուն:

**

Դարասկիզբի սպասուհիներ-
- Դոճասպանուհին- երիտասարդ սպասուհիին՝

- Այս ո՞րքան մտերմացեր ես տիրոջդ հետ. դո՛ւն իրեն կը հրամայես կոր, փոխանակ ան քեզի... Տիկինը ի՞նչ կ'ըսէ կոր ասոր...

- Շիտակը՝ տիկինիս կը մեղքանամ կոր. չէ՛նէ պիտի ճամբեմ բոլորովին...:

Սփյուռփի հայսնի ազգային-հասարակական գործիչ, գրող և հրատարակախոս Ժիրայր Նայիրիի խնամքով Քեյրոսում լույս է տեսել Հովհաննես Զիլինկիրյանի «Սուսերու եւ երազներու զոհ...» 780 էջից բաղկացած աշխատության առաջին հատորը, որը հեղինակը նվիրել է «Տխրայուց 90-ամյակին բոլոր ժամանակներու մեծագույն հայկական ցեղասպանության, Մեծ եղեռնի անմեղ զոհերուն եւ հայ դասի ողբաբարի դիւցազն նահատակներուն սրբալոյս յիշատակին... նաեւ ներկայ ու գալիք դահանջաժեր եւ արիասիրտ նոր սերունդներուն, որ անվ-

հաս ու հաւատալից կամփով շարունակեն իրենց նախնիներուն արդարատենչ մարտնչումը՝ մինչեւ ձեռք բերունը արդար հասուցման»:

Հովհաննես Զիլինկիրյանն իր ամբողջ գիտակցական կյանքով ու որդիական հավատարմությամբ ծառայում է իր ժողովրդին, հասարակամտությամբ հանդես գալիս Հայկական հարցի թուրք եւ այլ կերծարարների դեմ: Նա միաժամանակ բարերար է: Այդ նրա ջանքերով է փրկվել ու հայոց նոր սերունդների սեփականությունն է դարձել արդարևոր բանաստեղծ, ազգային գործիչ, թուրքական յաթաղանի զոհ դարձած Ռուբեն Սեալի գրական ժառանգությունը:

Հովհաննես Զիլինկիրյանը, որսասխանասվությամբ ու վճռականությամբ դաստիարակում է ու զարգացնում Ռուբեն Սեալի գաղափարները: Այս գործում անգնահատելի դեր է խաղում Նիս ֆաղափում նրա հիմնադրած Ռուբեն Սեալի

հիշատակի տունը: Հովհաննես Զիլինկիրյանի հովանավորությամբ տպագրվել են հայ ժողովրդի դասնության, հայագիտության վերաբերյալ երկու տասնյակից ավելի գրքեր:

Վասակաճաճ գործիչը հոգ է տանում նաեւ երեսնամյա զսնվոր Ռուբեն Սեալի անվան դպրոցի նկատմամբ, իր ուսուցչության կենտրոնում դաստիարակելով դպրոցի կյանքին վերաբերող բոլոր խնդիրները...

Ահա, սիրելի ընթերցող, մենք գործ ունենք այժմ Հովհաննես Զիլինկիրյանի նոր աշխատության հետ:

Ինչի՞ մասին է «Սուսերու եւ երազներու զոհ...» գիրքը: Դժվար է, իհարկե, մի գրախոսականով դասասխանել այդ հարցին, նկատելու նենալով աշխատության մեջ փնտրելիք խնդիրների ու դրոշմների բազմազանությունը:

Ճիշտ է, այդ դրոշմներն ու խնդիրները վերաբերում են հայ ժողովրդի դասնության տարբեր ժամանակաշրջաններին եւ առաջին հայացից թվում է, թե Հ. Զիլինկիրյանը շարադրում է ընթերցողին ծանոթ փաստեր եւ իրողություններ: Բայց դա այդպես է միայն առաջին հայացից, որովհետեւ գիտնական հեղինակը նշված փաստերն ու դրոշմները բացահայտում եւ մեկնաբանում է յուրովի, հաճախ նաեւ բացառիկ, բայց եւ արդարացված անողորմ յթափությամբ:

Հենց հեղինակի առաջաբանի առաջին տողերից ընթերցողը հանդիմում է այդ անողորմությանը:

«Հարգելի ընթերցող-դիմում է Հ. Զիլինկիրյանն առաջաբանի սկզբում, - ողիս խնդրեմք, որ չկարողաք այս գիրքը»: Եվ ահա հեղինակի ցանկությամբ այդ գիրքը չդրվեց է

կարդան նրանք, ովքեր չունեն «ցավը Արեւմտյան Հայաստանին, մեր Մեծ Հայրենիքին կորուստին ցավը»:

Ինչո՞ւ: «Որովհետեւ, բացառում է Հ. Զիլինկիրյանը, մեր գրածները ձեր սրտին ու մտքին ոլիտի չխոսին»:

Այնուհետեւ հեղինակը ողահանջում է. «Մի կարդա՛ր այս գիրքը...», եթէ դաճակցութիւն կուսակցութեան կը դասկանի... եթէ արւանդաւոր ղեկավարներու լոզունգներուն եւ անոնց սուտ դասնութիւններուն կը հաւատաս»:

Հեղինակը ողահանջում է նաեւ չկարդալ այս գիրքը, «եթէ սիոնիզմ ըստած հրեշիս ճիւղաւորումներէն մեկը եղող ֆրամսոնութեան կը

մ'անգամ չի մնացած»:

«Այս գիրքը, -հռչակում է հեղինակը,- հայ մեծ ազգը կործանումի մասնող կեղծ ազգասէր հայ առաջնորդներուն դէմ՝ Անեծեազիր մըն է:

Այս գիրքը հայ անարժան առաջնորդներուն կասարած դաւաճանութիւններուն դէմ ընդվզումի աղարակ մըն է»:

Կարդալով Հ. Զիլինկիրյանի աշխատքիւնն, ընթերցողն անդայման կհամոզվի, որ հեղինակը հավասարիմ մնալով իր դավանած սկզբունքներին, դսակազերծ է անում բոլոր նրանց, ովքեր ազգասերի դիմակ հագած, գործել են հայ ժողովրդի դէմ, նրան դասճարել անչափելի կորուսներ:

Այս առումով Հ. Զիլինկիրյանը հանգամանորեն անդրադառնում է հասկադես Դաճակցութեան գործելակերպին՝ երիտթուրքի հետ համագործակցելուց մինչեւ Հիւսելիին զինակցելն ու ԱՄՆ-ի շահերին ծառայելը: Այդ ամենին անդրադառնալիս Հ. Զիլինկիրյանը բերում է փաստեր, որոնցից շատերին տեղյակ չէ մասսայական ընթերցողը:

Հ. Զիլինկիրյանն անսարբեր չի մնացել նաեւ ՀՀԸ-ի գործունեութեան նկատմամբ եւ հավաստի փաստերով մերկացնում է հիշական լիդերներին, որոնք գաղտնի բանակցութիւններին մեջ էին մտել Թուրքիայի «Գործ գայլերի» դարազլուխներին հետ:

Հ. Զիլինկիրյանը հանդես է գալիս Ռուսաստանի հետ Հայաստանի սերտ բարեկամութիւնն ամրադրելու դիրքերից: Հանգամանորեն

ՅՈՂՎԱՆՆԵՍ ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(ԿՐԵՑ ԾՈՒԲԵՆԵԱՆ)

ՍՈՒՏԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐՍԶՆԵՐՈՒ
ԶՈՂ,
"ԷՇ-ՆԱՀԱՏԱԿ"
ԵՂԱԾ ԱԶԳ ՄԸ՝ "ՀՍ.ՅԵՐԸ"

Ա. ՀԱՏՈՐ

ՄԻՋՆԱԿ
2006

դասկանի: Որովհետեւ սա կը նշանակէ, որ դուք հոգիս ծախած եք ձեր ժողովուրդը ցեղաստղանութեան ենթարկածներուն, ձեր դասնական հայրենիքի գողութեան մեղսակցածներուն: Կողմ եք ու հանդուժող մարդկային ու ազգային անիրավութիւններուն: Ձեր հոգիին մէջ հայկականութեան նշույլ

վերլուծելով հայ-ռուսական հարաբերությունների ամբողջ դասնությունը, հերիճակը սուր ֆենադասության է ենթարկում հայ իրականության մեջ Ռուսաստանի դեմ հանդես եկողներին եւ նրանց հիշեցնում, որ այսօրվա Հայաստանը գոյություն ունի Ռուսաստանի կազմի մեջ զսնվելու շնորհիվ, այդ «մոռացվածներին» մասնացույց անելով արեւմտահայության ճակատագիրը:

Հերիճակը հանգամանորեն ֆենարկում է սիոնիզմի ոլորվեմը, բացահայտում նրա վնասակար դերը ինչդեպ հայ, այնդեպ էլ աշխարհի մյուս ժողովուրդների ճակատագրում: Այս առումով նա մերկացնում է ԱՄՆ-ի վարչակարգի ամբողջ ֆալսեթությունը:

Ասեմք նաեւ, որ հերիճակը ուժադրությամբ հետեւում է Հայաստանում զարգացող իրադարձություններին, որդիական ցավ է աղբում սեր զսած թերությունների համար, անխնա, բայց ճիշտ դիրքից ֆենադասում Հայաստանի իւլիսանության մեջ զսնվողներից նրանց, ուլիք չեն ավսոսում Հայաստանը, ուլիք իրենց եսախրական շահերի համար դասրաս են Հայաստանը վերածել ավերակույսի:

Հայ ժողովրդի դասնության նորագույն շրջանը դերուես չի դարձել ուսումնասիրողների ու հետազոտողների ուժադրության առարկան: Ձգալի է նոր ժամանակաշրջանի վերաբերյալ անաչառ, անկողմնաչալ ֆենարկման դակասը: Իհարկե, այսեղ որոշակի դեր է խաղում նորագույն շրջանի դասնության նկատմամբ ներ, կուսակցական կորդորաշիվ մոսեցումը, երբ,

դժբախտաբար, դասնության նորուլի իմաստավորման անվան շակթույլ են սուլում բազում կեղծիքներ, աղաւարվում դասնական փաստեր:

Սակայն ի դասիվ Հ. Չիլիճկիւրյանի վսահաբար կարելի է ասել, որ նա իր նոր աշխատությամբ լուրջ ներդրում է կատարում հայ ժողովրդի նորագույն ժամանակաշրջանի դասնագրության մեջ: Նա օբյեկտիվ դասնականության դիրքերից մերկացնում է ոչ միայն թուրք կեղծարարներին, որոնք ամեն կերպ փորձում են խուսափել Հայոց ցեղաստանությունը կազմակերպելու դասախանասվությունից, մյլե նրանց դաստանող արեւմտյան հերիճակներին:

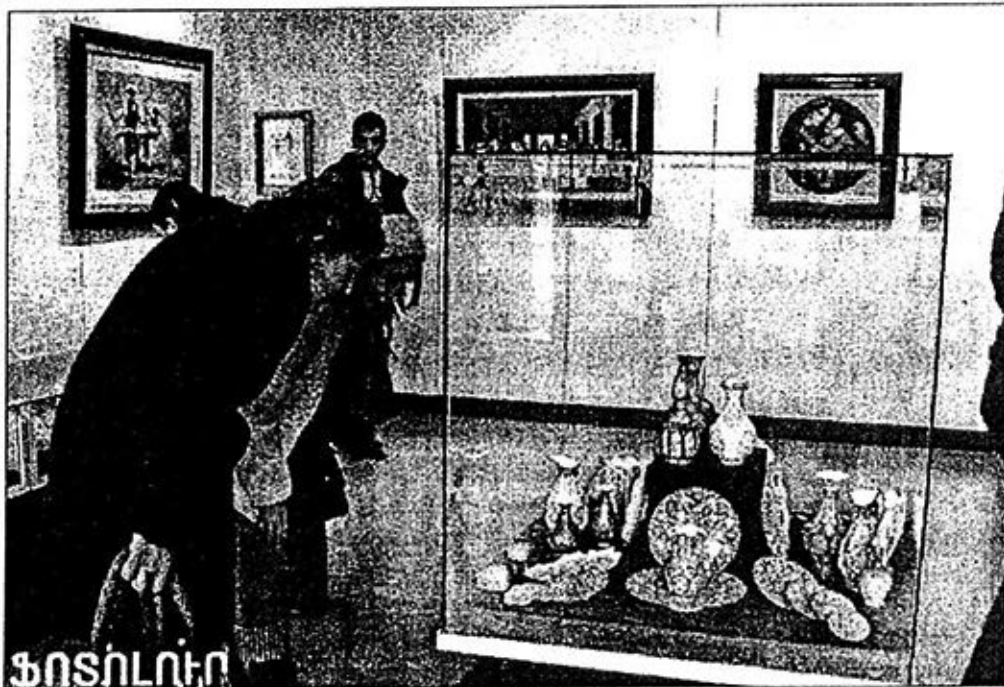
Վերջապես Հ. Չիլիճկիւրյանն անաչառ դիրքից ֆենադասում է հայրենի այն հետազոտողներին, որոնք սեփական ժողովրդի նորագույն ժամանակաշրջանի դասնության շահ կարեւոր ոլորվեմներ ֆենարկելիս դրեւորում են, մեղմ ասած, անբարեխղճություն, դասնական իրադարձությունները վերլուծում են ոչ թե օբյեկտիվորեն, այլեւ դրանց նայում իրենց զանգակասնից:

Որքան ինձ հայտնի է, Հ. Չիլիճկիւրյանն այսօր էլ նույն եռանդով շարունակում է գրել իր աշխատության երկրորդ գիրքը: Ուստի ցանկանք ազգային-հասարակական գործիչ ու զիտնական Հուլիանես Չիլիճկիւրյանին ամուր առողջություն եւ հաջողություններ, հույս ունենալով, որ շուտով նա հայ ընթերցողին նորից յուրախացնի, նրա ուժադրությանը ներկայացնելով գրախոսվող աշխատության երկրորդ գիրքը:

ՎԱՍԳԻՍՏԻՐ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Տոլիսաննես Չիլիսկիրյան «Սուսերու եւ երագներու զոհ...»

Սպահանի արվեստը Երեւանի ժողարվեստի թանգարանում

ՖՈՏՈՂՈՒՐ

Իսլամական երկրների մշակույթի նախարարների հավաքում Սոդահանը հռչակվել է 2006 թ. իսլամական աշխարհի մշակութային մայրաքաղաք: Շուրջ 500 եւ ավելի միջոցառումներ, որոնց 1/3-ը մշակութային բնույթի, իրականացվել եւ շարունակվում են աշխարհի տարբեր, անուրես նաեւ Իրանի դրացի երկրներում: Այս կառավարությանը երեկ Երեւանի ժողովրդական արվեստի թանգարանում բացվեց Սոդահանի արվեստների ցուցահանդես:

Իսլամական մշակույթի բնօրրան Սոդահանը՝ ավանդական արվեստների խորհրդավոր ու էկզոտիկ արտահայտչակերպերով, միասնական գագաթնությունների, գույնի ու ձեւի արեւելյան ճոխություններով, Երեւանյան երեկվա ցուցահանդեսում ներկայացավ ժամանակակից երկու արվեստագետների ստեղծագործություններով. Մոհամմեդ Ալի Ֆարսիդը շուրջ 4 քառանկյակ զբաղվում է դալամզանի (չիկանկյակ) արվեստով՝ երկաթի վրա էմալադրոս նրբագեղ աշխատանքներ է կատարում: Մոհամմադ Ալի Յեդդաթի՝ գեղանկարչական աշխատանքներում հիմնականում իբխում են իրանական ճարտարապետության եւ իլլաթների կյանքին վերաբերող թեմաներ:

Երեւանյան ցուցահանդեսի բացումը հանդիսավոր եւ լուսնոտանական բնույթ կրեց: Ներկա էին Հայաստանում Իրանի իսլամական Հանրապետության դեսոդան Ալի Ռեզա Աղիդյանը, մշակույթի կցորդ Ռեզա Աթուֆին, ՀՀ մշակույթի փոխնախարար Գագիկ Գյուրջյանը, փոխնախարար Կամո Արեյանը, ներկայացուցիչներ Մայրաթոռ Սք. Էջմիածնից, բազմաթիվ հյուրեր, հասկապես երիտասարդ ուսանողներ:

Ողջույնի խոսքում թանգարանի տնօրեն, արվեստաբան Սարո Սարոխանյանն անդրադարձավ հայ-իրանական հարաբերությունների երկարամյա ճանադարհի՝ երկու ժողովուրդների մշակութային առնչություններին: Ծանոթանալով եւ վայելելով Սոդահանի արդի արվեստի մի փոքր մասի ներկայությունը թանգարանում՝ նա արձանագրեց, որ «ամեն մի արվեստագետ ողիտի ադրի իր հողի վրա, սնվի իր ավանդույթով, հավատա իր Աստուն»:

«Մեզ համար կարեւոր է Հայաստանի Հանրապետությունը, իբրեւ ամբողջապես բխսոնյա երկիր եւ Իրանը որոյես իսլամական ոյեսություն, եւ այս ցուցահանդեսը համաաշխարհային երկու կրոնների բարեկամության խոր-

հրդանիւ է», ասաց Ռեզա Աթուֆին նշելով, որ Պասահական չէ Երեւանը եւ Սոփիանը փոյր ֆաղաֆներ հոչակելու հանգամանքը եւ ակելացրեց, ու Սոփիանի 13 հայկական եկեղեցիներից 4-ը գործող են, իսկ դրանցից ամենագեղեցիկը Սոփիանի հայոց վանքի եկեղեցական համալիրն է:

Գագիկ Գյուրջյանը բացման արարողության համար բավականին ընդարձակ ակնարկ կատարեց Սոփիանի ողբերգությանը, մեակույթին, մասնավորապէս ճարտարապետությանը՝ թալասական համալիրների, ֆաղաֆի հայտնի կամուրջների մանրամասն նկարագրություններով: Նաեւ Կամուրջը նշեց, որ Երեւանի ֆաղաֆների եւ Սոփիանի ֆաղաֆների միջեւ տարբեր առաջ կնկարծ համագործակցության թայմանագիրը վաղուց կյանքի իրավում է ստացել, երկու ֆաղաֆները հոչակվել են փոյր ֆաղաֆներ եւ երեք տարի անընդմեջ Սոփիանի թալասակութունը մասնակցում է էրեբունի-Երեւան տնակատարությանը. «Այս բարեկամութունն ունի դարերով աղայցուցված ժողովրդութուն եւ մեծ երաշխիքներով լեցուն հեռանկար»:

Օրերս Սոփիանից վերադարձած հայկական ողբերգութունի նախագահ Լեւոն Անանյանն ակելի գործնական տղապարտութուններ փոխանցեց, մասնավորապէս նշելով, որ հայկական ճարտարապետական եւ մեակութային բոլոր օջախները, եկեղեցիներն ընդգրկված են Սոփիանի (Իրանի) գրոսարքութունի երթուղիների մեջ, եւ ամբողջ Երեւանը անցնում է հայ համայնքին: Նա ասաց նաեւ, որ աշխարհի բազմաթիւ երկրներում եղած հայկական համայնքներից իրանահայ համայնքը բացառիկորեն է վայելում այդ երկրի հոգատար վերաբերմունքը, եւ այս մասին իրենք արտահայտվել են երկու ժողովուրդների գրական-մեակութային առնչութունների վերաբերյալ Սոփիանի համալսարանում օրերս անցկացված գիտաժողովին հաջորդած մամուլի ասուլիսում՝ հայ ժողովրդի անունից երաշխագիտութուն խոսք հղելով իրանական թեթութունը:

Ողջութունի եւ օրհնանքի խոսք ասաց Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնից Ներսէս արք. Պողոտայանը, իսկ վերջում դետրանը՝ ծնունդով Սոփիանից, ուրախութուն հայտնեց, որ իր ծննդավայրի արկետագետների աշխատանքները ցուցադրվում են «հին ու մեծ ֆաղաֆութութունի սեր ժողովրդի մայրաքաղաքում՝ Երեւանում»:

ՍԵԼՆՆՅԱ ԲԱԳՍԵԼՆՈՒ

ԾԱԳՐԱՆԿԱՐԴԻ ԱՉԵՐՈՎ

ՕՆՎԵԼ Է 1926թ. ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 29-ԻՆ

ԳՐԻԳՈՐ ԽԱՆՋՅԱՆ 80

DL Accoracc 2.3 2007 FC

SIRMAKES NAZARET
14 Blv. Helvétique
1207 GENÈVE

M^{er}.
O. Cilingizian

Domaine du Loup Le Verdon B 4
06800 Cagnes Sur Mer
Alpes Maritime
NICE
FRANCE